Kille Caaqo

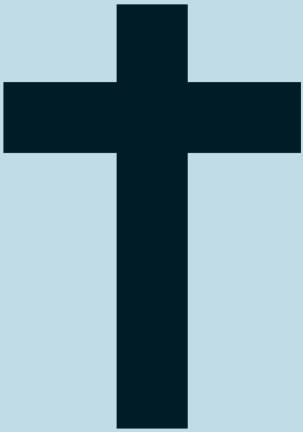

The New Testament in the Oyda language of Ethiopia, Latin script

Kille Caaqo

The New Testament in the Oyda language of Ethiopia, Latin script

copyright © 2025 The Word for the World International

Language: (Oyda)

Contributor: The Word for the World International

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.
You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

- You include the above copyright and source information.
- If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.
- If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.
Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-05-20

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 19 May 2025 from source files dated 20 May 2025
6edc256e-39e9-59ad-86cf-e1d4328a7cf2

Contents

Maatoosa 1
Marqqoosa 57
Luqasa 93
Wahannisa 150
Hawaaruntsi Oocha 192
Roome 244
1 Qoronttoosa 267
2 Qoronttoosa 289
Galaatiya 304
Efesoone 312
Filphisiyusa 320
Qolaasiyasa 327
1 Teselonqe 333
2 Teselonqe 338
1 Ximotiyoosa 341
2 Ximotiyoosa 348
Tito 353
Filmmoona 356
Ibraawe 358
Yayqooba 375
1 Phexiroosa 381
2 Phexiroosa 388
1 Wahannisa 392
2 Wahannisa 398
3 Wahannisa 399
Yihuda 401
Wahannisa Qonccitsi 403

Maatoosa Xaafide
Yesuus Kiristtoosa Wonggele
Gele

Maatoosa Wonggele, yo7odes ga7intti ufayssara naaginttize ashshize Yesuusa maaqqizannon Xoozze gal77a caaqo fa asuntsis inggide ufays qaala folide E baggara maaqqidanno ohize Wonggele. Hyay Wonggelize Yesuusa un gidda yelintti diccide Ayhuduntsis xalaalas maaqqikaayzin kumutsi alame ubbannis.

Maatoosa Wonggele, gaama naaginttera xaafinttide maxaafe. Maatoosa fa maxaafito Yesuusa yelinttippa dentsii, E Xammaqintton E fattaninttidanno ohi maaqqii, Galila E sabbakide bazin, tamaarssidannon hyargganchchuntsana fatstside baz ohine. Yinnippa kaallii, Yesuusa Galilappa Yerusalaame hyanggidannon E hyanna sa7ite yeze wode wurssutsi saamintte hyanide baz qonccizane. Yinnan E suxintton, E hyayqiton E denddito aykkida.

Hyay Wonggelize, Yesuusa Xoozze higge billodes adetits wolqqa yezayan Xoozze ka7itumo baz tamaarssize damma asttamaare mahi shiishane. E timirttitippa gaama bagita dumma dumma wogara giiginttide ichchin bessa shaginttida.

1. Xoozze ka7itumo yeze as hyanotitsi, oocha, adetits wolqqan wurssutsi ixa ohize Derella afa Timirtte (Zofa 5-7).
2. Taphpho lam77i tamaaruntsi Wonggele sabbakodes qitize wode unttis ingginttide woga (Zofa 10).
3. Xoozze ka7itumo baz tamaarssodes shiiqide dumma dumma aazizto (Zofa 13).
4. E tamaare maaqqize baz billii ohize timirtte (Zofa 18).
5. Hyatte alamtti wurssutsite Xoozze ka7itumo ye7e baz ohize timirtte (Zofa 24-25).

Aafe Qofuntsi

Yesuus Kiristtoosa yelintte xussan E yelintto *1:1—2:23*
Xammaqize Wahannisa oochito *3:1-12*
Yesuusa xinqqatton fattanintto *3:13—4:11*
Yesuusa Galila fa oochito aykkidanno *4:12—18:35*
Galilappa Yerusalaame yellodes *19:1—20:34*
Wurssutsi saamintta Yerusalaame guta *21:1—27:66*
Laatstse hyayqoppa dendditon qonccitsito *28:1-20*

Yesuusa yelintte xussii
(Luqa. 3:23-38)

1 Yinnippa kaallii xaafinttide Dawute na7a Abrahama na7a maaqqide
Yesuus Kiristtoosa yelintto.
2 Abrahama Yisaaqa yelida;
Yisaaqa Yayqooba yelida;
Yayqooba Yihudan E ishuntsana yelida;
3 Yihuda Ti7imarippa Faaresenen Zaaran yelida;
Faaresa Asroome yelida;
Asroome Raame yelida;
4 Raame Aminaadabe yelida;
Aminaadabe Na7asoona yelida;

Na7asoona Salmoone yelida;
5 Salmoone Re7aabippa Boo7eza yelida;
Boo7eza Uruutippa Iyobeede yelida;
Iyobeede Issey yelida;
6 Isseyen kaati Dawute yelida;
Dawute Ooriyo machchitippa Solomone yelida;
7 Solomone Robi7aama yelida;
Robi7aama Abiya yelida;
Abiye Asaafa yelida;
8 Asaappa Iyosaafixe yelida;
Iyosaafixe Iyoraame yelida;
Iyoraame Ooziyane yelida;
9 Ooziyane Iyo7ataama yelida;
Iyo7ataama Akkaza yelida;
Akkaza Hiziqiyasa yelida;
10 Hiziqiyasa Minaase yelida;
Minaase Amoona yelida;
Amoona Iyosiyaasa yelida;
11 Isra7eele asuntsi di7intti Baabiloone gaaze sa7a hyanggide wode
Iyosiyaasa Ikoniyaanan E ishuntsana yelida.
12 Baabiloone sa7a Isra7eele asuntsi di7inttii hyanggideppa maaqqii
Ikoniyaana Salatiyaale yelida.
Salatiyaale Zerubaabela yelida;
13 Zerubaabela Abdiyu yelida;
Abdiyu Eliyaaqeme yelida;
Eliyaaqeme Azaara yelida;
14 Azaara Sadooqe yelida;
Sadooqe Akime yelida;
Akime Eliyuuda yelida;
15 Eliyuuda Alaazare yelida;
Alaazare Maatane yelida;
Maatane Yayqooba yelida;
16 Yayqooba Yoosefa yelida;
Yoosefa Kiristtoosa gaaze Yesuusa yelide Mayrami azini.
17 Yikke, yelintta Abrahameppa Dawute yellodes taphpho oyddii.
Dawuteppa hyanggi Baabiloone di7e yellodes taphpho oyddii. Baabiloone
di7eppa hyanggi Kiristtoosa yellodes taphpho oyddii yelintte maaqqane.

Yesuus Kiristtoosa yelintto (Luqa. 2:1-7)

18 Yesuus Kiristtoosa yelintta taarike hyannippa kaallizanno. E intta
Mayrama Yoosefas oocintti yezite Yoosefa ekkikaayzin Geeshi Ayyaanappa
wodaxida.
19 Yoosefa xillo as maaqqide gisho izo as gidda kessodes koykaaya. Yinnii
gisho aachchii izo ashshodes qoppida.
20 E yinna qofite yezin Xoozze kiitanchcho abukkora qonccii, «Dawute
na7ay, Yoosefa, ne oocide Mayrama wodaxide Geeshi Ayyaanappa
maaqqide gisho izo ekkodes zhashtippe» yagayda.
21 Iza dhiiratsi na7a yeloda, E fa worzhito un nagarttippa ashshize gisho
E suntsito ne Yesuusa ga7i xeegoda.
22 Laatstse nabe Isayaasa doona.

1:12 2 Kat. 24:14-15; 2 Zeena 36:10; Er. 27:20

23 «Yikke wudurtta wodaxoda; dhiiratsi na7an yeloda; E suntsita Ammanu7eela ga7inttoda» ga7inttidanna folinttode fana hyanna ubbanna hyanida. Ammanu7eela gaazannis bilitsita «Xoozii nuura yene» ga7e.
24 Yoosefa genttoppa barkki Laatstse kiitanchchuntsi kiittidanni fana Mayramo fa kara kanggida.
25 Yezin fa anggis na7aya yelode wontsis izo girmmikaaya;* Yelinttide na7aya Yesuusa ga7i xeegida.

2

Awa kessappa yi7ide asuntsana

1 Kaat Heroodosa wode Yesuusa Yihuda sa7a Beetaleme katama yelinttidannippa suuba xoolintto bi7i asuntsi awa kessappa Yerusalaame yi7i,
2 «Yelinttide Ayhude kaatize aba yene? Nuunii awa kessi zalara kezii E xoolinttiza bi7i eesi goynodes yi7ida» Yaga7i oocida.
3 Kaati Heroodosa yinno si7ide wode tannida. Yerusalaame yeze asuntsi ubbanna tannida.
4 Heroodosa kahinunts hyalaquntsanan higge asttamaaruntsana faago xeegii, «Kiristtoosa aba yelinttessa?» yaga7i unttana oocida.
5 Unttin, Yihuda Beeteleme; nabize,
6 « ‹Yihuda yeze Beetaleme,
Yihuda yeze damma Katamuntsappa,
neenii akkon eroos.
Ta worzhito Isra7eele ahoday,
neeppa kezoda› ga7i xaafida»
yagayda.
7 Yinnippa suuba, Heroodosa awa kessappa yi7ide asuntsana aachchii xeegii, xoolinttiza un bi7ide wode unttappa loytsii erida.
8 E unttana Beetaleme dakkitera, «Hyanggi yelinttide na7aya mintsii koyote; eza yin denggide wode taanin hyanggi eesi goynode gaar maaqqii yi7itera taas ohote» yagayda.
9 Unttin Kaat Heroodosa gaydanno si7i hyanggida. Un awa kessi zalara hyanggi xoolinttize unttana kaalitsitera na7ay yeze besito yellodes kanggida.
10 Un ye xoolinttiza bi7ide wode damma ufays ufayttida.
11 Keetstsa gelii na7ay fa inttii Mayramira yezaya bi7ida. Eesi bunqqunttii goynida. Fa saaxintto bugii worqqan, ixaanen karbbe eesi shiishida.
12 Un Heroodosago suub maaqqaame fana Xoozii abukkora unttis ohin, melle ogera fa gade maaqqida.

Gibxxe bete

13 Awa kessi zalara yi7ide asuntsi qitidannippa suuba, Laatstse kiitanchchize Yoosefas abukkora qonccii, «Heroodosa na7aya wodhodes koyze gisho denddii; ellisii na7ayan na7ay intton ekkii Gibxxe gade qito. Ne maaqqade wode ta nees ohode wontsis yeyga gam77o» yagayda.
14 Yinnii gisho, Yoosefa yinna qammite denddii, na7ayan na7a intto ekkii Gibxxe qitida.
15 Nabe doontte Xoozii, «Taanii, ta na7aya, Gibxxe gadeppa xeegida»ga7inttide qaaltta folinttode gaar Heroodosa hyayqqode wontsis E yeyga yezida.

---

* **1:25** ***Izo girmmikaaya:*** Machchira azinara wolla aqizanni fana aqikaaya ga7e. **2:6** Mik. 5:2 **2:15** Hose. 11:1

16 Yinnippa suuba, awa Kessi zalara yi7ide asuntsi eza cimmidanno eride
wode gaama zhilidhdhida. E tiino unttappa si7idanni fana Beetelemen
yinna gutute yeze lam77i bere kumiduntsanan lam77i bereppa yeekkara
yeze dhiiratsi na7untsana ubba fa wottaddaruntsana dakkii wodhizida.
17-18 Nabe Ermmiyasa doontte,
«Yeefon yeefo dentse,
Raama katama sinttida.
Raahela fa na7untsis yeekkane;
un hyayqqide gisho
minggodes dandda7ikaaya»
ga7i ohinttidanna folinttida.

Naazirete maaqqe

19 Heroodosa hyayqqidanippa suuba Gibxxe Laatstse kiitanchcho Yoose-
fas abukkora qonccii,
20 «Na7aya wodhodes koyze asuntsi hyayqqide gisho denddii na7ayan
na7ay intto ekkii Isra7eele gade maaqqo» yagayda.
21 Yoosefa denddii na7ayan na7ay intto ekkii Isra7eele gade maaqqida.
22 Yezin Arkkeliyoosa Yihuda fa ade Heroodisa besite ka7itidanno si7ide
wode yeyga hyanggodes zhashtida. Xoozii abukkora eesi qonccizin Galila
gade qitida.
23 Nabunts doontte, «Naazirete asi ga7inttoda» yaga7i ohinttidanna folint-
tode fana Naazirete katama hyanggi yeyga yezida.

3

Xammaqize Wahannisa timirttito
(Mar. 1:1-8; Luqa. 3:1-17; Waha. 1:19-28)

1-2 Ye wode Xammaqize Wahannisa, «Xoozze ka7itumo ukkide gisho
yin nagarappa maaqqote» yaga7i sabbakitera Yihuda akko baayze ganasa
qitida.
3 Nabe Isayaasa Wahannisa baz ohidanni fana,
«Akko baayze ganasa,
fetay fa qaaltto dhoqi yiizi,
‹Laatstse ogito giigizote.
E worogito luulizote› gayda»
yaga7inttidanna eesi yagayda.
4 Wahannisa gimale isintseppa oochinttide afula ma77ane. Fa qazintten
dafe saqqe danccane. E mu7ize katsitan boolen dekera shida.
5 Asuntsi ye wode Yerusalaame katamappa, Yihuda sa7a ubbappa Yord-
daanosa borkka kaleppa eego ye7ine.
6 Fa nagartto buuxi Yorddaanosa borkka Wahannisa kushe xammaqint-
tida.
7 Wahannisa, gaama Farisaawuntsin saduqaawuntsi xammaqinttodes
faago yi7izuntsana bi7i, unttago, «Hyantsi iita shooshuntso, yo7ode Xoozze
kachchappa attode fana yinttana oode zoride?
8 Yikke, Yin, yin nagarttippa maaqqidanno beezze oocha oochchote.
9 Yin, yin wozintte, ‹Abrahama, nu aday yene› yaga7i qoppipete.
Loytsii si7ote! Xoozii hyanna shuchchitippa Abrahamas na7a kessodes
dandda7ane.

2:17-18 Er. 31:15 **3:3** Maato. 4:17; Mar. 1:15; Isa. 40:3 **3:5** 2 Kat. 1:8 **3:8** Maato. 12:34; 23:33

10 Gandde minxiti xaphite giigii yene; lo77o aafe aafoosse minxa ubba
gachchii tama olinttoda.
11 «Yin, yin nagarttippa maaqqidanno ersodes ta yinttana hyaatsa xam-
maqane. Yezin taappa suubara ye7ize yinttana Geeshi ayyaanaran tamara
xammaqoda. E taappa gaama wolqqara yene; ta melle atto yezin E
caammito tukkodesin beezoos.
12 Katstsa geeshize fitsita E kushite yene. Katsito loytsii geeshane; zargito
fa fachite gussoda, yezin fugito dhaboosse tama michchoda» yagayda.

Yesuusa xammaqintto
(Mar. 1:9-11; Luqa. 3:21-22)

13 Ye wode Yesuusa Wahannisa kushe xammaqinttodes Galilappa Yord-
daanosa borkka hyanggida.
14 Yezin Wahannisa eza kayodes koyi «Taanii neera xammaqinttodes
beezzin ne taago ye7ine?» yagayda.
15 Yezin Yesuusa mahi, «Xoozii nuuppa koyze baz ubba nu folodes beezze
gisho hyatte taas ero ga7o» yagayda. Wahannisa ees yee7e yagayda.
16 Yesuusa xammaqinttide fana hyaatsitippa kezida. Iira salo bugunttin
Xoozze Ayyaana wolle fana ye7oderan mahi faalla afa wodhdhodera
bi7ida.
17 Ye wode «Hyaychche ta kadhize, E tana ufaysize ta na7ay hyaya»
yagaaze qaala saloppa yi7ida.

4

Yesuusa fattanintto
(Mar. 1:12-13; Luqa. 4:1-13)

1 Yinnippa suuba, Xalahe Yesuusa fattanode gaar Geeshi Ayyaana Yesu-
usa akko baayze ganasa kanggida.
2 Oyttam qamman oyttam awara xoomidannippa suuba naydhdhida.
3 Xalahe Yesuusago yi7i «Ne Xooz na7a maaqqiko, ane hyay shuchchiza
soollo maaqqade fana kiitto» yagayda.
4 Yesuusa mahi, « ‹Asi Xoozze doonappa kezze qaala ubbanne yessadep
attin soollo xalaalara yezoos› ga7intti Xoozze qaaltte xaafinttida»yagayda.
5 Mahin, Xalahe Yesuusa geeshi katama kanggi, Xoozze keetsitis ommite
kessii,
6 «Ne Xooz na7a maaqqiko, ane sulle sa7a gol7o. Akkos gayko,
« ‹Ne tohita shuchchalla dhubunttaame fana,
fa kushtira nena dentsode fana,
Xoozii fa kiitanchchuntsana ne gisho kiittoda›
ga7intti Xoozze qaaltte xaafinttida» yagayda.
7 Yesuusa eego, «mahi, ‹Xoozze qaaltte ne Laatstsa, ne Xoozza fatanippe›
yaga7i xaafinttida» ga7i mahida.
8 Wurssutsite Xalahe Yesuusa fettii damma dere omma kessii alame
ka7itumo un bonchchtira fettilla beezii,
9 «Ne taas gol7i goyniko ta nees hyanno ubba inggoda» yagayda.
10 Yesuusa mahi, «Hyay Xalahizayo, taappa hyaakko! ‹Ne Laatstsa, ne
Xoozza goyno, E xalaalas kiitintto› gayntti Xoozze qaaltte xaafinttida»
yagayda.

3:10 Waha. 8:33 **3:11** Maato. 7:19 **4:2** Ibr. 2:18; 4:2 **4:4** Maato. 4:4 **4:6** Maz. 91:11 **4:8** Mahe 8:3

11 Yinnippa suuba, Xalahe ashshii qitida; kiitanchchuntsi yi7i eza maaddida.

Yesuusa timirttito
(Mar. 1:14-15; Luqa. 4:14-15)

12 Yesuusa, Wahannisa acinttidanno si7ide wode Galila gade qitida.
13 Naazirete katama ashshii Zaabiloonen Niftaaleme guta, abba kale yeze Qifirnahoome katama hyanggi yeyga yezida.
14 Yinna hyanidanna nabe Isayaasa doontte,
15 «Zaabiloone gaden, Niftaaleme gade,
Yorddaanosa borkkappa seko fintsa abba oge,
Ayhude maaqqoosse worzhuntsis yeze Galila,
16 dhuma yeze worzha,
damma foo7o bi7ida.
Hyayqo dasho gade,
yezuntsis foo7o kezida»
yaga7i ohinttide qaaltta folinttode fana.
17 Ye wodeppa dentsii Yesuusa, «Xooz ka7itumo ukkide gisho yin nagarttippa maaqqote» yaga7i qaala sabbakida.

Tiino tamaaruntsi xeegintte
(Mar. 1:16-20; Luqa. 4:16)

18 Yesuusa Galila Abba kalera aadhitera lam77i ishuntsana, Phexiroosa ga7inttize Simoonan E isha Inddirase bi7ida. Un molo aykkizuntsana maaqqide gisho fa gitito abballa olida.
19 Yesuusa unttana, «Hyankka yo7ote; tana kaallote! Molo aykkizanno ashshii, ta yinttana as ayfo tamaarssoda» yagayda.
20 Un, ellisii fa gitito olii ashshii Yesuusa kaallida.
21 Yesuusa yeygappa hyaga gode tiino aadhitera melle lam77i ishuntsana, Zabdiyoosa na7untsana, Yayqooban Wahannisan bi7ida. Fa aday Zabdiyoosara wolla gongge gidda fa gitito loytsizuntsana xeegida.
22 Un, ellisii fa gonggiton fa adayan ashshii Yesuusa kaallida.

Yesuusa hyargginttizuntsana fatstsida
(Luqa. 6:17-19)

23 Yesuusa Ayhude woosa keetstsa tamaarssitera, salo ka7itumo Wonggele ohitera dumma dumma hyarggeppa asuntsana fatstsitera Galila sa7a ubbanne wutida.
24 Yinnippa denddii E suntsita Sooriya gade ubba erinttida. Dumma dumma hyarggera aykinttiduntsanan waayinttizuntsana, tuna ayyaanara aykinttiduntsana, biicora yezuntsana, wobbuntsana eego ki7ida; ezin unttana fatstsida.
25 Asuntsi Galilappa, taphphi katamuntsappa, Yerusalaameppa, Yihudappan Yorddaanosa borkka seko fintsa yeze gadeppa yi7ide gaama asuntsi eza kaallida.

5

Yesuusa derella afa tamaarsside timirtte

1 Gaama worzha shiiqidanno Yesuusa bi7i derella afa kezii bettida. E tamaaruntsi eego shiiqin,

4:11 Mahe 6:13 **4:13** Maato. 14:3; Mar. 6:17; Luqa. 3:19-20 **4:14** Waha. 2:12 **4:16** Isa. 9:1-2
4:17 Maato. 3:2 **4:24** Maato. 9:35; Mar. 1:39

2 Hyannii gaar yaga7i tamaarssida:

Turii ufayssi (Luqa. 6:2-23)

3 «Fa ayyaantte daha maaqqiduntsi anjjinttiduntsana,
salo ka7itumo unttis.
4 Yeekizuntsi anjjinttiduntsana,
un mintsitse denggoda.
5 Wozina aaduntsi anjjinttiduntsana,
un sa7a laattoda.
6 Xillotitsi oochchodes naydhdhizuntsin bardhdhizuntsi anjjinttiduntsana,
un mishshada.
7 Maarizuntsi anjjinttiduntsana,
un maarotitsi denggoda.
8 Wozina geeshshuntsi anjjinttiduntsana,
un Xoozii be7ada.
9 Giigizuntsi anjjinttiduntsana,
un Xooz na7a ga7intti xeeginttoda.
10 Xillotitsi oochchize gisho ga7i,
bay7inttizuntsi anjjinttiduntsana,
salo ka7itumo unttis.
11 «Asuntsi yinttana ta gisho ga7i cazhize wode bay7ize woden yinttalla afa iita baz ubba worddora ohize wode yin anjjinttiduntsana.
12 Yin anjjita salo damma maaqqide gisho ufayttote, loytsii ufayttote. Yinttappa tiino yezide nabuntsana yinnii gaar bay7ida.

Soogen foo7o

13 «Yin sa7as sooge; sooge fa mal77itumtto ashshiko, wayzi mahi denggode? Bale dhogiko asara yedhinttanep attin akkosin maaddoos.
14 «Yin sa7as foo7o; derella afa yeze katamita aachinttodes dandda7oos.
15 Xomppe aytsii keetstsa yeze asuntsi ubbuntsis foo7ode gaar dhoqqa bessa gaddanep attin gabate gidda gaddize baaya.
16 Yinnii gaar asuntsi yin lo77o oochito bi7i, salo yeze yin adaya bonchchode gaar yin foo7ita as tiino foo7o.

Muse higge

17 «Taanii Muse higgiton nabunts qaala shaarodes yi7ida yinttis aazippe. Taanii, un ohidanna turo maaqqidanno qonccissades yi7idap attin shaarodes yi7ikaaya.
18 Ta yinttis turo ohine; salon sa7a aadhode wontsis higge ubba folinttodep attin higgitifa fettii qaala woy fidaale aadhoos.
19 Yinnii gisho, hyanna kiititippa eerize fettii kiitan mentsize ooden mahi melluntsana yinnii gaar oochchode gaar tamaarssize ooden salo ka7itumo ubbuntsappa eeratsi maaqqada. Yezin hyanna kiitto folizen melluntsanan folode gaar tamaarssize salo ka7itumo damma maaqqada.
20 Ta yinttis ohine; yin xillotitsita Farisaawunts xillotitsappan higge asttamaarunts xillotitsappa aadhanxiko, salo ka7itumo geloos.

Wodhe baz

21 «Yin mayzuntsis, ‹Wodhippete; shemppo wodhide ooden firdinttoda› ga7inttidanno si7ida.

5:5 Isa. 61:2 **5:6** Maz. 37:11 **5:7** Isa. 55:1 **5:9** Maz. 24:3 **5:11** 1 Phex. 3:14 **5:12** 1 Phex. 4:14 **5:14** Mar. 9:50; Luqa. 14:34-35 **5:15** Waha. 8:12; 9:5 **5:16** 1 Phex. 2:12

22 Yezin ta yinttis ohine; fa ishaya cazhize ooden firdinttoda. Fa ishaya
cazhize ooden daynna tiino firddas shiiqoda. Fa ishego, ‹Eeyay› gaaze
ooden mahi gaanname tamite firdinttoda.
23 «Yinnii gisho, ne ne zharsho zharshize wode ne ishaya qohide baz nees
tiirnttiko,
24 Ne zharshito iza besite ashshii ashshii qito; tiino hyanggi ne ishayra
giigo; yeyzi maaqqii, ne zharshito Xoozis zharsho.
25 «Nena mootizera firdda keetstsa hyanggitera ogella eera giigo. Yinna
atto gayko E nena daynna tiino kanggoda. Daynnize nena accizes aatsii
inggoda; E nena woyne oloda.
26 Ta turo ohine; neella afa firddinttide acito fettii santtime attikaayzin
ciggii hyaasode wontsis achi keetstsappa mulon kezaama.

Olale baz

27 «Hyannippa zaga, ‹Olale hyanttippete› ga7inttidanno si7ida.
28 Yezin ta yinttis ohine, maacho bi7i, amudhdhide ubba fa wozintte iira
olalida.
29 Ne mizaqi aafize nees nagaras mikinaate maaqqiko, kessii olo. Ne
galtta kumutsita gaanname tama wodhdhodannippa ne gallitippa fetay
dhabiko nees lo77o.
30 Ne mizaqi kushize nees nagaras mikinaate maaqqiko, eza gachchii olo.
Ne galtta kumutsita gaanname tama wodhdhodannippa ne gallitippa fetay
dhabiko, nees lo77o.

Machchin azini bilintte baz
(Maato. 19:9; Mar. 10:11-12; Luqa. 16:18)

31 «‹Fa machchito dakkize ooden dafo warqqate inggo› ga7inttida.
32 Yezin ta yinttis ohine; fa machchito olalikaayzin billize ooden iza
olalode gaar oochchane. Yinnii gaaran, dakinttide machchito ekkize ubba
olalida.

Caaqo baz

33 «Yin mayzuntsago, ‹Worddo caaqqippete; yin Xoozze tiino caaqqi-
danno folote› ga7inttidanno si7ida.
34 Yezin ta yinttis ohine; mulon caaqqippete. Xoozii bettize oyda
maaqqide gisho salora caaqqippete.
35 E tohita yedhdhize bessi maaqqide gisho sa7ara caaqqippete. Damma
kaat katama maaqqide gisho Yerusaalaameran caaqippete.
36 Yin ommitippa fetaya bootsi woy kartsi mahodes dandda7oosse gisho
yin yin ommite caaqqippete.
37 Yinnii gisho, yin qaaltta, ‹Yee› woy ‹Ade› maaqqo. Yinnippa bale kezize
xalaheppa ye7ine.

Qime ayppades beezoos

38 « ‹Aafe gisho aafe; achchi gisho achchi› ga7inttidanno si7ida.
39 Yezin ta yinttis ohine; yinttalla afa iita baz oochchize atstsa ixxippete.
Ooden ne mizaqi dhookiza baqqiko ne workkita dhookizan beezo.
40 Fettii asi ne shaamiza wolqqara ekkodes nena mootiko, ne kootizan
gujjii inggo.
41 Fettii asi nena wolqqara fa baz toossii fettii saate oge faara hyanggode
gaar nena un7itsiko, eera lam77i saate oge hyanggo.

5:22 Keze 20:13; Mahe 5:17 **5:28** Keze 20:14; Mahe 5:18 **5:30** Maato. 18:8; Mar. 9:43 **5:32** Maato. 19:9; Mar. 10:11-12; Luqa. 16:18; 1 Qoro. 7:10-11 **5:34** Leewe 19:12; Faydo 30:2; Mahe 23:21

42 Woossize oodesin inggo; neeppa tal77odes koyko oonan kayippe.

Ne morkkuntsana siiqo
(Luqa. 6:27-36)

43 «‹Nena kadhiza kadho; nena ixxizaya ixxo› ga7inttidanno si7ida.
44 Yezin ta yinttis ohine; yin morkkuntsana kadhote; yinttana qohizuntsis woossote.
45 Yinnii gaar yin oochchiko, salo yeze yin adays yin na7untsana maaqqada. E iituntsisin lo77untsis awa kassane; xilluntsisin na-garanchchuntsisin fa ira bukkizane.
46 Yinttana kadhize asuntsana xalaala yin kadhiko, yinttis akko tirfe yeze? Melle atto yezin, gabe qaraxe gachchizuntsin yinno oochchane.
47 Yin, yin ishuntsana xalaala saritsiko, melluntsappa akko aadhizebaz oochchidote? Melle atto yezin, Xooz ammanoose asuntsi yinno oochchane.
48 Yikke, salo yeze yin aday folo maaqqidanni fana yinttin folo maaqqote.

6

Ingge baz

1 «Asi bo7o ga7i yin lo77o oochito as tiino oochaame fana naaginttote. Yinnii gaar yi7anxiko salo yeze yin adayppa anjjo denggaama.
2 «Yin dahuntsis inggize wode as tiino bonchchinttodes ga7i cubbuntsi oge gaxan Ayhude woosa keetstsan oochchizanni fana asi bo7o ga7i oochippete. Ta yinttis turo ohine un fa kumutsi anjjito ekkida
3 Yezin yin dahuntsis inggize wode yin mizaqi kushe oochchizanno yin workkita kushe erippe;
4 yin imotta geema maaqqe. Geema bessa oochchizanno be7ize yin aday yinttis anjjito qoncce inggoda.

Woosa baz
(Luqa. 11:2-4)

5 «Woosa woossittera cubbuntsi gaar yiippete. Un, fana asi bo7o ga7i Ayhude woosa keetstsa oge doontte eqqii woossizanno kadhane. Ta yinttis turo ohine; un fa kumutsi anjjito ekkida.
6 Yezin ne woossize wode ne qol7a gelo, furtsito gorddii geema yeze ne adaya woosso; geema oochinttidanno be7ize ne aday nees anjjo inggoda.
7 Yin woossize wode ammanoosse asunts gaara cer qaala gaantsi woos-sippete. Un qaalito mahi mahi woossin Xoozii si7ine ga7i qoppane.
8 Yinnii gisho, unttinni gaar yiippete. Akkos gayko, yin aday yinttis akko koshshizako yin woossodanippa tiino erane.
9 «Yikke, yin yaga7i woossote:
«Salo yeze nu adayo,
ne geeshi suntsita anjjintto.
10 Ne ka7itumtta yo7o,
ne qoftta salo hyanidanni fana
sa7an hyano.
11 Hyayno qumtto nuus inggo.
12 Nu nuna qohiduntsis, atto gaazanni fana,
nuusin nu qohito atto ga7o.
13 Nuna iitappa ashshop attin
faatana geltsippe.

6:2 Maato. 23:5 **6:6** Luqa. 18:10-14

[Ka7itumon, wolqqan bonchchon
medhina nees. Amin77e.]
14 «Yin yinttana qohizuntsana atto gayko, salo yeze yin Aday yin qohito
atto gawuda.
15 Yezin yin melle as nagara atto ga7anxiko yin Aday yin nagartto atto
ga7oos.

Xooma baz

16 «Yin xoomize wode cubbuntsi fana yiippete. Akkos gayko, un
xoomizanno asi erode fana fa sintto bootstsane. Ta turo ohine; un fa
shilimaatto ekkida.
17 «Yezin ne xoomize wode ne sintto meecco, ne ommito tizho.
18 Yinnii gaar ne yiiziko ne xoomize xoomtta asappa genggida, yezin
geema yeze ne Aday erize xooma maaqqada. Geema oochinttidanno be7ize
ne Aday nees shilmaate inggoda.

Salo qolo shiishe

19 «Bila mu7ize bessa, meqo birize sa7a, kayzo bookkii ekkize sa7a,
hyanna sa7ite, yinttis qolo shiishippete.
20 Yezin bila mo7oosse bessa, meqo biroosse bessa, kayzo bookkii
ekkoosse bessa salo yinttis qolo shiishote.
21 Ne qoltta yeze besite ne wozintta yessada.
22 «Aafe asatitsis xomppe. Yinnii gisho, ne aafita faxa maaqqiko ne
kumutsi asatitsita foo7o maaqqane.
23 Ne aafita hyargginttiza maaqqiko ne kumutsi asatitsita dhuma
maaqqane. Yikke, ne gidda yeze foo7ize dhuma maaqqiko, dhuma akko
gaar aadhii dhuma maaqqade!
24 «Fettii asi lam77i Laatstsis aqodes dandda7oos. Fetaya kadhiko
hyankkaya ixxane; woy fetaya bonchchiko hyankkaya leqqane. Xoozisin
miishesin wolal aqodes dandda7oos.

Un7inttippete
(Luqa. 12:22-31)

25 «Yikke, si7ote! yin de7o yessades, ‹Akko ma7ade? Akko ushshade?
Akko ma77ode?› ga7i un7inttippete; shemppo katstsappa woy galla
ma7oppa aadhoso?
26 Afa landduntsana bo7ote; un budoos, maxoos, facha geltsoos, yezin yin
salo aday unttana muuzane. Yin unttappa gaama aadhoso?
27 Yin giddappa gaama un7intti fa laytsitilla afa fettii qamma gujjodes
dandda7ize yene?
28 «Mahi yin ma7ize bazis akkos un7intte? Ane fudhuntsana bo7ote,
oochchii labboos woy suqqoos.
29 Si7ote! Melle atto yezin, kaat Solomone fa bonchcho ubbanne hyanna
fudhitippa fetay gaar ma77ikaaya.
30 Yin, ammano faccezuntso, Xoozii hyayno benttii wontta tama wodhd-
hodes yeze maata yeyzi ma7isizebaz maaqqiko, yinttana unttappa aatsii
wayzi ma7isoso?
31 Yinnii gisho, ‹Akko mo7ode? Akko ushshade? Akko ma7ade?› ga7i
un7inttippete.
32 Yinno ubbanno Xooz ammanoose asuntsi gaantsi denggodes
un7inttane. Yin salo aday yinna ubbanna yinttis koshshizanno erane.

6:15 Mar. 11:25-26 **6:20** Yay. 5:2 **6:30** 1 Kat. 10:4-7; 2 Zeena 9:3-6

33 Yezin ubbappa tiino Xoozze ka7itumtton E xillotitsito koyote; yinna
ubbanna yinttis gujunttoda.
34 Yinnii gisho, wonttas qoppittera un7inttippete. Wonttana wonttas aqo;
fettii fettii qammize faas maaqqade madhara yene.

7

Melluntsalla afa firddippete
(Luqa. 6:37-42)

1 «Yinttalla afa firddinttaame fana melluntsalla afa firddippete.
2 Akkos gayko, melluntsalla afa yin firddizanni fana yinttalla afa firddint-
toda; yin melluntsis makkide bazite yinttis mahi makinttoda.
3 Ne aafte yeze tuus fana yezaya bi7ikaayzara ne ishay aafte yeze buuriza
akkos be7e?
4 Ne aafte tuusi yessadera ne ishay aafte yeze buuriza kesso gawudes
wayzi dandda7e?
5 Naate cubbuzayo, tiinii ne aafte yeze tuusi fana yezaya kesso. Yinnippa
suuba, ne ishay aafte yeze buuriza kessodes ne geeshi be7ada.
6 «Suuba maaqqii yinttana dha7aame fana geeshi baz kanuntsis olippete.
Fa tohite yedhdhii iissaame fana yin al77o baz gudayluntsi tiino olippete.

Woossote, koyote, qunkkote
(Luqa. 11:9-13)

7 «Woossote yinttis ingginttoda, koyote yin denggoda, furtsito qunkkote
yinttis buginttoda.
8 Woossize oodesin ingginttoda, koyze oodesin benttoda, furtsito
qunkkizesin buginttoda.
9 «Yin giddappa na7ay boora woossiko shuchchi inggize oode?
10 Woy molo woossiko shooshi inggize yene?
11 Yeezin yin iita maaqqitera yin na7untsis lo77o baz ingge eriko, yin salo
aday fana woossizuntsis lo77o baz wayzi gaantsi inggaamo?
12 Melluntsi yinttis oochchode fana yin koyze baz ubba yinttin melluntsis
oochchote. Akkos gayko, Muse higgiten nabuntsi tamaarssizannan hyanno.
13 «Xuuntsi furtsara gelote; akkos gayko, dhabses kanggize ogize damma,
furtsitan dalgga. Iira gelize asuntsi gaama.
14 Yezin de7ogo kanggize ogitan furtsitan xuuntsi; yeyga gelize asuntsin
eeratsi.

Minxa fa aafte erinttane
(Luqa. 6:43-44)

15 «Afara duro aazii fa gaatsite suudhume maaqqii yin gidda gelize
worddo nabuntsappa naaginttote.
16 Yin unttana, un aafitippa eroda; anggatsappa woyne aafe,
kenchikeloppa hyalimo maxinttoos.
17 Yinnii fana lo77o minxa ubba lo77o aafe aafane; iita minxa iita aafe
aafane.
18 Lo77o minxa iita aafe aafoos, mahi iita minxa lo77o aafe aafodes
dandda7oos.
19 Lo77o aafe aafoosse minxa ubba gachchintti tama olinttoda.
20 Yinnii gisho, yin unttana, un aafte eroda.

7:3 Mar. 4:24 **7:13** Luqa. 6:31 **7:20** Maato. 3:10; Luqa. 3:9

21 «Salo yeze ta aday qoftto oochchize asi salo ka7itumo geloddepp attin
cer tana ‹Laatstso, Laatstso› gaaze ubba salo ka7itumo geloos.
22 Firdda qamma gaamuntsi, ‹Laatstso, Laatstso, ne suntsite tinbbite
ohika? Ne suntsite tuna ayyaana kessika? Ne suntsite kille baz oochchika?›
yaga7oda.
23 Ye wode taanii, ‹Ta yinttana mulon eroos, yin iita oochchizuntso taappa
hyaakkote› gawuda.
24 «Yikke, hyanna ta qaaltto si7i oochchize ooden fa keetsito lallalla afa
keexxide wozinara yeze asi fana.
25 Ira bukkida, hyaro goggida, baqo baqii ye keetsiza urqqida. Yezin
keetsita lallalla keexinttide gisho gol7ikaaya.
26 Hyanna ta qaaltto si7i oochchoose ooden fa keetsito shafella afa
keexxide booza atstsa aazane.
27 Ira bukkida, hyaro goggida, baqo baqii, ye keetsiza urqqin, ye keetsize
gol7ida; E gol7itan damma» yagayda.
28-29 Yesuusa fa ohito hyaaside wode E timirttita higge asttamaarunts fana
maaqqaanxi adetits wolqqar maaqqide gisho asuntsi E timirttite gaama
qoppida.

8

Yesuusa qursuma hyargginttiza fatstsida (Mar. 1:40-45; Luqa. 5:12-16)

1 Yesuusa derizeppa wodhize wode gaama asuntsi eza kaallida.
2 Yikke fettii qursuma hyargginttize eego shiiqii, E tiintte bunqqunttii,
«Laatstso, ne qofa maaqqiko tana geeshi fatstsodes dandda7ane» yagayda.
3 Yesuusa fa kushito dakkii eza bochchii, «Yee, ta qofa, faxo» yagayda.
Atstse iira geezhi attida.
4 Yesuusa eego, «Ne faxito oodesin ohippe. Yezin hyanggi ne geezhi
faxidanno kahinunts beezo. Ne faxidannis markka maaqqade fana hyanggi
Muse kiittide zharshito zharsho» yagayda.

Mato hyalaqize ammano

5 Yesuusa Qifirnahoome katama yellide wode fettii mato hyalaqize eego
shiiqii,
6 «Laatstso, ta arize wobbii gaama waayintti, kara woy7i yene» yaga7i
woossida.
7 Yesuusa mahi, «Taanii hyanggi eza fatstsoda» yagayda.
8 Yezin mato hyalaqize mahi, «Laatstso, ne ta kara gelodes ta beezze as
baaya, yezin ne hyayga bettii qaala xalaala oho, ta arize faxoda.
9 Akkos gayko, taappa kattara ta kiitinttize asuntsi yene, mahi taappa
gaatsara taas kiitinttizuntsi yene. Unttappa fetaya, ‹Qito› gayko qitane;
hyankkaya mahi ‹hyankka yo7o!› gayko ye7ine. Ta ariza, ‹Hyanno yiizo›
gayko yiizane» gayda.
10 Yesuusa yinno si7ide wode gaama qoppii, fana kaallize asuntsago,
«Ta yinttis turo ohine; taanii hyannii gaarize ammano Isra7eele as giddan
bi7ikaaya.
11 Ta yinttis ohine; gaamuntsi awa kessappan awa geloppa yi7i, salo
ka7itumo Abrahamara, Yisaaqaran Yayqoobara fettilla bettoda.
12 Yezin salo ka7itumo laattodes beezzin attiduntsana bale dhuma oloda.
Ize unttis yeefon achchi garccingge maaqqada» yagayda.

7:21 Maato. 12:33 **7:24** Maz. 6:8 **8:4** Leewe 14:1

13 Yesuusa mato hyalaqizego, «Ne kara hyanggo, ne ammanttii fana nees
hyano» yagayda. E arize iira faxii attida.

Yesuusa gaama hyargginttizuntsana fatstsida
(Mar. 1:29-34; Luqa. 4:38-41)

14 Yesuusa Phexiroosa kara gelize wode Phexiroosa machiti intta omma
otstsi misha hyarggera hyarggintti woy7i yezanno bi7ida.
15 Yesuusa I kushito bochchide wode otsitan michita ashshii ashshida.
Faxii denddii eza mokkida.
16 Ye wode ugure tuna ayyaanara aykinttide gaama asuntsana, asuntsi
Yesuusago ki7ida. Ezin tuna ayyaanuntsana fa qaaltte kessida, hyarggint-
tizuntsana ubba fatstsida.
17 Yinnen nabe Isayaasa,
«E nu iita hyarggito faas ekkida,
E nu hyarggito tookkida»
gayde qaaltta folinttida.

Yesuusa kaallizuntsana yellize madha
(Luqa. 9:57-62)

18 Yesuusa gaama asuntsi E kale eqqidanno bi7i, abbappa seko fintsa
fiinggode fana fa tamaaruntsana kiittida.
19 Higge asttamaaruntsappa fetay, «Asttamaarzayo, ne hyanggize bessa
ubbanne ta kaalloda» yagayda.
20 Yesuusa eego «Workkanuntsis olla yene, salo landduntsis keetstsi yene.
Yezin As na7ays fa ommito shemppize bessi baaya» yagayda.
21 Yesuusa kaallize asuntsappa fetay, «Laatstso, taanii tiino hyanggi ta
adaya moogii yo7oda» yagayda.
22 Yezin Yesuusa, «Hyayqqiduntsi fa hyayquntsana moogo; ne tana kaallo»
yagayda.

Yesuusa abba zulits si77i yiizida
(Mar. 4:35-41; Luqa. 8:22-25)

23 Yesuusa yedhdhades gongge gelide wode E tamaaruntsin eera qitodes
gelida.
24 Un qoppikaayzara yezin, damma zuluntte hyaatsitilla afa denddin
gonggito qoodhdhodes yellida. Yezin Yesuusa genttida.
25 E tamaaruntsi eego shiiqii eza barkkitsii, «Laatstso, nu dhabane nuna
ashshoya» yagayda.
26 Yesuusa unttago, «Yin, ammano faccezuntso, akkos zhashitete?» ya-
gayda. Denddii, zuluntton zhuubito si7i yizida. Ellisi ubba baz si7i gayda.
27 E tamaaruntsi gaama qoppii, «Hyay, melle atto yezin, zuluntten
zhuubban kiitinttize wayde aso?» yagayda.

Tuna ayyaana aykkide lam77i asuntsana
(Mar. 5:1-20; Luqa. 8:26-39)

28 Yesuusa abbappa seko fintsa yeze Gerggesoone gaaze sa7a yellide
wode tuna ayyaana aykkide lam77i asuntsi boozappa kezii eera yellinttida.
Un gaama iitan zhashize as maaqqide gisho asi yinna bestira aadhodes
dandda7oos.
29 Unttin, «Xoozze na7ayo, neera nuna akko yelitsize? Wode yellikaaya
yezin nuna firddodes yi7ida?» ga7i uukkida.
30 Unttappa gaama hyakkikaayzar guudayile wude yengginttane.

8:17 Isa. 53:4

31 Tuna ayyaanuntsi Yesuusa, «Ne nuna kessode baz maaqqiko, seko
gudayluntsi wude gidda dakkoya» yaga7i woossida.
32 Yesuusa, «Qitote» yagayda. Tuna ayyaana asuntsappa kezii gudayluntsago gelida. Gudayluntsin ubba gaga doonara woxxii hyanggi abba
qoodhintti hyayqida.
33 Gudayille wude yenggizuntsin woxxii katama hyanggi, hyanide bazin
tuna ayyaana aykkide asuntsalla afa oochchidanno ubba ohida.
34 Yeezin, katama yeze asuntsi ubbuntsi Yesuusa bo7odes kezida. Un
Yesuusa bi7ide wode fa gaditippa kezii qitode fana woossida.

9

Wobbo atstse faxito
(Mar. 2:1-12; Luqa. 5:17-26)

1 Yinnippa suuba, Yesuusa gonggite gelii, abba fiinggi fa katama qitida.
2 Ize eerats asuntsi fettii wobbo atstsa alggara tookkii Yesuusago ki7ida.
Yesuusa un ammantto bi7i, wobbo atstsa, «Ta na7ayo, zhashtippe! Ne
nagartta atto ga7inttida» yagayda.
3 Yinna saate, Ayhude higge asttamaaruntsappa fete fete, «Hyanna Xooz
cazhe baane» yaga7i fa wozintte qoppida.
4 Yesuusa un qoftto erii, «Iita baz yin wozintte akkos qoppete?
5 Yezin, ‹Ne nagartta atto ga7inttida› gaazannippan ‹Denddii eqqii qito›
gaazannippa ayye foolle?
6 Yezin sa7alla afa nagara atto gawudes As na7as adetita wolqqa yezanno
ta yinttana erisoda» yaga7i, wobbo atstsego, «Denddii, ne alggiza tookkii,
kara qito» yagayda.
7 Wobbo atstse denddii fa kara qitida.
8 Worzhita yinno bi7i gaama qoppida. Yinnii fana adetits wolqqa asis
inggide Xoozza galatida.

Maatoosa xeegintte
(Mar. 2:13-17; Luqa. 5:27-32)

9 Yesuusa yeygappa denddii hyanggitera Maatoosa gaaze qaraxe
gachchize bessa bettii yezin bi7i, «Tana kaallo» yagayda.
Ezin denddii kaallida.
10 Yesuusa Maatoosa kara leematella bettii yezin, qaraxe gachchize
gaama asuntsin nagaranchchuntsi yi7i eeran E tamaaruntsara wolla
mo7odes bettida.
11 Fettii fettii Farisaawuntsi yinno bi7i, Yesuusa tamaaruntsara, «Yin
asttamaarize qaraxe gachchizuntsaran nagaranchchuntsara akkos me7e?»
yagayda.
12 Yesuusa yinno si7i, «Gaalla koshshize hyargginttizuntsap fattin faxuntsis baaya.
13 Yezin yin hyanggi, ‹Taanii yin zharshito baayzin yin melluntsana maarode fana koyane› ga7intti xaafinttidanna waagizako erote. Akkos gayko,
taanii nagaranchchuntsana xeegodes yi7idap attin xilluntsana xeegodes
yi7ikaaya» yagayda.

Yesuusa xooma baz oocinttida
(Mar. 2:18-22; Luqa. 5:33-39)

9:11 Luqa. 15:1-2 **9:13** Maato. 12:7; Hose. 6:6

14 Ye wode Wahannisa tamaaruntsi Yesuusago shiiqin, «Nuunin
Farisaawuntsin xoomane, yezin ne tamaaruntsi akkos xoomoso?» yaga7i
oocida.
15 Yesuusa mahi unttago, «Mushura unttara yezin xeegintti yi7ide asuntsi
azzanodes dandda7ane? Mushura un kaleppa ekkinttode wode yo7oda, un
ye wode xoomoda.
16 «Kille ma7oppa feedhii gal77a ma7olla sikkize ooden baaya. Yinnii fana
yeyziko killize gal77iza feedhane. Feedhitsitan wozzii dalggane.
17 Kille woyne gal77a silphe gujjize ooden baaya. Yinnii fana yeyziko kille
woynize gal77a silphiza dhuussane woynizen lanttane; silphizen lam7intsa
maaddoose baz maaqqane. Yezin kille woyne kille silphe gujjodes beezane.
Yinnii fana yeyziko lam77untsin iitikaayzara naaginttane» yagayda.

Hyayqqide na7iton Yesuusa ma7ito bochchide maachito (Mar. 5:21-43; Luqa. 8:40-56)

18 Yesuusa yinna ohitilla afa yezin, Ayhude hyalaquntsappa fetay eego
yi7i, E tiino bunqqunttii, «Ta na7ita hyatte hyayqqida, yezin iza faxode fana
ne yi7i ne kushito iilla afa gaddoyo» ga7i woossida.
19 Yesuusa denddii eera hyanggida; E tamaaruntsin kaallida.
20 E hyanggizin taphpho lam77i bere kumutsi suutsi googii waaytsize
fettii maachita suubara shiiqii Yesuusa ma7iti macartto bochchida.
21 Iza fa wozintte, «Ta E ma7iti macartto xalaala bochchizako faxoda»
yaga7i qoppida.
22 Yesuusa suub maaqqii izo bi7i, «Ta na7ite, zhashitippe! Nena ne
ammantta fatstsida» yagayda. Astan iira faxii attida.
23 Yesuusa Ayhude hyalaqize kara yellide wode zaye fuggizuntsanan
yeekizuntsana bi7i,
24 «Ane hyal7ote; eerats na7ita genttidap attin hyayqqikaaya» yagayda.
Yezin asuntsi eella afa miicida.
25 Asuntsana bale kessidannippa suuba keetstsa gelii, na7iti kushito
aykkida, na7itan denddii eqqida.
26 Yinna ohita yinna sa7ito ubba yellida.

Yesuusa lam77i qooquntsana fatstsida

27 Yesuusa yeygappa denddii gode tiino hyanggodera lam77i qooquntsi fa
qaaltto dhoqi yiizii, «Dawute na7ayo, nuna maaroya» yagaytira eza kaallida.
28 Yesuusa keetstsa gelize wode qooquntsi eza kaallii yellida. Yesuusa
unttago, «Taanii yinno oochchodes dandda7izanno yin ammananete?»
yagayda.
Unttin, «Yee, Laatstso» yaga7i mahida.
29 Yinnippa suuba, Yesuusa un aafto bochchii unttago, «Yinttis, yin
ammanttii fana hyano» yagayda.
30 Un aafitan bugunttida. Yesuusa unttago, «Hyanno oodesin ohippete»
yaga7i mintsii ohida.
31 Yezin asuntsi hyanggi Yesuusa baz yinna sa7ite ubba ohida.
32 Un yeygappa kezze wode asuntsi tuna ayyaana aykkii muumuzide fettii
asi Yesuusago ki7ida.
33 Tuna ayyaana kezideppa suuba muume atstse ohinttida. Asuntsin
gaama qoppida, «Yinnii fana kille baz Isra7eele sa7a hyanikaaya» yagayda.

34 Yezin Farisaawuntsi, «Tuna ayyaanunts hyalaqara tuna ayyaanuntsana
kessane» yagayda.

Yesuusa asuntsis yiqsinttida

35 Yesuusa Ayhude woosa keetstsa tamaarssitera, salo ka7itumo
Wonggele sabbakitera, asuntsana hyargge ubbappa fatstsitera kataman
kara gancce ubbanne wutida.
36 Gaama worzhita, yenggize asi baayze duro fana unttana be7ize asi
dhabin un yezanno bi7i unttis yiqsinttida.
37 Fa tamaaruntsago, «Shiiqode katsita gaama, yezin katsito shiishize
asuntsi eeratsi.
38 Yinnii gisho, Laatstsi katstsa shiishode oochanchchuntsana dakkode
fana woossote» yagayda.

10

Yesuusa kiittide taphpho lam77i hawaaruntsana
(Mar. 3:13-19; Luqa. 6:12-16)

1 Yesuusa taphpho lam77i tamaaruntsana faago xeegii, tuna ayyaana
kessode fanan hyargge ubbappa fatstsode fana unttis adetits wolqqa
inggida.
2 Yesuusa kiittide taphpho lam77i hawaaruntsi suntsita; tiinize
Phexiroosa gaaze Simoona E ishe Inddiriyase, Zabdiyoosa na7a Yayqooban
E ishe Wahannisan,
3 Filphoosa Bartolomiyoosa, Toomaasa qaraxe gachchize Maatoosa, Ilfiy-
oosa na7a Yayqooba, Taadiyosa,
4 fa gaditis yiqsinttize Simoonan Yesuusa aatsii inggide Yesqorootu
Yihuda.
5 Yinna taphpho lam77untsi Yesuusa kiittii dakkitera, «Ayhude
maaqqoosse worzhago hyanggippete, mahi Samaara asunts kataman
gelippete.
6 Yezin Isra7eele keetstsappa maaqqide sekka dhabide duruntsago
hyanggote.
7 Ize hyanggi, ‹Salo ka7itumo ukkida› ga7i ohote.
8 Hyargginttizuntsana fatstsote, hyayqqiduntsana hyayqqoppa dentst-
sote, qursuma hyargginttizuntsana geeshii fatstsote, tuna ayyaana kessote.
Yin hyarii ekkidanno hyarii inggote.
9 Yin kiistte worqqa, woy bira santtime aykkippete.
10 Yin oges karxite, lam77i ma7o, woy caamma woy gufe aykkippete;
oochchizuntsis hyayno quma beezane.
11 «Yin fettii katama woy kara gancce gelize wode yinttana mokkii
ekkodes ufayttize asi koyi E kara gelote; yin qitode wontsis ize gam7ote.
12 Mahi oode karan gelitera saritsote.
13 Yinna keetsita yinttana mokkiko yin saritside sartta unttana yello,
yezin un mokkanxiko yin saritside sartta yinttis suub maaqqo.
14 Ooden yinttana mokkanxiko yin ohize baz si7anxiko yinna keetsitifa
woy yinna katamttippa kezitera yin tohite yeze xurito fixxii kezote.
15 Ta yinttis turo ohine; Xoozze firdda qamma yinna katamttippa
Soodomasin gamoora katamitis firdda eeroda.

9:34 Maato. 10:25; 12:24; Mar. 3:22; Luqa. 11:15 **10:8** Luqa. 10:4-12 **10:11** 1 Qoro. 9:14; 1 Ximo. 5:18 **10:15** Hawa. 13:51

16 «Ta yinttana duro fana suudhumuntsi gidda dakkoda. Yinnii gisho,
shooshi fana cincca, wolle fana aada maaqqote.
17 Asuntsi yinttana firddize daynnuntsis aatsii inggoda, mahi Ayhude
woosa keetstsa yinttana garaafoda. Yinnii gisho, unttappa naaginttote.
18 Ta gisho ga7i yinttana worzhito ahizunts tiino kaatuntsi tiino kang-
goda. Un tiintte Ayhude maaqqoosse worzhunts tiino eqqii yin ta baz
markkidhoda.
19 Yezin yinttana firddas aatsii inggize wode waaga7i mahode ga7i
un7inttippete; yinna saate yin gawude baz Xoozii yinttis inggoda.
20 Akkos gayko, yinttana ohize yin Aday Geeshi Ayyaanappa attin
yinttana baaya.
21 «Ishay fa ishaya, aday fa na7aya, hyayqos aatsii inggoda, na7untsi fana
yeliduntsalla afa denddii unttana wodhissada.
22 Ta gisho ga7i asi ubbuntsi yinttana ixxoda, yezin wurssutsi yellodes
miinggide attoda.
23 Fettii kara gancceppa yinttana un bay7iko melle katama bettote. Taanii
yinttis turo ohine; As Na7ay yo7ode wontsis, yin Isra7eele katama ubba
kantsaama.
24 «Tamaaruntsi fa asttamaarzeppa, arizen fa laatstseppa aadhoos.
25 Tamaarize fa asttamaarize, arize fa laatstsize fana yiiko ees maaqqada.
Karttii aday Bi7elzebuula gayko E kara asuntsana wayzi wozzii iissii
xeegoso?
26 «Yikke, asis zhashitippete. Geenggide baz qonccoda, Aachinttide baz
geesha kezikaayzara attoos.
27 Taanii yinttis dhuma ohize baz yin foo7o ohote; ta yinttis hyaye
kalkashide baz zoozella awaajjote.
28 Ashop attin shemppo wodhodes dandda7osuntsis zhashitippete. Yezin
shemppiton ashton gaanname dhabssodes dandda7ize Xoozzes zhashtote.
29 Lam77i buubbe landduntsi fettii santtime bayzinttoossane? Yi7op
attin, unttappa fetayn yin Xoozze gaykaayzin sa7a wodhdhoos.
30 Melle atto yezin, yin omma isintsitan faydintti yene.
31 Yikke, gaama buubbe landduntsappa yin aadhize gisho zhashitippete.
32 «As tiino taas markkidhize ubbuntsis taanin salo yeze ta aday tiino
markkidhada.
33 Yezin as tiino tana kaddizaya taanin salo yeze ta aday tiino kaddoda.
34 «Taanii sa7alla lo77o ko7odes yi7ida yinttis aazippe. Taanii olappa attin
sarotits ko7odes yi7ikaaya.
35 Taanii yi7idanna,
«Na7aya adeppa
maachi na7ito inttippa
Na7ay machchito azinze inttippa shaakkodes.
36 Asis morkkuntsi E kara asuntsana maaqqoda.»
37 «Taappa aatsii fa adaya woy fa intto kadhize, ta baz maaqqodes
beezoos. Fa dhiiratsi na7aya woy fa maachi na7ito taappa aatsii kadhize,
ta baz maaqqodes beezoos.
38 Fa masqala tookkii tana kaalloosse ooden ta baz maaqqodes beezoos.

10:16 Maato. 11:24; Medho 19:24 **10:17** Luqa. 10:3 **10:18** Mar. 13:9-11; Luqa. 12:11-12; 21:12-15 **10:22** Mar. 13:12; Luqa. 21:16 **10:23** Maato. 24:9; Mar. 13:13; Luqa. 21:17; Maato. 24:13; Mar. 13:13 **10:25** Luqa. 6:40; Waha. 13:16; 15:20 **10:26** Maato. 9:34; 12:24; Mar. 3:22; Luqa. 11:15 **10:27** Mar. 4:22; Luqa. 8:17 **10:34** 2 Ximo. 2:12 **10:36** Mik. 7:6

39 Fa shemppito ashshodes koyze dhabssoda, yezin fa shemppito ta gisho
aatsii inggize ashshoda.
40 «Yinttana mokkize tana mokkane, tana mokkize mahi tana kiittidaya
mokkane.
41 Nabe nabe suntsite mokkize, nabe fana waaga ekkoda; mahi xilliza
xillo suntsite mokkize, xillize fana waaga ekkoda.
42 Ta yinttis turo ohine; hyantsi ta tamaaruntsappa eerize fetay tana
kaallize gisho melle atto yezin eeratsi toya hyaatsi inggiko E waagita
dhaboos» yagayda.

11

Xammaqize Wahannisa kiittide asuntsana
(Luqa. 7:18-35)

1 Yesuusa taphpho lam77i tamaaruntsana kiittii hyaasidannippa suuba
izippa denddii tamaarssodesin sabbakodes Galila katama qitida.
2 Wahannisa achi keetstsa yezara Kiristtoosa oochito si7i, fa
tamaaruntsappa eego kiittii,
3 «Yo7oda ga7inttide nenane? Woy nu melle kafode?» ga7i oocida.
4 Yesuusa unttago mahi, «Hyanggi yin si7ide bazin yin bi7idebaz Wahan-
nisas ohote.
5 Qooquntsi be7ine, wobbuntsi yedhdhane, qursuma hyargginttizuntsi
geezhane, tulluntsi si7ine, hyayqqiduntsi hyayqoppa denddane; dahuntsis
Wonggele sabbakinttane.
6 Taara dhubunttoosse anjjinttidaya» yagayda.
7 Wahannisa tamaaruntsi suub maaqqii hyanggin, Yesuusa worzhuntsis
Wahannisa baz ohitera, «Hyanna akko baayze ganasa akko be7ades
yi7idate? Baqo en7ize shombboqo be7ades yi7idate?
8 Yeezin, akko be7ades yi7idate? Bonchcho ma7o ma77ide asuntsana
be7adesine? Bonchcho ma7o ma77iduntsi kaat kara yene.
9 Yeezin, akko be7ades kezidote? Nabe be7adesine? Yee, yin nabeppan
aadhizaya be7ine.
10 «Ne ogito ne tiintte giigize
ta kiitanchchiza neeppa tiino kiittoda»
ga7intti xaafinttidanna ees.
11 Ta yinttis turo ohine; maachippa yelinttiduntsi giddappa xammaqize
Wahannisappa aadhize oonin denddikaaya; yezin salo ka7itumo ub-
buntsappa eerize E, eeppa aadhoda.
12 Xammaqize Wahannisa wodeppa dentsii hyayno yellodes salo
ka7itumo gaama urqqinttane, miinggi butunttizunts denggoda.
13 Nabunts ubbuntsi higgen Wahannisa baz tinbbite ohida.
14 Yikke, yin un kiitto ammanodebaz maaqqiko, yo7oda ga7inttide
Eeliyaasa, E Wahannisa.
15 Yikke, si7ize hyaye yeze si7o.
16 «Yikke, taanii hyanna wode yeletto akkora aazissade? Gabe gidda bettii
wol xeegii,
17 « ‹Nu yinttis suulunqe fuggin;
yin yexxikaaya.

10:39 Maato. 16:24; Mar. 8:34; Luqa. 9:23 **10:40** Maato. 16:25; Mar. 8:35; Luqa. 9:24; 17:33; Waha. 12:25 **10:41** Luqa. 10:16; Waha. 13:20; Mar. 9:37; Luqa. 9:48 **11:6** Isa. 35:5 **11:11** Mil. 3:1 **11:13** Luqa. 16:16 **11:15** Mil. 4:5; Maato. 17:10

Nu nashshii gayrin;
yin yeekkikaaya›
yagaaze na7untsana aazane.
18 Xammaqize Wahannisa mu7ikaayzaran uzhikaayzara yi7in, ‹Tuna
ayyaana yene› yagayda.
19 As na7ay mu7iteran uzhitera yi7in, ‹Zhimbbaran ushi asi, qaraxe
gachchizuntsisin nagaranchchunts igina› yagayda. Yikke, cinccatitsin
turetitsi E oochite qonccane» yagayda.

Ammananxi ixxide katamuntsana
(Luqa. 10:13-15)

20 Yinnippa suuba, Yesuusa gaama kille baz oochchide katamuntsi
gidda yeze asuntsi fa nagarttippa maaqqii maarotitsi gelanxi ixxide gisho
unttana,
21 «Bade Koraaziine katamite, bade Beetesayida katamite, akkos gayko,
yin gidda oochinttide kille baz Xiroosa giddan Sidoona gidda oochinttide-
baz maaqqizako, un zaga budo tizhintti, kayo afula ma77i fa nagarttippa
maaqqii attod yeshsha.
22 Yezin ta yinttis ohine; firdda qamma yinttappa aatsii Xiroosasin
Sidoonasi firddita eeroda.
23 Mahi, Qifirnahoome, neenii ude salo kezodes koyane? Hyanoos! Ne
si7oole olinttoda. Akkos gayko, ne gidda oochchinttide kille baz Soodoma
oochchinttidebaz maaqqizako, Soodoma hyayno yellodes yessad yeshsha.
24 Yezin ta nees ohine; firdda qamma neeppa aatsii Soodomas firdda
eeroda».

Kiristtoosa yeze shemppo
(Luqa. 10:21-22)

25 Ye wode Yesuusa, «Adayo, salo sa7a Laatstso, ne hyanno eruntsappan
cincuntsappa aachchii na7untsis qonccizide gisho nena galatane.
26 Yee, ta Adayo, hyanna ne lo77o qoftti fana hyanida.
27 «Ubbanna taas ta Adeppa ingginttida. Adayppa melle na7aya er-
ize baaya, na7ayppan E qonccodes koyezuntsappa melle Adaya erodes
dandda7ize baaya.
28 «Yin, labbiduntso, toofo deexide ubbuntsi taago hyanka yo7ote; ta
yinttana shemppisada.
29 Taanii ta wozintte dalggan aada maaqqide gisho ta qambbartto
tookkote, taappa tamaarote; yin, yin shemppitis shemppo denggoda.
30 Ta qambbartta sila, mahi ta toofitan foollo» yagayda.

12

Sambbata bazis shiiqide ooce
(Mar. 2:23-28; Luqa. 6:1-5)

1 Ye wode, Sambbata qamma, Yesuusa gade giddara aadhida. Yesuusa
tamaaruntsi naydhdhide gisho tizha bangga shicci dha7ane.
2 Yezin Farisaawuntsi yinno bi7i Yesuusago, «Hyaychche, ne tamaaruntsi
Sambbata qamma oochchodes beezoosse baz oochchane» yagayda.
3 Yesuusa unttago mahi, «Dawute naydhdhide wode eera yezuntsara akko
oochchezako nabbabikate?

11:24 Isa. 14:13 **11:28** Waha. 3:35; Waha. 1:18; 10:15 **11:30** Er. 6:16 **12:2** Mahe 23:25

4 Dawute Xoozze keetstsa gelii kahinuntsi xalaalap attin eesin eera
yezuntsis beezoosse geeshi daabbo mu7ida.
5 Woy kahinuntsi Sambbata woga shaarii Xoozze keetstsa Sambbata
qamma oocha oochchiko unttis bala baayzanno Muse higgeppa nab-
babikate?
6 Yezin ta ohine! Xoozze keetstsappa aadhize hyanne yene.
7 ‹Taanii yin zharshito baayzin yin melluntsana maarode fana koyda›
gaaze qaaltta waagizako yin erezako geeshi asuntsalla afa firddaama
yeshsha.
8 As na7ay Sambbata Laatstsi» yagayda.
9 Yesuusa yeygappa kezii Ayhude woosa keetstsa gelida.
10 Ize kushe wobbo fettii asi yene. Yesuusa mootodes mikinaate koyze
asuntsi, «Sambbata qamma fatstsodes beezanene beezoso?» yaga7i oocida.
11 E unttago, «Yin giddappa fetays duro Sambbata qamma gaga qitiko,
gochchii keesoose oode?
12 Yeezin asi duroppa wayzi gaama aadhoso? Yinnii gisho, Sambbata
qamma ubba lo77o baz oocha beezane» yagayda.
13 Yinnippa suuba, Yesuusa atstsego, «Ne kushito luulizo yaga7in,» atstse
luulizida. E kushize faxii hyankay kushe fana yi7ida.
14 Yezin Farisaawuntsi yeygappa bale kezii, Yesuusa wayzi wodhod
yezako zorinttida.

Xoozii dooride ariza

15 Yesuusa un qoftto erii yinna besito ashshii melle bessa qitida. Gaama
asuntsi eza kaallii qitida, hyargganchchuntsana ubba fatstsida.
16 Yesuusa, «Ta baz melle oodesin ohippete» yaga7i mintsii ohida.
17 Yinnan nabize Isayaasa,

18 «Hyaychche ta dooride arize,
ta kadhize, tana ufaysize,
taanii ta ayyaana, eella afa gaddoda;
E, Ayhude maaqqoosse worzhitis firdda awaajjoda.
19 E lalloos woy uukkoos;
E qaaltton oge cer si7ize baaya.
20 Firdda gamii denddode wontsis,
donccinttide shombboqo mentsoos,
cugize shombboqo fana dhabsoos.
21 Worzha ubba eella ufayssi gaddoda»

yaga7i xaafinttidanna folinttode fana.

Yesuusan Bi7elzebuulan
(Mar. 3:20-30; Luqa. 11:14-23)

22 Yinnippa suuba, tuna ayyaanara aykinttide qooqen doona muume asi
yezaya eego ki7ida. Yesuusa atstsa fatstsin, atstse be7inen ohinttane.
23 Asuntsi ubbuntsi gaama qoppii, «Hyay Dawute na7a maaqqada
yessane?» yagayda.
24 Yezin Farisaawuntsi yinno si7i, «Hyay atstse tuna ayyaanuntsana
kessize tuna ayyaanunts hyalaqa Bi7elzebuula wolqqara» yagayda.

12:4 1 Sam. 21:1-6 **12:5** Leewe 24:9 **12:6** Faydo 28:9-10 **12:8** Maato. 9:13; Hose. 6:6
12:12 Luqa. 14:5

25 Yesuusa un qoftto erii, «Wol gidda shaakkinttize ka7itumo ubba
gol7oda; mahi wol gidda shaakkinttize katamita woy keetsita miinggi
eqqoos.
26 Xalahe xalahe kessizebaz maaqqiko fa gidda shaakkinttane ga7intte.
Yinnii fana hyanizebaz maaqqiko E ka7itumtta wayzi miinggi eqqodes
dandda7e?
27 Taanii tuna ayyaana kessize Bi7elzebuula wolqqara maaqqiko yinttana
kaallize asuntsi oode wolqqara kessode? Yinnii gisho, yinttana kaallize
asuntsi yinttana firddoda.
28 Yezin taanii tuna ayyaana kessize Xooz Ayyaanara maaqqiko, Xoozze
ka7itumo yinttago yi7ida.
29 «Woy fettii asi wolqqara yeze atstse kara gelii E qoltto bonqodes koyko
tiinii ye atstsa accanxiko wayzi bonqodes dandda7ode? Yeyziko E qoltto
bonqodes dandda7ane.
30 «Taara maaqqoosse ooden tana ixxane; mahi taara fettilla shiishoosse
ubba lalane.
31 Yinnii gisho, ohine; asuntsi oochchize akko nagaran cashshi qaala
ubba atto ga7inttoda, yezin Geeshi Ayyaana cazhize oodesin E nagartta atto
ga7inttaama.
32 Ooden As na7alla afa iita baz ohiko ees atto ga7inttoda, yezin Geeshi
ayyaanalla afa iita baz ohize oodesin hyanne sa7ite maaqqikon yo7ode
alamite E nagartta atto ga7inttaama.
33 «Lo77o minxa lo77o aafe aafane; mahi iita minxa iita aafane. Yikke,
minxa erinttize fa aafte.
34 Yin, shooshi na7untso, yin iita maaqqitera wayzi lo77o baz oochchodes
dandda7e? Asi fa wozina kumidanno doonara ohine.
35 Lo77o asi fa wozinttippa, lo77o baz kessane; iita asi fa wozinappa, iita
baz kessane.
36 Yezin si7ote, asuntsi ohinttize cer ohe ubbas firdda qamma mahe
inggoda.
37 Akkos gayko, ne ohize ne qaaltte xilloda; ne ohize ne qaaltte neella afa
firddoda» yagayda.

Kille baz be7ades shiiqide ooce
(Mar. 8:11-12; Luqa. 11:29-32)

38 Yinnippa suuba, fettii fettii Farisaawuntsin higge asttamaaruntsi
Yesuusago, «Asttamaarzayo, neeppa kille baz be7ades koyane» yagayda.
39 Yezin Yesuusa mahi, «Ammaninttoosen iita yeletuntsi kille baz koyane.
Yezin nabe Yoonasa kille bazappa melle kille baz unttis ingginttoos.
40 Yoonasa molo saza hyaydzdzii awaran hyaydzdzii qamma gam7idanni
fana As na7a hyaydzdzii awaran hyaydzdzii qamma sa7a gaatsa gam7oda.
41 Nenewe asuntsi firdda qamma denddii hyanna yeletuntsara wolla
unttalla afa firddoda; akkos gayko, un Yoonasa sibkketo si7i fa nagarttippa
maaqqida. Yikke, Yoonasappa aadhize hyanne yene.
42 Firdda qamma yeekka kaatita denddii hyanna yeletuntsara wolla
unttalla afa firddoda; akkos gayko, iza Solomone cinccatitsito si7odes sa7a
gaxappa yi7ida. Hyaychche, Solomonappa aadhize hyanne yene.

12:25 Maato. 9:34; 10:25 **12:31** Mar. 9:40 **12:32** Luqa. 12:10 **12:33** Luqa. 12:10 **12:35** Maato. 3:7; 23:33; Luqa. 3:7; Maato. 15:18; Luqa. 6:45 **12:39** Maato. 16:1; Mar. 8:11; Luqa. 11:16 **12:40** Maato. 16:4; Mar. 8:12 **12:41** Waha. 1:17 **12:42** Waha. 3:5

43 «Tuna ayyaana atstseppa kezideppa suuba faas shemppize bessi koyi hyaatsi baayze bessa hyanttane, Yezin fa koyze shemppo denggoos.
44 Yezin, ‹Ta ashshii kezide keetstsite maaqqii hyanggoda› yagaane. E maaqqize wode keetsita kaysi maaqqidannon fixinttii lo77i bettidanno denggane.
45 Yikke, maaqqii hyanggi, faappa iita melle laappun iita ayyaanuntsana ekkii ye7ine; unttin ize gelii yezane. Ye atstses tiinostippa suubanna gaama iitane. Ye iita yeletuntsalla afa yinnii fana yi7ada» yagayda.

Yesuusa intton E ishuntsana
(Mar. 3:31-35; Luqa. 8:19-21)

46 Yesuusa worzhitis ohella afa yezin E inttan E ishuntsi eza ohissades koyi bale eqqida.
47 Fettii asi eego, «Ne inttan ne ishuntsin nena ohissades koyi bale eqqida» yagayda.
48 Yesuusa mahi, «Ta intta oode? Ta ishuntsin oode?» yagayda.
49 Fa kushtira tamaaruntsana mallitera, «Bo7ote, ta inttan ta ishuntsin hyantsesana.
50 Salo yeze ta Aday qoftto oochchize ubbuntsi taas ishe, taas mishon taas inddo» yagayda.

13

Budutsi budize atstse aazize
(Mar. 4:1-9; Luqa. 8:4-8)

1 Ye wode Yesuusa karappa kezii abba gaxa bettida.
2 Gaama asuntsi E kale shiiqin asuntsana abba gaxa ashshii ashshii gongge gelii bettida asuntsin ubba abba gaxa eqqida.
3 Asuntsis gaama baz aazizera yaga7i ohida:
«Fettii budutsi budize budutsi budodes kezida.
4 E budize wode fettii fettii budutsita oge gaxalla wodhdhida; unttana landduntsi yi7i maxii muyda.
5 Fettii fettii budutsita oomora lalla yeze sa7a wodhdhida. Gaama sa7a baayze gisho ellisii dolida.
6 Yezin awa kezin shullida; xapho baayze gisho melida.
7 Fettii fettii budutsita anggats gidda wodhdhida; anggatsita diccii yinna doltto cuullida.
8 Melluntsi mahi aradda sa7alla wodhdhida; dolii aafe aafida. Fetay xeeti, fetay izipuntam, fetay mahi hyasttam aafida.
9 Si7ize hyaye yeze si7o» yagayda.
10 Yesuusa tamaaruntsi eego shiiqii, «Akkos ne worzhitis aazizera ohe?» yaga7i oocida.
11 E mahi, Yinttis salo ka7itumo gaatsi qofa era ingginttida, Yezin unttis ingginttikaaya.
12 Yeze ubbuntsis gujunttoda, ees gaammada, yezin baayzeppa melle atto yezin ees yezayin ekkinttoda.
13 Yinnii gisho, taanii un, bi7itera denggaame fana, si7ittera si7aame fana woy qoppaame fana unttis aazizera ohine.
14 Isayaasa fa maxaafite ohidanna unttalla afa folinttida. E ohitera, «Yin sisi si7ine, yezin qoppoos;

12:43 1 Kat. 10:1-10; 2 Zeena 9:1-12 **13:3** Luqa. 5:1 **13:13** Maato. 25:29; Mar. 4:25; Luqa. 8:18; 19:26

yin be7ine, yezin bo7oos.
15 Akkos gayko, hyantsi asunts wozintta muumida;
fa hyayto doozhizida,
fa aafto goozida. Yinnippa denddii
Fa aaftira bo7oos,
fa hyaytiran si7oos,
fa wozintten tiiroos,
taago maaqqades dandda7oos,
taanin unttana fatstsoos yagayda.
16 «Yezin yin aafta be7ize gishon yin hyayta si7ize gisho anjjinttiduntsana.
17 Ta yinttis turo ohine; gaama nabuntsin xillo asuntsi yin be7izanno be7ades yin si7izanno si7odes amudhdhida, yezin unttis hyanikaaya.
18 «Yikke, hyay budutsito budize atstse aazizto si7ote.
19 Oge gaxa wodhdhide budutsiti aazizta hyanno; salo ka7itumo qaala si7i tiiroosse atstse wozinttippa Xalahe yi7i E wozintte yeze budutsito maxii hyaasane.
20 Lalla oomo yeze sa7alla budinttide qaala si7i ellisii ufaytti ekkizuntsana.
21 Yezin xapho dakkodes dandda7oosse gisho gam7oos. Qaala gisho madha woy baytsi ye7ize wode ellisii dhubinttane.
22 Anggats gidda budinttide qaala si7ine, yezin hyanna alame yessi yirgappan durtumo qofappa qaaltto cuullide gisho aafe aafanxii attida.
23 Yezin aradda sa7a buduninttide budutse qofara qaaltto si7ize asi. E aafe aafane; fetay xeet, fetay izipuntam fetay mahi hyasttam aafane» yagayda.

Zarddo aazize

24 Yesuusa unttis melle aazize ohida, «Xoozze ka7itumo fa gadite lo77o budutsi budide atstsa aazane.
25 Yezin asi ubba genttin E morkkize yi7i zargiti gidda zarddo budi qitida.
26 Zargita diccii aafodera zarddizen ye wode benttida.
27 «Gaditii aday aruntsii adego hyanggi, ‹Laatstso, ne gadite ne lo77o budutsi budika? Yeezin, zarddo anappa yi7ido? yagayda.
28 «E unttago, ‹Yinno morkke oochchida› yagayda.
«Aruntsii laatstsego, ‹Nu hyanggi zarddito shoddode gaar koyane?› yagayda.
29 «Yezin E, ‹Atto bochchippe; yin zarddito shoddane gawudera zargita shoddinttoda.
30 Bochchippete; maxize wode yellodes wolla dicco. Ye wode maxizuntsi zarddito tiinii shoddii tamar eetsodes mirqera mirqera gaddote. Yezin zargito shiishii ta fachite geltsote› gawuda» yagayda.

Eeratsi minxiti aazize
(Mar. 4:30-32; Luqa. 13:18-19)

31 Mahi melle aazize yaga7i ohida; «Salo ka7itumo fettii asi fa gadite budide eeratsi minxa aafe aazane.
32 Yinna aafita melle minxa aafe ubbappa eeratsi, yezin doltta diccii melle minxa ubbappa aadhii dammane. I zhanggitilla landduntsi keexii bettode wontsis damma minxa maaqqane» yagayda.

Irshsho aazize
(Luqa. 13:20-21)

13:17 Luqa. 10:23-24

33 Mahin, Yesuusa melle aazize ohida; «Salo ka7itumo fettii maachita
hyaydzdzii gabate dhiilla ekkii munuqide, munuqita denddode fana ize
gujjide irshsho aazane» yagayda.
34 Yesuusa worzhitis yinna aazizto ubba ohida. Aazize baayzin fettii
bazin ohikaaya.
35 Nabize fa maxaafite,
«Taanii ta doona, aazizera bugane;
salon sa7an medhinttidannippa,
aachinttidanno ohine»
yaga7i ohidanna hyanne folinttida.

Zarddo aaziziti bilitsito

36 Yesuusa worzhito moyzii keetstsa gelida. E tamaaruntsi eego shiiqii,
«Gade yeze zarddo bilitsito nuus oho» yagayda.
37 E mahi, «Lo77o budutsito budide As Na7a.
38 Gadita hyanna alamito. Lo77o budutsita salo ka7itumo na7untsana.
Zarddize Xalahe na7untsana.
39 Zarddiza budide morkke Xalahe. Maxize wodita, wode wurssutsite.
Maxizuntsi kiitanchchuntsana.
40 «Zarddo maxii tama eetsizanni gaar wode wurssutsite yinnii gaar
maaqqada.
41 As Na7ay fa kiitanchchuntsana kiittoda. Un nagaras mikinaate
maaqqiduntsana iita oochchize ubba maxii E ka7itumttippa kessoda.
42 Yeefon achchi garccingge aadhii eexize tama oloda.
43 Ye wode geeshuntsi fa aday ka7itumtte awa gaar foo7oda. Si7ize hyaye
yeze si7o!
44 «Salo ka7itumo gade mooginttide miishe fana. Fettii asi yinna miishito
denggi mahi moogida. Gaama ufaytti hyanggi faas yeze baz ubba bayzi
yinna oocha gadito wonggida.
45 «Yinnii gaara, mahi salo ka7itumo inqo gaaze al77o shuchchi koyze
zali7ancho aazane.
46 Gaama al77o inqiza denggi hyanggi faas yeze baz ubba bayzi eza
woonggida.

Molo aykkize gite aazize

47 «Mahi Salo ka7itumo abba olinttide dumma dumma molo aykkize gite
aazane.
48 Molo aykkize asuntsi molo gitite kumin abbappa gaxa kessida. Ize
bettii lo77ito qurii qurii daachcho olida, yezin iitto alla olida.
49 Wode wurssutsite yinnii fana hyanoda. Kiitanchchuntsi yi7i na-
garanchuntsana xilunsappa shaakkii,
50 yeefo achchi garccinggen aadhii eexize tama oloda.
51 «Hyanna ubbanna yinttis gelida?» yaga7i unttana oocida.
Un mahi, «Yee» yagayda.
52 Yesuusa, «Yikke, salo ka7itumo kaallizen higge tamaare ubba, fa
minjjide qoloppa killen gal77a kessize asi aazane» yagayda.

Yesuusa Naazirete ixinttida
(Mar. 6:1-6; Luqa. 4:16-30)

53 Yesuusa yinna aazizito ohi hyaasidannippa suuba yeygappa denddii
qitida.

13:35 Maz. 78:2

54 Fa yelinttide sa7a hyanggi Ayhude woosa keetstsa worzhito
tamaarssida. Un gaama qoppii, «Hyay atstse hyanna cinccatitsiton wolqqa
kumide kille bazito anappa ekkido?
55 Hyay anaaxize na7a baane? E inttii suntsita Mayramo baane? E
ishuntsi Yayqooba, Yoosefa, Simoonan Yihuda baane?
56 E mishuntsi nuura yezuntsana baane? Yeezin, hyay atstse hyanno
ubbanno anappa ekkido?» yagayda.
57 Yinnii gisho, E gaaze bazito ekkanxi ixxida.
Yezin Yesuusa, «Nabe fa yelinttide sa7an fa kara asunts kale bonchint-
toos» yagayda.
58 Un ammananxide gisho gaama kille baz yinna besite oochchikaaya.

14

Xammaqize Wahannisa hyayqito (Mar. 6:14-29; Luqa. 9:7-9)

1 Ye wode ahize Heroodisa* Yesuusa baz si7ida.
2 Fa aruntsago, «Yikke Xammaqize Wahannisa; E hyayqoppa denddida.
Yinnii gisho hyanno ubba kille bazito E oochchane» gayda.
3 E yinno gaydanna Heroodisa fa ishe Filphoosa machchiti Heroodiyada
mikinaatera Wahannisa achi keetstsa geltside gisho.
4 Wahannisa Heroodisago, «Ne izo ekkodes beezoos» yagayda.
5 Heroodisa Wahannisa wodhodes koyda, yezin worzhita Wahannisa
nabe mahi be7ize gisho zhashtida.
6 Heroodisa fa yelinttide qammito bonchchize wode Heroodiyada na7ita
asunts tiino yexxitera doollii eza ufayssida.
7 Yeezin, E, «Iza koyze baz ubba inggoda ga7i» caaqqida.
8 Na7ita fa inttii zore si7i Heroodisago, «Xammaqize Wahannisa ommito
gabate gaddii taas inggo» yagayda.
9 Iza yaga7in kaatize qoppii azzanida, yezin fa caaqqiti gishon faara yeze
zaqqunts gisho ga7i iza oocidanno folode fana kiittida.
10 Kaatize as kiittii Wahannisa achi keetstsa yezin E afurtto gachchida.
11 Ommito gabate gaddii ki7i na7itis inggida; na7itan ekkii fa inttis
kanggida.
12 Wahannisa tamaaruntsi yi7i E ahito kanggi moogida. Yinnippa suuba
hyanide baz ubba hyanggi Yesuusas ohida.

Yesuusa ichchin mukul asuntsana muuzida (Mar. 6:30-44; Luqa. 9:10-17; Waha. 6:1-14)

13 Yesuusa hyanide bazito si7ide wode gongge gelii yinna bestippa fettii
geema bessa faas qitida. Asuntsi yinno si7i katamappa denddii tohera eza
kaallida.
14 Yesuusa gonggeppa wodhdhii gaama asuntsana bi7i unttis yiqsinttida.
Un gidda yeze hyargginttizuntsana fatstsida.
15 Sa7ita ugurodera Yesuusa tamaaruntsi eego shiiqii, «Hyanna besita
akko baayze ganas bessi, sa7itan qammida. Yinnii gisho, kale yeze kara
gancce hyanggi faas katstsa wonggode fana asuntsana dakko» yagayda.

13:57 Waha. 4:43 * **14:1** ***Heroodisa:*** Hyayni kaat Heroodisa Anttiphaasa. E Yihudan Peeriyan Kiristtoosa yelinttodannippa tiino 4-39 M. L. yellodes ahida. E kaat Heroodisas na7a. **14:5** Luqa. 3:19-20; Leewe 18:16; 20:21

16 Yezin Yesuusa unttago, «Asuntsi qitodes beezoos; un mo7odebaz yin
inggote» yagayda.
17 Un mahi, «Nuura hyanne ichchin boorappan lam77i moloppa melle
baaya» yagayda.
18 Ezin, «Ane yezanno hyankka ko7ote» yagayda.
19 Mahi, worzhito maatalla bettode fana ohida. Ichchin booriton lam77i
moltto ekkii, salo bi7i galatii maaqqii, booritippa baxxi fa tamaaruntsis
inggida; un mahi asuntsis inggida.
20 Ubbuntsi mu7i mizhida. Unttin mu7in attide taphpho lam77i leemate
dentsida.
21 Katsito muyde asuntsi maachuntsin na7untsin attin ichchin mukul
maaqqane.

Yesuusa hyaatsalla afa yedhdhida
(Mar. 6:45-52; Waha. 6:15-21)
22 Ellisii Yesuusa tamaaruntsi gongge gelii faappa tiinii abbappa seko
fintsi fiinggode fana kiittii faas asuntsana moyzodes suub attida.
23 Asuntsana moyzii maaqqii faas woossodes fettii derella afa kezida.
Sa7ita qammin E faas yeyga gam7ida.
24 Ye wode gonggize abballa sa7appa eerats kilo mitire hyanggizin tiino
zalara gote denddii zuluntta gonggiza un7itsida.
25 Wontimaatsella Yesuusa abballa yedhdhitera fa tamaaruntsago yi7ida.
26 E tamaaruntsi, E abballa yedhdhitera unttago yi7izanno bi7i zhashtida.
Unttin, «Hyay meeshe» ga7i zhashtii uukkida.
27 Yezin Yesuusa ellisii, «Akkon baaya! zhashtippete! Tana» yagayda.
28 Phexiroosa eego, «Laatstso, nena maaqqiko, taanii hyaatsitilla afa
yedhdhii neego hyanggode fana tana kiitto» yagayda.
29 Yesuusa Phexiroosago, «hyankka yo7o» yagayda.
Phexiroosan gonggizeppa wodhdhii hyaatsitilla afa yedhdhitera Yesu-
usago hyangge aykkida.
30 Yezin wolqqaama gote bi7i zhashtida. Hyaatsitan qoodhdhe aykkide
wode «Laatstso, tana ashshoya» yaga7i uukkida.
31 Yesuusa ellisii fa kushito dakkii eza aykkii, «Naate, ammano faccidayo
akkos so7e» yagayda.
32 Yesuusaran Phexiroosara gongge gelide wode gotita si7i gayda.
33 Gonggite yeze E tamaaruntsi, «Ne turii Xooz Na7a» ga7i goynida.
34 Un abba fiinggi Gensareexe gade yellida.
35 Yinna gadite yeze asuntsi Yesuusa eride wode fa kara gancce yeze
gutute ubbanne kiita dakkida. Asuntsi hyargginttizuntsana ubba eego
ki7ida.
36 Hyargginttizuntsi E afula gaxito xalaala bochchode fana woossida.
Bochchide ubbuntsi faxida.

15

Adunts wogabaz
(Mar. 7:1-13)
1 Yinnippa suuba, fettii fettii Farisaawuntsin higge asttamaaruntsi
Yerusalaameppa Yesuusago yi7i,
2 «Ne tamaaruntsi akkos nu adunts wogito mentse? Un katstsa
ma7adeppa tiino fa kushito meecinttoos» yaga7i oocida.
3 Yesuusa mahi, «Yin, yin woga gisho Xoozze kiita folizanno akkos ixxe?

4 Akkos gayko, Xoozii, ‹Ne adayan ne intto bonchcho. E fa adaya woy fa
intto cazhize hyayqo gayka?› yagayda.
5 Yezin yin, fettii asi fa adaya woy fa intto maaddodebaz yezin, ‹Yin
taappa denggize maadito Xoozzes zharshida gayko,
6 Fa adaya woy intto bonchchodes beezoos› yagaane. Yezin yin, yin woga
folodes Xoozze qaala mentsane.
7 Yin, cubbuntso, Isayaasa yin baz likke ohida,
8 «‹Hyantsi asuntsi tana fa doontte bonchchane,
Yezin un wozuntta taappa hyaako yene.
9 Asuntsi tana cer goynane;
un asi medhdhide woga
Xoozze higge aazizi tamaarssane› gayda» yagayda.

Asi tunize baz
(Mar. 7:14-23)
10 Yesuusa gaama asuntsana faago xeegii, «Si7ote! Qoppote!
11 Asi tunize baz doonara gelizebaz baayzin doonappa kezze baz»
yagayda.
12 Yinnippa suuba, Yesuusa tamaaruntsi eego yi7i, «Farisaawuntsi ne
gaydanno si7i dhubunttidanno erane?» yagayda.
13 Yezin Yesuusa unttis mahi, «Salo yeze ta aday tukkikaayze minxa ubba
shodinttoda.
14 Unbaz ashshii ashshote; un qooqe kaalisize qooquntsana. Qooqe qooqe
kaalitsiko, lam77untsin gaga qitane» yagayda.
15 Phexiroosa mahi, «Yinna aazize bilitsito nuus ohoya» yagayda.
16 Yesuusa unttago, «Yinttisin hyanno yellodes gelikaane?
17 Doonara gelidebaz ubba saza gelii bale kezizanno erosite?
18 Yezin doonara kezze baz wozinappa kezane. Asi tunize baz yentsesana.
19 Unttin as wozina giddappa kezize iita qofa, wodhe, olale, gome woy7e,
kayzo, worddo markkidhe, cashshi.
20 Yentsesana aazize bazita asi tunizanep attin meeccinttikaayze kushera
muuzanna tunizoos» gayda.

Fettii maachiti ammano
(Mar. 7:24-30)
21 Yinnippa suuba, Yesuusa yeygappa kezii Xiroosan Sidoona katama
qitida.
22 Fettii Kanaane sa7a maachita Yesuusago yi7i, fa qaaltto dhoqi yiizii,
«Laatstso, Dawute na7ayo, taas yiqsinttoya; ta naato tuna ayyaana aykkii
iita waytsane» yagayda.
23 Yezin Yesuusa fettii qaala mahikaaya si7i gayda. Yesuusa tamaaruntsi
eego yi7i, «Hyanna maachita nu suubito kaallii wuyssane. Yinnii gisho, ne
izo moyzoya» yaga7i woossida.
24 Yesuusa mahi, «Taanii wudeppa dhabide duruntsana Isra7eele keetst-
sappa dhabide asunts xalaalas kiitinttida» yagayda.
25 Yezin iza, E tiintte bunqqunttii, «Laatstso, tana maaddoya?» yagayda.
26 E mahi, «Na7unts katstsa ekkii kanuntsis olzanna lo77o baaya» ya-
gayda.
27 Maachitan, «Laatstso, yinna turo, yezin melle atto yezin kanuntsi fa
laatstsuntsi muuzin, leematippa wodhdhize gufa muune» yagayda.

15:5 Keze 20:12; Mahe 5:16; Keze 21:17; Leewe 20:9 **15:15** Luqa. 6:39 **15:19** Maato. 12:34

28 Yesuusa mahi, «Hyanna maachite, ne ammantta damma; ne koydanni
fana nees hyano» yagayda. I naata iira faxii attida.

Yesuusa gaama hyargginttizuntsana fatstsida
29 Yesuusa yinnippa denddii Galila Abba kale hyanggida. Fettii derella
afa kezii, ize bettida.
30 Gaama asuntsi, wobbuntsana, qooquntsana, kuunniduntsana, doona
muumuntsana, melle gaama hyargganchchuntsana ekkii, eego ki7i E tiintte
gaddida. Yesuusa unttana fatstsida.
31 Yinnii gisho, muumuntsi ohinttizin, guundduntsi luulezin, wobbuntsi
yedhdhizin, qooquntsi be7izin asuntsi bi7i gaama qoppida, Isra7eele
Xoozza galatida.

Yesuusa oyddii mukul asuntsana muuzida
(Mar. 8:1-10)
32 Yesuusa fa tamaaruntsana faago xeegii, «Hyantsi gaama asuntsi taara
hyaydzdzii qamma gam7ide gishon unttis hyatte muuze baz baayze gisho
taanii unttis yiqsinttane. Un oge labbii gol7aame fana akko muuzikaayzara
unttana hyarii dakkodes koyoos» yagayda.
33 E tamaaruntsi mahi, «Nuunii hyanna akko baayze sa7a hyannii fana
yeze asuntsis maaqqade katstsa anappa denggode?» yagayda.
34 Yesuusa unttago, «Yinttis wantsi boora yeze?» yaga7i oocida.
Un mahi, «laappun booriton yishsha eerats molo yene» yagayda.
35 Yesuusa asuntsana sa7alla bettote fana kiittida.
36 Yinnippa suuba, yinna laappun booriton moluntsana ekkii Xooz
galatida. Baxxi fa tamaaruntsis inggida. E tamaaruntsi asuntsis gishida.
37 Asuntsin ubba mu7i mizhida. Unttin, mu7in attide gufa laappun
leemate kumutsi dentsida.
38 Muyde asuntsi maachan na7an faydinttikaayzin dhiiratsi xalaala
oyddii mukul.
39 Yesuusa asuntsana dakkideppa suuba gongge gelii Magedoona sa7a
qitida.

16

Malla be7ades oocide oochchi
(Mar. 8:11-13; Luqa. 12:54-56)
1 Farisaawuntsin Saduqaawuntsi Yesuusago yi7ida. Eza fattanodes koyi,
fana saloppa malla beezo ga7i oocida.
2 Yezin E unttago, «Sa7a ugurize wode ‹Salo zoqqide gisho wontta awoda›
yagaane.
3 Wonttize wode, ‹Salo zoqqii dhonidhide gisho ira bukkoda› yagaane.
Yeezin yin salo malla bi7i erane, Yezin wode malla erodes dandda7ikaaya.
4 Iitan ammaninttoose yeletuntsi malla koyane. Yezin unttis Yoonasa
mallappa melle malla ingginttoos» yagayda. Yinnippa suuba, unttana ize
ashshii melle bessa qitida.

Farasawuntsin Saduqaawuntsi irshsho
(Mar. 8:14-21)
5 Un abbap gode fintsa fiinggide wode daabbo ekkii yo7odanno botida.
6 Yesuusa unttago, «Farisaawuntsappan Saduqaawuntsi irshshoppa naag-
inttote» yagayda.

16:2 Maato. 12:38; Luqa. 11:16 **16:4** Maato. 12:39; Luqa. 11:29

7 Unttin fa gidda, «E yinno gaydanna nu daabbo ekkii yi7ikaayze gisho
maaqqada» yagayda.
8 Yesuusa un qoftto erii, «Yin, ammano faccezuntso! Daabbo ekkanxi
yi7ide gisho wol gidda akkos ohintte? ga7i oocida.
9 Hyatten yin tiirostte? Ichchin mukul asuntsi ichchin beshe boora
gishidannon un mu7i mizhin yin wantsi leemate kumutsi dentsezako
botidate?
10 Yinnii gaaran, laappun boora oyddii mukul asuntsis gishidanno un
mu7i mizhin, yin wantsi leemate kumutsi dentsezako tiirostte?
11 Yikke, taanii Farisaawuntsin Saduqaawuntsi irshshoppa naaginttote
ga7i ohizanna daabbo baz maaqqoosanno tiirostte?» yagayda.
12 Yeezin, E tamaaruntsi Yesuusa ohize buka dentsodes olinttize
irshshobaz maaqqikaayzin Farisaawuntsin Saduqaawuntsi timirtteppa
naaginttode fana maaqqidanno tiirida.

Phexiroosa Yesuusa baz ohida (Mar. 8:27-30; Luqa. 9:18-21)

13 Yesuusa Qisaariya Filphoosa sa7a yellide wode fa tamaaruntsago,
«Asuntsi, As Na7aya oona ga7e?» yaga7i oocida.
14 Un, «Fete fete Xammaqize Wahannisa, melluntsi Eeliyaasa mahi
hyankkuntsi Ermmiyasa woy nabuntsappa feta gaane» yagayda.
15 Yesuusa mahi, «Yeezin, yin tana oona ga7ete?» ga7i unttana oocida.
16 Simoon Phexiroosa mahi, «Neenii Kiristtoosa, de7o Xoozze na7a»
yagayda.
17 Yesuusa Phexiroosago, «Yoona na7a Simoona, ne anjjinttidaya!
Hyanno nees qonccizide salo yeze ta adayap attin asi baaya.
18 Ta nees ohine Phexiroosa, ne lalla! Taanii hyay lallizella afa ta woosa
keetstsi keexxoda. Gaaname wolqqan izo gamoos.
19 Salo ka7itumo qulfe ta nees inggoda. Sa7a ne accidebaz ubba salo
Xoozze kale acinttidebaz maaqqada. Sa7a ne billide baz ubba salo Xoozze
kale bilinttidebaz maaqqada» yagayda.
20 Yinnippa suuba, E, Kiristtoosa maaqqidanno oodesin ohaame fana fa
tamaaruntsis mintsii kiittida.

Yesuusa fana yellode madhito ohida

21 Yinna woditippa dentsii Yesuusa fa tamaaruntsis, «Taanii Yerusalaame
hyanggodes beezane. Yeyga worzha cimuntsi, kahinunts hyalaquntsin
higge asttamaarunts kushe madha ekkodes beezane. Un tana wodhoda,
Yezin taanii hyaydzintsa qamma hyayqoppa denddoda» yaga7i qonccizida.
22 Phexiroosa Yesuusa gaxa kessii, «Laatstso, Yinnii fana yeze baz nena
mulon yellippe!» yaga7i kaccida.
23 Yesuusa Phexiroosago suub maaqqii, «Hyay xalahizayo, taappa hyaako!
Neenii as qofa qoppanep attin Xoozze qofa qoppoosse gisho taas dhube
maaqqane» yagayda.
24 Yinnippa suuba, Yesuusa fa tamaaruntsago, «Ooden tana kaallodes
koyze baz maaqqiko fana kaddo, fa masqaltto tookkii tana kaallo.
25 Fa shemppito ashshodes koyze ubbuntsi dhabsoda. Yezin fa shemppito
ta gisho ga7i aatsii inggize ashshoda.

16:7 Luqa. 12:1 **16:10** Maato. 14:17 **16:11** Maato. 15:34 **16:15** Maato. 14:1 **16:17** Waha. 6:68 **16:20** Maato. 18:18; Waha. 20:23 **16:25** Maato. 10:38; Luqa. 14:27

26 Asi alame kumutsi fa baz mahi, fa shemppito dhabsiko eza akko maadde? Woy asi fa shemppito wozodes akki inggodes dandda7e?
27 As na7a fa aday bonchchora fa kiitanchchuntsara yo7oda. Ye wode fettii fettii atstses E oochchiti fana inggoda.
28 Ta turo ohine; as Na7a fa ka7itumo bonchchora maaqqii yo7odera be7ade wontsis hyanne eqqide asuntsappa hyayqqaamuntsi yene» yagayda.

17

Yesuusa bishshita laaminttida
(Mar. 9:2-13; Luqa. 9:28-36)

1 Izippun qammappa suuba Yesuusa, Phexiroosa, Yayqooban E isha Wahannisa faara ekkii unttana xalaala derella afa kezida.
2 Ize un tiintte Yesuusa bishshita laaminttida; E sinttan awa fana focida. E afulttan loytsii booxxida.
3 Yikke, Musen Eliyaasan eera ohinttizin bi7ida.
4 Phexiroosa Yesuusago, «Laatstso Nuunii hyanne dhuga yi7ida. Ne koyko feta nees, feta Muses, feta Eliyaasas hyanne hyaydzdzii gaabba gaabboda» yagayda.
5 Phexiroosa yinno hyaga ohizin bootsi focide dhonne unttana goozida. Dhonttii giddara, «Tana ufayssize, ta kadhize na7ay hyaya, eza si7ote!» yagaaze qaala yi7ida.
6 E tamaaruntsi yinno si7ide wode tannii fa sinttira sa7alla gol7ida.
7 Yezin Yesuusa unttago shiiqii unttana bochchii, «Denddote, zhashtippete!» yagayda.
8 Un dhoqi ga7i be7ize wode Yesuusappa melle oonan biikaaya.
9 Un derizeppa wodhdhizin Yesuusa unttago, «As Na7a hyayqoppa denddode wontsis hyanno yin bi7idanno oodesin ohippete» ga7i kiittida.
10 Yesuusa tamaaruntsi, «Yeezin, higge asttamaaruntsi Eeliyaasa Kiristtoosappa tiino yo7oda gaydanna akkoso?» yaga7i oocida.
11 Yesuusa mahi, «Yee! Eeliyaasa tiino yi7i ubba baz giigizoda.
12 Yezin ta yinttis turo ohine; Eeliyaasa tiino yi7ida. Unttin eella afa koydebaz oochchidap attin eza shaakkii erikaaya. Yinnii gaar As Na7a un kushe madha ekkoda» yagayda.
13 Ye wode Yesuusa gaydanna Xammaqize Wahannisa baz maaqqidanno tiirida.

Yesuusa tuna ayyaana aykkide na7aya fatstsida
(Mar. 9:14-29; Luqa. 9:37-43)

14 Un derizeppa asuntsago maaqqize wode fettii asi Yesuusa tiintte bunqqunttii,
15 «Laatstso, aade ta na7aya maaroya; eza guuddii olize hyargge gaama wode un7itsi taman hyaatsan olane.
16 Ne tamaaruntsago ki7ida, Yezin un fatstsodes dandda7ikaaya» yagayda.
17 Yesuusa mahi, «Yin, ammanoose wobbo yeletuntso ayde yellodes ta yinttara yessade? Ayde yellodes ta yinttana dandda7ode? Ane na7aya hyankka ekkii yo7ote» yagayda.

16:26 Maato. 10:39; Luqa. 17:33; Waha. 12:25 **16:28** Maato. 25:31; Maz. 62:12; Rome 2:6 **17:2** 2 Phex. 1:17-18 **17:6** Medho 22:2; Maz. 2:7; Isa. 42:1; Maato. 3:17; 12:18; Mar. 1:11; Luqa. 3:22; Mahe 18:15 **17:11** Mil. 4:5 **17:13** Maato. 11:14

18 Yesuusa tuna ayyaaniza qoddin, tuna ayyaanize na7ayppa kezida;
yinna saate na7ay faxida.
19 Yinnippa suuba, Yesuusa tamaaruntsi fa faas eego shiiqii, «Nu tuna
ayyaaniza kessodes dandda7ikaayzanna akkoso?» yaga7i oocida.
20 E unttago, «Yinttis ammano eeride gishos. Ta yinttis turo ohine; gaashe
aafe fana ammano yinttis yeziko ‹Hyay deriza hyannippa denddii gode
aadho› gayko yinttis kiitinttoda. Yinttis dandda7inttoose baaya.
21 [Yezin yinnii gaarize woosaran xoomarapp attin hyarii kezoos]»
yagayda.*

Yesuusa fa hyayqitibaz mahi ohida
(Mar. 9:30-32; Luqa. 9:43-45)

22 Yesuusa tamaaruntsi Galila shiiqii yezin Yesuusa unttago hyanna
folinttodes beezane, «As Na7ay as kushe aadhii ingginttoda.
23 Un eza wodhoda, Yezin E hyaydzdzintsa qamma hyayqoppa denddoda»
yagayda.
E tamaaruntsi gaama azzanida.

Xoozze keetstsi giira

24 Yesuusaran E tamaaruntsara Qifirnahoome katama yellide wode
Xoozze keetstsa giira gachchizuntsi Phexiroosago yi7i, «Yin asttamaarize
Xoozze keetstsi giira lam77i dinaare giiroso?» yaga7i oocida.
25 Phexiroosa mahi, «Giirane» yagayda. Phexiroosa keetstsa gelize wode
Yesuusa tiinidhii, «Phexiroosa, nees akko aaze? Hyanna sa7a ka7itumo
qaraxen giira ooppa ekke? Gade asappa woy as gade asappa?»† yaga7i
oocida.
26 Phexiroosa «As gade asappa» ga7i mahida.
Yesuusa mahi, «Yeezako gade asuntsi giira giroos ga7e.
27 Yezin un dhubunttaame fana abba hyanggi molo aykkize manxxako
olo. Tiino ne aykkize molize doona bugii giiras maaqqize oyddii dinaare
ne gishon ta gisho ekkii kanggi giiro» yagayda.

18

Ubbappa aadhize oode?
(Mar. 9:33-37; Luqa. 9:46-48)

1 Ye wode Yesuusa tamaaruntsi yi7i, «Salo ka7itumo ubbappa aadhize
oode?» yaga7i oocida.
2 Yesuusa fettii eeratsi na7a xeegii un gidda essi hyannii fana yagayda.
3 «Taanii yinttis turo ohine; yin laaminttanxiko eerats na7unts fana
yi7anxiko salo ka7itumo mulon gelodes dandda7oos.
4 Yikke, hyanna eerats na7unts gaar fana kawushize ooden salo ka7itumo
ubbappa aadhiza maaqqoda.
5 Hyay fana na7a ta suntsite mokkize ooden tana mokkane.
6 «Yezin tana ammanze hyanna eeratsuntsappa feta nagara oochchode
fana dhube maaqqize ooden damma gaachi woxa fa afurtte accii ciimmo
abba olinttizako ees lo77o.
7 Alame gidda asi nagara oochchode fana oochchizuntsi yeze gisho
alamito bade. Yinnii fana yeze baz yi7ikaayzara attoos, yezin dhube E
baggar ye7ize atstsa bade.

---

* **17:21** Fettii fettii zaga maxaafite faydo 21 baaya. † **17:25** Ye wode ka7itumtta fa gade asuntsappa giira ekkosi. **17:25** Keze 30:13 **18:2** Luqa. 22:24 **18:4** Mar. 10:15; Luqa. 18:17

8 «Ne kushize woy ne tohize nena balitsiko neeppa gachchii olo. Ne
lam77i kushera woy lam77i tohera medhina tama olinttodeppa kushe woy
tohe duuxa maaqqii de7o yeziko nees lo77o.
9 Mahi ne aafize nena balitsiko woocii kessii alla olo. Ne lam77i aafera
gaanname tama olinttodeppa fettii aafera de7o yeziko nees lo77o.
10 «Ta yinttis ohine; salo yeze unttana naagize kiitanchchuntsi ubba
wode salo yeze ta Aday tiino yeze gisho yin hyanna eeratsuntsappa fetaya
leqqaame fana naaginttote.
11 As Na7a dhabiduntsana ashshodes yi7ida» yagayda.

Dhabide duro aazize
(Luqa. 15:3-7)

12 Mahi Yesuusa, «Yinttis akko aaze? Fettii atstses xeet duro yezuntsappa
fetay dhabiko uddufun tam uddufununtsana derella olii ashshii ye dhabi-
daya koyodes qitosaane?
13 Ta turo ohine; E denggide wode uddufun tam uddufununtsappa aatsii
dhabii benttide fettii durizera ufayttane.
14 Yinnii fana, salo yeze yin aday hyanna eeratsuntsappa fetay dhabode
fana koyoos.

Qohide asi wayssade?

15 «Ne ishay nena qohiko ne xalaala eego hyanggi E baltto ees oho. E nena
si7iko ne ishaya nees ishe maho.
16 Yezin E nena si7anxi ixxiko, lam77i woy hyaydzdzii asi markkara ohita
latstsinttize gisho fettii woy lam77i asi ekkii eego hyanggo.
17 E unttana si7anxiko, woosa keetstsa oho. Woosa keetstsi gaazebaz
si7anxiko ammanoose asi fana woy qaraxe gachchize asi fana eza faydo.
18 «Ta yinttis turo ohine; sa7alla yin accidebaz ubba salo accinttidebaz
maaqqada. Sa7alla yin billide baz ubba salo bilinttidebaz maaqqada.
19 «Mahi ta yinttis ohine; sa7alla yinttappa lam77untsi fa woossize baz
fettii wozina maaqqii Xooz woossize baz maaqqiko salo yeze ta aday yinttis
oochchoda.
20 Tana kaallizuntsappa lam77i woy hyaydzdzii maaqqii shiiqize bessa
taanii un gidda benttoda» yagayda.

Atto ga7ebaz

21 Ye wode Phexiroosa Yesuusago yi7i, «Laatstso, ta ishay tana qohiko
wantsi tohe taanii atto ga7odes beeze? Laappun tohe yellodesine?» ga7i
oocida.
22 Yesuusa mahi, «Ade, laappun tam tohe laappunap attin laappun tohe
xalaala baaya.
23 «Yinnii gisho, salo ka7itumo faas oochchizuntsara fa miishita facceza-
kon gujunttezako be7ades qoppide kaatiza aazane.
24 Ye kaatize miishita faccezakon gujunttezako be7ize wode gaama gale
yeze fettii atstsa eego ki7ida.
25 Yezin ye arize galtto ciggodes gamin eeran, E machchitira, E na7untsara
eesi yeze baz ubba bayzintti galtta ciginttode fana laatstse kiittida.
26 Yeezin arize fa laatstse tohitilla gol7i, ‹Aade eerats wode gam7o, ta
galtto ubba ta ciggoda› yaga7i woossida.

18:9 Maato. 5:30 **18:10** Maato. 5:29 **18:11** Luqa. 19:10 **18:16** Luqa. 17:3 **18:17** Mahe 19:15 **18:19** Maato. 16:19; Waha. 20:23 **18:22** Luqa. 17:3-4 **18:23** Medho 4:24

27 E laatstsize ees yiqsintti, dakkii ashshida; E aciton maarida.
28 «Yezin ye arize kezii hyanggi faas lagge mahiduntsappa fetaya faappa
eerats miishe tal7idaya, ‹Neella afa yeze ta miishito taas ciggo› ga7i afurtto
aykkida.
29 «E laggize arize E tiintte bunqquntti, ‹Aade eerats wode gam7o taanii
ta acito ubba ciggoda› yaga7i woossida.
30 «Yezin ixxii ekkii kanggi fa laggize acito ciggode wontsis achi keetstsa
geltsida.
31 Yinnii gisho, melle laggizes oochchizuntsi yinno bi7ide wode gaama
zhilidhdhida, hyanggi fa laatstses E oochchide bazito ubba ohida.
32 «Yeezin laatstse ye ariza xeegizi, ‹Hyay iita arzayo, ne tana woosside
gisho ta ne acito ubba nees maarida.
33 Yeezin, ta ne acito maaridanni fana ne ne lagge maaqqide arize acito
maarodes nena beezoso?› yagayda.
34 Yinnii gisho, laatstse gaama zhilidhdhi, E fa acito ubba ciggode wontsis
un7inttode fana achi keetstsa olida.
35 «Yinnii fana, yin fete fete yin isha wozinappa maaranxiko salo yeze ta
Aday yinttana yinnii fana oochchoda» yagayda.

19

Ekken gele baz
(Mar. 10:1-12)

1 Yesuusa yinno ohi hyaasidannippa suuba Galilappa denddii Yord-
daanosa borkkappa seko zala yeze yihuda sa7a qitida.
2 Gaama asuntsi eza kaallii hyanggin E fatstsida.
3 Farisaawuntsi eza fattanodes koyi eego yi7i, «Fettii asi akko baggaran fa
machchito dakkodes beeze?» yaga7i oocida.
4 Yesuusa mahi, «Xoozii tiino dhiiratsin maachon mahi medhdhidanno
yin nabbabikate?
5 ‹Yinnii gisho, Fettii asi fa adayan fa intto ashshii fa machchitira fetto
maaqqane, lam77untsin fettii asho maaqqane.›
6 Yinnii gisho, un fettii asho maaqqanep attin lam77i maaqqoos. Yikke,
Xoozii accidanno asi shaakkippe» yagayda.
7 Farisaawuntsi, «Yeezin, Muse fettii asi dafo warqqate inggi dakkode fana
akkos kiittido?» yaga7i oocida.
8 Yesuusa Mahi, «Yin, yin machchuntsana dakkode fana Muse yinttis
gaydanna, yin wozina mintsiti gishop attin tiinoppa yinnii gaar baaya.
9 Ta yinttis ohine; fa machchito gome wayinttikaayzin dakkii melle ekkize
ooden olalida» yagayda.
10 E tamaaruntsi eego, «Azinii bazin machchi bazi yinnii gaar maaqqiko
ekken gelen attiko lo77o» yagayda.
11 Yesuusa Mahi, «Yinnii gaarize timirtte Xoozii dandda7a inggiduntsis
fattin as ubbuntsis baaya.
12 Yikke, yelinttitera ashttime maaqqii yelinttiduntsi yene, mahi asi
qaaratiduntsi yene, mahi salo ka7itumo gisho ga7i fana ashttime
mahiduntsi yene. Yinnii gisho, hyanno ekkodes dandda7ize ooden ekko»
yagayda.

19:5 Medho 1:27; 5:1 **19:6** Medho 2:24 **19:8** Medho 24:1 **19:10** Maato. 5:32; 1 Qoro. 7:10

Yesuusa eerats na7untsana anjjida
(Mar. 10:13-16; Luqa. 18:15-17)

13 Yesuusa fa kushito eerats na7untsalla gaddii unttis woossode fana
fettii fettii asuntsi na7untsana eego ki7ida. Yezin E tamaaruntsi asuntsana
kaccida.
14 Yezin Yesuusa, «Salo ka7itumo hyantses fana yezuntsis maaqqide gisho
eeratsi na7untsi taago ye7izanno kayppete; yo7o ga7ote» yagayda.
15 Fa kushito unttalla gaddidannippa suuba yinna bestippa ashshii qitida.

Na7atits dure atstsa
(Mar. 10:17-31; Luqa. 18:18-30)

16 Fettii qamma fettii atstse Yesuusago yi7i, «Asttamaarzayo, taanii med-
hina de7o denggodes akko lo77o baz oochcho?» yagayda.
17 Yesuusa eego, «Lo77o bazis ne tana akkos ooce? Fettii Xoozzap attin
melle lo77o baaya. Yezin ne medhina de7o ekkodes koyiko kiitto naago»
yagayda.
18 Atstse mahi, «Aanno kiitta» yaga7i oocida.
Yesuusa mahi, «Wodhippe, olalippe, kaystippe, worddo markkidhippe,
19 Ne adayan ne intto bonchcho, asi ubba ne fana kadho» yagayda.
20 Ye shakanize, «Taanii hyanno ubba na7atitsappa dentsi naagida.
Yeezin, melle taas faccide baz akko bazo?» yaga7i oocida.
21 Yesuusa mahi, «Ne folo maaqqodes koyko hyanggi nees yeze baz bayzi
dahuntsis inggo; ne salo duretitsi denggoda. Yeyzi maaqqii yi7i tana kaallo»
yagayda.
22 Yezin ye shakanize gaama dure maaqqide gisho yinno si7ide wode
azzanitera ashshii qitida.
23 Yinnippa suuba, Yesuusa fa tamaaruntsana, «Ta yinttis turo ohine; dure
salo ka7itumo gelodanna gaama madha.
24 Dure asi Xoozze ka7itumo gelodannippa gimale marppe uruntsara
aadhizanna laafa» yagayda.
25 Yesuusa tamaaruntsi yinno si7i gaama qoppii, «Yeezin, oode attodes
dandda7ode?» yaga7i oocida.
26 Yesuusa unttana dakkii bi7i, «Hyanna asis dandda7inttoos, yezin Xoozis
ubbanna dandda7inttane» yagayda.
27 Phexiroosa mahi, «Nuunii ubba baz ashshii nena kaallida. Yeezin, nu
akko denggode?» yagayda.
28 Yesuusa unttago hyannii gaar yagayda: «Taanii yinttis turo ohine; As
na7ay yo7ode kille alamite fa bonchcho araatalla bettize wode yin taphpho
lam77untsi, tana kaalliduntsi, taphpho lam77i araatalla bettii taphpho
lam77i Isra7eele bagguntsalla afa firddoda.
29 Ta suntsiti gisho keetsito woy ishuntsana woy mishuntsana woy adaya
woy intto woy na7untsana woy gadito ashshide ooden xeet kushe ekkoda.
Mahi medhina de7o ekkoda.
30 Yezin gaamuntsi hyatte yestte tiino maaqqiduntsi suuba maaqqoda,
mahi suuba maaqqiduntsi tiino maaqqoda» yagayda.

20

Woyne gidda oochchize asunts aazize

19:19 Keze 20:13-16; Mahe 5:17-20 **19:20** Keze 20:12; Mahe 5:16; Leewe 19:18 **19:29** Maato. 25:31; Luqa. 22:30

1 «Salo ka7itumo fa woyne gidda oocizuntsis kira inggodes wontta gooda
kezide karttii adaya aazane.
2 E oochchizuntsis hyayno hyayno fettii dinaare* inggodes unttara giigii,
unttana fa woyne gidda dakkida.
3 «Mahi wonttappa hyaydzdzii saate maaqqizin kezii oocha dhabin gabe
bessa eqqide melle asuntsana denggida.
4 E unttago, ‹Yinttin ta woyne gidda hyanggi oochchote, taanii yinttis tana
lo77ide miishe inggoda› yagayda.
5 Unttin hyanggida. Mahi E izipun saateran uddufun saatera kezii yinnii
fana oochchida.
6 Taphpho fettii saate maaqqizin E kezize wode melluntsana yeyga
eqqiduntsana denggi, ‹Yin oocha billii awara feesho hyanne akkos eqqii
feezhidote? yagayda.
7 «Un mahi, ‹Nuna kira oocize asi dhabide gisho› yagayda.
«Ezin, ‹Yinttin ta woyne gidda hyanggi oochchote› yagayda.
8 «Saata ugurin, woyne aday oochchizunts hyalaqizego,
‹Oochchizuntsana xeegii lassa oocha geliduntsappa dentsii tiino
geliduntsana yellodes un miishito inggo› yagayda.
9 Taphpho fettii saater oocha aykkiduntsin yi7i, omma omma fettii fettii
dinaare ekkida.
10 Tiino oocha aykkiduntsi yi7i, faas gaama ingginttoda ga7i qoppida.
Yezin unttin omma omma fettii fettii dinaare ekkida.
11 Fa miishito ekkii maaqqii karttii adaylla afa zuuzinggida.
12 ‹Hyantses suubappa yi7i fettii saate xalaala oochchida. Yezin awara
feesho labbii feezhide nuura un wayzi fetto maaqqe› yagayda.
13 «Woyne ataakilte aday oochchizuntsappa fetaygo, ‹Ta ishayo, ta nena
qohikaaya; ne taara wulidhdhidanna fettii dinaares baane?
14 Ne miishito ekkii ne kara qito. Ta ugure yi7idesin neenii fana inggodes
koyane.
15 Taanii ta miishitira koydebaz oochchodes taas adetits wolqqa baane?
Woy ta dalgga maaqqide gisho ne qinaatane?› yagayda.
16 «Yinnii gaaran hyatte de7ite suub maaqqiduntsi tiinoda, tiiniduntsi
mahi suuboda» yagayda.

Yesuusa fa hyayqiti baz hyaydzdzintsa ohida (Mar. 10:32-34; Luqa. 18:31-34)

17 Yesuusa Yerusalaame hyanggitera, taphpho lam77i tamaaruntsana
dumma gaxa kessii unttago yagayda:
18 «Yikke, nuunii hyatte Yerusalaame hyanggella afa yene. Ize as na7a
kahinunts hyalaquntsisin higge asttamaaruntsis aatsii ingginttoda. Unttin
eella afa hyayqo firdda firddoda.
19 Eza Ayhude maaqqoosse worzhas aatsii inggoda. Un eza kawushshoda,
garaafoda, yeyzi eza masqlalla afa suxxoda. Yezin E hyaydzintsa qamma
hyayqoppa denddoda» yagayda.

Zabdoosa na7unts intti woosa (Mar. 10:35-45)

20 Ye wode zabdoosa machchita fa lam77i dhiiratsi na7untsara Yesuusago
yi7i, E tiino bunqqunttii fettii baz eza woossida.

---

* **20:2** ***Dinaare:*** Fettii asi fettii qamma oochchii feezhii ekkize miishe. **20:9** Leewe 19:13; Mahe 24:15 **20:16** Maato. 19:30; Mar. 10:31; Luqa. 13:30

21 Yesuusa iigo, «Ne akko koye?» gayda.
Iza mahi, «Ne ka7itumtte hyantsi ta lam77i na7untsi fetaya nees mizaqi zala fetaya nees workkita zala betto ga7oya!» yagayda.
22 Yezin Yesuusa unttago mahi, «Yin akko woossizako eroos; taanii ushshades yeze madha xuu7uto ushshades dandda7ode?» yagayda.
Unttin, «Yee dandda7oda» yagayda.
23 Yesuusa, «Turo taanii ushshades yeze xuu7uto yin ushshada. Yezin ta mizaqiten workkite bettoduntsana doorize tana baaya. Yinna besita ingginttize, ta aday inggodes giigizide asuntsis» yagayda.
24 Attide taphphi E tamaaruntsi yinno si7ide wode lam77i ishuntsana kaccida.
25 Yezin Yesuusa unttana ubba xeegii hyannii gaar yagayda. «Ayhude maaqqoosse asuntsana ahizuntsii fa asuntsalla laatsidhizannon unttana kaalitsizuntsi mahi unttana adetitsi wolqqara ahizanno yin erane.
26 Yezin yin gidda yinnii gaar maaqqippe. Yinttappa dhoqqodes koyze ooden yinttis aro maaqqe.
27 Yin gidda ubbappa dhoqqa maaqqodes koyze ooden yinttis aro maaqqodes beezane.
28 Yinnii fanan, As Na7a as maaddodesin gaama asuntsana wozodes fa shemppito inggodes yi7idap attin asara maaddinttodes yi7ikaaya» yagayda.

Yesuusa lam77i qooquntsana fatstsida
(Mar. 10:46-52; Luqa. 18:35-43)

29 Yinnippa suuba, Yesuusa fa tamaaruntsara Iyaarkkoppa kezii hyanggizin, gaama asuntsi unttana kaallida.
30 Oge gaxa bettide lam77i qooquntusi Yesuusa yeygara aadhizanno si7i, «Laatstso, Dawute na7ayo, nuna maaroya» yaga7i uukkida.
31 Gaama asuntsi unttana, «Hyayzote» yaga7i kaccida. Yezin un, «Laatstso, Dawute na7ayo, nuna maaroya» ga7i gujjii uukkida.
32 Yesuusa eqqii, unttana xeegii, «Ta yinttis akki yissade fana koyete?» yaga7i oocida.
33 Unttin, «Laatstso, nu aafita be7ade gaar koyane» yagayda.
34 Yesuusa unttis yiqsinttii, un aafto bochchida. Ellisii un aafita bi7ida; unttin eza kaallida.

21

Yesuusa damma bonchchora Yerusalaame gelida
(Mar. 11:1-11; Luqa. 19:28-40; Waha. 12:12-19)

1 Yesuusaran E tamaaruntsara Yerusalaame ukkii, Shamahe derizella yeze beetefaage gaaze gutute yellitera, Yesuusa fa tamaaruntsappa lam77untsana faappa tiino hyanggote ga7i kiittida:
2 «Yinttappa tiino yeze gutute hyanggote. Yeyga fettii hyare achcha yezanno I na7itira yin denggoda. Unttana billii taago ekkii yo7ote.
3 Ooden yinttana oociko, ‹Laatstsii unttana koyane› yaga7ote. E unttana elle mahoda» yagayda.
4 Yinnan nabize,
5 «Xiyoone katamas,
‹Yikke, ne kaatize aada maaqqii, hyartillan
hyariti na7itilla bettii, neego ye7ine› ga7ote»
ga7i xaafinttidanna folinttode gaar yinna hyanida.

20:27 Maato. 23:11; Mar. 9:35; Luqa. 22:26

6 E tamaaruntsi hyanggi Yesuusa unttana kiittidanni fana oochchida.
7 Hyarton hyartti na7iton ki7i kattara fa ma7ito un bantte gaddida.
Yesuusa ma7itilla afa bettida.
8 Gaama asunts fa ma7ito ogite yiixxida. Melluntsi tashe tarshii ogite
olida.
9 Yesuusappa tiinora hyanggizuntsin eeppa suubara kaallizuntsi gaama
asuntsi,
«Hosaana!* Dawute na7ay galatintto!
Laatstse suntsite yi7ize anjjnttidaya!
Bonchcho Ubbappa Dhoqqa Salo Xoozis maaqqe!»
yaga7i uukkida.
10 Yesuusa Yerusalaame katama gelide wode yinna katamite yeze asunts
ubbuntsi, «Hyay oode?» yaga7i turtuurida.
11 Asuntsi, «Hyay Galila yeze Naazirete katamappa yi7ide nabe Yesuusa»
yagayda.

Yesuusa Xoozze keetstsa gelida
(Mar. 11:15-19; Luqa. 19:45-48; Waha. 2:13-22)

12 Yesuusa Xoozze keetstsa gelii, yeyga baayzuntsanan wonggizuntsana
ubba bale bay7ida. Miishe laamizuntsana xarpheziton wolle bayzize oydito
shirii olida.
13 Ezin unttago, «Xoozze qaaltte, ‹Ta keetsita Xooz woossize keetstsi
ga7inttane› ga7intti xaafinttida. Yezin yin faanno aachinttize wom7o
mahidate» yagayda.
14 Yesuusa Xoozze keetstsa yessadera qooquntsin wobbuntsi eego yi7in
unttana fatstsida.
15 Yezin kahinunts hyalaquntsin higge asttamaaruntsi Yesuusa oochchide
gaama qofize bazito bi7idannen zhooga na7untsi Xoozze keetstsa, «Dawute
na7ay, galatintto» yaga7i uukkizanno si7i kaccida.
16 Un Yesuusago, «Hyantses gaazanno ne si7ine?» yagayda.
Yesuusa, «Yee si7ine, Xoozze qaaltte, ‹Zhooga na7unts doontten dhang-
gize na7unts doontte galata giigizane› ga7intti xaafinttidanno yin nab-
babikate?» yagayda.
17 Unttana yeyga ashshii Bitaaniya katama hyanggi aqida.

Laatstsii baaddide belese minxito
(Mar. 11:12-14, 20-24)

18 Yesuusa wontta gooda katama maaqqii yi7itera naydhdhida.
19 Oge gaxa fettii belese minxa bi7i iigo hyanggida. Yezin hyayep attin
melle akkon denggikaaya. Yinnii gisho, izo, «Yikkeppa lam7intsa aafe
aafippe!» yagayda. Yinna belese minxita ellisii melii attida.
20 E tamaaruntsi yinno bi7i, «Hyanna belesita wayzi ellisii melido?»
yaga7i gaama qoppida.
21 Yesuusa mahi, «Taanii yinttis turo ohine; yinttis ammano yeziko, mahi
yin sidhanxiko belesitilla taanii oochchidanni fana xalaala oochchoos,
yezin ‹Hyay deriza shodintti abba wodhdho› yagayko hyanoda. 22 Ammanii
yin woossize baz akkon maaqqiko yin ekkoda» yagayda.

Yesuusa adetits wolqqita oocinttida
(Mar. 11:27-33; Luqa. 20:1-8)

21:6 Zakka. 9:9 * **21:9** ***Hosaana:*** Ibraysxe doonara hosaana gaazanna «Nuna ashsho» ga7e. Mahi asuntsi Xoozza galatodes maaddinttize qaala. **21:10** Maz. 118:25 **21:14** Isa. 56:7; Er. 7:11 **21:22** Maato. 17:20; 1 Qoro. 13:2

23 Yesuusa Xoozze keetstsa gelii tamaarssodera, kahinunts hyalaquntsin
Ayhude cimuntsi eego yi7i, «Ne hyanno oochchode fana nees akko adetits
wolqqa yeze? Nees hyanno adetits wolqqito inggide oode?» yaga7i oocida.
24 Yesuusa unttago, «Taanii yinttana fettii baz oocane; yin taas yinno
mahiko, taanin akko adetits wolqqara oochchizako yinttis ohoda.
25 Wahannisa xinqqate anappa? Xoozappane asappa?» yagayda.
Un fa gidda zorintti, «Nu, ‹Xoozappa› gayko, E nuna, ‹Yeezin akkos
ammananxido?› yaga7oda.
26 Nu, ‹Asappa› gayko, asi ubbuntsi Wahannisa nabe mahi be7ize gisho
nu asuntsana zhashitane» yagayda.
27 Yinnii gisho, «Nu eroos» yaga7i mahida.
Ezin, «Yikke, taanin hyanno akko adetits wolqqara oochchizako yinttis
ohoos» yagayda.

Lam77i na7unts aazize

28 «Yesuusa mahi hyannii gaar yagayda: lam77i dhiiratsi na7untsi yeze
fettii atstse yene. Ye atstse fettii na7aygo hyanggi, ‹Ta na7ayo, hyayno
woyne gidda hyanggi oochcho› yagayda.
29 Na7ay mahi, ‹Atto hyanggoos› yagayda. Yezin suubappa fa wozintte
qoppii oochchodes hyanggida.
30 Aday fa hyankkay na7aygo hyanggi, fa tiino na7aygo gaydanni fana
kiittida. Ezin, ‹Ye7e, ta adayo› yagayda. Yezin hyanggikaaya.
31 Hyantsi lam77i na7untsappa fa adays kiitinttide aayo?» yagayda.
Unttin, «Tiinoya» yagayda.
Yesuusa unttago, «Ta yinttis turo ohine; qaraxe gachchizuntsin olal-
izuntsi yinttappa tiinii Xoozze ka7itumtto geloda.
32 Xammaqize Wahannisa luule oge tamaarssitera yi7in E gaazanno
ammanikaaya. Yezin qaraxe gachchizuntsin olalizuntsi ammanida. Yin
melle atto yezin, unttana bi7i yin nagarttippa maaqqii ammanikaaya»
yagayda.

Woyne gidda wootizuntsi aazize
(Mar. 12:1-12; Luqa. 20:9-19)

33 Mahi Yesuusa hyannii gaar yagayda; «Melle aazize si7ote, woyne
tukkide fettii atstse yene. Ye woynize kantto wututsi gasida. Woyne cicize
ollan bookkida. Woyniza naagodes shakkon shakkida. Yinnippa suuba,
gadito kotstse inggi melle sa7a qitida.
34 Woyne aafto maxize agina yellin fana yellize baggito ekkii ko7ode gaar
fa aruntsana unttago dakkida.
35 Kotstse inggide aday E aruntsana aykkii fetaya hyadhdhida, hyankkaya
wodhida mahi attiduntsana shuchchara dhogida.
36 Woyne atakiltti aday tiinuntsappa aadhize melle aruntsana kiit-
tida. Kotstse ekkiduntsi unttana hyankkuntsalla afa oochchidanni gaar
oochchida.
37 Wurssutsite E, ‹Ta na7aya un bonchchoda!› yaga7i fa na7aya unttago
kiittida.
38 «Yezin gaditii aday na7aya bi7i wol gidda ‹Gadito laattode hyaya, eza
wodhii gadito nu ekkoda!› yagayda.
39 Na7aya aykkii woyne giditippa gaxa kessii wodhida.
40 «Yikke, woyne atakiltti laatstse ye7ize wode ye kotstse ekkide
aduntsana wayssade?» yaga7i oocida.

21:32 Luqa. 3:12; 7:29-30 **21:34** Isa. 5:1-2

41 Un mahi, «E yentsi iita asuntsana iita wodhe wodhii, woynize aafize
wode eza yellize baggito wodera wodera inggize melle asis kotstse inggoda»
yagayda.
42 Yesuusa mahi unttago, Xoozze qaaltte,
Keexxizuntsi borii ixxide shuchchize,
mayzenes omma maaqqane, ubbappa aadhize shuchchi maaqqane.
Yinno laatstsii oochchidebaz;
nu aaftis gaama qofize baz
ga7intti xaafinttidanno nabbabikate?
43 «Yinnii gisho, taanii yinttis ohine; Xoozze ka7itumo yinttappa ekkinttii
lo77o aafe aafize asuntsis ingginttoda. [
44 Hyay shuchchizella afa gol7ize ubba meqqoda. Mahi hyay shuchchize
eella afa wodhdhize atstsen gaacinttoda»]† yagayda.
45 Kahinunts hyalaquntsin Farisaawuntsi Yesuusa ohide aazizito si7ide
wode fana ohidanno erida.
46 Un Yesuusa aykkodes koyda, yezin asuntsi Yesuusa nabe mahi be7ize
gisho asuntsis zhashtida.

22

Zhagana xeege aazize
(Luqa. 14:15-24)

1 Yesuusa asuntsis mahi hyannii gaar yaga7i aazize ohida.
2 «Xoozze ka7itumo fa na7ays zhagana giigizide kaati aazane.
3 Ye kaatize zhagana yo7ode fana ohi gaddide asuntsana xeegodes fa
aruntsana kiittida. Yezin asuntsi yo7odes koykaaya.
4 Mahi melle aruntsana xeegii, xeeginttide asuntsago hyanggi, ‹Taanii ta
sangguntsanan modhdhuntsana shukkida; ubbanna giigida. Ta zhagana
diggisago hyankka yo7ote ga7ote› ga7i kiittida.
5 Yezin xeeginttiduntsi xeegito ixxii, fa oocha oocha qitida. Fetay fa
wootas, hyankkay fa zal77e qitida.
6 Mellunts mahi kaat aruntsana aykkii, iissii hyadhdhii wodhida.
7 «Kaatize gaama zhilidhdhii, fa wottaddaruntsana dakkii shemppo
wodhiduntsana wodhizida, un katamito eetsida.
8 Yinnippa suuba, fa aruntsago, ‹Zhagantta giigida, yezin xeeginttiduntsi
zhaganas beezze asi baaya.
9 Yinnii gisho, dalgga oge hyanggi, denggide asi ubba zhagana yo7ode
fana xeegote› yagayda.
10 Aruntsin ogella hyanggi faas denggide asi ubba lo77untsanan
iituntsana ki7i zhagana daase geltsii kuntsida.
11 «Yezin kaatize katstsa ma7ades bettide asuntsana be7ades gelide wode
zhagana afula ma77ikaayze fettii asi denggida.
12 Eego, ‹Naate, ne zhagana afula ma77ikaayzara wayzi hyanne gelido?›
yagayda. Yezin atstse si7i gayda.
13 «Kaatize fa aruntsago, ‹Hyay atstse kushiton tohito accii, bale dhuma
kessii olote. Ize yeefon achchi garccingge maaqqoda› yagayda.
14 «Yinnii fanan, Xoozze ka7itumos xeeginttiduntsi gaama yezin doorint-
tiduntsi eeratsi» yagayda.

† **21:44** Fettii fettii zaga maxaafite faydo 44 gujjane (Luqasa 20:18 bo7ote) **21:44** Maz. 118:22
22:14 Maato. 8:12; 25:30; Luqa. 13:28

Giira baz
(Mar. 12:13-17; Luqa. 20:20-26)

15 Yinnippa suuba, Farisaawuntsi hyanggi, Yesuusa wayzi ohera aykkod yezako zorinttida.
16 Fa tamaaruntsanan kaat Heroodisa bagguntsappa feta feta kiittida. Unttin, «Asttamaarzayo, ne turo ohizanno nu erane. Ne asappa as shagoos, asi woyganddes ga7i akkon oochchoos, Xoozze ogito turetitsara tamaarssane.
17 Ane nuus oho, nuunii Roome kaatis giira giirodes beezanen beezosa?» yagayda.
18 Yezin Yesuusa un iita qoftto erii, «Hyantsi cubbuntso, tana akkos fattanete?
19 Giira giirize miishe tana beezote» yagayda. Unttin ees dinaare ki7ida.
20 E, «Hyays suntsitan bishshita oodeso?» yagayda.
21 Unttin, «Roome kaatays» yagayda.
Yeezako Yesuusa unttago, «Yikke, kaatis beezanno kaatis, Xoozis beezanno Xoozis inggote» yagayda.
22 Unttin yinno si7ide wode gaama qoppii E kaleppa ashshii qitida.

Hyayqoppa denddebaz
(Mar. 12:18-27; Luqa. 20:27-40)

23 Yinna qammite hyayqoppa denddo baaya yagaaze Saduqaawuntsi Yesuusago yi7i, yaga7i eza oocida.
24 «Asttamaarzayo, ‹Muse, fettii asi na7a yelikaayzara hyayqiko, ye hyayqide ishay E machchito ekkii, fa ishays na7a yelo› yaga7i kiittida.
25 Nu erize laappun ishuntsi yene. Anggisse machcho ekkii na7a yelikaayzara hyayqida. E machchito E geeze mahida.
26 Yinnii fana, ye lam7antsen, hyaydzantsen, hyanggi laappununtsa yellodes.
27 Ubbappa suuba yinna maachita hyayqqida.
28 Yeezin, laappununts ubbuntsi izo mahide gisho hyayqoppa denddize qamma, yinna maachita laappununtsappa aaye machcho maaqqade?» yagayda.
29 Yesuusa mahi, «Yin Xoozze qaalan E wolqqito eroosse gisho balinttane.
30 Asuntsi hyayqoppa denddize wode salo yeze kiitanchchuntsi fana maaqqanep attin ekkosin geloos.
31 Mahi hyayqqide asuntsi hyayqoppa denddode baz Xoozii yinttis ohidanno nabbabikate?
32 Xoozii, ‹Taanii Abrahama Xooz, Yisaaqa Xooz, Yayqooba Xooz› yagayda. Yinnii gisho, Xoozii faxa yezunts Xoozap attin hyayqqiduntsi Xooz baaya»* yagayda.
33 Gaama asunts yinno si7i, E timirttite gaama qoppida.

Ubbappa tiinidhize kiita
(Mar. 12:28-34; Luqa. 10:25-28)

34 Yesuusa Saduqaawuntsis gawude baz dhabsidanno Farasawuntsi si7ide wode fettilla shiiqida.
35 Un giddappa fettii higge asttamaarize Yesuusa faatana ooce oocida.
36 «Asttamaarzayo, higge ubbappa aadhize aayya?» yaga7i oocida.

22:24 Hawa. 23:8 **22:25** Mahe 25:5 * **22:32** Yesuusa yinna besite ohide Xoozze hyantsi hyayqqide hyaydzdzunsis Xooz maaqqiko un de7o yene gaazanno. **22:33** Keze 3:6

37 Yesuusa mahi, Ne Laatstsa, ne Xoozza, ne kumutsi wozinappa, ne
kumutsi shemppoppa, ne kumutsi qofappa kadho.
38 Ubbappa aadhizen tiino kiita hyanno.
39 Lam7intsa ubbappa aadhize kiita, as ubba ne ommito ne kadhizanni
fana kadho yagaazanno.
40 Muse higgen nabunts timirtte ubba hyanna kiittilla afa katane yagayda.

Kiristtoosa fa baz oocide ooce
(Mar. 12:35-37; Luqa. 20:41-44)

41 Farisaawuntsi fettilla shiiqii yezin, Yesuusa unttana,
42 «Kiristtoosa baz yin waaga7ete? E oode na7a?» yaga7i oocida.
Un, «E Dawute na7a» yaga7i mahida.
43 Yesuusa unttago, «Yeezin, Dawute Geeshi Ayyaanara maaqqii wayzi
Kiristtoosa, ‹Laatstso› ga7i xeege? Dawute ga7itera,
44 «Laatstsii Xoozii, ta Laatstsego,†
ne morkkuntsana ne tohita yedhdhize bessi mahode wontsis,
hyanne taappa mizaqi zalar betto»‡gayda.
45 Yikke, Dawute Kiristtoosa Laatstso ga7i xeegiko, wayzi Kiristtoosa
Dawute na7a maaqqe?
yagayda.
46 Yesuusas fettii qaala mahodes dandda7ide asi ooden baaya. Mahi
yinna qammitippa dentsii melle ooce oocodes ooden dandda7ikaaya.

23

Higge asttamaaruntsin Farisaawuntsi iitatitsito
(Mar. 12:38-39; Luqa. 11:43-46; 20:45-46)

1 Yinnippa suuba, Yesuusa shiiqide asuntsisin fa tamaaruntsis hyannii
gaar yagayda.
2 «Higge asttamaaruntsin Farisaawuntsi Muse higge tamaarssodes adetits
wolqqara yene.
3 Yinnii gisho, un yinttana kiittide ubba oochito naagote. Yezin
un oochchizanni fana oochchippete. Akkos gayko, un ohizanni fana
oochchoos.
4 Un tookkodes dandda7inttoose toofo accii as toossane. Yezin faas melle
atto yezin, ye toofiza asuntsi tookkize wode gil7a bertstsara bochchodes
koyoos.
5 «Yezin un fa oochito ubba asi be7ade fana oochchane. Fa sintten
kushite accize maxaafe xiqise yeze kiitaafe dalggizane, fa afultii macartton
pharggizane.*
6 Mokinttize bessa bonchcho bessin Ayhude woosa keetstsa gaama lo77o
oyda kadhane.
7 Asuntsi gabe unttana bonchchora saritsizannon ‹Asttamaarzayo› ga7i
xeegizanno koyane.
8 «Yezin yin asttamaarize fetto xalaala maaqqide gishon yin ubba
ishuntsana maaqqide gisho ‹Asttamaare› ga7intti xeeginttippete.

22:38 Mahe 6:5 **22:40** Luqa. 10:25-28 † **22:44** ***Ta Laatstsego:*** Yinna besite Dawute ta Laatstso ga7i xeegide Kiristtoosa. **22:44** Maz. 110:1 ‡ **22:44** ***Mizaqi zalar:*** Adetits wolqqan bonchcho bessi. **22:45** Maz. 110:1 * **23:5** Yinno un oochchize Xoozis ta ingginttida gaazanno fana beessades (Mahe 15:37-41). **23:6** Maato. 6:1; Mahe 6:8; Faydo 15:38

9 Yinttis salo fettii aday xalaala yeze gisho hyanne sa7alla ooden ‹Adayo› ga7i xeeginttippete.
10 Yinttis fettii Laatstsii Kiristtoosa xalaala yeze gisho ‹Laatstso› ga7intti xeeginttippete.
11 Yin gidda anggistize yinttis aro maaqqe.
12 Fana dhoqi yiize ooden toochoda; fana toochize ooden dhoqi gawuda.

Higge asttamaaruntsin Farisaawuntsi borinttida
(Mar. 12:40; Luqa. 11:39-42, 44, 52; 20:47)

13 «Yin, cubbuntso, higge asttamaaruntso Farsaawuntso, asunts tiino salo ka7itumo gorddizuntso yinttana bade. Yin, yin ommite geloos mahi melluntsanan geltsoos.
14 [«Yin cubbuntso, higge asttamaaruntson, Farisaawuntso budanuntsi keetsito yin bonqite, asi bo7o ga7i woosa pharggizane. Yinnii gisho yinttana bade. Ubbappa aadhize firdda yinttana naagane.]†
15 «Yin, cubbuntso, higge asttamaaruntso Farsaawuntso, yin fettii asi ammantsodes abbaran sa7aran wutane. Yezin yin eza ammantside wode ye atstsa yinttappa aatsii Gaannames giigize gisho yinttana bade.
16 «Ooden Xoozze keetstsara caaqqiko akkon baaya. Yezin Xoozze keetstsa yeze worqqara caaqqiko, yinna caaqita eza gomoda gaaze qooquntso, yinttis qooqii melluntsana kaalitsizuntso, yinttana bade.
17 Yin, eeyuntso, qooquntso, worqqa aadhanene? Worqqiza geeshize Xoozze keetsita aadhe?
18 Mahi ‹Ooden zharsho zharshize besite caaqqiko, akkon baaya. Yezin ooden E kattara yeze zharshite caaqqiko, yinna caaqita eza gomoda› yaga7i tamaarssane.
19 Yin, qooquntso, zharshita aadhanene? Zharshito geeshize besita aadhe?
20 Yinnii gisho, zharsho besite caaqqize atstse, yinna zharsho besiten eella afa yeze ubbanne caaqqane.
21 Xoozze keetstsa caaqqize atstse, yinna Xoozze keetsiten ize yeze Xoozzella caaqqane.
22 Salo caaqqize atstse Xoozze araatiten ye araatizella bettide Xoozzella caaqqane.
23 «Yin, cubbuntso, higge asttamaaruntson Farsaawuntso, yinttana bade. Yin kartsi gaallappa, nattirappan xalooteppa asraata kessane. Yezin higgite yeze aadhii koshshizuntsana ashshida. Yinnan luule firdda, maarotitsin ubba baza ammanintte. Melluntsanan ashshikaayzara hyantsesana yin oochchodes beezane.
24 Yinttis qooqii melle asi kaallitsizuntso, yin ushitippa wununo kessii gimale qoodhdhane.
25 «Yin, cubbuntso, higge asttamaaruntso Farsaawuntso, yinttana bade. Yin burccuqosin saanes katta zaltto geeshane. Yezin un ganccite bonqan qiiratitsi kumida.
26 Naate qooqe Farisaawuzayo, burccuqosin saanes ganccito tiinii geesho. Yinnippa suuba, katta zalttan geeshi maaqqada.
27 «Yin, cubbntso, higge asttamaaruntson Farisaawuntso, yinttana bade. Bale zalara bootsi qalame tizhintti lo77i, ganccite meqatsin wooqidebaz kumide booza yin aazane.

23:12 Luqa. 14:11; 18:14 † **23:14** Fettii fettii zaga maxaafuntsi faydo 14 gujjane. **23:23** Isa. 66:1; Maato. 5:34 **23:24** Leewe 27:30

28 Yinnii fana, katta zalara asis lo77o aazane. Yezin yin ganccite cubbon
iitatitsi kumida.
29 «Yin, cubbuntso, higge asttamaaruntson Farisaawuntso, yinttana bade.
Yin nabuntsis booza keexxane, mahi xilluntsi boozan loytsane.
30 Mahi yin, ‹Nuunii zaga nu adunts wode yeze baz maaqqizako, unttara
wolla nabunts suutsito gussaama yeshsha› yagaane.
31 Yinnii gisho, yin nabuntsana wodhide as na7untsana maaqqidanno yin
yin ommite markkidhane.
32 Yikke, yin aduntsi aykkidanno yin folote.
33 «Hyantsi shooshuntso, goppi na7untso, yin Gaanname firddappa wayzi
attode?
34 Yinnii gisho, ta ohizanno si7ote; taanii nabuntsana, cincca asuntsanan
asttamaaruntsana yinttago kiittoda. Unttappa feta feta yin wodhodan
masqalalla afa suxxoda. Bagguntsana Ayhude woosa keetstsa alanggara
garafodan katamappa katama bay7oda.
35 Yinnii gisho, xillo Aabeela suutsappa dentsii, Xoozze keetstsappan
zharsho bessappa gidite yin wodhide Barakiya na7a Zakkariyaasa wode
yellodes hyayqqide xillo as ubba gisho yinttana yelloda.
36 Taanii yinttis turo ohine; yinttin yin aduntsi oochchide balttis hyanna
firddita ubba hyantsi yeletuntsalla yelloda.

Yesuusa Yerusalaames yeekkida
(Luqa. 13:34-35)

37 «Yerusalaame, Yerusalaame, nabuntsana wodhizanne! Xoozii neego
kiittiduntsana shuchchara dhogizanne! Lukule fa na7untsalla afa qefera
hyaphphizanni fana taanii ne asuntsana ta shuphite shiishodes wantsi tohe
koydo! Yezin tana ne ixxida.
38 Yikke, yin Xoozze keetsita kaysi maaqqada.
39 Taanii yinttis ohine; ‹Laatstse suntsite ye7ize anjjinttidaya› yin ga7ode
wontsis lam7intsa tana bo7oos» yagayda.

24

Yesuusa Xoozze keetsita Wul7inttodanno tiino ohida
(Mar. 13:1-2; Luqa. 21:5-6)

1 Yesuusa Xoozze keetstsappa kezii qitizin, E tamaaruntsi eego yi7i,
Xoozze keetsi gimbito beezida.
2 Yesuusa unttago mahi, «Yee! Hyanno ubbanno be7inete? Taanii
yinttis turo ohine; shuchchi shuchchalla afa keellinttide fana fettin
wul7inttikaayzara attoos» yagayda.

Tiinoppa hyanodebaz
(Mar. 13:3-13; Luqa. 21:7-19)

3 Yesuusa Shamahe Derella afa bettezin, E tamaaruntsi fa xalaala eego
yi7i, «Yinna ayde hyanod yezako nuus oho. Mahi ne ye7itisin wode
wurssutsitis malla akko? yaga7i oocida.
4 «Yesuusa mahi, Yinttana ooden balitsaame fana naaginttote!
5 Akkos gayko, gaama asuntsi ta suntsite, ‹Taanii Kiristtoosa, Xoozii as
ashshodes kiittidaya› yagaytira yi7i gaama asi balitsoda.
6 Yin olan ola wore si7odes yene. Yinnii gaarize baz hyanodes beezize
gisho yirggippete. Yezin wurssutsita hyaga.

23:28 Hawa. 23:3 **23:34** Maato. 3:7; 12:34; Luqa. 3:7 **23:36** Medho 4:8; 2 Zeena 24:20 **23:39** Er. 22:5

7 Worzha worzhara, fettii ka7itumo melle ka7itumora olinttoda. Nayen
sa7a en7e dumma dumma bessa maaqqada.
8 Yinna ubbanna yelo dha7es zooqe fana.
9 «Ye wode asuntsi yinttana waayes aatsii inggoda, accodan wodhoda. Ta
suntsiti gisho asi ubba yinttana ixxoda.
10 Ye wode gaamuntsi ammano ashshoda. Fa gidda fete fetaya aatsii
inggoda, fete fetaya ixxoda.
11 Mahi gaama worddo nabuntsi denddii gaamuntsana balitsoda.
12 Iitatitsi gaanggize gisho gaama asuntsi siiqita toyoda.
13 Yezin wurssutsi yellodes genccide atstse attoda.
14 As ubbas markka maaqqade fana Xoozze ka7itumo Wonggele Sa7a
ubba ohinttoda. Yinnippa suuba, wurssutsita yo7oda.

Dhabsse tuna
(Mar. 13:14-23; Luqa. 21:20-24)

15 «Yinnii gisho, nabize Daanela ohide dhabsse tunatitsi geeshi bessa
eqqidaya yin bo7oda. Qoppize Yinna waagizako nabbabize qoppo!
16 Yinnii wode Yihuda sa7a yezuntsi derego woxxo.
17 Fooqella afa yeze atstse fa keetstsite yeze baz ekkodes keetstsa gelanxi
woxxo.
18 Gade yeze fa ma7o ekkodes suub maaqqippe.
19 Ye wode wodatsi maachuntsin dhantsize maachuntsis gaama un7intte
maaqqada.
20 Barggo woy Sambbata yin woxxii dhabizanna maaqqaame fana Xooz
woossote.
21 Akkos gayko, sa7a medhinttidannippa hyayno yellodes hyanikaayze
baz, mahi tiinosin mulo hyanoose madha hyanoda.
22 Yinna qammiti faydito hyaatitsikaayzako as maaqqide ooden attoos.
Yezin E fa dooride asunts gisho yinna qammiti faydito hyaatitsoda.
23 «Ye wode ooden yinttana, ‹Yikke, Kiristtoosa hyanne› woy ‹Sekka yene›
yagayko ammanippete.
24 Akkos gayko, worddo Kiristtoosuntsin worddo nabuntsi denddoda.
Unttis dandda7inttiko, melle atto yezin Xoozis doorinttiduntsana balitsodes
damma mallan gaama qofize baz oochchoda.
25 Qoppote, ta yinttis hyanno tiinii ohine.
26 «Yinnii gisho, asunts yinttago, ‹Yikke, Kiristtoosa akko baayze ganas
sa7a yene› gayko, ize hyanggippete. Woy yinttago, ‹Yikke, qol7a yene›
gayko, unbaz ammanippete.
27 Akkos gayko, zeelintsi salo zeelinggii, awa kessappa gelo yellodes
benttizanni gaar, As Na7a ye7ita yinnii gaar maaqqada.
28 «Bawuta yeze bessa ankkuntsii shiiqoda.
29 «Ye wode yinna waaye qammitippa suuba,
«Iira awa dhumoda,
aginan fa foo7ito kayoda.
Xoolintton saloppa wodhdhoda,
mahi salo yeze wolqqa buqunttoda.
30 Ye wode As Na7a ye7e malla salolla afa benttoda. Sa7a yeze asi ubba
yeekkoda. Mahi As Na7ay, wolqqaran damma bonchchora salo dhonne
giddara yeezin yin bo7oda.

24:10 Maato. 10:22 **24:14** Maato. 10:22 **24:15** Mahe 9:27; 11:31; 12:11 **24:18** Luqa. 17:31
24:22 Medho 12:1; Qon. 7:14 **24:27** Luqa. 17:23-24 **24:28** Luqa. 17:37 **24:29** Isa. 13:10; Er. 2:10

31 E fa kiitanchchuntsana damma fuggize moyzera kiittoda. Un sa7a oyddii
zala qitii, hyayga gaxappa seko gaxa yellodes yeze ees doornttiduntsana
shiishoda.

Laatstsii yo7ode qamma malla
(Mar. 13:28-31; Luqa. 21:29-33)

32 «Belese minxappa tamaarote. Iza aaci hyaye kessize wode torchche
ukkidanno yin erane.
33 Yinnii gaaran, yin hyanno ubba be7ize wode furtsa ukkidanno erote.
34 Taanii yinttis turo ohine; hyanna ubbanna folinttode wontsis, hyanna
yeletunts aadhaama.
35 Salon sa7an aadhoda, yezin ta qaaltta aadhoos.

Laatstsii yo7ode qammito ooden eroos
(Mar. 13:32-37; Luqa. 17:26-30, 34-36)

36 «Yinna qammiton yinna saatto salo yeze ta adayp attin melle salo
kiitanchchuntsana maaqqin woy Na7aya maaqqin ooden eroos.
37 As Na7a ye7ita, Nohe wode hyanidanni gaar maaqqada.
38 Ye wode dhabsse hyaatsi yo7odeppa tiino Nohe markkabe gelide
qamma yellodes, asuntsi mu7iten uzhite, ekkitera gelitera gam77ida.
39 Dhabsse hyaatsi yi7i, unttana ubba dhabsode wontsis qoppikaaya. As
Na7a ye7itan yinnii fana yi7ada.
40 «Ye wode lam77i asunts gade oochchoda. Unttappa fetay ekkinttoda,
hyankkay attoda.
41 Lam77i maachuntsi wolla gaaccoda. Unttappa feta ekkinttoda
hyankkanna attoda.
42 «Yikke, yin Laatstse akko qamma yo7od yezako yin eroosse gisho
miinggi naagote.
43 Yezin kayzo qammappa akko saate yo7ode yezako karttii aday erizako,
fa keetsita bookinttaame fana barkki naagoda yeshsha.
44 Yinnii gaaran, As Na7ay yin qoppikaayze saate yo7ode gisho yin giigii
yezote.

Iitan lo77o arunts aazize
(Luqa. 12:41-48)

45 «Yeezin, fa kara asuntsis katstsa koshshize wode inggode fana E
laatstsize dooride ammaninttizen wozinara yeze aro oode?
46 E fa laatstse kiittidanno oochchizin E laatstse yi7i denggide arize
anjjnttida.
47 Taanii yinttis turo ohine; laatstsii ye ariza fa bazitilla ubba shuumoda.
48 Yezin ye arize iita maaqqiko, ‹Ta laatstse gam77i yo7oda› yaga7i fa
wozintte qoppii,
49 fa lagge oochchizuntsana hyadhdhe aykkiko, matsinttizuntsara muyko
uzhiko,
50 Ye arize laatstse E qoppikaayze qamman E eroosse saate,
51 yi7i eza gachchoda. E ixiton cubbuntsara mahoda. Yinna besite ees
yeefon achchi garccingge maaqqada.

25

Taphphi wuduruntsi aazize

24:31 Mahe 7:13; Zakka. 12:10 **24:35** Medho 6:5

1 «Ye wode salo ka7itumo fa kuraazito aykkii, machcho ko7odes qitide
dhiiratsaya mokkodes kezide taphphi wuduruntsana aazane.
2 Unttappa ichchinuntsi booza, mahi ichchinuntsi cincca.
3 Boozuntsi kuraaze aykkida, yezin melle lambba aykkikaaya.
4 Yezin cinccuntsi fa kuraazite melle guja lambba aykkida.
5 Machchito ekkize gam77in, yentsi wuduruntsi gentto aykkin genttida.
6 «Giddii bilahe maaqqize wode ‹Yikke, machchito ekkizay yellida, eza
mokkodes kezote› yagaaze damma dentsitsize kiita sinttida.
7 «Ye wode yentsi wuduruntsi ubbuntsi barkki, fa kuraazito giigizida.
8 Boozuntsi cinccuntsago, ‹Nu xomppita hyayqqodes yiize gisho shagii yin
lambbitippa nuus inggoyate› yagayda.
9 «Yezin cinccuntsi unttago mahi, ‹Ade, nuusin yinttisin maaqqize lambba
baaya. Yinnii gisho, yinttis hyanggi wonggi ekkote› yagayda.
10 Booza wuduruntsi lambba wonggodes qitin, machchito ekkize yi7ida.
Giiginttii bettide ichchin wuduruntsi eera wolla zhagana keetstsa muusis
gelida; furtsiton gorddii ashshida.
11 «Suubappa hyankko wuduruntsi yi7i, ‹Laatstso, Laatstso, nuus bugoya›
yagayda.
12 «Yezin E unttago mahi, ‹Taanii yinttis turo ohine; ta yinttana eroos!›
13 «Yikke, As Na7a yo7ode qammito woy saatto yin eroosse gisho barkki
naagote.

Hyaydzdzii oochchizunts aazize (Luqa. 19:11-27)

14 «Salo ka7itumo fa oochchizuntsana xeegii faas yeze baz unttis inggi
oge qitodes kezide atstsa aazane.
15 Unttis ommara ommara un wolqqiti gaar fetays ichchin mekiliite,*
fetays lam77i mekiliite mahi fetays fettii mekiliite inggi fa oge qitida.
16 Ichchin mekiliite ekkide arize iira hyanggi zal77i, melle ichchin
mekiliite tirfizida.
17 Yinnii gaar, mahi lam77i mekiliite ekkide arize melle lam77i tirfizida.
18 Yezin fettii mekiliite ekkiday hyanggi, olla bookkii, fa laatstsize birza
moogida.
19 «Gaama wodeppa suuba yentsi arunts laatstse yi7i, fa miishito unttara
bi7ida.
20 Ichchin mekiliite ekkide arize yi7i, melle ichchin mekiliite ki7i, ‹Ta
Laatstso, ne taas ichchin mekiliite inggida. Yezin taanii melle ichchin
mekiliite tirfizida› yagayda.
21 E laatstse, ‹Zambbay! Ne lo77on ammantsize aro; ne eerats baza
ammaninttida. Taanii nena gaama bazalla afa shuumoda; hyanne gelii ne
laatstsera ufaytto› yagayda.
22 «Mahi lam77i mekiliite ekkiday yi7i, ‹Ta Laatstso, ne taas lam77i
mekiliite inggida. Yezin taanii melle lam77i mekiliite tirfizida› yagayda.
23 E laatstse, ‹Zambbay! Ne lo77on ammantsize aro; ne eerats baza
ammaninttida. Taanii nena gaama bazalla afa shuumoda; hyanne gelii ne
laatstsera ufaytto› yagayda.
24 «Mahi fettii mekiliite ekkiday yi7i, ‹Ta Laatstso, ne budikaayzara
maxizan burggikaayzara shiishize iita asi maaqqidanno ta erane.

25:2 Luqa. 12:35 * **25:15** Mekiliite-fettii mekiliite fettii asi oochchizes E yeze berite kumutsi ingginttize damooze. **25:15** Luqa. 19:11-27

25 Yinnii gisho, zhashti ne mekiliitiza sa7a moogida. Ne mekiliitize
hyaynishe› yagayda.
26 «E laatstse mahi, ‹Hyay iita azal7a arzayo, taanii budikaayzara
maxizannon burggikaayzara shiishize asi maaqqidanno erida.
27 Yeezin, ne ta mekiliitiza bankke gaddezako, taanii maaqqize wode ta
mekiliitiza tirfera ekkodanno kayda.
28 Yinnii gisho, mekiliitiza eeppa ekkii, taphphi mekiliite yezes inggote.
29 Akkos gayko, yeze ubbuntsis gujinttodan gaanggoda. Yezin baayzeppa
melle atto yezin, ye ees yezayin ekkinttoda.
30 Hyay maaddoose ariza bale dhuma kessii olote. Ize ees yeefone achchi
garccingge maaqqada› yagayda.

Wode wurssutsite hyanode firdda

31 «As Na7a, kiitanchcho ubbuntsara, fa bonchchora ye7ize wode E fa
bonchcho ka7itumo araatalla bettoda.
32 Sa7a yeze asi ubba E tiino shiiqoda. Wude aday duruntsana
deeshuntsappa shaakkizanni fana E ye asuntsana lam77i bessa shagoda.
33 Mahi duruntsana mizaqi zalara deeshuntsana workkita zalara essoda.
34 «Yinnippa suuba, kaatize mizaqi zalara yezuntsago hyannii fana ya-
gawuda: ‹Ta aday anjjiduntso, hyankka yi7i sa7a medhinttize wode yinttis
giigide ka7itumtto laattote.
35 Akkos gayko, taanii naydhdhin muuzida, baridhdhin ushshida, zaqqo
as maaqqii yi7in mokkida,
36 kallidhin ma7isida, hyargginttin oocida, acinttin tana oocida› yagayda.
37 «Yinnippa suuba, xilluntsi mahi, ‹Laatstso, ne naydhdhin ayde bi7i
muuzido? Woy ne baridhdhin ayde bi7i ushshido?
38 Ne zaqqo maaqqii yi7in ayde bi7i mokkido? Woy ne kallidhin ayde
mayzido?
39 Ne hyargginttin woy acinttin neego hyanggi nena ayde oocido?›
yagawuda.
40 Kaatize mahi, ‹Taanii yinttis turo ohine; yin tana kaallize hyantsi
ishuntsappa† eerizes oochchidanna taas oochchida› yagawuda.
41 «Ye wode workkita zalara yezuntsago, ‹Hyantsi baaddinttiduntso, ta
kaleppa hyaakkote. Xalahesin E kiitanchchuntsis giigide medhina tama
qitote.
42 Akkos gayko, naydhdhin tana muuzikaaya; baridhdhin ushshikaaya.
43 Taanii zaqqo maaqqii yi7in tana mokkikaaya, kallidhin mayzikaaya,
hyarggin acinttin tana oocikaaya yagawuda.
44 «Ye wode un, ‹Laatstso, ne naydhdhin woy baridhdhin woy zaqqo
maaqqii hyanggin woy kallidhin woy hyarggin woy acinttin bi7i nena ayde
maaddanxi ixxido?› yaga7i mahoda.
45 «Ye wode kaatize mahi unttago, ‹Taanii yinttis turo ohine; yin tana
kaallize hyantsi ubbuntsappa eerizaya maaddanxi ixxiko, tana maaddanxi
ixxida› gawuda.
46 Yinnii gisho, yentsi asuntsi medhina firddas mahi xilluntsi medhina
de7oos qitoda» yagayda.

25:30 Maato. 8:12; 22:13; Luqa. 13:28 **25:32** Maato. 16:27; Maato. 19:28 † **25:40** Ishe ga7inttizuntsi eza kaallizuntsana.

26

Yesuusa wodhodes zorinttida
(Mar. 14:1-2; Luqa. 22:1-2; Waha. 11:45-53)

1 Yesuusa yinna timirttito ubba hyaaside wode fa tamaaruntsago,
2 «Lam77i qammappa suuba, Faasika ba7ale bonchchize qamma maaqqizanno yin erane. Yinna qammite As Na7ay masqalalla afa suxunttodes as kushe aadhii inggnttoda» yagayda.
3 Ye wode kahinunts hyalaquntsin cimuntsi, Qayyaafa gaaze kahinunts hyalaqize keetstsa shiiqii,
4 asi erikaayzin Yesuusa aykkii, wodhodes zorinttida.
5 Yezin un, «Asuntsi gidda kachchi denddaame fana ga7i, Faasika bonchchize qamma maaqqippe» yagayda.

Fettii maachita Yesuusa shitto tizhida
(Mar. 14:3-9; Waha. 12:1-8)

6 Yesuusa Bitaaniya katama qursuma hyarggide Simoona kara yene.
7 Yesuusa leematella yezin fettii maachita albasxiroose bilqqaaxe kumutsi gaama al77o shitto ekkii yi7i Yesuusa ommite gussida.
8 Yezin Yesuusa tamaaruntsi yinno bi7i zhilidhdhi, «Hyanna shittita hyarii iitizanna akkoso?
9 Hyanna shittita al77o waagas bayzinttii, birtta dahuntsis ingginttodes dandda7inttane» yagayda.
10 Yesuusa un gaazanno erii, unttago, «Hyanna maachito akkos waytsete? Iza taas lo77o baz oochchida.
11 Dahuntsi ubba wode yinttara yessada. Yezin taanii yinttara ubba wode yezoos.
12 Iza hyanna shittito taalla afa gussidanna tana moogodes giigisades.
13 Taanii yinttis turo ohine; sa7a ubba hyay Wonggelize sabbakinttize bessa aban, asuntsi izo ohode gaar iza oochchidanna ohinttoda» yagayda.

Yihuda Yesuusa aatsii inggodes giiginttida
(Mar. 14:10-11; Luqa. 22:3-6)

14 Ye wode taphpho lam77i Yesuusa tamaaruntsappa fetay, Yesqorootu sa7a Yihuda ga7inttize kahinunts hyalaquntsago,
15 hyanggi, «Taanii yinttis Yesuusa aatsii inggiko, yin taas akko inggode?» yaga7i unttana oocida. Un zorintti hyasttam shuchchi bira santime*† inggida.
16 Yinnippa suuba, Yihuda Yesuusa aatsii inggodes wottize wode koyane.

Yesuusa Faasika kawuto fa hawaaruntsara muyda
(Luqa. 22:7-14, 21-23)

17 Boora ba7ale bonchchize tiino qamma, Yesuusa tamaaruntsi eego yi7i, «Faasika bonchchize qamma ne ma7ade katstsa nu aba giigisade?» yagayda.
18 Yesuusa unttago, «katama yeze atstsego hyanggi, ‹Asttamaarize, taas wode yellide gisho ta tamaaruntsara Faasika bonchchize qamma ne kara aatstsoda gayda› yaga7ote» gayda.
19 E tamaaruntsi Yesuusa fana kiittidanni fana oochchii, Faasika ba7ale qamma ma7ade katstsa giigizida.

26:3 Keze 12:1 **26:8** Luqa. 7:37 **26:12** Mahe 15:11 **26:15** Zakka. 11:12 * **26:15** *Bira santtime:* Akkon laaminttikaayze geeshi bira ga7e. † **26:15** *Hyasttam bira santtime:* Hyasttam bira santtime Isra7eele sa7a aro wongginttizen bayzinttize waaga.

20 Sa7ita ugurize wode Yesuusa taphpho lam77i hawaaruntsara katstsa
ma7ades bettida.
21 Un muuzin, Yesuusa unttago, «Taanii yinttis turo ohine; yinttappa fettii
atstse tana aatsii inggoda» yagayda.
22 Un gaama tannii, fete fete, «Laatstso, turo tana yessane?» ga7i eza
oocida.
23 Yesuusa mahi, «Fa kushito taara wolla gabate dakkizay E tana aatsii
inggoda.
24 As na7a, Xoozze qaaltte ees xaafinttidanni gaar hyayqqoda. Yezin As
na7a aatsii inggize atstsa bade; ye atstse yelinttikaayzara attezako ees lo77o
yeshsha» yagayda.
25 Eza aatsii inggodes yeze Yihuda mahi, «Asttamaarzayo, ne gaaze
tanane?» yagayda.
Yesuusa mahi, «Ne gayde fana» yagayda.

Laatstse kawo
(Mar. 14:22-26; Luqa. 22:15-20; 1 Qoro. 11:23-25)

26 Un muuzin, Yesuusa daabbo boora ekkii Xooz galatida. Ye booriza
baxxi fa tamaaruntsis inggi, «Hya7ate, mo7ote, hyanna ta ashito» yagayda.
27 Ushiton ekkii, Xooz galatida. Unttis inggi, «Ubbuntsi hyannippa uzhote.
28 Hyanna gaama asunts nagartta atto ga7inttode fana lanttize ta suutsito.
Hyanna suutsita Xoozii yinttara gelize kille caaqito.
29 Yezin taanii yinttis ohine; taanii ta aday ka7itumo kille woyne ushi
yinttara ushshade qamma yellodes mahi hyanno woyne ushito uzhoos»
yagayda.
30 Galata mazmure yexxideppa suuba shamahe dere hyanggida.

Yesuusa Phexiroosa kaddodanno tiino ohida
(Mar. 14:27-31; Luqa. 22:31-34; Waha. 13:36-38)

31 Ye wode Yesuusa unttago,
«‹Xoozii yenggizaya guuddoda
durntsin lalinttoda›
ga7intti Xoozze qaaltte xaafinttidanni gaar hyayno qamma yin ubbuntsi
tana ashshii lalinttoda.
32 Yezin taanii hyayqqoppa denddidannippa suuba yinttappa tiinii Galila
qitoda» yagayda.
33 Phexiroosa mahi, «Un ubbanna nena ashshii kaddikon, taanii nena
kaddoos» yagayda.
34 Yesuusa Phexiroosago, «Taanii nees turo ohine; hyayno qamma lukule
oollodannippa tiino ne tana hyaydzdzii tohe kaddoda» yagayda.
35 Phexiroosa mahi, «Taanii neera wolla hyayqqep attin nena mulon
kaddoos» yagayda.
Hyankko E tamaaruntsi ubba yinnii fana yagayda.

Yesuusa Geetesemaane woossida
(Mar. 14:32-42; Luqa. 22:39-46)

36 Ye wode, Yesuusa fa tamaaruntsara Geetesemaane gaaze besite
hyanggi, unttago, «Taanii gode hyanggi Xooz woossoda, yin hyanne bettote»
yagayda.
37 Phexiroosan Zabdiyoosa na7untsana lam77untsana faara ekkii
hyanggi gaama azzanora un7intte aykkida.

26:24 Maz. 41:9 **26:29** Keze 24:8; Er. 31:31 **26:32** Zakka. 13:7 **26:33** Maato. 28:16

38 Mahi unttago, «Taanii hyayqos yeltsize un7a un7inttida. Hyanne
gam7ote taara miinggi naagote» yagayda.
39 Eerats tiino hyanggi sa7a bunqqunttii, «Ta Adayo, dandda7inttize baz
maaqqiko hyanna waaye xuu7uto taappa hyaaso. Yezin ne qoftta hyanop
attin ta qoftta hyanippe» yaga7i Xooz woossida.
40 Yesuusa fa tamaaruntsago maaqqii yi7i un genttezin denggida.
Phexiroosago, «Yin fettii saate yezakon taara miinggi naagodes
dandda7osa?
41 Faatana yin gelaame gaar barkki naagoten Xooz woossote. Ayyaana
giiginttida, yezin asho labbitsi» yagayda.
42 Yesuusa mahi lam7intsa hyanggi, «Ta Adayo, taanii hyanna waaye
xuu7uzeppa uzhikaayzara aadhodes dandda7inttoosa maaqqiko ne qoftta
hyano» yaga7i Xooz woossida.
43 Mahin maaqqii yi7ize wode E tamaaruntsi aafto gentto goozin,
woy7ezin denggida.
44 Mahi unttana ashshii hyanggi, tiino qaaltto mahi hyaydzdzintsa
woossida.
45 Yinnippa suuba, fa tamaaruntsago yi7i, «Hyanno yellodes genttii
shemppii yene? Yikke, As na7a, nagaranchchunts kushe aadhii ingginttize
saate yellida.
46 Denddii yedhdhote, tana aatsii inggize hyaynishe yellida» yagayda.

Yesuusa fa morkkuntsara aykinttida (Mar. 14:43-50; Luqa. 22:47-53; Waha. 18:3-12)

47 Yesuusa hyaga ohizin, taphpho lam77i tamaaruntsappa fetay, Yihuda
yellida. Kahinunts hyalaquntsin gade cimuntsi kiittide gaama asuntsi
mashshan gufe aykkii eera wolla yi7ida.
48 Yesuusa aatsii inggide Yihuda yentsi gaama asuntsago, «Taanii yeerizay
yin koyze eza, eza aykkote» yaga7i malla inggi gaddida.
49 Iira Yesuusago shiiqii, «Asttamaarzayo, saro nees maaqqe» yaga7i eza
yeerida.
50 Yesuusa eego, «Ta laggizayo, ne hyanne akkos yi7ido?»‡ yagayda.
Yinnippa suuba, shiiqii, Yesuusa kushera aykkida.
51 Yesuusara yezuntsappa fetay fa mashito shoddii kahinunts hyalaqize
ariza guuddii, E hyayto gachchii olida.
52 Yezin Yesuusa, «Ne mashito suuba shookite maho. Akkos gayko,
mashsha shoddize ubba mashshara hyayqqoda.
53 Ta, ta Adaya woossizako taphpho lam77i mukulappa aadhize ki-
itanchchuntsana§ dakkodes dandda7oosa nees aazane?
54 Yeezin, Xoozze qaaltte yinnii gaar hyanodes beezane gaynttidanna
wayzi folinttode?» yagayda.
55 Yinna saate, Yesuusa yentsi shiiqide gaama asuntsago, «Tana faanno
mahi aykkodes mashshan gufe aykkii yi7idate? Taanii Xoozze keetstsa
qamman awara tamaarsitera yinttara yeze wode tana aykkikaaya.
56 Yezin hyanna ubba hyanidanna nabuntsi Xoozze qaaltte xaafidanna
folinttode fana» yagayda.
Ye wode E tamaaruntsi ubba eza ashshii lalinttida.

---

‡ **26:50** Woy melle bilitsita ta laggizayo, ne hyanne akko oochche? § **26:53** Fettii cifiras izippun mukul kiitanchcho yezane. **26:56** Luqa. 19:47; 21:37

Yesuusa firdda Shanggo tiino shiiqida
(Mar. 14:53-65; Luqa. 22:54-55; Waha. 18:13-14, 19-24)

57 Yesuusa aykkiduntsi kahinunts hyalaqa Qayyaafago eza kanggida. Ize higge asttamaaruntsin gade cimuntsi shiiqii yene.
58 Yezin Phexiroosa kahinunts hyalaqize woofa yellodes hyaakora eza kaallane. E folito be7ade wontsis gidda gelii naagizuntsara bettida.
59 Kahinunts hyalaquntsin shiiqide asunts ubba Yesuusa wodhodes eella afa worddo markka koyda.
60 Gaamuntsi yi7i eella afa worddo markka markkidhida, yezin akkon denggikaaya. Suubappa lam77i asuntsi yi7i,
61 «Hyay atstse, ‹Taanii Xoozze keetsito lalii hyaydzdzii qammara mahi keexxodes ta dandda7ane› gayda» yaga7i un ohida.
62 Kahinunts hyalaqize denddii eqqii Yesuusago, «Hyantses nena mootize moottis ne mahizebaz baa?» yagayda.
63 Yezin Yesuusa si77i gayda. Mahi kahinunts hyalaqize, «Taanii nena de7o Xoozze suntsite aykkane; neenii Xoozze na7a Kiristtoosa maaqqiko nuus oho» yagayda.
64 Yesuusa Mahi, «Neenii ne ommite gayda. Yezin taanii yinttis ohine; yikkeppa suuba, As na7a wolqqaama Xoozze mizaqi zalar bettezin, mahi salo dhonnera ye7izin yin be7ada» yagayda.
65 Ye wode kahinunts hyalaqize fa afultto feedhii, «Hyaya bo7ote Xooz cazhida! Nuna melle markka akkos koshshe? E hyatte cazhidanno yin si7ida.
66 Yin qoftta akko?» yagayda.
Unttin, «Ees hyayqo beezane» yaga7i mahida.
67 Yeezin, un E sintte cuttii guuddida. Malluntsi eza baqqii,
68 «Kiristtoosa! Nena guuddide oode? Ane nuus tinbbite oho» yagayda.

Phexiroosa Yesuusa kaddida
(Mar. 14:66-72; Luqa. 22:56-62; Waha. 18:15-18, 25-27)

69 Phexiroosa bale bettezin, fettii arta eego yi7i, «Neenin Galila Yesuusara wolla yezaya» yagayda.
70 Yezin E un ubbuntsi tiino yinna artigo, «Ne gaazanna akko yezakon ta eroos» yaga7i kaddida.
71 Mahi hyanggi gase furtsa yellodera melle arta eza bi7i, ize yeze asuntsago, «Hyay atstse Naazirete Yesuusara yene» yagayda.
72 Phexiroosa lam7intsa caaqqii, «Taanii ye atstsa eroos!» yagayda.
73 Eerats gam7odera, yeyga eqqide asuntsi Phexiroosago yi7i, «Neenii turo unttara wolla yezaya; ne ne ohite erinttane» yagayda.
74 Yinnippa suuba, Phexiroosa, «Taanii ye atstsa eroos!» yaga7i, fana baadden caaqo aykkida.
Ye wode iira lukule oollida.
75 Yesuusa eego, «Ne lukule oollodeppa tiino tana hyaydzdzii tohe kaddoda» ga7idanno Phexiroosa tiirii, bale kezii iita yeefo yeekkida.

27

Yihuda fana suxxida
(Mar. 15:1; Luqa. 23:1-3; Waha. 18:28-32)

26:62 Waha. 2:19 **26:65** Dane. 7:13 **26:66** Leewe 24:15-16 **26:68** Isa. 50:6

1 Wontta gooda kahinunts hyalaquntsin gade cimuntsi ubbuntsi Yesuusa
wodhissades zorinttida.
2 Un Yesuusa accii kanggi worzha ahize Philaaxoosas aatsii inggida.
3 Ye wode Yesuusa aytstside Yihuda, Philaaxoosa Yesuusalla afa fird-
didanno bi7i, azzanii, ye hyasttam biriza kahinunts hyalaquntsisin gade
cimuntsis suub mahida.
4 «Taanii xillo asi hyayqos aatsii inggi nagara oochchida» yagayda.
Yezin un, «Yinna nu madha baaya ne madha» yagayda.
5 Yihuda birto Xoozze keetstsa olii ashshii un kaleppa hyanggi, suxuntti
hyayqqida.
6 Kahinunts hyalaquntsi birto ekkii, «Hyanna birtta suuts bira maaqqide
gisho nu Xoozze Keetstsa birara yeltsizanna woga baaya» yagayda.
7 Yinnippa suuba, wolla zorintti, bete asi moogodes man gade woonggida.
8 Yinnii gisho, yinna gadita hyayno yellodes suutsi gade ga7intti xeegint-
tane.
9 Nabe Ermmiyasa, «Isra7eele asuntsi ees ciggodes gammatide hyasttam
bira ekkida.
10 Laatstse tana kiittidanni fana man gade wonggodes inggida» gaydanna
ye wode folinttida.

Yesuusa Philaaxoosa tiino
(Mar. 15:2-5; Luqa. 23:3-5; Waha. 18:33-38)

11 Yesuusa gade ahize Philaaxoosa tiino shiiqin, Philaaxoosa eego, «Ne
Ayhude kaato?» yaga7i oocida.
Yesuusa mahi, «Ne gayda» yagayda.
12 Kahinunts hyalaquntsin gade cimuntsi eza mootize wode unttis akko
mahen inggikaaya.
13 Ye wode Philaaxoosa Yesuusago, «Hyantses nena mootize mootto ubba
si7oso?» yagayda.
14 Yesuusa melle attoyzin, fettii qaalan mahanxin, gade ahizay gaama
qoppida.

Yesuusalla hyayqo firddinttida
(Mar. 15:6-15; Luqa. 23:13-25; Waha. 18:39-40; 19:1-16)

15 Gade ahize berite berite Faasika Ba7ale bonchchize qamma, asuntsi
koyze fettii asi achchappa billize woga yene.
16 Ye wode fettii Barbbaana gaaze iitatitsara gaama erinttide achi keetstsa
yene.
17 Yinnii gisho, gaama asuntsi shiiqii yezin Philaaxoosa, «Taanii yinttis
Barbbaana billonene, woy Yesuusa gaaze Kiristtoosa billone?» yaga7i
asuntsana oocida.
18 E yinno gaydanna un qanaatii Yesuusa aatsii inggidanno erize gishos.
19 Philaaxoosa firdda keetstsa bettezin, E machchita, «Taanii hyayno
qamma abukkora E baz gaama waayinttitera aqide gisho ye xillo atstsella
akko bazin oochchippe» yaga7i kiittida.
20 Yezin kahinunts hyalaquntsin gade cimuntsi Philaaxoosa Barbbaana
billii, Yesuusa wodhode fana, asunts eza woossode fana, asuntsana zorii
mahida.
21 Philaaxoosa mahi unttago, «Taanii un lam77untsappa yinttis oona
billode fana koyete?» yaga7i oocida.
Un, «Barbbaana billode fana koyane» yagayda.

27:4 Hawa. 1:18-19 **27:10** Zakka. 11:12-13

22 Philaaxoosa, «Yeezin, Yesuusa gaaze Kiristtoosa wayssa?» yaga7i unttana oocida.
Ubbuntsin, «Masqalalla eza suxxo» yagayda.
23 Philaaxoosa asuntsago, «Akkos? E akko iita baz oochchido?» yaga7i oocida.
Yezin asuntsi tiinostippa aatsii, «Masqalalla suxxo» ga7i uukkida.
24 Kachchi dentsitseppa melle akko bazin oochchodes dandda7oosanno Philaaxoosa bi7i, hyaatsi ekkii, «Hyay xillo atstse suutsite ta baaya. Hyanno oochchize yinttana» yaga7i asunts tiino fa kushito mattida.
25 Asunts ubbuntsi mahi, «E suutsiti gomtta nunan nu na7untsana yello» yagayda.
26 Yezin, Philaaxoosa Barbbaana unttis billii, Yesuusa alanggara garafii, masqalalla suxuntti hyayqqode fana unttis aatsii inggida.

Wottaddaruntsi Yesuusa miicida (Mar. 15:16-20; Waha. 19:2-3)

27 Yinnippa suuba, Philaaxoosa wottaddaruntsi Yesuusa worzhito ahize kara ekkii kanggin, gaama wottaddaruntsi ubba E kale eqqida.
28 E afultto gaarii ekkii zoqo afula* ma7isida.
29 Mahi anggats barneexa giigizii, E ommite gaddida. E mizaqi kushite shombboqo gufe aytsii, E tiintte bunqqunttii, «Ayhude kaatayo, saro nees maaqqe!» yaga7i, eella afa miicida.
30 Eella afa cuttida. Ye shombboqo gufiza ekkii, E ommite guuddida.
31 Un eella afa miicidannippa suuba zoqo afulza eeppa gaarii ekkii, E afultto eza ma7isida. Masqalalla eza suxxodes ekkii kanggida.

Yesuusa suxintto (Mar. 15:21-32; Luqa. 23:25-43; Waha. 19:17-27)

32 Un bale kezii, fettii Simoona gaaze Qereena gade asi denggi, Yesuusa masqala wolqqara toossida.
33 Golggotta gaaze bessi yellida. «Golggotta» gaazanna «Omma ota» ga7e.
34 Ize un cizhera worqqinttide woyne ushi uzho ga7i ees inggida. Yezin E yinno qamasi ekkii, uzhanxi ixxida.
35 Un masqalalla eza suxxidannippa suuba E afultto shaakkii, ixa olii ekkida.
36 Yinnippa suuba, yeyga bettii eza naagida.
37 Mahi, «Hyay Ayhude kaati Yesuusa» yagaaze mooto xuufe E omma guro gaddida.
38 Yesuusara ye wode lam77i faanuntsana fetaya eeppa mizaqi zalara, hyankkaya eeppa workkita zalara, masqalalla afa suxxida.
39 Ogera aadhize asuntsi Yesuusa fa ommito en7izitera cazhane,
40 «Xoozze keetstsa lalii hyaydzdzii qamma gidda keexizayo, nena ashsho. Ne Xoozze Na7a maaqqiko, ane masqalappa wodhdho» yagayda.
41 Yinnii fana, kahinunts hyalaquntsi, higge asttamaaruntsin gade cimuntsi wolla Yesuusalla afa miicida. Hyannii fana yagayda:
42 «Melluntsana ashshida, yezin fana ashshodes dandda7ikaaya. E Isra7eele kaati maaqqiko, ane masqalappa hyatte wodhdho, nuunin eza ammanoda.

27:25 Mahe 21:6 * **27:28** ***Zoqo afula:*** Zaga wode kaatuntsi kattara ma7ize afula. **27:35** Maz. 69:21 **27:36** Maz. 22:18 **27:40** Maz. 22:7; 109:25 **27:41** Maato. 26:61; Waha. 2:19

43 Xoozalla E ammaninttane, Xoozii eza ashshodes koyko ane ashsho.
Akkos gayko, E fana, ‹Taanii Xooz Na7a› gaane» yagayda.
44 Mahi melle attoyzin, eera masqalalla afa suxunttide faannuntsin yinnii
gaar ga7i eella afa miicida.

Yesuusa hyayqito
(Mar. 15:33-41; Luqa. 23:44-49; Waha. 19:28-30)

45 Izippun saateppa hyanggi, uddufun saate yellodes sa7ita ubba dhu-
mida.
46 Uddufun saate maaqqize wode Yesuusa, «Elohee, Elohee, laama sabaqi-
tani?» ga7i damma uufo uukkida. «Elohee, Elohee, laama sabaqitani?»
gaazanni bilitsita «Ta Xoozzayo, ta Xoozzayo, tana akkos ashshido?» ga7e.
47 Ize eqqide asuntsappa fete fete yinno si7i, «Hyay atstse Eeliyaasa
xeegane» yagayda.
48 Iira unttappa fetay woxxii hyanggi, ispponjje ekkii, caala woyne ushi
kuntsida. Ye shombboqo gufize bertsite gaddii ushshodes E doonttigo
shiishida.
49 Yezin hyankkuntsi, «Naago, Eeliyaasa eza ashshodes ye7odyezako ane
be7ada» yagayda.
50 Yesuusa lam7intsa damma uufo uukki, hyayqqida.
51 Yinna saate Xoozze keetstsa suxunttide magaraajjita wookkappa
yeekka yellodes lam77i kezii, feedhinttida. Sa7ita en7ida, lallan za77ida.
52 Booza bugunttin geeshi asuntsappa gaamuntsi hyayqoppa denddida.
53 Un boozappa kezii, Yesuusa hyayqoppa denddidannippa suuba geeshi
katama qitida; ize un gaama asuntsis benttida.
54 Mato hyalaqizen eera Yesuusa naagize wottadaruntsi sa7a en7idanno
ize hyanidanno bi7ide wode gaama zhashtii «Turo hyay Xoozze Na7a»
yagayda.
55 Ize gaama maachuntsi, Galilappa dentsii Yesuusa maadditera kaal-
liduntsi hyaakora eqqii be7ine.
56 Un gidda Magdela Mayrama,† Yayqooban Yoosefa intta Mayraman
Zabdiyoosa na7unts intta yene.

Yesuusa moogintto
(Mar. 15:42-47; Luqa. 23:50-56; Waha. 19:38-42)

57 Sa7a ugurize wode Yoosefa gaaze fettii dure atstse, Armmatiyasa
katamappa yi7ida. E fa ommite Yesuusa kaallize asi.
58 Yoosefa Philaaxoosago hyanggi, Yesuusa ahito ekkodes woossida.
Philaaxoosa ahito Yoosefas ingginttode fana kiittida.
59 Yesuusa ahito ekkii, kille afulara xaaxida.
60 Faas mooginttodes shuchchappa woocide kille booza E ahito moogida.
Mahi yinna booziti doontte damma shuchchi shirii gaddii ashshii qitida.
61 Magdela Mayramiran hyankko Mayramira yinna booziti tiintte bettida.
62 Wontta Sambbata qamma, kahinunts hyalaquntsin Farasawuntsi Phi-
laaxoosago yi7i, hyannii gaar yagayda:
63 «Laatstso, hyay worddo ohize faxa yezara, ‹Taanii hyaydzdzii
qammappa suuba hyayqoppa denddoda› yagaydanna nuus tiirinttida.
64 Yinnii gisho, E moogunttide boozto hyaydzdzii qamma yellodes, mintsii
naagode fana kiitto. Yinna yi7anxiko, E tamaaruntsi hyanggi E ahito kaysti

27:44 Maz. 22:8 **27:47** Maz. 22:1 **27:49** Maz. 69:21 **27:52** Keze 26:31 † **27:56** *Magdela Mayramo:* Gaazanna Magdela katamappa yi7ide Mayramo ga7inttane. **27:56** Luqa. 8:2-3

dhabsi, ‹Hyayqoppa denddida› yaga7i asuntsis ohiko lam7intsa worddita tiinostippa ubba hyankka iitoda» yagayda.

65 Philaaxoosa unttago, «Yinttis naagizuntsi yene; hyanggi yinttis dandda7inttide fana naagizote» yagayda.

66 Yinnii gisho, un hyanggi booztta bochinttaame fana shuchchizella mahitame gaddii wottadaruntsara naagizida.

28

Yesuusa hyayqoppa dendde
(Mar. 16:1-10; Luqa. 24:1-12; Waha. 20:1-10)

1 Sambbata aadhin wogga wode wontta gooda, Magdela Mayramiran hyankko Mayrama Yesuusa moogunttide boozto be7ades hyanggida.

2 Qoppikaayzin wolqqaama sa7a en7e maaqqida. Laatstse kiitanchcho saloppa wodhdhii booza doontte yeze shuchchito gol7izi kattara bettida.

3 E bishshita zeelintsi aazane. E afulttan shachchi fana bootsi.

4 Naagizuntsi kiitanchchiza bi7i, zhashtii goqii, hyayqqide asi fana yii7ida.

5 Kiitanchchize maachuntsago, «Yin masqalalla afa suxunttide Yesuusa koyzanno taanii erize gisho zhashtippete.

6 E kase ohidanni fana hyayqoppa denddida; hyanne baaya. Hyayga yi7i eza moogide besito bo7ote.

7 Yin hyatte ellisii hyanggi, E tamaaruntsis, ‹Yesuusa hyayqqoppa denddida. Mahi E yinttappa tiinidhii Galila qitoda; yin eza yeyga be7ada› yaga7i ohote. Taanii yinttis hyanno ohodes yi7ida» yagayda.

8 Un zhashtiteran gaama ufayttitera, booziti kaleppa ellisii hyanggi, E tamaaruntsis ohodes woxxida.

9 Qoppikaayzin Yesuusa unttara yellintti unttago, «Saro yinttis maaqqe» yagayda. Un eego shiiqii, E tohito aykkii ees goynida.

10 Ye wode Yesuusa unttago, «Zhashtippete; hyanggi ta tamaaruntsi Galila hyanggode gaar unttis ohote. Un ize tana be7ada» yagayda.

11 Yentsi maachuntsi hyanggodera, boozto naagize wottaddaruntsappa bagguntsi katama hyanggi, hyanide bazito ubba kahinunts hyalaquntsis ohida.

12 Kahinunts hyalaquntsin cimuntsi shiiqii zorintti, wottaddaruntsis gaama bira inggi,

13 «‹Nu genttezin E tamaaruntsi qamma yi7i, E ahito kaystida› yaga7ote.

14 Hyanna ohito gade ahizay si7iko, yinna yin bala baayzanno nu ees ohi ammantsoda. Yinttana akkon yirggizippe» yagayda.

15 Wottaddaruntsi birto ekkii, ohidanni gaar oochchida. Hyanna ohita Ayhudunts kale hyayno yellodes ohinttitera yene.

Damma Wonggele kiita
(Mar. 16:14-18; Luqa. 24:36-49; Waha. 20:19-23; Hawa. 1:6-8; 1 Qoro. 15:3-8)

16 Taphpho fettii tamaaruntsi Yesuusa kiittide Galila yeze derego qitida.

17 Ize un eza bi7ide wode ees goynida, yezin unttappa fete fete so7ida.

18 Yesuusa unttago shiiqii, «Salon sa7an adetits wolqqa ubba taas inggintida.

27:64 Maato. 16:21; 17:23; 20:19; Mar. 8:31; 9:31; 10:33 **28:17** Maato. 26:32; Mar. 14:28

19 Yikke, yin ubba bessa qitote, Aday, Na7ay, Geeshi ayyaana suntsite as
ubba tamaarssi, xammaqi ta kiittidanno ubba naagode fana tamaarssitera
tana kaallizuntsana mahote.
20 Taanii yinttana kiittidebaz ubba un naagode fana unttana tamaarssote.
Taanii wode wurssutsi yellodes ubba wode yinttara yene» yagayda.

28:20 Hawa. 1:8

Marqqoosa Xaafide
Yesuus Kiristtoosa Wonggele
Gele

Marqqoosa Wonggele, «Hyay Xoozze na7a Yesuus Kiristtoosa Wonggele dentstse» yaga7i tiinii dentsane. Hyanna Wonggeltte Yesuusa oocha asin adetits wolqqa aden maaqqii shiiqida. E adetits wolqqita E timirttite, tuna ayyaanalla afa yeze wolqqiten asuntsana nagarappa maarizanne benttida. Yesuusa, «Taanii, asuntsana nagara arotitsappa kessodes tanatitsito aatsii inggodes yi7ide As Na7a» yaga7i fa doonara ohida.

Marqqoosa Yesuusa taarikito luule ogeran wolqqa kumide ogera ohida. Marqqoosa Yesuusa qaaltton timirttito maaqqikaayzin E oochchide gaama qofize oochito tiinizi ohida. Marqqoosa Xammaqize Wahannisa taarikito, Yesuusa xinqqate E fattaninttidanno hyaatara ohi maaqqii, Yesuusa timirttiton E fatstsizanno dalggizii ohida. Aqii aqii hyammadera Yesuusa tamaaruntsi Yesuusa loytsii erii erii hyanggida, yezin Yesuusa ixxizuntsi wozzii ixxii ixxii hyanggida. Hyal7e zofanuntsi Yesuusa yessi hyaase saamintte folinttide oochchiti baz ohine. Yentsesin E suxintton E dendditi baz ohine. Wonggele faaditsite teqera benttide zofanuntsi fettii fettii maxaafite xalaala yene.

Aafe Qofuntsi

Wonggele dentstse *1:1-13*
Yesuusa Galila sa7a fa oocha aykkidanno *1:14—9:50*
Yesuusa Yerusalaame oochchide oocha *10:1-52*
Wurssutsi saamintta Yerusalaame kara gancce *11:1—15:47*
Yesuusa hyayqoppa denddito *16:1-8*
Hyayqoppa denddide Laatstse qonccitsin Salo keze *16:9-20*

Xammaqize Wahannisa oge giigizane
(Maato. 3:1-12; Luqa. 3:1-18; Waha. 1:19-28)

1 Hyay Xoozze Na7a Yesuus Kiristtoosa Wonggele dentstse.

2 Nabe Isayaasa xaafide maxaafite Xoozii,
«Yikke, taanii ta Kiitanchcho
neeppa tiino dakkoda.
E ne ogito giigisada.
3 Fetay akko baayze ganasa fa qaaltto dhoqi yiizii,
‹Laatstse ogito giigizote;
E yedhdhade wustto
ees giigizote gayda› »
yagayda.

4 Xammaqize Wahannisa asuntsana xammaqittera, «Yin nagarttippa maaqqii xammaqinttote; Xoozii yin nagartto atto ga7oda» yaga7i qaala ohitera akko baayze ganasara yi7ida.

5 Yihuda sa7a yeze asuntsi ubban Yerusalaame katama asuntsi ubba Wahannisago ye7ine. Fa nagartto faaxin, Wahannisa unttana Yorddanoosa borkka xammaqida.

6 Wahannisa gimale isintseppa dadinttide afula ma77ida. Fa qazintte saqqe danccida; mahi boolen dekera shida mu7ida.

1:2 Mil. 3:1 **1:3** Isa. 40:3 **1:6** 2 Kat. 1:8

7 Wahannisa qaala ohitera, «Taappa suubara damma miinggize ye7ine.
Melle atto yezin, taanii E caamma gaadiza zuggii billodes beezoos.
8 Taanii yinttana hyaatsara xammaqane, yezin E yinttana Geeshi Ayyaa-
nara xammaqoda» yagayda.

Yesuusa Xammaqintton fattaninttidanno
(Maato. 3:13-17; 4:1-11; Luqa. 3:21-22; 4:1-13)

9 Yesuusa ye wode Galila awrajja yeze Naazirete katamappa yi7in,
Wahannisa Yorddaanosa borkka xammaqida.
10 Yesuusa hyaatsitippa kezze wode salo bugunttin, Geeshi Ayyaana eella
afa wolle gaara wodhdhodera bi7ida.
11 Mahi saloppa, «Taanii kadhize ta na7ay nena; ta neella ufayttane»
yagaaze qaala yi7ida.
12 Iira Geeshi Ayyaana Yesuusa akko baayze ganasa kanggida.
13 Yesuusa akko baayze ganasa Xalahera fattaninttitera oyttam qamma
gam7ida. Xootsara yezida, yezin kiitanchchuntsi yi7i eza maaddida.

Yesuusa molo aykkize oyddii asuntsana xeegida
(Maato. 4:12-22; Luqa. 4:14-15; 5:1-11)

14 Wahannisa acinttidannippa suuba Yesuusa Xoozze ka7itumo Wonggele
ohitera Galila awrajja qitida.
15 Ize, «Wode yellida; Xoozze ka7itumo ukkida. Yin nagarttippa maaqqii,
Wonggele ammanote» yagayda.
16 Yesuusa Galila Abba kalera aadhitera, molo aykkize, Simoonaran E ishe
Inddirasera, fa gitito* Abba olizuntsana bi7ida.
17 Unttago, «Tana kaallote; ta yinttana as ayfo tamaarssoda» yagayda
18 Unttii iira fa gitito olii ashshii Yesuusa kaallida.
19 Yesuusa eeratsi tiino hyanggi, lam77i ishuntsana Zabdoosa
na7untsana, Yayqoobaran Wahannisara gongge gidda fa gitito
giigizuntsana bi7ida.
20 E unttana bi7ide gaar xeegida. Un fa adaya Zabdoosan, ees
oochchizuntsara gongge gidda olii ashshii Yesuusa kaallii qitida.

Tuna ayyaana aykkide atstse faxida
(Luqa. 4:31-37)

21 Unttii Qifirnahoome katama yellida. Sambbata gelide gaar Yesuusa
ellisii Ayhude woosa keetstsa gelii tamaarsse aykkida.
22 Adetits wolqqara yeze asi fana tamaarssanep attin higge asttamaarunts
fana tamaarssoosse gisho asuntsi E timirttite gaama qoppida.
23 Ye wode tuna ayyaana aykkide fettii atstse Ayhude woosa keetstsa gelii
fa qaaltto dhoqi yeyzi,
24 «Naazirete Yesuusa, neenii nuuppa akko koye? Nuna dhabssodes ne
yi7ida? Ne oona yezako ta erane; ne Xoozze Geeshi.» Yagayda.
25 Yesuusa ye tuna ayyaanza, «Hyayzo, hyay atstseppa kezo» ga7i seerida.
26 Tuna ayyaana atstsa labbizii, wuysizii ezappa kezida.
27 Asuntsi ubba gaama qoppii, «Hyanna akko? Hyay atstse fa adetits
wolqqara melle atto yezin tuna ayyaanan kiittane. Unttii ees kiittinttane;
hyanna akko kille timirtte?» yaga7i, fa gidda fete feta oocida.
28 Yesuusa markkatitsita ellisii Galila sa7a yeze guta ubba kezida.

1:11 Medho 22:2; Maz. 2:7; Isa. 42:1; Maato. 3:17; 12:18; Mar. 9:7; Luqa. 3:22 **1:15** Maato. 3:2

* **1:16** *Gite:* Molo aykkize afula aazize baz. **1:22** Maato. 7:28

Yesuusa gaama hyargginttizuntsana fatstsida
(Maato. 8:14-17; Luqa. 4:38-41)

29 Yesuusa Ayhude woosa keetstsappa kezii, Yayqoobaran Wahannisaran Simoona karan Inddirase kara qitida.
30 Simoona machchiti intta damma otstsi michara hyarggintti woy7idanno Yesuusa ize yellin ees ohida.
31 E iigo shiiqii, I kushito aykkii, izo dentsii essida. Otstsi michita ashshin iza unttana mokkida.
32 Hyargginttide asuntsanan tuna ayyaana aykkide asuntsana ubba ugure awa gelin eego ki7ida.
33 Katamite yeze asunts ubbuntsi yinna keetsiti bale shiiqida.
34 Yesuusa dumma dumma hyarggera aykinttide gaama asuntsana fatstsi, gaama tuna ayyaanuntsana kessida. E oode yezako tuna ayyaanuntsi eride gisho unttana ohaame fana kayda.

Yesuusa Galila tamaarssida
(Luqa. 4:42-44)

35 Yesuusa wontti maatse denddii, asi baayze bessa hyanggi, ize Xooz woossida.
36 Simoonaran eera yezuntsi eza koyitera qitida.
37 Unttii eza denggi, «Asi ubba nena koyane» yagayda.
38 Yesuusa mahi unttana, «Yinna gutute yeze seko katamite yedhdhote. Taanii yi7idanna Wonggele ohodes maaqqide gisho ize yeze guta ohodes beezane» yagayda.
39 Ayhude woosa keetstsa qaala ohiteran tuna ayyaanuntsana kessitera, Galila sa7a ubba wutida.

Yesuusa qursuma hyargginttiza fatstsida
(Maato. 8:1-4; Luqa. 5:12-17)

40 Qursuma hyargge aykkide fettii atstse Yesuusago yi7i, E tiintte bunqqunttii, «Neenii koyko tana geeshodes dandda7ane» yaga7i woossida.
41 Yesuusa ees yiqsinttii, fa kushito dakkii eza bochchi, «Taanii kadhane, geezho» yagayda.
42 Iira qursumtta atstsa dakkin atstse geezhida.
43 Yesuusa atstsa mintsii naagintto ga7i kessii dakkida.
44 Yesuusa eza, «Nena ero, hyanno oodesin ohippe. Yezin hyanggi ne galtto kahine beezo. Neenii hyatte geeshi maaqqidanno asuntsana ersodes, Muse kiittide zharshito zharsho» yagayda.
45 Yezin atstsay hyanggi, kara gancce as ubbuntsis ohida. Yinnii gisho, Yesuusa benttii kezii, katama gelodes dandda7ikaaya. Yezin asi baayze bessa gaxa yezida; mahi asuntsi ubba fa yeze bessappa eego ye7ine.

2

Yesuusa wobbo atstsa fatstsida
(Maato. 9:1-8; Luqa. 5:17-26)

1 Eeratsi qammappa suuba Yesuusa Qifirnahoome maaqqii, keetstsa yene gaaze wore sinttida.
2 Asuntsana keetstsita ekkaanxxi ixxin, melle atto yezin balttan un7ode wontsis gaama asuntsi shiiqin, Yesuusa qaala tamaarssane.
3 Oyddii asunts fettii wobbo atstsa tookkii eego ki7ida.

1:39 Maato. 4:23; 9:35 **1:44** Leewe 14:1

4 Asuntsi gaanggide gisho atstsa Yesuusago shiishodes unttis
dandda7inttanxi ixxin, Yesuusa yeze zalara keetstsi aafto tookkii atstsa E
woy7ide alggizera sulle ketstsii Yesuusa tiintte gaddida.
5 Yesuusa un ammantto bi7i, ye wobbo atstsa, «Ta na7ayo, ne nagartta
atto ga7inttida» yagayda.
6 Higge asttamaaruntsappa yinna besite bettide fete fete fa wozintte,
7 «Naate hyay atstse hyannii gaar iita baz Xoozalla akkos ohe? Xoozza
xalaalap attin melle oode nagara atto ga7odes dandda7ize?» ga7i qoppida.
8 Unttii fa wozintte yinnii gaara qoppidanno Yesuusa iira fa ayyaantte
erii, unttago, «Yinttii yin wozintte akkos hyannigaara qoppete?
9 Wobbo atstsa, ‹Ne nagartta atto ga7inttida› gaazanna ukkeene? Woy,
‹Denddii eqqii ne alggiza tookkii qito› gaazanna ukke?
10 Yezin taas, As Na7ays, sa7alla afa nagara atto ga7odes adetits wolqqa
yezanno yin erode gaar» ga7i ye wobbo atstsa,
11 «Nena gaane, denddii eqqii ne alggiza tookkii ne kara qito» yagayda.
12 Atstse ellisii denddii eqqii, fa alggiza tookkii asi ubba be7izin qitida.
Asuntsi ubba gaama qoppii, «Nuunii hyannii gaar gaama qofize baz bi7i
eroos» yaga7i Xooz galatida.

Yesuusa Leewe xeegida
(Maato. 9:9-13; Luqa. 5:27-32)

13 Yesuusa mahi Galila Abba gaxa hyanggi, faago yi7ide asuntsana ubba
tamaarssida.
14 Iira aadhitera, Ilfiyoosa na7ay Leewe ga7inttize qaraxe gachchize
besite bettidaya bi7i, «Tana kaallo» yagayda. Leewize denddii eqqii eza
kaallida.
15 Yesuusa katstsa ma7ades Lewii keetstsa bettida. Eza kaallize
asuntsi gaama maaqqide gisho qaraxe gachchize gaama asuntsin na-
garanchchuntsi eeran E tamaaruntsara wolla bettida.
16 Higge asttamaare maaqqide fettii fettii Farisaawuntsi Yesuusa na-
garanchchuntsaran qaraxe gachchizuntsara katstsa ma7adera bi7i, «E
akkos nagaranchchuntsaran qaraxe gachchizuntsara katstsa me7e?»
yaga7i, E tamaaruntsana oocida.
17 Yesuusa un gaazanno si7i, «Hyargginttizes fattin faxas akime koshshoos.
Taanii nagaranchchuntsana xeegodes yiiddap attin xilluntsana xeegodes
yi7ikaaya» yaga7i unttis mahida.

Xooma baz erodes shiiqide ooce
(Maato. 9:14-17; Luqa. 5:33-39)

18 Xammaqize Wahannisa tamaaruntsin Farisaawuntsi xoomane. Fet-
tii fettii asunts Yesuusago yi7i, «Wahannisa tamaaruntsin Farisaawunts
tamaaruntsi xoomane, yezin ne tamaaruntsi akkos xoomoso?» yagayda.
19 Yesuusa unttago, «Sarge yi7ide asunts machcho ekkize unttara
yezin, xoomodes dandda7ane? Machcho ekkize unttara yezin, xoomodes
dandda7oos.
20 Yezin machcho ekkize un kaleppa ekinttodes wode ye7oda, un ye wode
xoomoda.
21 «Gal7a ma7olla kille carqqe gaddii sikkize asi baaya. Gaddii sikkikon,
killize gal7a ma7iza feedhane; feedhitsitan kasennippa aadhane.
22 Mahi mal7antto woyne gal7a silphe gujjize asi baaya. Mahi gujjikon,
ye woynize silphiza feedhane, faasin lanttane, silphizen iitane. Yezin
mal7antto woyne kille silphe gujjinttane» yagayda.

Sambbata baz erodes shiiqide ooce
(Maato. 12:1-8; Luqa. 6:1-5)

23 Yesuusa fettii Sambbata qamma bangga gade giddara aadhodera, E
tamaaruntsi eera hyanggitera bangga tizha shiccii dha7ane.
24 Farisaawuntsi Yesuusago, «Yikke, ne tamaarunts Sambbata qamma
woga baayze baz akkos oochche?» yagayda.
25 Yesuusa unttago, «Dawute naydhdhii, muuze baz koyde wode faara
yezuntsara oochchidanno ne nabbabika?
26 Abiyaatar kahinunts hyalaqa maaqqii yeze wode Dawute Xoozze
keetstsa gelii, kahinunts xalaala ma7adep attin ooden ma7ades woga
baayzanno Laatstse tiino gaddide daabbuto mu7ida, faara yezuntsisin
inggida» yagayda.
27 Mahin Yesuusa unttago, «Sambbata as na7a maades ga7i medhinttidap
attin asi Sambbatas medhinttikaaya.
28 Yinnii gisho, As Na7ay, melle atto yezin Sambbatasin Laatstsii»
yagayda.

3

Yesuusa kushe gundda atstsa fatstsida
(Maato. 12:9-14; Luqa. 6:6-11)

1 Yesuusa Ayhude woosa keetstsa maaqqii gelida. Ize kushe gunddide
fettii asi yene.
2 Fettii fettii asuntsi Yesuusa mootodes kezii, kushe gunddide atstsa
Sambbata wode E fatstsikon ashshiko ga7i be7ades koyi mintsii naagane.
3 Yesuusa kushe gunddide atstsa, «Denddii eqqii hyankka gidda yo7o»
yagayda.
4 Yinnippa suuba, asuntsago, «Sambbata wode lo77o baz oochchizanna
wogaane iita baz oochchizanna woga? As shemppo ashshizannone woy
wodhizanno?» yaga7i oocida.
Yezin asuntsi si77i gayda.
5 Yesuusa antsinttii, unttana wututsii dakkii bi7i, un ohin si7oosuntsana
maaqqide gisho unttalla afa gaama zhilidhdhida. Ye atstsego, «Ne kuciza
fiddii yiizo» yagayda. Ezii fiddii yiizin E kucizen faxida.
6 Ellisii Farisaawuntsi Ayhude woosa keetstsappa bale kezii, Yesuusa
wayzi wodhod yezako zorinttodes Heroodisa bagguntsara fettii bessa
shiiqida.

Asuntsi Yesuusago shiiqida

7 Yesuusa fa tamaaruntsara Galila Abbago hyanggida. Galilappan Yihu-
dappa yi7ide gaama asuntsi eza kaallida.
8 Mahin Yerusalaameppa, Edumiyasappa, Yorddaanosa borkka
fintsappa, Xiroosa katamappan Sidoona katamappa Yesuusa oochchidanno
si7i, gaama asuntsi eego yi7ida.
9 Asi gaanggidannippa denddii eza un7itsaame fana E tamaaruntsi
gongge ees giigisade gaar kiittida.
10 Gaama asuntsana E fatstside gisho hyargginttize asunts ubba eza
bochchodes urqqinttane.
11 Tuna ayyaana aykkide asuntsi eza bi7ide wode E tiintte bunqitii, fa
qaaltto dhoqi yiizii, «Neenii Xoozze Na7a baane?» yagayda.

2:23 Mahe 23:25 **2:25** 1 Sam. 21:1-6 **2:26** Leewe 24:9 **3:9** Mar. 4:1; Luqa. 5:1-3

12 Yesuusa gaama wode tuna ayyaanuntsi fa oonatitsito qonccizaame
fana unttana mintsii kiittida.

Yesuusa taphpho lam77i hawaaruntsana doorida (Maato. 10:1-4; Luqa. 6:12-16)

13 Yesuusa derella afa kezii, fa koyze asuntsana faago xeegida; unttin eego
shiiqida.
14 Un faara yessade gaaran qaala tamaarssode gaar taphpho
lam77untsana doorii, unttana, «Hawaare»* ga7i suntsida.
15 Tuna ayyaana kessode gaar unttis adetitsi wolqqa inggida.
16 E dooride taphpho lam77untsi hyantsesana: Phexiroosa ga7i suntside
Simoona,
17 Bo7anergges (Dada aazize asuntsana) yaga7i suntsiduntsana, Zab-
doosa na7unts Yayqoobaran Yayqooba ishe Wahannisa,
18 Inddirase, Filphoosa, Barttolomiyoosa, Maatoosa, Toomaasa, Ilfiyoosa
na7a Yayqooba, Taadiyosa, Kananeppa yi7ide Simoonara,
19 Yesuusa aatsii inggide Asqorootu Yihuda.

Yesuusan Bi7elzebuulan (Maato. 12:22-32; Luqa. 11:14-23; 12:10)

20 Yinnippa suuba, Yesuusa kara hyanggida. Mahi gaama asunts shiiqin,
ezin E tamaarunts melle atto yezin katstsa ma7adesin un dandda7ikaaya.
21 Asunts eza, «Zhaashtane» gaaze gisho E iginuntsi yinno si7i eza ekkodes
hyanggida.
22 Higge asttamaaruntsappa fete fete Yerusalaameppa yi7i, «Eella afa
Bi7elzebuula yene», E, «Xalahe wolqqara tuna ayyaana kessane» yaga7i
wolla ohinttida.
23 Yesuusa asuntsana faago xeegii aazizer ohida. «Xalahe Xalahe wayzi
kessodes dandda7e?
24 Fettii ka7itumo fa gidda shaakkinttiko yinna ka7itumtta eqqodes
dandda7oos.
25 Yinnii gaara, fettii keetstsa asuntsi fa gidda shaakkinttiko dhabodap
attin yessades dandda7oos.
26 Yikke, Xalahe faara kacinttii shaakkinttiko dhabodap attin yessades
dandda7oos.
27 «Yinnii gaara tiino wolqqar yeze atstsa accikaayzara E keetstsa gelii, E
qoltto bonqodes dandda7ize asi baaya. Accii maaqqii E keetsito bonqodes
dandda7ane.
28 «Taanii yinttis turo ohine; Xoozii as na7untsis nagara ubbannon un
cazhize cashito ubba atto ga7oda.
29 Yezin Geeshi Ayyaanalla iita baz ohize medhinas nagara gale
maaqqadep attin Xoozii mulon eza maaroos» yagayda.
30 Yesuusa yinno ga7idanna, fettii fettii asunts, «Eella afa tuna ayyaana
yene» yagayde gisho.

Yesuusa intton E ishuntsanan (Maato. 12:46-50; Luqa. 8:19-21)

31 E inttan E ishuntsin yi7i bale eqqii, eego asi kiittii eza xeegida.
32 E kale bettide gaama asuntsi, «Yikke, ne inttan ne ishuntsin bale eqqii
nena koyane» yagayda.

---

* **3:14** ***Hawaare:*** Hawaare gaazanna kiitinttiduntsana ga7e. **3:22** Maato. 9:34; 10:25 **3:29** Luqa. 12:10

33 Yesuusa mahi, «ta intta oode? Mahi ta ishuntsin aanuntsana?»
yagayda.
34 Fa kantte bettide asuntsana wututsii dakkii bi7i, «Yikke, ta inttan ta
ishuntsin hyantsesana.
35 Xoozze qofa oochchize ubbuntsi taas ishen, taas mishon taas inddo»
yagayda.

4

Budutsi budize atstse aazize
(Maato. 13:1-9; Luqa. 8:4-8)

1 Yesuusa mahi Galila Abba kale tamaarssane. Gaama asunts E kantte
wutii shiiqin, abballa yeze gonggite gelii bettida, asunts ubba Abba kale
yene.
2 E unttana gaama baz aazizera tamaarssida. Tamaarssitera hyannigaara
yagayda:
3 «Yikke! Fettii atstse budutstsi budodes kezida.
4 E budodera, fettii fettii budutstsita oge gaxa wodhdhida; Landda yi7i
mu7ida.
5 Fettii fettii budutstsita forchcho sa7alla wodhdhida. Gaama sa7a baayze
gisho yinna budutstsita ellisii dolida.
6 Yezin awa kezze wode shullida. Loytsii xapho dakkikaayze gisho ellisii
melida.
7 Fettii fettii budutsita anggatsi gidda wodhdhida. Dolidanno anggatsita
diccii cuullide gisho aafe aafikaayzara attida.
8 Fettii fettii budutstsita aradda sa7a wodhdhii dolida. Diccii fete
hyasttam, fete izippun tam fete xeet aafida» yagayda.
9 «Si7ize hyaye yeze ooden si7o» yagayda.

Yesuusa aazizera akko ohezako
(Maato. 13:10-17; Luqa. 8:9-10)

10 Yesuusa ohidanno si7ide fettii fettii asuntsi taphpho lam77i
tamaaruntsara yezunts Yesuusa fa xalaala yessadera, eego shiiqii yinna
aazizitis bilitsito oocida.
11 Yesuusa unttago hyannii gaar yagayda: «Yinttis Xoozze ka7itumo gaatsi
qofa erodes ingginttida. Yezin melluntsis ka7itumoppa balera yezuntsis
ubba bazi aazizera ohinttane.
12 Hyanna hyanidanna,
«Unttii be7ine, yezin denggoos.
Si7ine, yezin tiiroos.
Unttii denggizakon tiirzako,
Xoozago maaqqada
ezin unttana maaroda yeshsha»
yagayda.

Budutsi aazize bilitsito
(Maato. 13:18-23; Luqa. 8:11-15)

13 Yesuusa unttago, «Hyanna aazizta yinttis geloso? Yeezin, aazize ubba
yin wayzi tiirode?
14 Budizay Xoozze qaala budane.
15 Qaala budinttize wode oge gaxa wodhdhidunts qaala si7izuntsana.
Yezin Xalahe iira yi7i, un wozintte budinttide qaaltto maxii hyaasane.

4:12 Isa. 6:9

16 Yinnii gaara, forchcho sa7a budinttide qaala si7i, ellisii ufaytti
ekkizuntsana.
17 Yezin unttis mintsii xapho baayze gisho hyattes fattin gam7oos. Eerats
wodeppa suuba qaala gisho madhan woy baytstsii yellide wode ellisii
dhubunttane.
18 Anggatsi gidda budinttide qaala si7izuntsana.
19 Yezin hyanna sa7a yessis yirggan, durtumo kadhen dumma dumma
amotitsi un wozintte gelii qaaltto cuullize gisho aafe aafikaayzara attida.
20 Yezin aradda sa7a budunttezuntsi qaala si7i ekkizuntsana. Unttii fete
hyasttam, fete izipuntam fete xeet aafida» yagayda.

Aachichcha yeze xomppe (Luqa. 8:16-18)

21 Yesuusa gujjii, «Xomppe ekkii, gabate gidda woy algga oomo gaddize
asi yene? Dhoqqa bessa gaddosaane?
22 Yikke, aachinttide baz ubba qoncce kessada; aachinttide baz ubba
erinttikaayzara attaama.
23 Si7ize hyaye yeze ooden si7o» yagayda.
24 Mahi unttago, «Yin si7ize baz qofar si7ote! Xoozze qaala yin si7izanni
fana E yinttis qofa inggoda. Yinttis makkizanne gaantsi inggoda.
25 Yeze atstses gaantsi ingginttoda, baayze atstseppa melle atto yezin, ees
yeze yinna eeratsitan ekinttoda» yagayda.

Diccize budutstsiti aazize

26 Yesuusa mahi, «Xoozze ka7itumo fa gadite budutstsi budize atstse fana.
27 Ye atstse qamma genttane wontta denddane. E fa ommite wayzakon
erikaayzara yessadera yinna budutsita dolii diccane.
28 Gaditan katstsa fa faas inggane. Tiino dolii diccane, suubite aafodes
gambbuxane, wurssutsite kumutsi aafe aafane.
29 Yezin katsita yellide wode atstse maxane» yagayda.

Aafe eeratsi minxa aazize (Maato. 13:31-34; Luqa. 13:18-19)

30 Yesuusa, «Nuunii Xoozze ka7itumo akko fana ga7ode? Woy akkora
aazissade?
31 Xoozze ka7itumo aafe eerats minxa aazane. Ye minxa aafize budize
wode sa7alla yeze minxa aafe ubbappa laafane.
32 Budin dolii minxa ubbappa dammane; damma daashi daazhane.
Landduntsi E tirshitilla afa keexxii bettode wontsis daazhane» yagayda.
33 Yesuusa hyannii gaar gaama aazizera asunts tiirodes dandda7ode gaar
qaala ohida.
34 Asuntsis aazize baytsi ohoos. Yezin Yesuusa fa tamaaruntsara xalaala
yeze wode unttis ubbabazito billii ohida.

Yesuusa abba zuluntto si7i yiizida (Maato. 8:23-27; Luqa. 8:22-25)

35 Ye wode sa7ita ugurin, Yesuusa fa tamaaruntsago, «Abbappa seko gaxa
fiinggoda» gayda.
36 E tamaarunts gaama asuntsana olii ashshii ashshii, Yesuusa tiino gelii
bettide gonggize gidda gelii Yesuusa faara ekkii qitida. Melle gongguntsin
ize yene.

4:21 Maato. 5:15; Luqa. 11:33 **4:22** Maato. 10:26; Luqa. 12:2 **4:25** Maato. 13:12; 25:29; Luqa. 19:26 **4:29** Iyu. 3:13

37 Damma gote denddii, zuluntta gonggiza guuddin, hyaatsita kumode
wontsis gonggize gidda gelida.
38 Ye wode Yesuusa gonggizes suuba zalara borkkotsi gaddii genttida.
E tamaarunts eza barkkizii, «Asttamaazayo, nu dhabize wode nena yiq-
sosaane?» yagayda.
39 Yezin, E barkki zuluntto, «Seerii», abbizan, «Si7i ga7o» yagayda.
Zulunttan si77i ga7in ubba bazi woppu gayda.
40 Yesuusa fa tamaaruntsago, «Akkos hyannigaara zhashitete? Yinttis
ammano wayzi dhabido?» yagayda.
41 Unttii gaama zhashtii fa gidda, «Hyay melle atto yezin, goten abban
kiitinttize oode?» yagayda.

5

Tuna ayyaana aykkide atstse faxida
(Maato. 8:28-34; Luqa. 8:26-39)

1 Yesuusan E tamaaruntsi abba fiinggi, Gerggesoone gaaze sa7a yellida.
2 Yesuusa gonggizeppa wodhdhize wode tuna ayyaana aykkide fettii
atstse boozappa kezii eera yellinttida.
3 Ye atstse booza gidda aqii feezhii yene. Eza ooden gaadera accodes
dandda7oos.
4 E gaama tohe duullaran santsalaatara acinttii yene. Yezin santsalaaton
duutsane, duullizan mentsitsane. Eza mahodes dandda7ize ooden baaya.
5 E qamman awara yinna booziten derellan wuyssane, fa galtton
shuchchara qawuxane.
6 Yesuusa hyaakora bi7ide wode woxxii hyanggi E tiintte bunqunttida.
7 Ye atstse fa qaaltto dhoqi yiizii, «Ubbappa kattara yeze Xoozze Na7a
Yesuusa, neera tana akko yeltsize? Tana dhabssaame gaar taanii nena
Xoozze suntsite woossane» yagayda.
8 E yinno gaydanna Yesuusa eza, «Naate hyay tuna ayyaanzayo, hyay
atstseppa kezo» yagayde gisho.
9 Yesuusa eego, «Ne suntsita oode?» yaga7i oocida.
E, «Nuunii gaama maaqqide gisho ta suntsita Leegiyona» yagayda.
10 Tuna ayyaanuntsi fana yinna gaditippa kessii dakkaame gaar Yesuusa
mintsii woossida.
11 Ye derizella gaama gudayille wude yengginttane.
12 Tuna ayyaanuntsi Yesuusago, «Nuna sekka gudayille wudute dakkoya,
un gidda hyanggi geloda» yaga7i woossida.
13 Yesuusa unttago, «Qitote» yagayda. Yeezin tuna ayyaanuntsi atstseppa
kezii gudayluntsi gidda gelida. Lam77i mukul maaqqade gudayille wude
gaga doonara woxxii hyanggi abba gelii qoodhdhinttida.
14 Gudayille wude yenggizuntsi woxxii hyanggi hyanidanno katamaran
gaxarera ohida. Yezin asuntsi hyanidanno be7ades kezida.
15 Asuntsi Yesuusago ye7ize wode tuna Ayyaanara aykinttide atstsa
bi7ida. E fa wozintte maaqqii, ma7o ma77i, ize bettidanno be7ize wode
ubbuntsi zhashtida.
16 Yinno bi7ide gaar asuntsi tuna ayyaanuntsi aykkide atstsella afan
gudayluntsalla afa hyanidanno ubba asuntsis ohida.
17 Yinnii gisho, asunts fa sa7itippa Yesuusa kezode gaar woossida.
18 Yesuusa gonggite gelze wode tiino tuna ayyaana aykkii dakkide atstse,
Yesuusara hyanggodes eza woossida.

19 Yezin Yesuusa ixxii eego, «Ne kara maaqqii, Laatstsii nees akko gaar
damma baz oochchezakon akko gaar maarezako ne kara asuntsis oho»
yagayda.
20 Atstsay hyanggi Taphphi Katama ga7inttize sa7a wutii, Yesuusa faas
akko gaar damma baz oochchezako ohida. E ohidanno si7ide asunts
ubbuntsi gaama qoppida.

Hyayqide na7iton Yesuusa ma7ito bochchide maachito (Maato. 9:18-26; Luqa. 8:40-56)

21 Yesuusa maaqqii, gongge gelii, abba fiinggidannippa suuba gaama
asuntsi abba gaxa E kale wutii shiiqida.
22 Iyaroosa gaaze Ayhude woosa Keetstsa hyalaquntsappa fete, Yesuusa
bi7ide wode eego yi7i E tohitilla afa
23 gol7i, «Ta naata hyargginttii hyayqqodes yi7ine. Iza faxii yessade gaar
yi7i ne kushito iilla afa gaddoya» yaga7i Yesuusa mintsii woossida.
24 Yesuusa Iyaroosara qitida. E hyammadera gaama asuntsi Eza kaallii
un7itsida.
25 Taphpho lam77i bere I gallitippa suutsi goggize fettii maachita yene.
26 Gaama akimuntsi izo akimida, yezin iza faxa ka7inttida. Iza fa qoltto
ubba hyaasinin iisi hyanka iitidap attin akkon maaddikaaya.
27 Yinna maachita Yesuusa baz si7i, asuntsana aadhii Yesuusa suubara
yi7i E ma7ito bochchida.
28 Iza, «Taanii melle atto yezin E ma7ito bochchizako faxoda» ga7i
qoppida.
29 Iippa goggize suutsita iira eqqii attida. Iza fa waaytippa faxidanno fa
gallite erida.
30 Yesuusa iira faappa wolqqa kezidanno fa ommite erii, gaama as gidda
suub maaqqii, «Ta ma7ito bochchide oode?» yagayda.
31 E tamaaruntsi, «Asuntsi nena urqqizanno bi7itera, ‹Wayzi tana oode
bochchide ga7e?› » yagayda.
32 Yesuusa yinno oonii oochchezako be7ades wututsii dakkii bi7ida.
33 Yezin maachita faas hyanidanno erii, zhashimora goqitera yi7i Yesuusa
tiintte gol7ida; mahi hyanidanno ubba turtto ees ohida.
34 Yeyin, Yesuusa iigo, «Na7ite, nena ne ammantta fatstsida, sarora qito,
ne waaytippa faxo» yagayda.
35 Yesuusa hyaga yinno ohodera, Ayhude woosa Keetstsa hyalaqa
karappa kiitinttide asuntsi yi7i, «Ne naata hyayqqida, asttamaariza akkos
labbize?» yagayda.
36 Yezin Yesuusa un gaazanno si7i, Ayhude woosa Keetstsa hyalaqizego,
«Ammano xalaala ammanop attin zhashtippe» yagayda.
37 Yesuusa Phexiroosappa, Yayqoobappan Yayqooba ishe Wahannisappa
melle ooden fana kaallaame gaar kayda.
38 Unttii Ayhude woosa Keetstsa hyalaqize kara yellide wode Yesuusa
asuntsi wozina dhabii yeekkizuntsanan zeleluntsana bi7ida.
39 Gelii asuntsago, «Akkos muuzhii yeekkete? Naata genttidap attin
hyayqqikaaya» yagayda.
40 Asuntsi eella afa miicida. Yezin asuntsana ubba bale kessii, naatii
adayan, intton hyaydzdzii tamaaruntsana faara ekkii naata yeze besite
gelida.
41 Yesuusa naatii kushito aykkii, «Xaalita, quumii» (Eeratsi na7ite, nena
gaane denddo) yagayda.

42 Naata iira denddii eqqii yedhdhida. Iza taphpho lam77i bere na7a.
Yinne asuntsi gaama qoppida.
43 Yesuusa yinno un oodesin ohaame gaar unttana mintsii kiittida. Unttii
iis mu7ize baz immade gaar ohida.

6

Yesuusa Naazirete ixinttida
(Maato. 13:53-58; Luqa. 4:16-30)

1 Yesuusa izippa kezii, fa tamaaruntsana kaalitsi, fa katama Naazirete
yi7ida.
2 Sambbata wode Ayhude woosa Keetstsa tamaarsse aykkida. E tamaars-
sizanno si7ide gaama asuntsi gaama qoppii, «Hyay hyanno ubba abappa
denggido? Hyanna cinccatitsita ees anapp inginttido? Hyanna E kushite
oochinttize kille bazito oochchize wolqqa Ees oonii inggido? 3 Hyay anaaxe
na7a baane? Mayrami na7a, Yayqooba, Yoosa, Yihudan Simoona ishe
baane? E mishuntsi nuura hyanne yezuntsana baane?» yaga7i, E gaazanno
si7anxi ixxida.
4 Yesuusa yentsi asuntsago, «Nabe fa gade, fa iginuntsi giddan fa
kara asunts gidda bonchchinttoos fattin melluntsi kale bonchchinttane»
yagayda.
5 E yinna besite fa kushito eeratsi asuntsalla afa gaddii fatstsidannip attin
melle gaama qofize baz oochchodes dandda7ikaaya.
6 Asuntsi ammanikaayze gisho gaama qoppida. Yinnippa suuba Yesuusa
yinna gutute yeze asuntsana tamaarssane.

Yesuusa taphpho lam77i tamaaruntsana kiittida
(Maato. 10:5-15; Luqa. 9:1-6)

7 Yesuusa taphpho lam77i tamaaruntsana faago xeegii, lam77i lam77i
mahi kiittida. Unttis tuna ayyaanalla adetits wolqqa inggida.
8 Unttana, «Oges gufep attin katstsa, karxite, yin kiistte bira akko bazin
aykkippete.
9 Yin tohite caamma aatstsote, fattin lam77i afula aykkippete» yagayda.
10 Mahin, «Yinttana asi mokkize keetstsa aba maaqqikon yinna bessitippa
kezii qitode wontsis yinna keetstsite gam7ote.
11 Yinttana asi mokkoosse bessa woy yin ohizanno si7oosse bessa aban
maaqqiko, yinna sa7ite yeze asuntsis yin markka maaqqade gaar yinna
bessitippa kezitera, yin tohite yeze xurito fixxote» yagayda.
12 Taphpho lam77i tamaaruntsi hyanggi, asuntsi fa nagarttippa
maaqqade gaar qaala ohida.
13 Unttii asappa gaama tuna Ayyaana kessida. Gaama hyarggint-
tizuntsana zayte tizhii fatstsida.

Xammaqize Wahannisa hyayqo
(Maato. 14:1-12; Luqa. 9:7-9)

14 Yesuusa suntsita ubba bessa kezide gisho Kaat Heroodisa E baz si7ida.
Fettii fettii asuntsi, «Xammaqize Wahannisa hyayqoppa denddida, yinnii
gisho hyanna kille bazito oochchize eza» yagayda.
15 Bagguntsi, «Hyay Eeliyaasa» yagayda.
Melluntsi mahi, «Hyay zaga wode nabuntsappa fetaya» yagayda.

6:4 Waha. 4:43 **6:8** Luqa. 10:4-11 **6:11** Hawa. 13:51 **6:13** Yay. 5:14 **6:14** Maato. 16:14; Mar. 8:28; Luqa. 9:19

16 Yezin Heroodisa yinno si7ide wode «Hyay taanii afurtto gachchizide
Xammaqize Wahannisa. E hyayqoppa denddida» yagayda.
17 Heroodisa fa ishe Filphoosa machchito Heroodiyada ekkide gisho I
mikinaatis Wahannisa aytstsii accizida.
18 Wahannisa Heroodisago, «Neenii ne ishe machchito ekkodes beezoos»
yagayda.
19 Heroodiyada Wahannisa fa wozintte ixxii eza wodhissades koyda,
yezin dandda7ikaaya.
20 Wahannisa xillon geeshi as maaqqidanno Heroodisa eride gisho ees
zhashtii loytsii naagizane. Heroodisa Wahannisa gaaze baz si7ize wode
tannane. Yezin ufaytti si7ine.
21 Heroodisa fa yelinttide qammito bonchchodes gade ahizuntsana,
shaalaquntsisin Galila yeze damma asuntsis diggisa giigizida. Yinna
Heroodiyadas wottize wode maaqqida.
22 Heroodiyada na7ita zaqquntsi mokunttize keetstsa gelii durii, Herood-
isan E zaquntsana ufayssida. Kaatize naatigo, «Ne koyze akko maaqqikon
tana ooco, ta nees inggoda» yagayda.
23 Mahi iisi caaqqii, «Neenii oocize akko maaqqikon, taanii nees inggoda.
Melle atto yezin, ta ka7itumtti baggito maaqqikon ta nees inggoda»
yagayda.
24 Naata bale kezii fa inttigo, «Akko inggo gawune?» ga7i oocida.
I intta, «Xammaqize Wahannisa ommito inggo ga7o» yagayda.
25 Naata ellisii kaatizego hyanggi, «Xammaqize Wahannisa ommito saane
gidda gaddii hyatte taas immade gaar koyane» gayda.
26 Yaga7in Kaatize gaama zhilidhdhida, yezin fa zaqqunts gisho iisi
caaqqide fa caaqito ashshodes koykaaya.
27 Yinnii gisho, ellisii naagizego Wahannisa ommito ko7ode gaar kiittida.
Naagizen achchi keetstsa hyanggi Wahannisa afurtto gachchida.
28 Ye gachchinttide ommiza saane gidda gaddii ki7i naatis inggida. Naata
mahi fa inttis inggida.
29 Wahannisa tamaaruntsi yinno si7ide wode hyanggi E ahito ekkii kanggi
moogida.

Yesuusa ichchin mukul asuntsana muuzida (Maato. 14:13-21; Luqa. 9:10-17; Waha. 6:1-14)

30 Taphpho lam77i hawaaruntsi maaqqii yi7i un oochchidannon
tamaarssidanno ubba Yesuusas ohida.
31 Unttago yi7ize asuntsin qitize asuntsi gaanggide gisho Yesuusaran E
tamaaruntsara, melle atto yezin katstsa maadesin unttana yeltsanxi ixxida.
Yeyin, Yesuusa unttago, «Ye7ote wolla eeratsi shemppodes asi baayze bessa
yedhdhote» yagayda.
32 Yinnii gisho, unttii fa faas gongge gelii asi baayze bessa qitida.
33 Unttii hyammadera gaama asuntsi unttana bi7i erida. Yezin, katama
ubbappa asuntsi tohera woxxii hyanggi un qitize bessito unttappa tiinii
yellida.
34 Yesuusa gonggizeppa wodhdhii gaama asuntsana bi7ida. Asuntsi
yenggize asi baayze duro fana maaqqidanno bi7i unttis yiqsinttii unttana
gaama baz tamaarssida.
35 Sa7ita ugurize wode Yesuusa tamaaruntsi eego yi7i, «Hyanna bessita
asi baayze bessi; hyatte sa7itan qammida.

6:18 Luqa. 3:19-20 **6:34** Faydo 27:17; 1 Kat. 22:17; Hiz. 34:5; Maato. 9:36

36 Asuntsi kara ganccen katama hyanggi faas muuze baz wonggode gaar asuntsana dakko» yagayda.
37 Yezin Yesuusa mahi unttago, «Asuntsis muuze baz yin inggote» yagayda.
Un, «Nuunii hyanggi lam77i xeet dinaarer* boora wonggi asuntsana muuzode gaar koyane?» yaga7i oocida.
38 Yesuusa unttago, «Yinttis wantsi boora yeze? Ane hyanggi bo7ote» yagayda.
Unttii bi7i, «Ichchin booran lam77i molon» yagayda.
39 Yesuusa fa tamaaruntsana asuntsana ubba gachcho gachcho tagii betitsode gaar kiittida.
40 Asuntsi baggita xeet, bagita ichintam maaqqii likkera likkera tagintti bettida.
41 Yesuusa ichchin boortton lam77i moluntsana ekkii, ude salo bi7i Xooz galatida. Boortto baxxi asuntsis yeltsode gaar tamaaruntsis inggida. Mahi lam77i moluntsana un ubbuntsis gishida.
42 Asunts ubba mu7i mizhida.
43 Attide boora gupan molo gufan, E tamaaruntsi taphpho lam77i leemate kumutsi dentstsida.
44 Boortto mu7ide dhiiratsi asuntsi xalaala ichchin mukul maaqqada.

Yesuusa abballa afa yedhdhida (Maato. 14:22-33; Waha. 6:15-21)

45 Ellisii Yesuusa fa tamaaruntsi gongge gelii, abbappa seko fintsa yeze Beetesayda faappa tiinii qitode gaar kiittida. Yezin faas asuntsana moyzodes suub attida.
46 Asuntsana moyzidannippa suuba Xooz woossodes derella afa kezida.
47 Sa7ita qammize wode gonggize abba gidda yene, yezin Yesuusa abbappa gaxa faas yene.
48 Baqo E tamaaruntsago baqize gisho abba fidhizanna waaysizanno Yesuusa bi7ida. Wontti maatse Lukule oollodes yi7ize wode E abballa afa yedhdhitera unttago yi7i, unttana olii aadhades koyda.
49 Yezin E abballa afa yedhdhadera, un bi7i, unttis meeshe aazin uukkida.
50 Un ubbuntsi eza bi7i, zhashmora tannida.
Yezin Yesuusa ellisii unttago, «Tana, akkon baaya; zhashtippete» yagayda.
51 E gongge gelii unttara wolla bettin baqita woppu gayda. Unttii gaama qoppida.
52 Un wozintta doccide gisho un boorttii baz tiirikaaya.

Yesuusa Gensareexe hyargginttizuntsana fatstsida (Maato. 14:34-36)

53 Unttii abba fiinggi, Gensareexe sa7a yellii, gonggiza gaxalla shiishii accida.
54 Unttii gonggizeppa wodhdhize wode asunts ellisii Yesuusa erida.
55 Unttii kara gancce yeze sa7a ubba woxxii yellii hyargginttizuntsana shanchafara tookkii, «Yesuusa yene» ga7in si7ide besite ki7ida.
56 Asuntsi E hyanggide keetstsa ubba, gaxare maaqqikon, katama, yeze hyargginttizuntsana asi shiiqize bessa kanggane. Hyargganchchuntsii E afula macartto maaqqikon bochchode gaar asuntsi eza woossida. Bochchide ubbuntsi faxida.

* **6:37** Dinaare gaaze fettii asis oochchii feezhidannis ingginttize bira

7

Zaga adunts woga
(Maato. 15:1-9)

1 Yerusalaameppa yi7ide fettii fettii Farisaawuntsin higge
asttamaaruntsin Yesuusa kale shiiqida.
2 Yesuusa tamaaruntsappa fete fete geezhikaayze kushera, yinnan kushe
meeccikaayzara katstsa muuzuntsana un bi7ida.
3 Farisaawuntsin Ayhude asunts ubba fa adunts wogiti gaar fa kushito
meeccikaayzara mo7oos.
4 Yinnii gaara, un gabeppa wonggi maaqqii meeccinttikaayzar mo7oos.
Mahi un fa aduntsappa ekkide melle gaama woga yene: yinnan sine, xaaro,
meqo miishe datsan geeshize woga naagane.
5 Farisaawuntsin higge asttamaaruntsin Yesuusa, «Ne tamaaruntsi akkos
adunts woga mentsii fa kushito meeccikaayzara katstsa me7e?» yaga7i
oocida.
6 Yesuusa unttago, «Isayaasa yin cubbuntso,
«Hyantsi asuntsi tana fa doonara xalaala bonchchanep,
attin un wozintta taappa hyaako yene.
7 Asi medhdhide woga Xoozze higge aazizi tamaarssize gisho
un tana hyappo goynane»
ga7i xaafide tinbita turo.
8 «Yinttii Xoozze kiita ashshii as woga naagane» yagayda.
9 Mahin Yesuusa, «Yin yin woga naagii Xoozze kiitto olii ashshodes lo77o
oge denggida.
10 Muse, ‹Ne adayan ne intton bonchcho›, mahi ‹Fa adayan woy fa intto
cazhide hyayqqodes beezane› yagayda.
11 Yezin fettii asi fa adayan woy fa intton maaddodanno ashshii, ‹Yinna
Xoozze zharsho› ga7iko,
12 E fa adayan woy fa intton maaddaame gaar oochchane.
13 Yinnii gaara, yin melluntsana tamaarsside yin wogitira Xoozze qaala
leqqida. Yinnii fana melle gaama baz oochchane» yagayda.

As tunize baz
(Maato. 15:10-20)

14 Yesuusa gaama asuntsana mahi faago xeegii, «Ubbuntsi ta ohizanno
si7ote tiirote.
15 As wozinappa kezze baz asi tunizanep attin baleppa as saza gelii asi
tunize akkon baaya.
16 Si7ize hyaye yeze ooden si7o» yagayda.*
17 Yesuusa gaama asuntsana ashshii ashshii keetstsa gelin E tamaaruntsi
yinna aaziziti baz eza oocida.
18 E unttago, «Yinttisin mahi gelikaane? Baleppa as wozina gelize akko
bazin asi tunissades dandda7osanna gelosaane?
19 Akkos gayko, katstsa as saza gidda gelii fa ogitira aadhanep attin
as wozina gidda geloos» yagayda. Yinne Yesuusa katstsa ubba geeshi
maaqqizanno ersida.
20 Kaallii, Yesuusa, «Asi tunize baz as wozina giddappa kezze baz.
21 As wozina giddappa kezze bazi iita qofa, gome woy7e, kayzo, as wodhe,

---

7:6 Isa. 29:13 **7:10** Keze 20:12; Mahe 5:16; Keze 21:17; Leewe 20:9 * **7:16** Faydo 16 Grike maxaafe baaya.

22 olale, zhinbbartimo, iitatitsi, gene, qayxe, cimo, qana7e, cashshi, uturan boozatitsi.
23 Hyanna iitabazita ubba as wozina giddappa kezii asi tunizane» yagayda.

Fettii maachiti ammano
(Maato. 15:21-28)

24 Yesuusa yinnippa kezii, Xiroosa katama kale yeze sa7a qitida. E fettii keetstsa gelii ize yezanno ooden erode gaar koyikaaya. Yinno maaqqikon aachintti gam77odes dandda7ikaaya.
25 Yezin I eeratsi na7ito tuna ayyaana aykkide fettii maachita Yesuusa baz si7i ellisii eego yi7i E tohitilla afa gol7ida.
26 Iza yelinttidanna Sooriya gidda Finqqe gaaze sa7a yelinttide Grike maacho. Iza, fa naatippa tuna ayyaanza kessode gaar Yesuusa woossida.
27 Yezin Yesuusa mahi, «Na7untsi tiinidhii katstsa mu7i mizho; na7unts katsito ekkii kanuntsis olizanna lo77o maaqqoos» yagayda.
28 Maachita mahi, «Ta Laatstsayo yinna turo, yezin leemate kale yeze kanuntsi na7untsappa wodhdhide gufto muune» yagayda.
29 Yesuusa mahi iigo, «Hyanno ne ohide gisho ne kara qito; tuna ayyaanze ne naatippa kezida» yagayda.
30 Maachita fa kara hyanggize wode tuna ayyaanze naatippa kezin yitstsa woy7idanno bi7ida.

Yesuusa tullen doona muume atstsa fatstsida

31 Yesuusa Xiroosa katamappa kezii, Sidoonaran Taphphi Katama gaaze sa7ara aadhii Galila Abbago qitida.
32 Asuntsi tullen doona muume asi Yesuusago ki7i, fa kushito eella gaddode gaar eza woossida.
33 Yesuusa faas ye atstsa gaama asappa gaxa kessii, fa gil7iza E hyayte dakkida. Mahi cuchchi cuttii E il7antsito bochchida.
34 Salo ude bi7i, gaddii shemppii, «Eftah» gayda. Bilitsitan «Buguntto» ga7e.
35 Atstse hyayta ellisii buginttida, acinttide il7antsitan bilinttida, atstse geeshi ohinttida.
36 Yesuusa asuntsago, «Hyanno oodesin ohippete» yagayda. Yezin E gaama mintsii ohippete ga7in, asuntsi ohito gode gaantsida.
37 Yinno si7ide asuntsi ubba gaama qoppii, «Ubbabazito E loytsii oochchane. Melle atto yezin, tulliza sissane, muumiza ohizane» yagayda.

8

Yesuusa oyddii mukul asuntsana muuzida
(Maato. 15:32-39)

1 Eerats wodeppa suuba, gaama asuntsi Yesuusago shiiqida. Asuntsis mu7izebaz dhabin Yesuusa fa tamaaruntsana faago xeegii,
2 «Hyantsi asuntsi taara hyaydzdzii qamma yellodes gam7i, akkon muuze baz denggikaayze gisho tana asunts bazita yiqsane.
3 Taanii asuntsana nayera kara dakkiko asunts hyanggitera oge labbii gol7oda, bagge asuntsi hyaako bessappa yi7ida» yagayda.
4 Yesuusa tamaarunts mahi, «Hyanna akko baayze ganasa hyantsi asuntsana ubba muussades maaqqade katstsa denggodes dandda7ode oode?» yagayda.
5 Yesuusa unttago, «Yin kale wantsi boora yeze?» ga7i oocida.

Un mahi, «Laappun boora yene» yagayda.
6 Yesuusa asunts sa7alla bettode gaar kiittida. Yeyzi, laappun boortto
ekkii Xooz galatii maaqqii boortto baxxi, asuntsana yeltsode gaar fa
tamaaruntsis inggida. E tamaarunts asuntsis gizhida.
7 Unttis mahi eeratsin yishsha molunts yene. Yesuusa yentsi molunts
gisho Xooz galatii, asuntsis yeltsode gaar fa tamaaruntsana kiittida.
8 Asunts ubbuntsi mu7i mizhida. E tamaaruntsi mu7in attide gufa
laappun leemate kumutsi dentsida.
9 Katstsa mu7ide asunts faydita oyddii mukul maaqqada. Yinnippa
suuba, Yesuusa asuntsana moyzida.
10 E mahi fa tamaaruntsara ellisii gongge gelii Dalmmanuuta gaaze sa7a
qitida.

Malla oochinttode gaar oocida (Maato. 16:1-4)

11 Farisaawuntsi yi7i Yesuusa oocodes koyi, saloppa fana malla beessade
gaar Yesuusara lalle aykkida.
12 Yesuusa gaddii shemppii, «Hyanna wode asuntsi akkos malla koye?
Taanii yinttis turo ohine; hyanna wode asuntsis akko mallan ingginttoos»
yagayda.
13 E unttana ize olii ashshii mahi gongge gelii abbappa seko fintsa
fiinggida.

Farisaawuntsin Heroodisa irshsho (Maato. 16:5-12)

14 E tamaaruntsi katstsa aykkodanno botida; unttis gongge gidda fettii
boorappa melle baaya.
15 Yesuusa unttago, «Yinttana erote. Farisaawunts irshitippan Heroodisa
irshitippa naaginttote» yaga7i kiittida.
16 Un wol gidda, «E hyanno gaazanna nuus boora baayze gisho» yagayda.
17 Yesuusa un gaazanno erii unttago, «Yinttis boora baayze gisho akkos
ohintte? Hyatten erosite? Woy tiirosite? Yin wozintta doccida?
18 Yinttis aafe yezin bo7osite? Hyaye yezin si7osite? Yin tiirane?
19 Taanii ichchin boora ichchin mukul asuntsis yeltsize wode wantsi
leemate kumutsi gufa dentsido?» yagayda.
Unttin, «Taphpho lam77i leemate kumutsi» yagayda.
20 «Yinnii gaara, taanii laappun boora oyddii mukul asuntsis yeltside wode
wantsi leemate kumutsi gufa dentsido?» yagayda.
Un, «Laappun leemate kumutsi dentsida» yagayda.
21 Yeezin, «Hyatten tiirikaane?» yagayda.

Yesuusa Beetesayda fettii qooqe fatstsida

22 Unttii Beetesayda katama qitida. Eerats asuntsi qooqe atstsa Yesuusago
ki7i ye atstsa girmode gaar eza woossida.
23 Yesuusa qooqe atstse kushito aykkii katamappa gaxa kessida. E aafte
cuttii fa kushito aafitilla afa gaddii, «Nees akko benttane?» yaga7i oocida.
24 Atstsay dhoqi ga7i bi7i, «Taas asunts benttane, yezin asuntsi minxa
gaar en7ane» yagayda.
25 Yinnippa suuba, Yesuusa mahi, atstse aafte fa kushito gaddida.
Atstsayin loytsii bi7ida, faxin ubba baz shaakkii bi7ida.

8:11 Maato. 12:38; Luqa. 11:16 **8:12** Maato. 12:39; Luqa. 11:29 **8:15** Luqa. 12:1 **8:18** Er. 5:21; Hiz. 12:2; Mar. 4:12

26 Yesuusa atstsego, «Ne kara qito, yezin katama gelippe» yaga7i kiittida.

Phexiroosa markkatitsito
(Maato. 16:13-20; Luqa. 9:18-21)

27 Yesuusa fa tamaaruntsara Qisaariya Filphoosa kale yeze kara gancce qitida. Unttii hyammadera ogella yezin Yesuusa, «Tana asuntsi oona ga7e?» yaga7i fa tamaaruntsana oocida.
28 E tamaaruntsi, «Fettii fettii asuntsi nena, ‹Xammaqize Wahannisa› gaane; melluntsi, ‹Eeliyaasa gaane› mahi melluntsi, ‹Nabuntsappa feta› gaane» yagayda.
29 Yesuusa unttago, «Yeezin yin tana oona ga7e?» yaga7i oocida.

Phexiroosa, «Neenii Kiristtoosa*» yaga7i mahida.
30 Yesuusa, «Ta baz oodesin ohippete» yaga7i unttana kiittida.

Yesuusa fana yellode madhan waaye ohida
(Maato. 16:21-28; Luqa. 9:22-27)

31 Yesuusa fa tamaaruntsago, «As Na7ay, gaama madha ekkodes beezane; cimuntsi, kahinunts hyalaquntsin higge asttamaaruntsi eza ixxodes beezane. Unttii eza wodhodesin hyaydzdzii qammappa suuba, E hyayqoppa denddodes beezane» yaga7i unttana tamaarssida.
32 E yinno unttis loytsii ohida. Phexiroosa eza fettii zala mahi kaccida.
33 Yezin Yesuusa suuba maaqqii, fa tamaaruntsana bi7i, Phexiroosa kaccii, «Hyay Xalahizay, taappa hyaakko. Neenii asi kadhizebaz qoppanep attin Xoozii kadhizebaz qoppoos» yagayda.

Yesuusa kaallodes fana zharshe beezane
(Maato. 10:38-39; 16:24-28; Luqa. 9:23-27; 14:26-27)

34 Mahika Yesuusa gaama asin fa tamaaruntsana faago xeegii, «Tana kaallodes koyze ooden fana kaaddo; fa masqaltto tookkii tana kaallo.
35 Fa shemppito ashshodes koyze atstse dhabssoda. Yezin ta gishon Wonggele gishon fa shemppito dhabsize atstse ashshoda.
36 Asi sa7alla yeze alamito tirfizako, fa shemppito dhabsiko eza akko maaddode?
37 Asi fa shemppito wozodes akko immades dandda7e?
38 Xooz ammanoose hyanna iita yeletuntsappa, fettii asi ta giddan ta qaaltten yeellidhiko, As Na7ay, mahi fa Aday bonchchora geeshi ki-itanchchuntsara ye7ize wode yeyga yeellidhoda» yagayda.

9

(Maato. 17:1-13; Luqa. 9:28-36)

1 Yesuusa unttago, «Taanii yinttis turo ohine; Xoozze ka7itumo wolqqara yi7izanno bi7ikaayzara hyayqqaame fettii fettii asuntsi hyanne yene» yagayda.

Yesuusa bishshita laaminttida

2 Yesuusa izipun qammappa suuba, faara Phexiroosa, Yayqooban Wahannisa ekkii, unttana xalaala damma derella afa kessii un tiino laaminttida.
3 E ma7itan focida; sa7alla ma7o meeccize ooden geeshshodes dandda7oose fana gaama booxxida.
4 Eliyaasan Musen Yesuusara ohinttodera un bi7ida.

8:28 Mar. 6:14 * **8:29** Kirsttoosa ga7inttizanna meesii bilitsitan tizhinttidaya ga7e **8:34** Maato. 10:38; Luqa. 14:27 **8:35** Maato. 10:39; Luqa. 17:33; Waha. 12:25 **9:2** 2 Phex. 1:17-18

5 Phexiroosa Yesuusa, «Asttamaarizayo, nuunii hyanne yezanna nuus lo77o; nu hyaydzdzii gaabba feta nees, feta Muses, mahi feta Eliyaasas gaabboda» yagayda.
6 Hyankkuntsi gaama tannide gisho E akko gaazakon erikaaya.
7 Yinnippa suuba, dhonne yi7i unttana goozin dhonne garsappa, «Hyayni ta kadhize, ta Na7aya, E gaazanno si7ote» gaaze qaala yi7ida.
8 Ellisii unttii wututsi dakkii be7ize wode Yesuusa fattin melle ooden fa kale bi7ikaaya.
9 Unttii derizeppa wodhdhodera, Yesuusa unttago, «As Na7ay, hyayqoppa denddode wontsis, yin bi7idanno oodesin ohippete» yaga7i kiittida.
10 E kiittidanno un, «Ye7e» ga7i, «Hyanna hyayqoppa dendde gaazanna akko ga7e» ga7i, wol gidda ohinttida.
11 Un mahi, «Higge asttamaaruntsi, ‹Eeliyaasa tiinidhii yo7odes beezane› akkos ga7e?» yaga7i oocida.
12 Yesuusa mahi «Eeliyaasa tiinidhii yi7i, ubbabazito loytsoda; yeezin, akkos Geeshi Maxaafite, ‹As Na7ay gaama waayinttoda ixinttoda› yagaane ga7i oocida.
13 Yezin taanii yinttis ohine; Eeliyaasa yi7ida; mahi E baz Geeshi Maxaafite xaafinttidannigaara, asuntsi eella afa fa koydanno oochchida» yagayda.

Yesuusa tuna ayyaana aykkide na7a fatstsida (Maato. 17:14-21; Luqa. 9:37-43)

14 Yesuusan, hyaydzdzuntsi tamaaruntsago maaqqii ye7ize wode gaama asuntsi un kale eqqiduntsanan higge asttamaare maaqqide eerats asuntsi unttara lallizanno bi7ida.
15 Yinna gaama asuntsi Yesuusa bi7ide wode gaama qoppii, ellisii eego woxxii yi7i, eza sarotsida.
16 Yesuusa, Xaafuntsago «Unttara akko lalle?» yaga7i oocida.
17 Yentsi gaama asunts giddappa fettii atstse mahi, «Asttamaarizayo, ta na7aylla afa ohinttodanno kayze tuna ayyaana yeze gisho eza neego ekkii yi7ida.
18 Hyay tuna ayyaanze eza aykkide wode ubba, eza guuddii olane; E donttira dubba ye7ine; mahi achchi garccizane; gallitan minggane. Eeppa hyay tuna ayyaanza kessode gaar, ne tamaaruntsis ohida, yezin kessodes un dandda7ikaaya» yagayda.
19 Yesuusa mahi unttago, «Ammanoose hyanna wode asuntso! Taanii yinttara ayde yellodes yessade? Mahi yinttana ayde yellodes dandda7ode? Na7aya taas hyanka ekkii yo7ote» yagayda.
20 Unttii na7aya eego ki7ida; ye tuna ayyaanze Yesuusa bi7ide fana na7aya goqizida; na7ay sa7a gol7i, doonara goppuntto cuttitera gol7inttida.
21 Yesuusa ye na7ay adaygo, «Hyay ne na7aya aykkidannippa wantsi wode maaqqade?» yaga7i oocida.
Na7ay aday, «E eerats yezin aykkida.
22 Eza wodhodes gaama wode taman hyaatsan olane, yezin nees dandda7inttiko, nuus yiqsinttoya, nuna maaddoya» yagayda.
23 Yesuusa eego, « ‹Ne dandda7iko gaane?› Ammanze oodesin ubba bazi dandda7inttane» yagayda.
24 Ellisii na7ay aday fa qaaltto dhoqi yiizii, «Taanii ammanane, yezin gujjii ammanode gaar tana maaddoya» yagayda.

9:8 Maato. 3:17; Mar. 1:11; Luqa. 3:22 **9:11** Mil. 4:5; Maato. 11:14

25 Yesuusa asunts gaanggi gaanggi hyanggizanno bi7i, tuna ayyaanza,
«Hyay tullen muume ayyaanzayo, hyay na7ayppa kezo ga7i nena ta
kiittane; mahi lam7intsa E gidda gelippe» yagayda.
26 Ye tuna ayyaanze uukki, na7aya gaama goqizii, eeppa kezida. Na7ay
hyayqqide gaara yi7in, gaama asuntsi, «Na7ay hyayqqida» yagayda.
27 Yezin Yesuusa na7ay kushito aykkii dentsin, na7ay denddii eqqida.
28 Yesuusa keetstsa gelidannippa suuba E tamaaruntsi, «Nuunii ye tuna
ayyaanza kessodes akkos dandda7ikaaya?» yaga7i Yesuusa shaakkii
dumma oocida.
29 Yesuusa mahi, «Yinnii gaarize woosaran [xoomaran] fattin melle bazara
kessades dandda7oos» yagayda.

Yesuusa fana yellode madhito mahi ohida (Maato. 17:22-23; Luqa. 9:43-45)

30 Unttii yinna bestippa denddii, Galilara aadhii qitida; Yesuusa fa yeze
bestto ooden erode gaar koykaaya.
31 E fa tamaaruntsago, «As Na7aya, asi asis aatsii inggoda wodhoda; E
hyaydzdzii qammappa suuba, hyayqoppa denddoda» yaga7i tamaarssitera
yene.
32 Yezin unttis E gaazanna gelikaaya; mahi eza oocodesin zhashtida.

Ubbappa aadhize oode? (Maato. 18:1-5; Luqa. 9:46-48)

33 Unttii Qifirnahoome katama hyanggi keetstsa gelidannippa suuba
Yesuusa unttago, «Oge akkos lalle?» yaga7i oocida.
34 Yezin un, «Nu gidda ubbappa aadhode oode?» yaga7i lallide gisho si77i
gayda.
35 Yesuusa bettii, taphpho lam77i tamaaruntsana xeegii, «Ooden ti-
ino aadhodes koyko, ubbappa suuba aadhii, ubbuntsis aro maaqqades
beezane» yagayda.
36 Fettii eeratsi na7a ekkii, un gidda essida; ye eerats na7aya iringgi
unttago,
37 «Hyantses gaar eerats na7untsappa feta ta suntsite mokkize ooden tana
mokkane; mahi tana mokkize ooden tana kiittezayan mokkanep attin tana
xalaala mokkoos» yagayda.

Nuna ixxoose atstse nu bagga (Luqa. 9:49-50)

38 Wahannisa, «Asttamaarizayo, fettii asi ne suntsite tuna Ayyaana
kessodera nuunii bi7i, nu bagga maaqqoosse gisho eza kayda» yagayda.
39 Yezin Yesuusa, «Ooden ta suntsite Xoozii oochchize gaama qofize baz
oochchii, ellisii taalla afa iita baz ohinttodes dandda7ize baayze gisho
kayppete.
40 Nu baz ixxoose atstse nu bagga.
41 Taanii yinttis turo ohine; yin taasuntsana maaqqide gisho ooden yinttis
ta suntsite hyale hyaatsi ushshades inggikon, fa anjjito ekkoda.

Nagarara fattanintte (Maato. 18:6-9; Luqa. 17:1-2)

42 «Tana ammanze hyantsi eeratsuntsappa feta balitstsize ooden, gaacize
damma woxa fa afurtte accii, Abba gidda gelizako ees lo77o.

9:34 Luqa. 22:24 **9:35** Maato. 20:26 **9:37** Maato. 10:40; Luqa. 10:16; Waha. 13:20 **9:40** Maato. 12:30; Luqa. 11:23 **9:41** Maato. 10:42

43 Ne kushita nena balitstsizako, gachchii olo. Neenii lam77i kushera dhaboose gaanname tama olinttodannippa, duuxutsi kushera de7o gelzako nees lo77o.
44 Gaanname zaqiltta hyayqoosse taman dhaboose bessi.
45 Ne tohita nena balitstsizako, gachchii olo. Neenii lam77i tohera gaanname tama olinttodannippa, duuxa maaqqii de7o gelizanna nees lo77o.
46 Gaanname zaqiltta hyayqoosse taman dhaboose bessi.
47 Ne aafta nena balitstsizako, woocii kessii olo. Neenii lam77i aafera gaanname tama olinttodannippa, fettii aafera Xoozze ka7itumo gelizanna nees lo77o.
48 Ize zaqilttan hyayqqoos, tamttan dhaboos.
49 «Zharsho soogera geezhanni fana asi ubba tamara geeshshada.
50 Sooge lo77o, yiikon E mal7anxi ixxiko, mahi wayzi mal7issade? Yin gidda sooge yesse. Yi7i fetay fetayra sarora yezote» yagayda.

10

Machcho dakkodes beezoos (Maato. 19:1-2; Luqa. 16:18)

1 Yesuusa yinnippa denddii, Yihuda sa7a hyanggi Yorddaanosa borkka fiinggida. Gaama asuntsi mahi eego shiiqin, tiinosttifana yentsi asuntsana tamaarssida.
2 Fettii fettii Farisaawuntsi fattanodes koyi Yesuusa, «Fettii asi fa machchito dakkode gaar Muse higgita kiittane?» yaga7i eza oocida.
3 E mahi, «Muse yinttana waaga7i kiittido?» yagayda.
4 Unttii, «Muse, ‹Fettii asi fa machchitis dafo warqqate inggi dakko› gayda» yagayda.
5 Yesuusa mahi, unttana «Yin ohin si7oosuntsana maaqqide gisho Muse hyanna kiitto yinttis xaafida.
6 Yezin Xoozii tiino medhdhize wode dhiiratsin maachon mahi medhdhida.
7 Yinnii gisho, fettii asi fa adayan fa intton ashshii, fa machchitira wolla yezane.
8 Un lam77untsi fettii asho maaqqane; yikkeppa, un fettii asho maaqqanep attin lam77i asi maaqqoos.
9 Yinnii gisho, Xoozii accidanno asi shagippe» yagayda.
10 Un kara maaqqide wode E tamaaruntsi hyanna ohiti baz Yesuusa lam7intsa oocida.
11 Yesuusa unttago, «Fa machchito dakkii melle ekkize ooden olalane.
12 Mahi machchitan fa azinzeppa kezii melle azinii geliko olalida» yagayda.

Yesuusa eerats na7untsana anjjida (Maato. 19:13-15; Luqa. 18:15-17)

13 Yesuusa eerats na7untsana bochchode fana, fettii fettii asunts na7untsana eego ki7ida, yezin E tamaaruntsi yentsi asuntsana kaccida.
14 Yesuusa yinno bi7i, fa tamaaruntsana kaccii; unttago, «Eerats na7untsi taago yi7izanno kayppete; Xoozze ka7itumo yentses gaarzuntsis.

9:43 Maato. 5:30 **9:47** Maato. 5:29 **9:48** Isa. 66:24 **9:50** Maato. 5:13; Luqa. 14:34 **10:4** Mahe 24:1 **10:6** Medho 1:27; 5:1 **10:7** Medho 2:24 **10:11** Maato. 5:32; 1 Qoro. 7:10-11

15 Taanii yinttis turo ohine; Xoozze ka7itumo eerats na7a fana ekkoosse
atstse ooden yinna ka7itumtto mulon geloos» yagayda.
16 Eerats na7untsana iringgi, fa kushito fetella fetella afa gaddii anjjida.

Qolo yiqsimo ki7ize madha
(Maato. 19:16-30; Luqa. 18:18-30)

17 Yesuusa qitodes kezide wode fettii atstse woxxii yi7i, E tiintte bun-
qqunttii, «Keeha asttamaarzayo, medhina de7o laattodes taanii akko
oochcho?» yaga7i oocida.
18 Yesuusa, «Akkos tana keehizayo ga7i xeege? Xoozze xalaalap attin
melle keeha ooden baaya.
19 Xoozze kiitto, wodhippe; olalippe; kaystippe; worddo markkidhippe;
il7antsite laammippe; ne adayan ne intto bonchcho yagaazanno erane»
yagayda.
20 Atstse, «Asttamaarizayo, taanii yinno ubba na7atitsappa aykkii hyayno
yellodes naagane» yagayda.
21 Yesuusa atstsa dakkii bi7i kadhida; «Nees fettii bazi faccane; hyanggi
nees yeze baz mulo bayzi, yinna birtto dahuntsis inggo; neenii salo
duridhdhada. Yeyzi maaqqii tana kaallo» yagayda.
22 Yezin atstse yinno si7i, E gaama dure maaqqide gisho fa sintto kartsii,
ufayttikaayzara ashshii qitida.
23 Yesuusa fa tamaaruntsana wututsii dakkii bi7i, «Dure asi Xoozze
ka7itumo gelodanna wayzi madhodyessa!» yagayda.
24 E tamaaruntsi E timirttite gaama qoppida. Yezin Yesuusa mahi unttago,
«Na7untso, Xoozze ka7itumo gelodanna wayzi madhodyessa!
25 Dure asi Xoozze ka7itumo gelodannippa, gimale marppe uruntsara
aadhizanna laafane» yagayda.
26 E tamaaruntsi gaama qoppii, «Yeezin, oode attode?» yaga7i, fete feta
oocida.
27 Yesuusa unttana dakki bi7i, «Hyanna Xoozzes dandda7inttanep attin
asis dandda7inttoos; Xoozzes ubba bazi dandda7inttane» yagayda.
28 Phexiroosa Yesuusago, «Ero; nuunii nu baz ubba ashshii, nena kaal-
lane» yagayda.
29 Yesuusa «Taanii yinttis turo ohine; ta gishon Wonggele gishon keetsito
woy ishuntsana woy mishuntsana woy adaya woy intto woy machchito woy
na7untsana woy oochchize gadito ashshize ooden,
30 hyatte hyanna wodite xeet kushe keetsito, ishuntsana, mishito, intto,
na7untsana, oochchize gadito, baytstsara wolla ekkoda. Tiinoppa ye7ode
woden medhina de7o ekkoda.
31 Yezin gaamuntsi tiino maaqqiduntsi suub maaqqada, mahi gaamuntsi
hyatte suub maaqqiduntsi tiino maaqqada» yagayda.

Yesuusa fana yellode madhito hyaydzdzintsa ohida
(Maato. 20:17-19; Luqa. 18:31-34)

32 Yesuusaran E tamaaruntsara Yerusalaame hyammadera, Yesuusa fa
tamaarunts tiintte yedhdhane. Un gaama qoppida. Eza kaallizuntsin
zhashtida. Lam7intsa, taphpho lam77i tamaaruntsana gaxa kessii, fana
yellode baz shagii unttago hyannigaara yaga7i ohida.
33 «Hyaychche, nuunii Yerusalaame hyatte kezane. Ize As Na7ay, kahin-
unts hyalaquntsisin higge asttamaaruntsis aatsii ingginttoda. Unttii eella

10:15 Maato. 18:3 **10:19** Keze 20:12-16; Mahe 5:16-20 **10:31** Maato. 20:16; Luqa. 13:30

afa hyayqo firdda firddoda; mahi Ayhude maaqqoosse asuntsis eza aatsii inggoda.
34 Ye Ayhude maaqqoosse asuntsi eza leqqoda, eella afa cuttoda, allanggara garaafoda wodhoda. E hyaydzdzii qammappa suuba, hyayqoppa denddoda» yagayda.

Yayqooban Wahannisa woosside woosa (Maato. 20:20-28)

35 Zabdoosa na7unts Yayqooban Wahannisa Yesuusago yi7i, «Asttamaarizayo, nuunii nena woossize fettibaz nuus oochchoya» yagayda.
36 Yesuusa unttago, «Taanii yinttis akko oochcho?» yagayda.
37 Unttii, «Neenii ne bonchcho ka7itumtte bettize wode nuuppa feta mizaqi zalara mahi feta workkita zalara betitsoya» yagayda.
38 Yezin Yesuusa unttago, «Yinttii akko woossizako eroos, ta ushshades yeze xuu7a ushshades dandda7odate? Mahi taanii xammaqinttodes yeze xinqqatto xammaqinttodes dandda7odate?» yagayda.
39 Un mahi, «Ye dandda7oda» yagayda.
Yesuusa mahi, «Turo ta ushshades yeze xuu7a yin ushshada, taanii xammaqinttodes yeze xinqqatto yin xammaqinttoda.
40 Yezin taappa mizaqi zalaran workkita zalara bettoduntsana doorodes taas adetits wolqqa baaya, yezin yinna bessita Xoozii immades giigizii gaddiduntsis» yagayda.
41 Attiduntsi taphphi tamaaruntsi yinno si7ide wode Yayqooballan Wahannisalla shenidhdhida.
42 Yesuusa unttana ubba faago xeegii, «Ayhude maaqqin Ayhude maaqqoosse asunts hyalaquntsi worzha ahizuntsana ga7intti xeegintizuntsanan ahizuntsis worzhuntsalla afa adetits wolqqa yezanno yin erane.
43 Yezin yin gidda yinnii fana maaqqades beezoos; yin gidda damma maaqqades koyze ooden yinttis aro maaqqades beezane.
44 Mahi yin gidda ubbappa aatsii maaqqades koyze ooden yin ubbuntsis aro maaqqades beezane.
45 Melle atto yezin, As Na7ayin, as maaddodesin gaamuntsana ashshodes fa shemppito aatsii immades yi7idap attin asi ees oochchode gaar yi7ikaaya» yagayda.

Yesuusa qooqe Barxxemoosa aafto fatstsida (Maato. 20:29-34; Luqa. 18:35-43)

46 Unttii Iyaarkko katama hyanggida. Yesuusa fa tamaaruntsaran gaama asara Iyaarkkoppa kessadera, Ximoosa na7a, qooqize, Barxximoosa ga7inttize, oge gaxa woossittera bettida.
47 Barxximoosa, yeygara aadhize Naazirete Yesuusa maaqqidanno si7ide wode fa qaaltto dhoqi yiizii, «Dawute na7a Yesuusa, tana maaroya!» yaga7e aykkida.
48 Gaama asuntsi eza, «si7i ga7o!» ga7i kaccida.
Yezin, E fa qaaltto kasennippa gaama dhoqi yiizii, «Dawute na7ayo, tana maaroya!» yagayda.
49 Yesuusa eqqii, «Eza hyankka xeegote» yagayda.
Unttii qooqizego, «Akko baaya, denddii eqqo, nena xeegane» yagayda.
50 Qooqize fa ma7ito olii ashshii, doollii denddii eqqii, Yesuusago hyanggida.

10:38 Luqa. 12:50 **10:42** Luqa. 22:25-26; Maato. 23:11; Mar. 9:35; Luqa. 22:26

51 Yesuusa, «Taanii nees akko oochchode gaar koye?» yagayda.
Qooqize, «Asttamaarizayo, ta be7ades koyane» yagayda.
52 Yesuusa eego, «Qito, ne ammantta nena fatstsida» yagayda. Iira E aafta bi7in, Yesuusa kaallida.

11

Yesuusa damma bonchchora Yerusalaame gelida
(Maato. 21:1-11; Luqa. 19:28-40; Waha. 12:12-19)

1 Un Yerusalaame ukkitera, Shamahe Derize kale yeze Beetefaagen Bitaaniya katamito yellida. Yesuusa fa tamaaruntsappa lam77untsana tiino dakkii,
2 «Yinttappa tiino yeze kara gancce qitote; ize gelide gaar ooden toggii bi7ikaayze acinttii yeze hyare na7a yin denggoda, eza billii, hyayga ekkii yo7ote.
3 Ooden yinttana, ‹Hyanno akkos oochche?› yaga7i oociko, ‹Laatstsii eza koyane, ellisii eza hyankka dakkoda› ga7ote» yagayda.
4 Un hyanggi, hyare na7aya bale oge kale acinttii yezaya denggi billida.
5 Yinna besite eqqide fettii fettii asunts unttago, «Hyare na7aya wayssades bille?» yagayda.
6 E tamaaruntsi Yesuusa fana kiittezanno ohin, asunts ashshii ashshida.
7 Unttii hyare na7aya Yesuusago ki7i, fa ma7ito E bantte yiixxin Yesuusa ye hyare na7aya toggida.
8 Gaama asuntsi fa ma7ito ogite yiixxida; mahi melluntsi minxa tashe shaqqii, ogite yiixxida.
9 Yesuusappa tiino yedhdhize asuntsin eza kaallize asuntsi fa qaaltto dhoqi yiizii,
«Hosaana!*
Laatstse suntsite ye7ize anjjinttidaya.
10 Ye7ize nu aday Dawute ka7itumtta anjjinttidanno.
Hosaana! Salo»
yagayda.
11 Yesuusa Yerusalaame hyanggi, Xoozze Keetstsa gelida. Mahi ub-babazito wutii bi7idannippa suuba, sa7ita qammize gisho taphpho lam77i tamaaruntsara Bitaaniya katama qitida.

Yesuusa baaddide belese minxito
(Maato. 21:18-19)

12 Wonttistti wode un Bitaaniyappa kezii hyammadera, Yesuusa nayzida.
13 Hyaakora fettii belese minxitis zhil7o hyaye yezanno bi7i, Iilla afa aafe benttiko ga7i, be7ades izigo hyanggida, yezin izigo E hyanggize wode hyaye xalaalap attin fettii aafen denggikaaya; akkos gayko, belese aafze wode yellikaayze gisho.
14 Yesuusa yinna belesito, «Yikke, neeppa asi aafe miippe» yagayda. E tamaaruntsi E gaazanno si7ida.

Yesuusa Xoozze Keetstsa zal7izuntsana kessida
(Maato. 21:12-17; Luqa. 19:45-48; Waha. 2:13-22)

15 Un Yerusalaame qitida; Yesuusa Xooze Keetstsa gelii, ize bayz-izuntsanan wonggizuntsana bale bay7e aykkida; mahi bira laam-mizuntsana xarphezan wolle bayzizuntsana oyda dakkii olii,
16 asi akko bazin tookkii, Xoozze Keetstsa giddara aadhaame fana kayda.

* **11:9** ***Hosaana:*** Maato 21:9 bo7ote. **11:9** Maz. 118:25

17 Yesuusa asuntsana hyannigaara yaga7i tamaarssida: «Geeshi Maxaafite, ‹Ta keetsita asi ubba Xooz woossize keetstsi maaqqada› ga7intti xaafinttida. Yezin yinttii izo faanno aachinttize wom7o mahida» yagayda.
18 Kahinunts hyalaquntsin higge asttamaaruntsi yinno si7i, eza wodhodes oge koye aykkida. Yezin gaama asuntsi E timirttite gaama qoppize gisho ees zhashtida.
19 Sa7ita ugurize wode Yesuusan E tamaaruntsin katamappa gaxa kezida.

Belese minxita melida
(Maato. 21:20-22)

20 Un wonttistti wode yinna ogitira aadhitera, yinna belesta xaphora melidaanno bi7ida.
21 Phexiroosa tiirii, «Asttamaarizayo, yikke, neenii baaddide belesita melida» yagayda.
22 Yesuusa mahi, «Xoozza ammanote.
23 Taanii yinttis turo ohine; ooden fa wozintte so7ikaayzara gaydebazi hyanodanno ammanii, hyay deriza, ‹Denddii Abba wodhdho› yagayko ees hyanoda.
24 Yinnii gisho, taanii yinttis ohine; Xoozza yin woossize bazin oocizebaz akko maaqqikon ekkide gaara ammanote, yin ekkoda.
25 Xooz woossodes yin eqqize wode salo yeze yin Aday yin nagartto atto gawude fana, ooden yinttana naaqqidebaz yeziko, ees atto ga7ote.
26 [Yezin as nagara yin atto ga7anxi ixxiko, salo yeze yin Adayn yin nagartto yinttis atto ga7oos» yagayda].

Yesuusa akko adetits wolqqara oochchizako oocinttida
(Maato. 21:23-27; Luqa. 20:1-8)

27 Un mahi Yerusalaame hyanggida. Yesuusa Xoozze Keetstsa hyanttodera, kahinunts hyalaquntsi, higge asttamaaruntsin cimuntsi eego yi7i,
28 «Neenii hyanno oochchodes nees akko adetits wolqqa yeze? Woy nees hyanna adetits wolqqito inggide oode?» yagayda.
29 Yesuusa mahi unttago, «Ta yinttana fettibaz oocoda, taas ohote. Ta mahi hyanno akko adetits wolqqara oochchizako, yinttis ohoda.
30 Wahannisa xinqqata Xoozappane woy asappa? Taas ohote» yagayda.
31 Unttii fa gidda lalle aykkii, «Nuunii, ‹Xoozappa› gayko, E nuugo, ‹Yeezin, Wahannisa ohizanno akkos ammananxido?› yagawuda.
32 ‹Asappa gayko› asi ubba Wahannisa nabe maaqqizanno erane.» Maaqqide gisho asuntsis zhashtida.
33 Yinnii gisho, unttii Yesuusago, «Nuunii eroos» yaga7i mahida;
Yesuusa, «Taanin hyanno akko adetits wolqqara oochchizako, yinttis ohoos» yagayda.

12

Woyne tukkii oochchizunts aazize
(Maato. 21:33-46; Luqa. 20:9-19)

1 Yesuusa unttis aazizera yaga7i ohida; «Fettii atstse woyne atakiltte tukkii, gaxito wututsii gase gasida. Mahi ye woyniza cicize ollan bookkida. Eza kafodes pharggo shakko shakkida. Yinnippa suuba, kotstse oochchize asuntsis inggi, melle sa7a qitida.

11:17 Isa. 56:7; Er. 7:11 **11:23** Maato. 17:20; 1 Qoro. 13:2 **12:1** Isa. 5:1

2 Woyne aafta diilii maxize wode yellin, fana yellizanno ekkii ye7ode
gaar, fettii fa ariza kotstse aduntsago kiittida. 3 Kotstse ekkide asuntsi E
ariza aykkii hyadhdhii, hyarii kushe dakkida.
4 Lam7intsa melle aro unttago kiittin, un ye arizes ommito shuchchara
qawuxii kawushizii dakkida.
5 Woyne taakilte laatstsay mahin melle aro kiittida. Ye ariza wodhida,
mahi melle gaamuntsana yinnii gaara yeyzida, feta feta hyadhdhii, mel-
luntsana wodhida.
6 «Woyne atakiltte laatstses kiittodes ubbappa lasite E gaama kadhize fa
na7aya dakkodanna xalaala attida. E, ‹Un ta na7aya bonchchikaayzara
ashshaama› ga7i, fa na7aya unttago kiittida.
7 «Yezin kotstse aduntsi fa gidda, ‹Laattoday hyaya; yedhdhote eza wolla
wodhoda; E laatita nuus maaqqada!› yagayda.
8 Na7aya aykkii wodhii, E ahito woyne atakiltte giddappa gaxa kessii
olida.
9 «Yikke, woyne atakiltte laatstsay wayssade? Yi7i yentsi kotstse
aduntsana wodhii hyaasii, woyne kotstse oochchize melle asis inggoda.
10-11 « ‹Keexizuntsi leqqii ixxide shuchchize
Keetsiti mayzentto xaalize,
ubbappa aadhize mintsi shuchchi maaqqida.
Hyanno Laatstsii oochchidebaz;
mahi nu aaftisin gaama qofize baz
yagaazanno Geeshi Maxaafeppa nabbabika?› » yagayda.
12 Kahinunts hyalaquntsi, higge asttamaaruntsin cimuntsi Yesuusa yinna
aazizito unttalla afa ohidanno eride gisho eza aykkodes koyda, yezin
asuntsis zhashtii, ashshii qitida.

Giira giirize bazis shiiqide ooce
(Maato. 22:15-22; Luqa. 20:20-26)

13 Mahi yinna ohitippa bala denggi, eza aykkode gaar, Farisaawuntsappa
Heroodisa bagguntsappa eerats asuntsana eego kiittida.
14 Unttii eego yi7i, «Asttamaarizayo, neenii turibaz ohinttizanno asappa
as shaakkoosanno nuunii erane. Neenii as shaakkoos; mahi Xoozze
ogito turetitsara tamaarssane. Nuunii Roome gade Kaat Qeesares giira
giirizanna likken likke baa? Giira giironene ashshone?» yagayda.
15 Yezin un cubbotitsito Yesuusa erii, «Tana akkos fattane? Ane fettii
santime tana beezote» yagayda.
16 Unttii ees ki7ida, «Hyanna bishshitan suntsita oodeso?» yaga7i unttana
oocida.
Unttii, «Qeesares*» yagayda.
17 Yesuusa mahi, «Yeezako, Qeesarestto Qeesares, Xoozzesito Xoozis
inggote» yaga7in un E baz gaama qoppida.

Hyayqoppa denddebaz
(Maato. 22:23-33; Luqa. 20:27-40)

18 Hyayqqide asi denddoos gaaze Saduqaawuntsappa fettii fettii asuntsi
Yesuusago yi7i, hyannigaara yaga7i, eza oocida.
19 «Asttamaarizayo, Muse nuus higge xaafittera, ‹Machcho ekkide asi na7a
yelikaayzara hyayqqiko, ye hyayqqide ishe E machchito ekkii, fa ishes na7a
yelodes beezane› yagaazanno xaafida.

12:10-11 Maz. 118:22-23 * **12:16** Qeesare-Roome kaat **12:18** Hawa. 23:8 **12:19** Mahe 25:5

20 Zaga wode laappun ishuntsi yezuntsappa anggisse machcho ekkii,
na7a yelikaayzara hyayqqida.
21 Lam7antsize izo ekkida, ezin na7a yelikaayzara hyayqqida. Hyay-
dzantsize yinnii gaar yi7ida.
22 Laappununtsin yinnii gaara izo ekkii, na7a yelikaayzara hyayqqida.
Ubbappa suuba, mahi yinna maachita hyayqqida.
23 Yeezin, laappununtsi mulo izo ekkide gisho hyayqqide asuntsi
hyayqoppa denddide wode, iza unttappa aayyes machcho maaqqade?»
yagayda.
24 Yesuusa mahi, «Yinttii balinttizanna, Geeshi Maxaafito woy Xoozze
wolqqa erikaayze gisho!
25 Hyayqqide asuntsi hyayqoppa denddide wode, salo yeze kiitanchcho
maaqqanep attin dhiiratsin ekkoos; maachan geloos.
26 Yezin hyayqqiduntsi denddebaz maaqqiko, Muse maxaafite xaafinttide
eexize hyaburtutibaz ohize besite, Xoozii Musego, ‹Taanii, Abrahama
Xoozii, Yisaaqa Xoozii, Yayqooba Xoozii› gaydanno nabbabikate?
27 Yinnii gisho, E, shemppora yezunts Xoozap attin hyayqqiduntsi Xoozii
baaya. Yin gaama balida» yagayda.

Ubbappa aadhize kiita
(Maato. 22:34-40; Luqa. 10:25-28)

28 Higge asttamaaruntsappa fete un lallizanno shiiqii si7ida. Mahi Yesu-
usa unttis loytsii mahidanno si7i, «Kiita ubbappa aadhize kiitta aanno?»
yaga7i Yesuusa oocida.
29 Yesuusa mahi, eego hyannigaara yagayda: «Kiita ubbappa aadhize kiita
si7ote; ‹Isra7eele asuntso, Laatstse nu Xoozze fettii Laatstsii.
30 Ne Laatstsa ne Xoozza ne kumutsi wozinappa, ne kumutsi shemp-
poppa, ne kumutsi qofappa, ne kumutsi wolqqappa kadho› yagayda.
31 Mahi kiita ubbappa aadhize lam7intsa kiitize; ‹As ubba ne ommiti gaar
kadho› yagaazanno; hyantsesappa aadhize melle kiita baaya» yagayda.
32 Higge asttamaarize Yesuusago, «Asttamaarzayo, turo gayda; neenii
‹Xoozii fettii Xoozii xalaala. Eeppa melle baaya› gaydanna turo.
33 Xoozza kumutsi wozinappa, kumutsi qofappa kumutsi wolqqappa kad-
hizannon mahi as ubba fa ommiti gaar kadhizanna, michchize zharshop-
pan melle zharsho ubbappa aadhane» yagayda.
34 Yesuusa higge asttamaarize mahidanna aadhize era as mahe maaqqi-
danno bi7i, «Neenii Xoozze ka7itumoppa hyaakkikaaya» yagayda; yinnippa
suuba, Yesuusa mellebaz oocodes ooden miinggikaaya.

Kiristtoosa oode na7a
(Maato. 22:41-46; Luqa. 20:41-46)

35 Yesuusa Xoozze Keetstsa tamaarssite, hyannigaara yagayda: «Higge
asttamaaruntsi Kiristtoosa ‹wayzi Dawute na7a ga7e?›
36 Dawute Geeshi Ayyaanara kaallii,
« ‹Laatstsii, ta Laatstsaya, «Taanii ne morkkuntsana
ne tohita yedhdhize bessi mahode wontsis,
hyanne taappa mizaqi zala betto» gayda› yagayda.
37 Dawute fa ommite Kiristtoosa, ‹Laatstso› ga7i xeegiko, yeezin, Kiristtoosa
wayzi, Dawute na7a maaqqe» yagayda.
Gaama asuntsi Yesuusa gaazanno ufaytti si7ida.

12:26 Keze 3:6 **12:28** Luqa. 10:25-28 **12:29** Mahe 6:4-5 **12:31** Leewe 19:18 **12:32** Mahe 4:35 **12:33** Hose. 6:6 **12:34** Luqa. 10:25-28 **12:36** Maz. 110:1

Yesuusa higge asttamaaruntsanan Farisaawuntsana leqqida
(Maato. 23:1-36; Luqa. 20:45-47)

38 Yesuusa tamaarssitera, hyannigaara yagayda: «Higge asttamaaruntsappa naaginttote; un pharggo ma7o ma77i wutizannon gaben asi unttana bonchchii sarotsizanno koyane.
39 Unttii Ayhude woosa keetstsa gaama lo77o oyda koyane; mahi asi fana mokkize bessa bonchcho bessi koyane.
40 Un budan keetstsi bonqii, fana beessades pharggizii woossane; un ubbappa aadhize firdda ekkoda» yagayda.

Budantti muxaate
(Luqa. 21:1-4)

41 Yesuusa Xoozze Keetstsa muxaate olize saaxine kale bettii, asuntsi fa birtto yinna saaxintte olizanno bi7ida; gaama dure asuntsi gaama bira yinna saaxintte olane.
42 Fettii daha budantta yi7i, lam77i sikkinna yinna saaxintte olida.
43 Yesuusa fa tamaaruntsana xeegii, «Taanii yinttis turo ohine; muxaate saaxintte olide asunts ubbappa hyanna daha budantta gaantsi olida.
44 Akkos gayko, melluntsi ubba faas kumii attide birappa olane. Yezin iza fa facitippa, faas yeze qoltto ubba inggida» yagayda.

13

Yesuusa Xoozze Keetsita wul7inttodanno tiinii ohida
(Maato. 24:1-2; Luqa. 21:5-6)

1 Yesuusa Xoozze keetstsappa kessadera, E tamaaruntsappa fete, «Asttamaarizayo, hyanna lo77o shuchchiton hyanna lo77o shuchchi keetsito be7ine!» yagayda.
2 Yesuusa mahi, «Hyanna damma shuchchi keetsito be7ine? Hyanna keetsita shuchchi shuchchalla afa gimbbinttide fana wul7inttikaayzara attoos; fettii shuchchin attikaayzara ubba wul7inttoda» yagayda.

Laatstsii yo7odannippa tiino yellode baytstsin madha
(Maato. 24:3-14; Luqa. 21:7-19)

3 Yesuusa Xoozze keetstsappa seko zalara Shamahe Derizella afa bettezin, Phexiroosa, Yayqooba, Wahannisan Inddiriyase eego yi7i,
4 «Hyanna ayde yi7adyezako, nuus oho; hyanna ubba folinttodes wodito erisize mallita akko?» yaga7i oocida.
5 Yesuusa mahi unttago hyannigaara yaga7i ohida: «Yinttana ooden balitsaame fana naaginttote.
6 Gaama asuntsi ta suntsite, ‹Taanii Kiristtoosa› ga7i gaama asuntsana balitstsoda.
7 Olan ola wore si7ize wode yirggippete. Yinnii gaarize hyanodes beezane, yezin wurssutsita hyaga.
8 Fettii gade asuntsi melle gade asuntsara olinttoda; mahi fettii ka7itumo melle ka7itumora olinttoda; sa7a eni7e ubba bessa hyanoda; naye yessada, yezin yinna ubbanna yelo zooqe fana.
9 «Yezin yinttii, yin ommite naaginttote. Akkos gayko, asi yinttana aykkii, firdda keetstsis aatsii inggoda; mahi Ayhude woosa Keetstsiten yinttana alanggara garaafoda; gade ahizuntsii tiinon kaatuntsi tiino ta gisho yin markkidhades eqqoda.

13:9 Maato. 10:17-20; Luqa. 12:11-12

10 Wurssutsita yellodannippa tiino Wonggele asi ubbas ohinttodes
beezane.
11 Unttii yinttana firdda keetstsa ki7ize woden aatsii inggize wode waagii
ohodyezako tiino yirggippete; yinna saate Xoozii yinttis inggide baz ohote.
Yin gidda Geeshi Ayyaana ohinep attin yinttana baaya.
12 «Ishe fa isha, aday fa na7aya wodhissada. Na7untsi fana yeliduntsalla
denddii, unttana wodhoda.
13 Asi ubba yinttana ta suntsiti gisho ixxoda, yezin wurssutsi yellodes
miinggide attoda.

Yerusalaame yellode iita madha
(Maato. 24:15-28; Luqa. 21:20-24)

14 «Yezin dhabsize tunize eqqodes beezoosse bessa eqqezin yin be7ada.»
Yinna akko ga7inttizako nabbabize akaako! «Yihuda sa7a ye wode yezuntsi
derego woxxii aachintto.
15 Bale yeze keetstsa gelii keetstsappa fettibaz ekkodes gode, fa keetstsa
gelippe.
16 Gade yeze fa ma7ito ekkodes suuba maaqqippe.
17 Ye wode wodatsi maachuntsisin dhantsize maachuntsis gaama madha
maaqqada.
18 Yezin hyanna ubba hyanize wodita seete maaqqaame gaar, Xooz
woossote.
19 Akkos gayko, Xoozii alamito medhdhide woditippa aykkii, hyayno
yellodes hyanikaayze madhan tiinosin hyanoosse kille madha asalla afa
ye wode hyanoda.
20 Laatstsii yinna qammiti faydito eeritsikaayzako, asi maaqqide ooden
attoos. Yezin E fa dooride asunts gisho yinna faydito eeritsane.
21 «Ye wode ooden yinttana, ‹Yikke, Kiristtoosa hyanne yene woy Kirist-
toosa sekka yene› yagayko, yinno ammanippete.
22 Worddo Kiristtoosan worddo nabuntsi denddii faas dandda7inttiko,
melle atto yezin Xoozii dooriduntsappa balitstsode wontsis kille bazin
gaama qofize baz beessada.
23 Yezin yinttii naaginttote, taanii yinttis ubba baz tiinidhii ohida.

Kiristtoosa lam7intsa ye7e
(Maato. 24:29-31; Luqa. 21:25-28)

24 «Yezin ye wode yinna madhitippa suuba,
«Awa dhumoda;
agina foo7ito ashshoda;
25 Xoolinttuntsi saloppa gol7oda;
mahi salo yeze wolqqitan en7oda.
26 Ye wode As Na7ay, damma wolqqaran bonchchora dhonne giddara
ye7odera un be7ada.
27 Ye wode E kiitanchchuntsana kiittoda. Oyddii zala sa7a gaxappa salo
gaxa yellodes, Xoozze dooride asuntsana shiishoda.

Wode yellidanno erisize belese minxito
(Maato. 24:32-35; Luqa. 21:29-33)

28 «Aaziztto belese minxappa tiirote; belesta aacize wode I hyayta cil7e
aykkide wode torchche yellidanno yin erane.

13:13 Maato. 10:22 **13:14** Mahe 9:27; 11:31; 12:11 **13:15** Luqa. 17:31 **13:19** Mahe 12:1; Qon. 7:14 **13:24** Isa. 13:10; Er. 2:10 **13:25** Isa. 34:4; Qon. 6:13; Er. 2:10 **13:26** Dane. 7:13; Qon. 1:7

29 Yinnii gaar, yinttii yinna ubba bazita hyanizanno be7ize wode ukkii furtsa yellidanno erote.
30 Taanii yinttis turo ohine; hyanna ubba bazita hyanode wontsis hyanne yeze asuntsi ubba hyayqqoos.
31 Salon sa7an aadhoda, yezin ta qaaltta mulon aadhoos.

Laatstsii ye7ode qammiton saatto ooden eroos
(Maato. 24:36-44)
32 «Yezin yinna qammiton yinna saatto Aday xalaalap attin melle atto yezin salo yeze kiitanchchuntsana maaqqikon woy Na7aya maaqqikon ooden erize baaya.
33 Yinna wodita ayde maaqqizako, yin eroosse gisho naaginttoten minggote.
34 Ta ye7ita fa keetsito ashshii, oge qitide atstse gaara. Atstsay fa aruntsis ommar ommar oocha inggi unttana oochitis ade mahida; mahi naagizen mintstsii naagode gaar kiittida.
35 «Yinnii gisho, minggote. Akkos gayko, karttii aday ugure maaqqiko woy qamma bilahe maaqqin woy Lukule oollize wode maaqqin woy wontta gooda maaqqin ayde ye7ode yezako, yin eroos.
36 Yin tiirikaayzin E yi7i yinttana gentto yezin denggaame gaar minggote.
37 Taanii yinttis ohizanno asi ubbuntsis ohine; minggote» yagayda.

14

Kiristtoosalla afa maaqqinttida
(Maato. 26:1-5; Luqa. 22:1-2; Waha. 11:45-53)
1 Faasiga Ba7aale bonchchize qamman boora Ba7ale bonchchize qamma yellodes lam77i qamma attida. Kahinunts hyalaquntsin higge asttamaaruntsi asi erikaayzin Yesuusa genii aykkii wodhodes oge koyane.
2 «Asuntsi kachchi kessaame fana Faasiga bonchchize qammite yinno oochchoos» yagayda.

Yesuusa shitto tizhide maachito
(Maato. 26:6-13; Waha. 12:1-8)
3 Yesuusa Bitaaniya katamite qursumara hyargginttide Simoona keetstsa munttalla afa bettezin, fettii maachita albasxiroose bilqqaaxe kumutsi narddoosa gaaze gaama al77o shitto ekkii yi7ida. Ye bilqqaaxiza mentsii shitto Yesuusa ommite gussida. 4 Yinna besite yeze asuntsappa fete fete zhilidhdhii, «Hyay shittiza cer hyarii lalizanna akkoso?
5 Hyay shittiza hyaydzdzii xeet dinaares* bayzi, birtto dahuntsis immades dandda7inttane» yaga7i fa gidda ohinttida. Yeyzi, yinna maachito gaama leqqida.
6 Yezin Yesuusa «Hyanna maachito akkon ga7ippete; izo akkos waytsete? Iza taas lo77o baz oochchida.
7 Dahuntsi ubba wode yinttara yene. Yin koyeze wode ayden yin unttana maaddodes dandda7ane, yezin taanii ubba wode yinttara yezoos.
8 Iza fa dandda7idanno oochchida; mahi tana mooges giigisades tiinidhdhii shitto tizhida.
9 Taanii yinttis turo ohine; sa7a ubbanne Wonggele ohinttize aban, asuntsi izo tiirode fana hyanna iza oochchidanna ohinttoda» yagayda.

13:32 Maato. 24:36 **13:34** Luqa. 12:36 **14:1** Keze 12:1 **14:3** Luqa. 7:37 * **14:5** ***Dinaar:*** Fettii asis fettii qamma oochas ciginttize miishe. **14:7** Mahe 15:11

Yihuda Yesuusa aatsii immades zorinttida
(Maato. 26:14-16; Luqa. 22:3-6)

10 Taphpho lam77i tamaaruntsappa fete Asqorootu Yihuda ga7inttize
Yesuusa kahinunts hyalaquntsis aatsii immades unttago hyanggida.
11 Unttii yinno si7eze wode ufaytti, «Nuunii nees bira inggoda» yagayda;
Yihuda Yesuusa aatsii immades wottize wode koyane.

Yesuusa fa tamaaruntsara Faasiga mu7ida
(Maato. 26:17-25; Luqa. 22:7-14, 21-23; Waha. 13:21-30)

12 Boora Ba7aale bonchchinttize tiino qamma, Faasiga katstsa ma7ades
mara shukkize wode Yesuusa tamaaruntsi eego, «Faasiga bonchchize
qamma ne ma7ade katstsa nu aba hyanggi giigisade?» ga7i oocida.
13 Yesuusa fa tamaaruntsappa lam77untsana hyannii gaara yaga7i kiit-
tida: «Katama qitote; yin hyammadera, xuggara hyaatsi tookkii fettii atstse
yinttara yellinttoda; eza kaallote.
14 E hyanggi gelize karttii adego, ‹Asttamaarize neego, «Taanii ta
tamaaruntsara Faasiga ma7ades zaqqo keetstsita aba yene?» gayda›
yaga7ote.
15 Karttii adday yinttana fooqella yeze giigii bettide dalgga kifile
beessada; yeyga giigizote» yagayda.
16 Yentsi tamaaruntsi kezii, katama hyanggida; Yesuusa unttago ohidanni
gaara denggi, Faasiga katstsa giigizida.
17 Saata ugurize wode Yesuusa taphpho lam77i tamaaruntsara yeyga
hyanggida.
18 Unttii bettii katstsa ma7adera, Yesuusa unttago, «Taanii yinttis turo
ohine; yinttappa fete taara mu7ize, tana aatsii inggoda» yagayda.
19 E tamaaruntsi azzanii, fa ommite ommite, «Turo tana yessane?» yaga7i
eza oocida.
20 Yesuusa mahi, «Ye atstse yin taphpho lam77untsappa feta; E taara
fettilla fa kushito gabate dakkizaya.
21 As Na7ay, Geeshi Maxaafite hyayqqoda ga7idanni gaara hyayqqoda,
yezin As Na7aya, aatsii inggize atstsa bade. Ye atstse yelinttikaayzar
attezako ees lo77o yeshsha» yagayda.

Laatstse kawo
(Maato. 26:26-30; Luqa. 22:14-20; 1 Qoro. 11:23-25)

22 Unttii ma7adera, Yesuusa boora ekkii, Xooz galatida; ye booriza baxxi,
fa tamaaruntsis inggitera, «Hya7ate, hyanna ta ashito» yagayda.
23 Xuu7a ekkii, Xooz galatii, unttis inggin ubbuntsin ye xuu7izeppa
uzhida.
24 Yesuusa, «Hyanna gaama asuntsi gisho goggize caaqo suutsi.
25 Taanii yinttis turo ohine; ta Xoozze ka7itumtte kille woyne ushshade
qammita yellodes mahi hyay woynizeppa uzhoos» yagayda.
26 Mazmure yexxidannippa suuba Shamahe Derizella afa kezida.

Phexiroosa kaddodanno Yesuusa tiinidhii ohida
(Maato. 26:31-35; Luqa. 22:31-34; Waha. 13:36-38)

27 Yesuusa unttago, «Yin ubba tana ashshii ashshii lalinttoda;» Xaafintti-
danni fana,
« ‹Xoozze duro yenggizaya wodhoda,
duruntsi ubbanna lalinttoda›
yagayda.

14:18 Maz. 41:9 **14:27** Zakka. 13:7

28 Yezin taanii hyayqoppa denddidannippa suuba yinttappa tiinidhii Galila
aadhoda» yagayda.
29 Phexiroosa mahi, «Unttii ubbuntsi nena ashshii ashshii dhabikon, ta
nena ashshoos» yagayda.
30 Yesuusa Phexiroosago, «Taanii nees turo ohine; hyayno qamma lukule
lam77i tohe oollodannippa tiino ne tana hyaydzdzii tohe kaddoda» ya-
gayda.
31 Yezin Phexiroosa kasennippa mintstsii, «Taanii melle atto yezin, neera
wolla hyayqqizakon, nena kaddoos» yagayda. Mahi melluntsi ubbuntsi
yinnii fana gayda.

Yesuusa Geetesemaane woossida
(Maato. 26:36-46; Luqa. 22:39-46)

32 Geetesemaane gaaze bessa hyanggida; Yesuusa fa tamaaruntsago,
«Taanii Xooz woossii maaqqade wontsis yin hyanne bettote» yagayda.
33 Yesuusa Phexiroosa, Yayqoobaran Wahannisa faara ekkii qitida;
gaama waayintti un7inttida.
34 Mahi unttago, «Taanii hyayqqode wontsis azzanida, hyanne gam7ote;
genttippete» yagayda.
35 Eeratsi tiino shiiqii, sa7alla bunqunttii, dandda7inttize baz maaqqiko,
hyanna waaye saata faappa aadhode gaar, Xooz woossida.
36 Mahi, «Ababa, ta Adayo, ubba bazita nees dandda7inttane, hyanna
waaye xuu7uto taappa hyaaso. Yezin ne qoftta hyanop attin ta qoftta
hyanippe» yagayda.
37 Yesuusa maaqqii yi7i, un genttezin denggi, Phexiroosago, «Simoona,
genttida? Neenii fettii saaten barkki naagodes dandda7osa?
38 Madha yin gelaame gaar barkki naagii Xooz woossote. Ayyaana giigida,
yezin yin ashita labbitsi» yagayda.
39 Mahika hyanggi tiinosttifana Xooz woossida.
40 Fa tamaaruntsago suub maaqqii ye7ize wode genttezin denggida. Un
aafto gentto goozii aykkide gisho E akko ohizakon eroos.
41 Hyaydzintsa unttago yi7i, «Hyanno yellodes genttii shemppolla? Yikke,
maaqqada; saata yellida; bo7ote! As Na7ay, nagaranchcha asuntsis aadhii
ingginttode wodita yellida.
42 Denddii yedhdhote; bo7ote, tana aatsii inggoday yellida» yagayda.

Yesuusa fa morkkunts kushite aykinttida
(Maato. 26:47-56; Luqa. 22:47-53; Waha. 18:3-12)

43 Yesuusa yinno hyaga ohodera, taphpho lam77i E tamaaruntsappa
fete, Yihuda, ellisii yellii ashshida. Mahi kahinunts hyalaquntsi, higge
asttamaaruntsin cimuntsi kiittin, mashshan gufen aykkii gaama asuntsi
eera wolla yi7ida.
44 Yesuusa aatsii inggiday yentsi gaama asuntsis, «Taanii yeerizay eza; eza
aykkii, mintstsii naagii, ekkii kanggote» yaga7i malla ohi gaddida.
45 Yihuda yellii wodhdhide gaar Yesuusago shiiqii, «Asttamaarzayo»
yaga7i Yesuusa yeerii ekkida.
46 Yentsi gaama asuntsi Yesuusa aykkida.
47 Yezin kale eqqiduntsappa fete fa mashshiza shoddii kahinunts
hyalaqize ariza guuddii, E hyayza gachchii olida.

14:28 Maato. 28:16

48 Yesuusa mahi, yentsi asuntsago, «Tana faanno mahi, faanno aykkzefana aykkodes mashshan gufen aykkii yi7idate?
49 Taanii Xoozze Keetstsa tamaarsitera, ubba wode yinttara yeze wode tana aykkikaayzara, yezin Geeshi Maxaafite ga7idanna folinttodes beezane» yagayda.
50 E tamaaruntsi ubbuntsi eza ashshii ashshii lalinttida.
51 Laxana xalaala ma77ide fettii na7atitsi atstsa Yesuusa kaallizaya asuntsi aykkida.
52 Yezin ye atstse laxinza ashshii ashshii, xira kallo woxxii qitida.

Yesuusa firdda Shanggo tiino kanggida
(Maato. 26:57-68; Luqa. 22:54-55, 63-71; Waha. 18:13-14, 19-24)

53 Asuntsi Yesuusa kahinunts hyalaqize keetstsa kanggida. Ize kahinunts hyalaquntsi, cimuntsin higge asttamaaruntsi shiiqii yene.
54 Phexiroosa kahinunts hyalaqize woofa yellodes hyaakora eza kaallii hyanggi ize kiitinttizuntsara bettii tama kaazhane.
55 Kahinunts hyalaquntsin firdda shangguntsi ubba Yesuusa wodhodes eella afa markka koyda, yezin akkon denggikaaya.
56 Gaama asuntsi eella afa worddo markkidhida, yezin un markkatitsita fetto baaya.
57-58 Fettii fettii asuntsi denddii eqqii Yesuusalla, «E, ‹Taanii asi keexide hyanna Xoozze Keetsito lalii, asi kushera keexinttikaayze melle Xoozze Keetstsi hyaydzdzii qamma gidda keexxoda› ga7odera nuunii si7ida» yaga7i worddo markkidhida.
59 Maaqqo yezin, un markkatitsita yinnan fetto baaya.
60 Kahinunts hyalaqize as ubbunts tiintte denddii eqqii, «Hyantses nena mootize mootis ne mahizebaz baa?» yaga7i Yesuusa oocida.
61 Yezin Yesuusa si77i gayda; akkon mahikaaya. Kahinunts hyalaqize, «Anjjinttide Xoozze Na7ay, Kiristtoosa nenane?» yaga7i mahi oocida.
62 Yesuusa mahi, «Yee tana, yin As Na7ay, wolqqaama Xoozzeppa mizaqi zalara bettezin mahi salo dhonnera ye7odera be7ada» yagayda.
63 Kahinunts hyalaqize fa ma7ito feedhii, «Nuus melle markka akko koshshe?
64 Yin E cashito si7ida; yin qoftta akko?» yagayda. Un ubbuntsi, «E hyayqqodes beezane» yaga7i eella afa firddida.
65 Unttappa fete fete eella afa cutte aykkida. E aafto goozii baqqittera, «Nena qoxxide oode? Ane nuus oho!» yagayda. Naagizuntsi eza guudditera kanggida.

Phexiroosa Yesuusa kaddida
(Maato. 26:69-75; Luqa. 22:56-62; Waha. 18:15-18, 25-27)

66 Phexiroosa kahinunts hyalaqize woofa yeekka zalara yezin, kahinunts hyalaqize maachi aruntsappa fetta ize yi7ida.
67 Phexiroosa tama kaazhanno bi7i, dakkii loytsii bi7i, «Neenin Naazirete Yesuusara yene» yagayda.
68 Yezin Phexiroosa, «Ne gaazana akko yezakon ta eroosin, taas tiirinttoos» yaga7i kaddida. Yaga7i maaqqii woofa kezida [iira lukule oollida][†].
69 Yinna arita Phexiroosa bi7i, E kale eqqide asuntsago, «Hyay atstsen unttara yene» ga7i mahi ohida.

14:49 Luqa. 19:47; 21:37 **14:57-58** Waha. 2:19 **14:62** Dane. 7:13 **14:64** Leewe 24:15

[†] **14:68** Fettii fettii maxaafite iira lukule oollida gaazana baaya

70 Yezin Phexiroosa mahin kaddida. Eeratsi gam7odera, kale eqqide asuntsi mahi Phexiroosago, «Neenii Galila sa7a asi maaqqide gisho turo unttara yene» yagayda.
71 Yezin Phexiroosa, «Taanii yin gaaze atstsa eroos!» yaga7i fana baadditera caaqo aykkida.
72 Iira lukule lam7intsa oollii ashshida. Phexiroosa Yesuusa eego, «Neenii lukule lam77i tohe oollodannippa tiino hyaydzdzii tohe tana kaddoda» eego gaydanno tiirii yeekkida.

15

Yesuusa Philaaxoosago kanggida
(Maato. 27:1-2, 11-14; Luqa. 23:1-5; Waha. 18:28-38)

1 Wontta gooda ellisii kahinunts hyalaquntsi, cimuntsi, higge astta-maaruntsin firdda shangguntsi ubba shiiqii zorinttida. Unttii Yesuusa accii kanggi Philaaxoosas aatsii inggidda.
2 Philaaxoosa eego, «Neenii Ayhudunts kaati?» yaga7i oocida.
Yesuusa mahi, «Ne gayda» yagayda.
3 Kahinunts hyalaquntsi Yesuusa gaama bazara mootida.
4 Yezin Philaaxoosa mahi Yesuusago, «Nees mahizebaz baa? Unttii neella akko mooto ke7izako bo7oso?» yagayda.
5 Yezin Yesuusa mellebaz mahanxi ixxin, Philaaxoosa gaama qoppida.

Yesuusa hyayqqo ga7i firddida
(Maato. 27:15-26; Luqa. 23:13-25; Waha. 18:39-40; 19:1-16)

6 Philaaxoosas Faasiga Ba7aale bonchchize qammite asuntsi koyze fettii asi achchappa billize woga yene.
7 Ye wode fettii Barbaana gaaze atstse kachchi dentsii shemppo wodhide asuntsara wolla achi keetstsa yene.
8 Gaama asuntsi Philaaxoosago yi7i tiinoppa yiizitera gam7ide fana oochchode gaar eza oocida.
9 Philaaxoosa asuntsana mahi, «Taanii yinttis Ayhudunts kaatiza billode gaar koyane?» yaga7i oocida.
10 Yinno E ga7idanna, kahinunts hyalaquntsi Yesuusa qanaatii aatsii inggidanno erize gisho.
11 Yezin kahinunts hyalaquntsi E gisho Barbaana billode gaar, yentsi shiiqide asuntsi Philaaxoosa woossode gaar asuntsana zorida.
12 Philaaxoosa mahi, «Yeezin, yin Ayhude kaati gaazaya wayssa?» yagayda.
13 Asuntsi Philaaxoosalla afa uukki, «Masqalalla afa eza suxxo» yagayda.
14 Philaaxoosa asuntsago, «Akkoso? E akko iita baz oochchido?» yagayda.
Yezin asuntsi tiinostippa gujjii uukki, «Masqalalla eza suxxo» yagayda.
15 Philaaxoosa asuntsana ufayssodes koyi, Barbaana asuntsis billida; yeyzi allanggara Yesuusa garafii, masqalalla afa suxxode gaar aatsii inggida.

Wottaddaruntsi Yesuusa leqqida
(Maato. 27:27-31; Waha. 19:2-3)

16 Yinnippa maaqqii, wottaddaruntsi Yesuusa ekkii Piratoriya gaaze Poolis xaaba kanggi, melle wottaddaruntsana ubba fettilla xeegida.
17 Mahi zoqo afula eza mayzida; anggatsi zawude giigizii, E ommite gaddida.

18 Yinnippa maaqqii, eego, «Ayhudunts kaatizayo saro» yaga7i, kushe dentsida.
19 E ommite gufera guuddida; mahi eella cuttida; bunqquntii ees goynida.
20 Eza toochidannippa maaqqii zoqo afula eeppa qaarii ekkii, E afultto eza ma7isii masqalalla afa eza suxxodes ekkii kanggida.

Yesuusa suxxida
(Maato. 27:32-44; Luqa. 23:26-43; Waha. 19:17-27)

21 Un hyanggitera, Iskkinddirenen Rufoosa aday, Simoona gaaze Qereena sa7a asi, gaxareppa katama ye7izera yellintti, Yesuusa masqala wolqqara toossida.
22 Yeyzi Golggotta gaaze bessa Yesuusa kanggida. «Golggotta» gaazanna «Omma ota» ga7e.
23 Hyargaame fana karbbe gaaze gaalla worqqinttide woyne uzho ga7i ees inggida. Yezin E uzhanxi ixxida.
24 Unttii masqalalla afa eza suxxida. Oona akko yellodyezakon ga7i E afultto shagii ixa olida.
25 Un masqalalla afa eza suxxize wode wonttappa hyaydzdzii saate.
26 Un, «Ayhudunts kaat» yaga7i eza mootize xuufe xaafii gaddida.
27 Yesuusara lam77i faanuntsana feta eeppa mizaqi zalara hyankkaya eeppa workkita zalara masqalalla afa suxxida.
28 Geeshi Maxaafite, «Iita baz oochchide asuntsara E faydinttida» ga7inttidanna folinttida.
29 Ogera aadhize asuntsi Yesuusa leqqii, fa ommito en7izi cazhida; «Zambbay! Xoozze Keetsito lalii hyaydzdzii qamma gidda keexizayo, ne ommito ashsho;
30 ane masqalizeppa wodhdhii nena ashsho» yagayda.
31 Yinnii gaara, kahinunts hyalaquntsi higge tamaarssizuntsara fettilla Yesuusa leqqii, «Melluntsana ashshida, yezin fana ashshodes dandda7oos;
32 nuunii bi7i ammanode gaar Kiristtoosa, Isra7eele Kaati, ane masqalappa hyatte wodhdho» yagayda. Mahi melle atto yezin, eera masqalalla afa suxunttiduntsappa eza leqqida.

Yesuusa hyayqqida
(Maato. 27:45-56; Luqa. 23:44-49; Waha. 19:28-30)

33 Izippun saateppa dentsii, uddufun saate yellodes sa7ita ubba dhumida.
34 Uddufun saate Yesuusa fa qaaltto dhoqi yiizii, «Elohee, Elohee, laama sabaqitani?» yagayda. Yinnii bilitsita, «Ta Xoozayo, ta Xoozayo, tana akkos ashshido?» ga7e.
35 Ize eqqide asappa fete fete yinno si7i, «Yikke, Eeliyaasa xeegane» yagayda.
36 Yentsi asuntsappa fete woxxii, gurba fuzara caala woyne baazhii; gufe bertstsalla gaddii, «Naagote; Eeliyaasa masqalappa eza ketstsodes ye7odyezako ane bo7oda» yaga7i Yesuusa doonago ushshodes shiishida.
37 Yesuusa fa qaaltto dhoqi yiizii uukki, hyayqqida.
38 Xoozze Keetstsa suxunttide magaraajita wokkappa sulle gaxa yellodes, lam77i kezii feedhinttii wodhdhida.
39 Masqalzeppa tiino zalara ize eqqide fettii mato hyalaqize, Yesuusa wayzi hyayqqezako bi7ide wode «Hyay atstse turo Xoozze Na7a» yagayda.

15:21 Rome 16:13 **15:28** Isa. 53:12 **15:29** Maz. 22:7; 109:25; Mar. 14:58; Waha. 2:19 **15:34** Maz. 22:1 **15:36** Maz. 69:21 **15:38** Keze 26:31

40 Yinno hyaakora eqqii be7ize eerats maachuntsi yene. Un gidda
Magdela Mayrama, geezze Yayqooban Yoosa intta Mayramiran Salooma
yene.
41 Yentsi maachuntsi Yesuusa Galila yeze wode eza kaalliduntsanan
eza mokkiduntsana mahi Yesuusara wolla Yerusalaame hyanggide melle
gaama maachuntsi ize yene.

Yesuusa mooginttida
(Maato. 27:57-61; Luqa. 23:50-56; Waha. 19:38-42)

42-43 Sa7ita uguride wode shiiqide asunts gidda bonchchinttide Ayhude
shangguntsappa fete, Yoosefa gaaze atstse, Xoozze ka7itumo yo7odanno
naagitera yeze, Armmatiyasa katama asi yezay yi7ida. Wonttistte Samb-
batas giiginttize qamma maaqqide gisho Yoosefa miinggi Philaaxoosago
hyanggi, Yesuusa ahito ekkodes woossida.
44 Philaaxoosa Yesuusa hyayqqidanno si7ide wode gaama qoppida; mato
hyalaqiza xeegii, «E hyayqqi gam7ida?» yaga7i oocida.
45 Philaaxoosa Yesuusa hyayqqidanno mato hyalaqizeppa si7i E ahito
Yoosefas inggida.
46 Yoosefa moogo afula wonggi; Yesuusa ahito masqalappa ketstsii,
afulara xaaxii, shuchchappa woocinttide booza gidda E ahito moogida.
Mahi yinna booziti doontte damma shuchchi gol7izi gaddida.
47 Magdela Mayramiran Yoosa intta Mayrama Yesuusa ahito un aanne
gaddizako be7ine.

16

Yesuusa hyayqoppa denddida
(Maato. 28:1-8; Luqa. 24:1-12; Waha. 20:1-10)

1 Sambbata aadhidannippa suuba Magdela Mayramo, Yayqooba intta
Mayramiran Salooma hyanggi, Yesuusa ahito tishshades shitto wonggida.
2 Wogga wode wontta gooda xalqe kessadera, booza hyanggida.
3 Un fa gidda fetay fetayra, «Booziti doonttippa nuus shuchchito oode
gol7izi hyaasode?» yaga7i ohinttida.
4 Un be7ize wode ye anddir damma shuchchize bunbbulunttii
hyal7idanno bi7ida.
5 Yesuusa mooginttide booziti gidda gelize wode fettii yidhdho dhiiratsay
bootsi ma7o ma77i, mizaqi zalara bettiday bi7i tannida.
6 Yezin E unttago, «Tannippete; masqalalla afa suxunttide, Naazirete
Yesuusa yin koyzanno taanii erane. E hyanne baaya, hyayqoppa denddida.
Un eza moogide bessito hyanno bo7ote.
7 Hyatte hyanggi Yesuusa tamaaruntsisin Phexiroosas, ‹Yesuusa yint-
tappa tiinidhii Galila aadhida. E yinttis ohidanni fana yin eza yeyga
be7ada› ga7i ohote» yagayda.
8 Maachuntsi zhashmora goqii boozitippa kezii aachinttida. Mahi un
zhashtize gisho yinno oodesin akkon ohikaaya.*

15:41 Luqa. 8:2-3 **16:7** Maato. 26:32; Mar. 14:28 * **16:8** Fettii fettii zaga maxaafuntsi Marqqoosa Wonggele faydo 8 lla afa essane. Mahi fettii fettii maxaafuntsi faydo 9-20 yellodes yeze qoftto gujjoos. Maaqqikon melluntsi, faydo 8 kaallii yezanno gujjane. Yinnan [Maachuntsi hyanggi, kiitanchcho ohidanno ubba Phexiroosan eera yezuntsis hyaatara ohida. Yinnippa suuba, Yesuusa fa tamaaruntsana geeshin medhina atotitsi Wonggele kiitto awa kessappa awa gelo yellodes kiittida]

Yesuusa Magdela Mayramis benttida
(Maato. 28:9-10; Waha. 20:11-18)

9 Yesuusa hyayqoppa denddidannippa maaqqii wogga wode wontta, laappun tuna ayyaanuntsana kesside Magdela Mayramis tiinidhii benttida.
10 Iza hyanggi eera tiino yezuntsis, un azzaniteran yeekkittera yezin ohida.
11 Yezin Yesuusa faxa yezannon iis benttidanno un si7ide wode iza gaazanno ammanikaaya.

Yesuusa lam77i fa tamaaruntsis benttida
(Luqa. 24:13-35)

12 Yinnippa suuba, unttappa lam77untsi katamappa kezii hyammadera, ogella afa Yesuusa tiinoppa dumudhii unttis benttida.
13 Un suub maaqqii, melluntsis ohidap, attin melluntsin un ohito turo gaykaaya.

Yesuusa taphpho fettii fa tamaaruntsis benttida
(Maato. 28:16-20; Luqa. 24:36-49; Waha. 20:19-23; Hawa. 1:6-8)

14 Suubappa taphpho fettii E tamaaruntsi katstsa ma7adera, Yesuusa unttis benttida. Unttis ammano baayze gishon hyayqoppa E denddidanno bi7ide asuntsi ohin un ammananxii ixxide gisho E unttana borida.
15 E unttago, «Sa7a ubba qitii as ubbuntsis Wonggele ohote.
16 Ammanidayin xammaqinttiday attoda, yezin ammanoose firddinttoda.
17 Ammanzuntsis hyanna mallita ingginttoda. Un ta suntsite tuna ayyaana kessoda, kille doonara ohinttoda.
18 Un shooshi aykkikon woy wodhizebaz uzhikon unttana qohaama. Mahi un fa kushito hyargginttizuntsalla afa gaddii unttana fatstsoda» yagayda.

Yesuusa ude Salo kezida
(Luqa. 24:50-53; Hawa. 1:9-11)

19 Laatstsii Yesuusa tamaaruntsara ohinttidannippa suuba ude salo kezida; Xoozzeppa mizaqi zalara bettida.
20 E tamaaruntsi qitide bessa ubba qaala ohida. Laatstsin unttara wolla oochchane. Unttii ohize qaaltta turo maaqqidanno Xoozii unttis inggide mallite miintsane.

16:15 Hawa. 1:8 **16:19** Hawa. 1:9

Luqasa Xaafide
Yesuus Kiristtoosa Wonggele
Gele

Yesuusa dooride taphpho lam77i hawaaruntsi gidda Luqasa baaya. Luqasa Wonggele, Yesuusa tiino nabunts doontte ye7oda ga7intti ohinttidanno, Isra7eeluntsi kaseppa kafittera yezide «Kiristtoosa» maaqqidanno as kochchi ubba ashshizaya maaqqidanno qonccizane. Luqasa, fa maxaafte Yesuusa dahuntsis Wonggele sabbakodes fa adeppa kiitinttidaya maaqqidanno hyanna Wonggeltte asuntsis yeze dumma dumma madhappa kessizaya maaqqidanno ohida. Luqasa Wonggele gidda, Yesuusa ye7e baz ohize tiino zofantten Yesuusa ude Salo kezidanno ohize faaditsi zofantte benttii ohinttidanna ufays baz. Yesuusa Salo kezidannippa maaqqii ammano wayzi diccezakon dalggezakon ohize taarikito hyay Wonggele xaafize hawaaruntsi oocha maxaafite xaafida.

Kiitanchcho mazmure baz, Yesuusa yelinttide wode wude yenggizuntsi hyanggi bi7idanno ohize taarike, Yesuusa na7atitsa Xoozze keetstsa hyanggidanno, yiqsinttize Samaara atstse bazin dhabii benttide na7ay baz ohize taarike, Luqasa Wonggele xalaala benttize taarike. Luqasa Wonggeltte gaxappa gaxa yellodes yeze waanna qoftta woosa baz, Geeshi Ayyaanabaz, Yesuusa oocha gidda maachchuntsis yeze bessin Xoozii nagara maarizanno.

Aafe Qofuntsi

Gele qofa *1:1-4*
Xammaqize Wahannisan Yesuusa yelintton dichiton *1:5—2:52*
Xammaqize Wahannisa oocha *3:1-20*
Yesuusa xinqqatton fattaninttidanno *3:21—4:13*
Yesuusa Galila oochchide oocha *4:14—9:50*
Galilappa Yerusalaame yellodes *9:51—19:27*
Wurssutsi saamintte Yerusalaame kara gancce *19:28—23:56*
Hyayqoppa dendde, asis qonccen salo keze *24:1-53*

1 Bonchcho Tewofiloosa, nu gidda folinttide bazis gaamuntsi, faas dandda7inttide gaar xaafida.
2 Yinna taarikito un xaafidanna tiinoppa aykkii aafe markkuntsin qaala xaafii nuus ohidanno.
3 Taanin ta baggara tiinoppa qoppii bi7idanippa suuba yinna taarikita hyanidanno luulizii nees Tewofiloosas xaafizanna taas lo77o maaqqii benttida.
4 Yinnan, ne tamaaridanna turo maaqqidanno erisodes.

Xammaqize Wahannisa yelintte

5 Yihuda kaat Heroodisa wode Abiya baggappa maaqqide Zakkariyaasa gaaze Ayhude kahine yene. E machchitan Aarona kochchappa. I suntsitan Elssabeexo.
6 Lam77untsin Laatstse wogan kiitto ubba naagii bore baayzin Xoozze tiintte xillotitsara yezida.
7 Yi7op attin Elssabeexa dhoontsi maaqqide gisho unttis na7a baaya. Lam77untsin cinggida.

1:5 1 Zeena 24:10

8 Fettii wode Zakkariyaasa fa tarttii ode Xoozze tiino kahinetitsara oochchane.
9 Kahinetitsi wogara Xoozze keetstsa gelii ixaane cugissades eza ixa yellida.
10 Ixaane cugize wode asuntsi ubba bale woossane.
11 Laatstse kiitanchchize zharsho zharshize bestippa mizaqi zalara eqqii benttida.
12 Zakkariyaasa eza bi7i tannii gaama zhashtida.
13 Yezin kiitanchchize eego, «Zakkariyaasa zhashtippe; ne woosita sinttida. Ne machchita Elssabeexa dhiiratsi na7a yeloda, eza Wahannisa ga7i ne suntsoda.
14 E nees wallon ufayssi maaqqada; gaamuntsi E yelintte ufayttoda.
15 Laatstse tiino E damma maaqqada; woyne ushshii maaqqin melle matstsize ushshii uzhaama. Fa inttii sazite yezara Geeshi Ayyaanara kumoda.
16 Isra7eele asuntsappa gaamuntsana fa Laatstse, Xoozzego mahoda.
17 Aduntsi wozintto na7untsago mahoda, kiitinttoosuntsana xillotitsi cinccatitsago mahode gaar, Laatstsis koshshize worzha giigisades Eeliyaasa ayyaanaran wolqqara Laatstse tiintte hyammada» yagayda.
18 Zakkariyaasa kiitanchchizego, «Ta yinno akkora erode? Taaran ta machchitira cinggida» gayda.
19 Kiitanchchize mahi, «Taanii Xoozze tiintte eqqize Gabre7ele. Hyanna misiraachchito nees ohodes Xoozappa kiitinttida.
20 Yikke, wodito naagii folinttode ta qaaltto ne ammananxii ixxide gisho hyanna folinttode wontsis ne doontta muume maaqqada, ohinttodesin ne dandda7aama» yagayda.
21 Ye wode Zakkariyaasa Xoozze keetstsite gelii gam7ide gisho akko yi7ido ga7i asuntsi bale naagitera gam7ida.
22 E bale kezii unttana ohissades dandda7ikaaya. Malla kushera beezanip attin ohinttodes dandda7oosanno bi7ide wode qonccitsi bi7idanno erida.
23 Zakkariyaasa oocha wodito folii fa kara maaqqida.
24 Yinnippa suuba, E machchita Elssabeexa wodaxida. Ichchin agina kumutsi fana geentsi asis benttikaayzara gam7ida.
25 Iza, «Laatstsii fa maarotitsite ta toochito as giddappa hyaasodes bi7i hyanna wodite hyanno taas oochchida» yagayda.

Yesuusa yelinttodanna tiinidhii ohinttida

26 Elssabeexa wodaxidannippa izippuntsa agintte, Xoozii Kiitanchcho Gabre7ele Galila gade yeze Naazirete katama kiittida.
27 Ezin Yoosefa gaaze kaat Dawute kochchappa maaqqide atstses oocinttide wudurttigo kiitinttida. Yinna wudurtta Mayramo ga7inttane.
28 Kiitanchcho iigo hyanggi, «Gaama kadhinttidanne, saro nees maaqqe, Xoozii neera yene» yagayda.
29 Mayrama E ohite gaama tannii, «Hyanna akko saritse» ga7i qoppida.
30 Kiitanchchize mahi, «Mayrame, zhashtippe; ne Xoozze tiintte nashsho denggida.
31 Yikke ne wodaxoda dhiiratsi na7a yeloda, E suntsiton Yesuusa ga7i suntsoda.
32 E damma maaqqada, Ubbappa kattara Xoozze na7a ga7intti xeegintoda. Laatstse Xoozze E aday Dawute araata ees inggoda.

1:15 Faydo 6:3 **1:17** Mil. 4:5-6 **1:19** Dane. 8:16; 9:21 **1:27** Maato. 1:18 **1:31** Maato. 1:21 **1:32** 2 Sam. 7:12-13, 16; Isa. 9:7

33 E Yayqooba kochchalla afa medhina ka7itoda; E ka7itumttis hyal7e
baaya» yagayda.
34 Mayrama kiitanchchizego, «Yinna wayzi hyanode? Ta dhiiratsara
yellinttikaaya» yagayda.
35 Kiitanchchize mahi, «Geeshi Ayyaana neella afa wodhdhoda, Ubbappa
kattara Xoozze wolqqita neella afa shemppoda. Yinnii gisho, yelinttide
geeshi na7ay Xoozze Na7a ga7inttoda.
36 Yikke, ne igintta Elssabeexa fa cimatitsi laytsite dhiiratsi na7a
wodaxida. Iza dhoontsi ga7inttidanno, yezin hyatte izippuntsa agina
aykkida.
37 Xoozza gamizebaz baaya»yagayda.
38 Mayrama, «Yeezako, taanii Laatstse arttis, ne qaaltti gaar taas yi7o»
yagayda. Yinnippa suuba, kiitanchchize iippa shaakkinttida.
39 Mayrama yinna saamintte denddii Yihuda sa7a yeze fettii ale katama
qitida.
40 Zakkariyaasa kara gelii Elssabeexo sarotsida.
41 Elssabeexa Mayrama sarotsizanno si7ize wode I saztte yeze na7ay
ufayssara dollida. Elssabeexa Geeshi Ayyaanara kumii,
42 fa qaaltto dhoqi yiizii, «Neenii maachuntsappa anjjinttidanno, ne
wodaxide na7ayin anjjinttidaya.
43 Yi7o yezin, ta Laatstse intte, neenii taago ye7ode gaar ta oode?
44 Yikke ne sarotitsito ta si7ize wode ta sazite yeze na7ay ufayssappa
dollida.
45 Laatstsii foloda ga7i inggide qaaltto ammanidanna, iza anjjinttidanno»
yagayda.

Mayrami mazmure

46 Mayrama hyannii gaara yagayda:
«Ta shemppita Laatstsa bonchchane,
47 ta Ayyaanze gaalla Xoozzella ufayttane.
48 E fa arttii toochito bi7ida.
Hyaynoppa aykkii yeletitsi ubba tana anjjinttidanno ga7oda.
49 Wolqqaama maaqqide E, taas damma baz oochchida.
E suntsita Geeshi.
50 Eza bonchchizuntsalla afa,
E maarotitsita medhinappa medhina yellodes.
51 Fa qesite mintsi baz oochchida,
fa wozintte uturtizuntsanna lalida.
52 Damma kaatuntsana araatizeppa wodhizida;
Fa ommito toochizuntsana bonchchida.
53 Naydhdhiduntsana lo77o bazara mishshida,
yezin duruntsana kallo kushe dakkida.
54 Fa maarotitsito qoppii,
Fa ariza Isra7eele maaddida.
55 Yinnan nu aduntsis ohide qaala,
Abrahamasin E zarttis ga7idanno medhinas folodes»
yagayda.
56 Mayrama Elssabeexi kale hyaydzdzii agina gaar gam77i fa kara
maaqqida.

1:37 Medho 18:14 **1:46** 1 Sam. 2:1-10 **1:48** 1 Sam. 1:11 **1:52** Iyo. 5:11; 12:19 **1:55** 1 Sam. 2:1-10 **1:55** Medho 17:7

Xammaqize Wahannisa yelintte

57 Elssabeexis yelo qamma yellin dhiiratsi na7a yelida.
58 I dootsuntsin I iginuntsi Laatstsii damma maarotitsi oochchidanno si7i,
iira wolla ufayttida.
59 Osfuntso qammite zhooga na7aya garrazodes yi7ida. E aday suntsite
Zakkariyaasa ga7i suntsodes koyda.
60 Yezin intta, «Ade, Wahannisa ga7inttodes beezane» yagayda.
61 Unttin, «Ne iginutsappa hyay suntsera xeeginttide ooden baaya»
yagayda.
62 E aday oode ga7i suntsodyezako erodes koyi eza malla oocida.
63 E xaafizebaz oocii ekkii, «E suntsita Wahannisa» ga7i xaafida. Ubbuntsi
E xaafidanno bi7i gaama qoppida.
64 Iira Zakkariyaasa il7antsita bilinttida, Xooz galatittera ohintte aykkida.
65 Dootsuntsi ubba zhashmora kumida. Hyanna hyanidanna ale Yihuda
sa7a ohinttida.
66 Yinno si7eze ubbuntsi, «Hyay na7ay akko yi7ad yessa?» ga7i fa gidda
ohinttida. Laatstse kushita eera yene.

Zakkariyaasa tinbbite

67 Wahannisa aday Zakkariyaasa Geeshi Ayyaanara kumii hyannii gaara
yaga7i tinbbite ohida.
68 «Isra7eele Laatstse Xoozze galatintto,
yi7i fa asuntsana wozida.
69 Fa arize Dawute keetstsa
atotits wolqqa dentsida.
70 Yinnan zaga wode geeshi nabunts doontte ohinttidanni fana,
71 E ashita nu morkkuntsappan
nuura olinttize ubbunts kushtippa.
72 Yinno E oochchidanna nu aduntsis fa maarotitsito beessadesin,
fa geeshi caaqito naagodes.
73 Nu aday Abrahamas caaqqide
caaqito qoppodesin
74 nu morkkuntsi kushtippa kessii
zhashimo baytsi ees kiitinttode fana.
75 Nu laytsite ubbanne geeshshatitsaran xillotitsara
fa tiintte nuna essodes.
76 Ta na7ayo, neenii Ubbappa kattara Xoozze nabe ga7inttoda.
Laatstse ogito loytsodes ne E tiintte hyanggoda.
77 Un nagartta uccinttin,
un atotitsi era denggodanno ne Laatstse worzhitis ohoda.
78 Nu Xoozze lo77o maarotitsitippa denddii
wontta xalqe nuus saloppa kezida.
79 Yinnan dhuma giddan,
hyayqo dasho oomo yezuntsis foo7issades,
nu tohiton saro ogego mahodes»
yagayda.
80 Na7ay diccida, Ayyaanara minggida, Isra7eele asuntsis benttode
wontsis akko baayze ganasa yezida.

1:59 Leewe 12:3 **1:76** Mil. 3:1 **1:79** Isa. 9:2

2

Yesuusa yelintte
(Maato. 1:18-25)

1 Ye wode Roome gade yeze as ubbuntsi faydinttode fanan suntsita
xaafinttode fana kaati Awugisxoosa kiittida.
2 Yinnan Qerenoosa Sooriya gade ahize wode oochinttide tiino faydo.
3 Yinnii gisho, fettii fettii asi fa suntsito xaafinttodes fa yelinttide gade
qitida.
4 Yoosefan Dawute keetstsappan kochchappa maaqqide gisho Galila
Naazirete katamappa denddii Dawute katama maaqqide Yihuda Beeteleme
qitida.
5 Hyanggodera, yelodes wode hyal7ide E oocii gaddide, Mayramira wolla
xaafinttodes hyanggida.
6 Un ize yezin iis yelo wode yellida.
7 Fa anggis na7aya yelida. Curqqara xaaxii zaqqo aqize keetsi bessi
dhabide gisho gongga gidda woytstsida.

Wude yenggizuntsanan kiitanchchon

8 Yinna gadite qamma duro wude yenggite zooze aqize wude yeng-
gizuntsi yene.
9 Laatstse kiitanchcho yi7i un kale eqqida. Laatstse bonchcho un kantto
wutii foo7ida; unttin damma zhashimo zhashtida.
10 Kiitanchchize unttis, «Zhashtippete! Yikke, as ubbannis maaqqide
damma ufayssi misiraachcho ekkii yi7ida.
11 Yinnan, Dawute katamite ashshizay yinttis hyayno yelinttida. Ezin
Laatstse Kiristtoosa.
12 Yinnan yinttis malla maaqqe; zhooga na7ay curqqara xaaxintti gongga
gidda woy7idaya yin demmada» yagayda.
13 Qoppikaayzin gaama Salo kiitanchchuntsi kiitanchchizera fettilla bent-
tii, yaga7i galatida,
14 «Bonchcho Xoozzes afa salo,
sarotitsi sa7alla afa Xoozii kadhize asis maaqqe.» Yagayda.
15 Kiitanchchuntsi unttappa shaakkintti salo kezidannippa suuba wude
yenggizuntsi, «Ane Laatstsii nuus qonccizide bazin hyanidanno be7ades
Beeteleme yedhdhote» yagayda.
16 Unttin ellisii hyanggida. Mayramo, Yoosefan zhooga na7ay gongga
gidda woy7idaya bi7ida.
17 Bi7i maaqqii na7ibaz unttis ohidanno, geeshi yinna besite yeze asuntsis
markkidhida.
18 Yinno si7ide ubba wude yenggizuntsi ohidanno gaama qoppida.
19 Mayrama hyanide baz ubba fa wozintte qoppittera yene yeshsha.
20 Yenggizuntsi unttis ohidanni gaara yi7in bi7ida. Yinnii gisho, fa
si7idebazisin bi7idebaz ubbannis Xoozze bonchchiten galatitte maaqqida.

Yesuusa Xoozze keetstsa kanggida

21 Osfuntsa qammite, garraze wode yellin, iis agina attodannippa tiino
kiitanchcho gaddide suntsite Yesuusa ga7inttida.
22 Muse higge fana un geezhize wode folinttidanippa suuba Yoosefaran
Mayramira zhooga na7a fa Laatstses immades Yerusalaame qitida.

2:21 Leewe 12:3; Luqa. 1:3 **2:22** Leewe 12:6-8

23 Yinnan, Laatstse higgera, «Dhiiratsi maaqqide anggis na7a ubbuntsi
Laatstsis dummudhidaya maaqqe» ga7intti xaafinttidanno folodes.
24 Mahi Laatstse higge, lam77i koka woy wolle zharshodes kanggida.
25 Ye wode geeshin ammanora mintsii maaqqide Simoona ga7inttize
atstse Yerusalaame yene. E Isra7eeluntsana ashshiza naagitera yene.
Geeshi Ayyaanan eella afa yene.
26 Mahi Kiristtoosa bi7ikaayzara hyayqqamanno Geeshi Ayyaana ees
beezin erii yene.
27 E ye wode Ayyaana kaalitsin Xoozze keetstsa qitida. Na7ay inttiran
adera woga folodes zhooga na7aya Yesuusa ekkii gelide wode. 28 Simoona
mokkii ekkii na7aya iringgi, yaga7i Xooz galatida.
29 «Laatstso ne taas gelide qaaltti fana,
hyatte ne ariza sarora moyzo.
30 Ta aafta asi ubbunts tiino ne giigizide,
31 ne atotitsito bi7ida.
32 Yinnan Ayhude maaqqoosse ubbuntsis,
Xoozze ogito geeshize foo7o,
ne asunts Isra7eeluntsis bonchcho» yagayda.
33 Yoosefaran Mayramira E baz ohinttidanne gaama qoppida.
34 Simoona unttana anjjida. Intta Mayramigo, «Yikke hyay na7ay
Xoozappa doorinttide gaama Isra7eeluntsis un gol7itisin un dendditis
malla maaqqada. Yinnon gaamuntsi ixxane.
35 Ne shemppitan mahi mashshara cadinttoda» yagayda.
36 Mahi Aseere kochchappa maaqqide Faanu7ela na7ita Haanna
ga7inttize nabita yene. Iza gaama cinggida; iza azinzera laappun bere
yezida.
37 I azinze hyayqqin osfun tam oyddii bere maaqqade wontsis qamman
awara face baytsi woosaran xoomara Xoozze Keetstsa oochchane.
38 Iza yinna saate hyanggi Xooz galatida; Yerusalaame atotitsi wode
naagize ubbuntsis zhooga na7ay baz markkidhida.
39 Yoosefaran Mayramira Laatstse higgite kiitinttide wogito ubbanno
folidannippa suuba Galila sa7a yeze fa katama Naazirete maaqqida.
40 Na7ay dicciteran minggitara hyanggida. Cinccatitsara kumida; Xoozze
aadho keehatitsita eella afa yene.

Yesuusa Xoozze keetstsa qitida

41 Yoosefaran Mayramira Faasika Ba7ale bonchchodes ubba bere
Yerusalaame qitane.
42 Yesuusas taphpho lam77i bere maaqqide wode tiinoppa hyanggizanii
fana baalito bonchchodes hyanggida.
43 Ba7ale bonchchidanippa suuba kara maaqqize wode na7ay Yesuusa
Yerusalaame attida. Yezin Yoosefaran Mayramira E Yerusalaame attidanno
erikaaya.
44 E kara maaqqide asara yeze gaara yi7in un fettii qamma oge yedhd-
hida. E baayzanno eridannippa suuba fa iginuntsi kalen lagguntsi kale
koyda.
45 E ize dhabin koyitera suuba Yerusalaame yellodes yi7ida.
46 Hyaydzdzii qammappa suuba Xoozze Keetstsa asttamaarunts gidda
bettii unbaz si7itten unttana oocitera yezin denggida.

2:23 Keze 13:2; 12 **2:39** Maato. 2:23 **2:41** Keze 12:1-27; Mahe 16:1-8

47 Eza si7ize ubbuntsi E qofiten mahite gaama qoppida.
48 Kara asuntsi eza denggide wode gaama qoppida. E inttan, «Ta na7ayo, akkosi nuna hyannigaara oochchido? Ne aderan taaran nena koyitera waayida» yagayda.
49 Yesuusa unttago, «Tana akkos koye? Taanii, ta aday keetstsa yessades beezanno eroso?» yagayda.
50 Yezin E unttago gaydanno un tiirikaaya.
51 Yinnippa suuba, unttara wolla Naazirete katama yi7ida. Unttis kiitinttii yezida. E intta yinna ubbabazito wozintte gaddii naagane.
52 Yesuusa, cinccatitsera, ude dichcharan sabara Xooz tiinon as tiino diccane.

3

Xammaqize Wahannisa sibkkete
(Maato. 3:1-12; Mar. 1:1-8; Waha. 1:19-28)

1 Kaati Xibaaryoosa Roome gade ka7itin, taphpho ichchintsa bere, Phenxe Philaaxoosa Yihuda ahize wode Heroodisa Galila ahize wode E ishe Filphoosa Ixuuriyasan Xirakkonddoosa ahize wode Lisaniyoosa Ablaanisa ahize wode
2 Haannaran Qayyaafara kahinunts hyalaqa maaqqii yezin, Xoozze qaala Zakkariyaasa na7a Wahannisago akko baayze ganasa yi7ida. 3 Wahannisa, «Yin nagarttippa maaqqii xammaqinttote. Xoozii yin nagartto atto ga7oda» yaga7i tamaarssite Yorddaanosa borkka gaxara yeze sa7a ubba qitida.
4 Yinnan nabe Isayaasa fa maxaafite,
«Akko baayze ganasa gidda fa qaaltto dhoqi yiizi,
uukkize atstse qaaltta,
‹Laatstse ogito giigizote,
worogiton luulizote.
5 Doochii ubba kumoda,
deren dhoqqa bessin ziqqi gawuda.
Wobbo ogita luuloda,
giigoose horogita giigoda.
6 As kochchi ubba,
Xoozze atotitsito be7ada› »
ga7i xaafidanifanna hyanida.
7 Wahannisa, fa kushite xammaqinttodes yi7ide gaama asuntsago, «Hyantsi, shooshi na7untso yo7odes yeze hyanqoppa attode gaar yinttana zoride oode?
8 Yikke, yin maarinttes beezze lo77o oocha oochchote, yin wozintte, ‹Nuus, nu aday Abrahama yene ga7i ceeqinttippete.› Hyankka si7ote, hyantsi shuchchuntsappa Xoozii Abrahamas na7a kessodes dandda7ane.
9 Hyatte, gandde minxa xapho yene. Yikke, lo77o aafe aafoosse minxa ubba gachchinttii tama ollinttoda» yagayda.
10 Asuntsi, «Yeezin nuunii akko oochchode?» yaga7i oocida.
11 Wahannisa mahi, «Lam77i afula yeze asi baayzes shago. Katstsa yeze baayzes shago» yagayda.
12 Qaraxe gachchizuntsii xammaqinttodes yi7i, «Asttamaarizayo, nuunii akko oochchode?» yagayda.
13 E mahi, «Yin gachchisades beezanippa aatsii ekkippete» yagayda.

2:52 1 Sam. 2:26; Aazi. 3:4 **3:4** Isa. 40:3-5 **3:7** Maato. 12:34; 23:33 **3:8** Waha. 8:33 **3:9** Maato. 7:19 **3:12** Luqa. 7:29

14 Mahi wottaddaruntsi yi7i, «Nuunii akko oochchode» yaga7i oocida.
Wahannisa, «Obazin wolqqara dafii ekkippete, ooden worddora mootippete, yin damoozita yinttis maaqqada» yagayda.
15 Asuntsi Kiristtoosa ufayssara naagii yeze gisho Wahannisa, «E Kiristtoosa maaqqane?» yaga7i fa wozintte qoppida.
16 Wahannisa ubbuntsis mahi, «Taanii yinttana hyaatsara xammaqane, yezin taappa aadhii miinggize ye7oda. Taanii E caamma gadito billodes beezoosse asi. E yinttana Geeshi Ayyaanaran tamara xammaqoda.
17 Uduma yeze katstsa geeshodes fitstse E kushite yene. Geeshi katstsa fa fachite gussoda; buurtto dhaboose tamar michchoda» yagayda.
18 Mahi Wahannisa asuntsana gaama zorii Wonggele* ohida.
19 Yezin Wahannisa Heroodisa fa ishe machchito, Heroodiyada, ekkide gishon melle iita oochiti gisho kaccide wode
20 Heroodisa kasenilla afa melle iita baz ubba gujjii Wahannisa woyne geltsida.

Yesuusa xammaqintte (Maato. 1:1-17; 3:13-17; Mar. 1:9-11)

21 Wahannisa accinttodanippa tiino as ubba xammaqii maaqqin, Yesuusan mahi xammaqinttida. E woossodera salo bugunttida.
22 Geeshi Ayyaana wolle fana benttitera eella afa bettida. Saloppa «Ta kadhize na7ay nena; ne tana ufayssane yaga7ize» qaala yi7ida.
23 Yesuusa tamaarse aykkize wode ees hyasttam bere maaqqadera, asuntsi eza Yoosefa na7a ga7i qoppida.
Yoosefa Eele na7a,
24 Eele Maate na7a,
Maate Leewe na7a, Leewe Malkka na7a,
Malkka Yoona na7a, Yoona Yoosefa na7a,
25 Yoosefa Mataate na7a, Mataate Amoxe na7a,
Amoxe Nahoome na7a, Nahoome Asiliime na7a,
Asiliime Naage na7a,
26 Naage Ma7aate na7a,
Ma7aate Mataatiye na7a, Mataatiye Samaye na7a,
27 Samaye Yoosefa na7a Yoosefa Yihuda na7a, Yihuda Yoonane na7a, Yoonane Rase na7a,
Rase Zerubaabela na7a, Zerubaabela Salatiyaale na7a,
Salatiyaale Neere na7a,
28 Neere Miilkkii na7a,
Miilkkii Haade na7a, Haade Qoosame na7a,
Qoosame Elmodaane na7a, Elmodaane Eera na7a,
29 Eera Yoose7e na7a, Yoose7e Alaazare na7a,
Alaazare Yoorame na7a, Yoorame Maate na7a,
Maate Leewe na7a,
30 Leewe Simoona na7a,
Simoona Yihuda na7a, Yihuda Yoosefa na7a,
Yoosefa Yoonane na7a, Yoonane Eliyaaqeme na7a,
31 Eliyaaqeme Maliyye na7a, Maliyye Maynaane na7a,
Maynaane Maate na7a, Maate Naatane na7a,

---

* **3:18** ***Wonggele:*** Girike doonara Wonggele gaaze qaalize gaama ufayssize ohe woy misiraachcho ga7e. Yinna misiraachchitan Kiristtoosa as kochchi ubba medhina firddappa ashshodes kiitinttii yi7ide damma ufayssi (Luqa. 1:19; 2:10) **3:19** Maato. 14:3-4; Mar. 6:17-18 **3:22** Medho 22:2; Maz. 2:7; Isa. 42:1; Maato. 3:17; Mar. 1:11; Luqa. 9:35

Naatane Dawute na7a,
32 Dawute Issey na7a,
Issey Iyobeede na7a, Iyobeede Boo7eza na7a,
Boo7eza Salmoona na7a, Salmoona Na7asoona na7a,
33 Na7asoona Aminaadabe na7a, Aminaadabe Raame na7a, Raame Arnne na7a,
Arnne Asroome na7a,
34 Asroome Faarese na7a,
Faarese Yihuda na7a,
Yihuda Yayqooba na7a,
Yayqooba Yisaaqa na7a, Yisaaqa Abrahama na7a,
Abrahama Taara na7a,
35 Taara Naakkore na7a,
Naakkore Saruuge na7a, Saruuge Rehu na7a,
Rehu Faaleqe na7a, Faaleqe Ebeera na7a,
Ebeera Seela na7a,
36 Seela Qaynaane na7a,
Qaynaane Arfakisaada na7a, Arfakisaada Seeme na7a,
Seeme Nohe na7a, Nohe Laamehe na7a,
37 Laamehe Matusaala na7a, Matusaala Heenoke na7a,
Heenoke Yaarede na7a, Yaarede Malaal77ela na7a,
Malaal77ela Qaynaane na7a,
38 Qaynaane Heenosa na7a,
Heenosa Seeta na7a, Seete Addaama na7a,
Addaama Xooz na7a.

4

Yesuusa fattaninttida
(Maato. 4:1-11; Mar. 1:12-13)

1 Yesuusa Geeshi Ayyaanara kumii Yorddaanosa borkkappa maaqqide fana Ayyaana eza akko baayze ganasa kanggida.
2 Ize oyttam awaran qamma xalahera fattaninttida. Ye wodite akkon mu7ikaayzara gam77ide gisho wurssutsite naydhdhida.
3 Xalahe eego, «Neenii Xoozze na7a maaqqiko ane hyay shuchchiza daabbo maaqqo ga7i kiitto» yagayda.
4 Yesuusa mahi, «Asi daabbo xalaalara yezoos ga7intti Xoozze qaaltte xaafinttida» yagayda.
5 Yinnippa suuba, Xalahe Yesuusa pharggo derella afa kessii hyanna alamtti ka7itumtto aafe qiphii maaqqades beezida.
6 Xalahe, «Hyanna ubbannis adetits wolqqa bonchchon taas ingginttida. Taanii kadhize oodesin inggize gisho nees inggoda.
7 Yinnii gisho, ne taas goynizako ubba nees maaqqada» yagayda.
8 Yesuusa mahi, «Ne Laatstsa, ne Xoozza, eza xalaala goynon ees oochcho ga7intti Xoozze qaaltte xaafinttida» yagayda.
9 Wurssutsite Xalahe Yesuusa Yerusalaame kanggi Xoozze Keetsitis kusttella afa essi, Neenii Xoozze na7a maaqqiko ane sulle sa7a nena olo.
10 Akkos gayko,
« ‹Nena naagize fa Kiitanchcho
ne gisho kiittoda ga7intti Xoozze qaaltte xaafinttida.
11 Un ne tohita shuchchalla dhubunttaame gaar,

4:4 Mahe 8:3 **4:8** Mahe 6:13 **4:10** Maz. 91:11-12

fa kushite dhoqi yiizii nena dentsoda› ga7intti Xoozze qaaltte xaafinttida»
yagayda.
12 Yesuusa mahi, «Ne Laatstsa Xoozza fattanippe ga7intti Xoozze qaaltte xaafinttida» yagayda.
13 Xalahe Yesuusa fatantto ubba hyaasidanippa suuba melle wottize wode denggode wontsis eeppa shaakkinttida.

Yesuusa Galila oocha aykkida
(Maato. 4:12-17; Mar. 1:14-15)
14 Yesuusa Geeshi Ayyaana wolqqara kumii Galila maaqqida. E suntsita kale yeze sa7a ubba kezida.
15 E Ayhude woosa keetstsa gelii tamaarssida; asuntsi ubbuntsi eza galatida.
16 Izippa E diccide katama Naazirete yi7ida. Tiinop oochchizanni fana Sambbata wode Ayhude woosa keetstsa gelida. Nabbabodesin denddii eqqida.
17 Nabe Isayaasa maxaafize xaxinttidaya ees inggin, bugii, hyannigaara yaga7i xaafinttidanno denggida:
18 «Laatstse Ayyaana taalla afa yene,
dahuntsis Wonggele ohode fana
Xoozii tana doorida.
Acinttiduntsis bilintte,
qooqiduntsis be7e
un7inttiduntsana wallo kessodes,
19 Xoozii ashshodes qoppide bertto ohode fana tana kiittida»
yagayda.
20 Yinnippa suuba, maxaafiza xaaxii Ayude woosa keetstsa inggida. Ayhude woosa Keetstsa yeze asuntsi ubba dakkii be7ine.
21 E, «Hyaychche yin hyaytira yin si7ize hyanna maxaafe qaaltta hyayno folinttida» yagayda.
22 Ubbuntsi E baz lo77o baz ohinttane. Mahi E doonttippa kezze aadho keehatitsi kumide qaalttippa denddi gaama qoppii, «Hyay Yoosefa na7a baane?» yagayda.
23 E, « ‹Akimzayo ane nena ashsho, Qifirnahoome gidda ne oochchidanno nu si7idanno mahi hyanne ne katamite oochcho› yaga7ize aazizera yin tana gawudannis so7e baaya» yagayda.
24 Mahi, «Turo ohine; nabe fa yelinttide gadite bonchchinttoos.
25 «Ta yinttis turo ohine; salo hyaydzdzii beren bagge gorddinttin mintsi naye sa7alla ubba yeze Eeliyaasa wode gaama budanuntsi Isra7eele gidda yene yeshsha.
26 Eeliyaasa unttappa fettigon kiitinttikaaya. Yezin Saraptta gidda yeze fettii budanttigo kiitinttida.
27 Nabe Elssa7e wode Isra7eele gidda gaama qursumara hyarggintizuntsi yene yeshsha. Yezin Sooriya atstse Ni7imaanep attin ooden faxikaaya» yagayda.
28 Ayhude woosa Keetstsa yeze asi ubbuntsi yinno si7eze wode gaama zhilidhdhida.
29 Fa bettide bestippa denddii derella afa keexinttide katamttippa gaxa kessii urqqii dakkodes gaga doona kanggida.

4:12 Mahe 6:16 **4:18** Isa. 61:1-2 **4:24** Waha. 4:44 **4:25** 1 Kat. 17:1 **4:26** 1 Kat. 17:8-16 **4:27** 2 Kat. 5:1-14

30 Yezin E un giddara kantsii aadhida.

Yesuusa tuna ayyaana kessida
(Mar. 1:21-28)

31 Izippa Galila sa7a yeze Qifirnahoome katama qitida. Ize Sambbata
wode asuntsana tamaarssida.
32 E tamaarssizanna adetits wolqqara maaqqide gisho ubbuntsi E timirt-
tite gaama qoppida.
33 Ayhude woosa Keetstsa tuna ayyaana aykkide atstse yene.
34 E, «Naazirete Yesuusa nuna akkos waaytse nuuppa hyaakko; ne
yi7idanna nuna dhabssodesine? Ne oona yezako ta erane. Neenii
Xoozzeppa yi7ide Geeshi» yaga7i uukkida.
35 Yesuusa tuna ayyaanzego, «Si7i ga7i hyay atstseppa kezo» yaga7i
seerida. Tuna ayyaanze atstsa as ubbunts tiino olii ashshii akkon qo-
hikaayzara dakkii kezida.
36 Asuntsi ubba gaama qoppida. Woligo, «Yeezin, hyanna akko timirtte?
Tuna ayyaanuntsana adetits wolqqara kiittane; unttin kezane» yagayda.
37 E suntsita kara gancce ubba kezida.

Yesuusa gaama hyargginttizuntsana fatstsida
(Maato. 8:14-17; Mar. 1:29-34)

38 Yinnippa suuba, Yesuusa Ayhude woosa keetstsappa kezii Simoona
keetstsa gelida. Simoona machchitii intta mintsii omma otstsin micha
hyargginttida. Izo fatstsode gaar Yesuusa woossida.
39 I yitsitigo shiiqii zuggii I hyarggiza seerida. Michita ashshin ellisii
denddii unttana mokkida.
40 Awa gelodes yi7adera dumma dumma hyarggera aykinttide asuntsana
eego ki7ida. E fetella fetella afa fa kushito gaddii fatstsida.
41 Tuna ayyaanuntsi mahi, «Neenii, Xoozze na7a» ga7i wuysitera gaama
asappa kezida. Yezin E unttana seerida. E Kiristtoosa maaqqidanno un
erize gisho fettii bazin ohaame fana kayda.

Yesuusa Galila tamaarssida

42 Hyaga wonttize wode Yesuusa fettii asi baayze bessa qitida. Asuntsi
koytera E yeze besite yi7ida. Unttappa E shaakkintti qitaame gaar kayda.
43 Yezin E, «Taanii melle katama hyanggi Xoozze ka7itumo Wonggele
markkidhades beezane. Ta kiitinttidanna yinnisi» yagayda.
44 Yihuda sa7a yeze Ayhude woosa Keetstsa sabbakida.

5

Yesuusa dooride tiino tamaaruntsana
(Maato. 4:18-22; Mar. 1:16-20)

1 Fettii wode Yesuusa Gensareexe Abba kale eqqezin gaama asuntsi E
kantto wutii eza un7itsi, E tamaarssize Xoozze qaaltto si7ine.
2 Ize hyaatsi gaxa yeze lam77i gongguntsana bi7ida. Molo aykkize asuntsi
gongguntsappa wodhdhii fa molo aykkize gitto meeccane yeshsha.
3 Yentsi gongguntsappa Simoonasse gidda gelii sa7appa eeratsi gidda shi-
ishode fana oocida. Yeyzi, ye gonggizella afa bettii asuntsana tamaarssida.
4 Fa tamaarssizanno hyaasidanippa suuba Simoonago, «Gode geenttigo
shiishii molo aykkodes yin gitiza olote» yagayda.

4:32 Maato. 7:28-29; Maz. 91:11-12 **5:1** Maato. 13:1-2; Mar. 3:9-10; 4:1

5 Simoona mahi, «Asttamaarizayo, qamma kumutsi labbii aqii akkon aykkikaaya, yezin ne gayko gitiza oloda» yagayda.
6 Un gitiza olide wode gitize fedhinttode wontsis gaama molo aykkida.
7 Melle gongge yeze fa lagguntsi yi7i, fana maaddode gaar wuttii xeegida. Un yi7i lam77i gonggita, hyaatsite qoodhinttode wontsis molora kuntsida.
8 Simoon Phexiroosa yinno be7eze wode Yesuusa tiintte bunqqunttii, «Laatstso, taanii nagarar yeze as maaqqide gisho taappa hyaakko» yagayda.
9 Yinno E ga7idanna ezin eera yezuntsi aykkide molo gaamatitsite gaama qoppide gisho.
10 Mahi Simoona zhame maaqqide Zabdoosa na7untsi Yayqoobaran Wahannisaran gaama qoppida. Yesuusa Simoonago, «Zhashtippe! Yikkeppa neenii as aykkize asi maaqqada» yagayda.
11 Un gonggito gaxa shiishidannippa suuba ubbanno ashshii Yesuusa kaallida.

Yesuusa qursuma hyargginttiza fatstsida (Maato. 8:1-4; Mar. 1:40-45)

12 Yesuusa katamuntsappa fete gidda yezin fettii qursuma hyarggera* aykkinttide asi yinna katamite yene. Ye atstsay Yesuusa bi7i E tiintte bunqqunttii, «Laatstso, ne qofa maaqqiko tana geeshodes dandda7ane» ga7i woossida.
13 Yesuusa fa kushito dakkii bochchii, «Yee, ta qofa; geezho» yagayda. Izira qursuma hyarggize atstsa dakkida.
14 Yesuusa, «Hyanno oodesin ohippe, yezin hyanggi ne galtto kahinze beezo. Ne geezhidannis markka maaqqade fana Muse kiittide zharshito zharsho» ga7i kiittida.
15 Maaqqo yezin, Yesuusa suntsita kasennippa aadhii dalggitera hyanggida. Gaama asuntsi E ohizanno si7odesin fa hyarggitippa faxodes ye7ine.
16 Yezin E gaama wode geema bessa qitii woossane.

Yesuusa wobbo fatstsida (Maato. 9:1-8; Mar. 2:1-12)

17 Fettii wode Yesuusa tamaarssodera Galilappan Yihuda kara gancce ubbappa mahi Yerusalaameppan ye7eze Farisaawuntsin higge asttamaaruntsi ize bettida. As fatstsize Laatstse wolqqitan eera yene.
18 Ye wode asuntsi fettii wobbo atstsa alggara tookkii ki7ida. Keetstsa geltsii E tiintte gaddodes qoppida.
19 Yezin as gaamappa denddii keetstsa geltsodes gamin keetstsalla afa kezii, keetstsi aafto qawuxii, hyargginttiza alggizera Yesuusa tiino ketstsida.
20 Yesuusa un ammantto bi7i, «Naate atstsayo, ne nagartta uccinttida» yagayda.
21 Higge asttamaaruntsin Farisaawuntsi, «Hyay Xoozzella afa yaga7i ohize oode? Fettii Xoozzep attin melle nagara uccodes dandda7ize oode?» yaga7i qoppida.
22 Yesuusa un qoftto eride gisho unttago, «Yin wozintte hyannii gaar akkos qoppete?
23 ‹Ne nagartta ucinttida ga7izanippan denddii qito ga7izannippa aaye foolle?›

5:5 Waha. 21:3 **5:6** Waha. 21:6 * **5:12** ***Qursuma hyargge:*** Qursuma hyargge as gallalla afa kezize hyargge. Isra7eele sa7a qursumara hyargginttizuntsi melle asappa dummudhii yenep attin asara yellinttoos. **5:14** Leewe 14:1-32

24 Yezin ta yinno gaydanna As Na7ay sa7alla afa nagara uccodes adetits
wolqqa yezanno yin erode gaara.» Yinnippa kaallii, wobbo atstsa, «Denddo;
ne alggiza tookkii ne kara qito» yagayda.
25 E iira denddii un tiintte eqqida; E tookkintti yi7ide alggiza tookkii Xooz
galatitera fa kara qitida.
26 Ye wode ubbuntsi gaama qoppida. Xooz galatitera, «Hyayno damma
kille baz bi7ida» yaga7i zhashtida.

Yesuusa Leewe xeegida (Maato. 9:9-13; Mar. 2:13-17)

27 Yinnippa suuba, Yesuusa yeygappa kezii qitida. Leewe ga7inttize fettii
qaraxe gachchizay qaraxe gachchize besite bettidaya bi7i, «Tana kaallo»
yagayda.
28 E ubba baz ashshii denddii eza kaallida.
29 Ye Leewize fa kara damma diggisa giigizida. Gaama giira gachizuntsin
melle asuntsi katstsa ma7ades bettida.
30 Farisaawuntsin higge asttamaaruntsi, «Giira gachizuntsaran na-
garanchchuntsara akkos me7e uzhe?» yaga7i Yesuusa tamaaruntsalla afa
zuuzinggida.
31 Yesuusa unttago, «Hyargginttizuntsis fattin faxas akime koshshoos.
32 Taanii nagaranchchuntsana maarotitsago mahodes fattin
geeshshuntsana xeegodes yi7ikaaya» yaga7i mahida.

Xooma bazis shiiqide ooce

33 Un Yesuusago, «Wahannisa tamaaruntsi gaama wode xoomane, woos-
sane; mahi Farisaawuntsi tamaaruntsin yinnii gaara yiizane. Yezin
neesuntsi ubba wode muune uzhane» yagayda.
34 Yesuusa unttago, «Mushura unttara yezin xeeginttide asuntsi xoomode
gaar yissades dandda7anete?
35 Yezin mushurze unttappa shaakkinttode wode ye7oda, ye wode un
xoomoda.»
36 Mahi yaga7i aazize ohida; «Kille ma7oppa feedhii gal77a ma7olla afa
sikkize ooden baaya. Yinnii fana yeyziko kille ma7iza feedhane, killize
gal77izes giigoos.
37 Mal7antto woyne cima silphe gujjize ooden baaya. Yinno yeyziko,
mal77antto woynize cima silphiza dhuussane; woynttan lanttane silphizen
maaddoose baz maaqqane.
38 Yinnii gisho, mal7antto woyne kille silphe gujunttodes beezane.
39 Yikke, caalize lo77o gaaze gisho caala woyne uzhii maaqqii caalikaayza
mal7antto koyze ooden baaya» yagayda.

6

Yesuusa Sambbata baz oocinttida (Maato. 12:1-8; Mar. 2:23-28)

1 Fettii Sambbata wode Yesuusa zarga gade giddara aadhane. Yesuusa
tamaaruntsi tizha zarga duutsii fa kushite shiccii dha7ane.
2 Yezin Farisaawuntsi giddappa fete fete, «Sambbata wode higges bee-
zoosse baz akkos oochche?» yagayda.
3 Yesuusa unttago mahi, «Dawute naydhdhide wode faara yezuntsara
wolla oochchidanno nabbabika?

5:30 Luqa. 15:1-2 **6:1** Mahe 23:25 **6:3** 1 Sam. 21:1-6

4 Xoozze keetstsa gelii Ayhude kahinuntsi xalaalasin Xoozis beezze
daabbuto mu7ida; faara yezuntsisin inggida» yagayda.
5 Mahi Yesuusa, «As Na7ay Sambbata Laatstsi» yagayda.
6 Melle Sambbata qamma Yesuusa Ayhude woosa keetstsa gelii
tamaarssida. Yinna besite mizaqi kushe gunddide fettii asi yene.
7 Higge asttamaaruntsin Farisaawuntsin eza mootodes oge koyi Sambbata
wode fatstsiko be7ada ga7i kafane.
8 Yezin Yesuusa un qoftto erii kushe gunddide atstsego, «Denddii asunts
gidda eqqo» yagayda. Atstsayin denddii eqqida.
9 Yesuusa, «Ane ta yinttana fettibaz oocane; Sambbata qamma higgite
oochchodes beezizanna lo77o bazone iita bazo? Shemppo ashshene woy
dhabsse?» yagayda.
10 Mahi Yesuusa E kale wutii yeze asuntsana ubba wututsi bi7i atstsego,
«Ne kushito fiddii yiizo» yagayda. Atstsayin E gayidanni gaara yeyzin
kushize faxida.
11 Yezin higge asttamaaruntsin Farisaawuntsin gaama zhilidhdhida.
Yesuusalla afa akko oochcho ga7i fa gidda zorinttida.

Yesuusa taphpho lam77i hawaaruntsana doorida (Maato. 10:1-4; Mar. 3:13-19)

12 Ye wode yinna qammitippa fete gidda Yesuusa woossodes derella afa
kezida. Qamma kumutsi Xooz woossittera aqida.
13 Wonttistto fa tamaaruntsana xeegii un giddappa taphpho
lam77untsana doorii, unttana, «Hawaaruntsana» ga7i suntsida.
14 Unttin, Phexiroosa ga7i suntside Simoona, E ishe Inddirase, Yayqooba,
Wahannisa, Filphoosa, Bartolomiyoosa,
15 Maatoosa, Toomaasa, Ilfiyoosa na7a Yayqooba, fa gaditis qana7ize
Simoona,
16 Yayqooba na7a Yihudan Yesuusa aatsii inggide Asqorootu Yihuda.

Yesuusa tamaarssidannon fatstsidanno

17 Yesuusa Hawaaruntsara wolla derizeppa wodhdhii ganas bessa
eqqida. E tamaaruntsappa gaamuntsi yinna besite yene Yihuda sa7a
ubbappa Yerusalaameppa, Xiroosappan Sidoona abba gaxappa yi7ide
gaama asuntsi yene.
18 Un yi7idanna E tamaarssizebaz si7odesin fa hyarggitippa faxodes.
Tuna ayyaanara waayinttize asuntsin faxida.
19 Wolqqa eeppa kezii asuntsana ubba fatstsize gisho asuntsi eza
bochchodes koyane.

Ufayssin azzanon

20 Fa tamaaruntsago bi7i hyannigaara yagayda:
«Hyantseso, dahuntso, yin anjjinttiduntsana;
Xoozze ka7itumo yinttis.
21 Yin hyatte naydhdhizuntsi anjjinttiduntsana,
yin mishshada.
Yin hyatte yeekkizuntsi anjjinttiduntsana
yin miicoda.
22 Asi yinttana ta gisho
ixxize wode
yinttana shaakkize wode
yinttana un toochize wode,

6:4 Leewe 24:9

iita suntsi un yinttis inggize wode
yin anjjinttiduntsana.
23 «Yikke, yin anjjita salo damma maaqqide gisho ye wode ufayssara dollote. Akkos gayko, zaga un aduntsi nabuntsalla afa yinnii gaar oochchida»
24 «Yezin dure asuntso yinttana bade;
yin hyatte lo77o yestto ekkida.
25 Hyatte mizhiduntso yinttana bade;
yin naydhdhoda.
Hyatte miicizuntso yinttana bade
yin kaydhdhoda yeekkoda.
26 Asi ubbuntsi yin lo77otitsito xalaala ohize wode yinttana bade.
Un aduntsi zaga worddo nabuntsalla afa yinnii gaar oochchida.

Yin morkkuntsana kadhote (Maato. 5:38-48; 7:12)

27 «Yezin tana si7ize yinttis ta ohine; yin morkkuntsana kadhote; yinttana ixxizuntsis lo77o baz oochchote.
28 Yinttana baaddizuntsana anjjote, yinttana qohizuntsis woossote.
29 Fettii zala dhookiza baqqiko hyankko zalza beezo. Ne kootiza ekkoda gaazes ne shaamizayan gujjii inggo.
30 Nena woossize ubbuntsis inggo; neeppa ekkiza ooden maho ga7i oocippe.
31 Asuntsi yinttis oochchode gaar yin koyzanni fana yinttin asuntsis oochchote.
32 «Yin yinttana kadhize asuntsana xalaala kadhiko, akko galata yinttis yeze? Melle atto yezin, nagaranchchuntsin fana kadhizuntsana kadhane.
33 Yinttis lo77o baz oochchizuntsis xalaala lo77o baz oochchiko yinttis akko galata yeze? Nagaranchchuntsin yinnii gaara oochchane.
34 Tal77e mahode asuntsis xalaala yin tal77iko akko dumma galata yeze? Nagaranchchuntsin suub mahode as bi7i tal7ane.»
35 «Yezin yin morkkuntsana kadhote; unttis lo77o baz oochchote. Suuba ekkodes qoppikaayzara tal77ote. Yinne yin ekkode anjjita damma maaqqada. Yin Ubbappa kattara yeze Xoozze na7untsana maaqqada. E fana galatosuntsisin iituntsisin dalgga.
36 Yin salo aday maariza maaqqidanni gaara yinttin maarizuntsana maaqqote.

Melluntsalla afa firddippete

37 «Asalla firddippete; yinttalla afa firddinttoos. Yin borinttaame fana oonan borippete. Atto ga7ote; Xoozii yinttis atto ga7oda.
38 Inggote; yinttis ingginttoda. Yin makkidanne yinttis mahi makkinttoda, lo77o makkize bazite baqqii, kumutsi, lanttode wontsis yinttis makinttii ingginttoda» yagayda.
39 Manin Yesuusa yaga7i unttis aazize ohida; «Qooqize qooqe kaalitsodes dandda7ane? Kaalitsiko lam77untsi wol ekkii gaga qitosaane?
40 Tamaare asttamaareppa aadhoos. Yiikon loytsii tamaaride atstse fa asttamaarize fana yi7ane.
41 «Ne ishe aafte yeze buuriza akkos be7e? Ne aafte yeze tuusi fana yeza akkos bo7osa?

6:22 Aazi. 4:14 **6:23** 2 Zeena 36:16; Hawa. 7:52 **6:31** Maato. 7:17 **6:39** Maato. 15:14 **6:40** Maato. 10:24-25; Waha. 13:16; 15:20

42 Ne aafte yeze tuusi fana yeza bi7ikaayzara ne ishego, ‹Ta ishayo ne
aafte yeze buuriza kesso› ga7odes wayzi dandda7e? Hyay cubbuzayo,
tiinidhii ne aafte yeze tuusi fana yeza kesso. Yinnippa suuba, ne ishe aafte
yeze buuriza kessodes geeshi be7ada.

Minxan E aafizan

43 «Lo77o minxa iita aafe aafoos; yinnii gaara iita minxa lo77o aafe
aafoos.
44 Aafe aafize minxa ubbanna fa aafte erinttane. Anggatsappa belese
minxa aafe maxinttoos mahi hyalimoppa woyne aafe maxinttoos.
45 Lo77o asi fa wozintte kumide lo77o baztippa lo77o baz kessane. Iita asi
fa wozintte kumide iita bazitippa iita baz kessane. Asi fa wozintte kumii
tirfide bazappa fa doonara ohine.

Keetstsi keexize lam77i asuntsana
(Maato. 7:24-27)

46 «Ta gaazanno yin oochchoos, yezara yeezin akkos tana, ‹Laatstso,
Laatstso, ga7ete?›
47 Taago ye7izen ta qaaltto si7i folize ubbuntsi oona aazizako ta yinttana
beessada.
48 E keetstsi keexxodes ziqqii yiizii, olla bookkide, oomora yeze lallalla
afa keetstsi esside cincca atstsa aazane. Hyaro goggii ye keetstsa urqqida,
yezin mintsii keexide gisho en7isades dandda7ikaaya.
49 Yezin ta qaaltto si7i oochchoose fa keetstsito shafella afa baasikaayzara
keexxide atstsa aazane. Hyaro goggii ye keetstsa urqqide wode ellisii
gol7ida. Ye keetstsize damma gol7e gol7ida» yagayda.

7

Fettii Roome Mato hyalaqize ammano
(Maato. 8:5-13; Waha. 4:43-54)

1 Yesuusa yinno ubba asuntsi tiino tamaarssi hyaasidanippa suuba,
Qifirnahoome katama qitida.
2 Yinna besite fettii Roome mato hyalaqa yene. E gaama kadhize arize
hyargginttii hyayqos yellida.
3 E Yesuusa baz si7ide wode fa ariza fatstsode fana eza woosso ga7i fettii
fettii Ayhude cimuntsana Yesuusago kiittida.
4 Kiitinttiduntsi, Yesuusago hyanggi, «Ne ees hyanno oochchodes
beezane.
5 Akkos gayko, hyay atstsay nu asuntsana kadhane, Ayhude woosa
Keetstsin keexxida» yaga7i mintsii woossida
6 Yesuusan unttara hyanggida.

Mato hyalaqize karago ukkide wode fa lagguntsana eego kiittii, «Laatstso,
ta keetstsa ne gelodes beezoosse gisho labbippe.
7 Taanin tana ne tiintte shiiqodes beezze asi ga7i qoppoos. Yezin ne fettii
qaala oho; ta arize faxoda.
8 Taas taappa kattara hyalaqa yene, taappa yeekkara ta kiittize wottad-
daruntsi yene. Feta, ‹Qito› gayko qitane, hyankaya, ‹Yo7o› gayko ye7ine. Ta
arizego, ‹Hyanno yiizo› gayko yiizane» yagayda.

6:44 Maato. 12:33 **6:45** 12:34

9 Yesuusa yinno si7ide wode gaama qoppida. Suub maaqqii fana kaallize
asuntsago, «Ta yinttis turo ohine; melle atto yezin Isra7eeluntsappan
hyannii gaar damma ammano denggikaaya» yagayda.
10 Kiitinttiduntsi kara maaqqide wode arize faxin denggida.

Budantti na7a

11 Eeratsi wodeppa suuba Yesuusa Nayne katama qitida. E
tamaaruntsaran melle gaama asuntsi eera qitida.
12 E katama gelodes yi7ize wode aha tookkii gaama asi katamappa
kezane. Hyayqqide na7ay fa inttis fetto, izan budano maaqqii yene.
Katama asuntsappa gaamuntsi iira yene.
13 Laatstsii izo bi7i yiqsinttii, «Yeekkippe» yagayda.
14 Shiiqii shanchafiza bochchin tookkide asuntsi eqqida. Yesuusa, «Naate,
na7atitsayo denddo» yagayda.
15 Hyayqqiday denddii bettii ohe aykkida. Yesuusa na7aya dentsii inttis
inggida.
16 Asuntsi ubbuntsi zhashtii, «Damma nabe nu gidda denddida; Xoozii fa
asuntsana bi7ida» yaga7i Xooz galatida.
17 E suntsita Yihudan yinna kara gancce yeze sa7ite ubbanne sinttida.

Yesuusan Xammaqize Wahannisan

18 Xammaqize Wahannisa tamaaruntsi yinno ubbanno Wahannisas
ohida. E un giddappa lam77untsana xeegii,
19 «Yo7oda ga7inttide nenane? Woy melle naagode?» yaga7i oocote ga7i
Laatstsago kiittida.
20 Asuntsi Yesuusago hyanggi, Xammaqize Wahannisa, «Yo7oda
ga7inttide nenane? Woy melle naagode?» ga7ote ga7i nuna neego kiittida
yagayda.
21 Yinna saate Yesuusa gaama asuntsana hyarggeppa fatstsida. Gaama
tuna ayyaanuntsana kessida, qooqide aafen bi7izida.
22 Wahannisa kaleppa kiitinttii ye7ezuntsago, «Hyanggi yin bi7idannon
si7idannon Wahannisas ohote. Aafe qooquntsi be7ada, tohe gundduntsi
billinttii yedhdhoda, qursumara hyarggnttizuntsi faxoda, tulluntsi si7oda,
hyayqqiduntsi hyayqoppa denddoda, dahuntsis Wonggele sabbakinttoda.
23 Ta gidda dhubunttoosse ooden anjjinttidaya.»
24 Wahannisa kiittiduntsi qitidannippa suuba Yesuusa asuntsis Wahan-
nisa baz yaga7i ohida: «Yin akko be7ades akko baayze ganasa kezido? Baqo
en7isize shombboqo be7adesine?
25 Yeezin, akko be7ades kezido? Bonchcho ma7o ma77ide asuntsana
be7adesine? Bonchcho ma7o ma77iduntsin sa7a lo77ide asuntsi kaati
keetstsa yene.
26 Yeezin, akko be7ades kezido? Nabe be7adesine? Yee, ta yagaane: yin
be7ades kezidanna nabeppa aadhizaya.
27 « ‹Ne ogito ne tiintte giigize
ta Kiitanchchiza neeppa tiino ta kiittoda›
ga7intti xaafinttidanna yinnisi.
28 Ta yinttis ohine; maachippa yelinttiduntsi giddappa Wahannisappa
aadhize baaya. Xoozze ka7itumtte ubbappa eerizay, E ubbappa damma
maaqqada» yagayda.

7:22 Isa. 35:5-6; 61:1 **7:27** Mil. 3:1

29 Melle atto yezin, giira gachchizuntsii ubbuntsi Wahannisa kushite xammaqinttiduntsi Yesuusa qaaltto si7i Xoozii xillo maaqqidanno qonccizida.
30 Yezin Farisaawuntsin higge asttamaaruntsi Wahannisa kushite xammqinttanxxi Xoozze zortto leqqida.
31 Yesuusa kaallii hyannigaara yagayda: «Yikke, hyanna wode yeletuntsana akkora aazizo? Unttin oona aazane yessa?
32 Gabe gidda bettii wol xeegii, ‹Nu yinttis suulunqe fuggin, yin yexxoos. Nu nashshii gayrin, yin yeekkoos› yagaaze na7untsana aazane.
33 Xammaqize Wahannisa mu7ikaayzaran uzhikaayzara yi7in, ‹Iita ayyaanara yene gayda.›
34 As Na7ay mu7iteran woyne uzhittera yi7in, hyay atstse ‹Muus zhimbbaran ushi asi, giira gachchuzuntsisin nagaranchchuntsi zhame› gayda.
35 Yikke, Xoozze cinccatitsi oochara qonccida».

Fettii maachita Yesuusa shitto tizhida

36 Fettii Farisaawize Yesuusa katstsa muussades fa kara xeegida. E Farisaawize kara hyanggi leemate kale bettida.
37 Yinna katamite fettii nagaranchcho maacha yezanna Yesuusa Farisaawize kara muusalla afa yezanno si7ide wode gaama al77o Albasxiroose bilqqaaxe shitto ekkii yi7ida.
38 Yesuusas suuba zalara, iza tohiti kale eqqii yeekkitera iza tohito fa afutsitira laakitsane. Fa ommitira iza tohito ucciteran yeerite shitto tizhida.
39 Mu7ize bazito giigizide Farisaawize yinno be7eze wode fa wozintte, «Hyayni nabe yezako hyanna maachita eza bochchizanna oode yezako mahi iza nagara de7or maaqqidanno E erod yeshsha» yagayda.
40 Yesuusa, «Simoona, ta nees ohize baz yene» yagayda.
Ezin, «Asttamaarizayo, taas oho» yagayda.
41 Yesuusa eego, «Lam77i asuntsi fettii atstseppa bira tal77ida. Fete ichchin xeeti bira hyankay mahi ishintam bira tal77ida.
42 Lam77untsin tal77ito ciggodes gamin, lam77untsisin tal77ito maarida. Yikke, hyantsi lam77untsappa ye atstsa gaama kadhode nees aaya aaze» yagayda.
43 Simoona, «Gaama gale atto ga7inttide atstse gaama kadhoda aazane» yagayda. Yesuusa, «Ne turo firddida» yagayda.
44 Yinnippa suuba, Yesuusa maachitigo maaqqii bi7i, Simoonago, «Hyanno maachito be7ine? Taanii ne kara gelin melle attin ne taas tohe hyaatsi inggikaaya, yezin iza ta tohito fa afutsitira laakitsii fa ommitira uccida.
45 Ne tana yeerii biikaaya, yezin iza ta ne kara gelidannippa aykkii ta tohito yeere ashshikaaya.
46 Ne ta ommite zayte tizhikaaya, yezin iza ta tohito shitto tizhane.
47 Iza tana gaama kadhide gisho I gaama nagartta atto ga7inttida. E eerats nagartta atto ga7inttide eeratsi kadhane.»
48 Yesuusa maachitigo, «Ne nagartta atto ga7inttida» yagayda.
49 Ezara wolla leemate bettii mu7ize zaqquntsi, «Nagara atto gayde, E hyayni oode?» yaga7i fa wozintte qoppida.
50 Yesuusa maachitigo, «Ne ammantta nena ashshida; saro qito» yagayda.

7:29 Maato. 21:32; Luqa. 3:12 **7:37** Maato. 26:7; Mar. 14:3; Waha. 12:3

8

Yesuusa mokkide maachuntsana

1 Yinnippa suuba, Yesuusa Xoozze ka7itumo Wonggele sabbakitera
katamaran kara ganccera aadhida. Ye wode taphpho lam77untsin eera
yene.
2 Maaqqii tuna ayyaanappan dumma dumma hyarggeppa faxide fettii
fettii maachuntsi eera yene. Unttin, laappun tuna ayyaanuntsi kezide
Magdela Mayramo,
3 Heroodisa shuumide Kuuza machchito Yohaanna, Soosinaran mahi
melle gaamuntsi unttana birara maaddizuntsi yene.

Budutsi aazize

4 Gaama asuntsi dumma dumma katamappa eego shiiqin aazizera unttis
ohida.
5 «Fettii wooti aqizay budutsi budodes kezida. E budodera fettii fettii
budutsita ogella wodhdhii yedhdhinttida, Landda maxida.
6 Melluntsi lalla oomora yeze sa7alla afa wodhdhida. Hyaga dolodera
sa7ite laako baayze gisho miccida.
7 Melle budutsita mahi anggatsi gidda wodhdhida. Anggatstira wolla
diccide gisho anggatsita cuullii besite ashshida.
8 Melluntsi lo77o sa7alla afa wodhdhida. Dolide wode xeeti kushe
aafida.» Yinno ohi hyaasii, fa qaaltto dhoqi yiizii, «Si7ize hyaye yeze
ubbuntsi si7o» yagayda.

Budutsi aaziztis bilitsii

9 E tamaaruntsi, «Hyanna aaziztis bilitsita akko?» yaga7i oocida
10 E, «Xoozze ka7itumo gaatsi qofa erode fana yinttis ingginttida. Yezin
melluntsi bi7ite denggaame gaar, si7ite tiiraame gaar aazizera ohine.

Budutsi bilitsito qonccize

11 «Yikke, hyanna aazizitis bilitsita hyanno: budutsi ga7inttide Xoozze
qaala.
12 Ogella wodhdhide budutsita qaala si7izuntsana. Maaqqo yezin, un
ammanii attaame fana Xalahe qaaltto un wozinttippa maxii hyaasane.
13 Lalla oomo yeze sa7alla afa wodhdhide budutsita qaala si7i ufayssara
ekkizuntsana. Un hyattes ammananep attin xapho baayze gisho faatana
yellide wode ellisii kaaddane.
14 Anggats gidda budunttezuntsi qaala si7izuntsana. Unttin alame qofara,
duretitsara sa7a yessi giigara cuulunttii koshshize fana aafikaay.
15 Lo77o sa7alla wodhdhide budutsita lo77o wozinara qaala si7i naag-
izuntsanan dandda7ara miinggi aafe aafizuntsana.

Qoncce yeze xomppe

16 «Xomppe xomppii, kurkuro guphii woy datsappa oomora gaddize
baaya. Gelize asi be7ade gaar dhoqqa bessa gaddane.
17 «Yinnii gisho, aachinttide qoncce kezikaayzara geenggide geesha
kezikaayzara attode baz baaya.
18 «Yikke, yin qaala wayzi si7izako tiirote. Yeze ubbuntsis gujintti
ingginttoda, baayzes melle atto yezin ees yeze eeratsitan eeppa ekinttoda»
yagayda.

8:2 Maato. 27:55-56; Mar. 15:40-41; Luqa. 23:49 **8:10** Isa. 6:9 **8:16** Maato. 5:15; Luqa. 11:33
8:17 Maato. 10:26; Luqa. 12:2 **8:18** Maato. 25:29; Luqa. 19:26

Yesuusa inttiran ishuntsara
(Maato. 12:46-50; Mar. 3:31-35)

19 Yesuusa inttiran ishuntsara eego yi7ida. Yezin as gaamatitsappa denddi eza denggodes dandda7ikaaya.
20 Fettii asi Yesuusago, «Ne inttiran ne ishuntsara nena koyi bale kafane» yagayda.
21 Yesuusa mahi, «Xoozze qaala si7i oochalla feeshizuntsi ubba taas inddon taas ishen» yagayda.

Yesuusa hyaatsi zuluntto seerida
(Maato. 8:23-27; Mar. 4:35-41)

22 Fettii wode Yesuusaran E tamaaruntsara wolla gongge gelii, Abba fiinggoda yagayda. Unttin qitodes denddida.
23 Abballa afa un fiinggodes hyammadera Yesuusa genttida. Tiirikaayzin mintsii baqo abballa denddida. Hyaatsita gonggite gelin gonggize qoodhintte aykkide wode ubbuntsi zhashtida.
24 E tamaaruntsi eego shiiqii, «Nu Laatstsayo, nu Laatstsayo, nu dhabane yaga7i» Yesuusa dentsida.
Yesuusa denddii baqiton zulunttton kaccida. Ellisii baqitan zulunttan woppu gayda. Sarotitsin maaqqida.
25 Yesuusa fa tamaaruntsago, «Yin ammantta ane» yagayda. Unttin, zhashtiteran gaama qopitera fete fetego, «Baqqon hyaatsin kiitinttize, E hyay oode» yagayda.

Tuna ayyaanappa dakinttide atstsa
(Maato. 8:28-34; Mar. 5:1-20)

26 Abba fiinggi Galila zalara yeze Gerggesoone sa7a yellida.
27 Yesuusa gonggeppa kezii sa7a wodhdhodera tuna ayyaanara aykkinttide atstse katamappa kezii eera yellinttida. Gaama bere afula ma77anxi kallo booza yenep attin kara geloos.
28 Yesuusa be7eze wode E tiintte bunqqunttii, fa qaaltto dhoqi yiizii, «Ubbappa kattara yeze Xoozze na7ayo Yesuusa neera taas akko fettetitsi yeze? Aade tana hyatte un7itsippe» yagayda.
29 Yinno E gaydanna, tuna ayyaanze atstseppa kessade gaar Yesuusa kaccide gisho. Gaama wode tuna ayyaana eza aykkii gam7ide gisho santsalaataran tohe accize meqora acinttii naaginttane. Yezin achito duutsii tuna ayyaanara izhintti akko baayze ganasa gelida.
30 Yesuusa, «Ne suntsita oode» yaga7i oocida.
E, gaama tuna ayyaanuntsi eza aykkide gisho fana, «Leegiyona» gayda.
31 Tuna ayyaanuntsi fana Si7oole kiittaame fana woossida.
32 Yinna besite zoozella afa mu7ize gudayille wude hyanttane. Seko gudayluntsi gidda gelone ga7i woossida, ezin «Gelote» gayda.
33 Tuna ayyaanuntsi atstseppa kezii gudayluntsi gidda gelida. Wudita derttippa sulle gurgguxii abba geenna gidda qoodhdhinttida.
34 Yenggizuntsi hyanidanno be7eze wode woxxii hyanggi, katamaran kara gancce ubba ohida.
35 Asuntsi hyanidanno be7ades kezii Yesuusago yi7ida. Tuna ayyaana kezide atstse ma7o ma77i, E wozintta maaqqin, Yesuusa tohe kale bettezin denggi zhashtida.
36 Eza be7eze asuntsi tuna ayyaanara aykkinttide atstse wayzi faxezako ohida.

37 Gerggesoone kantto wutii yeze asuntsi damma zhashimo zhashtii
Yesuusa fa kaleppa qitode gaar woossida. E gonggize gidda gelii suub
maaqqida.
38 Tuna ayyaana kezide atstse Yesuusara yessades woossida.
39 Yezin Yesuusa eego, «Ne kara maaqqo, Xoozii akko gaar damma baz
nees oochchezako oho» yaga7i moyzida. Atstsayin Yesuusa akko gaar
damma baz ees oochchezako katama ubba markkidhite qitida.

Hyayqqide na7iton Yesuusa ma7o bochchide maachito
(Maato. 9:18-26; Mar. 5:21-43)

40 Asuntsi naagii gam77ide gisho Yesuusa maaqqide wode mokkii ekkida.
41 Ayhude woosa Keetstsa hyalaqa maaqqide Iyaroosa gaaze atstse fa
kara ye7ode fana Yesuusa tohitilla afa wodhdhii woossida.
42 Ees taphpho lam77i bere maaqqide fettii maachi na7a yezanna
hyarginttii hyayqos yellii yene. Yesuusa hyanggize wode asuntsi eza
un7itsida.
43 Taphpho lam77i bere suutsii eqqanxxi goggitera gam7ide maacha
yene. Iza faas yeze miishito akimes inggi hyaasida. Yezin Faxodes
dandda7ikaaya.
44 Iza Yesuusas suub zalara shiiqii, E afula macartto bochchida, iira
goggize suutsita eqqida.
45 Yesuusa, «Tana bochchide oode?» yagayda. Ubbuntsi «Nu
bochchikaaya» yaga7in, Phexiroosa, «Asttamaarizayo, gaama asuntsi kaal-
lizannon un7itsizanno bi7itera wayzi, [‹Tana bochcheze oode?› ga7e»]
yagayda.
46 Yezin Yesuusa, «Fettii asi tana bochchida; akkos gayko, wolqqa taappa
kezidanna taas erinttida» yagayda.
47 Maachita, I baz qonccidanno eride wode goqitera yi7i Yesuusa tohitilla
afa gol7ida. Akkos bochchezakon wayzi ellisii faxezako as ubba tiino
markkidhida.
48 E, «Ta na7ite, ne ammantta nena fatstsida; sarora qito» yagayda.
49 Yesuusa hyaga ohi hyaasikaayzin, Ayhude woosa Keetstsa hyalaqa, Iya-
roosa karappa fettii asi yi7i, «Iyaroosa, ne na7ita hyayqqida; asttamaariza
hyarii labbizippe» yagayda.
50 Yezin Yesuusa yinno si7i Iyaroosago, «Zhashtippe! Ammano, ne na7ita
faxoda» yagayda.
51 Yesuusa Iyaroosa kara yellide wode Phexiroosappa, Wahannisappa,
Yayqoobappa, naatii adeppan inttippa attin melle gelode gaar koykaaya.
52 Yinna besite yeze asunts ubbuntsi naatis yiqsinttii yeekkoder, Yesuusa,
«Yeekkippete! Naata genttidap attin hyayqqikaaya» yagayda.
53 Asuntsi naata hyayqqidanno eride gisho E ohito leqqii miicida.
54 Yezin Yesuusa naatii kushito aykkii, «Na7ite denddo» yagayda.
55 Na7itis shemppita yi7in denddii eqqida. Yesuusa unttago, «Iis muuze
baz inggote» yagayda.
56 Naatii aderan inttira gaama qoppida. Yezin Yesuusa hyanno, «Oodesin
ohippete» yagayda.

9

Yesuusa taphpho lam77i hawaaruntsana kiittida
(Maato. 10:5-15; Mar. 6:7-13)

1 Yesuusa taphpho lam77i hawaaruntsana faago xeegii, tuna ayyaana
kessode gaaran hyargge ubba fatstsode gaar wolqqan adetits wolqqa
inggida.
2 Xoozze ka7itumo baz markkidhade fana hyargginttizuntsana fatstsode
fana kiittida.
3 E unttago, «Gufe maaqqin silphe maaqqin katstsa maaqqin bira
maaqqin lam77i ma7ize afula maaqqin oges ga7i akkon aykkippete.
4 Yinna katamttippa yin kessade wontsis zaqqotitsi yin gelide bessa
gam7ote.
5 Ooden yinttana mokkanxi ixxiko yinna katamttippa kezitera unttis
ersize markka maaqqade fana yin tohite yeze xurtto fixxii kezote.»
6 Unttin kiitinttidanni fana kezii Wonggele ohitera dumma dumma kara
gancce hyargganchuntsana fatstsitera aadhida.

Heroodisa yirggida

7 Galila sa7a ahize Heroodisa Yesuusara oochinttidebazito mulo si7eze
wode yirggida. Akkos gayko, fettii fettii asuntsi Wahannisa hyayqoppa
denddikaayzara attaama yagayda.
8 Bagguntsi, «Eeliyaasa benttida» gaane; melluntsi mahi, «Zaga
nabuntsappa fete hyayqoppa denddida» yaga7i ohinttane.
9 Yezin Heroodisa, «Wahannisa afurtto ta gachchizii wodhida. Yeezin,
hyannigaara yaga7intti E baz ohinttize, E oode?» yaga7i Yesuusa fa aafte
be7ades koyane.

Yesuusa ichchin mukul asuntsana muuzida
(Maato. 14:13-21; Mar. 6:30-44; Waha. 6:1-14)

10 Taphpho lam77i hawaaruntsi suuba maaqqii yi7i, un oochchidanno
mulo Yesuusas ohida. E unttana ekkii Beetesayda katamappa gaxa
kanggida.
11 Yezin gaama asuntsi Yesuusa maaqqizanno erii eza kaallida. E unttana
mokkii ekkii Xoozze ka7itumo baz tamaarssida; Faxodes koyzuntsana
fatstsida.
12 Sa7a uguride wode taphpho lam77i hawaaruntsi eego shiiqii, «Nu yeze
akko baayze sa7a maaqqide gisho asuntsi dumma dumma kara ganccen
kataman qitii, katstsan aqize bessi koyode fana asuntsana moyzo» yagayda.
13 Yezin E, «Unttis muuze baz yin inggote» yagayda.
Un, «Nuus yeze ichchin booran lam77i molon maaqqide gisho hyantsi
asuntsis maaqqize katstsa nuunii hyanggi wongganxiko maaqqoos» ya-
gayda.
14 Yinna besite ichchin mukul maaqqade dhiiratsuntsii yene.
Yesuusa fa tamaaruntsago, «Ichintam ichintam shaakkii shaakkii
asuntsana betitsote» yagayda.
15 E tamaaruntsi, E kiittidanni fana asuntsana betitsida.
16 E ichchin booriton lam77i moltto ekkii, Salo bi7i, Xooz galatii, baxxi
asuntsana mulo yeltsode fana fa tamaaruntsis inggida.
17 Ubbuntsi mu7i mizhida. Unttappa attide taphpho lam77i leemate
kumutsi maaqqida.

Phexiroosa, Yesuusa oode yezako markkidhida
(Maato. 16:13-19; Mar. 8:27-29)

9:3 Luqa. 10:4-11 **9:7** Maato. 16:14; Mar. 8:28; Luqa. 9:19

18 Fettii wode Yesuusa fa xalaala woossodera, E tamaaruntsi eego yi7ida.
E, «Asuntsi tana oona ga7e?» ga7i oocida.
19 Un mahi «Fete fete, ‹Xammaqize Wahannisa, bagguntsi Eeliyaasa,
melluntsi mahi, zaga nabuntsappa fete hyayqoppa denddida› yagaane»
yagayda.
20 E mahi, «Yeezin yin tana oona ga7e» yagayda. Phexiroosa, «Neenii
Xoozappa doorinttide Kiristtoosa» yaga7i mahida.
21 Yesuusa hyanno oodesin ohippete ga7i mintsii ohida.

Yesuusa ixintton eza kaalle waaga ciggizanno

22 Mahin Yesuusa, «As Na7ay gaama madha ekkoda. Gade cimuntsis,
kahinunts hyalaquntsisin, higge asttamaarunts kale ixinttoda. Un eza
wodhoda, yezin E hyaydzintsa qamma hyayqoppa denddoda» yagayda.
23 Yesuusa asunts ubbuntsago, «Tana kaallodes koyze ooden yeziko fana
kaaddo, fa masqaltto ubba qamma tookkii tana kaallo.
24 Fa shemppito ashshodes koyze ubbuntsi izo dhabssane, fa shemppito
ta gisho ga7i dhabsize ooden izo ashshane.
25 Asi alame mulobaz denggiza, maaqqikon fa shemppito dhabsize baz
woy qohize baz maaqqiko eza akko maadde?
26 Ooden ta giddan ta qaaltten yeellidhiko As Na7ay fa bonchchora yinnii
gaara aday bonchchoran Geeshi kiitanchchuntsi bonchchora ye7ize wode
ize yeellidhoda.
27 Ta yinttis turo ohine; hyanne eqqiduntsi giddappa Xoozze ka7itumo
bi7ikaayzara hyayqqoosse asuntsi yene» yagayda.

Yesuusa bishshita laaminttida (Maato. 17:1-8; Mar. 9:2-8)

28 Yesuusa yinna ohito ohin, osfun qammappa suuba Phexiroosa,
Yayqooban Wahannisan faara ekkii woossodes derella afa kezida.
29 E woosalla afa yezin E sintta laaminttida; afulttan awa fana foo7i
booxxida.
30 Lam77i asuntsi, unttin Museran Eliyaasara bonchchora benttii,
31 Yerusalaame folinttodes yeze baz, yinnan, E hyanna alamttippa
shaakkinttode baz eera ohinttane.
32 Phexiroosan eera yezuntsi genttii attin, un genttoppa denddize wode
E bonchchiton eera eqqide lam77i asuntsana bi7ida.
33 Asuntsi Yesuusappa shaakkintti qitodes yi7adera, Phexiroosa Yesu-
usago, «Laatstso, hyanne yezanna nuus akko gaar lo77o! Feta nees, feta
Muses, feta Eliyaasas mahi hyaydzdzi gaabba gaabboda» gayda. Yezin E
faas akko ga7ezakon eroos.
34 E yaga7i ohinttodera dhonne yi7i unttana goozida. Tamaaruntsi
dhonttii gidda gelitera zhashtida.
35 Dhonne giddappa, «Ta dooride na7ay hyaya eza si7ote» yagaaze ootsii
sinttida.
36 Ye ootsize sinttidannippa suuba Yesuusa faas yezite benttida. Ye wode
un bi7idanno oodesin ohikaayzara, fa wozintte aykkii si77i gayda.

Yesuusa tuna ayyaana fettii na7appa kessida (Maato. 17:14-18; Mar. 9:14-27)

9:19 Maato. 14:1, 2; Mar. 6:14-15; Luqa. 9:7-8 **9:20** Waha. 6:68, 69 **9:23** Maato. 10:38; Luqa. 14:27 **9:24** Maato. 10:39; Luqa. 17:33; Waha. 12:25 **9:28** 2 Phex. 1:17-18 **9:35** Isa. 42:1; Maato. 3:17; 12:18; Mar. 1:11; Luqa. 3:22

37 Wonttistto un derizeppa wodhdhize wode gaama asuntsi yi7i eera yellinttida.
38 Ye wode asunts giddappa fettii asi, «Asttamaarizayo, ta fettii na7aya yi7i bo7oyo.
39 Tuna ayyaana qoppikaayzin aykkii wuysizane; goppuntto cooshi gudutstsane, ashito qohi un7itsi kessades koyoos.
40 Ne tamaaruntsi kessode gaar woossida, yezin un dandda7ikaaya» yaga7i woossida.
41 Yesuusa, «Ammano baayze wobbo yeletuntso, ayde yellodes ta yinttara yessade, yinttana dandda7ode? Ne na7aya hyanggi hyanka ekkii yo7o» yagayda.
42 Na7aya ekkii ye7ize wode tuna ayyaanze sa7a olii guuddii goqizida. Yezin Yesuusa tuna ayyaanza kaccii na7ayppa kessin fatstsida. Na7ayan na7ay ades inggida.

Xoozze damma oocha

43 Asuntsi ubbuntsi Xoozze damma wolqqito bi7i gaama qoppida. Un E oochchide bazite gaama qoppodera, Yesuusa fa tamaaruntsago,
44 «Hyanno ta yinttis ohizanno loytsii si7ote; As Na7ay Ayhuduntsi kushite aadhii ingginttoda» gayda.
45 Yezin E gaydanna unttis gelikaayze gisho un tiirikaaya. Yinnii gisho, mahi oocodes zhashtida.

Ubbuntsappa damma maaqqade oode? (Maato. 18:1-5; Mar. 9:33-37)

46 Yesuusa tamaaruntsi, «Nu gidda damma maaqqade oode?» ga7i lalle aykkida.
47 Yesuusa un wozina qoftto erii zhooga na7a fa kale essi,
48 «Hyay zhooga na7aya ta suntsite ekkize ooden tana ekkane, tana ekkize tana kiittezaya ekkane, yin ubbuntsappa eerizay, E damma maaqqada» yagayda.

Ixxoose yin bagga

49 Wahannisa, «Laatstso, fettii asi ne suntsite tuna ayyaana kessodera bi7i E nuura maaqqoosse gisho kayda» yagayda.
50 Yesuusa mahi, «Yinttana ixxoose, E yin bagga. Yinnii gisho, eza kayppete» yagayda.

Samaara asuntsi Yesuusa ixxida

51 Yesuusa Salo qitize wode ukkide gisho Yerusalaame qitodes qoftto mintsii denddida.
52 Samaara sa7a yeze fettii kara gancce hyanggitera, ubba baz ees giigisade fana asi yeyga kiittida.
53 Yezin E hyanggizanna Yerusalaame maaqqidanno un erize gisho un eza mokkii ekkikaaya.
54 Yesuusa tamaaruntsi Yayqoobaran Wahannisaran yinno bi7i, «Laatstso, saloppa tama wodhdhii unttana mo7o gawude fana ne koyane?» yagayda.
55 Yezin Yesuusa suuba maaqqii unttana kaccii, [Yin gidda akko ayyaana yezako yin eroos. As Na7ay asi ashshodes yi7idap attin dhabsodes baaya]* yagayda.

9:46 Luqa. 22:24 **9:48** Maato. 10:40; Luqa. 10:16; Waha. 13:20 **9:54** 2 Kat. 1:9-16 * **9:55** Grike maxaafe gidda baaya

56 Yeygappa denddii melle kara gancce qitida.

Yesuusa kaallizanna ciggizze waaga
(Maato. 8:19-22)

57 Un ogera hyammadera, fettii asi, «Ne qitize bessa ubba ta kaalloda» yagayda.
58 Yesuusa mahi, «Workkanas doochii, Landdas keetstsi yene, yezin As Na7ay fa ommito shemppize bessi baaya» yagayda.
59 Hyankkayan, «Ne tana kaallo» yagayda. Yezin atstse, «Laatstso, tiinii ta adaya moogii ye7oda» yagayda.
60 Yezin Yesuusa, «Hyayqo yezuntsi hyayqqiduntsana moogode fana unttis ashshii ashsho; ne hyanggi Xoozze ka7itumo sabbako» yagayda.
61 Mahi melle asi, «Laatstso, ta nena kaalloda, yezin tiinii ta kara asuntsana sarotsi ye7oda» yagayda.
62 Yesuusa mahi, «Koxe aykkii suub bi7ize ooden Xoozze ka7itumos beezoos» yagayda.

10

Yesuusa laappuntam lam77i tamaaruntsana kiittida

1 Yinnippa suuba, Laatstsii melle laappun tam lam77i* asuntsana doorida. E hyammades qoppide katamiten kara gancce ubba tiinii hyammade gaara lam77i lam77i mahi kiittida.
2 Yesuusa unttago, «Yikke shiiqode katstsa gaama yezin oochchizuntsi eeratsi. Maaqqide gisho, katstsa laatstsay oochchizuntsana kiittode fana woossote.
3 Yikke, qitote, duruntsi fana suudhumuntsi gidda yinttana ta dakkoda.
4 Yin qitize ogitis, bira maaqqikon karxite caamma aykkippete. Ogella afa ooden sarotsippete.
5 Yin gelize keetstsa ubba tiinii, ‹Saro hyanna keetsitis maaqqe› yaga7ote.
6 Saro kadhize asi yinna besite yeziko, yin sartta ize shemppoda; koyoos gayko yin sartta yinttis maaqqada.
7 Oochchizes damooze beezze gisho yin gelide keetstsite yinttis shiishidebaz ubba mu7iteran uzhitera ize gam7ote. Fete karappa fete kara wutippete.
8 Akko kataman yin gelize wode asuntsi yinttana mokkii, yinttis shiishidebaz ubba mo7ote.
9 Yinna katamite yeze hyargginttizuntsana fatstsitera, ‹Xoozze ka7itumo yinttago ukkida› yaga7i ohote.
10 Yezin fettii katama gelize wode asuntsi yinttana mokkanxi ixxiko bucalla kezii hyannigaara ga7ote:
11 ‹Nu tohitilla yeze yin katamiti xurtto fixxane, yezin Xoozze ka7itumo yinttago ukkidanno erote›
12 Xoozze firdda qamma hyanna katamttippa Soodome katamas firdda eeratsi maaqqadanno ta yinttis ohine» yagayda.

Ammanoose gisho borinttide katamito
(Maato. 11:20-24)

---

* **9:61** 1 Kat. 19:20 **10:1** ***Laappun tam lam77i:*** Fettii fettii maxaafuntsi laappun tam gaane; mahi faydo 17 bo7o. **10:2** Maato. 9:37-38 **10:3** Maato. 10:16 **10:4** Maato. 10:7-14; Mar. 6:8-11; Luqa. 9:3-5 **10:7** 1 Qoro. 9:14; 1 Ximo. 5:8 **10:10** Hawa. 13:51 **10:11** Maato. 10:7-14; Mar. 6:8-11; Luqa. 9:3-5 **10:12** Medho 19:24-28; Maato. 10:15; 11:24

13 Kaallii, Yesuusa, «Bade Koraaziine, bade Beetesayda, bade, yin gidda oochinttide kille bazita Xiroosa giddan Sidoonan oochinttezako ize yeze asuntsi azzano afula ma77i, budolla afa bettii zaga maarotitsi gelii attod yeshsha.
14 Yinnii gisho, yinttappa aadhii Xiroosasin Sidoonasi Xoozze firddita laafoda.
15 Bade Qifirnahoome, salo yellodes nena dhoqi oochchodes koyane? Ne sulle Si7oole olinttoda» yagayda.
16 Mahin Yesuusa fa tamaaruntsago, «Yinttana si7ize tana si7ine, yinttana ekkoosay tana ekkoos, tana ekkoosay tana kiittezaya ekkoos» yagayda.

Laappuntam lam77untsi maaqqida

17 Laappuntam lam77i tamaaruntsi kiitinttide bestippa gaama ufayttitera maaqqida. Yesuusago shiiqii, «Laatstso, ne suntsite tuna ayyaanuntsin nuus kiitinttida» yagayda.
18 Yesuusa unttago, «Xalahe saloppa dada fana wodhdhodera ta bi7ida.
19 Yikke, shooshin masmaso yedhdhode fanan morkke wolqqa teqqode fana wolqqa yinttis inggida. Yinttana qohodebaz akkon baaya.
20 Maaqqikon, yin suntsita salo mazggabe xaafinttide gisho ufayttotep attin tuna ayyaanuntsi kiitinttide gisho ufayttippete» yagayda.

Yesuusa fa ufayssito qonccizida (Maato. 11:25-27; 13:16-17)

21 Ye wode Yesuusa Geeshi Ayyaanara ufaytti, «Salo sa7a Laatstso, hyanno cinccuntsappan eruntsappa aachchii tamaarikaayzuntsis qonccizide gisho galatintto. Yee ta adayo, yinno ne oochchodes lo77o qofa maaqqida.
22 «Ubba bazita ta adeppa taas ingginttida. Na7ay oode yezako adeppa attin melle woy na7ay qonccissades koyzeppa melle ooden adaya erize baaya» yagayda.
23 Kaallii, Yesuusa dumma fa tamaaruntsago, «Yin be7izanno be7izuntsi anjjinttiduntsana.
24 Turo gaama nabuntsin kaatuntsi yin be7izannon si7izanno be7adesin si7odes amudhdhida, yezin bi7ikaaya, si7ikaaya» yagayda.

Turii siiqo

25 Yikke, fettii wode Muse woga erize fettii atstse denddii Yesuusa yaga7i faatana oochi oocida. «Asttamaarizayo, medhina de7o laattodes taanii akko oochcho?» yagayda.
26 Yesuusa, «Muse maxaafite xaafinttidanna waage? Ne wayzi nabbabe?» yagayda.
27 Atstsay mahi, « ‹Ne Laatstsa ne Xoozza, ne kumutsi wozinappa, ne kumutsi shemppoppa, ne kumutsi wolqqappan ne kumutsi qofappa kadho. Mahi asi ne dootsiza ne ommiti gaar kadho› yagaane» yagayda.
28 Yesuusa eego, «Ne likke mahida, neenin yinnii gaara oochcho. Ne medhina de7o yessada» yagayda.
29 Yezin atstse fana xillo mahodes koyi, «E ta dootsize oode?» yagayda.

10:13 Isa. 23:1-18; Hiz. 26:1-21; Iyu. 3:4-8; Amo. 1:9-10; Zakka. 9:2-4 **10:15** Isa. 14:13-15 **10:16** Maato. 10:40; Mar. 9:37; Luqa. 9:48; Waha. 13:20 **10:19** Maz. 19:13 **10:22** Waha. 3:35; 10:15 **10:25** Maato. 22:35-40; Mar. 12:28-34 **10:27** Leewe 19:18; Mahe 6:5 **10:28** Leewe 18:5

30 E oocidannis Yesuusa yaga7i mahe inggida, «Fettii asi yezay
Yerusalaame katamapa sulle Iyaarkko katama wodhodera ogella afa faa-
nuntsi kezii guuddida. E ma7ito gaarii ekkii hyayqoppan faxappan gidda
ashshii qitida.
31 Suubappa, Ayhude kahine fete yinna ogitira fa aadhe ga7i aadhittera
atstsa bi7i deshshi ga7i aadhida.
32 Mahi fettii Leewe yezay yinna bestto yellittera atstsa bi7i melle bessara
aadhii qitida.
33 Yezin, fettii Samaara gade asi yezay yinna ogitira yi7itera atstsa bi7i
ees yiqsinttii
34 Eego shiiqii, E hyarggize bessitilla zayten woynen gujjii accida. Fa
hyarizella bettitsii zaqqo aqize keetstsa kanggida. Yinna besite ees
koshshize baz mulo oochchida.
35 Wonttistto lam77i dinaare kessii zaqqo mokkize karttii ades inggi,
‹Woy7a hyay atstsa loytsii bo7o. Ta nees inggidannippa kattara ne kesside
baz mulo ta nees ciggoda› yagayda.
36 «Yikke, hyantsi hyaydzdzii asuntsappa faanuntsi guuddide atstses
dootsidhade nees oona aaze?»
37 Atstsay mahi, «Ees yiqsinttidaya» gayda.
Yesuusa, «Neenin hyanggi yinnii gaara oochcho» yagayda.

Yesuusa Marttan Mayrami keetstsa

38 Yesuusa fa tamaaruntsara oge hyanggitera fettii kara gancce yellida.
Yeyga Martta ga7inttize fettii maachita iza fa kara mokkida.
39 Iisin Mayramo gaaze misha yene, Mayrama qaala si7ite Laatstse tohe
kale bettida.
40 Yezin Martta gaama oochara un77intti Yesuusago shiiqii, «Laatstso, ta
mishta oochito ta xalaalas ashshii bettii attin ta labbize wode ne bi7itera
si77i gaane? Iza tana maaddode fana ohoso» yagayda.
41 Yezin Laatstsii hyannigaara ga7i mahida, «Martta, Martta, neenii
gaamabazar un77intti madhidhane.
42 Maaqqikon, koshshize fettibaz xalaala. Mayrama lo77o baz doorida,
yinnan iippa ekinttoos» yagayda.

11

Yesuusa woosa baz tamaarssida (Maato. 6:9-13; 7:7-11)

1 Fettii wode Yesuusa fettii bessa woossane. Woosa hyaaside wode
E tamaaruntsappa fete, «Laatstso, Wahannisa fa tamaaruntsana woosa
tamaarsside fana neenin nuna woosa tamaarsso» yagayda.
2 Yesuusa, «Hyannigaara yaga7i woossote:
« ‹Salo yeze nu adayo
ne geeshi suntsita anjjintto;
ne ka7itumtta yo7o.
3 Nu hyayno qumtto nuus inggo.
4 Nuna qohiduntsis nu atto gaazanni fana,
nu nagartto atto ga7o;
faatana gidda nuna geltsippe› » yagawute yagayda.

10:33 2 Zeena 28:15 **10:38** Waha. 11:1

5 Kaalli, Yesuusa fa tamaaruntsago yagayda: «Aazizes yinttappa fetes
lagge yene. E giddii bilahe fa dootsize kara hyanggi, ‹Dootso, hyaydzdzii
soollo taas inggoya.
6 Taas lagge maaqqide fettii asi ogeppa yi7in, ees aatsodebaz dhabida›
yagaazako,
7 «E laggize keetstsa gidda yezara, ‹Aade tana waaytsippe, furtsita
gorddinttida. Ta na7untsin taara datsalla afa woy7ida. Yinnii gisho,
denddii ne koyizebaz immades dandda7oos› yagaanene?
8 Ta yinttis ohine; laggetitsiti gisho denddii immades koyanxi ixxikon
woosara waytside gisho denddii koshshize baz mulo inggane.
9 «Yinnii gisho, taanii yinttis ohine; woossote yinttis ingginttoda; koyote
yin demmada; furtstsa yi7i xeegote yinttis bugunttoda.
10 Akkos gayko woossize ubbuntsi ekkane; koyze denggane; furtstsa yi7i
xeegizes bugunttane.
11 «Aduntso yin giddappa na7a molo woossin shooshi inggize oode?
12 Woy phuuphule woossin masmaso inggane?
13 Yin iituntsana maaqqii yin na7untsis lo77o baz ingge eriko, salo yeze
yin aday woossizuntsis Geeshi Ayyaana wayzi aatsii inggoso?» yagayda.

Yesuusan Bi7elzebuulan

14 Fettii wode Yesuusa doona muumizide tuna ayyaana fettii atstseppa
kessida. Tuna ayyaanize kezide fana doona muume atstse ohinttida.
Asuntsin gaama qoppida.
15 Yezin fete fete, «Tuna ayyaana hyalaqa, Bi7elzebuula wolqqara tuna
ayyaanuntsana kessane» yagayda.
16 Melluntsi mahi fattanodes saloppa malla beezode fana koyda.
17 Yezin Yesuusa un qoftto erii unttago, «Wol gidda shaakkinttize
ka7itumo ubbanna dhabane; wol gidda shaakkinttize keetstsi gol7ane.
18 Xalahe ka7itumo wol gidda shaakkinttiko wayzi miinggi eqqode? Yin
tana, ‹E tuna ayyaanuntsana Bi7elzebuula wolqqara kessane› yagaane.
19 Yikke, taanii tuna ayyaana Bi7elzebuula wolqqara kessizebaz
maaqqiko kaallizuntsi oode wolqqara kessod yeshsha? Yinnii gisho, un
yinttalla afa firddizuntsna maaqqada.
20 Yezin taanii tuna ayyaanuntsana Xoozze gil7ara kessizebaz maaqqiko
yikke Xoozze ka7itumtta yinttago ukkidanno erote.
21 «Mintsii asi danccinttii fa keetsito naagizebaz maaqqiko, E qoltta
bochinttoos.
22 Yiikon, eeppa aadhii mintsii maaqqide asi yi7i, eza wolqqidhi
gamiko ammaninttii danccide danccito billizii, E qoltto bonqii melle asis
shaakkane.
23 «Taara maaqqikaazay tana ixxane; taara shiishoosay lalane.

Tuna Ayyaana asappa kezii maaqqii gele

24 «Tuna ayyaana asappa kezide wode shemppize bessi koyi hyaatsi
baayze bessara wutane. Shemppize bessi dhabide wode ‹Ta kezide besite
maaqqada› yagaane.
25 E maaqqize wode keetsita fixinttii lo77i yezin denggida.
26 Yinnippa suuba, hyanggi eeppa aadhii iitide melle laappun tuna
ayyaanuntsana ekkii ye7ine. E gidda gelii yessi aykkane. Ye atstses
tiinostippa suubanna aadhii iita maaqqane» yagayda.

11:15 Maato. 9:34; 10:25 **11:16** Maato. 12:38; 16:1; Mar. 8:11 **11:23** Mar. 9:40

27 Yesuusa yinna ohitilla afa yessadera fettii maachita as giddappa denddii, fa qaaltto dhoqi yiizii, «Nena tookkide sazitan ne dhanggide dhantsita anjjinttida» yagayda.
28 Yezin E, «Anjjinttiduntsi Xoozze qaaltto si7i kiitinttizuntsana» yagayda.

Yoonasa malla

29 Gaama asuntsi shiiqide wode Yesuusa, «Hyanna yeletuntsi iita; kille malla koyane. Yezin Yoonasa mallitip melle unttis ingginttoos.
30 Yoonasa Nenewe asuntsis malla maaqqide fana As Na7ayin hyanna yeletuntsis malla maaqqada.
31 Saaba kaatita firdda wode hyantsi yeletuntsara denddii firddoda. Akkos gayko, iza Solomona cinccatitsito si7odes sa7a gaxappa denddii yi7ida. Yikke Solomonappa aadhizay hyanne yene
32 Nenewe asuntsi firdda wode hyantsi yeletuntsara denddii unttalla afa firddoda. Akkos gayko Yoonasa sibkketer maarotitsi gelida. Yikke, Yoonasappa aadhize hyanne yene» yagayda.

Galla foo7o

33 «Xomppe xomppii aachichcha bessa woy ota gidda gaddize asi baaya. Asi foo7ito be7ade fana dhoqqa bessa gaddane.
34 Ne gallitis foo7o ne aafto. Ne aafta lo77o maaqqiko, ne kumutsi galtta foo7ane. Nena aafe hyarggiko ne galtta ubbanna dhumane.
35 Yinnii gisho, ne gidda yeze foo7ize dhumaame gaar naagintto.
36 Yikke, ne kuntsi galtta foo7o maaqqiko, ne galtten melle dhuma bessi dhabiko, ne gallita kumutsita foo7o fana maaqqane» yagayda.

Izippun baduntsana
(Maato. 23:1-36; Mar. 12:38-40)

37 Yesuusa fa ohito hyaaside fana fettii Farisaawuze faara katstsa ma7ade fana xeegida. E eera fettilla gelii muusalla bettida.
38 Farisaawuze Yesuusa katstsa ma7adeppa tiinii kushe meeccosanno bi7i gaama qoppida.
39 Laatstsii eego, «Yin Farisaawuntsi burccuqosin shaatesin katta zaltto meeccane. Yezin yin ganccita uuzatitsaran iitabazaran kumida.
40 Yin, eeyuntso, katta zaltto medhdhide ganccito medhdhiday eza baane?
41 Yezin burccuqon shaaten yezanno dahuntsis inggote. Ye wode yinttis ubba bazita geeshi maaqqada.
42 «Farisaawuntso yinttana bade, kartsi gaalappa, xalooteppa, yinnii fana yeze bazappa asraata kessane. Yezin xillotitsin Xooz kadhe yin gidda baaya. Melluntsana ashshikaayzara hyantsesana oochchodes beezane, yezin ashshida.
43 «Farisaawuntso yinttana bade, Ayhude woosa Keetstsite bonchcho oyda, gabe gidda bonchcho sarotse kadhane.
44 «Bestta dhabin asuntsi erikaayzara kattara yedhdhize booza aazuntso yinttana bade» yagayda.
45 Higge asttamaarize mahi, «Asttamaarizayo, ne yinno ga7ite nuna cazhane» yagayda.

11:29 Maato. 16:4; Mar. 8:12 **11:30** Waha. 3:4 **11:31** 1 Kat. 10:1-10; 2 Zeena 9:1-12 **11:32** Waha. 3:5 **11:33** Maato. 5:15; Mar. 4:21; Luqa. 8:16 **11:42** Leewe 27:30

46 Yesuusa, «Yin, higge asttamaaruntso, yinttana bade, asuntsi tookkodes dandda7oose deexo toofo toossane, yezin yin yin omitis melle atto yezin gil7a bertstsaran bochchoos.
47 «Yin aduntsi wodhide nabunts boozito yin giigize gisho yinttana bade.
48 Yikke, yin aduntsi oochito mintsodes un wodhide nabunts boozito yin loytsize gisho un iita oochchitis yin markka.
49 Yinnii gisho, Xoozii fa cinccatitsite, ‹Nabuntsanan hawaaruntsana ta yinttis kiittoda, yezin yin bagguntsana wodhoda; melluntsana bay7oda› yagayda.
50 Yinnii gisho, hyanna yeletuntsi alame medhinttidannippa hyanno yellodes goggide nabunts ubbunts suutsitis oocinttoda.
51 Aabeelappa dentsii zharsho besttisin Xoozze Keetstsappa gidda goggide Zakkariyaasa suutsiti gisho hyanna yeletuntsi oocinttoda.
52 «Higge asttamaaruntso, yinttana bade, eratitsi qulfe yin kushe aykkida, yezin yinttisin geloos melluntsanan geltsoos» yagayda.
53 Yesuusa yeygappa qitodes kezze wode higge asttamaaruntsin Farisaawuntsi eera ixxintti oocera waytsane.
54 E doonttippa keze qaaltte eza aykkodes koyi yinno oochchida.

12

Ayyaana mintsitsen naaginttize
(Maato. 10:26-27)

1 Ye wode gaama mukular faydinttize asuntsi wolal afa yedhdhinttode wontsis asi asalla afa shiiqii yessadera, Yesuusa fa tamaaruntsago, «Farisaawunts irshitippa naaginttote. Yinnan un cubbotitsito.
2 Qonccikaayzar aachintti, erinttoose genggii attizebaz akkon baaya.
3 Yikke, yin dhuma ohidebaz ubba foo7o sinttoda, qol7a gidda kalkashide baz qoncce bessa ohinttoda.
4 «Ta bagguntso, ta ohizanno si7ote; asho wodhane fattin melle akkon oochchodes dandda7osuntsana zhashtippete.
5 Yiikon, yin zhashitodes beeziza ta yinttis qonccissada. Yinnan wodhidannippa suuba Gaanname olodes wolqqa yezes ees zhashtote. Yee, turo gaane; ees zhashtote.
6 Ichchin buubbuntsi fettii santimes bayzinttoossane? Yi7op attin unttappa feten Xoozze tiintte botinttoos.
7 Melle atto yezin, yin omma isintsitan faydinttii yene. Yikke, zhashtippete; gaama buubbuntsappa yin aadhane.
8 «Ta ohizanno si7ote; as tiino taas markkidhize ubbuntsis As Na7ay Xoozze kiitanchchuntsi tiintte markkidhoda.
9 As tiino tana kaaddizes Xoozze kiitanchchuntsi tiintte ta eza kaaddoda.
10 As Na7alla afa leqqo qaala ohize ubbuntsi maarotitsi demmada, yezin Geeshi Ayyaanalla afa leqqo qaala ohizes maarinttoos.
11 «Asi yinttana aykkii Ayhude woosa Keetstsa, daynnuntsi tiintten kaatuntsi tiintte gochichize wode akko ohodyezakon waagii mahod yezako yirggippete.
12 Ye wode yin ohodebaz Geeshi Ayyaana yinttana tamaarssoda» yagayda.

11:51 Medho 4:8; 2 Zeena 24:20-21 **12:1** Maato. 16:6; Mar. 8:15 **12:2** Mar. 4:22; Luqa. 8:17
12:10 Maato. 12:32; Mar. 3:29 **12:11** Maato. 10:19-20; Mar. 13:11; Luqa. 21:14-15

Dure atstse eeyatitsito

13 As giddappa fettii asi Yesuusago yi7i, «Ta ishe taas nu aday laatappa
shagode fana ees oho» yagayda.
14 Yesuusa mahi, «Naate atstsayo, yinttalla afa tana daynnan laata
shaakkize cima mahide oode?» yagayda.
15 Mahika Yesuusa, «Asi yessi qolo gaamatitsara maaqqoosse gisho iira
ashshii mintsii yinttana naaginttote» yagayda.
16 Kaallii aazizera, «Gade gaama katstsa inggize fettii dure atstse yene.
17 Ye atstse, ‹Ta katsito ta shiishodes bessi eeride gisho akko oochcho?›
yaga7i fa wozintte qoppida.
18 Yikkeppa yeyssada; tiino yeze fachito lalii melle dalggii facha ke-
exxoda. Katsiton taas yeze baz mulo ize shiishoda.
19 Fa shemppitigo, ‹Ta shemppite, gaama beres nees maaqqade qolo
shiishida. Yikke, shemppii mo7o, uzho, ufaytto› yaga7oda.
20 «Yezin Xoozii, ‹Naate, eeya hyay atstsayo, hyayno qamma ne shemppita
neeppa ekkinttane. Yikke, ne shiishide bazita oodes maaqqade?› yagayda.
21 «Yinnii gisho, faas duretitsi sa7a shiishize asis, Xoozze kale dure
maaqqoosse asis foltta hyay atstsestii fana» yagayda.

Un7inttippete
(Maato. 6:25-34)

22 Yinnippa suuba, Yesuusa fa tamaaruntsago, «Yikke, ta ohizanno si7ote,
yin shemppitis akko mo7o yin galttis akko ma77o yaga7i un7inttippete.
23 Shemppo katstsappa galla afulappa aadhane.
24 Landduntsana bo7ote budoos, maxoos, elen fachan baaya. Yezin Xoozii
unttana muuzane. Yin landduntsappa gaama aadhane.
25 Yeezin, yinttappa un7intti fa berttilla afa fettii qamma gujjodes
dandda7ize oode?
26 Yikke, hyanna eeratsi bazito oochchodes dandda7oose yin mellebazis
akkos un7intte?
27 Ane fudhe wayzi diccizako bo7ote. Waayoos suqqoos. Melle atto
yezin, Solomonan fa yeze bonchchite ubbanne unttappa fete gaarzan
ma77ikaaya.
28 Yin, ammano faccezuntso, yikke, Xoozii hyayno benttii wontta tama
olinttode fudhito hyannigaara ma7isiko, yinttana wayzi aatsii ma7isoso?
29 Yinnii gisho, akko mo7o woy akko uzho ga7i un wozintto izilla afa
mahippe.
30 Yinno ubba Xooz ammanoosse asuntsi fa wozintto izilla mahane. Yezin
yin aday Xoozay yinna ubbanna yinttis koshshizanno erane.
31 Ubbannippa aatsii Xoozze ka7itumo koyote yinna ubbanna yinttis
gujjii ingginttoda.
32 «Yin, eeratsi worzhuntso, zhashtippete; yin aday Xoozze ka7itumtto
yinttis immades ufayttane.
33 Yinttis yeze baz bayzi dahuntsis inggote. Kayzo ekkosanne, bila
mo7osanne, cinggoosse karxite, hyal7oose qoltto salo shiishote.
34 Yin wozintta yin qoltta yeze besite maaqqada.

Barkki naage

35 «Danccinttii giiginttote; yin xomppita foo7izanno maaqqe.

12:27 1 Kat. 10:4-7; 2 Zeena 9:3-6 **12:35** Maato. 25:1-13

36 Fa laatstse zhaganappa maaqqade wontsis barkki naagizuntsi fana,
laatstsii yi7i xeegize wode ellisii bugodes giigide asunts fana yi7ote.
37 Fa laatstse maaqqize wode genttikaayzara naagizuntsi anjjint-
tiduntsana. Turo gaane; laatstsii danccii leemate kale betitsii mokkane.
38 Laatstsii giddii bilahe maaqqin woy wontti maatse maaqqin yi7i, yinnii
fana genttikaayzara naagizin denggide yentsi aruntsi anjjinttiduntsana.
39 Yezin hyanno erote; kayzo ayde ye7odyezako karttii aday erizako
keetsita bookkinttize wode si77i ga7i bo7oos.
40 Yinttin giigii naagote; As Na7ay yin qoppikaayze wode ye7oda»
yagayda.
41 Phexiroosan, «Laatstso hyanna aazizto nu xalaalas ohinene woy as
ubbuntsis?» yagayda.
42 Laatstsii mahi, «Yikke, katstsa muussades beezze wodite inggode fana
laatstse fa aruntsalla afa shuumide ammantsizayin wozinaama hyalaqize
oode?
43 Laatstsii maaqqize wode yinnii fana oochitera benttize arize E anjjint-
tidaya
44 Ta yinttis turo ohine; fa laatstses yeze qolo ubbannilla afa E shuumint-
toda.
45 Yezin ye arize, ‹Ta laatstsay elle ye7oos› yaga7i fa wozintte qoppii,
maachi aruntsanan dhiiratsi aruntsana hyadhdhiko, mahi faas koyde fana
mu7iteran uzhitera matstsiko,
46 ye arize laatstse E qoppikaayze qamman yirggoosse wode ye7oda. Yi7i
eza gachchii, E iddilto ammanoose asuntsara mahoda.
47 «Laatstse qofa gaara giigosen E laatstse akko kadhizako eriite
oochchoose arize gaama garafinttoda.
48 Yezin fa laatstse qoftto eranxii attii garafinttodes beezanno oochcheze
eeratsi garafinttoda. Akkos gayko gaama ingginttideppa gaama koynttane,
gaama hyadara ekkiduntsappa gaama inggoda ga7i naaginttane.

Sarotitsis maaqqikaayzin shaakkinttes (Maato. 10:34-36)

49 «Taanii yi7idanna sa7alla afa tama aytsodes. Hyatte tama aykkizako
tana wayzi ufayssod yeshsha!
50 Maaqqo yezin, ta hyatte xammaqinttode xinqqate yene. E folinttode
wontsis ta shemppita shemppoos.
51 Sa7alla afa sarotitsi ko7odes yi7ida yinttis aazane? Baaya, ta yi7idanna
shagodes.
52 Hyatteppa aykkii woli gidda shaakkinttide ichchin keetsi asuntsi fettilla
yene. Lam77untsi hyaydzuntsalla afa, hyaydzuntsin lam77untsalla afa,
denddii shaakkinttane.
53 Aday na7illa afa, na7in adella afa, intta naatilla afa, naata inttilla afa,
azinze intta naaze machchitilla afa, na7ay machchita azinze inttilla afa,
denddii shaakkinttoda.»

Wodito ero (Maato. 16:2-3)

54 Manin asuntsago, «Awa gelo zalara salo dhonidhize wode bi7i, ellisii,
‹Ira ye7oda› yagaane, gayde fana hyanane.
55 Yeekka zala baqo baqqize wode ‹Saata awoda› yagaane, gayde fana
hyanane» yagayda.

12:36 Mar. 13:34-36 **12:39** Maato. 24:23-44 **12:50** Mar. 10:38 **12:53** Mik. 7:6

56 Yin, cubbuntso, Salobazin sa7abaz shaakkii erane yezin hyanna wodito
shaakkii ere yinttana wayzi gamido?
57 «Yeezin, yin omitis akkos turtto erii firddoso?
58 Ne morkkizera wolla daynna tiino eqqodes hyanggitera ogella afa
giigodes koyo. Ne giiganxi ixxiko goshichchii daynna tiino nena kanggoda.
Daynnize nena poolises aatsii inggoda. E nena woyne oloda.
59 Si7ote, fettii bakkana ashshikaayzara ciggii hyaasode wontsis ne izippa
kezaamanno ero» yagayda.

13

Nagarappa maaqqe

1 Ye wode Yesuusago asuntsi yi7i Philaaxoosa wodhii un suutsitira un
zharshito worqqide Galila asuntsbaz ohide asuntsi yinna besite yene.
2 E hyannigaara yaga7i mahida; «Yeezin yentsi Galila asuntsi yinna iita
hyayqito hyayqqide gisho Galila yeze asi ubbannippa aadhide nagaranch-
cho aazane?
3 Baaya! Maaqqo yezin, yinttin maarotitsar maaqqaanxi ixxiko, ubbanna
yinnii gaara dhaboda.
4 Woy mahi Salihoome gaaze besite gimbbe woddii wodhide taphpho
osfun asuntsi Yerusalaame yeze as ubbannippa aadhize nagaranchcho
aazane?
5 Baaya! Yezin yinttin maarotitsar maaqqaanxi ixxiko ubbanna yinnii
gaara dhaboda.»

Aafe aafoosse belese minxa aazize

6 Mahin Yesuusa hyannigaara ga7i aazize ohida: «Fettii atstses woyne
gade tukinttide belese minxa yene. E iippa aafe koyi yi7i akkon deng-
gikaaya.
7 Gaditii aday woyne oochchizego, ‹Aafe denggodes koyi hyaydzdzii bere
yi7i bi7in akkon denggikaaya. Yinnii gisho, gachchii hyaaso; akkos sa7ito
melize?› yagayda.
8 «Yezin oochchizay, ‹Laatstso, I kantto oochchii ozha olode wontsis hyay
berizes ashshoya.
9 Wontsi bere aafiko lo77o, ixxiko gachchii ashsho› » yaga7i mahida.

Bantte kuunide maachita faxida

10 Yesuusa Sambbata qamma Ayhude woosa Keetstsa tamaarssane.
11 Yinna besite taphpho osfun bere tuna ayyaana bantto kuunizide fettii
maachita yene. Iza kuunnidanippa denddii luule eqqodes dandda7oos.
12 Yesuusa izo bi7ide wode xeegii, «Hyanna maachite, ne hyarggitippa
faxida» yagayda.
13 Fa kushito iilla afa gaddin, iza iira luule eqqida. Xooz mana galatida.
14 Yezin Ayhude woosa Keetstsa hyalaqize zhilidhdhii astigo, «Oocha
oochchize izippun qammita yene. Yinnii gisho, yinna qammite yi7i faxote
fattin Sambbata qamma koshoos» yagayda.
15 Laatstsii, «Cubbuntso, yin giddappa bora woy hyaarii Sambbata qamma
zadaloppa billii hyaatsi ushshodes kanggoosse oode?
16 Yeezin, hyanna maachita Abrahama na7a maaqqitera xalahera acinttii
taphpho osfun bere kumutsi yezidannis Sambbata qamma bilinttodes
beezosaane?» yaga7i oocida.

13:14 Keze 20:9-10; Mahe 5:13-14

17 E yinno ohide wode ixxizuntsi ubba yeellidhida. Yezin asuntsi ubba E
oochchide gaama qofize oocha ubbanne ufayttida.

Eeratsi minxa aafen irisho aazize

18 Yinnippa suuba, Yesuusa hyannigaara yagayda, «Xoozze ka7itumtta
akko aaze? Izo akkora aazisade?
19 Xoozze ka7itumo fettii asi fa gadite tukkide wala aafe fana. E diccii
minxa maaqqida. Landda E koshtilla afa shemppida.»
20 Mahi, «Xoozze ka7itumtto akkora aazisade?
21 Fettii maachita gaama dhiillara worqqii munuqide eerats irshsho
aazane» yagayda.

Xuuntsi furtsi

22 Yinnippa suuba, Yesuusa Yerusalaame qititera E aadhize ogite yeze
katamiten kara gancce tamaarssite aadhida.
23 Fettii asi Yesuusago, «Laatstso, attoduntsi eeratsi as xalaalane?» ga7i
oocida.
Yesuusa unttago,
24 «Si7ote, xuuntsi furtsara gelodes minggote. Gaamuntsi gelodes koyane
yezin unttis hyanoos.
25 Kartti aday denddii furtsito gorddidannippa suuba ‹Nuus bugoya› ga7i
bale eqqii xeege aykkoda. Yezin E, ‹Yin oona yezakon abappa ye7ezakon ta
eroos› ga7i mahoda.
26 Ye wode yin, ‹Neera wolla mu7ida, uzhida, nu bucalla tamaarssida›
yagawuda.
27 «E mahi, ‹Yin oona yezakon abappa ye7ezakon eroos. Yin, wobbuntso
taappa hyaakkote› yagawuda.
28 Abrahama, Yisaaqa, Yayqooban nabunts ubbunts Xoozze ka7itumtte
bo7oda, yezin yin bale wodhdhii attize wode yinttis yeefon achchi garc-
ingge maaqqada.
29 Asuntsi awa kessappa, awa geloppa, wookka zalappan yeekka zalappa
yi7i Xoozze ka7itumtte muusalla afa bettoda.
30 Yinnii gisho, hyatte yestte suub maaqqiduntsappa tiino maaqqaduntsi,
tiino maaqqiduntsappa suub maaqqaduntsi yene» yagayda.

Yesuusa Yerusalaames yeekkida (Maato. 23:37-39)

31 Ye wode Farisaawutsappa fete fete yi7i, «Heroodisa nena wodhodes
koyze gisho hyanna bestippa denddii qito» gayda.
32 E mahi, «Hyanggi, ye workkanzes yikke, ‹Hyaynon wontta tuna ayyaa-
nuntsana kessoda, hyargginttizuntsana fatstsoda, hyaydzintsa qamma
fololla afa yelloda› yagayda ga7ote.
33 Yi7op attin, nabe Yerusalaameppa melle bessa hyayqqodes beezoos.
Yinnii gisho, hyaynon, wonttan yintton feezhii yinna bestto qitodes dend-
dida.
34 «Yerusalaame, Yerusalaame, nabuntsana wodhizanne, neego kiitint-
tiduntsana shuchchara wodhizanne, lukule fa na7untsana fa qefiti gancce
shiishizanifana ne na7untsana ta kushtippa oomora wantsi tohe shiishodes
koydo, yezin yin koyoos gayda.

13:27 Maz. 6:8 **13:29** Maato. 8:11-12; 22:13; 25:30 **13:30** Maato. 19:30; 20:16; Mar. 10:31

35 Ta yinttis ohine; yin keetsita kayzoda. Laatstse suntsite ye7ize
anjjinttidaya yin gawude wontsis tana denggoos» yagayda.

14

Yesuusa sambbata qamma fettii hyargginttiza fatstsida

1 Fettii Sambbata qamma Yesuusa fettii Farisaawunts hyalaqize kara
katstsa ma7ades gelize wode asuntsi dakkii be7ine.
2 Yinna besite shafe wodatsi hyargginttize fettii asi ees tiino zalara
woy7ida.
3 Yesuusa Farisaawuntsagon higge asttamaaruntsago «Sambbata qamma
hyargginttiza fatstsizanna wogaane woga baa?» yaga7i oocida.
4 Un si77i gayda. Yesuusa hyargginttize atstsa bochchii fatstsi moyzida.
5 Mahin yinttappa fetes na7a woy bora Sambbata qamma gaga qitiko
ellisii kessoose oode?yaga7i oocida.
6 Un fettibazin mahodes dandda7ikaaya.

Dalggatitsin zaqqo mokken

7 Yesuusa sarges xeeginttiduntsi bonchcho bessi doorizanno bi7i, hyanna
aazizto ohida:
8 «Fettii asi nena sarge xeegiko bonchcho bessa bettipe. Neeppa aadhii
bonchchinttize asi xeeginttodes dandda7ane.
9 Yinttana lam77untsana xeegide yi7i, ‹Ne bestto hyay zaqqizes dakko›
yagaaze wode ne yeellidhittera ziqqa bessa wodhdhoda.
10 Yezin, ne xeeginttide wode tiinidhii ziqqa bessa bi7i betto. Xeegize
yi7i, ‹Ta laggizayo, hyanna bonchcho besite betto› yaga7oda. Ye wode neera
fettilla xeeginttide as ubbunts tiintte ne bonchchinttoda.
11 Fana dhoqi dhoqi yiize ubbanna yeellidhada; fana ziqqii ziqqii yiize
ubbanna dhoqi dhoqi ga7oda.»
12 Mahi Yesuusa eza mokkide keetstsiti adego, «Quma woy kawo sarge
xeegize wode neenii kushe mahiza xeegaame fana ne lagguntsana woy ne
ishuntsana woy ne iginutsana woy ne dure dootsuntsana sarge xeegippe.
13 Yezin, ne sarge giigizeze wode dahuntsana, wobbuntsana, gund-
diduntsana qooquntsana xeego; ne anjjinttoda.
14 Hyantses kushe mahodes dandda7oose gisho kushe mahita
geeshshuntsi denddize qamma nees maaqqada» yagayda.

Damma diggisa
(Maato. 22:1-10)

15 Yesuusara wolla diggisalla afa bettizunts giddappa fete yinno si7i,
«Xoozze ka7itumtte diggisalla afa bettide anjjinttidaya» yagayda.
16 Yesuusa, «Fettii asi damma diggisa giigizii gaama asuntsana xeegida.
17 Diggisa mokunttize saata yellide wode xeeginttide zaquntsana, ‹Yikke
ubba bazita giigida, hyayga yo7ote› yaga7i xeegode gaar fa ariza kiittida.
18 «Yezin ubbuntsi faas madha madha medhdhida. Fete, ‹Hyatte hyaga
gade wonggide gisho hyanggi be7ades beezane aade tana ashshoya yaga7o›
yagayda.
19 Hyankkay, ‹Ichchin waaxa bora wonggida unttana waaxi be7ade gisho
aade tana lanccipe› yagayda.

13:35 Maz. 118:26; Er. 22:5 **14:5** Maato. 12:11 **14:8** Aazi. 25:6-7 **14:11** Maato. 23:12; Luqa. 18:14

20 Mahi hyankkay, ‹Taanii hyaga medda yeze gisho ye7odes dandda7oos› yagayda.
21 «Arize maaqqii yi7i yinna ubbanno fa laatstses ohida. Ye wode diggisa aday zhilidhdhi arizego, ‹Ellisii katama yeze dalgga ogen oge gaxa hyanggi, dahuntsana, wobbuntsana, qooquntsanan gundduntsana hyankka ko7o› yagayda.
22 «Arize, ‹Ta laatstsayo, ne kiittide ubbanna folinttida, yezin hyatten bessi yene› yagayda.
23 «Laatstsii arizego, ‹Oge woralla afan, katamappa gaxa kessize oge kezo, ta keetsita kumode wontsis denggide ubbuntsi ye7ode fana oochcho.
24 Ta yinttis ohine; xeegintti ixxiduntsappa ooden ta diggisttippa mo7osanno erote› gayda» yagayda.

Laatstsi kaallizanna zharshizane

25 Gaama asuntsi eera wolla hyammadera Yesuusa unttago suub maaqqii,
26 «Taago yi7ide ubbuntsi fa adayan fa intton, fa machchiton fa na7untsana, fa ishuntsana fa mishuntsana, melle atto yezin fa de7ito ixxoose ta tamaare maaqqades dandda7oos.
27 Fa masqaltto tookkii tana kaalloose ta tamaare maaqqades dandda7oos.
28 «Yinttappa fettii asi shuchchi keetstsi keexxodes koyko, keetsito keexii hyaasodes akko gaar miishe koshshizako tiinidhii erodes qoppii bo7oose oode?
29 Yinno maaqqanxiko, ye atstse baasa yiitsi shuchchito yiixxin fole gamiko,
30 be7ize ubbanna, ‹Hyay atstse keetsi aykkin folodes eza gamida› yaga7i leqqane.
31 «Woy fettii kaati melle kaatara olinttodes dendditera lam7itam mukul wottadaruntsana ekkii ye7ize kaatizera taphphi mukul wottadaruntsara olintti dandda7odannon dandda7oosanno bettii zorinttoosse oode?
32 Olinttodes dandda7inttoosebaz maaqqiko, ye ye7ize kaatizera hyaakora yezin giigodes tiinidhii cima dakkii oocane.
33 Yinnii gaara, yinttappa ooden faas yeze baz mulo ashshanxii ixxiko ta tamaare maaqqades dandda7oos.
34 «Sooge lo77o, yezin sooge fa mal77ito ashshiko, wayzi sooge ga7inttodes dandda7e?
35 Gade araddizesin maaddoose baz maaqqize gisho alla olinttane. Yikke, si7ize hyaye yeze asi si7o» yagayda.

15

Dhabide duro aazize
(Maato. 18:12-14)

1 Fettii wode qaraxe gachchizuntsin nagaranchchuntsi Yesuusa timirttito si7odes E kale shiiqida.
2 Yezin Farisaawuntsin higge asttamaaruntsi, «Hyay atstse nagaranchchuntsana shiishii ekkane, unttara fettilla muune» yaga7i zuuzinggida.
3 Yesuusa yaga7i hyanna aazizto unttis ohida:

14:26 Maato. 10:37 **14:27** Maato. 10:13; 16:24; Mar. 8:34; Luqa. 9:23 **15:1** Luqa. 5:29-30

4 «Yin giddappa fetes xeet duruntsi yeze baz maaqqiko unttappa fetay
dhabiko uddufun tam uddufununtsana yenggize bessa ashshii dhabidaya
demmade wontsis koyoose oode?
5 Denggide wode ufaytti fa gannite tookkii,
6 fa kara maaqqane. Fa lagguntsanan dootsuntsana fettilla xeegii,
‹Dhabide ta duriza denggida, taara wolla ufayttote› yagaane.
7 Yinnii gaara, maarotitsi koshshoosse uddufun tam uddufun xil-
luntsappa aatsii maarotitsi gelize fettii nagaranchchize gisho salo damma
ufayssi maaqqane.
8 «Woy taphphi shuchchi bira yeze fettii maachita taphphitippa fettii
shuchchi birize dhabiko denggode wontsis xomppe aytsii keetstsi fixxii
mintsii koyosanna oode?
9 Denggide wode fa lagguntsanan fa dootsuntsana xeegii ‹Dhabide ta fettii
birza denggide gisho taara ufayttote› yagaane.
10 Si7ote, yinnii fana fettii maarotitsi gelize nagaranchchize gisho Xoozze
kiitanchchuntsi tiino ufayssi maaqqane» yagayda.

Dhabi benttide na7a

11 Mahi Yesuusa, «Fettii atstses lam77i na7untsi yene.
12 Unttappa geez na7ay fa adego, ‹Ta adayo, ne qolttippa ta gishtto taas
inggo› yagayda. Aday fa qoltto fa na7untsis gizhida.
13 Eerats qammappa suuba geez na7ay fa gishtto mulo accii ekkii hyaako
sa7a qitida. Yeyga kaasara qoltto lalii hyaasida.
14 E faas yezebazito mulo hyaasidannippa suuba yinna sa7ite ubbanne
mintsii naye kezin madhidhida.
15 Yinnii gisho, yinna sa7ite asuntsappa fete kara yessades gelida. Atstsay
eza gudayille yemmade gaar yenggize bessa dakkida.
16 Gudayluntsi muuze hyarqqoppa ma7ades amudhdhida, yezin izon ees
inggize asi benttikaaya.
17 Wozina maaqqin, ‹Wantsi ta aday aruntsis katstsa alla attin ta hyanne
nayera hyayqqodes yellido?›
18 Denddii ta adego hyanggi, ‹Ta adayo, Xoozin, nenan qohida.
19 Yikkeppa ne na7a ga7intti xeeginttodes taas beezoosse gisho ne kara
yeze aruntsappa fetay fana tana faydo› yaga7oda» yagayda.
20 Yinnii gisho, denddii fa adego qitida.
«Yiikon, E hyaga hyaakora yezin aday yiqsinttii, eego woxxii hyanggi
iringgi yeerida.
21 Naazen, ‹Ta adayo Xoozin, nenan ta qohida. Yikkeppa ne na7a ga7intti
xeeginttodes beezosi› yagayda.
22 «E aday aruntsana xeegii, ‹Ellisii ubbuntsappa lo77o maaqqide ma7o
ki7i eza mayzote; E gil7ite migiddo, E tohite caamma aatstsote.
23 Modhdho wofaano ki7i shukkote, ma7ada, ufayttoda.
24 Ta na7ay hyayni hyayqqida, yezin hyatte faxida; dhabida, yezin
benttida› yagayda. Yinnippa suuba, ufaytte aykkida.
25 «Ye wode anggis na7ay oocha gade yene. Yeygappa yi7itera kara
ukkodera yetstsin doolle ootsi si7ida.
26 E, aruntsappa feta xeegii hyanide bazita akko yezakon erodes oocida.
27 Arizen, ‹Ne ishe saro yi7ide gisho ne aday modhdho wofaano ees
shukkida› yagayda.

28 «Anggis ishe zhilidhdhi keetstsa gelodesin koyikaaya. Aday bale kezii keetstsa gelode fana eza woossida.
29 Yezin E fa adego, ‹Yikke, hyannii gaar bere ta nees aridhdhii ne kiittippa fetton faccizikaayzara nees kiitinttin ta ta lagguntsara ufayttode fana melle atto yezin fettii gashe deeshi inggikaaya.
30 Yezin, hyayni ne na7ay ne qoltto olaluntsara lalii yi7in modhdho wofaano shukkida› » yagayda.
31 «Aden, ‹Ta na7ayo, neenii ubba wode taara yene, ta baz ubbanna nees.
32 Hyayni ne ishe hyayqqida, yezin faxida; dhabida, yezin benttida. Yinnii gisho, gaama ufayttodes beezane› ga7oda» yagayda.

16

Ammaninttoose shuuma aazize

1 Yesuusa fa tamaaruntsago, «Fettii dure atstses eeppa yeekkara fettii shuuma yene. Ye shuumize fa laatstse qoltto lalane yagaaze wore karttii adaya yellida.
2 Karttii aday shuumiza xeegizi, ‹Ta wagizebaz si7ido? Yikkeppa neenii ta keetstsitis shuuma maaqqii oochchodes dandda7oosse gisho ta qoltto tana yeltso› yagayda.
3 «Ye shuumizen fa wozintte hyannigaara yaga7i qoppida. ‹Ta laatstsay tana shuumatitsitippa hyaasodes yi7ine, wooti aqodes wolqqa baaya, woossii ma7ades yeellizane; yeezin ta waya?
4 Shuumatitsitippa ta wodhdhize wode asuntsi tana mokkode fana oochchode baz ta erane› yagayda.
5 «Yinnii gisho, E laatstse gale yeze asuntsana feta feta xeegii ki7i tiino atstsego, ‹Neella afa ta laatstse gale wantsi yeze?› yaga7i oocida.
6 «E, ‹Lam7itam barmeele zayte gale yene› yagayda.
«Shuumize, ‹Wule warqate hyatte, ellisii, taphphi barmeele zayte gale yene ga7i xaafo› yagayda.
7 «Yinnippa kaallii lam7antsizego, ‹Nees wantsi yeze?› yagayda.
«E, ‹370 kunttaale zarga gale yene› yagayda.
«Shuumize, ‹Ne wule warqate hyatte, ellisii, 296 kunttaale yaga7i xaafo› yagayda.
8 Karttii aday ammaninttikaayze shuumiza E cinccatitsitis nashshida. Hyanna alamtti na7untsi as ayfora foo7o na7untsappa aadhide wozinaama.
9 «Yinnii gisho, ta yinttis ohine; hyanna alamtti bira hyal7ize wode medhina keetstsite mokkinttode fana hyanna miishitira yinttis lagge wonggote.
10 Ubbappa eerats baza ammaninttide gaama baza ammaninttidaya maaqqane. Mahi ubbappa eerats baza ammaninttoose gaama baza ammaninttoos.
11 Yikke, hyanna alamtti birara yin ammaninttanxii ixxiko turii bira yinttis oode hyadara immade?
12 Yin melle as birtte ammaninttanxiko, yin buzo bira yinttis oode immade?
13 «Fettii arize lam77i laatstsuntsis aqodes dandda7oos. Feta ixxiko hyankkaya kadhane woy fetego shiiqiko hyankkaya leqqane. Yinnii gaara, yin Xoozisin birasin aqodes dandda7oos.»
14 Bira kadhize Farisaawuntsi yinno si7i Yesuusa leqqida.

16:13 Maato. 6:24

15 E, «Yin yinttana as tiino beezane, yezin Xoozii yin wozintto erane. As
tiino bonchchinttiday Xoozze tiino borunttidaya.
16 «Muse higgitan nabunts kiita Wahannisa yellodes yinttis oochitera
gam7ida. Yinnippa suuba, Xoozze ka7itumo Wonggeltta sabbakinttite
gam7ida. Asi ubba yeyga gelodes dafinttane.
17 Yezin, higgitippa fettii yishsha fidaale attodannippa salon sa7an
aadhizanna laafane.
18 «Fa machchito dakkii melle ekkize ubba olalane. Fa azinzeppa
anjjinttidanno ekkizayin olalane» gayda.

Dure atstsan Alaazaren

19 «Al7on lo77o bonchcho afula ma7ize, sa7a giigin ubba wode ufayssara
yeze fettii dure asi yene.
20 Melle mahi galtta kumutsi hyargitsi maaqqide fettii Alaazare ga7inttize
dahize ye dure atstse bale olintti attiday yene.
21 Nayeppa denddii dure atstse leematippa wodhdhize gufa ma7ades
amudhdhii yene. Melle atto yezin, kanuntsi yi7i E hyarggits besito laa7ane.
22 «Ye dahize hyayqqida; kiitanchchuntsi eza Abrahama shuphite ekkida.
Mahi dure atstsen hyayqqii mooginttida.
23 Si7oole un7intti yezitera dhoqi ga7i hyaakora Abrahaman E shuphite
yeza Alaazare bi7ida.
24 E, ‹Aabbo Abrahama, taas yiqsinttoya; hyanna loxize tamtte un7intti
yeze gisho Alaazare fa gil7iza hyaatsa dakkii ta il7antsito laakitsode fana
aade eza dakkoya› yaga7i uukkida.
25 «Yezin Abrahama eego, ‹Ta na7ayo, ne sa7a yeze wode lo77o bazito
ekkidanno, mahi Alaazare iita baz ekkidanno qoppo. Yezin hyatte E hyanne
ufayttane, mahi ne waayintti yene› yagayda.
26 Hyanna ubbannippa aadhii, ‹Hyaygappa yinttago, sekkappa hyankka
nuugo aadhodes koyzuntsi finggaame fana nuusin yinttis gidda damma
gaga yene› yagayda.
27 «Dure atstse, ‹Ta adayo, yeezako Alaazare ta aday kara kiittode fana ta
nena woossane.
28 Taas ichchin ishuntsi yene, unttin hyanna madha besite ye7aame fana
unttis wodhdhii markkidho› yagayda.
29 «Yezin Abrahama, ‹Unttis Musen nabuntsin yene; un ohizanno si7o›
yagayda.
30 «Dure atstse, ‹Aabbo Abrahama, yinnii fana baaya; fettii asi hyayqoppa
denddii wodhdhiko un maarotitsi geloda› yagayda.
31 «Abrahama, ‹Musen nabuntsna si7anxiko, melle atto yezin hyayqoppa
fettii asi denddii ohikon ammanoos› yagayda.»

17

Kiitinttize adetitsi

1 Yesuusa fa tamaaruntsago, «As dhubutsi nagara geltsizebaz
yi7ikaayzara attaama. Maaqqikon, nagara gidda gelode fana oochchize
atstsa bade» yagayda.
2 Ye atstse eeratsuntsappa feta balitsodannippa woxa fa afurtte accii abba
geliko ees lo77o.
3 Yinnii gisho naaginttote.

16:16 Maato. 11:12-13 **16:17** Maato. 5:18 **16:18** Maato. 5:32; 1 Qoro. 7:10-11 **17:3** Maato. 18:15

«Ne ishe nagara oochchiko kacco; azzanii maarotitsar maaqqiko, ees atto yaga7o.
4 Fettii qammite laappun tohe qohii, laappun tohe, ‹Taanii ta isidanno erida tana maaro› yaga7i neego yiiko ees atto ga7o.»
5 Hawaaruntsi Laatstsago, «Ammano nuus gujjoya» yagayda.
6 Laatstsii, «Gaashe aafe fana ammano yinttis yeziko ‹Hyay waliza shodintti abba gidda tukintto› yagayko yinttis kiitinttoda» yagayda.
7 Gujjii Yesuusa, «Yin giddappa fetes oochchize woy duro yenggize aro yeziko oocha gadeppa woy wudeppa kara yi7ide wode ‹Elle hyayga yi7i katstsa ma7ades betto› gaaze yene?
8 Baaya, ‹Taas kawo giigizo; ta mu7i, uzhii ashshode wontsis eqqii muuzo. Yinnippa suuba, ne mu7i ushshada› yaga7osaane?
9 Yikke, laatstse, arize kiitto folide gisho anjjanene?
10 Yinnii gisho, yinttin kiitinttidanno mulo folide wode ‹Nu fatsoosse aruntsana; oochchodes beezze oochito folida› ga7ote» yagayda.

Qursuma hyarggeppa geezhide taphphi asuntsana

11 Yesuusa Yerusalaame hyanggitera Samaarasin Galila sa7asin giddara kantsii aadhida.
12 Fettii kara gancce gelize wode qursuma hyarggera aykkinttide taphphi asuntsi eza denggida. Unttin hyaakora eqqii,
13 «Laatstsi Yesuusa, nuus yiqsinttoya» yaga7i uukkida.
14 E unttana bi7ide wode «Hyanggi yin galtto Ayhude kahinuntsis beezote» yagayda. Un ogella hyanggitera geezhida.
15 Unttappa fetay fa geezhidanno be7eze wode dhoqi gayde qaalara Xooz bonchchitera Yesuusago maaqqida.
16 E Samaara sa7a asi, yezin Yesuusa tohitilla afa gol7i eza galatida.
17 Yesuusa, «Geezhiduntsi taphphi asi maaqqosane? Yeezin, uddufununtsi aba qitido?
18 Hyay allaga atstseppa* attin melle maaqqii Xooz galatide baaya ga7ene?» yaga7i oocida.
19 Atstsego, «Ne ammantta nena geeshida; denddii qito» yagayda.

Xoozze ka7itumo ye7ito
(Maato. 24:23-28, 37-41)

20 Farisaawuntsi, «Xoozze ka7itumo ayde ye7ode?» ga7i Yesuusa oocida. E, «Xoozze ka7itumtta benttize mallara ye7oos.
21 Mahin izo, ‹Hyanne woy sekka yaga7odes dandda7oos. Akkos gayko, Xoozze ka7itumtta yin gidda yene› » yaga7i mahida.
22 Yesuusa fa tamaaruntsago, «As Na7a qammitippa feta bo7odes yin amudhdhode wode ye7oda, yezin yin be7aama.
23 Asuntsi, ‹E yeyga yene› woy, ‹Hyanne yene› yaga7oda, yezin unttana kaallii qitippete.
24 Zeelintsi zeelinggii salo gaxappa gaxa foo7ize fana As Na7a ye7iti qammita yinnii fana yi7ada.
25 Yezin yinna hyanodannippa tiino As Na7ay gaama madhidhadesin hyanna yelette ixinttodes beezane.
26 Nohe wode yi7ide fana As Na7ay woditen yinnii fana yi7ada.

17:14 Leewe 14:1-32 * **17:18** ***Hyay allaga atstseppa:*** Qursuma hyarggitippa faxide atstse allaga ga7inttidanna E Ayhude maaqqoosse gishos. **17:26** Medho 6:5-8

27 Nohe Markkabe gelide qammito yellodes asuntsi mu7iteran uzhitera,
ekkiteran gelitera yessadera dhabsse hyaatsita yi7i ubba dhabsida.
28 Looxe beren yinnii fana yi7ida. Asuntsi mu7iteran uzhitera, wonggit-
eran bayzitera, tukkiteran keexitera, gam7ida.
29 Looxe Soodomeppa kezide qamma diinne ga7inttize michizebaz sa-
loppa bukkii ubbuntsana dhabsida.
30 As Na7ay qonccize woditen yinnii gaara yi7oda.
31 «Ye wode ooden bale yeze keetstsa gidda yeze baz ekkodes keetstsa
gelippe. Yinnii fana, gade yeze asi akko bazisin kara maaqqippe.
32 Looxe machchito tiirote;
33 fa shemppito ashshodes koyze asi ooden dhabssoda; fa shemppito
aatsii inggize ooden E ashshoda.
34 Ta yinttis ohine; ye wode lam77i asuntsi fettii datsalla woy7oda. Fete
ekinttoda, hyankkay attoda.
35 Lam77i maachuntsi wolla gaaccodera fetta ekkinttoda, hyankkanna
attoda.
36 [Lam77i asuntsi wolla gade oochchizuntsappa fetay ekinttoda,
hyankkay attoda»]† yagayda.
37 Un, «Laatstso aba ekinttode?» yaga7i oocida.
E, «Gawuxa yeze bessa ankko shiiqane» yagayda.

18

Miinggi woossode fana tamaarssida

1 Yesuusa fa tamaaruntsana azal7ikaayzar ubba wode woossode fana
tamaarssodes koyi yaga7i aazize ohida:
2 «Fettii katama Xoozis zhashtoosse asin yeellidhoosse fettii daynna yene
3 Yinna katamite fettii budantta yene. Izan, ‹Taasin ta morkkizes gidda
yeze mootto firddo› yaga7i ubba wode ye daynnizego mahi mahi yi7ine.
4 Daynnize eerats wodes I ohito si7anxi ixxida, yezin suubappa fa
wozintte, ‹Taanii Xoozis zhashtoosa, asis yeellidhanxi ixxikon,
5 hyanna budantta tana waayetsize gisho iisi firddoda; yeyzanxiko ubba
wode yi7i tana labbisada› yaga7i qoppida» yagayda.
6 Laatstsin, «Iita daynnize ga7idanno si7ida;
7 Xoozii qamman awara eego uukkize fa dooriduntsis firddosaane?
Unttana maaddodes gam7odaane?
8 Ta yinttis ohizanno si7ote, ellisii firddoda. Maaqqikon, As Na7ay ye7ize
wode sa7alla afa ammano demmadyessane?» yagayda.

Farisaawuzan qaraxe gachchizan

9 Mahi, Yesuusa, fana xillo asi fana mahi ceeqinttizuntsisin melluntsana
leqqizuntsis hyannigaara yaga7i aazize ohida:
10 «Lam77i asuntsi woossodes Xoozze keetstsa hyanggida. Fete Farisaawe
hyankkay mahi qaraxe gachchizize asi.
11 Farisaawuze eqqii faas woossitera, ‹Xoozzayo taanii mellunts fana
bonqize asi, iitan olale asi, aadhii mahi hyay qaraxe gachizize atstse fana
maaqqikaayze gisho nena galatane.
12 Saaminttappa lam77i tohe xoomane, ta denggizebaz ubbannippa
asiraata kessane› yagayda.

17:27 Medho 7:6-24 **17:28** Medho 18:20—19:25 **17:31** Maato. 24:17-18; Mar. 13:15-16 **17:32** Medho 19:26 **17:33** Maato. 10:39; 16:25; Mar. 8:35; Luqa. 9:24; Waha. 12:25 † **17:36** Fettii fettii maxaafite faydo 36 baaya.

13 «Yezin qaraxe gachizize mahi hyaakora eqqii melle atto yezin Salo
dhoqi ga7i be7adesin zhashtii fa dadabito qoxxittera ‹Xoozayo, tana
nagaranchchiza maaroya› ga7i woossida.
14 Ta yinttis ohizanno si7ote; Farisaawizeppa hyayni qaraxe gachizize
Xoozze tiintte xillo maaqqii fa kara maaqqida. Akkos gayko, fana dhoqi
dhoqi yiize asi toochinttoda, fana toochize asi dhoqi dhoqi ga7oda»
yagayda.

Yesuusan zhooga na7untsana
(Maato. 19:13-30; Mar. 10:13-31)
15 Yesuusa zhooga na7untsalla afa fa kushito gaddii anjjode fana asuntsi
eego ke7ine. Yesuusa tamaaruntsi yinno bi7i akkos Yesuusago ke7e yaga7i
kaccida.
16 Yezin Yesuusa na7untsana faago xeegii, «Na7untsi taago yo7odanno
kayppete; yo7o ga7ote. Akkos gayko, Xoozze ka7itumo un fana yi7iduntsis.
17 Taanii yinttis turo ohine; Xoozze ka7itumo zhooga na7unts fana
ekkoosse ooden yeyga geloos» yagayda.

Dure atstse ooce
(Maato. 19:16-30; Mar. 10:17-31)
18 Ayhude hyalaquntsappa fete, «Keeha asttamaarzayo, medhina de7o
denggodes akko oochcho?» yaga7i oocida.
19 Yesuusa eego, «Akkos tana keehizayo yaga7i xeege? Fettii Xoozzeppa
attin melle keeha baaya.
20 Olalippe, wodhippe, kaystippe, worddo markkidhippe, ne adayan ne
intton bonchcho yagaaze kiitto erane» yaga7i oocida.
21 Atstsayin, «Yentsesana ubba taanii na7atitsappa aykkii naagitera
gam77ida» yagayda.
22 Yesuusa yinno si7eze wode «Yikke, nees fettibaz faccane; nees yeze baz
mulo bayzi dahuntsis inggo; salo nena qoltta naagane. Yeyzi maaqqii tana
kaallo» yagayda.
23 Yezin atstse yinno si7ide wode ees gaama qolo yeze gisho gaama
zhilidhdhida.
24 Yesuusa atstsa bi7i, «Dure asis Xoozze ka7itumo gelizanna wayzi
un7ode!
25 Dure Xoozze ka7itumo gelodannippa gimale marppe uruntsara aad-
hizanna laafane» yagayda.
26 Yinno si7ide asuntsi, «Yeezako oode attode?» yagayda.
27 Yesuusa, «Asis dandda7inttoose Xoozis dandda7inttane» yagayda.
28 Phexiroosa, «Yikke nuunii nu baz mulo ashshii nena kaallane» yagayda.
29 «Yesuusa turo ta yinttis ohine; Xoozze ka7itumos ga7i fa keetsito woy
fa machchito woy fa ishuntsana woy fa adayan fa intton woy fa na7untsana
ashshide;
30 hyanna wodite gaama dakko, ye7ode alamite medhina de7o ekkoosse
ooden baaya» yagayda.

Yesuusa fa hyayqitibaz mahi ohida
(Maato. 20:17-19; Mar. 10:32-34)
31 Yesuusa taphpho lam77untsana faago xeegii, «Ane Yerusalaame yed-
hdhote, nabuntsi As Na7ay baz xaafidanna ubbanna yeyga folinttoda.
32 E Ayhude maaqqoosse asis aadhii ingginttoda. Un eza leqqoda,
cazhoda eella afa cuttoda.

18:13 Maato. 23:12; Luqa. 14:11 **18:20** Keze 20:12-16; Mahe 5:16-20

33 Eza garafidannippa suuba wodhoda, yezin hyaydzintsa qamma E
hyayqoppa denddoda» yagayda.
34 Yezin E tamaaruntsi yinna ubbannippa fettibazin tiirikaaya. E qoftta
unttis aachinttide gisho E waaga7ezako erikaaya.

Qooqe atstse bi7ida
(Maato. 20:29-34; Mar. 10:46-52)
35 Yesuusa Iyaarkko ukkize wode fettii qooqe atstse oge gaxa bettii
woossane.
36 Qooqe atstse asuntsi yinna besttira aadhodera si7i, «Yinna akko?» ga7i
oocida.
37 Un, «Naazirete Yesuusa hyannira aadhane» yagayda.
38 E, «Dawute na7ay, Yesuusa, tana maaroya» yaga7i uukkida.
39 Tiino tiino hyanggize asuntsi, «Si7i ga7o» ga7i kaccida. Yezin E, «Dawute
na7ayo, tana maaro» yaga7i gaantsi uukkida.
40 Yesuusa eqqii atstsa faago ko7ode fana kiittida. Atstsayin, eego shiiqin,
41 «Ta nees akko oochchode fana koye?» yaga7i oocida.
Qooqize, «Laatstso ta bo7odes koyane» yagayda.
42 Yesuusa, «bo7o, ne ammantta nena fatstsida» yagayda.
43 Atstsay iira bi7i ashshida. Xooz bonchchitera Yesuusa kaallida. Asi
ubbuntsi yinno bi7i Xooz galatida.

19

Qaraxe gachizize Zakkiyoosa
1 Yesuusa Iyaarkko katama gelii aadhane.
2 Yeyga Zakkiyoosa ga7inttize qaraxe gachizuntsi hyalaqize yene. E
gaama dure.
3 E Yesuusa oode yezako be7ades koyda. E hyaata maaqqide gisho as
gaamappa denddii Yesuusa be7ades dandda7ikaaya.
4 Yesuusa be7ades koyi E hyanggize ogitis tiino woxxii hyanggi fettii
boobba minxalla afa kezida.
5 Yesuusa yinna besite yellittera dhoqi ga7i bi7i, «Zakkiyoosa, hyayno ta
ne kara feeshades beeze gisho elle wodhdho» yagayda.
6 E ellisii wodhdhii ufayssara Yesuusa mokkida.
7 Yinna besite yeze asunts ubbanna yinno bi7i, «Nagaranchchize keetstsa
gelii mokinttodes yi7ane» yaga7i zuuzinggida.
8 Maaqqo yezin, Zakkiyoosa eqqii Laatstsago, «Laatstso, yikke taas yeze
qolo ubbannippa baggito dahuntsis inggoda. Asappa akko bazin worddora
balitsii ekkidebaz maaqqiko oyddii kushe mahoda» yagayda.
9 Yesuusa mahi, «Hyay atstse Abrahama kochchi maaqqide gisho hyayno
atotitsi hyanna kartte yi7ida.
10 As Na7ay yi7idanna dhabiduntsana koyodesin ashshodes» yagayda.

Taphphi minaanuntsi aazize
(Maato. 25:14-30)
11 Asuntsi yinno si7ize wode Yesuusa Yerusalaame ukkide gishon Xoozze
ka7itumo hyatte ukkera qonccode fana yi7ize gisho unttis aazize ohida.
12 Yinnii gisho, Yesuusa, «Fettii erinttide asi yeze faas kaatetitsi ekkii
yo7odes melle sa7a qitida.

19:10 Maato. 18:10 **19:11** Maato. 25:14-30

13 Ees oochchize aruntsappa taphphuntsana xeegii fetes fetes fettii minaane* inggi ‹Ta maaqqii ye7ode wontsis hyanna miishitira zal7ote› yagayda.
14 «Yinna sa7ite yeze asuntsi eza ixxize gisho hyay atstse nuulla afa ka7itode fana nu koyoos yaga7i asi E suubara kiittida.
15 «Maaqqikon, ye atstse kaati maaqqii fa sa7a maaqqida. Yentsi taphphi aruntsii E inggide miishito akko gaar zal7i tirfizezako erodes koyi unttana xeegizida.
16 «Tiinosse yi7i, ‹Laatstso, ne taas inggide minaanize melle taphpho tirfida› yagayda.
17 «Eza Laatstse, ‹Naate ammaninttide arizayo lo77o oochchida. Ne eerats baza ammaninttide gisho nees taphphi katamalla afa adetits wolqqa inggida› yagayda.
18 «Lam7antsizay yi7i, ‹Laatstso, ne taas inggide minaanize melle ichchin tirfida› yagayda.
19 «Laatstsii eego, ‹Neesin mahi ichchin katamalla afa adetits wolqqa inggida› yagayda.
20 «Yikke hyaydzantsize yi7i, ‹Laatstso, ta curqqara xaaxii naagide ne miishita hyannashe.
21 Akkos gayko, neenii nebaz maaqqoosse baz ekkizannon ne budikaayzebaz maxize iita wozina mintsi asi maaqqide gisho nees zhashtida› yagayda.
22 «Eza laatstse mahi, ‹Naate iita arizayo ne doonttii gaar ta nena firddoda. Ta gaddikaayzebaz ekkizannon budikaayzebaz maxize asi maaqqizanno ne erizako,
23 ta yi7i ta minaaniza tirfera ekkode fana zal7ize asis akkos inggika?›
24 «Eza laatstse yinna besite eqqiduntsago, ‹Eera yeze minaaniza ekkii taphpho tirfizidays inggote› yagayda.
25 «Un, ‹Laatstso, ees tiinon taphphi minaane yene› yagayda.
26 «Laatstsii, ta yinttis ohine; ‹Yeze ubbuntsis melle gujunttoda, yezin bazeppa melle atto ees yezannan ekkinttoda.
27 Maaqqo yezin, ta unttalla afa ka7itaame fana koyduntsi yentsi ta morkkuntsana hyankka ta tiintte ki7i wodhote› gayda» yagayda.

Yesuusa damma bonchchora Yerusalaame gelida (Maato. 21:1-11; Mar. 11:1-11; Waha. 12:12-19)

28 Yesuusa yinno ohidannippa suuba unttappa tiino aadhii yedhdhii Yerusalaame qitida.
29 Shamahe Derizella† afa yeze Beetefaagen Bitaaniya ukkide wode fa tamaaruntsappa lam77untsana yaga7i kiittida:
30 «Yin tiino yeze kara gancce qitote, yin yeyga yellize wode ooden toggikaayze acinttii yeze hyare na7a demmada. Eza billii hyayga ekkii yo7ote.
31 Ooden, ‹Akkos bille?› ga7i oociko, ‹Laatstsii eza koyane› yaga7ote» yagayda.
32 Kiitinttiduntsi hyanggi E gaydanni fana yi7in bi7ida.

---

* **19:13** ***Minaane:*** Minaane Girike doona. Fettii minaane fettii oochcha asis ingginttize hyaydzdzii agina damooze maaqqane. **19:26** Maato. 13:12; Mar. 4:25; Luqa. 8:18 **19:27** Maato. 25:14-30
† **19:29** *Shamahe dere:* Shamahe gaama dolize dere ga7inttane.

33 Un hyare na7aya billodera laatstsuntsi bi7i, «Hyare na7aya akkos
bille?» yagayda.
34 Un mahi, «Laatstsii eza koyane» yagayda.
35 Yeygappa hyare na7aya Yesuusago ki7ida. Fa ma7ito hyare na7ay
bantte gaddii Yesuusa hyare na7ayilla betitsida.
36 Asuntsin E yedhdhize ogitilla fa ma7ito yiixxida.
37 Shamahe dere sulle wodhdhize ogizego ukkize wode faydora loytsii
gaama asuntsana un bi7i kille bazite ufaytti fa qaaltto dhoqi yiizii,
38 «Laatstse suntsite ye7ize kaatize anjjinttidaya
salo gidda saro
Ubbappa dhoqqa salo bonchcho
Xoozis maaqqe.»
Yaga7i Xooz galatida.
39 Asunts giddappa fettii fettii Farisaawuntsi Yesuusago, «Asttamaarizayo,
ne tamaaruntsana hyayzote ga7i kacco» yagayda.
40 E unttago, «Un si77i gayko shuchchuntsi uukkoda» yagayda.
41 Yesuusa Yerusalaame ukkite katamito bi7i iis yeekkida.
42 «Nees saro maaqqadanno hyayno ne erizebaz maaqqizako yezin,
hyatte ne aaftippa genggida.
43 Ne morkkuntsi ne kantto gasii dumma dumma ogera nena teqqii
un7itsize wode ye7oda.
44 Nenan ne gasiti gidda yeze ne na7untsana dhabssoda. Fettii fettii
shuchchi dentsii wul7oda, akkos gayko Xoozii nena ashshodes ye7ize
wodito erikaaya» yaga7i iisi yeekkida.

Yesuusa Xoozze keetstsa zal7izuntsana kessida

45 Yinnippa suuba, Yesuusa Xoozze keetstsa gelii zal77izuntsana yey-
gappa bay7ida.
46 Mahi, «‹Ta keetsita Xooz woossize keetstsi maaqqada› ga7i xaafinttida,
yezin yin ta keetsito faanuntsi wom7o mahida» yagayda.
47 Awara awara Xoozze Keetstsite tamaarssane. Kahinunts hyalaquntsi,
higge asttamaaruntsin gade cimuntsi eza wodhodes oge koyane.
48 Maaqqo yezin, asuntsi ubbanna E timirttito fa wozintto olii si7ize gisho
unttis oochchode baz dhabida.

20

Yesuusa adetitsi wolqqita Ayhuduntsis oochi maaqqida
(Maato. 21:23-27; Mar. 11:27-33)

1 Fettii qamma Yesuusa Xoozze Keetstsa asuntsana tamaarssitteran
Wonggele markkidhite, kahinunts hyalaquntsi, higge asttamaaruntsin gade
cimuntsi fettilla eego yi7i,
2 «Ne hyantsesana akko adetitsi wolqqara oochchizako nuus oho.
Hyanna adetitsi wolqqito nees inggide oode?» yaga7i oocida.
3 E unttago, «Taanin yinttana fettibaz oocoda, ane taas mahote.
4 Xammaqize Wahannisa xinqqata Xoozappane asappa?» yagayda.
5 Un wol gidda yaga7i zorinttida: «Xoozappa gayko yeezin, akkos
ammananxido?» yaga7oda.
6 «Asappa gayko, asuntsi ubbanna Wahannisa nabe maaqqizanno am-
manze gisho nuna shuchchara dhogoda.»

19:38 Maz. 118:26 **19:46** Isa. 56:7; Er. 7:11 **19:47** Luqa. 21:37

7 Yinnii gisho, «Abap yezako nu erosi» yaga7i mahida.
8 Yesuusa mahi, «Yikke, taanin akko adetitsi wolqqara hyantsesana oochchizako yinttis ohoos» yagayda.

Woyne oochchizunts aazize
(Maato. 21:33-46; Mar. 12:1-12)

9 Yinnippa suuba, Yesuusa yaga7i hyanna aazizto asuntsis ohida: «Fettii asi woyne tukkida. Oochchizuntsis kotstse inggi gaama wode gam77i yo7odes melle sa7a qitida.
10 Woyne aafto maxize wode yellin woyne aaftippa ees dakkode fana oochchizuntsago fa ariza kiittida. Yezin oochchizuntsi ye ariza aykkii hyadhdhii hyarii kushe dakkida.
11 Mahin melle ariza kiittida. Mahi oochchizuntsi eza hyadhdhii, kawushshizii hyarii kushe dakkida.
12 Hyatten mahi hyaydzintsa ariza kiittida. Wootizuntsi ezan hyadhdhii hyarggizii woyne giddappa gaxa kessii olida.
13 «Woyne laatstse, ‹Yeezin ta akko oochcho? Ane mahi ta kadhize ta na7aya dakkoda; oode erode un eza bonchchikaayzara attaama› yagayda.
14 «Yezin oochchizuntsi atstse na7aya bi7ide wode ‹Hyayni eza laattodaya, hyayga yo7ote eza wodhoda, yeyziko laatita nuus maaqqada› yaga7i zorinttida.
15 Woyne giddappa gaxa kessii wodhida.
«Yeezin, woyne laatstse yentsi asuntsana wayssade?
16 Yi7i yentsi oochchizuntsana dhabssoda, woyne bestto melle asuntsis inggoda. Asuntsi yinno si7eze wode ‹Shinchchalle yinnii gaarzebaz ki7ippe› » yagayda.
17 Yesuusa unttana dakkii bi7i,
Yeezin «Gimbbe keexxize asuntsi boride shuchchize,
keetstsis mintsin xalatitsi inggize ubbannippa aadhize shuchchi maaqqida»
«ga7intti xaafinttidanni bilitsita akko?
18 Ye shuchchizella afa gol7ize ubbanna meqqoda, shuchchize eella afa wodhdhize ubbanna gaacinttoda» yagayda.
19 Higge asttamaaruntsin kahinunts hyalaquntsi yinna aazizita ohinttidanna unttalla afa maaqqidanno erii ye wode eza aykkodes koyda, yezin asuntsis zhashtida.

Giira baz
(Maato. 22:15-22; Mar. 12:13-17)

20 Yinnii gisho, Yesuusa worzhito ahize Roome kaatizes aatsii immades koyi E doonttippa bala qaala naagane. Yinno folisades xillo gaara yi7i cimmize asuntsana eego kiittida.
21 Kiitinttii hyanggide asuntsi, «Asttamaarizayo, neenii ohizannan tamaarssizanna likke maaqqizanno, mahi Xoozze ogito turira tamaarssizannon oonan shagoosanno nu erane.
22 Yi7o yezin, Roome kaatis giira giirodes beezanene beezosa?» yaga7i eza oocida.
23 Yezin E un wozina iitatitsito eride gisho
24 «Ane tana fettii santime beezote, Eella yeze misiltan suntsita oodebazo?» yagayda.
Un mahi, «Roome Kaati» yagayda.

20:9 Isa. 5:1 **20:17** Maz. 118:22

25 E mahi, «Yeezako, Qeesarestto Qeesares, Xoozzesito Xoozis inggote»
yagayda.
26 Yinnii gisho, E mahide mahite asuntsi tiintte bala denggodes
dandda7ikaaya. E mahite gaama qoppii si77i gayda.

Hyayqoppa denddebaz
(Maato. 22:23-33; Mar. 12:18-27)

27 Hyayqoppa denddo baaya yagaaze Saduqaawuntsappa fete fete Yesu-
usago yi7i,
28 «Asttamaarizayo, fettii asi machcho ekkii na7a yelikaayzara hyayqqiko,
E ishe yinna machchito ekkii na7a yelii fa ishes kochchi ashshode fana
Muse xaafida.
29 Yikke laappun ishuntsi yene. Anggisse machcho ekkii na7a
yelikaayzara hyayqqida.
30 Lam7antsize izo ekkii na7a yelikaayzara hyayqqida.
31 Hyaydzantsize yinnii fana yi7ida. Laappununtsi ubbanna yinnii gaara
yi7i izo ekkida, yezin na7a yelikaayzara hyayqqida.
32 Ubbappa suuba machchita hyayqqida.
33 Yikke, laappun dhiiratsi izo ekkide gisho hyayqoppa denddize wode
iza oode machcho maaqqade?» yaga7i oocida.
34 Yesuusa mahi, «Asi hyanna wodite ekkane gelane.
35 Yezin hyayqoppa denddii ye7ode alamite yessades beezuntsii ekkosi
geloos.
36 Un kiitanchcho fana maaqqize gisho tiinoppa hyayqqoos. Hyayqoppa
denddide gisho un Xoozze na7a.
37 Muse Laatstsii, ‹Abrahama Laatstsii, Yisaaqa Laatstsii, Yayqooba
Laatstsii› ga7i cil7o gidda eexize tama taarikito xaafidanne hyayqqide
asuntsi denddizanno beezane.
38 Ubbuntsi ees faxa yezuntsana maaqqade gisho E faxa yezunts Laatst-
sap attin hyayqqiduntsi Laatstsii baaya» yaga7i mahida.
39 Higge asttamaaruntsappa fete fete, «Asttamaarizayo, lo77o baz ohida»
yagayda.
40 Yinnippa suuba, melle ooce oocodes zhashtida.

Kiristtoosa oode na7a
(Maato. 22:41-46; Mar. 12:35-37)

41 Yinnippa kaallii Yesuusa unttago, «Asuntsi Kiristtoosa wayzi Dawute
na7a ga7e?
42-43 Akkos gayko, Dawute fa ommite Mazmure maxaafite,
« ‹Xoozii ta Laatstsego «Ta ne morkkuntsana
ne tohita yedhdhize bessi mahode wontsis
taappa mizaqi zalara betto» gayda yagayda.
44 «Yikke, Dawute Kiristtoosa, ‹Laatstso ga7i xeegittera ees na7a wayzi
maaqqe?› » yagayda.
45 Asi ubba si7adera fa tamaaruntsago,
46 «Pharggo ma7o ma77i wuta kadhizuntsappa, gabe bonchcho sarotse,
Ayhude woosa Keetstsite bonchcho oyda, mokunttize keetstsan bonchcho
bessi koyze higge asttamaaruntsappa naaginttote.
47 Un budan keetstsi kallo ashshizuntsana, xillo asi gaar yi7i woosa
pharggizane. Un iita firdda ekkoda» yagayda.

20:27 Hawa. 23:8 **20:28** Mahe 25:5 **20:37** Keze 3:6 **20:42-43** Maz. 110:1

21

Budantti muxaate (Mar. 12:41-44)

1 Dure asi Xoozze Keetstsa muxaate saaxintte olodera Yesuusa dhoqi ga7i
asuntsana bi7ida.
2 Mahi fettii daha budantta lam77i sikkina olodera bi7i,
3 «Ta yinttis turo ohine; hyanna daha budantta ubbannippa aatsii inggida.
4 Akkos gayko, hyantsi asuntsi ubbanna faas yeze bazappa inggida, yezin
iza fa facitippa, faas yeze yestto mulo inggida» yagayda.

Wurssutsi wode malla (Maato. 24:3-14; Mar. 13:3-23)

5 Yesuusa tamaaruntsappa fete fete Xoozze Keetsita gaama lo77ize
shuchcharan asi Xoozis inggide imora lo77idanno ohinttane.
6 Yezin Yesuusa, «Hyanna yin be7ize bazita ubbanna lanttikaayzara,
shuchchi shuchchalla afa gimbbinttide fana hyannira attoose wode
ye7oda» yagayda.
7 Unttin, «Asttamaarizayo, hyanna ubbanna hyanodanna ayde? Mahi
hyanna hyanodannis mallita akko?» yaga7i oocida.
8 Yesuusa yaga7i unttis mahe inggida: «Balinttaame gaar naaginttote.
Gaamuntsi fana, ‹Ta Kiristtoosa, wodita ukkida› yaga7ite ta suntsite ye7oda,
yezin yin unttana kaallippete.
9 Yin olabazin as iitatitsi si7ize wode tannippete. Yinna tiinidhii
yi7odanna attaamebaz maaqqade gisho wode wurssutsita ellisii ye7oos»
yagayda.
10 Kaallin, «Worzha worzhalla afa, ka7itumo ka7itumolla afa denddoda.
11 Damma sa7a eni7e hyanoda, gado hyargge naye bay7en dumma
dumma bessa gaammada, zhashize bazin damma malla saloppa benttoda.
12 Yezin hyanna ubbanna hyanodannippa tiino ta suntsiti gisho ga7i asi
yinttana baytsoda aykkoda. Ayhude woosa Keetstsa firddi achchi keetstsa
yinttana oloda. Kaat tiinon worzha ahizuntsii tiino yinttana kanggoda.
13 Yinnan ta baz yin unttis markkidhades lo77o oge maaqqada.
14 Yinnii gisho, yin oocinttize wode waaga7i mahe immade ga7i yin
wozintte un7inttaame fana qoppote.
15 Akkos gayko, yin morkkuntsi yinttara eqinttodesin lallodes
dandda7oosse doonan cinccatitsi ta yinttis inggoda.
16 Melle atto yezin, yinttana yeliduntsi, yin ishuntsi, yin iginuntsi
lagguntsi yinttana aatsii inggoda. Yin giddappa feta feta wodhoda.
17 Ta suntsiti gisho asi ubba tiintte yin ixinttiduntsana maaqqada.
18 Yezin melle atto yezin, yin omma isintsitippa feten dhaboos.
19 Mintsii dandda7ara yin, yin shemppito ashshoda.»

Yerusalaame dhabe baz

20 «Yerusalaame katamita allaga wottaddarera gasintti bettezin yin bi7iko
iis dhabe ukkidanno erote.
21 Ye wode Yihuda yeze ubbanna derego woxxii dhabo, katamite yezuntsi
yeygappa kezo, gaxare yezuntsi katama gelippe.
22 Akkos gayko, hyanna xaafinttidanna folinttode gaar yinna Xoozze
kushe mahize wode.
23 Sa7alla afa damma madha ye7oda, hyannen asalla afa Xoozze baad-
ditsi ye7oda. Yinnii gisho, wodatsi maachuntsisin dhantsizuntsis bade.

21:14 Luqa. 12:11-12 **21:22** Hose. 9:7

24 Un mashshara hyayqqoda, asi ubbanna allaga sa7a yessada. Ayhude
maaqqoosse asunts wodita folinttode wontsis Yerusalaame unttara yed-
hinttidanno maaqqada.

As Na7ay mahi yo7oda

25 «Awan, aginan, xoolinttolla afa malla benttoda. Abbappan zuluntte
en7e denddidannippa sa7a yeze asi un7inttoda yirggoda.
26 Salo wolqqita buqunttode gisho asi zhashmoran sa7alla afa akko
yi7adyessa ga7i naagora tannoda.
27 Ye wode As Na7ay wolqqaran damma bonchchoran dhonnera
ye7odera un be7ada.
28 Yinttana ashshize ukkide gisho hyanna hyanizanna folinttodes aykkize
wode giiginttii eqqote, yin ommito dhoqi yiizii bo7ote» yagayda.
29 Kaallin, hyannigaara ga7i aazize ohida: «Belese minxan melle minxa
ubba bo7ote.
30 Un aacize wode torchche ukkidanno yin erane.
31 Yinnii gaara hyanna hyanizanna folinttodera yin bi7iko Xoozze
ka7itumo ukkidanno erote.
32 «Ta yinttis turo ohine; hyanna ubbanna folinttode wontsis hyanna
yeletitsita aadhoos.
33 Salon sa7an aadhoda, yezin ta qaaltta aadhoos.
34 «Yikke, bore baayze yessara, ushi gaantsera yesi bazis un7inttera
yin wozintta aykkinttaame gaaran yinna qammita tiirikaayzin xike fana
yinttana aykaame fana naaginttote.
35 Yinna qammita sa7a kumutsite yeze ubbuntsalla afa yelloda.
36 Yinnii gisho, ye7ize baz ubbappa attodesin As Na7a tiintte eqqodes
dandda7inttode fana ubba wode miinggi woossote» yagayda.
37 Awara awara Yesuusa Xoozze Keetstsite tamaarssite, qamma qamma
Shamahe Derizella afa kezii aqane.
38 Asi ubba eza si7odes wontta gooda eego Xoozze keetstsa ye7ine.

22

Yihuda Yesuusa aatsii inggodes zorinttida
(Maato. 26:1-5; 14; 16; Mar. 14:1-2, 10-11; Waha. 11:45-53)

1 Ye wode Faasika gaaze boora Ba7ale ukkida.
2 Kahinunts hyalaquntsin higge asttamaaruntsi asuntsis zhashtide gisho
wayzi Yesuusa fa giddappa dhabssodyezako oge koyane.
3 Xalahe taphpho lam77untsappa feta maaqqide Asqorootu Yihuda
ga7inttize gidda gelida.
4 Yihuda kahinunts hyalaquntsisin Xoozze Keetstsa naagizuntsi
hyalaquntsago hyanggi Yesuusa wayzi aatsii immadyezako unttara
zorinttida.
5 Unttin yinne ufaytti bira immades eera zorinttida.
6 Ezin zorinttidanne giigida. Aatsii unttis immades asi baayze wottize
wode naagitera yene.

Wurssutsi kawo
(Maato. 26:17-25; Mar. 14:12-21; Waha. 13:21-30)

7 Yinnippa suuba, Faasika duro shukinttize boora Ba7ale yellida.

21:25 Isa. 13:10; Hiz. 32:7; Er. 2:31; Qon. 6:12 **21:27** Dane. 7:13; Qon. 1:7 **21:37** Luqa. 19:47
22:1 Keze 12:1

8 Yesuusa, «Faasika kawo ma7ade gaar hyanggi nuus giigizote» yaga7i
Phexiroosan Wahannisan kiittida.
9 Un, «Nu aba giigisade gaar ne koye» yaga7i oocida.
10 E unttago, «Yikke yin katama gelodera hyaatsi otara tookkide atstse
yinttara yelinttoda. E hyanggi gelize keetstsite eza kaallii gelote.
11 Kartti adego asttamaarize, ‹Ta ta tamaaruntsara wolla Faasika kawo
ma7ades zaqqo keetsita aba yene? yagayda› ga7ote.
12 E fooqella afa yiixxintti giigii yeze dalgga kifile yinttana beessada,
yeyga giigizote» yagayda.
13 Un hyanggi Yesuusa ga7idanni gaara hyanin denggida. Faasika ba7ale
kawo yeyga giigizida.
14 Saatan yellide wode Yesuusa hawaaruntsara wolla kawolla bettida.
15 E unttago, «Ta madha ekkodannippa tiinii hyanna faasika kawuto
yinttara ma7ades gaama amudhdhida.
16 Yikke, si7ote! Xoozze ka7itumtte hyannis bilitsita folinttode wontsis
hyanna kawuto mahi mo7oos» yagayda.
17 Ushito ekkii galatii maaqqii, «Hya7ate hyanno yin gidda gishinttote.
18 Si7ote! Xoozze ka7itumo ye7ode wontsis hyaynoppa aykkii hyanna
woyne ushitippa mahi uzhoos» yagayda.
19 Booriza ekkii, galatii maaqqii, «Hyanna yinttis ingginttidanna ta ashtto.
Hyanno oochitera tana tiirote» yaga7i baxxi unttis inggida.
20 Yinnii fana, kawutippa suuba ushshito ekkii, «Hyanna ushshita yinttis
goggide ta suutsite folinttize kille caaqo.
21 Maaqqikon, tana aatsii inggode atstse kushita taara fettilla gabate.
22 As Na7ay ees Xoozii gayde fana hyayqqodes yene, yezin eza aatsii
inggize atstsa bade» yagayda.
23 Un fa gidda, «Hyanno oonii oochchode» ga7i wol oocida.

Oode nuuppa damma?

24 Mahi un gidda damma maaqqade oode gaaze lalle medhinttida.
25 Yesuusa unttago, «Alame kaatuntsi fa asuntsana wolqqara ahane;
fa derttilla afa laatsidhizuntsanan fana, ‹Lo77o oochchizuntsana› yaga7i
xeegane.
26 Yezin yin gidda yinnii fana maaqqippe. Yin gidda angisize geezze fana
yi7o;kaalitsize kaallizefana yi7o.
27 Yeezin, mokkizeppan Mokinttizeppa aaye aadhe? Mokinttiza baane?
Yezin taanii yin gidda mokkize fana.
28 «Yinttin ta madhite taappa shaakkinttikaayzar taara miinggi
eqqiduntsana.
29-30 Yin ta leematippa ma7ade fana, ushshade fanan araatalla afa bettii
taphpho lam77i Isra7eele sheeshuntsalla afa firddode gaar ta aday tana
shuumide fana taanin yinttana ta ka7itumtte shuumoda» yagayda.
31 Kaallii Yesuusa, «Simoona, Simoona, Xalahe yinttana zarga fana
hyarqqodes woossida.
32 Yezin ta ne ammantta dhabaame fana nees cimidhdhane. Neenin
maaqqide wode ne ishuntsana miintso» yagayda.
33 Simoona, «Laatstso, ta neera acinttodesin hyayqqodes giiginttida»
yagayda.

22:20 Er. 31:31 **22:21** Maz. 41:9 **22:24** Maato. 18:1; Mar. 9:34; Luqa. 9:46 **22:25** Maato. 20:25-27; Mar. 10:42-44 **22:26** Maato. 23:11; Mar. 9:35 **22:27** Qon. 13:12 **22:29-30** Maato. 19:28

34 Yesuusa Phexiroosago, «Ta nees ohine; hyayno lukule uukkodannippa tiino ne tana hyaydzdzii tohe kaddoda» yagayda.
35 Kaallii, Yesuusa unttago, «Taanii yinttana korojjo, karxitten caamma baayzin kiitteze wode yinttis faccidebaz yene?» yaga7i oocida.
Un mahi, «Akkon faccikaaya» yagayda.
36 E unttago, «Hyatte korojjon karxite yeze aykko; mashsha baayze fa afultto bayzi mashsha wonggo.
37 Hyanno si7ote! ‹Genuntsara faydinttida› ga7intti xaafinttidanna ta gidda folinttodes beezane. Yee, ta gisho xaafinttidanna folinttizanna turidhida» yagayda.
38 E tamaaruntsi, «Laatstso hyanne lam77i mashsha yene» yagayda.
E, «Maaqqada» yagayda.

Yesuusa Shamahe Derizella woossida (Maato. 26:36-46; Mar. 14:32-42)

39 Yesuusa tiinoppa kezizanni gaara denddii Shamahe Derizella kezida. E tamaaruntsi eza kaallida.
40 Yinna besite yellide wode «Madha gelaame fana woossote» yagayda.
41 Unttappa shuchchi dhogin yellode bessi gaar hyaakki bunqqunttii woossida.
42 «Ta adayo, ne qofa maaqqiko hyanna madha xuu7uto taappa aatstso. Yezin ta qofa maaqqippe ne qofa hyano» yaga7i woossida.
43 Kiitanchcho saloppa benttii mintsitsida.
44 Gaama un7intti mintsii woossane. E cawutan suutsi xokkize gaar sa7ite xokkane.
45 Yesuusa woosa polii fa tamaaruntsago yi7ida. Un, azzanoppa denddii labbii genttezin denggi,
46 «Akkos gentte? Faatana gelaame fana denddii woossote» yagayda.

Yesuusa aykkinttida (Maato. 26:47-56; Mar. 14:43-50; Waha. 18:3-11)

47 E hyaga ohella afa yezin gaama asuntsi yi7ida. Taphpho lam77untsappa fete Yihuda ga7inttize unttana kaalitsane. E Yesuusa yeerodes kale shiiqida.
48 Yezin Yesuusa, «Yihuda, As Na7aya yeerii aatsii inggoda?» yagayda.
49 Yesuusa tamaaruntsi yinna hyanzanno bi7i, «Laatstso mashshara gachcho?» yagayda.
50 Un giddappa fete kahinunts hyalaqiza guuddii mizaqi hyayza gachchii olida.
51 Yezin Yesuusa, «Ashsho! Kayppete»* yagayda. Atstse hyayza bochchii fatstsida.
52 Yinnippa suuba, Yesuusa fana aykkodes yi7ide kahinunts hyalaquntsago, Xoozze Keetstsa naagizunts shuumuntsagon cimuntsago, «Faanno aykkize asi fana mashshan gufe aykkii yi7idate?
53 Ubba wode Xoozze Keetstsite ta yinttara yeze wode taalla afa kushe gaddikaaya. Yezin hyanna dhuma ka7itumo ahide woden yin woden» yagayda.

22:35 Maato. 10:9-10; Mar. 6:8-9; Luqa. 9:3 **22:37** Isa. 53:12 * **22:51** ***Ashsho! Kayppete:*** Yesuusa hyanna besite ashsho gaydanna eza ashshodes ga7i asuntsi atstse hyayza gachchidanno ashsho gachchippe ga7idannon, melluntsi eza aykkodes yi7iduntsana kayppete hyanna un wode yagaydanno lam77i qofuntsana wol yeltsi aykkida. **22:53** Luqa. 19:47; 21:37

Phexiroosa Yesuusa kaddida
(Maato. 26:57-58, 67-75; Mar. 14:53-54, 66-72; Waha. 18:12-18, 25-27)

54 Yinnippa suuba, Yesuusa aykkii kahinunts hyalaqize woofa kanggida. Phexiroosa hyaakora Yesuusa kaallane.
55 Asuntsi kahinunts hyalaqize woofa tama eetsii wolla bettezin Phexiroosa unttara wolla bettida.
56 Fettii arita Phexiroosa tama kale bettidanno dakkii bi7i, «Hyay atstse eera yene» yagayda.
57 Yezin Phexiroosa, «Hyanna maachite ta ye atstsa erosi» yaga7i kaddida.
58 Eerats wodeppa suuba fettii melle asi eza bi7i, «Neenin unttappa feta» yagayda.
Yezin Phexiroosa, «Hyay atstsayo tana baaya» yagayda.
59 Fettii saate gaar gam77idannippa suuba fettii melle atstse loytsii, «Hyay atstsay Galilappa maaqqade gisho so7e baayzin eera yene» yagayda.
60 Yezin Phexiroosa, «Hyay atstsayo, ne gaazaya ta eroos» yagayda. E yinna ohito hyaasikaayizin lukule oollida.
61 Laatstsii suuba maaqqii Phexiroosa bi7ida. Phexiroosa, «Hyayno lukule oollodannippa tiino ne tana hyaydzdzii tohe kaddoda» yaga7i, Laatstsii ohide qaaltto tiirida.
62 Phexiroosa bale kezii gaama goqii yeekkida.

Yesuusa Philaaxoosa tiinon Heroodisa tiino shiiqida
(Maato. 26:59-66; Mar. 14:55-64; Waha. 18:19-24)

63 Yesuusa naagize asuntsi eza leqqen hyadhdhe aykkida.
64 E aafito goozii «Ane tinbbite oho; nena hyadhdhide oode?» yaga7i oocane.
65 Melle gaama leqqii cazhane.
66 Sa7a wonttize wode Ayhude sa7a cimuntsi, kahinunts hyalaquntsin higge asttamaaruntsagon shangguntsago shiiqii, Yesuusa fa tiino shiishida.
67 Un, «Ne Kiristtoosa? Ane nuus oho?» yaga7i oocida.
Yesuusa, «Ta ohizako ammanoos.
68 Ta oocizako mahoos.
69 Yezin As Na7ay hyannippa gode bagga wolqqaama Xoozze mizaqi zalar bettoda» yagayda.
70 Ye wode ubbanna, «Yeezin, ne Xooz na7a?» yagayda.
E, «Ta Xoozze na7a yin gaydanni fana» yagayda.
71 Un, «Yikke, melle markka akko koshshe? E fa il7antsite ohodera nu si7ida» yagayda.

23

Yesuusa Philaaxoosa tiino
(Maato. 27:1-2, 11-14; Mar. 15:1-5; Waha. 18:28-38)

1 Yinna besite shiiqide shangguntsi ubbanna denddii Yesuusa Philaaxoosago kanggida.
2 «Hyay atstse nu asuntsana balitsodera, Roome kaatis giira giiraame fana kayoderan mahi, ‹Taanii Kiristtoosa yin kaati› yagaazin denggida» yaga7i mootida.
3 Philaaxoosa Yesuusa, «Neenii Ayhuduntsi kaatine?» yaga7i oocida.
Yesuusa, «Ye, ne ga7idanni gaar» yagayda.
4 Philaaxoosa kahinunts hyalaquntsagon asuntsago, «Hyay atstsella afa ta fettii bala baz denggikaaya» yagayda.

5 Yezin un, «Hyay atstse Galilappa aykkii hyanno yellodes Yihuda kumutsi
iitabazis dentsitsane» yaga7i mintsii ohida.
6 Philaaxoosa yinno si7eze wode Yesuusa Galila asi yezako erodes koyi
eza oocida.
7 Yesuusa Heroodisa sa7appa yi7ide asi maaqqizanno Philaaxoosa eride
wode Heroodisa ye wode Yerusalaame yeze gisho eego dakkida.

Yesuusa Heroodisa tiino shiiqida

8 Heroodisa Yesuusa be7ades gaama wodeppa koyitera yeze gisho eza
be7eze wode gaama ufayttida. Akkos gayko, E baz si7ide gisho gaama
qofize baz oochchin be7ades amudhdhiter yene.
9 Heroodisa Yesuusa gaama oochi oocida, yezin E akkon mahikaaya.
10 Kahinuntsi hyalaquntsin higge asttamaaruntsi ize eqqii mintsii eza
mootane.
11 Heroodisaran E wottaddaruntsara Yesuusa toochii leqqida. Bonchcho
afula ma7isii Philaaxoosago mahi dakkida.
12 Heroodisaran Philaaxoosara tiino morkke yezar ye wode wolla giigida.

Yesuusa hyayqo firdda firddinttida

13 Philaaxoosa kahinunts hyalaquntsana, as ahizuntsanan fettilla xeegii,
14 « ‹Hyay atstse asi wobbo bazis dentsitsane› ga7i taago ki7ida. Taanin
yin tiintte qurichin yin shiishide mootis akko bala baz denggikaaya.
15 Heroodisa, yinnii gaar akko bala baz eella afa denggikaayze gisho
nuugo dakkida. Turon hyay atstse hyayqos yeltsize akko bala baz
oochchikaaya.
16 Yinnii gisho, eza garafii billii dakkoda» yagayda.
17 Yinno E ga7idanna Faasika Ba7ale wode fettii asi unttis billodanna ees
attaamebaz maaqqide gishos.
18 Worzhuntsi ubba fettilla, «Hyay atstsa wodho, nuus Barbbaane billo»
yaga7i uukkida.
19 Barbbaane katama gidda asuntsana iitabazis dentsitsii asi wodhii
acinttide asi.
20 Philaaxoosa Yesuusa billodes koyi asuntsis mahi ohida.
21 Maaqqikon, asuntsi, «Suxxo! Suxxo!» yaga7i uukkida.
22 Philaaxoosa hyaydzintsa, «Hyay atstse qohide baz akko? Wodhes
yeltsize bala ta denggikaaya. Yinnii gisho, garafii dakkii ashshoda»
yagayda.
23 Un fa qaaltto dhoqi yiizii, «Suxunttodes beezane» ga7i mintsii uukkida.
Un uukki gamida.
24 Un oociti gisho ga7i Philaaxoosa eella firddida.
25 Asi iitabazis dentsitsizayan as wodhii acinttidaya billode fana woos-
sida, ye atstsa unttis billida. Yezin Yesuusa un koydebaz oochchode gaar
unttis aatsii inggida.

Yesuusa suxxida
(Maato. 27:31-44; Mar. 15:21-32; Waha. 19:17-27)

26 Yesuusa aykkii kanggodera Simoona gaaze Qereena sa7a atstse
gaxareppa ye7odera, denggi masqala toossii Yesuusa kaallii hyammade
fana un7itsida.
27 Gaama asuntsin fa dadabito qoxxitera yeekkize maachuntsi E suubara
kaallane.
28 Yezin Yesuusa unttago suuba maaqqii, «Yin, Yerusalaame maachuntso,
yin ommitisin yin na7untsis yeekkotep attin taas yeekkippete.

29 ‹Yikke dhoontsuntsin, yelikaayze sazttan dhantsikaayze ammita anjjinttida› yin yagawude qamma ye7oda.
30 Ye wode dertto, ‹Nuulla afa gol7o›, zooziton, ‹Nuna aachcho› gawuda.
31 Yikke, qaye minxalla hyanni gaar yiiziko mela minxa wayssad yessa?» gayda.
32 Ezara wodhodes melle lam77i iita baz oochchiduntsana kanggida.
33 Qeeraniyo* ga7inttize besito yeltsi suxxida. Iita baz oochchiduntsappa feta mizaqi zalara hyankkaya workkita zalara suxxida.
34 Yesuusa, «Ta adayo, un akko oochchizako eroosse gisho ne unttis atto ga7o» yagayda.
Un E afulttilla afa ixa olii shaakkintti ekkida.
35 Asuntsi eqqii be7ine, yezin gade ahizuntsii, «Melluntsana ashshida; Xoozii dooride Kiristtoosa E maaqqizako ane fana ashsho» yaga7i leqqida.
36 Wottaddaruntsi E kale shiiqii, caala woyne ushi inggida.
37 Yeyzi, «Neenii Ayhudunts kaati maaqqiko ne ommito ashsho» yaga7i leqqida.
38 Ees omma zalara, «Hyay Ayhudunts kaati» yagaaze xuufe gaddida.
39 Suxunttide iita baz oochchiduntsappa fete cashshi sa7ara gochchitera, «Ane neenii Kiristtoosa maaqqiko, nenan nunan ashsho» yagayda.
40 Yezin hyankkay, «Ne hyannii gaar firdda yezite melle atto yezin, Xoozis zhashtoosa?
41 Nuunii nu balttis beezize firdda ekkane, yezin hyay atstse fettii iitabazin oochchikaaya» yaga7i kaccida.
42 Mahin, «Yesuusa, ne ne ka7itumora ye7ize wode tana qoppo» yagayda.
43 Yesuusa, «Ta nees turo ohine; hyayno ne taara gannate maaqqada» yagayda.
44-45 Ye wode izippun saateppa hyanggi uddufun saate yellodes awa foo7ito kayde gisho sa7a ubbanne dhuma maaqqida. Xoozze Keetstsa magaraajjita feedhinttii lam77i shaakkinttida.
46 Yesuusa, qaaltto dhoqi yiizii, «Ta adayo, ta ta shemppito ne kushite inggane» yaga7i hyayqqida.
47 Mato hyalaqize, hyanidanno bi7i, «Hyay atstse turo xillo» yaga7i Xooz galatida.
48 Yinna hyanide bazito bo7odes yinna besite shiiqide asi ubbanna hyanidanno be7eze wode fa dadabito qoxxitera fa kara maaqqida.
49 Maaqqikon, Yesuusa kalera erize asuntsi ubbanna, yinnii gaara Galilappa kaallii yi7ide maachuntsi yinno bi7ite hyaakora eqqida.
50-51 Ayhude shangguntsappa fetay, Yoosefa ga7inttize atstse yene. E Armmatiyasa ga7inttize Yihuda katamappa yi7ida. E lo77on Xillo asi maaqqide gisho Xoozze ka7itumo ye7ito naagane. Shangguntsappa feta maaqqii un zorintten oochite baaya.
52 Ye atstse Philaaxoosago hyanggi, Yesuusa ahito moogodes taas inggo ga7i woossida.

23:30 Hose. 10:8; Qon. 6:16 * **23:33** ***Qeeraniyo:*** Qeeraniyo gaazanna Girike doona. Aramayke doonara «Golggotta» woy «Omma liiphe» ga7e. Qeeraniyo gaaze suntsita ingginttidanna Yesuusa suxunttidanna as omma liiphe aaze bessa maaqqide gishos. Yinna bessita Roome ka7itumo iita baz oochchiduntsana suxxize bessi. (Maato 27:33; Mar. 15:22; Waha. 19:17) **23:34** Maz. 22:18 **23:35** Maz. 22:18; Maz. 22:7 **23:36** Maz. 69:21 **23:44-45** Keze 26:31 **23:46** Maz. 31:5 **23:49** Luqa. 8:2

53 Yesuusa ahito ketstsii afulara xaaxida. Laallappa woocinttide wom7o
melle asi mooginttikaayze boozite gaddida.
54 Sambbata gelodes yiize gisho yinna wodita giigintte qamma.
55 Galilappa denddii Yesuusa kaallii yi7ide maachuntsi Yoosefara hyanggi
E ahito wayzi moogizako booztto akaakii bi7ida.
56 Izippa maaqqii shitton qibaate giigizida. Higge kiittizanni gaar
Sambbata awarito shemppii peezhida.

24

Yesuusa hyayqoppa denddida
(Maato. 28:1-10; Mar. 16:1-8; Waha. 20:1-10)

1 Saaminttappa tiino qamma, wogga wode wontta gooda, maachuntsi fa
giigizide shitto ekkii booza hyanggida.
2 Un ize yellize wode booza doontte yeze shuchchita gol7i hyal7idanno
denggida.
3 Un booza gaatsi gelida, yezin Laatstse Yesuusa ahito denggikaaya.
4 Un ize eqqii akko hyanido ga7i qoppodera akaakikaayzin gaama foo7ize
afula ma77ide lam77i asuntsi un kale eqqida.
5 Maachuntsi zhashti fa omito sa7a ziqqii yiizii yessadera, asuntsi
unttago, «Faxa yezaya hyayquntsi gidda akkos koyete?
6-7 E hyanne baaya; hyayqoppa denddida, ‹As Na7ay nagaranchchuntsi
kushite aadhii ingginttoda; unttin eza suxxoda.E hyaydzintsa qammite
hyayqoppa denddoda› yaga7i, E yinttara Galila yezite yinttis ohide qaaltto
qoppote» yagayda.
8 Maachuntsi ye wode E qaaltto tiirida.
9 Maachuntsi boozappa maaqqii hyanide bazito ubba taphpho fet-
tuntsisin melluntsisin ohida.
10 Yentsi hawaaruntsis ohide Magdela Mayramo, Yohaanna, Yayqooba
intta Mayramon unttara yeze melle maachuntsana.
11 Yezin unttis maachuntsi ohidanna abukko gaara yi7in ammanikaaya.
12 Yezin Phexiroosa denddii woxxii booza qitida. Yinna bestto yellii
zuggii gidda be7ize wode moogide afula xalaala bi7ida. Hyanidanne gaama
qoppii fa kara maaqqida.

Emmahuuse ogella afa
(Mar. 16:12-13)

13 Ye wode kaallize tamaaruntsappa lam77untsi Yerusalaameppa taph-
pho fettii kilo mitire hyaakkize Emmahuse kara gancce hyanggane.
14 Un wolla hyanide bazito ubba ohinttane.
15 Un yinna hyanidanni baz tiiriteran ohinttitera yedhdhize wode Yesu-
usa fa ommitis shiiqii unttara hyanggane.
16 Yezin, un eza eraame fana un aafta aykkinttida.
17 E, «Yin wolla ogella yezite ohinttizanna akko?» yagayda.
Un azzanii si77i ga7i eqqida.
18 Unttappa fete Qeliyoopha ga7inttize, «Hyanna qammiti gidda
Yerusalaame hyanidanno eroosse, ne sa7itis zaqqone?» yagayda.
19 E mahi, «Ize hyanidanna akko?» ga7i oocida.
Un, «Xoozze tiinon asi tiinon oocharan ohera mintsii nabe maaqqide
Naazirete Yesuusa baz.

23:56 Keze 20:10; Mahe 5:14 **24:6-7** Maato. 16:21; 17:22-23; 20:18-19; Mar. 8:31; 9:31; 10:33-34; Luqa. 9:22; 18:31-33

20 Eza kahinunts hyalaquntsin nuna kaalitsizuntsi hyayqo firddas aatsii inggi, suxxida.
21 Nuunii Isra7eele asuntsana ashshoda ga7i ufaytti naagezin hyanna hyanin hyayno hyaydzintsa qamma.
22 Mahi nu giddappa fettii fettii maachuntsi nuna gaama qofizida. Un hyayno wontta gooda booza hyanggida.
23 E ahita dhabide wode maaqqii yi7i, ‹E faxa yene› yagaaze ki-itanchchuntsi qonccin bi7ida yaga7i ohida.
24 Nu giddappan fete fete booza hyanggi maachuntsi ohidanni fana hyanin bi7ida, yezin eza bi7ikaaya» yagayda.
25 E unttago, «Yin, tiiroosse asuntso, yin wozintta nabuntsi ohidanno ubba ammanodes gam7izuntso,
26 Kiristtoosa yinna madhito ekkodesin fa bonchchora gelodes beezosa?» yagayda.
27 Museppan nabunts ubbannippa denddii Geeshi Maxaafite E baz xaafinttidanno ubba unttis qonccizida.
28 Un hyanggize kara gancce ukkide wode Yesuusa aadhii hyaako bessa qitize gaara yi7in,
29 Un, «Sa7ita qammide gisho nuura aqo» yaga7i mintsii woossida. Yinnii gisho, unttara aqodes gelida.
30 Unttara wolla leematella bettii, soollo dentsii, feedhii anjjii unttis inggida.
31 Ye wode un erode gaar un aafta bugunttida. Unttin erida. Yezin E unttappa genggida.
32 Un, «Nu ogella afa yezin E nuus Geeshi Maxaafe billiteran nuna ohizitera nu wozintta eexika?» yagayda.
33 Ye wode denddii suuba Yerusalaame yi7ida. Taphpho fettuntsin melluntsi fettilla shiiqii yessadera denggida.
34 Un, «Laatstsii turo denddida; Simoonas benttida» yagayda.
35 Yentsi lam77i tamaaruntsi Emmahuuse ogella yezin hyanidannon soollo feedhide wode wayzi eza erezako unttis ohida.

Yesuusa fa tamaaruntsis benttida
(Maato. 28:16-20; Mar. 16:14-18; Waha. 20:19-23; Hawa. 1:6-8)
36 Lam77i tamaaruntsi yinna ohitilla yezin, Yesuusa un gidda eqqii, «Saro yinttis maaqqe» yagayda.
37 Maaqqikon, un tannii, meeshe bi7ide gaara yi7in zhashtida.
38 E unttago, «Akkos zhashtido? Akkos so7e yin wozintte gelido?
39 Ta kushiton ta tohito bo7ote; ta tana. Mahi aykkii bo7ote; tana yin be7izannigaara, meeshes ashon meqatsii baaya» yagayda.
40 Yaga7i, fa tohiton fa kushiton unttana beezida.
41 Un ufayssappa denddidannippa ammananxii gaama qoppii yezin, Yesuusa unttago, «Hyanne yinttis mu7izebaz yene?» yagayda.
42 Un fettii michinttide molo ees inggida.
43 E ekkii un tiintte mu7ida.
44 E, «Ta yinttara gam7ide wode ubbanne Muse higge maxaafite, nabuntsi maxaafiten Mazmure maxaafite, ta gisho xaafinttidanna ubbanna folint-todes beezane yaga7i ta yinttis ohide qaaltta hyanno» yagayda.
45 Ye wode Geeshi Maxaafito tiirode gaar wozintto unttis bugida.
46 Yinnii fana, «Kiristtoosa madha ekkoda, hyaydzdzintsa qammite hyayqoppa denddoda yaga7i xaafinttida.

47 Yerusalaameppa denddii asi ubbanna nagarappa maarotitsin atotetsi
E suntsite markkidhoda.
48 Yin yinnis markka.
49 Yikke, taanin ta aday inggide ufayssito yinttis dakkoda. Yin saloppa
wolqqa ekkode wontsis Yerusalaame katama gam7ote» yagayda.

Yesuusa salo denddida
(Mar. 16:19-20; Hawa. 1:9-11)
50 Yinnippa suuba, Bitaaniya katama unttana ekkii hyanggida. Fa kushito
dentsii anjjida.
51 Unttana anjjite unttappa shaakkintti ude Salo ekinttida.
52 Un zuggii goynii gaama ufayssara Yerusalaame maaqqida.
53 Xoozza ubba wode galatitera Xoozze Keetstsa gam7ida.

24:49 Hawa. 1:4 **24:50** Hawa. 1:9-11

Wahannisa Xaafide
Yesuus Kiristtoosa Wonggele
Gele

Wahannisa Yesuusa, «As maaqqii as gidda benttide Xoozze Qaala» yaga7i qonccizane. Hyay Wonggelize xaafinttidanna, eza nabbabize asuntsi Yesuusa asi ashshizaya maaqqii ye7oda ga7inttide Xoozze Na7a maaqqidanno ammanode gaaran E gidda ammanzutsis medhina de7o yezanno un erode gaar (20:31).

Wonggelizes tiino kifilize medhinabaz maaqqide Xoozze qaalan Yesuusa fetto maaqqidanno ohi maaqqii, Yesuusa ashshizaya maaqqii ye7oda ga7eze Xoozze Na7a maaqqidanno beezze melle melle kille baz beezida. Xaafize, Yesuus Kiristtoosa fa ommite turii Xoozze Na7an Xoozze adera fetto maaqqizanno (1:1) afa beezida. Yesuusa fa ommite ta Abrahameppa tiino yene (8:58) yagayda. Faaditsite Toomaasa, «Ta Laatstsayo, ta Xoozayo» yaga7i xeegida (20:28). Yennippa kaallii mahi hyanna kille bazappa benttide aafe qofa ohize taarikita kaallane. Hyay kifilize fettii fettii asuntsi Yesuusa ammani eza kaallizuntsana maaqqidanno ohine; mahi melluntsi eera wayzi ixinttezakon wayzi ammananxii ixxezako ohine. Zofane 13-17 yellodes Yesuusa aykkinttide ugure ees, E tamaaruntsara akko gaar mintsi yellintte yezako, mahi wonttisti wode suxunttodannippa tiino giigintte qaalaran mintsitsize qaala unttis ohidanno qonccizane. Hyal7e zofanuntsi Yesuusa aykkinttide bazin firddas shiiqidanno, E suxintton E denddito, yinnii gaara denddoppa suuba fa tamaaruntsis E qonccide qonccitsiti baz ohine.

Aafe Qofuntsi

Gele qofa *1:1-18*
Xammaqize Wahannisan Yesuusa tiino tamaaruntsana *1:19-51*
Yesuusa qoncce oocha aykkidanno *2:1—12:50*
Wurssutsi qammito Yerusalaame kale *13:1—19:42*
Laatstse dendditon qonccitsiton *20:1-31*
Xaatsi qofa: Galila mahi fa tamaaruntsis benttidanno *21:1-25*

De7o qaala

1 Qaala tiino yene. Qaalizen Xoozara yene; ye Qaalize Xoozii.
2 Ezin tiinoppan Xoozara yene.
3 Xoozze ubbabazito Qaala baggara medhdhida. Medhinttide bazappa fettibazin E baytsi medhinttide bazi baaya.
4 E gidda de7o yene; yinna de7itan asis foo7o.
5 Foo7ize dhuma gidda foo7ane; dhumita foo7iza gamikaaya.
6 Xoozapp kiitinttide, Wahannisa ga7inttize fettii asi yene.
7 Asi ubba foo7iza ammanode fana E foo7ize markka maaqqii yi7ida.
8 E foo7ize baz markkidhodes yi7idap attin fa ommite foo7o baaya.
9 Asi ubbas foo7ize turii foo7o alame ye7ine.
10 Qaalize alame yene. Xoozze Qaalara alamito medhdhida, yezin alamita eza erikaaya.
11 E fa bagguntsago yi7ida, yezin E bagguntsin eza ekkikaaya.

1:6 Maato. 3:1; Mar. 1:4; Luqa. 3:1-2

12 Yezin E fana ekkiduntsisin E suntsite ammaniduntsis unttis Xoozze
na7a maaqqade gaar adetits wolqqa inggida.
13 Un Xoozappa yelinttidap attin asi yelinttize wogara woy dhiiratsi
qofappa woy as qofappa yelinttikaaya. Xoozze E unttis ade.
14 Qaala asho maaqqida; aadho keehatitsaran turetitsara kumii nu gidda
aqida. Fettii na7ays E aday kale yeze bonchchiti fana yeze bonchcho nu
bi7ida.
15 Wahannisa E baz markkidhida. Fa qaaltto dhoqi yiizii, «Taanii,
‹Taappa suubara ye7ize taappa tiino yeze gisho taappa aadhane› ga7i
markkidhidanna hyanno» yagayda.
16 Nu ubbuntsi E aadho keehatitsite kumutsitippa anjjolla afa anjjo
ekkida.
17 Xoozze higge Muse baggara inggida, yezin aadho keehatitsin turetitsi
Yesuus Kiristtoosa baggara yi7ida.
18 Xoozza bi7ide asi ooden baaya; fa Aday kale yeze fettii Na7ay Xooz
maaqqide E qonccizida.

Xammaqize Wahannisa markkatitsi (Maato. 3:1-12; Mar. 1:1-8; Luqa. 3:1-8)

19 Yerusalaame yeze hyalaquntsi, kahinuntsin Leewuntsin, «Ne oode?»
ga7i, Wahannisa oocode gaar eego kiittin, Wahannisa unttis markkidhide
markkatitsita hyanno.
20 Wahannisa, «Ta Kiristtoosa baaya» yaga7i, loytsii markkidhidap attin
kaddikaaya.
21 Un, «Yeezin, ne oode? Neenii Eliyaasane?» ga7i oocida.
Wahannisa, «Ade tana baaya» gayda.
Mahi un, «Neenii ye7odes ga7intteze nabene?» ga7i oocida.
Wahannisa, «Ade» yaga7i mahida.
22 Yeezin, «Ne oode? Nu nuna kiittezuntsis ohode fana neenii nena oona
ga7e?» yagayda.
23 Wahannisa mahi, Nabe Isayaasa ga7idanni gaara, « ‹Laatstse ogito
luulizote!› ga7i akko baayze ganasa uukkize atstse qaalize tana» yagayda.
24 Yezin Farisaawuntsi kiittide asuntsi
25 Wahannisago, «Neenii Kiristtoosa woy Eeliyaasa woy nabe maaqqaanxi
ixxiko, yeezin akkos xammaqe?» yaga7i oocida.
26 Wahannisa mahi, «Taanii hyaatsara xammaqane, yezin yin eroosse asi
yin gidda eqqida.
27 E taappa suubite ye7ine. Ta melle atto yezin Ees caamma gaadiza
billodes beezoos» yagayda.
28 Yinna ubba Yorddaanosa borkkappa seko fintsa, Bitaaniya katamite,
Wahannisa xammaqize besite hyanida.

Xoozze Duro

29 Wahannisa wonttisti wode Yesuusa faago ye7odera bi7i, «Alame nagara
uccize Xoozze Durzay hyaychche!
30 Taanii, ‹Taappa suubara fettii asi ye7oda. E taappa tiino yeze gisho
taappa aadhane› ga7i ohide hyaya.
31 E oode yezako ta eroos. Yezin Isra7eele asuntsis eza qonccissades
hyaatsara xammaqittera yi7ida» yagayda.
32 Wahannisa hyannigaara ga7i markkidhida: «Geeshi Ayyaana saloppa
wolle gaar wodhdhizin bi7ida.

1:21 Mil. 4:5; Mahe 18:15-18 **1:23** Isa. 40:3

33 Yinna hyanodannippa tiino taanii eza eroos. Yezin hyaatsara xammaqodes tana kiittide Xoozze, ‹Geeshi Ayyaana wodhdhii eera yessadera neenii be7ize Geeshi Ayyaanara xammaqoday eza› yaga7i taas ohida.
34 Taanii yinna hyanodera bi7i, E Xoozze Na7a maaqqidanno markkidhane» yagayda.

Yesuusa kaallide tiino tamaaruntsana

35 Mahi wonttisti wode Wahannisa fa tamaaruntsappa lam77untsara wolla eqqida.
36 Yesuusa aadhodera Wahannisa bi7i, «Xoozze durize hyaynishe!» yagayda.
37 Lam77i Wahannisa tamaaruntsi Wahannisa gaazanno si7i Yesuusa kaallida.
38 Yesuusa fana kaallizuntsana suub maaqqii bi7i, «Akko koye?» yaga7i oocida.
Un mahi, «Rebbii, ne aba yene?» yagayda. (Bilitsita Asttamaarizayo ga7e.)
39 Yesuusa unttago, «Hyankka yi7i bo7ote» yagayda. Un hyanggi E yezebezito bi7ida. Ye wode sa7ita taphphi saate gaar maaqqide gisho E kale feezhida.
40 Wahannisa gaydanno si7i, Yesuusa kaallide lam77i tamaaruntsappa fete, Simoon Phexiroosa ishe Inddiriyase.
41 Inddiriyase tiino fa ishe Simoonara yellintti, «Nuunii Mesiihi denggida» yagayda. (Bilitsitan Kiristtoosa ga7e.)
42 Inddiriyase Simoona Yesuusago ki7ida.

Yesuusa Simoona bi7i, «Ne Yoona na7a Simoona; ne suntsita Keefa* ga7i xeeginttoda» yagayda.

Yesuusa Filphoosan Natina7eelen xeegida

43 Wonttisti wode Yesuusa Galila qitodes qofa accida. E Filphoosa denggi, «Tana kaallo!» yagayda.
44 Filphoosa, Inddiraseran Phexiroosaran yezide Beetesayda katama asi.
45 Filphoosa Natina7eela yellii, «Muse higge maxaafite, mahi nabuntsin E baz xaafide Yoosefa na7a Naazirete Yesuusa nu denggida» yagayda.
46 Natina7eela mahi, «Naazirete katamappa lo77o baz kessades dandda7ane?» yagayda.
Filphoosa, «Yi7i bo7o» yagayda.
47 Natina7eela faago ye7izaya Yesuusa bi7i, «Gene baayze turii Isra7eele asi hyaynishe!» yagayda.
48 Natina7eela Yesuusago, «Ne tana aba ere?» yagayda.
Yesuusa mahi, «Filphoosa nena xeegodannippa tiino, ne belese minxa oomo yezin ta nena bi7ida» yagayda.
49 Natina7eela mahi, «Asttamaarizayo, ne Xoozze Na7a! Ne Isra7eele kaati!» yagayda.
50 Yesuusa eego, «Ta nena belese minxa oomo bi7ida gayde gisho ammanane? Ne hyannippa aadhizebaz be7ada!» yagayda.
51 Mahi Yesuusa, «Taanii yinttis turibaz ohine; salo bugunttin, Xoozze kiitanchchuntsi As Na7alla afa kessaderan keddoderan yin be7ada» yagayda.

---

* **1:42** ***Keefa:*** Gaaze qaalize Aramayke doona maaqqii, Girike doonara bilitsita Phexiroosa woy lalla ga7inttane. **1:51** Medho 28:12

2

Yesuusa zhagana bessa

1 Hyaydzintsa wode Galila Qaana katama zhagana yene. Yesuusa intta
yinna zhagantte yeshsha.
2 Yesuusan E tamaaruntsin wolla yinna zhagantte xeeginttida.
3 Woyne ushita hyal7in, Yesuusa intta Yesuusago, «Unttis woyne ushita
hyal7ida» yagayda.
4 Yesuusa mahi, «Immo, ne hyanne gelippe? Ta wodita hyaga yelikaaya»
yagayda.
5 Yesuusa intta oochchizuntsago, «E yinttis ohizanno ubba oochchote»
yagayda.
6 Ayhudunts fa geeshe wogas maadinttize izippun shuchchi ganuntsi
yinna besite yene. Fete fete gaanuntsi lam77i woy hyaydzdzii xugga
aykkane.
7 Yesuusa kiitinttizuntsago, «Gaantte hyaatsi kuntsote» yagayda. Un
gaanuntsis doontto yellodes hyaatsi kuntsida.
8 Yesuusa unttago, «Hyatte duuqqii zhagantto adidhii folizes inggote»
yagayda. Un ees kanggi inggida.
9 Zhagantto adidhii folizay woyne ushita laaminttide hyaatsito qamasi
bi7i anappa ye7ezakon erikaaya, yezin hyaatsito kuntside kiitinttizuntsi
erane. Zhagantto adidhii folizay machcho ekkizaya xeegii,
10 «Ooden lo77o woyne ushito asi tiinidhii ushshane. Yeyzi asuntsi uzhii
mizhidannippa suuba zhagginttida inggane. Yezin neenii lo77o woyne
ushito hyanno yellodes gaddii gam7izida» gayda.
11 Yesuusa hyay tiino kille oochchiza Galila Qaana katama oochchida; ize
fa bonchchito beezida. E tamaaruntsin eza ammanida.
12 Yinnippa maaqqii, Yesuusa fa inttira, fa ishuntsaran fa tamaaruntsara
wolla Qifirnahoome katama hyanggi eeratsi qamma gam7ida.

Yesuusa Xoozze Keetstsappa zal7izuntsana kessida
(Maato. 21:12-13; Mar. 11:15-17; Luqa. 19:45-46)

13 Ayhudunts bonchchize Faasiga Ba7ale qammita ukkin Yesuusa
Yerusalaame qitida.
14 Hyanggi Xoozze Keetstsa bora, hyaari, duron wollen baayzuntsanan fa
oyditilla bettii bira laammizuntsana bi7ida.
15 E xurqqaafa giigizii asuntsana ubba unttana un hyaaruntsara Xoozze
keetstsappa bay7i bale kessida. Bira laammizuntsana xarpheziton shirii
olii un birto lalida.
16 Wolle bayzizuntsana, «Hyantsi wolluntsana hyannippa kessote; ta Aday
keetsito gabe mahippete» yagayda.
17 E tamaaruntsi Geeshi Maxaafite, «Ta ne keetsitis yiqsinttize yiqsintta
tana tama gaara michchane» ga7intti xaafinttidanno tiirida.
18 Yinnippa suuba, Ayhuduntsi mahi, «Ne hyanno oochchodes nees
wolqqa yezannis nuna akko malla oochchii beessade?» yagayda.
19 Yesuusa, «Hyanna Xoozze keetsito wul7ote ta hyaydzdzii qammara
mahi keexxoda» yagayda.
20 Yinnii gisho Ayhuduntsi, «Hyanna Xoozze Keetsito keexxodes oyttam
izippun bere ekkida, yezin neenii hyaydzdzii qammara keexxoda?» ya-
gayda.

2:12 Maato. 4:13 **2:13** Keze 12:1-27 **2:17** Maz. 69:9 **2:19** Maato. 26:61; 27:40; Mar. 14:58; 15:29

21 Yezin Yesuusa ohize Xoozze Keetsita fa ashtibaz.
22 Yinnii gisho, Yesuusa hyayqoppa denddidannippa suuba eza tamaaruntsi E yinno gaydanno tiirida. Mahi un Geeshi maxaafite xaafinttidannon Yesuusa ohidanno ammanida.
23 Yesuusa Faasiga bonchchize bessa Yerusalaame yessadera, E oochchide kille bazito bi7i gaama asuntsi eza ammanida.
24 Yezin Yesuusa asuntsana ubba erize gisho unttana ammanikaaya.
25 As wozintte yeze baz E fa ommite erize gisho asi baz ooden ees ohode gaar koshshikaaya.

3

Yesuusan Niqodimoosan

1 Farisaawunts baggappa maaqqide, Ayhudunts hyalaqa, Niqodimoosa ga7inttize fettii asi yene.
2 Ezin qamma Yesuusago yi7i, «Bonchcho Asttamaarizayo, neenii Xoozii kiittide asttamaare maaqqizanno nuunii erane. Akkos gayko, Xoozii eera yezanxiko hyanno neenii oochchize kille bazito oochchodes dandda7ize asi baaya» yagayda.
3 Yesuusa mahi, «Taanii nees turo turo gaane; ooden lam7intsa yelinttanxiko Xoozze ka7itumo be7ades dandda7oos» yagayda.
4 Niqodimoosa, «Cinggii asi wayzi lam7intsa yelinttodes dandda7e? Fa inttii saza maaqqii gelii mahi yelinttodes dandda7e?» yagayda.
5 Yesuusa mahi, «Taanii nees turo turo gaane; asi hyaatsappan Geeshi Ayyaanappa yelinttanxiko, Xoozze ka7itumo gelodes dandda7oos.
6 Asho na7atitsi adeppan inddippan yelinttane; Xoozze na7atitsi Geeshi Ayyaanappa yelinttane.
7 Taanii, ‹Yin lam7intsa yelinttodes beezane› ga7i yinttis ohide gisho neenii gaama qoipippe.
8 Baqo fa koyze zala baqqane. Ne E ootsito si7izanno fattin E abappa ye7izako woy aba qitizako ne eroos. Ayyaanappa yelinttide ubba yinnii fana» yagayda.
9 Yeezin Niqodimoosa, «Yinna wayzi hyanodes dandda7e?» yaga7i oocida.
10 Yesuusa mahi, «Neenii Isra7eeluntsi asttamaare maaqqitera hyanno erosa?
11 Taanii nees turo turo gaane; nu erizebaz ohinen bi7idebaz markkidhane, yezin nu markkatitsito yin ekkoos.
12 Taanii yinttis sa7abaz ohin yin ammanoosuntsi salobaz ohin wayzi ammanode?
13 Saloppa wodhdhide As Na7ayip attin salo kezide ooden baaya; [salo yeze As Na7ay tana]»* yagayda.
14-15 Muse akko baayze ganas sa7a shooshi suxxidannifana tana ammanze ubbuntsi medhina de7o ekkode fanan dhabaame fana As Na7ay suxunttodes beezane.
16 Eza ammanze ubbuntsi medhina de7o laattodep attin dhabaame gaar Xoozii hyanna alamito loytsii kadhide gisho fa fettii Na7aya inggida.
17 Xoozii fa Na7aya hyanna alamite kiittidanna alamito firddodes maaqqikaayzin alamito E baggara ashshodes.

* **3:13** ***Salo yeze As Na7ay tana:*** Fettii fettii zaga maxaafuntsi gujjane. **3:14-15** Faydo 21:9

18 Na7aya ammanze ooden firddinttoos, yezin Na7aya ammanoose ooden
fettii Xoozze Na7aya ammanikaayze gisho hyatte firddinttida.
19 Firdditan hyanno: foo7o alame yi7ida, yezin asunts oochita iita
maaqqide gisho asuntsi foo7itippa aatsii dhuma kadhane.
20 Iita baz oochchize ooden foo7o ixxane. Akkos gayko, fa oochita
qonccaame fana foo7ogo ye7oos.
21 Yezin turtto oochchize ooden Xoozze kiittidanni fana E oochchidanno
foo7o qonccissade fana foo7ogo ye7ine.

Yesuusan Xammaqize Wahannisan

22 Yinnippa suuba, Yesuusan E tamaaruntsin Yihuda sa7a qitida. Yesuusa
yeyga xammaqittera unttara eerats wode bettida.
23 Mahi Wahannisa Saleeme kale yeze Henoona gaaze bessa gaama
hyaatsi yeze gisho asuntsana yeyga xammaqane. Asuntsin yeyga hyanggi
xammaqinttane.
24 Ye wode Wahannisa hyaga acinttikaaya.
25 Yinnippa suuba, Wahannisa tamaaruntsin fettii Ayhude atstsay[†]
geeshe wogabaz wolla lallida.
26 Un Wahannisago hyanggi, «Asttamaarizayo, Yorddaanosa borkkappa
seko fintsa neera yeze, neenii E baz markkidhiday, hyaychche xammaqane.
Asunts ubba eego hyanggane» yagayda.
27 Wahannisa mahi, «Xoozii inggikaayze asi akko bazin ekkodes
dandda7oos.
28 ‹Taanii Kiristtoosa baaya, yezin eeppa tiino kiitinttida› gaydannis yin,
yin ommite taas markka.
29 Gelodes giiginttdanna ekkodes giigezes. Ekkizes lagguntsi E kale eqqii
E gaazanno si7ize wode gaama ufayttane. Yinnii gisho, hyanna ta ufayssita
folinttida.
30 E dammodes ta eerodes beezane» yagayda.
31 Afappa yi7ize ubbappa dhoqqa. Sa7appa benttide sa7a asi; E sa7abaz
ohine. Saloppa yi7ide ubbappa aatsii.
32 E fa bi7idebazin si7idebaz izo markkidhane, yiikon E markkatitsito
si7ize baaya.
33 E markkatitsito ekkize ooden Xoozze turo maaqqidanno tillizane.
34 Xoozii fa Geeshi Ayyaana ees kuntsi inggize gisho Xoozii kiittide Xoozze
qaala ohine.
35 Aday fa Na7aya kadhii ubbabazito E kushite gaddida.
36 Na7aya ammanzes medhina de7o yene. Yezin Na7aya ammanoosella
Xoozze firdda yenep attin E de7o denggoos.

4

Yesuusan Samaara maachiton

1 Yesuusa Wahannisappa aatsii kaallizuntsana faago shiishii xam-
maqizanno Farisaawuntsi si7ida.
2 Maaqqikon Yesuusa tamaaruntsi xammaqidap attin Yesuusa oonan
xammaqikaaya.
3 Yesuusa asuntsi E baz gaazanno si7ide wode Yihudappa denddii
maaqqii Galila qitida.

3:24 Maato. 14:3; Mar. 6:17; Luqa. 3:19-20 maxaafuntsi «Eerats Ayhude asuntsi» yagaane. [†] **3:25** ***Fettii Ayhude Atstsay:*** Fettii fettii **3:28** Waha. 1:20 **3:35** Maato. 11:27; Luqa. 10:22

4 Galila qititera Samaarera aadhodanna ees attaamebaz maaqqida.
5 Yinnii gisho, Yayqooba fa na7ay Yoosefas inggide gaditii kale yeze
Sikaare gaaze Samaara katama yi7ida.
6 Yinna besite Yayqoobas hyaatsi doochii yene. Yesuusa hyanggitera
labbii yinna hyaatsi doochiti kale bettida. Ye wode sa7ita awarappa izippun
saate gaara.
7 Fettii Samaara katama maachita yinna doochitippa hyaatsi kixxodes
yi7ida. Yesuusa yinna maachitigo, «Tana hyaatsi ushshoya» yagayda.
8 Yinna wodite Yesuusa tamaaruntsi katstsa wonggodes katama
qitenyeshsha.
9 Yinna maachita mahi, «Ne Ayhude asi maaqqitera, Samaara maacho
maaqqide tana wayzi hyaatsi ushsho ga7e?» yagayda. Yinno iza gaydanna
Ayhudunts Samaaruntsara yellinttoosse gisho.
10 Yesuusa mahi, «Ne Xoozze imotitsin hyaatsi tana ushsho gaaze oode
yezako erizebaz maaqqizako eza ne woossoda; yezin nees de7o inggize
hyaatsi inggodyeshsha» yagayda.
11 Maachita mahi, «Laatstsayo, nees duuqqize hyale baaya; doochitan
hyaako. Yeezin, de7o inggize hyaatsi ne abappa ekkode?
12 Nuus hyanna hyaatsi doochito inggide nu aday Yayqoobappa ne
aadhode? Een, E na7untsin E hyaaruntsii hyanna hyaatsi doochitippa
uzhida» yagayda.
13 Yesuusa, «Hyanna hyaatsitippa uzhize ooden mahi baridhdhada.
14 Yezin ta inggode hyaatsito uzhize ooden medhinas baridhdhaama.
Ta inggode hyaatsita E gidda medhina de7o inggize goggize hyaatsi aafe
maaqqada» yagayda.
15 Maachita mahi, «Laatstso, taanii baridhdhaame gaaran hyaatsi du-
uqqodes hyanna besite ye7aame fana taas yinna hyaatsito inggo» yagayda.
16 Yesuusa iigo, «hyanggi ne azinza xeegii yo7o» yagayda.
17 Maachita mahi, «Taas azini baaya» yagayda.
Yesuusa iigo, «Taas azinii baaya ga7i turo ohida.
18 Nees tiino ichchin azinutsi yene. Hyatte neera yeze atstsay nees azinii
baaya. Ne hyatte turo ohida» yagayda.
19 Maachita mahi, «Laatstso, ne nabe maaqqidanno ta erida.
20 Nu aduntsi hyay derizella Xoozi goynida. Yezin yin Ayhudunts asi Xoozi
goynodes beezize besita Yerusalaame yene gaane» yagayda.
21 Yesuusa, «Hyanna maachite tana ammano; hyay derizella woy
Yerusalaame Adaya yin goynaame wode ye7oda.
22 Yin Samaaruntsi erinttooses goynane. Yezin nuunii ashshize Ay-
hudeppa ye7ize gisho nu erizaya goynane.
23 Yezin Adaya turippa goynizuntsi Ayyaanaran turotitsara goynize
wodita ukkida; hyatten yellida. Yikke, Aday koyze hyannii gaar ogera
goynizuntsana.
24 Xoozze Ayyaana; ees goynizuntsi Ayyaanaran turotitsara goynodes
beezane» yagayda.
25 Maachita mahi, «Kiristtoosa gaaze tizhinttide yo7odanno ta erane. E
ye7ize wode nuus ubba baz ohoda» yagayda.
26 Yesuusa, «Hyay neera ohinttize taanii eza» yagayda.
27 Un ohinttodera, Yesuusa tamaaruntsi hyanggide besitippa maaqqida.
Yesuusa maachitira ohinttodera un bi7i gaama qoppida. Yezin maachitigo,
«Akko koye?» Woy Yesuusago, «Izira akkos ohintte?» gayde ooden baaya.

4:5 Medho 33:19; Iya. 24:32 **4:9** Izi. 4:1-5; Nah. 4:1-2

28 Yinnippa maaqqii, maachita fa hyaatsi otto ashshii suuba katama
hyanggi asuntsago,
29 «Taanii oochchidanno ubba taas ohide atstsa bo7odes yedhdhote. E
Kiristtoosa maaqqane?» yagayda.
30 Asuntsi katamappa kezii Yesuusago hyanggida.
31 Yinna yi7adera, E tamaaruntsi Yesuusago, «Mo7oyo» ga7i woossida.
32 Yezin E, «Taas yin eroosse katstsa ta muuze yene» yagayda.
33 Yinnii gisho, E tamaaruntsi fa gidda, «Ees muuze baz asi ki7ikaayzara
attaama?» yagayda.
34 Yesuusa unttago, «Ta katsita tana kiitteze qoftto oochchodannon E
oochito faaddodanno.
35 Yin, ‹Oyddii aginappa suuba katstsa maxinttoda› gaane baa? Yezin
taanii yinttis ohine; katsita kaxxin shiishes yellidanno loytsii bo7ote.
36 Budizen maxizen wolla ufayttode gaar maxizay damooze ekkane mahi
katstsa medhina de7oos aafe shiishane.
37 Yikke, ‹Fete budane; hyankkay mahi maxane› gaaze ohita turo.
38 Yin labbikaayzanno shiishode gaar ta yinttana kiittida. Melluntsi
oochchii labbidanne gelii yin un labbide aafto ekkida» yagayda.
39 Maachita, «E, ta oochchide ubbabazito ohida» ga7i markkidhide gisho
yinna katamite yeze Samaara asuntsappa gaamuntsi Yesuusa ammanida.
40 Samaara asuntsin Yesuusago yi7i, un kale gam7ode gaar Yesuusa
woossin E ize lam77i qamma bettida.
41 E ohide qaaltti gisho kasennippa gaama asuntsi ammanida.
42 Mahi un maachitigo, «Hyatte nu ammanidanna nu ommite E gaazanno
si7ide gishop attin ne markkidhide gisho baaya. Mahin E turo hyanna
alamito ashshiza maaqqizanno nu erida» yagayda.

Yesuusa shuumize na7aya fatstsida

43 Lam77i qammappa suuba, Yesuusa yinnippa kezii Galila qitida.
44 Yesuusa fa ommite, «Nabe fa gadite bonchchinttoos» yaga7i tiinidhii
ohida.
45 Yesuusa Galila yelide wode Galila asuntsi eza mokkida. Akkos
gayko, Faasiga Ba7ale bonchchize wode un Yerusalaame yeze gisho E
oochchidanno ubba bi7ida.
46 Yesuusa hyaatsito woyne ushi laammide besite, Galila yeze Qaana
katama hyanggida. Qifirnahoome kaati keetstsa oocize shuumizes na7i
hyargginttane.
47 Yesuusa Yihudappa Galila yiidanno ye shuumize si7i eego yi7ida.
Hyayqqodes yellide fa na7aya hyanggi fatstsode gaar Yesuusa woossida.
48 Yesuusa Shuumizego, «Xoozii oochchize gaama qofizen kille bazi
bi7ikaayzara yin mulon ammanoos» yagayda.
49 Shuumizen mahi, «Laatstsayo, ta na7ay hyayqqikaayzin taara yedhd-
hoya» yagayda.
50 Yesuusa, «Ne kara qito; ne na7ay faxoda» yagayda.
Ye shuumize Yesuusa ohide qaaltto ammanii fa kara qitida.
51 E fa kara hyanggodera eza aruntsa eego yi7itera ezar oge yellintti, «Ne
na7ay faxida» gayda.
52 E fa aruntsana fa na7ays akko saate lo77ezako oocida. Un mahi,
«Omatse laappun saate michita ashshida» yagayda.

4:44 Maato. 13:57; Mar. 6:4; Luqa. 4:24 **4:45** Waha. 2:23 **4:46** Waha. 2:1-11

53 Na7ay aday Yesuusa faago, «Ne na7ay faxoda» gaydanna yinna saate maaqqidanno tiirida. Yinnii gisho, ezin E kara asunts ubbuntsara ammanida.
54 Yinna Yesuusa Yihudappa Galila yi7i oochchide lam7intsa kille baz.

5

Yesuusa fettii wobbo atstsa fatstsida

1 Yinnippa maaqqii, Yesuusa Ayhuduntsi bonchchize baales Yerusalaame qitida.
2 Yerusalaame Duro furtsi kale Ibraysxe doonara Beetesayda gaaze teqinttide geenna yene. Ye teqintti yeze hyaatsiti kale kanggizen ke7ize ichchin oge yene.
3 [Yinne hyaatsita en7inttizanno naagize] gaama hyargginttizuntsi, qooquntsi, wobbuntsin galla siliduntsi woy7ida.
4 [Akkos gayko, fettii fettii tohe Laatstse kiitanchcho geenite wodhdhii hyaatsito en7izane. Hyaatsita en7ize wode tiinii gelide atstse fana aykkide akko hyarggeppa faxane.]*
5 Yinna besite hyastam osfun bere hyargginttide fettii asi yene.
6 Yesuusa ize woy7ide atstsa bi7i, mahi gaama wode hyargginttidanno erii atstsego, «Faxodes koyane?» yagayda.
7 Hyargganchchize mahi, «Laatstso, hyaatsita en7inttize wode tana hyaatsite olize asi baaya. Ta gelodes yiyoder melluntsi taappa tiinii gelane» yagayda.
8 Yesuusa eego, «Denddii eqqo; ne alggiza tookkii qito» yagayda.
9 Atstsay iira faxida; fa alggiza tookkii qitida.
Yinna Sambbata wode hyanida.
10 Yinnii gisho, Ayhudunts faxide atstsego, «Hyayno sa7ita Sambbata; neenii ne alggiza tookkizanna woga baaya» yagayda.
11 Yezin atstsay, «Tana fatstseze, ‹ne alggiza tookkii qito› gayda» yaga7i mahida.
12 Un eego, «Nena, ne alggiza tookkii qito gayde E oode?» yaga7i oocida.
13 Yezin Yesuusa yinna besite gaama as giddappa deshshi gayde gisho atstsay fana fatstside oode yezako erikaaya.
14 Yesuusa suubappa ye atstsa Xoozze Keetstsa denggi, «Hyaychche, ne faxida; hyannippa aadhize iita baz nena yellaame gaar mahi nagara oochchippe» yagayda.
15 Yinnippa maaqqii, atstsay hyanggi fana fatstside Yesuusa maaqqizanno Ayhuduntsis ohida.
16 Yesuusa yinno Sambbata ode oochchide gisho Ayhudunts Yesuusa baytstse aykkida.
17 Yesuusa mahi, «Ta Aday ubba wode oochchane; taanin oochchodes beezane» yagayda.
18 Yesuusa Sambbata bonchchikaayze gisho xalaalas maaqqikaayzin Xoozza fa Ade ga7i fana Xoozara wolkkizide gisho Ayhudunts eza wodhodes tiinonnippa mintsii koyda.

Xoozze Na7ay adetits wolqqa

---

* **5:4** Fettii fettii zaga maxaafuntsi faydo hyaydzdzis tiino baggiton faydo oyddii gujjoos. **5:10** Nah. 13:19; Er. 17:21

19 Yesuusa mahi, «Ta yinttis turo turo gaane; Na7ay faas akkon oochchodes dandda7oos. E fa Aday oochchodera bi7idanno xalaala oochchane. Aday oochchizanno Na7ayin oochchane.
20 Aday fa Na7aya kadhize gisho oochchize oocha ubba fa Na7aya beezane. Yin gaama qoppode gaar E hyannippa aadhize oocha fa Na7aya beezoda.
21 Aday hyayqqiduntsana hyayqoppa dentsii unttis de7o inggizannigaara Na7ayin fa koyezuntsis de7o inggane.
22 Aday Na7ays firddode gaar adetits wolqqa inggidap attin E oonan firddoos.
23 Yinno E oochchidanna Asi ubba Adaya bonchchizanni gaar Na7ayan bonchchode fana. Na7aya bonchchoosse ooden Na7aya kiittide Adayan bonchchoos.
24 «Ta yinttis turo turo gaane; ta qaaltto si7izes tana kiitteza ammanzes medhina de7o yene. E hyayqoppa de7o fiinggide gisho firddinttoos.
25 Ta yinttis turo turo gaane; hyayqqide asuntsi Xoozze Na7ay qaaltto si7ize wode ye7oda; yinnan hyatte. E qaaltto si7ize de7o yessada.
26 Aday faas de7o yezanni fana Na7aysin de7o yessade fana inggida.
27 Na7ay As Na7a maaqqide gisho Aday Na7ays firddode gaar adetits wolqqa inggida.
28 «Booza yezuntsi E qaaltto si7i denddize wode ye7ode gisho hyanne gaama qoppipete.
29 Lo77o oochchiduntsi de7o dendddes mahi iita oochchiduntsi firdda ekkodes boozappa denddoda.

Yesuusas markkidhide asuntsana

30 «Taanii ta adetitsi wolqqara akko bazin oochchodes dandda7oos. Xoozze taas ohidanni gaar firddane. Taanii tana kiittide koyze baz oochchanep attin ta koyze baz oochchoose gisho ta firddita turo.
31 «Taanii ta baz markkidhiko ta markkatitsita turo maaqqoos.
32 Ta baz markkidhize melle yene; E ta baz markkidhizanna turo maaqqizanno ta erane.
33 «Yin Wahannisago asi kiittin E turis markkidhida.
34 Ta yinno yinttis ohizanna, yin attode gaar gaydap attin asi markkatitsi taas koshshin baaya.
35 Wahannisa goga gaar eexize foo7o. Yin eerats wode E foo7ite ufayttodes koyda.
36 «Yezin taas Wahannisappa aadhize markka yene. Ta oochchode gaar ta Aday taas inggide oochita ta baz markkidhane; Aday tana kiittezanno beezane.
37 «Mahin tana kiittide Aden fa ommite ta baz markkidhane. Yin E qaaltto mulo si7ikaaya woy E bishshito bi7ikaaya.
38 E kiittezanno yin ammanoose gisho E qaaltta yin wozintte baaya.
39 «Geeshi Maxaafuntsappa medhina de7o denggodebaz yinttis aazin un qurichchane; qaalttan ta baz markkidhane.
40 Yezin yin de7o denggodes taago yo7odes koyoos.
41 «Asappa taanii bonchcho koyoos.
42 Yezin taanii yin wozintte Xoozze siiqo baayzanno erane.

5:29 Dane. 12:2 **5:33** Waha. 1:19-27; 3:27-30 **5:37** Maato. 3:17; Mar. 1:11; Luqa. 3:22

43 Taanii ta Aday suntsite yi7ida, yezin tana mokkikaaya. Hyankay fa
suntsite ye7iza mokkane.
44 Yin fete feteppa bonchcho koyzuntsi, fettii Xoozzeppa ye7ize bonchcho
ekkodes koyoosuntsi, wayzi tana ammanodes dandda7ode?
45 «Taanii ta Aday tiino yinttana mootizebazi yinttis aazippe. Yinttana
mootode yin ufaytti kafize Muse.
46 Yin Muse ammanezako E ta baz xaafide gisho tanan ammanodyeshsha.
47 Yezikon yin E xaafidanno ammanaanxxiko ta qaaltto wayzi amman-
ode?» yagayda.

6

Yesuusa ichchin mukul asuntsana muuzida
(Maato. 14:13-21; Mar. 6:30-44; Luqa. 9:10-17)

1 Yinnippa maaqqii, Yesuusa Xibaaryoosa gaaze Galila Abbap seko gaxa
fiinggida.
2 E hyargganchchuntsana fatstsi kille baz oochchidanno bi7ide gisho
gaama asuntsi eza kaallida.
3 Yesuusa derella kezii, yeyga fa tamaaruntsara wolla bettida.
4 Ayhuduntsi bonchchize Faasiga Ba7ale ukkida.
5 Yesuusa gaama asunts faago ye7izanno bi7i Filphoosago, «Hyantsi
asuntsana ubba muusades maaqqade katstsa abappa wonggode?» ya-
gayda.
6 E yinno Filphoosa fattanodes gaydap attin E fa ommite akko
oochchodyezako erane.
7 Filphoosa mahi Yesuusago, «Melle atto yezin, omma omma, fettii fettii
baaritsi yelitsodes, lam77i xeet dinaarera* boora wonggikon maaqqoos»
yagayda.
8 Mahi Yesuusa tamaaruntsappa fete, Simoon Phexiroosa ishe Ind-
diriyase,
9 «Ichchin beshe bangga booran lam77i molo aykkide fettii na7a hyanne
yene, yezin hyantsi asunts ubbas yinna akko maaddode?» yagayda.
10 Yesuusa fa tamaaruntsago, «Asuntsana betitsote» yagayda. Yinna besite
gaama buca yene; asuntsi ubba bettida. Dhiiratsi asunts faydita ichchin
mukul maaqqada.
11 Yesuusa booriza ekkii Xooz galatii maaqqii fa tamaaruntsis inggida.
Unttin bettide asuntsis yeltsida. Moltton ekkii yinnii fana yiizii inggin,
asuntsi fa koydanni gaar muyda.
12 Un ubbuntsi mizhidannippa suuba Yesuusa fa tamaaruntsago, «Fet-
tibazin iitaame gaar attide gufto shiishote» yagayda.
13 Yinnii gisho, un ubba shiishida. Asuntsi mu7in attide bangga boora
gufa shiishin taphpho lam77i leemate maaqqida.
14 Asuntsi Yesuusa oochchide kille baz be7eze wode «Hyay turo hyanna
alamtte ye7oda ga7inttide nabiza» yagayda.
15 Yesuusa un eza aykkii wolqqara kaati mahodes hyanzanno erii, faas
derella mahi kezida.

Yesuusa abballa yedhdhii hyanggida
(Maato. 14:22-33; Mar. 6:45-52)

* **6:7** *Dinaare gaaze bira:* Fettii dinaare fettii asi fettii wode oochchii feezhii ekkize bira. Lam77i xeet dinaare fettii asi fettii bere bagga oochchii ekkize bira gaara. (Maato 20:2) bo7ote.

16 Sa7ita ugurin Yesuusa tamaaruntsi abbago wodhdhida.
17 Sa7ita qammide gishon Yesuusa hyaga unttago yi7ikaayze gisho E
tamaaruntsi gonggite gelii abba fiinggi Qifirnahoome qitodes denddida.
18 Damma baqo baqqide gisho abba hyaatsita en7ida.
19 Ichchin woy izippun kilo mitire maaqqade gaar un abballa hyanggi-
dannippa suuba Yesuusa abballa yedhdhitera ye7izanno bi7i zhashtida.
20 Yezin E, «Zhashtippete, tana» yagayda.
21 Un ufaytti eza gonggite geltsida; iira gonggize un hyanggize abba gaxa
yellida.

Yesuusa de7o boora

22 Wonttistti wode abbappa seko gaxa attide gaama asuntsi fettii gongge
xalaala yezanno bi7ida. Yesuusa fa tamaaruntsara gonggite gelii, unttara
hyanggoosannon un fa faas hyanggidanno bi7ida.
23 Yezin Xibaaradoosappa melle gongguntsi Yesuusa Xooz galatin, asuntsi
boora muyde bessito yi7ida.
24 Asuntsi Yesuusa woy E tamaaruntsi ize baayzanno bi7i, Yesuusa
koyodes gonggite gelii Qifirnahoome qitida.
25 Asuntsi Yesuusa abbappa seko fintsa denggide wode «Asttamaarizayo,
hyanne ayde ne yiido?» yagayda.
26 Yesuusa mahi, «Taanii yinttis turo turo gaane; yin tana koyzanna boora
mu7i mizhide gishop attin kille baz bi7ide gisho baaya.
27 Dhabize katstsas oochippete, yezin medhina de7o yeze katstsa inggize
As Na7ays oochchote. Ezan Xoozze Aday attamii tillizida.»
28 Yeezin un, «Nuunii Xoozze oocha oochchodes akko oochchode?» yaga7i
Yesuusa oocida.
29 Yesuusa mahi, «Yin oochchode gaar Xoozze koyze oochita hyanno: E
kiittidaya ammanode fana» yagayda.
30 Un mahi, «Nuunii bi7i, nena ammanode gaar akko kille baz ne
beessade? Ne akko oochchode?
31 Geeshi Maxaafite, ‹Un ma7ade gaar boora saloppa inggida› ga7intti
xaafinttidannigaara nu aduntsi akko baayze ganasa manna muyda» ya-
gayda.
32 Yesuusa, «Ta yinttis turo ohine; yinttis saloppa turii boora inggide ta
Adayp attin Muse baaya.
33 Yikke, Xoozii inggize boora saloppa wodhdhide alames de7o inggizaya»
yagayda.
34 Un mahi, «Laatstso, nuus ye booriza ubba wode inggo» yagayda.
35 Yesuusa, «Taanii de7o boora; taago ye7ize ooden mulo naydhdhoos.
Mahi tana ammanze atstsen baridhdhoos.
36 Yezin ta yinttis ohida; yin tana bi7ida, yezin ammanikaaya.
37 Ta Aday taas inggide ubbuntsi taago yo7oda; mahi taago ye7iza oonan
bale dakkoos.
38 Taanii ta koyze baz oochchodes maaqqikaayzin tana kiittide koyze baz
oochchodes saloppa yi7ida.
39 Tana kiittide koyzanna hyanno: taanii E taas inggide ubbuntsana
wurssutsi wode hyayqoppa dentsode gaarap attin feten dhabode gaar
koyoos.

6:31 Keze 6:4, 15; Maz. 78:24

40 Yikke, ta Aday koyzanna yinno: Na7aya bi7i ammanze ubba medhina de7o ekkoda; taanii yentsana ubba wurssutsi wode medhina de7os hyayqoppa dentsoda» yagayda.
41 Yesuusa, «Taanii saloppa wodhdhide boora» gayde gisho Ayhuduntsi eella zuuzinggida.
42 Un, «Hyayni nu E adayan E intto erize Yoosefa Na7a Yesuusa baane? Yeezin, E wayzi, ‹Ta saloppa wodhdhida› gawudes dandda7e?» yagayda.
43 Yesuusa mahi, «Fete fetera zuuzinggizanno ashshote.
44 Tana kiittide ta Aday taago ki7ize asappa attin taago yo7odes dandda7ize ooden baaya. Ta wurssutsi wode eza medhina de7os hyayqoppa dentsoda.
45 Nabuntsi, ‹Asi ubba Xoozappa tamaariduntsana maaqqada› ga7i xaafida. Adaya si7izen eeppa tamaaride ooden taago ye7ine.
46 Xoozze kaleppa yi7idayip attin Adaya be7eze ooden baaya; E xalaala Adaya bi7ida.
47 «Ta yinttis turo turo gaane; tana ammanize medhina de7o yene.
48 Taanii de7o boora.
49 Yin aduntsi akko baayze ganas sa7a manna mu7ida, yezin hyayqqida.
50 Saloppa yi7ide boora hyaya; hyay booriza mu7ide ooden hyayqqoos.
51 Saloppa yi7ide de7o boorize tana. Ooden hyay booriza mu7iko medhinas yessada. Mahi hyanna alamita de7o yessade gaar taanii yinttis inggode boorize ta ashito» yagayda.
52 Ayhuduntsi, «Hyay atstsay fa ashito nu ma7ade gaar nuus wayzi inggodes dandda7e?» yaga7i fa gidda wolla lallida.
53 Yinnii gisho, Yesuusa unttago, «Taanii yinttis turo turo gaane; As Na7ay ashito, yin ma7anxko, mahi E suutsito yin uzhanxiko, yinttis de7o baaya.
54 Ta ashito mu7izen ta suutsito uzhize atstses medhina de7o yene. Taanii wurssutsi wode eza hyayqoppa dentsoda.
55 Ta ashita turii katstsa; ta suutsitan turii ushi.
56 Ta ashito mu7izen ta suutsito uzhize atstse ta gidda yene; taanin E gidda yene.
57 De7o Aday tana kiittin, ta E baggara de7o yezannigaara, tana mu7ize atstsen ta baggara de7o yessada.
58 Saloppa wodhdhide boorize hyaya: yin aduntsi mu7i hyayqqide manna fana baaya; hyay booriza mu7ize atstse medhina yessada» yagayda.
59 Yesuusa Qifirnahoome katama Ayhude woosa Keetstsa hyanno tamaarssida.

Medhina de7o qaala

60 Yesuusa tamaaruntsappa gaama baggita yinno si7eze wode «Hyanna geloose timirtte; oodes gele?» yagayda.
61 Yesuusa fa tamaaruntsi yinnis zuuzinggidanno erii, «Hyanna yinttana balitsane?
62 Yeezin, As Na7ay tiino fa yeze bessa ude kessadera yin bi7izako wayade?
63 Geeshi Ayyaana de7o inggane; as wolqqa akkon maaddoos. Ta yinttis ohize qaaltta de7o inggize Geeshi Ayyaanappa yi7ida.
64 Yezin yin gidda ammanoosunts yene» yagayda. Ammanoosuntsi ood yezako Yesuusa tiinoppan erane. Mahi fana aatsii inggode oona yezako erane.

6:45 Isa. 54:13

65 Mahin Yesuusa, «Aday yo7o gaykaayze ooden taago yo7odes
dandda7oos ga7i ta ohizanna yinnii gisho» yagayda.
66 Yinnii baggara, Yesuusa kaallizuntsappa gaamuntsi eza ashshii suub
maaqqida; maaqqin eera hyanggikaaya.
67 Yesuusa taphpho lam77i fa tamaaruntsana, «Yinttin ashshii qitodes
koyane?» yaga7i oocida.
68 Simoon Phexiroosa mahi, «Laatstso, nuunii oodego qitode? Nees
medhina de7o qaala yene.
69 Ne Xoozze Geeshi maaqqidanno nuunii ammananen erane» yagayda.
70 Yesuusa unttago, «Ta yinttana taphpho lam77untsana doorikaane?
Yezin yinttappa fete Xalahe» yagayda.
71 Yesuusa yinno gaydanna Simoona Na7ay Asqorootu Yihuda gisho.
Yihuda Yesuusa aatsii inggodes yeze taphpho lam77i tamaaruntsappa feta.

7

Yesuusaran E ishuntsara

1 Yinnippa maaqqii, Ayhuduntsi Yesuusa wodhodes koyde gisho E Yihuda
ashshii Galilara wutida.
2 Ayhuduntsi bonchchize daase Ba7ale ukkida.
3 Yinnii gisho, Yesuusa ishuntsi, «Ne tamaaruntsi ne oochchize kille bazito
be7ade gaar hyannippa denddii Yihuda sa7a qito.
4 Faas qonccii erinttodes koyze asi ooden fa oochito aachoos. Ne
hyantsesana oochchii nebaz alames qonccizo» yagayda.
5 E ishuntsi yinno gaydanna ammanikaayze gisho.
6 Yesuusa unttago, «Taas wode hyaga yellikaaya, yezin yinttis ubba wode
wottane.
7 Alame yinttana ixxodes dandda7oos, yezin taanii alame oochita iita
maaqqizanno markkidhize gisho tana ixxane.
8 Yin ba7aalito qitote; taas wode yellikaayze gisho taanii ba7alito hyang-
goos» yagayda.
9 E yinno ga7i Galila attida.

Yesuusa ba7ale bonchchodes qitida

10 E ishuntsi ba7ale bonchchodes qitidanippa maaqqii Yesuusa ooden
erikaayzin benttikaayzara yinna besite hyanggida.
11 Ayhudunts ba7ale bonchchize besite, «E aba yene?» yaga7i eza koyda.
12 Asuntsi zuuzinggii E baz ohinttane. Bagguntsi, «E lo77o asi» gaaze
wode melluntsi mahi, «Ade, E as balitstsane» yagayda.
13 Yezin Ayhude hyalaquntsis zhashtide gisho ooden E baz qoncce
ohinttoos.
14 Ba7ale bonchchii gidda yellodera Yesuusa Xoozze keetstsa hyanggi
tamaarsse aykkida.
15 Ayhuduntsi, «Hyay atstse timirtte tamaarikaayzara maxaafe wayzi
erido?» ga7i gaama qoppida.
16 Yesuusa mahi, «Ta tamaarssize timirttita tana kiitteze Xoozze kaleppa
ye7ize timirttep attin ta baz baaya.
17 Xoozze qofa oochchodes koyze ooden hyanna timirttita Xoozze kaleppa
ye7izakon woy taanii taappa ohizako erane.

6:68 Maato. 16:16; Mar. 8:29; Luqa. 9:20 **7:2** Leewe 23:34; Mahe 16:13

18 Fa baz ohize ooden fa bonchcho koyane. Yezin fana kiitteze bonchcho
koyze ooden E turii asi; E gidda worddo baaya.
19 Muse yinttis higge inggida, yezin yinttappa ooden higge naagikaaya.
Yeezin akkos tana wodhodes koye?» yagayda.
20 Asuntsi mahi, «Neera Xalahe yene; nena wodhodes oode koyze?»
yagayda.
21 Yesuusa, «Ta fettii kille baz oochchin yin ubbuntsi gaama qoppida.
22 Yin, yin na7untsana garrazode gaar Muses woga inggida. Yezin yin
mayzuntsappa aykkii yeze wogap attin Muse baaya. Yinnii gisho, yin
Sambbata wode dhiiratsi na7untsana garrazane.
23 Muse higge sharinttaame fana yin Sambbata wode garrazzebaz
maaqqiko, ta fettii atstse kumutsi gallito Sambbatar fatstside gisho taara
akkos kacintte?
24 Turii firdda firddotep attin as sino bi7i firddippete» yagayda.

Yesuusa, E Kiristtoosa?

25 Yerusalaame asuntsappa fete fete, «Un wodhodes koyze atstse hyaya
baane?
26 Yikke, E qoncce ohine; un eza akkon ga7oos. E Kiristtoosa maaqqi-
danno Ayhude hyalaquntsi turo eresoone?
27 Kiristtoosa ye7ize wode E abappa yezako ooden eroos, yezin hyay
atstse anappa ye7ezako nu erane» yagayda.
28 Yesuusa Xoozze Keetstsa tamaarssitera fa qaaltto dhoqi yiizii, «Turo yin
ta oona yezakon ta abap ye7ezako erane? Taanii ta wolqqara yi7ikaaya,
yezin tana kiitteze turii ade; yin eza eroos.
29 Yezin taanii E kiittin E kaleppa yi7ide gisho eza erane» yaga7i uukkida.
30 Yinnii gisho, un eza aykkodes koyda. Yezin Ees wode hyaga yellikaayze
gisho ooden eella kushe gaddikaaya.
31 Yezin gaama asuntsi Yesuusa ammanii, «Kiristtoosa ye7ize wode hyay
atstse oochchize kille bazappa aatsii oochchodaane?» yagayda.

Yesuusa aykkodes wottaddaruntsi kiitinttida

32 Farisaawunutsi gaama asuntsi Yesuusa baz kalkashizanno si7ida.
Kahinunts hyalaquntsin Farisaawunutsi eza aytsii acissades Xoozze keet-
stsa naagizuntsana kiittida.
33 Yesuusa, «Ta yinttara eerats wode gam77oda; yinnippa suuba tana
kiittezego qitoda.
34 Yin tana koyoda, yezin denggaama. Ta yeze bestto yin yo7odes
dandda7oos» yagayda.
35 Ayhuduntsi fete fetera, «Hyay nu denggaame bessa aba qitodes yiye?
Girike katama bettii yeze Ayhuduntsana hyanggi tamaarssodes qitodaane?
36 ‹Yin tana koyoda, yezin denggaama› mahi, ‹Taanii yeze bessa yin
yo7odes dandda7aama› gaazanna akki ga7intte?» yagayda.

De7o hyaatsi

37 Ba7ale bonchchize hyal7e qammite Yesuusa denddii, fa qaaltto dhoqi
yiizii, «Baridhdhide ooden taago yi7i uzho.
38 Tana ammanze ooden Geeshi Maxaafta gaydannigaara de7o inggize
hyaatsi aafe E giddappa goggane» yagayda.

7:22 Leewe 12:3; Medho 17:10 **7:23** Waha. 5:9 **7:37** Leewe 23:36 **7:38** Hiz. 47:1; Zakka. 14:8

39 E yinno gaydanna eza ammanezunts ekkodes yeze Geeshi Ayyaanabaz ohida. Yesuusa hyaga bonchchinttikaayze gisho ye wode Geeshi Ayyaana ingginttikaaya.

Asunts gidda dummatitsi medhinttida

40 Yentsi asuntsappa gaamuntsi E gaazanno si7i, «Hyay turo yo7oda ga7inttide nabizaya»* yagayda.
41 Melluntsi mahi, «Hyay Kiristtoosa» yagayda.
Mahin mellunts, «Kiristtoosa Galilappa ye7inene?
42 Geeshi Maxaafite, ‹Kiristtoosa Dawute kochchappa Dawute yezide Beeteleme katamappa ye7oda› gaykaane?» yagayda.
43 Yinnii gisho, Yesuusa baggara asunts wol gidda shaakkinttida.
44 Yentsi asuntsappa fete fete eza aykkodes koyda, yezin ooden eella kushe gaddikaaya.

Ayhude hyalaquntsi ammanikaaya

45 Xoozze Keetstsi naagizuntsi kahinunts hyalaquntsagon Farisaawunutsago suub maaqqii yi7in un, «Akkos eza ke7anxxido?» yaga7i oocida.
46 Xoozze Keetstsi naagizuntsi unttago, «Hyay atstse ohizanni gaara ooden ohoos» ga7i mahida.
47 Farisaawununtsi mahi, «E yinttanan balitstsida?
48 Ayhude hyalaquntsappa woy Farisaawuntsappa eza ammanide asi yene?
49 Muse higge eroosse hyantsi asuntsi tuneezuntsana» yagayda.
50 Farisaawuntsappa fete qamma Yesuusago hyanggide Niqodimoosa unttago,
51 «Fettii asi gaazanno si7ikaayzara woy E akko oochchezako erikaayzara tiino eella firddizanna nu higgite yene?» yagayda.
52 Un mahi, «Neenin Galila asi? Galila sa7appa nabe kezaamanno Geeshi Maxaafeppa qurichchi ero» yagayda.
53 Yinnippa suuba fete fete fa kara qitida.

8

Olale hyanttera aykinttide maachito

1 Fete fete ashshii fa kara fa kara qitida, yezin Yesuusa Shamahe dere qitida.
2 Mahi wonttistti wode gooda Xoozze keetstsa yi7ida. Gaama asuntsi eego yi7in bettii unttana tamaarssida.
3 Higge asttamaaruntsin Farisaawunutsi olalodera aykkide fettii maachito eego ki7ida. Un as ubba tiino izo essi,
4 «Asttamaarizayo, hyanna maachita olalodera nu aykkida.
5 Muse higge hyannii gaarize maachito shuchchara dhogii wodhode gaar kiittane. Yeezin, ne ibaz waage?» yagayda.
6 Un yinno gaydanna Yesuusa fattanii eza mootodebaz denggodes. Yezin Yesuusa zuggii fa gil7izera sa7alla xaafida.
7 Un eza mahi mahi oocii ashshanxin, ude dhoqi ga7i, «Yin gidda nagara oochchikaayze asi tiinii izo shuchchara dhogo» yagayda.
8 Mahin zuggii sa7alla xaafida.

---

* **7:40** *Nabe:* Hyanna besite nabe ga7intteze ye7oda ga7i un naagize nabiza qonccizane. (Waha. 1:21 bo7ote) **7:42** 2 Sam. 7:12; Mik. 5:2 **7:50** Waha. 3:1, 2 **8:5** Leewe 20:10; Mahe 22:22-24

9 Un yinno si7ide wode un qoftta un7in cimuntsappa aykkii fete fete kezitera hyal7ida. Yesuusa xalaala yinna besite eqqide maachitira attida.
10 E ude dhoqi ga7i maachitippa melle asi bi7ikaayze wode, «Maachite, mootizunts aba qitido? Neella firddizuntsappa ooden baa?» yagayda.
11 Maachita, «Laatstso, ooden baaya» yagayda.
Yesuusa mahi, «Taanin neella firddoos. Qito; mahi nagara oochchippe» yagayda.

Yesuusa alames foo7o

12 Mahin Yesuusa asuntsago, «Taanii alames foo7o. Tana kaallize ooden de7o inggize foo7o ekkodap attin dhuma hyanttoos» yaga7i ohida.
13 Farisaawuntsi, «Ne nebaz markkidhane, yezin ne markkatitsita turo baaya» yagayda.
14 Yesuusa mahi, «Taanii ta baz markkidhizakon ta markkatitsita turo. Akkos gayko, taanii abappa ye7ezako mahi aba qitizako erane, yezin yin ta abappa ye7izakon mahi aba qitizako eroos.
15 Yin as qofa gaar firddane; taanii fettii asallan firddoos.
16 Taanii firddizebaz maaqqikon ta firddita turo. Akkos gayko, tana kiitteze ta Aday taara yenep attin taanii ta xalaala yezoos.
17 Lam77i asi markkatitsi turo maaqqizanna yin higgite xaafinttida.
18 Taanii ta baz ta ommite markkidhane; mahi tana kiitteze ta Aden ta baz markkidhane» yagayda.
19 Un, «Ne aday aba yene?» yagayda.
Yesuusa mahi, «Yin tana woy ta Adaya eroos. Tana erizebaz maaqqizako, yin ta Adayan eroda yeshsha» yagayda.
20 Yesuusa Xoozze Keetstsa muxaate bira olize saaxine yeze besite yinno tamaarssida. E qammita hyaga yellikaayze gisho ooden eza aykkikaaya.
21 Mahin Yesuusa unttago, «Ta qitoda; yin tana koyoda, yezin yin yin nagarttira hyayqqoda. Ta qitize bestto qitodes yin dandda7oos» yagayda.
22 Ayhude hyalaquntsi, «E, ‹Ta qitize bestto yin yo7odes dandda7oos› yagayda. E fana faas wodhoda yessane?» yagayda.
23 Yesuusa mahi, «Yin oomoppa; ta afappa. Yin hyanna alamttippa, ta hyanna alamttippa baaya.
24 Yin yin nagarttira hyayqqoda ga7i ta yinttis ohidanna yinnis. Taanii Tana maaqqizanno yin ammananxiko yin yin nagarttira hyayqqoda» yagayda.
25 Un, «Ne oode?» yaga7i oocida.
Yesuusa mahi, «Taanii, tiinoppa yinttis ohide ezii tana.
26 Taanii yin baz ohi firddize gaama baz yene. Yezin tana kiitteze turo; mahi taanii eeppa si7ezanno xalaala alames ohine» yagayda.
27 Yesuusa fa Adebaz ohizanno un tiirikaaya.
28 Yinnii gisho, Yesuusa unttago, «Yin As Na7aya ude dhoqi yiize wode Taanii Tana Maaqqizanno yin eroda. Mahin taanii ta adetitsi wolqqara akkon oochchosannon ta Aday tana tamaarssidanno ohizanno yin eroda.
29 Tana kiitteze taara yene. Ta ubba wode eza ufayssize baz oochchize gisho E tana ta xalaala ashshikaaya» yagayda.
30 Yesuusa yinno ohodera si7eze gaama asuntsi eza ammanida.

Nagara arotitsappa keze

8:12 Maato. 5:14; Waha. 9:5 **8:13** Waha. 5:31 **8:17** Mahe 19:15

31 Yesuusan fana ammanide Ayhuduntsago, «Yin ta qaaltte yeziko turii ta
tamaaruntsana.
32 Yin turo eroda; turitan yinttana arotitsappa kessoda» yagayda.
33 Un mahi, «Nu Abrahama kochchi; nu oodesin aridhdhikaaya. Ne wayzi,
‹Yin arotitsappa kessada› ga7e?» yagayda.
34 Yesuusa mahi, «Ta yinttis turo turo gaane; nagara oochchize ooden
nagaras aro.
35 Aro medhinas kara asara yezoos, yezin na7a medhinas kara asara
yezane.
36 Na7ay yinttana arotitsappa kessiko yin arotitsappa turo kessada.
37 Yin Abrahama kochchi maaqqizanno ta erane. Yezin ta qaaltta yin
gidda baayze gisho tana wodhodes koyane.
38 Taanii ta Aday tana beezidanno ohine, yezin yinttin yin adeppa
be7ezanno oochchane» yagayda.
39 Un mahi, «Nu aday Abrahama» yagayda.
Yesuusa unttago, «Yin Abrahama na7untsana maaqqizako E oochchi-
danno oochchodyeshsha.
40 Yezin Xoozappa si7eze turtto ohide tana yin wodhodes koyane. Abra-
hama yinnii gaara yiizikaaya.
41 Yin, yin aday oochchidanno oochchane» yagayda.
Un mahi, «Nuunii olale na7a baaya turii Xoozze na7untsana; nuus fettii
Aday Xoozze xalaala yene» yagayda.
42 Yesuusa unttago, «Xoozii turii yinttis aday maaqqizako yin tana kad-
hodyeshsha; akkos gayko, taanii Xoozze kaleppa yi7ida. Tana E kiittanep
attin taanii ta adetits wolqqara yi7ikaaya.
43 Ta ohizanno yin si7osanna tiiroso? Ta qaaltto yin si7anxide gisho.
44 Yin, yin aday Xalahe na7a. Mahin yin, yin aday amudhdhizebaz
oochchodes koyane. E tiinoppa aykkii shemppo wodhizaya. Turii E gidda
baayze gisho E turo ixxane. Worddo ees yeze baz maaqqide gishon E
worddos ade maaqqide gisho worddo ohitera faappa ohine.
45 Ta turito ohine, yezin yin tana ammanoos.
46 Yinttappa, ‹Ne nagara oochchodera ta bi7ida› gawudes dandda7ize
oode? Ta turito ohize baz maaqqiko tana akkos ammanoste?
47 Xoozze asi maaqqide Xoozii gaazanno si7ine. Yin Xoozze asi
maaqqikaayze gisho Xoozii gaazanno si7oos» yagayda.

Yesuusa Abrahameppa tiino

48 Ayhuduntsi mahi, « ‹Ne Samaara asi; neella tuna ayyaana yene›
ga7itera likke nu baane?» yagayda.
49 Yesuusan unttago «Taalla tuna ayyaana baaya. Taanii ta Adaya
bonchchane, yezin yin tana leqqane.
50 Taanii ta bonchcho koyoos; ta bonchchinttode gaar koyzen taas firddize
yene.
51 Ta yinttis turo turo gaane; ta qaaltto naagize ooden hyayqqoos»
yagayda.
52 Ayhuduntsi mahi, «Neella tuna ayyaana yezanno nuunii hyatte erida.
Abrahama hyayqqida; nabuntsin hyayqqida. Yezin ne, ‹Ta qaaltto naagize
ooden hyayqqoos› yagaane.
53 Ne hyayqqide nu aday Abrahameppa aadhane? Nabuntsin hyayqqida.
Ne nena oona ga7i qoppe?» yagayda.

8:33 Maato. 3:9; Luqa. 3:8

54 Yesuusa, «Taanii tana bonchchiko ta bonchchita hyarii. Yin, ‹Nu Xoozza› gaaze ta Aday E tana bonchchane.
55 Yin eza eranxikon ta eza erane. Ta eza eroos gayko yin fana taanin worddidhdhane. Yezin ta eza erane; mahi E qaaltton naagane.
56 Yin aday Abrahama ta ye7ize qammito bi7i ufayttodes amudhdhane; bi7in ufayttida» yagayda.
57 Ayhuduntsi mahi, «Melle atto yezin, nees ichintam bere kumikaayze wayzi Abrahama bi7ida ga7e?» yagayda.
58 Yesuusan unttago, «Ta yinttis turo turo gaane; Abrahama yelinttodannippa tiino Taanii Tana» yagayda.
59 Yinnii gisho, un Yesuusa dhogodes shuchchi ekkida. Yezin Yesuusa unttappa genggii Xoozze keetstsappa kezii qitida.

9

Yesuusa aafe qooqe maaqqii yelinttide atstsa fatstsida

1 Yesuusa hyanggitera yelinttidannippa aafe qooqe maaqqii yeze fettii atstsa bi7ida.
2 E tamaaruntsi, «Asttamaarizayo, hyay atstse aafe qooqe maaqqii yelinttode gaar nagara oochchide oode? Ezaane woy eza yeliduntsi oochchido?» ga7i oocida.
3 Yesuusa, «Xoozze oochita eella qonccode gaarap attin ezii woy eza yeliduntsi nagara oochchide gisho baaya.
4 Sa7a awara yezin tana kiittide oochito oochchodes beezane. Ooden oochchodes dandda7oosse qamma yo7oda.
5 Ta alamite yezitera alamttis foo7o» gayda.
6 Yesuusa yinno ga7i sa7alla cuttida. Fa cuchchitira eerats sa7a laakitsii yinna looqitira aafe qooqe atstse aafto tizhida.
7 Yeyzi, «Hyanggi Salihoome (Salihoome ga7inttizanna Kiitinttidaya ga7e) gaaze teqinttide hyaatsite ne aafto matto» yagayda. Yinnii gisho, atstse hyanggi fa aafto mattii bi7itera maaqqida.
8 Dootsuntsin atstse tiino woossodera bi7ide asuntsi, «Hyay bettii woossize atstsa baane?» gayda.
9 Fettii fettii asuntsi, «Hyay eza» yagayda.
Melluntsi mahi, «Ade, hyayni eza aazanep attin eza baaya» yagayda.
Yezin ezin, «Yee, tana» yagayda.
10 Un eego, «Yeezin ne aafta wayzi bi7ido?» yaga7i oocida.
11 E mahi, «Yesuusa gaaze atstse looqa laakitsii ta aafto tizhii, ‹Salihoome hyanggi ne aafto matto› yaga7in, ta hyanggi mattii bi7ida» yagayda.
12 Un eego, «E aba yene?» yaga7i oocida.
Atstsay, «Ta eroos» yagayda.

Farisaawuntsi hyanidanno erodes koyda

13 Un aafe qooqe yezara, bi7ide atstsa Farisaawuntsago kanggida.
14 Yesuusa looqa laakitsii atstse aafto fatstside qammita Sambbata.
15 Yinnii gisho, atstse wayzi be7ezako Farisaawuntsi eza mahi oocida. Atstsay unttago, «E ta aafte looqa tizhida, mattii hyatte be7ine» yagayda.
16 Farisaawuntsappa fete fete, «Hyanno oochchide atstse Sambbata higge naagoosse gisho Xoozze kaleppa yi7ikaaya» yagayda.

9:5 Maato. 5:14; Waha. 8:12

Yezin melluntsi, «Nagaranchcho asi hyannii gaar kille baz wayzi oochchodes dandda7e?» ga7i wol gidda shaakkinttida.
17 Yinnii gisho, Farisaawuntsi atstsego, «E ne aafto bugide gisho ne ebazito waage?» yagayda.
Atstsay, «E nabe» yagayda.
18 Ayhude hyalaquntsi, E intton adayan xeegii oocode wontsis, atstse tiino aafe qooqe maaqqizannon hyatte E be7izanno ammanikaaya.
19 Un E inttigon E adego, «Yin ‹aafe qooqe maaqqii yelinttida› gaaze yin na7ay hyaya? Yeezin, hyatte wayzi bi7ido?» ga7i oocida.
20 Eza yeliduntsi, «Hyay nu na7a maaqqidannon aafe qooqe maaqqii E yelinttidanno nu erane.
21 Yezin hyatte E wayzi be7ezako mahi E aafto oode fatstsezako nu eroos. Eza oocote. E fana shaakkide asi maaqqide gisho fa baz ohodes dandda7ane» yagayda.
22 Eza yeliduntsi yinno gaydanna Ayhuduntsis zhashtize gisho. Akkos gayko, Ayhuduntsi, Yesuusa E Kiristtoosa yaga7i markkidhize asi yeziko ye atstsa Ayhude woosa keetstsappa bay7odes tiinii zore accida.
23 Eza yeliduntsi, «E fana shaakkide asi; eza oocote» yagaydanna yinnisi.
24 Yinnii gisho, qooqe maaqqii yelinttide atstsa un lam7intsa xeegii, «Xoozza bonchcho; hyay atstsay nagaranchcho maaqqidanno nu erane» yagayda.
25 Atstsay mahi, «E nagaranchcho maaqqizanno ta eroos. Ta qooqe maaqqidannon hyatte bi7idanno yinno fettii baz erane» yagayda.
26 Un mahi, «E nees akko baz oochchido? E ne aafto wayzi fatstsido?» yagayda.
27 E unttago, «Ta yinttis tiino ohida, yezin yin si7odes koykaaya. Akkos mahi si7odes koye? Yinttin E tamaare maaqqades koyanene?» yagayda.
28 Un eza cazhiter yagayda, «Ne ye atstse tamaare; nuunii Muse tamaare.
29 Xoozii Musera ohinttidanno nu erane, yezin hyay atstse E anappa ye7ezakon nu eroos» yagayda.
30 Atstsay unttago, «E anappa ye7ezako yin erosanna gaama qofize baz, maaqqikon E ta aafto fatstsida.
31 Xoozzes zhashtizan E koyze baz oochchize atstsa Xoozii si7inep attin nagaranchchuntsana si7oos.
32 Salon sa7a medhinttidannippa aafe qooqe maaqqii yelinttide as aafe fatstside ooden baaya.
33 Hyay atstse Xoozappa maaqqikaayzako fettibazin oochchodes dandda7oos» yagayda.
34 Un mahi, «Ne kumutsi medhintte nagarar yelintti diccize nuna tamaarssodes koyane?» yagayda. Eza Ayhude woosa keetstsappa bay7ida.

Wozina qooqe

35 Yesuusa un atstsa bale kessidanno si7ide wode eza denggi, «As Na7aya ammanane?» yaga7i oocida.
36 Atstsay Yesuusago, «Laatstso, ta eza ammanode gaar E oode? Taas ohoya?» yagayda.
37 Yesuusa atstsego, «Ne eza bi7ida; hyay neera ohinttize eza» yagayda.
38 Atstsay mahi, «Laatstso, ta ammanane» yaga7i Yesuusas goynida.
39 Yesuusa, «Qooqunts be7ade gaaran be7izuntsi qooqode gaar taanii firddodes hyanna alamite yi7ida» yagayda.
40 Ezara yeze eerats Farisaawuntsi yinno si7i, «Nu qooqene?» yagayda.

41 Yesuusa, «Yin qooqe maaqqizako yinttis nagara maaqqoos yeshsha. Yezin hyatte yin be7ine gaaze gisho yin, yin nagarite yene» yagayda.

10

Yesuusa lo77o wude ade

1 Yesuusa, «Ta yinttis turo turo gaane; duro kales furtstsara maaqqikaayzin melle bessara gelize ooden kayzon faannon.
2 Yezin furtsara gelize ezii duruntsana yenggizaya.
3 Furtsito naagize ees furtsito bugane; duruntsin E qaaltto si7ine. E fa duruntsana un suntsitira suntsitira xeegane; unttana kaalitsi bale kessane.
4 E fa duruntsana ubba bale kessidannippa maaqqii unttap tiinor yedhdhane. Un E qaaltto erize gisho eza kaallane.
5 Melle qaala un eroosse gisho eeppa hyaakkanep attin eza kaalloos» yagayda.
6 Yesuusa unttis hyanna aazizito ohida, yezin E akko ga7ezakon un tiirikaaya.
7 Mahi Yesuusa unttago, «Ta yinttis turo turo gaane; taanii duruntsis furtsi.
8 Taappa tiino ye7eze ubba kayzon faannop, attin duruntsi unttana si7ikaaya.
9 Furtsize tana; ta baggara gelize ooden attoda. E ta baggara gelodan kessada; lo77o yengginttize bessi demmada.
10 Kayzo kaystodes, shukkodesin dhabsodes ye7inep attin mellebazis ye7oos. Ta unttis de7o yessade gaaran gaanggode gaar yi7ida.
11 «Ta lo77o wude ade; lo77o wude adaya fa duruntsi gisho fa shemppito aatsii inggane.
12 Kira yenggize atstse duruntsis ade maaqqikaayze gisho suudhume ye7ize wode bi7i duruntsana ashshii woxxane. Yinnii gisho, suudhume duruntsana bonqane duruntsin lanttane.
13 Kira yenggizay miishes yenggize gishon duruntsbaz ees sinttoosse gisho duruntsana ashshii woxxane.
14-15 «Ta lo77o wude ade. Ta Aday tana erzanni fana taanin ta Adaya erane. Yinnii fana, taanii ta duruntsana erane; ta duruntsin tana erane. Taanii ta duruntsi gisho ta shemppito aatsii inggane.
16 Hyanna kaltte baayze melle duruntsi taas yene. Ta unttana ko7odes beezane. Un ta qaaltto si7oda; un fettii wude maaqqada; yenggizayin fetto.
17 «Taanii ta shemppito aatsii inggi mahi ekkize gisho ta Aday tana kadhane.
18 Ta qofar ta shemppito aatsii ingganep attin taappa ooden ekkoos. Ta ta shemppito aatsii inggodesin mahi ekkodes adetits wolqqa taas yene. Ta oochchode gaar ta Aday tana kiittezanna hyanno» yagayda.
19 Yinna E gayde qaaltti gisho Ayhuduntsi gidda mahi dummatitsi medhinttida.
20 Unttappa gaamuntsi, «E gidda tuna ayyaana yene! E zhaashitane! E gaazanno akkos si7e?» yagayda.
21 Melluntsi mahi, «Xalahe aykkide asi ohinttize fana baaya. Xalahe qooqe aafe bugodes dandda7anene?» yagayda.

Yesuusa As Na7a

10:14-15 Maato. 11:27; Luqa. 10:22

22 Yerusalaame Xoozze Keetsito geeshide qammito bonchchize ba7ale yellida; sa7ita barggo.
23 Yesuusa Xoozze Keetstsa Solomone furtstsara goden hyankka hyanttane.
24 Ayhuduntsi Yesuusa kale eqqii, «Ne nuna ayde yellodes so7era gam7isade? Ne Kiristtoosa maaqqiko ane nuus geeshi oho» yagayda.
25 Yesuusa mahi unttago, «Ta yinttis ohida; yezin tana ammananxida. Taanii ta Aday suntsite oochchize oochita ta baz markkidhane.
26 Yezin ta yinttis ohidanni gaara yin ta duro maaqqikaayze gisho ammananxida.
27 Ta duruntsi ta qaaltto si7ine. Ta unttana erane; unttin tana kaallane.
28 Ta unttis medhina de7o inggane; un mulon dhaboos. Ooden ta kushtippa unttana bonqoos.
29 Unttana taas inggide ta Aday ubbappa aadhane* Ooden ta Aday kushtippa unttana bonqii ekkodes dandda7oos.
30 Taanin ta Adayin fetto» yagayda.
31 Ayhuduntsi Yesuusa dhogodes mahi shuchchi dentsida.
32 Yesuusa unttago, «Taanii oochchode gaar ta Aday taas inggide gaama lo77o oochito yinttana oochchii beezida. Yentsesappa aaye gisho tana shuchchara dhogodes koye?» yagayda.
33 Ayhuduntsi mahi, «Nu nena ne lo77o oochiti gisho shuchchar dhogodes koyoos. Yezin ne Xoozza cazhize gishon as maaqqitera ne nena Xooz mahize gisho» yagayda.
34 Yesuusa mahi, «Yin higgite, ‹Ta, Yin xoozuntsana gayda› ga7i xaafinttika?
35 Geeshi Maxaafe medhinas laaminttoos. Xoozii fa qaaltto inggide asuntsana, ‹xoozuntsana› ga7i xeegiko,
36 Aday doorii anjjii hyanna alamite kiittide tana ‹Xoozze Na7a› gayde gisho wayzi ‹Xooz cazhane› yaga7e?
37 Taanii ta Aday oochchizanno oochanxiko tana ammanippete.
38 Yezin taanii oochchiza maaqqiko yin tana ammananxikon, ta Aday ta gidda yezannon taanin ta Aday gidda yezanno yin erode gaar qoppode gaar ta oochito ammanote» yagayda.
39 Yikke mahi un eza aykkodes koyda, yezin E un kushtippa kezida.
40 Wahannisa tiino xammaqize besite, Yorddaanosa borkkappa seko fintsa Yesuusa fiinggi yeyga yezida.
41 Gaama asuntsi Yesuusago yi7i, «Wahannisa melle atto yezin fettii kille bazin oochchikaaya, yezin E hyay atstsebaz ohidanna ubba turo» yagayda.
42 Ize gaama asuntsi Yesuusa ammanida.

11

Alaazare hyayqo

1 Bitaaniya guta Alaazare gaaze fettii asi hyargginttida. Bitaaniya Mayramiran I mishta Martta yeze sa7a.
2 Mayrama Laatstse tohitilla shitto tizhii fa ommitira E tohito uccidanno. Hyargginttize I ishe Alaazare.

---

* **10:29** ***Ta Aday ubbappa aadhane:*** Fettii fettii zaga maxaafuntsi, «Ta Aday taas inggide un ubbappa aadhane» yagayda. **10:33** Leewe 24:16 **10:34** Maz. 82:6 **10:40** Waha. 1:28 **11:1** Luqa. 10:38-39 **11:2** Waha. 12:3

3 Yinnii gisho, mishuntsi, «Laatstso, ne kadhize nu ishe hyargginttida» ga7i Yesuusago kiittida.
4 Yesuusa yinno si7ide wode «Hyanna hyarggita, Xoozze Na7ay bonchchitode gaaran Xoozze bonchchosp attin hyayqos yeltsize hyargge baaya» yagayda.
5 Yesuusa Marttan, I mishito Mayramon Alaazaren kadhane.
6 Yezin Alaazare hyargginttidanno Yesuusa si7i fa yeze besite lam77i qamma aqida.
7 Yinnippa maaqqii, Yesuusa fa tamaaruntsago, «Maaqqii Yihuda sa7a yedhdhote» yagayda.
8 E tamaaruntsi mahi, «Asttamaarizayo, eerats wodeppa tiino Ayhuduntsi nena shuchchar dhogii wodhodes koyda; hyatten ize hyanggodane?» yagayda.
9 Yesuusa, «Fettii awa taphpho lam77i saate baane? Awarara yedhdhize asi hyanna alame foo7ito be7ize gisho dhubinttoos.
10 Yezin qamma yedhdhize ooden foo7o baayze gisho dhubinttane» yagayda.
11 Yesuusa yinno gaydannippa maaqqii unttago, «Nu kadhize Alaazare genttida, yezin eza dentsodes ta hyammada» yagayda.
12 E tamaaruntsi mahi, «Laatstso, E genttezebaz maaqqiko denddoda» yagayda.
13 Yesuusa Alaazare hyayqqidanno ohida, yezin unttis cer gentto aazida.
14 Yinnii gisho, Yesuusa geeshi unttago, «Alaazare hyayqqida.
15 Yin ammanode fana ta yinna besite baayzanna yin gisho ufayssane. Ane yedhdhote; eego hyammada» yagayda.
16 Yinnippa maaqqii, Didimoosa* ga7inttize Toomaasa fa lagge tamaaruntsago, «Eera hyayqqodes nuusin yedhdhote» yagayda.

Yesuusa denddon de7o

17 Yesuusa yellize wode Alaazare mooginttin oyddii qamma maaqqida.
18 Bitaaney Yerusalaameppa hyaydzdzii kilo mitire gaar hyaakkane.
19 Gaama Ayhudunts Marttan Mayramon un ishe hyayqqidannis mintsitsodes yi7ida.
20 Martta Yesuusa yi7idanno si7i eza mokkodes kezida, yezin Mayrama keetstsa attida.
21 Martta Yesuusago, «Laatstso, ne hyanne yeze baz maaqqizako ta ishe hyayqaamyeshsha.
22 Yezin hyatte maaqqikon ne woossize baz Xoozii nees inggodanno ta erane» yagayda.
23 Yesuusa, «Ne ishe hyayqoppa denddoda» yagayda.
24 Martta eego, «Wurssutsi qamma E hyayqoppa denddodanno erane» yagayda.
25 Yesuusa iigo, «Taanii denddon de7on; tana ammanze ooden hyayqikon de7o yessada.
26 Mahi de7o maaqqiden tana ammanze ooden medhinas hyayqqoos. Yinno ne ammanane?» yagayda.
27 Martta mahi, «Laatstso, yee ta ammanane! Ne Xoozze Na7a, alame yo7odes yeze Kiristtoosa maaqqidanno ta ammanane» yagayda.
28 Martta yinno gaydannippa maaqqii, hyanggi fa mishto aachintti xeegii, «Asttamaarize yi7i nena xeegane» yagayda.

* **11:16** ***Didimoosa:*** Gaazanna mentte ga7e.

29 Mayrama yinno si7ide wode ellisii denddii eqqii Yesuusago hyanggida.
30 Ye wode Yesuusa Marttara yellinttide besite yene; hyaga kara gancce yellikaaya.
31 Mayramo mintsitsiter iira keetstsa yeze Ayhuduntsi, iza denddii eqqii ellisii bale kezidanno bi7i, booza hyanggi yeekkodes yi7iza aazin izo kaallii kezida.
32 Mayrama Yesuusa yeze besito hyanggi eza bi7ide wode E tohitilla gol7i, «Laatstso, ne hyanne yeze baz maaqqezako ta ishe hyayqqaam yeshsha» yagayda.
33 Yesuusa Mayramiran iira yeze, Ayhuduntsi yeekkizanno bi7i, fa wozintte gaama yiqsinttii,
34 «Aba moogido?» ga7i oocin, «Laatstso, yi7i bo7o» yaga7i mahida.
35 Yesuusa afuxxida.
36 Yinnii gisho, Ayhuduntsi, «E Alaazare akko gaar kadhezako bo7ote» yagayda.
37 Yezin unttappa fete fete, «Hyay qooqize aafto bugide hyay atstse hyayqqaame gaar yissades dandda7oso?» yagayda.

Yesuusa Alaazare hyayqoppa dentstsida

38 Mahi Yesuusa yiqsinttii, Alaazare mooginttide boozttigo hyanggida. Boozttan shuchchara keellinttide wom7o.
39 Yesuusa, «Shuchchito dentstsote» yagayda.
Martta, «Laatstso, E hyayqqidannippa hyayno oyddii qamma maaqqide gisho hyatte zeeqqoda» yagayda.
40 Yesuusa Marttago, «Ne ammanzebaz maaqqiko Xoozze bonchcho bo7odanno ta nees ohika?» yagayda.
41 Un boozitilla yeze shuchchito dentsin Yesuusa salo ude bi7i, «Adayo, tana ne si7eze gisho nena galatane.
42 Ne ubba wode tana si7izanno ta erane. Yezin hyanne eqqide asuntsi ne tana kiittezanno ammanode gaar ta un gisho hyanno gaane» yagayda.
43 Yesuusa yinno gaydannippa maaqqii, fa qaaltto dhoqi yiizii, «Alaazare, ude kezo!» yagayda.
44 Hyayqqide atstse ziidhinttidannira kushitan tohito shalora acinttii yezin E aafta goozinttidannira boozttippa kezida. Yesuusa unttana, «Billote! Yedhdho ga7o!» yagayda.

Kiristtoosalla zorinttida
(Maato. 26:1-5; Mar. 14:1-2; Luqa. 22:1-2)

45 Yinnii gisho, Mayramigo yi7ide Ayhuduntsappa gaamuntsi Yesuusa oochchidanno bi7i eza ammanida.
46 Yezin unttappa fete fete Farisaawuntsago hyanggi Yesuusa oochchidanno unttis ohida.
47 Yinnippa maaqqii, kahinunts hyalaquntsin Farisaawuntsi shanggos shiishii, «Hyay atstse gaama kille baz oochchize gisho nu akko oochcho?
48 Nu eza cer ashshiko asi ubba eza ammanoda. Mahi Roome sa7a asuntsi yi7i nu Xoozze Keetsiton nu bagguntsana dhabsoda» yagayda.
49 Unttappa fete Qayyaafa gaaze, yinna berite kahinunts hyalaqa maaqqide, «Yin akkon eroos!
50 Worzha ubba dhabodannippa fettii asi worzhiti gisho hyayqqodanna lo77o maaqqizanno erosa?» yagayda.
51 E yinno faappa gaykaaya. Yezin yinna berite kahinunts hyalaqa maaqqide gisho Yesuusa Ayhude asunts gisho hyayqqodes beezanno tinbbite ohida.

52 Mahi Yesuusa Ayhude asuntsi xalaalas maaqqikaayzin lalinttii yeze Xoozze as ubba fettilla shiishodesin fettii asi mahodes hyayqqoda.
53 Yinna qammitippa aykkii un eza wodhodes zorinttida.
54 Yinnii gisho, Yesuusa Ayhuduntsi gidda qoncce bessa hyanttikaaya. Yezin akko baayze sa7a kale yeze Efreeme guta qitida. Fa tamaaruntsara yinna besite gam7ida.
55 Ayhuduntsi bonchchize Faasiga qamma ukkida. Mahi gaama asuntsi fana geeshodes Faasiga bonchchize qamma yellodannippa tiino yinna sa7itippa Yerusalaame qitida.
56 Un Xoozze Keetstsa eqqii Yesuusa ye7ito naagize gisho «Akko qoppe? Yesuusa ba7ale bonchchodes ye7am yessane?» yaga7i fete feta oocida.
57 Kahne hyalaquntsin Farisaawuntsi Yesuusa aykkodes, E yeze bestto erize ooden faas mallode fana kiittida.

12

Yesuusa shitto tizhide maachito
(Maato. 26:6-13; Mar. 14:3-9)

1 Faasiga bonchchize izipun qammappa tiino, Yesuusa hyayqoppa dentstside Alaazare yeze guta, Bitaaniya hyanggida.
2 Yinna besite un ees kawo giigizida. Alaazare Yesuusara wolla leematella bettezin Martta unttis kiitinttane.
3 Mayrama narddoosa gaaze gaama al77o geeshi shitto ki7i Yesuusa tohitilla gussida. Fa ommitira E tohito uccida; keetsite ubba shitto sawora tonkku gayda.
4 Yezin Yesuusa tamaaruntsappa fete, Yesuusa aatsii inggodes yeze, Asqorootu Yihuda,
5 «Hyanna shittita hyaydzdzii xeet dinaares bayzinttii, miishita dahuntsis ingginttosa?» yagayda.
6 E kayzo maaqqide gisho yinno gaydap attin dahas yiqsinttii gaykaaya. E bira aykkiza maaqqide gisho ubba wode iippa faas ekkane.
7 Yesuusa, «Iza faas yeze baz ta mooginttize qammas minjjide gisho izo ashshii ashshote.
8 Dahuntsi ubba wode yinttara yessada, yezin ta ubba wode yinttara yezoos» yagayda.
9 Ye wode gaama asuntsi Yesuusa Bitaaniya yezanno si7i ize yi7ida. Un Yesuusa xalaala maaqqikaayzin E hyayqoppa dentside Alaazaren be7ades yi7ida.
10 Yinnii gisho, kahinunts hyalaquntsi Alaazaren gujjii wodhodes zorinttida.
11 Akkos gayko, Alaazare baggara gaama Ayhuduntsi unttana ixxii Yesuusa ammanze gisho.

Yesuusa bonchchora Yerusalaame gelida
(Maato. 21:1-11; Mar. 11:1-11; Luqa. 19:28-40)

12 Wonttisti wode Faasiga bonchchize besite ye7ize gaama asuntsi Yesuusa Yerusalaame yi7izanno si7i,
13 Qiile hyaye ekkii eza mokkodes kezida. Un fa qaaltto dhoqi yiizii,
«Hosaana!
Laatstse suntsite ye7ize!
Isra7eele Kaati anjjintto!»

12:3 Luqa. 7:37-38 **12:8** Mahe 15:11

yagayda.
14-15 Geeshi Maxaafite,
«Xiyoone katamite, zhashtippe!
Yikke, ne Kaatize hyare na7alla bettii yi7ida»
gaynttidanni fana Yesuusa hyare na7a denggi eza toggida.
16 Yesuusa tamaaruntsi yinno tiino tiirikaaya. Yezin Yesuusa bonchchinttidannippa suuba un yinno ubba tiirida. Yinna ubba Geeshi Maxaafta gaydannigaara hyanida.
17 Yesuusa Alaazare boozappa xeegii, hyayqoppa dentside wode eera yeze gaama asuntsi Yesuusa baz markkidhida.
18 Gaama asuntsi eza mokkodes kezide, E yinna kille bazito oochchezanno si7ide gisho.
19 Yinnii gisho, Farisaawuntsi fete fetego, «Nu akkon oochchodes dandda7oosanno bo7ote; worzhita ubba eza kaallida» yagayda.
20 Faasiga bonchchize wode goynodes Yerusalaame hyanggezunts gidda fettii fettii Girike asuntsi yene.
21 Unttin Galila sa7a Beetesayda katamappa yi7ide Filphoosago yi7i, «Laatstso, nuunii Yesuusa be7ades koyane» yaga7i woossida.
22 Filphoosa hyanggi Inddiriyases ohin lam77untsi hyanggi, Yesuusas ohida.
23 Yesuusa unttago, «As Na7ay, bonchchinttize wode yellida.
24 Ta yinttis turo turo gaane; fettii zarga aafe sa7a wodhdhii dolanxiko faas attane. Yezin ye zarga aafize doliko gaama aafe aafane.
25 Fa shemppito kadhize ooden dhabssane; fa shemppito hyanna alamite ixxize ooden medhina de7oos naagane.
26 Ta yeze besite taara yessade gaar taas oochchodes koyeze ooden tana kaallodes beezane. Taas oochchiza oonan ta Aday bonchchoda.

Yesuusa fa hyayqitibaz tiinii ohida

27 «Hyatte ta shemppita gaama un77inttida; yeezin waago? ‹Ta Adayo, tana hyanna saattippa ashsho› yagawune? Ade, ta yi7idanna hyanna madha saatis.
28 Ta Adayo, ne suntsito bonchcho» yagayda.
Ye wode saloppa, «Taanii ta suntsito bonchchida; mahin bonchchoda» yagaaze qaala yi7ida.
29 Yinna besite eqqide gaama asuntsi yinna qaaltto si7i, «Yinna dada dhoge» yagayda.
Melluntsi mahi, «Kiitanchcho ees ohida» yagayda.
30 Yesuusa mahi unttago, «Hyay ootsize yin gisho yi7idap attin ta gisho baaya.
31 Hyanna alamita firddinttize wodita hyatte; hyanna alamito ahize kaatize hyatte bale olinttoda.
32 Mahi ta sa7appa dhoqi dhoqi gayde wode as ubba taago ko7oda» yagayda.
33 E yinno gaydanna akko gaar hyayqo hyayqqodyezako unttis qonccissades.
34 Gaama asuntsi mahi, «Nu higgita Kiristtoosa medhina yezanno ohine. Yeezin, ne waaga7i, ‹As Na7ay dhoqi dhoqi gawudes beezane› ga7e? ‹E, As Na7ay oode?› » yagayda.

12:13 Maz. 118:25-26 **12:14-15** Zakka. 9:9 **12:25** Maato. 10:39; 16:25; Mar. 8:35; Luqa. 9:24; 17:33 **12:34** Maz. 110:4; Isa. 9:7; Hiz. 37:25; Dane. 7:14

35 Yesuusa, «Foo7o yinttara eerats wode gam77oda. Yinttis dhumaame
gaar foo7o yezin, foo7ite hyanttote. Dhuma yedhdhize asi ana qitizako
eroos.
36 Foo7o na7untsana maaqqade gaar foo7o yezin foo7iza ammanote»
yagayda.

Ayhuduntsi ammanikaaya

Yesuusa yinno ohidannippa maaqqii hyanggi unttappa genggida.
37 E yinnii fana kille baz un tiino oochchinin ammanikaaya.
38 Nabe Isayaasa,
«Laatstso, nu markkatitsito oonii ammanide?
Laatstse fa wolqqito oos qonccizido?»
Gaydanna turo maaqqade fana un eza ammanikaaya.
39-40 Mahin Isayaasa,
«un aafta be7aame gaar,
un wozintta tiiraame gaar,
un Xoozago maaqqin, E unttana fatstsaame gaar,
Xoozii un aafto qooqizida.
Un wozintta minggida»
gayde gisho un ammanodes dandda7ikaaya.
41 Isayaasa yinno gaydanna, Yesuusa bonchchito bi7ide gishone ebazin
ohide gisho.
42 Maaqqikon, Ayhude hyalaquntsappa gaamuntsi Yesuusa ammanida.
Yezin Farisaawuntsi fana Ayhuduntsi woosa keetstsappa kessoda ga7i
zhashtide gisho ammanida ga7i qoncce markkidhikaaya.
43 Yinno un oochchide, Xoozze bonchchoppa aadhii as bonchcho kadhide
gisho.
44 Yesuusa fa qaaltto dhoqi yiizii, «Tana ammanze ooden tana kiittezan
ammananep attin tana xalaala ammanoos.
45 Tana be7ize ooden tana kiittezan be7ine.
46 Tana ammanze ubba dhuma yezaame fana ta foo7o maaqqii alame
yi7ida.
47 Ta qaaltto si7i kiitinttoosa oonan ta firddoos. Akkos gayko, ta alamito
ashshodes yi7idap attin firddodes yi7ikaaya.
48 Tana ixxizayan ta qaaltto ekkoossa oonan firddize yene. Ta ohide
qaaltta wurssutsi qamma ye atstsa firddoda.
49 Akkos gayko, ta yinno taappa ohoos, yezin tana kiitteze ta Aday ta
gawudannon ohodanno kiittida.
50 Mahi E kiittan medhina de7o maaqqidanno ta erane. Yinnii gisho, ta
ohizanna ta Aday taas ohidanno» yagayda.

13

Yesuusa fa tamaarunts tohito meeccida

1 Faasiga bonchchize qammita yellodannippa tiino hyanna alamito
ashshii Adego qitize wode yellidanno Yesuusa erane. Hyanna alamite yeze
fa asuntsana ubba wode kadhane; wurssutsi yellodes unttana kadhane.
2 Yesuusaran E tamaaruntsara wolla kawo muune. Yinnippa tiino Xalahe
Simoona na7a Asqorootu Yihuda Yesuusa aatsii inggodegaara E wozintte
iita qofa gaddida.

12:38 Isa. 53:1 **12:39-40** Isa. 6:10

3 Yesuusa Aday ubbabazito E kushite gaddidanno, E Xoozze kaleppa yi7idannon maaqqii eego uddodanno erane.
4 Yesuusa kawoppa denddii kattara yeze ma7ito qaarii gaddii, afula lodo ekkii fa qazintte danccida.
5 Yinnippa maaqqii, hyaatsi gabate faqii, fa tamaaruntsi tohito meeccida; mahi fa qazintte danccide afula lodora uccida.
6 Yesuusa Simoon Phexiroosago yellide wode Phexiroosa, «Laatstso, ne ta tohito meeccodaane?» yagayda.
7 Yesuusa mahi eego, «Ta oochchizanno ne hyatte eroos, yezin suubappa tiiroda» yagayda.
8 Yeezin, Phexiroosa, «Ne ta tohito medhinas meecaama» yagayda.
Yesuusa eego, «Ta ne tohito meeccanxxiko neesin taas fettetitsi baaya» yagayda.
9 Phexiroosa Yesuusago, «Laatstso, yeezako, ta tohito xalaala maaqqikaayzin ta kushiton ta ommiton ubba meecco» yagayda.
10 Yesuusa mahi, «Galla mattinttide ooden toheppa mellebaz mattinttodes beezoos; ees ubba galtta geeshi. Yin geeshi, yezin ubbuntsi geeshi baaya» yagayda.
11 Yesuusa fana aatsii immade atstse oona yezako erize gisho «Yin ubbuntsi geeshi baaya» yagayda.
12 Un tohito meeccidannippa maaqqii Yesuusa fa ma7ito mahi ma77ida. Maaqqii un gidda bettii unttago, «Taanii yinttis oochchidanno tiirane?
13 Yin tana asttamaaren Laatstsin gaane; taanii yin gaazanni fana maaqqide gisho lo77o gayda.
14 Ta yinttis Laatstsin asttamaare maaqqitera yin tohito meecciko yinttin fete fetes yinnii gaara oochchodes beezane.
15 Yikke, ta yinttis oochchidanni gaar yinttin oochchode gaar ta yinttis aazize inggida.
16 Ta yinttis turo turo gaane; aro fa laatstseppa, kiitinttizen kiittideppa aadhoos.
17 Yin yinno erii oochchiza maaqqiko anjjinttiduntsana.
18 «Ta yin ubbuntsana ga7oos; ta dooriduntsana ta erane. Yezin Geeshi Maxaafite, ‹Ta booriza muyde taalla denddida› ga7inttidanna turo maaqqades beezane.
19 Taanii tana maaqqizanno yin ammanode gaar yinna hyanodannippa tiino yinttis ohine.
20 Ta yinttis turo turo gaane; ta kiittide atstsa mokkize tana mokkane. Tana mokkize ooden tana kiitteza mokkane» yagayda.

Yesuusa fana aatsii inggode oona yezako tiinii ohida (Maato. 26:20-25; Mar. 14:17-21; Luqa. 22:21-23)

21 Yesuusa yinno ohidannippa maaqqii fa wozintte gaama un77intti, «Ta yinttis turo turo gaane; tana yinttappa fete aatsii inggoda» ga7i qonccizi ohida.
22 E ohidanna tamaaruntsis erinttanxin wol bi7ida.
23 E tamaaruntsappa fete, Yesuusa kadhize, Yesuusa kale bettida.
24 Yinnii gisho, Simoon Phexiroosa eza mallii, «E oona gaazako ane ooco» yagayda.

13:12 Luqa. 22:27 **13:16** Maato. 10:24; Luqa. 6:40; Waha. 15:20 **13:18** Maz. 41:9 **13:20** Maato. 10:40; Mar. 9:37; Luqa. 9:48; 10:16

25 Yinnii gisho, ye tamaarize Yesuusago shiiqii, «Laatstso, E oode?» yagayda.
26 Yesuusa mahi, «Ta boora baxxi tushii baarsizaya» yagayda. Mahin boora baxxi ekkii, tushii, Simoona na7ays Asqorootu Yihudas inggida.
27 Yihuda booriza baaridannippa maaqqii Xalahe iira Yihuda gidda gelida. Yesuusa eego, «Ne oochchodes qoppezanno ellisii oochcho» yagayda.
28 Yezin betteezuntsappa ooden Yesuusa yinno akkos eego ga7ezako erikaaya.
29 Yihuda bira aykkize gisho eza tamaaruntsappa fete fete Yesuusa eza, «Faasiga bonchchize qammas faas beezize baz wonggo woy dahuntsi muxaate inggo gayda» yaga7i qoppida.
30 Yihuda booriza ekkide fana iira bale kezida. Ye wode sa7ita qamma.

Kille kiita
31 Yihuda bale kezidannippa maaqqii, Yesuusa, «Hyatte As Na7ay bonchchinttida; Xoozin E baggara bonchchinttida.
32 Xoozii E baggara bonchchinttin E fa ommite As Na7aya bonchchoda; mahi E yinno ellisii yiissada.
33 Ta na7untso, ta yinttara gaama wode gam77oos. Yin tana koyoda, yezin ta Ayhuduntsis ohizanni gaar, ‹Yin taanii qitide bestto yo7odes dandda7oos.›
34 Ta yinttis inggize kille kiitta hyanno; fete feta kadhote. Ta yinttana kadhidannifana yin fete feta kadhodes beezane.
35 Yin fete fetera kadhinttiko yin ta tamaaruntsana maaqqizanno asi ubba yinne eroda» yagayda.

Phexiroosa kaddodanno Yesuusa tiinii ohida
(Maato. 26:31-35; Mar. 14:27-31; Luqa. 22:31-34)
36 Simoon Phexiroosa Yesuusago, «Laatstso, ne aba qite?» yagayda.
Yesuusa mahi, «Ta qitize bessa ne hyatte kaallodes dandda7oos, yezin suubappa tana kaalloda» yagayda.
37 Phexiroosa, «Laatstso, ta nena hyatte kaallodes akkos dandda7osa? Ta ne gisho hyayqqodesin giigii bettida» yagayda.
38 Yesuusa mahi, «Ta gisho hyayqqodes turo giigii bettida? Ta nees turo turo gaane; lukule uukkodannippa tiino ne tana hyaydzdzii tohe kaddoda» yagayda.

14

Yesuusa Adego kuddize oge
1 Yesuusa fa tamaaruntsago, «Yin wozintta yirggippe, Xoozza ammanote, tanan ammanote.
2 Ta Aday keetstsa gaama bessi yene. Ta yinttis bessi giigissades qitane. Yinna baayzako ta yinttis ohod yeshsha.
3 Ta uddii bessi giigizidannippa suuba ta yeze besite yin yessade gaar lam7intsa yi7i yinttana taago ekkoda.
4 Yin ta qitize besiton ogito erane» yagayda.
5 Yeezin, Toomaasa, «Laatstso, ne qitize bestto nu eroos; ogito wayzi erodes dandda7ode?» yagayda.
6 Yesuusa mahi, «Oge, turon de7on tana. Ta baggara maaqqanxiko ooden ta Adego yo7odes dandda7oos.

13:33 Waha. 7:34 **13:34** Waha. 15:12, 17; 1 Waha. 3:23; 2 Waha. 5

7 Yin tana erizako, ta Adayan eroda. Yezin yikkeppa aykkii yin eza eranen eza bi7ida» yagayda.
8 Filphoosan Yesuusago, «Laatstso, Adaya nuna beezzako; nuus maaqqada» yagayda.
9 Yesuusan mahi, «Ta hyannii gaarize wode yinttara yezin tana erosite? Tana bi7ide atstse Adayan bi7ida. Yeezin, ne wayzi, ‹Adaya nuna beezo› ga7e?
10 Taanii Adera fetto maaqqidannon Aden taara fetto maaqqidanno ne ammanosane? Ta yinttis ohize qaaltto ta taappa ohoos, yezin ta gidda yeze Aday E fa oochito oochchane.
11 Taanii Aday gidda yezannon Aden ta gidda yezanno ammanote. Yinno ammananxiko ta oochite tana ammanote.
12 «Ta yinttis turo turo gaane; tana ammanze atstse ta oochchize oocha E oochchoda. Ta Adego qitize gisho tana ammanze ooden hyannippa aadhize oocha oochchoda.
13 Aday Na7ay baggara bonchchinttode fana ta suntsite yin woossize baz ubba ta yinttis yiissada.
14 Ta suntsite akko bazin yin oociko ta yinttis oochchoda.

Yesuusa Geeshi Ayyaana inggodes qaala gelida

15 «Yin tana kadhiko ta kiitto naagote.
16 Taanii ta Adaya woossoda; yinttara medhina yessade gaar mintsitsiza yinttis inggoda.
17 Ye Ayyaanize Xoozze turo beezane. Hyanna alamite asuntsi eza bi7ikaayze gishon eroosse gisho eza ekkodes dandda7oos. Yezin E yinttara yeze gishon yin gidda yessade gisho yin eza erane.
18 «Ta yinttana inddan aden baayze na7a gaar yin xalaala ashshoos; maaqqii yinttago yo7oda.
19 Eeratsi wodeppa suuba alame tana mahi bo7oos, yezin yin bo7oda. Ta de7o maaqqide gisho yinttin de7o yessada.
20 Ta ta Aday gidda, yin ta gidda, mahi ta yinttara yezanno yin ye wode eroda.
21 «Ta kiitto ekkii naagize tana kadhane. Tana kadhizaya ta Aden kadhane; taanin eza kadhane; taanin tanatitsito yinttis qonccisada» yagayda.
22 Asqorootu Yihuda maaqqikaayze Yihuda Yesuusago, «Laatstso, ne wayzi alames maaqqikaayzin nuus nena qonccissade?» yagayda.
23 Yesuusa mahi, «Tana kadhize ooden ta qaaltto naagoda. Ta Aday eza kadhoda. Eego nu yo7oda. Eera yessada.
24 Tana kadhoosse ooden ta qaaltto naagoos. Yin si7ize qaaltta tana kiittide Ade bazep attin ta baz baaya.
25 «Ta yinttara hyatte yeze gisho yinno yinttis ohida.
26 Yezin Aday ta suntsite kiittize mintsitsize Geeshi Ayyaana, yinttana ubbabazito tamaarssoda. Ta yinttis ohidanno ubba E yinttana qofissada.
27 «Saro yinttis ashshoda. Taanii ta sarito yinttis inggoda. Ta inggize sarotitsita alame inggize sarotitsiti fana baaya. Yinnii gisho, yin wozintta yirggippen, zhashtippe.
28 ‹Ta qitoda, yezin maaqqii yinttago yo7oda› gaydanno yin si7ida. Yin tana turo kadhizebaz maaqqiko ta Aday taappa aadhize gisho ta eego qitizanne yin ufayttoda.
29 Yinna yiize wode yin ammanode gaar yinna hyanikaayzin tiino ta yinttis ohida.

30 «Hyanna alamito ahize ye7ize gisho yikkeppa suuba yinttara gaama ohinttoos. Tana E akkon oochchodes dandda7oos.
31 Yezin ta Adaya kadhizanno alame erode gaar ta Aday tana kiittezanno ubba yiissada. Denddote; hyannippa yedhdhote.

15

Woynes turii uzuma Yesuusa

1 «Ta woynes turii uzuma, wootizen ta Adaya.
2 Ta gidda yeze aafe aafoosse tashito ubba E gachchii hyaasoda. Aafize tashito kasennippa gaantsi aafode fana yinna tashito E koshii giigissada.
3 Ta yinttis ohide qaaltti gisho yin geeshi.
4 Ta gidda yezote; taanin yin gidda yessada. Woynes tashe uzumzella yezanxiko ye tashize fa faas aafe aafodes dandda7oos. Yinnii fana, yinttin ta gidda yezanxiko aafe aafodes dandda7oos.
5 «Taanii woynes uzuma; yin tashe. Taalla yezen taanin E gidda yeze, E gaama aafe aafoda. Ta baayzin yin xalaala akkon oochchodes dandda7oos.
6 Taalla yezoosse tashe fana alla olintti meloda. Yinnii fana tashuntsan shiishii tama oloda, michchoda.
7 Yin taar yeziko, ta qaalttan yinggida yeziko, yin koyze baz akko maaqqikon woossote; yin ekkoda.
8 Yin gaama aafe aafize ta tamaaruntsana maaqqiko, yinne ta Aday bonchchinttoda.
9 Aday tana kadhizanni gaara taanin yinttana kadhane; ta siiqite yezote.
10 Taanii ta Aday kiitto naagii E siiqite yezidannigaara yinttin ta kiitto naagiko ta siiqite yessada.
11 «Ta ufayssita yinggida folinttode fanan yin ufayssita folo maaqqade fana ta yinttis yinno ohida.
12 Ta kiitta hyanno; ta yinttana kadhizanni fana yinttin fete feta kadhote.
13 Fa shemppito fa lagguntsis inggizannippa aadhize damma siiqo baaya.
14 Ta yinttana kiittidanno ubba oochchiko yin ta lagguntsana.
15 «Aro fa laatstsay oochchizebaz eroosse gisho ta yinttana yikkeppa maaqqii aruntsana ga7oos. Yezin ta Adaya si7ize ubba ta yinttis ohide gisho yinttana ta lagguntsana gayda.
16 Ta yinttana dooridap attin yin tana doorikaaya. Yin hyanggi aafe aafode fanan aafera yin yessade fana shuumida. Yinno maaqqiko ta Aday yin ta suntsitira woossidebaz ubba inggoda.
17 Ta kiitta hyanno: fete feta kadhote.

Yesuusa alame ixxodanno ohida

18 «Alame yinttana ixxiko tiino tana ixxidanno erote.
19 Yin alamebaz maaqqizako alame fa baz fana yinttana kadhodyeshsha. Yezin ta yinttana alameppa dooride gishon yin alamebaz maaqqikaayze gisho alame yinttana ixxane.
20 ‹Aro fa laatstseppa aadhoos› ga7i ta yinttis ohidanno qoppote. Un tana bay7izebaz maaqqiko yinttanan bay7oda. Un ta qaaltto naagezebaz maaqqiko yin qaaltton naagoda.
21 Yezin un tana kiittezaya eroosse gisho hyanno ubba ta gisho yinttalla oochchoda.

15:12 Waha. 13:34; 15:17; 1 Waha. 3:23; Yihu. 5 **15:20** Maato. 10:24; Luqa. 6:40; Waha. 13:16

22 Ta yi7i ohikaayzako unttis nagara maaqqamyeshsha. Yezin hyatte un
oochchide nagarttis miknaate baaya.
23 Tana ixxize ta Adayan ixxane.
24 Ooden oochchikaayze oocha ta un gidda oochchii bi7ikaayze baz
maaqqizako unttis nagara maaqqamyeshsha. Yezin hyatte un ta oochchide
oochchito bi7i tanan ta Adayan ixxida.
25 Yezin un higgite, ‹Tana hyarii ixxida› ga7intti xaafinttidanna folinttode
fana yinna yii7ida.
26 «Adeppa ye7ize turii Ayyaana ta yinttis kiittoda. E yinttana mintsitsoda,
ta baz markkidhoda.
27 Yinttin tiinoppa aykkii taara yeze gisho ta baz markkidhoda.

16

1 «Ta yinno yin ammanttippa dhubinttaame fana yinttis ohida.
2 Un yinttana Ayhude woosa Keetstsappa kessoda. Yinnippan aadhii,
yinttana wodhize ooden Xoozii koyze baz oochchiza aazize wode ye7oda.
3 Un yinno yinttalla oochchize tana woy Adaya erikaayze gisho.
4 Yezin un yinno yinttalla oochchize wodita yellide wode ta yinttis
ohidanno yin qoppode gaar ta yinttis hyanno ohida.

Geeshi Ayyaana oocha

«Tiino ta hyanno yinttis ohikaayzara gam7idanna ta yinttara yeze gisho.
5 Yezin hyatte taanii tana kiittezego qitane; yinttappa ooden, ‹Aba qite?›
ga7i tana oocize baaya.
6 Yezin ta yinno ohide gisho yin wozintte gaama kayo qofara kumida.
7 Yezin ta yinttis turo ohine; ta qitizako yinttis lo77o. Akkos gayko,
ta qitanxiko mintsitsize yinttago ye7aama. Yezin ta qitiko eza yinttago
dakkoda.
8 Mintsitsize yi7i, nagaras, xillotitsisin firddas hyanna alame asuntsana
oocoda.
9 Nagaras, asuntsi tana ammanoose gisho.
10 Xillotitsis, ta Adego qitize gishon yin tana mahi be7aame gisho.
11 Firddas, mahi alamito ahize firddinttide gisho.
12 «Ta yinttis ohode gaama baz yene, yezin hyatte yinttana deexxoda.
13 Turii Ayyaana yi7ide wode yinttana turetits ubbago kaalitsoda. E
si7idebaz ohodap attin faappa akko bazin ohoos. Mahi tiinoppa ye7odebaz
yinttis E ohoda.
14 E taas yezannippa ekkii yinttis ohize gisho E tana bonchchoda.
15 Ades yeze baz ubbanna ta baz; ‹Mintsitsize taas yezannippa ekkii
yinttis ohoda› ta gaydanna yinnisi.

Yin azzantta ufayssa laaminttoda

16 «Eerats wodeppa suuba tana yin be7aama; mahi eerats wodeppa suuba
yin tana bo7oda» yagayda.
17 E tamaaruntsappa fete fete wol gidda, «‹Eerats wodeppa suuba yin tana
be7aama; mahi eerats wodeppa suuba yin tana bo7oda›; mahin ta Adego
qitoda gaazanna akko ga7intte?» ga7i wolla ohinttida.
18 Yikke «Eerats wodeppa suuba gaazanna akko ga7e? E akko ohizako
nuus erinttoos» yagayda.

15:25 Maz. 35:19; 69:4

19 Un eza oocodes koyzanno Yesuusa erii, «Taanii, ‹Eerats wodeppa suuba tana be7aama; mahi eerats wodeppa suuba yin tana bo7oda› gaydannis yin fete feta oocane?
20 Taanii yinttis turo turo gaane; yin yeekkodan zeleloda, yezin hyanna alamita ufayttoda. Hyatte yin azzanoda, yezin yin azzantta ufayssa laaminttoda.
21 Fettii maachita na7a yelodes yii7ize wode fa yelize wodita yellide gisho yirgane. Yezin na7a yelidannippa suuba na7a hyanna alamite yelinttide ufaysiti gisho fa un7ito botane.
22 Yinnii gaar, yinttin yin wozintte azzanane, yezin taanii yinttana mahi bo7oda. Yin wozintta gaama ufayttoda; yinna ufaysito ooden yinttappa ekkoos.
23 «Ye wode yin tana akko bazin woossaama. Ta yinttis turo turo gaane; yin ta suntsite woossize baz ubba Aday yinttis inggoda.
24 Hyanno yellodes ta suntsite akko bazin woossikaaya. Yin ufayssita folo maaqqade gaar woossote; yin ekkoda.
25 «Taanii hyanno yellodes yinttis aazizera ohida, yikkeppa taanii aazizera ohoose wode ye7oda. Yezin Adebaz ta yinttis qonccizi ohoda.
26 Ye wode yin ta suntsite Adaya woossoda; yin gisho taanii ta Adaya woossoda ga7e baaya.
27 Akkos gayko, Aday fa ommite yinttana kadhane. Yin tana kadhize gishon ta Aday kaleppa yiidanno ammanze gisho E yinttana kadhane.
28 Ta Aday kaleppa hyanna alamite yiida; mahi alamito ashshii Adego qitoda» yagayda.
29 E tamaaruntsi mahi, «Yikke, hyatte neenii qonccizi ohinep attin; aazizera akkon ohoos.
30 Ne ubba baz erizanno oonan oocodes koyosanno nu hyatte erane. Yinnii gisho ne Xoozappa kiitinttidanna ammantsane» yagayda.
31 Yeezin, Yesuusa mahi unttago, «Hyatte yin ammanane?
32 Yikke, yin, yin kara yin kara lalinttii tana ta xalaala ashshii ashshii aachinttode wode ye7oda; hyatten yellida. Yezin Aday taara yeze gisho ta ta xalaala baaya.
33 Yin taara yezin saro yinttis yessade fana ta yinno ohida. Alame gidda yeziter yin waayinttoda. Yezin minggote; taanii alamito gamida» yagayda.

17

Yesuusa woosa

1 Yesuusa yinno ohidannippa suuba ude salo bi7i, hyannigaara yagayda: «Ta Adayo, qammita yellida; ne Na7ay nena bonchchode gaar neenii ne Na7aya bonchcho.
2 Ne ees inggide ubbuntsis E medhina de7o inggode fana as ubballa ees adetits wolqqa inggida.
3 Medhina de7o, nena, fettii turii Xoozzan ne kiittide Yesuus Kiristtoosa ere.
4 Ne ta oochchode fana inggide oochito faaddii nena sa7alla bonchchida.
5 Hyatten, Adayo, alame medhinttodannippa tiino ne kale taas yeze bonchchite tana bonchcho.
6 «Alame asappa ne taas inggiduntsana nena erisida. Un nebaz; ne unttana taas inggida. Un ne qaalttisin kiitinttida.
7 Ne taas inggide ubba bazita neeppa yiidanno un hyatte erane.

8 Ne taas inggide qaaltto ta unttis inggida; unttin yinna qaaltto ekkida.
Ta ne kaleppa yi7idanna turo maaqqidanno erii ne tana kiittidanno
ammanida.
9 «Ta unttis woossane. Un nebaz maaqqide gisho ne taas inggide asuntsis
woossanep attin alames woossoos.
10 Taas yezanna ubba nebaz; nees yezanna ubba taas. Ta un baggara
bonchchinttida.
11 Ta yikkeppa suuba alamite gam7oos; un alamite yene. Ta hyatte neego
qitane. Geeshi Adayo, hyantses ne taas inggiduntsi neeran taaran fetto
maaqqidanni gaara un fetto maaqqade gaar unttana ne taas inggide ne
suntsite naago.
12 Ta unttara sa7a yezitera, ne taas inggide ne suntsite unttana naagida.
Geeshi Maxaafita gaydanna folinttode gaar dhabe beezze atstsep attin
unttappa melle ooden dhabikaaya.
13 «Hyatte ta neego ye7oda. Ta ufayssita un wozintte folo maaqqade gaar
hyanno ta alamite yezara ohine.
14 Ta unttis ne qaaltto inggida. Ta alameppa maaqqikaayzanni fana,
unttin alameppa maaqqikaayze gisho alame unttana ixxida.
15 Ne iitappa unttana naagode gaarap attin alameppa kessoda gaar
woossoos.
16 Taanii alameppa baayzanni fana unttin alameppa baaya.
17 Neenii ne turite unttana geesho; ne qaalttan turo.
18 Ne tana alame kiittidanni fana taanin unttana alame kiittida.
19 Mahi un turo geeshi maaqqade gaar un gisho ta ta ommito geeshoda.
20 «Taanii un xalaalas maaqqikaayzin un qaalttippa denddii, tana amman-
oduntsisin woossane.
21 Un ubbuntsi fetto maaqqade gaar ta woossane. Adayo, ne ta gidda
yezannigaara, mahi ta ne gidda yezannigaara un ne gidda yessade gaar
woossane. Ye wode ne tana kiittezanno alame ammanoda.
22 Neenin taanin fetto maaqqidanni gaara, unttin fetto maaqqade gaar,
ne tana bonchchidanni gaara, taanin unttana bonchchida.
23 Ta un gidda, neenii ta gidda yezannigaara un folo fetto maaqqade gaar
nena woossane. Yinnan, ne tana kiittezanno ne tana kadhide kadhite un
kadhidanno alame erode gaar.
24 «Adayo, ne taas inggiduntsi ta yeze besite taara yessade gaar koyane.
Alame medhinttodannippa tiino ne tana kadhide gisho taas inggide ta
bonchchito un bo7oda.
25 «Geeshi ta Adayo, alame nena eroos, yezin nena ta erane. Mahi ne tana
kiittezanno hyantses erane.
26 Ne tana siiqide siiqita un gidda yessade gaar, mahi taanii un gidda
yessade gaar, ta ne suntsito unttana erisida; tiinosin erisoda» yagayda.

18

Yesuusa aykintte
(Maato. 26:47-56; Mar. 14:43-50; Luqa. 22:47-53)

1 Yesuusa woosa hyaasidannippa maaqqii fa tamaaruntsara Qediroone
borkka fiinggi, yinna besite yeze atakiltte gidda gelida.
2 Yesuusa ubba wode fa tamaaruntsara ize shiiqize gisho Yesuusa aatsii
inggide Yihuda yinna bessito erane.

17:12 Maz. 41:9; Waha. 13:18

3 Yinnii gisho, Yihuda faanoose, xomppe, ola miishe aykkide gaama
wottaddaruntsana, kahinunts hyalaquntsin Farisaawuntsi kiittide Xoozze
Keetsito naagize poolisuntsana kaalitsi ekkii, yinna bessito hyanggida.
4 Yesuusa fana yellode baz ubba erii, gaxa kezii, «Oona koyete?» yagayda.
5 Un mahi, «Naazirete Yesuusa koyane» yagayda.
E mahi, «Taanii Yesuusa» yagayda.
Yesuusa aatsii inggide Yihuda ize unttara eqqida.
6 E, «Taanii Yesuusa» gayde wode un suub shiiqii, sa7a gol7ida.
7 Yesuusa mahi, «Oona koyete?» yaga7i oocida.
Unttin, «Naazirete Yesuusa koyane» yagayda.
8 E mahi, «Taanii Yesuusa maaqqizanno yinttis ohida. Yikke, yin tana
koyze baz maaqqiko hyantses qito ga7o ashshote» yagayda.
9 E yinno gayde, «Adayo, ne taas inggiduntsappa melle atto yezin fetan
dhabsikaaya» gayde qaaltta folinttode fana.
10 Simoon Phexiroosas mashsha yene. E ye mashshiza shoddii kahinunts
hyalaqa arizes mizaqi hyayza gachchii olida. Ye arize suntsita Malkkoosa.
11 Yesuusa Phexiroosago, «Ne mashshiza shookite geltso. Ta Aday taas
inggide xuu7itippa ta uzhamaane?» yagayda.

Yesuusa Haanna tiino shiiqida
(Maato. 26:57-58; Mar. 14:53-54; Luqa. 22:54)

12 Roome wottaddaruntsin un hyalaqize Xoozze Keetsito naagize
poolisuntsara wolla Yesuusa aykkii accida.
13 Tiino Yesuusa Haannago kanggida. Haanna yinna berite kahinunts
hyalaqa maaqqide Qayyaafa bolle.
14 Qayyaafa, «Worzha gisho fettii asi hyayqqiko lo77o» ga7i tiino Ay-
huduntsana zoridaya.

Phexiroosa Yesuusa kaddida
(Maato. 26:69-70; Mar. 14:66-68; Luqa. 22:55-57)

15 Simoon Phexiroosan melle fettii tamaarize Yesuusa kaallii hyanggida.
Kahine hyalaqize ye melle tamaariza loytsii erane. Yinnii gisho, E
Yesuusara kahinunts hyalaqize gibbe gelida.
16 Yezin Phexiroosa gaseppa balera eqqida. Kahinunts hyalaqize erize
melle tamaarize bale kezii, furtsito naagize naatis ohi, Phexiroosa geltsida.
17 Furtsito naagize naata Phexiroosago, «Ne, ye atstse tamaaruntsappa
feta baane?» yagayda.
Phexiroosa mahi, «Aday, tana baaya» yagayda.
18 Sa7ita ciishize gisho aruntsin naagizuntsin kenchchelo qaaqa tama
eetsii, wutii aadhii eqqii kaazhane. Phexiroosan unttara eqqii tama
kaazhane.

Kahinunts Hyalaqize Yesuusa oocida
(Maato. 26:59-66; Mar. 14:55-64; Luqa. 22:66-71)

19 Ye wode Kahinunts hyalaqize Yesuusa, E tamaarunts bazin E timirt-
titibaz oocida.
20 Yesuusa mahi, «Ta asi ubbas qonccizi ohida. Ta Ayhude ubbuntsis
shiiqize Ayhude woosa Keetstsan Xoozze Keetstsa ubba wode tamaarssida.
Aachchii akkon ohikaaya.
21 Yeezin, ne tana akkos ooce? Ta ohodera si7ide asuntsana ooco. Yentsi
asuntsi ta ohidanno erane» yagayda.

18:11 Maato. 26:39; Mar. 14:36; Luqa. 22:42 **18:14** Waha. 11:49-50

22 Yesuusa yinno ohize wode yinna besite eqqide zabe naagizuntsappa
fete Yesuusa baqqii, «Kahinunts hyalaqago yaga7i mahine?» yagayda.
23 Yesuusa mahi, «Ta iita baz ohidebaz maaqqiko hyanne yeze as ubba
tiino markkidho. Yezin ta turo ohidebaz maaqqiko tana akkos baqqe?»
yagayda.
24 Yinnii gisho, Haanna, Yesuusa acinttii yezin kahinunts hyalaqize
Qayyaafago dakkida.

Phexiroosa Yesuusa mahi kaddida
(Maato. 26:71-75; Mar. 14:69-72; Luqa. 22:58-62)

25 Phexiroosa ize eqqii, tama kaashadera, hyankkunts eego, «Ne hyay
atstse tamaaruntsappa feta baane?» yagayda.
Phexiroosa mahi, «Ade, tana baaya» yaga7i kaddida.
26 Kahinunts hyalaqize aruntsappa fete, Phexiroosa hyaye gachchide
atstses iginze, Phexiroosago, «Ta nena eera atakiltte gidda bi7ika?» yaga7i
oocida.
27 Phexiroosa mahin kaddida. Iira lukule uukkida.

Yesuusa Philaaxoosa tiino
(Maato. 27:1-2, 11-14; Mar. 15:1-5; Luqa. 23:1-5)

28 Wontta gooda, un Yesuusa Qayyaafa karappa Roome gade ahize
oocha keetstsa kanggida. Ayhuduntsi Faasiga Ba7ale katstsa ma7ades fana
tunizaame gaar kaatize oocha keetstsa gelikaaya.
29 Yinnii gisho, Philaaxoosa unttago bale kezii, «Hyay atstsa akkos
moote?» yagayda.
30 Un, «E iita oochchosako nuunii eza neego ke7aama yeshsha» yagayda.
31 Philaaxoosa mahi, «Yin eza ekkii kanggi, yin higgita gaazanni gaara
eella firddote» yagayda.
Ayhudunts, «Oodellan hyayqo firdda firddize adetits wolqqa nuus baaya»
yagayda;
32 Yinna yi7idanna Yesuusa akko gaar hyayqo hyayqqod yezako erisodes
ohidanna folinttodes.
33 Philaaxoosa fa oocha keetstsa mahi gelii, Yesuusa xeegii, «Ne Ayhude
kaato?» yaga7i oocida.
34 Yesuusa Philaaxoosago, «Hyanna oocito ne neeppa oocanene woy melle
asi nees ta baz ohida?» yagayda.
35 Philaaxoosa mahi, «Ta Ayhude aso? Ne asuntsin kahinunts hyalaquntsi
nena taas aatsii inggida. Ne akko oochchido?» yagayda.
36 Yesuusa, «Ta ka7itumtta hyanna alamttippa baaya. Hyannippa
maaqqizako ta Ayhudunts hyalaquntsis aadhii ingginttaame fana taas
oochchizuntsi olinttodyeshsha. Yezin ta ka7itumtta hyanna alamttippa
baaya» yagayda.
37 Yinnii gisho, Philaaxoosa Yesuusago, «Yeezin, ne kaat baa?» yaga7i
oocida.
Yesuusa mahi, «Ta kaati maaqqidanno ne gayda. Taanii yelinttidannan
hyanna alamite yi7idanna turetitsis markkidhades. Turippa maaqqide
ooden ta gaazanno si7ine» yagayda.
38 Philaaxoosa, «Turii akko?» yagayda.
Philaaxoosa yinno gaydannippa maaqqii Ayhuduntsago bale kezii,
«Taanii eza mootize bala denggikaaya.

18:32 Waha. 3:14; 12:32

39 Yezin Faasiga Ba7ale ode, fettii asi yinttis achchappa billize woga yene.
Ta yinttis Ayhuduntsi kaatiza billode gaar koyane?» yagayda.
40 Un mahi, fa qaaltto dhoqi yiizii, «Barbbaana billop attin eza billippe»
yagayda. Yezin Barbbaane faanno.

19

Wottaddaruntsi Yesuusa leqqida
(Maato. 27:27-32; Mar. 15:15-21)

1 Yinnippa suuba, Philaaxoosa Yesuusa kanggi garafizida.
2 Wottaddaruntsi anggats barneexa medhdhii E ommite gaddida. Mahi
zoqo ma7o eza ma7isida.
3 Eego yi7itera, «Ayhude kaatizayo, saro nees maaqqe» yaga7i eza
baqqida.
4 Philaaxoosa mahi bale kezii, Ayhuduntsago, «Yikke, taanii eeppa akko
iitabazin denggikaayzanno yin erode gaar eza yinttago bale kessoda»
yagayda.
5 Yinnippa maaqqii, Yesuusa anggats barneexa fa ommite gaddii, zoqo
ma7o ma77i, bale kezida. Philaaxoosa Ayhuduntsago, «Atstsa hyaya
bo7ote» yagayda.
6 Kahinunts hyalaquntsin Xoozze Keetsito naagizuntsi eza bi7ide wode fa
qaaltto dhoqi yiizii, «Masqalalla suxxo! Suxxo!» yagayda.
Philaaxoosa unttago, «Yin eza kanggi, masqalalla suxxo. Ta eeppa akko
iitabazin denggikaaya» yagayda.
7 Ayhuduntsi mahi, «Nuus higge yene. E fana Xoozze na7a mahide gisho
nu higgiti gaara E hyayqqodes beezane» yagayda.
8 Philaaxoosa yinno si7ide wode tiinonnippa gaama zhashtida.
9 Mahin Philaaxoosa fa oocha keetstsite maaqqii gelii Yesuusago, «Ne
abappa yi7ido?» yaga7i oocida. Yezin Yesuusa ees akkon mahikaaya.
10 Yinnii gisho, Philaaxoosa, «Taas ohoso? Nena billodes woy masqalalla
suxxodes taas adetits wolqqa yezanno eroso?» yagayda.
11 Yesuusa, «Xoozii nees adetits wolqqa inggikaayzako taalla adetits
wolqqa nees yezamayeshsha. Yinnii gisho, tana nees aatsii inggide aadhize
nagara oochchida» yagayda.

Yesuusalla hyayqo firddida
(Maato. 27:15-31; Mar. 15:6-20; Luqa. 23:13-25)

12 Philaaxoosa yinno si7eze wode Yesuusa billodes oge koyda. Yezin
Ayhuduntsi fa qaaltto dhoqi yiizii, «Ne eza billizebaz maaqqiko Kaat
Qeesare ne bagga baaya. Fana kaati gaaze ooden Qeesare ixxizaya»
yagayda.
13 Philaaxoosa yinno si7i Yesuusa bale kessida. Yeyzi, «Lochche Shuchchi»
gaaze bessa firdda oydalla bettida. Ibraysxe qaalara yinna bessita «Gebeta»
ga7inttane.
14 Yinna qammita Faasiga Ba7aale bonchchodes giigize wode. Ye wode
sa7itan awarappa izipun saate gaar. Philaaxoosa Ayhuduntsago, «Yin kaat
hyaya bo7ote» gayda.
15 Ayhuduntsi fa qaaltto dhoqi yiizii, «Hyaaso! Hyaaso! Masqalalla
suxxo» yagayda.
Philaaxoosa mahi, «Yin kaatiza ta masqalalla suxxodanno koyane?»
yaga7i oocida.
Kahinunts hyalaquntsi, «Qeesareppa melle kaati nuus baaya» yagayda.

16 Yinnippa maaqqii, un Yesuusa masqalalla suxxode fana Philaaxoosa unttis aatsii inggida.

Yesuusa suxintte
(Maato. 27:32-44; Mar. 15:21-32; Luqa. 23:26-43)

Un Yesuusa aykkii kanggida.
17 Yesuusa fa masqaliza tookkii, «Yeras qil» gaaze bessa kezida. «Yeras qil» ga7inttizanna Ibraysxe qaalara «Golggotta» ga7inttane.
18 Un yinna besite masqalalla Yesuusa suxxida. Mahin eera melle lam77i asuntsana, feta seko zalara hyankkaya hyankka zalara masqalalla suxxida.
19 Philaaxoosa, «Ayhuduntsi Kaati, Naazirete Yesuusa» yagaaze xuufe xaafii masqalalla gaddida.
20 Yesuusa masqalalla suxunttide besita katamas kale yeze gisho gaama Ayhuduntsi yinna xuufito nabbabida. Xuufize xaafinttidanna Ibraysxe doonara, Laatine doonaran Girike doonara.
21 Yinnii gisho, kahinunts hyalaquntsi Philaaxoosago, « ‹Hyay atstse fana Ayhude kaati gaydanni gaar› ga7i xaafop attin eza E ommite ‹Ayhude kaati› ga7i xaafippe yagayda.»
22 Yeezin, Philaaxoosa, «Taanii xaafidanno xaafida» yaga7i mahida.
23 Wottaddaruntsi masqalalla eza suxxidannippa suuba E ma7ito ekkii, oyddii bessa shaakkii, fetto fetto ekkida. Dakitsi ma7inttize pharggo ma7o yeshsha.
24 Wottaddaruntsi, «Oona yellodyezako, ixa olidap attin ma7iza fer7oos» yagayda. Yinna hyanidanna Geeshi Maxaafite,
«Ta ma7ito gizhintti ekkida;
ta pharggo ma7izella ixa olida»
gaynttidanna folinttode gaar.Yinnii gisho, wottaddaruntsi yinno yiizida.
25 Yezin Yesuusa masqala kale E inttan, E inttii mishta, Qeliyoopha machchita Mayramiran Magdela Mayrama eqqida.
26 Yesuusa fa intton E kadhize tamaarize ize eqqiduntsana bi7i, fa inttigo, «Ta intte, ne na7aya hyaya bo7o» yagayda.
27 Yinnippa suuba, ye tamaarizego, «Ne intto hyanno bo7o» yagayda. Ye tamaarize izo yinna woditippa aykkii faara yessade gaar kara kanggida.

Yesuusa hyayqo
(Maato. 27:45-56; Mar. 15:33-41; Luqa. 23:44-49)

28 Yinnippa suuba, Yesuusa ubbanna hyatte folinttidanno erii, Geeshi Maxaafite xaafinttidanna folinttode gaar «Tana barida» yagayda.
29 Yinna besite fettii gonbbo kumutsi caala woyne yene. Un fuza yinna woyntte dakkii, hisophe minxa bertstsa gaddii, Yesuusa doonago shiishida.
30 Yesuusa woyniza qamasi bi7i, «Folinttida» yagayda.
Yinnippa suuba, fa ommito soxor yiizii fa shemppito inggida.

Yesuusa millite toorara cadde

31 Yinna qammita giiginttize qamma maaqqide gishon wonttize qammize bonchcho Sambbata maaqqide gisho asuntsana ahita masqalalla Sambbata wode feezhaame gaar un bunqito mentsii, masqalappa ketstsode gaar Ayhuduntsi Philaaxoosa woossida.
32 Yinnii gisho, wottaddaruntsi hyanggi, Yesuusara suxunttide lam77i asuntsis bunqito mentsida.

19:24 Maz. 22:18 **19:28** Maz. 69:21; 22:15

33 Yezin Yesuusago yi7ide wode E hyayqqidanno bi7i, E bunqito
mentsikaaya.
34 Yezin wottaddaruntsappa fete E millite toorara caddin iira suutsin
hyaatsin goggida.
35 Yinno ammanode fana yinno bi7ide markkidhida. E markkatitsitan
turo. Mahi E hyanidanna turo maaqqizanno erane.
36 Yinna hyanidanna Geeshi Maxaafite, «E meqatsitippa fettin meqqoos»
gaydanna folinttode fana.
37 Mahin Geeshi Maxaafite melle bessa, «Un fa caddidanno bo7oda»
yagayda.

Yesuusa moogintte
(Maato. 27:57-61; Mar. 15:42-47; Luqa. 23:50-56)

38 Yinnippa suuba, Armmatiyasa katamapa yi7ide Yoosefa Yesuusa ahito
ekkodes Philaaxoosa woossida. Yoosefa Ayhuduntsis zhashtide gisho
aachintti Yesuusa kaallizaya.
Philaaxoosa, «Ekko» yagayda. Yinnii gisho, Yoosefa hyanggi Yesuusa
ahito ekkida.
39 Mahi Niqodimoosa, hyannippa tiino Yesuusago qamma yi7iday, karb-
beran arkkintteran worqqinttide hyastam fettii kilo giiraame maaqqade
shitto ekkii Yoosefara yi7ida.
40 Yentsi lam77i asuntsi Yesuusa ahito ekkii, Ayhuduntsi aha ziidhize
wogara, shittora, moogize afulara xaaxida.
41 Yesuusa masqalalla suxunttide besite gaama atakiltte yene. Yinna atak-
ilttiti gidda shuchchappa woocii giigizide hyaga ooden mooginttikaayze
kille booza yene.
42 Ye wom7ize kale yeze gishon Ayhuduntsi Sambbatas giiginttize wode
maaqqide gisho Yesuusa ahito ize moogida.

20

Yesuusa hyayqoppa dendde
(Maato. 28:1-8; Mar. 16:1-8; Luqa. 24:1-12)

1 Wogga ode wontta hyaga sa7a geezhikaayzin, Magdela Mayrama, Yesu-
usa mooginttide booza hyanggi shuchchita booza doonttippa denddidanno
bi7ida.
2 Simoon Phexiroosagon Yesuusa kadhize hyankkay tamaarizego woxxii
hyanggi, «Boozitippa Laatstsa ekkida; eza aba gaddezako nu eroos» yagayda.
3 Yinnii gisho, Phexiroosan hyankkay tamaarize kezii woxxittera booza
hyanggida.
4 Lam77untsin fettilla woxxida, yezin hyankkay tamaarize Phexiroos-
appa aadhii tiino boozite yellida.
5 Ye tamaarize zuggii, eza xaaxide afultto bi7ida, yezin booziti gidda
wodhdhikaaya.
6 Simoon Phexiroosa eza kaallii yi7i, booziti gidda wodhdhii eza xaaxide
afultta ize yezanno bi7ida.
7 Mahi Yesuusa ommito xaaxide afula xaaxintti boozite omma guro yezin
bi7ida. Ye afulize dumma bessa yenep attin booza afulara wolla baaya.
8 Ye wode tiinii booztte yellide hyankkay tamaarize gelii bi7i ammanida.

19:36 Keze 12:46; Faydo 9:12; Maz. 34:20 **19:37** Zakka. 12:10; Qon. 1:7 **19:39** Waha. 3:1-2

9 Yesuusa hyayqoppa denddodes beezanno ohize Geeshi maxaafe yeze
qaaltto un hyaga tiirikaaya.
10 Yinnippa suuba, E tamaaruntsi fa kara maaqqii qitida.

Yesuusa Magdela Mayramis benttida
(Maato. 28:9-10; Mar. 16:9-11)

11 Yezin Mayrama yinna booziti doontte eqqii yeekkitera zuggii boozito
bi7ida.
12 Bootsi ma7o ma77ide lam77i kiitanchchuntsi Yesuusa ahita woy7ide
besite fete omma gurora fete tohe guro bettezin bi7ida.
13 Un iigo, «Maachite, akkos yeekke?» yaga7i oocida.
Iza, «Un ta Laatstsa ekkida; un aba gaddezako ta eroos» yagayda.
14 Yinno gaydannippa suuba, iza suub maaqqii be7ize wode Yesuusa ize
eqqezin bi7ida. Yezin E Yesuusa maaqqidanno erikaaya.
15 Yesuusa iigo, «Maachite, akkos yeekke? Oona koye?» yaga7i oocida.
Mayrama atakiltte oochchize asi aazin, «Laatstso, ne ekkezako, eza aba
gaddezako taas ohoya. Ta eza ekkoda» yagayda.
16 Yesuusa iigo, «Mayrame» yagayda.
Iza eego maaqqin, Ibraysxe doonara «Rebuunii» yagayda. Bilitsitan
«Asttamaarizayo» ga7e.
17 Yesuusa iigo, «Ta hyaga ta Adego kezikaayze gisho tana aykkippe. Yezin
ta ishuntsanan hyanggi, ‹Taanii ta Adegon yin Adego, ta Xoozzegon yin
Xoozzego, kessada gayda› ga7i unttis oho» yagayda.
18 Magdela Mayrama Laatstsa bi7idannon iis E ohidanno hyanggi E
tamaaruntsis ohida.

Yesuusa fa tamaaruntsis benttida
(Maato. 28:16-20; Mar. 16:14-18; Luqa. 24:36-49)

19 Wogga ode ugure, E tamaaruntsi Ayhuduntsis zhashtii furtsito gorddii
shiiqii bettezin, Yesuusa yi7i, un gidda eqqii, «Saro yinttis maaqqe»
yagayda.
20 Yinno ga7i maaqqii fa kushiton fa millito unttana beezida. E
tamaaruntsi Laatstsa bi7ide wode gaama ufayttida.
21 Yesuusa mahi unttago, «Saro yinttis maaqqe; ta Aday tana kiittidanni-
gaara taanin yinttana kiittoda» yagayda.
22 Yinno ga7idannippa suuba, unttalla ufi ga7i fuggida. Mahi, «Geeshi
Ayyaana ekkote.
23 Yin atto gayde as nagartta atto ga7inttoda. Yin atto gaykaayze nagartta
atto gaynttoos» yagayda.

Yesuusan Toomaasan

24 Yezin taphpho lam77i tamaaruntsappa fete, Didimoosa* ga7inttize
Toomaasa, Yesuusa ye7ize wode unttara baaya.
25 Yinnii gisho, hyankko E tamaaruntsi Toomasago, «Nuunii Laatstsa
bi7ida» yagayda.
Yezin Toomaasa unttago, «Misimarera E cadinttide E kushite yeze beetto
bi7ikaayzara yinna beetto ta gil7ara bochchikaayzara, mahi ta kushito E
millite dakkii bi7ikaayzara ammanoos» yagayda.
26 Osfun qammappa suuba, Yesuusa tamaaruntsi mahi keetstsa shiiqii
bettida; Toomaasan unttara yeshsha. Furtsita gorddinttii yezin Yesuusa
yi7i, un gidda eqqii, «Saro yinttis maaqqe» yagayda.

20:23 Maato. 16:19; 18:18 * **20:24** Didimoosa gaazes bilitsita Waha 11:16 bo7ote.

27 Yinnippa suuba, Yesuusa Toomasago, «Ta kushito ne gil7itira bochchii bo7o. Mahi ne kushito ta millite dakkii bo7o; so7ippe, ammano» yagayda.
28 Toomaasa mahi, «Ta Laatstsayo, ta Xoozayo» yagayda.
29 Yeezin Yesuusa, «Ne tana bi7ide gisho ammanida, yezin bi7ikaayzara ammaniduntsii anjjinttiduntsana» yagayda.

Hyay maxaafize qofa

30 Yesuusa maxaafite xaafinttikaayze melle gaama kille baz fa tamaarunts tiintte oochchida.
31 Yezin Yesuusa E Kiristtoosa, Xoozze Na7a maaqqizanno yin ammanode gaaran ammanii E suntsite de7o denggode gaar hyanna xaafinttida.

21

Yesuusa laappun fa tamaaruntsis qonccida

1 Yinnippa suuba, Yesuusa Xibaaryoosa Abba kale fa tamaaruntsis mahi qonccida. E unttis hyannippa kaallii yeze hyanotitsar qonccida.
2 Simoon Phexiroosa, Didimoos ga7inttize Toomaasa, Qaana Galilappa yi7ide Natina7eela, Zabdoosa na7untsin Yesuusa tamaaruntsappa melle lam77unts wolla yene.
3 Simoon Phexiroosa unttago, «Ta molo aykkodes qitane» yagayda.
Un, «Nuunin neera hyammada» yaga7i, gongge gidda gelida. Yezin un yinna qammite akko molon aykkikaaya.
4 Wontta gooda xalqe kessadannippa tiino, Yesuusa abba gaxa eqqida, yezin E tamaaruntsi Yesuusa maaqqidanno erikaaya.
5 Yesuusa unttago, «Na7untso, akko muuze baz yene?» gayda.
Un mahi, «Akkon baaya» yagayda.
6 E mahi, «Yin molo aykkize gitto gonggizeppa mizaqi zalara olote; molo yin aykkoda» yagayda. Yinnii gisho, molo aykkize gitto mizaqi zalara olida. Molo gelii kumide gisho gochchii kessodes gamida.
7 Yesuusa kadhize tamaarize Phexiroosago, «Hyayni Laatstsi!» yagayda. Simoon Phexiroosa E Laatstsi maaqqidanno si7ide wode gaarii gaddide fa ma7ito ma77i abba gidda doollii gelida.
8 Yezin gonggite attide hyankko tamaaruntsi molo kumide gitto gochchii, abbappa gaxa kezida. Un abbappa lam77i xeet hyadha fana hyaakkida.
9 Un abbappa gaxa kezide wode kenchchelo tama qaaqa, molon booran bi7ida.
10 Yesuusa unttago, «Hyatte yin aykkide molttippa ane taas ko7ote» yagayda.
11 Simoon Phexiroosa gonggite gelii, xeeti ichintam hyaydzdzii damma molo aykkide gitto gochchii abbappa gaxa kessida. Moltta yinnii gaar gaama maaqqikon molo aykkide gitto fer7ikaaya.
12 Yesuusa unttago, «Hyankka yi7i dayxe mo7ote» yagayda. E Laatstsi maaqqidanno un eride gisho E tamaaruntsappa fettin, «Ne oode?» ga7i eza oocodes miinggide baaya.
13 Yesuusa yi7i, boora ekkii unttis inggida; moloppan yinnii gaara inggida.
14 Yesuusa hyayqoppa denddii fa tamaaruntsis benttide hyannira hyaydzintsa.

Yesuusan Phexiroosan

21:3 Luqa. 5:5 **21:6** Luqa. 5:6

15 Un dayxito mu7idannippa suuba, Yesuusa Simoon Phexiroosago, «Yoona* na7a Simoona, tana hyantsesappa aatsii kadhane?» yagayda.
Simoon Phexiroosa, «Yee Laatstso, ta nena kadhizanno ne erane» yagayda.
Yesuusa eego, «Ta dhanggize duro na7untsana yenggo» yagayda.
16 Yesuusa lam7intsa, «Yoona na7a Simoona, tana kadhane?» yagayda.
Simoon Phexiroosa, «Yee Laatstso, ta nena kadhizanno ne erane» yagayda.
Yesuusa, «Ta duruntsana yeenggo» yagayda.
17 Yesuusa hyaydzintsa, «Yoona na7a Simoona, tana kadhane?» yagayda.
Yesuusa hyaydzintsa Simoon Phexiroosago, «Tana kadhane?» yaga7i oocide gisho Phexiroosa azzanii, «Laatstso, ne ubbabazito erane; ta nena kadhizanno ne erane» yagayda.
Yesuusa, «Ta duruntsana yeenggo.
18 Ta nees turo turo gaane; ne na7atitsa yeze wode nenes ma77i, ne koyze bessa qitane. Yezin ne cinggide wode ne kushito miccii beessada. Melle asi danccisada; ne kadhoosse bessa kanggoda» yagayda.
19 Yesuusa yinno Phexiroosa akko gaar hyayqo hyayqqii, Xoozza bonchchisad yezako beessades gayda. Yinno gaydannippa suuba, Yesuusa Phexiroosago, «Tana kaallo» yagayda.

Yesuusan hyankkay tamaarizan

20 Phexiroosa suuba maaqqii, Yesuusa kadhize tamaarize faappa suubara ye7izanno bi7ida. Ye tamaarize, kawo muuze bessa Yesuusago shiiqii, «Laatstso, nena aatsii immade oode?» gaydaya.
21 Phexiroosa ye tamaariza bi7i, «Laatstso, hyay atstse wayade?» yaga7i Yesuusa oocida.
22 Yesuusa eego, «Ta ye7ode wontsis E shemppora yessade gaar ta koyko, nena akko madhe? Ne tana kaallo» yagayda.
23 Yinnii gisho, ye tamaarize hyayqqoos gaaze ohe ishuntsana ubba yellida. Yezin Yesuusa, «Ta ye7ode wontsis, E shemppora yessade gaar ta koyko nena akko madhe?» gaydap attin «Hyayqqoos» gaykaaya.
24 Hyanna ohiti baz markkidhidayin hyanno xaafide ye tamaarize eza. E markkatitsitan turo maaqqidanno nu erane.
25 Yesuusa oochchide melle gaama baz yene. Ta qoppin, ubba bazi fete fete ommara xaafinttizako, xaafinttize maxaaftis alame gaddodes bessi maaqqada aazoos.

* **21:15** ***Yoona:*** Girike doonara Yoona gaaze suntsita Wahannisa gaaze suntsitis saqintse suntsi. **21:20** Waha. 13:25

Hawaaruntsi Oocha

Gele

Hawaaruntsi oocha maxaafize, Luqasa Wonggele kaallii xaafinttide maxaafe. Maxaafizes yeze aafe qoftta tiino Yesuusa kaallide asuntsi Geeshi Ayyaana kaalitsin, E baz ohize Wonggele qaala, Yerusalaame, Yihuda sa7a ubba, Samaara, sa7a gaxappa gaxa yellodes (1:8) wayzi yeltsezako ohodes. Maxaafize, markkatitsi Ayhude asunts gidda aykkii, kumutsi alamite yeze asunts si7ode wontsis wayzi dalggezako ohize taarike aykkidaya. Hyay maxaafize xaafize, ammanze asuntsi Roome ka7itumo gol7isades giddara zorinttize asi maaqqikaayzannon ammano Ayhuduntsi haymaanote folo oochchiza maaqqizanno erisodes gaama labbii oochchida.

Hawaaruntsi oocha maxaafite Yesuusa baz ohize Wonggele yeltsize bessita wodite wodite dalggii dalggii hyammadannon woosa keetstsi eqqidanno beeze hyaydzdzii aafe kifile tagodes dandda7inttane:

Ammano Yesuusa Salo kezii maaqqin aykkinttidanno.

Ammano Isra7eele sa7a ubba yellidanno.

Roome gujjii Meditiraane Abba kale wutii yeze sa7a ubba dalggidanno beezane.

Hawaaruntsi oocha maxaafite aadhii benttize Geeshi Ayyaana oocha maaqqadera, Phenxeqosxe wode Yerusalaame yeze ammanzuntsalla wolqqara wodhdhidanno ohine. Yinnii gaara, maxaafize gidda oochinttide oochito ubba benttidannigaara Geeshi Ayyaana woosa keetstsan woosa keetstsa ahizuntsana kaalitsodannon mintsitsodanno gujjii ohine. Hawaaruntsi oocha gidda oochinttide oochito kiittize ammanze asuntsi de7iten woosa keetstsa fettetitsa yeze wolqqa akko gaar damma yezako beezane.

Aafe Qofuntsi

Markkatitsis giigintte *1:1-26*
- Yesuusa wurssutsite inggide kiitan ye7odes yeze Ayyaana inggide ufayssi *1:1-14*
- Yihuda besite Maatiyasa doore *1:15-26*

Markkatitsi Yerusalaame *2:1—8:3*
Markkatitsi Yihudan Samaaran *8:4—12:25*
Phawuloosa hawaaretitsi oocha *13:1—28:31*
- Tiino hawaaretitsi qite13:1—14:28
- Yerusalaame shiiqo *15:1-35*
- Lam7intsa hawaaretitsi qite15:36—18:22
- Hyaydzdzintsa hawaaretitsi qite18:23—21:16
- Phawuloosa Yerusalaame, Qisaariyan Roomen acintte *21:17—28:31*

1-2 Tewofiloosa, Yesuusa fa oochito aykkide wodeppa salo qitode wode yellodes, oochchidannon tamaarssidannon ubba taanii ta tiino maxaafite xaafida. Salo kessadannippa tiino E fa dooride hawaaruntsana Geeshi Ayyaanara kiittida.

3 E fa madhitip suuba hyayqoppa denddidanno de7o maaqqii unttis fana beezida. Oyttam qamma unttis benttii Xoozze ka7itumo unttana tamaarssida.

1:1-2 Luqa. 1:1-4

4 Fettii ode unttara wolla mu7itera unttana hyannigaar ga7i kiittida:
«Ta yinttis ohide, ta Aday inggoda gayde ufays qaaltto naagotep attin
Yerusalaameppa kezippete.
5 Akkos gayko, Wahannisa hyaatsara xammaqida, yezin eerats wodeppa
suuba Geeshi Ayyaanara yin xammaqinttoda» gayda.

Yesuusa salo qite

6 Unttin wolla shiiqide wode, «Laatstso, Isra7eeluntsis ka7itumtto ne
mahode wodita hyanno?» yaga7i oocida.
7 Yesuusa unttago, «Ta Aday fa adetits wolqqite oochchize woditon
beriton yin erodes dandda7oos.
8 Yezin Geeshi Ayyaana yinttalla wodhdhide wode yin wolqqa ekkoda.
Yeyizi maaqqii, Yerusalaame, Yihuda sa7a ubba, Samaaran sa7a gaxa
yellodes yin taas markka maaqqada» gayda.
9 Yinno gaydannip maaqqii un be7izin, dhoqi dhoqi ga7i, salo kezin
dhonne eza un aafittippa geentsida.
10 Yesuusa qitodera un salo mahi be7adera, bootsi ma7o ma77ide lam77i
asuntsi tiirikaayzin un kale eqqii,
11 «Galila asuntso, salo bi7itera, yin akkos eqqidote? Hyay yin be7izin salo
qitide Yesuusa yinnii fana maaqqii ye7oda» gayda.

Yihuda besite Maatiyasa doorinttida (Maato. 27:3-10)

12 Yinnippa maaqqii, hawaaruntsi Shamahe Derizeppa Yerusalaame
maaqqida. Shamahe Derize Yerusalaames fettii kilo metire fana yene.
13 Un Yerusalaame gelii, fa yeze fooqe keetsitilla kezida. Unttin:
Phexiroosa, Wahannisa, Yayqooba, Inddirase, Filphoosa, Toomaasa, Bar-
tolomiyoosa, Maatoosa, Ilfiyoosa na7a Yayqooba, fa sa7itis yiqsinttize
Simoonara Yayqooba na7a Yihuda.
14 Hyantses ubbuntsi maachuntsara, Yesuusa intta Mayramiran Yesuusa
ishuntsaran ubba fettii wozina maaqqii mintsii woossane.
15 Ye wode Phexiroosa xeeti lam7itam maaqqade ammanze asuntsi
shiiqide besite denddii eqqii, hyannigaar gayda:
16 «Asuntso, Yesuusa aykkiduntsana kaalitside Yihudabaz Geeshi Ayyaana
tiino Dawute doontte ohide Xoozze qaaltta folinttodes beezane.
17 Yihuda nuura wolla hyanna oochito oochchodes doorinttide asi.»
18 Yezin Yihuda fa gene oochitira denggide miishera gade wonggida. E
tiinor guphunttii gol7in, E sazita feedhinttida; E merqita wul7inttida.
19 Yihudalla afa hyanidanno Yerusalaame yeze as ubbuntsi si7ida. Yinnii
gisho, yinna sa7ito fa doonara Akelddaama (Suuts gade) ga7i xeegida.
20 «Yinnan mazmure maxaafite,
«E keetsita hyarii atto;
ooden ize yezippe.
Mahi ‹E shuumatitsito melle ekko› ga7intti xaafinttida.
21 «Yinnii gisho, Laatstse Yesuusa nu gidda wutii hyanttide wode ubba
nuura yezuntsappa,

1:4 Luqa. 24:49 **1:5** Maato. 3:11; Mar. 1:8; Luqa. 3:16; Waha. 1:33 **1:8** Maato. 28:19; Mar. 16:15; Luqa. 24:47-48 **1:9** Mar. 16:19; Luqa. 24:50-51 **1:13** Maato. 10:2-4; Mar. 3:16-19; Luqa. 6:14-16 **1:18** Maato. 10:2-4; Mar. 3:16-19; Luqa. 6:14-16 **1:20** Maz. 69:25; 109:8

22 mahi Xammaqize Wahannisa woditippa aykkii Laatstse Yesuusa salo
kezide wode yellodes nuura yezuntsappa fettii asi E dendditis nuura
markka maaqqades beezane» yagayda.
23 Yinnii gisho, asuntsi dooritis Yosxoosa gaaze Barssabaasa ga7inttize
Yoosefan Maatiyasa lam77untsana shiishida.
24 Yinnippa suuba, Xooz woossittera, «As ubba wozina erize Laatstso,
hyantsi lam77untsappa ne oona doorezako nuna beezo.
25 Yihuda fa bessa qitii, ashshide oochchite hawaaretitsi oocha ekkode
gaar hyantsesappa nuus shago» gayda.
26 Unttis ixa olida. Ixitan Maatiyasas wodhdhin Maatiyasa taphpho fettii
hawaaruntsalla gujinttida.

2

Geeshi Ayyaana wodhdhe

1 Phenxeqosxe gaaze qamma yellide wode ammanzunts ubba wolla fettii
bessa shiiqii yene.
2 Qoppikaayzin damma tookkii ekkii qitode fana yeze baqo guumii
saloppa yi7i un yeze keetsite kumida.
3 Mahi tama loxe fana aazize lissanuntsi unttis benttida, shaakkintti
shaakkintti un ubbuntsalla bettida.
4 Un ubbuntsi Geeshi Ayyaanara kumii dumma dumma doonara ohint-
tode fana Geeshi Ayyaana unttis ohode fana inggidannigaar ohe aykkida.
5 Ye wode saloppa oomora yeze sa7a ubbappa yi7ide Xooz zhashtize
Ayhuduntsi Yerusalaame yene.
6 Yinna ootsito si7ide wode gaama asi shiiqida. Ammanze asuntsi un fa
doonara ohinttodera si7ide gisho
7 gawude baz dhabin gaama qoppii, «Hyantsi ohinttize asuntsi ubba Galila
as baane?
8 Yeezin, nuunii, nu yelinttide gade doonar un ohinttodera wayzi si7odes
dandda7ido?
9 Nuunii Phartte, Meedona, Elaamen, Mesphexomiya, Yihuda gidda,
Qaphadooqiya, Phanxoosa, Isiya,
10 Phirgge, Phinfile, Gibxxe, Qaarena kale yeze Liibiya worada
yezuntsana. Nuuppa bagguntsi Roomeppa yi7ide asi.
11 Ayhuduntsin Ayhuduntsi ammano gelide asuntsi, Qarxeesan Arabe
asuntsi, Xoozii oochchide damma oochito nu doonar ohinttodera nu si7ine»
yagayda.
12 Ubbuntsi gaama qoppii, ga7odebaz dhabin woligo, «Yii7i hyanno akko
gawude?» gayda.
13 Yezin melluntsi, «Hyantses kaxxikaayze woyne uzhii matsinttida»
yaga7i leqqida.

Phexiroosa ohe

14 Yezin Phexiroosa, taphpho fettii hawaaruntsara denddii eqqii, fa
qaaltto dhoqi yiizii, unttago hyannigaara yaga7i ohida: Ayhuduntso,
Yerusalaame yeze ubbuntso, ta ohizanno si7ote.
15 Wonttappa hyaydzdzii saate maaqqide gisho yin qoppizannigaara
hyantsi asuntsi matsinttikaaya; yinna yin achcha erinttidebaz maaqqo.
16 Yezin hyanna hyanidanna nabe Iyu7eella ohidanna folinttode fana.
17 « ‹Xoozii, wode wurssutsite hyannigaara hyanoda yagaane:

1:22 Maato. 3:16; Mar. 1:9; Luqa. 3:21 **2:1** Leewe 23:15-21; Mahe 16:9-11

taanii as ubballa ta Ayyaana gussoda.
Yin dhiiratsi na7untsin maachi na7untsi,
tinbbite ohoda.
Yin yidhdhuntsi qonccitsi be7ada;
yin cimuntsi abukko abukkoda.
18 Yinna wodite tana ammanze dhiiratsi aruntsallan maachi aruntsalla
ta ta Ayyaantto gussoda;
un tinbbite ohoda.
19 Mahi taanii afa salo kille baz,
yeekka sa7a malla beessada.
Suutsi, taman damma cuga qayqayo benttoda.
20 Damman bonchcho maaqqide Laatstse wode,
yellodannippa tiino awa dhumoda;
aginan suutsi fana yi7ada.
21 Yinna wodite hyannigaara yi7oda;
Laatstse suntsito xeegize ooden attoda› yagayda.
22 «Isra7eele asuntso, hyanna qaaltto si7ote. Naazirete Yesuusa oona yezako, Xoozii yin gidda oochchide kille bazin mallan yinttis qonccidanno yin, yin ommite erane.
23 Xoozze tiino qofiten E eritii baggara Yesuusa aadhii ingginttida. Yinttin eza higge baayzuntsi kushe masqalalla suxxii wodhida.
24 Yezin hyayqo eza aykkodes dandda7oosse gisho Xoozii hyayqo wolqqa dhabsi eza dentstsida.
25 Dawute E baz ohitera,
« ‹Taanii tannaame fana,
Laatstsii ta mizaqite yene.
Laatstsa ubba wode ta tiino be7ine.
26 Yinnii gisho, ta wozintta ufayttida;
ta il7antsite ufayssi kumida;
hyayqqize ta ashita ufayssara yessada.
27 Akkos gayko, ta shemppito si7oole gidda ashshoos.
Mahi ne Geesha wooqas ashshoos.
28 Ne tana de7o oge erisida;
Ne taara yezannippa ta ufaysita kumutsi maaqqane›yagayda.
29 «Ishuntso, nu aday Dawutebaz ta yinttis geeshi ohoda. Dawute hyayqqii mooginttida; E boozita hyayno yellodes nu kale yene.
30 Dawute nabe maaqqide gisho Xoozii E na7untsappa feta E ka7itumo araatalla bettitsodes ees caaqqide caaqito erane.
31 Yinnii gisho, Kiristtoosa denddito tiino bi7i, ‹E shemppita si7oole benttaamannon; E ashita wooqaamanno› ohida.
32 «Xoozii, hyaya Yesuusa hyayqoppa dentsidannis nuunii ubbuntsi markka.
33 Yinnii gisho, Xoozze mizaqi zalara eza dhoqi dhoqi yiizii, ees inggoda ga7inttide Geeshi Ayyaan Adeppa ekkii, hyanno yin hyatte be7izannon si7izanno nuulla afa gussida.
34-35 Akkos gayko, Dawute fa ommite salo kezikaaya yezin:
«Laatstsi, ta Laatstsa, ‹Ta ne morkkuntsana
ne tohita yedhdhize bessi mahode wontsis
hyanne taappa mizaqi zala betto gayda›

2:17 Iyu. 2:28-32 **2:23** Maato. 27:35; Mar. 15:24; Luqa. 23:33; Waha. 19:18 **2:24** Maato. 28:5-6; Mar. 16:6; Luqa. 24:5 **2:28** Maz. 16:8-11 **2:30** Maz. 132:11; 2 Sam. 7:12-13

yagayda.
36 «Yinnii gisho, hyay yin masqalalla suxxide Yesuusa, Xoozii Laatstsin
Kiristtoosa mahidanno Isra7eele as ubbuntsi turip ero» yagayda.
37 Asuntsi Phexiroosa ga7idanno si7eze wode fa wozintte azzanii bochint-
tii Phexiroosan hyankuntsi hawaaruntsago, «Ishuntso, yeezin nuunii akko
oochcho?» yagayda.
38 Phexiroosa unttago, «Yin nagartta atto ga7inttode gaar nagarttippa
maaqqii, yin fete fete Yesuus Kiristtoosa suntsite xammaqinttote. Xoozii
inggize Geeshi Ayyaana imo ekkoda.
39 Xoozii inggoda gayde ufays qaala yinttis, yin na7untsisin Laatstsii nu
Xoozay faago xeegize hyaako yeze ubbuntsis» yagayda.
40 Phexiroosa unttis melle qaalan gujjii markkidhii, «Hyantsi wobbo
asuntsalla yo7odes yeze firddappa yin ommito ashshote» yaga7i zorida.
41 Phexiroosa ohidanno ekkiduntsi xammaqinttida. Ye wode hyaydzdzii
mukul maaqqade asuntsi ammanii gujunttida.
42 Un hawaaruntsi timirttera, fettetitsara, wolla katstsa me7eran Xooz
woosara miinggi yene.

Ammanze as fettetits de7o

43 Hawaaruntsi kushe gaama kille bazin malla oochinttize gisho asunts
ubba zhashtida.
44 Ammanze ubbuntsi fettilla yene; faas yezebaziton ubba fettilla gishint-
tane.
45 Un faas yezebazito bayzi birtto fetes fetes koshshide fana gishane.
46 Ubba wode fettii wozinara maaqqii Xoozze Keetstsa shiiqane. Fa
keetstsan fete feta xeegii ufayssaran lo77o wozinara katstsa muune.
47 Xoozza galatittera as ubba gidda nashshinttida. Laatstsi attize
shemppo qammite qammite unttalla gujjane.

3

Tohe wobbo atstse faxe

1 Fettii ode Phexiroosan Wahannisan Xooz woossodes uddufun saate
Xoozze keetstsa hyanggida.
2 Yelinttidannippa denddii tohe wobbo maaqqide fettii asi Xoozze keet-
stsa gelize asappa muxaata woossode fana ubba wode lo77o gaaze Xoozze
Keetsitis furtsite tookkii ki7i gaddane.
3 Ye atstse Phexiroosan Wahannisan Xoozze keetstsite gelodes ye7odera
bi7i unttana muxaata woossida.
4 Unttin eza dakkii bi7i, Phexiroosa «Nuna hyankka bo7o» yagayda.
5 Tohe wobbo atstse un akko baz inggoda aazin unttana bi7ida.
6 Yezin Phexiroosa eego, «Taas biran worqqan baaya, yezin taas yezanno
ta nees inggoda. Naazirete Yesuus Kiristtoosa suntsite denddii goden
hyankan yedhdho» yagayda.
7 Yinnippa maaqqii, E mizaqi kushito aykkii dentstsida. Ellisii E tohitan
qilchitan minggida.
8 Atstsay doollii denddii eqqida. Goden hyankan yedhdhe aykkida.
Yinnippa maaqqii, yedhdhitera, doolliteran Xooz galatittera unttara wolla
Xoozze keetstsa gelida.
9 E yedhdhodera Xooz galatoderan asunts ubba eza bi7ida.

2:34-35 Maz. 110:1 **2:44** Hawa. 4:32-35

10 Bi7ide ubba muxaata woossodes lo77o gaaze Xoozze Keetstsa furtsite
bettide eza maaqqidanno erida; E hyanidanno bi7i gaama qofara kumida.

Phexiroosa Xoozze Keetstsa ohide ohe

11 Atstsay Phexiroosappan Wahannisappan duuxoos ga7i aykkii yezin
asuntsi ubba gaama qoppii, Solomona furtsi gaaze bessa wolla unttago
yi7ida.
12 Phexiroosa asuntsana bi7ide wode asuntsago, «Isra7eele asuntso, akkos
hyanne gaama qoppete? Woy akkos nuna dakkii be7ete? Nuunii nu
wolqqara woy nu Xooz zhashtide gisho hyay atstsa fa toher yedhdhode gaar
yiissada yinttis aazane?
13 Abrahama, Yisaaqa, Yayqooba Xoozze, nu aduntsi Xoozze, fa na7aya
Yesuusa bonchchida. Yezin yin hyayqos aatsii inggidaya Philaaxoosa
billodes koyin yin E tiino, ‹Nu eza koyoos› yagayda.
14 Yin geeshizan xillizan, ‹Nu eza koyoos› ga7i, shemppo wodhidaya
yinttis billode gaar Philaaxoosa woossida.
15 De7o inggizaya yin wodhida, yezin Xoozii hyayqoppa eza dentstsida.
Yinnis nu markka.
16 Hyay yin be7izen erize atstse faxii miinggidanna Yesuusa suntsite
ammanidanne. Hyay yin ubbunts tiintte eza hyannigaar fatstside E
Yesuusa ammanide gisho.
17 «Hyatten ta ishuntso, yinttin yinttana kaalitsizunts gaar, erikaayzara
oochchidanno ta erane.
18 Yezin Xoozii zaga nabunts ubbunts doontte, ‹Kiristtoosa madha
ekkodes beezane› yagaydanno yi7i folinttode fana oochchida.
19 Yikke, Xoozii yin nagartto atto gawude gaar maarotitsi geloten Laatst-
sago maaqqote.
20 Laatstse kaleppa mintsitsize wode yinttis ye7ode fana Xoozii eza
tiinidhdhii dooride Kiristtoos Yesuusa yinttis dakkoda.
21 Xoozii fa geeshi nabunts doontte zaga ohidanni gaar ubba bazi
killidhdhode wode yellodes Yesuusa salo gam7odes beezane.
22 Muse, ‹Laatstse Xoozii tana dentsidanni gaar yin gidda fa yinttis nabe
dentstsoda. Yin E gaazanno ubba si7ote.
23 Ye nabize ohizanno si7oosse atstse ooden as giddappa shaakkintti
dhaboda› gayda.
24 «Mahi Saamu7eelappa aykkii yeze nabunts ubba yinna qammitibaz
ohida.
25 Yin nabunts na7untsana; mahi Xoozii Abrahamas, ‹Sa7a yeze as ubba
ta ne kochchiti baggar anjjoda› ga7i nu aduntsis gelide caaqo qaala laattode
na7untsana.
26 Xoozii yinttana ubba yin iita ogitippa mahi anjjode fana fa na7aya
dentsii yinttis tiinii dakkida» yagayda.

4

Phexiroosan Wahannisan Ayhude Shanggo tiino

1 Phexiroosan Wahannisan asuntsis ohodera kahinunts hyalaquntsi,
Xoozze Keetstsito naagizunts hyalaqizen Saduqaawuntsi unttago yi7ida.
2 Un Yesuusa hyayqoppa denddidannon E baggara hyayqoppa denddo
yezanno asuntsana tamaarsside gisho kaccida.

3:13 Keze 3:15 **3:14** Maato. 27:15-23; Mar. 15:6-14; Luqa. 23:13-23; Waha. 19:12-15 **3:22** Mahe 18:15, 18 **3:23** Mahe 18:19 **3:25** Medho 22:18

3 Yinnii gisho, unttana aykkii sa7ita uguride gisho wonttode wontsis achi
keetstsa geltsida.
4 Yezin qaala si7iduntsappa gaamuntsi ammanida. Ammanide dhiiratsi
asunts faydita ichchin mukul yellida.
5 Wonttitsiti ode gade ahizunts, cimuntsin, higge asttamaarunts
Yerusalaame shiiqida. 6 Yentsi asunts gidda kahinunts hyalaqize Haannan,
Qayyaafa, Wahannisa, Iskkinddiroyan kahinunts hyalaqa iginuntsi ubba
yene.
7 Phexiroosan Wahannisan fa tiintte essi, «Akko wolqqara woy oode
suntsite hyanno yin oochchido?» yaga7i oocida.
8 Ye wode Phexiroosa Geeshi Ayyaanar kumii, «Ahizuntson, cimuntso,
9 hyayno hyay tohe wobbo atstses oochinttide lo77o oochchitisin E wayzi
faxezako yin nuna qurichchiko,
10 masqalalla yin suxxin, Xoozii hyayqoppa dentstside Naazirete Yesuus
Kiristtoosa suntsite hyay atstse faxii yin tiintte eqqiday yinttisin Isra7eele
as ubbuntsis erinttidebaz maaqqe.
11 «Yin ‹Keexxizuntsi leqqii ixxide shuchchize,
keetsi mayzenes omman,
ubbappa aadhize shuchchi maaqqida;
ye shuchchize Yesuusa.›
12 Yinnii gisho, atotitsi E baggarap attin melle oode baggaran yi7ikaaya. Nu
E suntsite attode gaar as ubbas Xoozii saloppa oomora inggide melle suntsi
baaya» yagayda.
13 Shiiqide asuntsi Phexiroosan Wahannisan qonccizi ohidanno bi7ide
wode un tamaarikaayze cer asi maaqqidanno qoppii gaama nashshida; un
Yesuusara yezanno erida.
14 Mahi faxide atstse Phexiroosaran Wahannisara eqqidanno asuntsi
bi7in gawude baz dhabida.
15 Yezin Phexiroosan Wahannisan bale kessade gaar yiizii fa gidda,
16 «Hyantsi asuntsalla nu akko oochcho? Un kushite oochinttide damma
kille baz Yerusalaame yeze ubbuntsis qonccida. Nu yinno aachchodes
dandda7oos.
17 Yezin hyanna ohita as gidda dalggaame gaar yikkeppa hyantsi asuntsi
Yesuusa suntsite mulon ohaame fanan tamaarssaame fana kayoda» ga7i
zorinttida.
18 Unttana xeegii, Yesuusa suntsite yikkeppa ohaame gaar woy
tamaarssaame gaar kiittida.
19 Yezin Phexiroosan Wahannisan unttago mahi, «Xoozzes kiitinttoda-
nippan yinttis kiitinttodannippa Xoozze tiino aanna lo77o yezako ane yin
firddote.
20 Nu bi7idannon si7idannon ohikaayzara si7i gawudes dandda7oos»
yagayda.
21 Cimuntsin worzha ahizuntsii tiinostippa miintsi kaccii unttana dakkii
ashshida. Asuntsi hyanidannis Xooz galatii bonchchide gisho unttana
firddodes dandda7ikaaya.
22 Yinna kille oochite hyarggitippa faxide atstses laytsita oytamappa
aadhane.

Ammanze as woosa

23 Phexiroosan Wahannisa billinttii ammanze bagguntsago hyanggi,
kahinunts hyalaquntsin cimuntsi faago gaydebaz ubba unttis ohida.

4:11 Maz. 118:22

24 Un yinno si7ide wode fettii wozina maaqqii Xoozza hyannigaara yaga7i
woossida: «Ubba Ahize Laatstsayo, salo, sa7a, abban un gidda yezanno
ubba medhdhidayo,
25 Neenii ne arize, nu aday Dawute doontte Geeshi Ayyaanara,
«Ayhude maaqqoosuntsi akkos zuuzinggido?
Worzhuntsi akkos cer zorinttido?
26 Sa7a kaatuntsin
worzha ahizuntsi wolla Laatstsellan
Tizhinttidellan denddida yagayda.
27 «Turon, Heroodisan Phenxe Philaaxoosa Ayhude maaqqoosse
asuntsaran Isra7eele asuntsara ne tizhide ne geeshi Na7ay Yesuusalla
denddodes hyanna katamtte shiiqida.
28 Mahi neenii ne wolqqaran ne qofar oochchoda ga7i qoppii bettide baz
ubba un folida.
29 Hyatten Laatstso, un manddizanno bo7o; nuunii ne aruntsii ne qaaltto
kumutsi wozinar ohode gaar nuus wolqqa inggo.
30 Ne geeshi oochanchchize Yesuusa suntsite hyargginttizuntsana fatst-
sodes, kille bazin gaama qofize baz oochinttode gaar ne kushito micco»
ga7i woossida.
31 Un Xooz woossidannippa suuba un shiiqide bessita en7ida. Un
ubbuntsi gidda Geeshi Ayyaana kumin Xoozze qaaltto qonccizi ohida.

Tiino ammanze asuntsi fettetitsi

32 Ammanzuntsi ubbunts qofaran wozinaran fetto maaqqida. Un faas
yeze baz ubba ta baz ga7i ohoos. Yezin faas yezanno ubba wolla
maadinttane.
33 Hawaaruntsi Laatstse Yesuusa hyayqoppa denddidanno damma
wolqqara markkidhane. Xoozii un ubbuntsis damma aadho keehatitsi
inggida.
34 Gade maaqqin keetstsi yeze ubba bayzi birtto wolalla gaddane. Yinnii
gisho ammanzunts gidda madhidhize fettin baaya.
35 Birtto ki7i hawaaruntsis inggane; yinna birtto fetes fetes koshshide
fana shaakkii shaakkii inggane.
36 Qoophiroosa gaaze besite yelinttide Yoosefa gaaze Leewe kochchappa
maaqqide fete yene. E suntsito hawaaruntsi Barnnabaasa (Mintsitsize
na7a) gayda.
37 Barnnabaasa faas yeze gadito bayzi birtto ki7i hawaaruntsis inggida.

5

Hananiyan E machchita Saphphiiran

1 Fettii Hananiya gaaze atstse fa machchita Saphphiirira gade bayzida.
2 Yinna bayzide birtippa fa machchita erizin ashshii, attidanno ki7i
hawaaruntsis inggida.
3 Yezin Phexiroosa Hananiyago, «Ne Geeshi Ayyaana cimmode gaaran
gadito bayzide birtippa shaakkii ashshode gaar Xalahe ne wozintte akkos
gelido?
4 Neenii bayzodannippa tiino gadize nebaz baane? Mahi ne bayzi
maaqqinin miishita nebaz baane? Yeezin, yinnii gaarize baz oochchodes

4:24 Keze 20:11; Nah. 9:6; Maz. 146:6 **4:25** Maz. 2:1-2 **4:27** Maato. 27:1-2; Mar. 15:1; Luqa. 23:1, 7-11; Waha. 18:28-29 **4:32** Hawa. 2:44-45

akkos ne wozintte qoppido? Ne Xooz tiino worddidhdhidap attin as tiino worddidhdhikaaya» yagayda.

5 Hananiya yinna qaaltto si7ide gaar gol7i hyayqqida; yinno si7ide ubbuntsi damma zhashtida.

6 Na7atitsuntsi denddii E ahito ziidhii xaaxii kanggi moogida.

7 Hyaydzdzii saateppa suuba Hananiya machchita yinno erikaayzara Phexiroosa yeze besite gelida.

8 Phexiroosa iigo, «Yin gadito yinna birtis gammatii bayzidate? Ane taas oho» yagayda.

Izan, «Yee, yinna birtis gammatii bayzida» yagayda.

9 Phexiroosa maachito, «Neeran ne azinzera Laatstse Ayyaana fattanodes akkos zorinttidote? Yikke, ne azinza moogide asuntsi bale yene; nenan un bale kessoda» yagayda.

10 Maachita iira Phexiroosa tohiti kale gol7i hyayqqida; shakanuntsi gelize wode hyayqqidanno denggi bale kessii, I azinze kale kanggi moogida.

11 Kumutsi woosa keetsitan yinno si7ide melle asunts ubba damma zhashtida.

Kille bazin gaama qofize bazin

12 Hawaaruntsi gaama qofize bazin kille baz asunts gidda oochchiter yene. Ubbuntsi fettii wozinar Solomone furtstsa shiiqane.

13 Melle asappa fettii asin unttar maadinttodes miinggikaaya, yezin asuntsi unttana bonchchida.

14 Ammanze dhiiratsuntsin maachunts faydita tiinostippa gaanggite qitida.

15 Yinnii gisho, asuntsi hyargganchchuntsana shanchafaran alggara tookkii Phexiroosa aadhize wode E dashita unttappa fetalla fetalla dashode gaar oge doona kessii gaddane.

16 Mahi gaama asuntsi Yerusalaame kale yeze katamappa hyarggintizuntsana tuna ayyaana waayitsize asuntsana ekkii ye7ine; ubbuntsin faxane.

Hawaaruntsalla baytsi denddida

17 Kahinunts hyalaqizen eera yeze Saduqaawuntsi ubba ixxera kumii hawaaruntsalla denddida.

18 Hawaaruntsana aykkii worzha achi keetstsa olida.

19 Yezin Laatstsi kiitanchcho qamma achi keetstsa furtsito bugii hawaaruntsana bale kessii,

20 «Hyanggi, Xoozze Keetstsa eqqii hyanna kille de7o qaaltto asuntsis ubba ohote» yagayda.

21 Hawaaruntsi yinno si7ide wode wontta gooda Xoozze keetstsa gelii tamaarsse aykkida.

Kahinunts hyalaqizen eera yezuntsi yi7i, Isra7eele cimuntsana ubba xeegii shiishii hawaaruntsana fa tiino ko7ode gaar wottaddaruntsana achi keetstsa kiittida.

22 Yezin wottaddaruntsi achi keetstsite hyanggi hawaaruntsana denggikaaya. Suub maaqqii yi7i asuntsago,

23 «Nu hyanggize wode achi keetsiti furtsita mintstsii gorddinttin, naagizuntsi furtsite eqqiduntsana denggida. Yezin nu furtsito bugize wode gidda melle atto yezin fettii asin baaya» yagayda.

24 Yinnii gisho, Xoozze Keetstsite wottaddaruntsana kiittize kahinunts hyalaquntsi yinno si7eze wode «Hawaaruntsalla akko hyanido?» ga7i tawida.

25 Ye wode fettii asi unttago yi7i, «Yikke, yin accide asuntsi Xoozze
Keetstsite eqqii asuntsana tamaarssane» yaga7i unttis ohida.
26 Xoozze Keetstsite wottaddaruntsana kiittize fa wottaddaruntsara
hyanggi hawaaruntsana ki7ida. Yezin un fana asuntsi shuchchara dhogoda
ga7i zhashtide gisho unttana aaddashi ki7ida.
27 Un hawaaruntsana ki7i, shiiqide shanggunts tiintte essin kahinunts
hyalaqize unttago,
28 «Yinttana nuunii ye atstse suntsite tamaarssaame gaar mintstsii kiit-
tikaane? Yikke, yin timirttito Yerusalaame katama ubba yeltstsida. Ye
atstse shemppitis nuna galisades koyanene?» yaga7i oocida.
29 Phexiroosaran hyankko hawaaruntsara unttis mahite, «Nuunii asis
kiitinttodannippa Xoozis kiitinttodes beezane.
30 Masqalalla yin suxxii wodhide Yesuusa nu adunts Xoozze hyayqoppa
dentsida.
31 Isra7eeluntsi nagarappa maaqqade gaaran un nagartta atto ga7inttode
gaar Xoozii Yesuusa ahizayan ashshizaya mahi bonchchora faappa mizaqi
zalar bettitsida.
32 Yinnis nu markka; mahi Xoozze fana kiitinttizuntsis inggide Geeshi
Ayyaanan markka» yagayda.
33 Shiiqide asuntsi yinno si7eze wode damma zhilidhdhii,
hawaaruntsana wodhodes qoppida.
34 Yezin as ubba gidda damma bonchchinttide, higge asttamaare
maaqqide, Gamaaliyale gaaze fettii Farisaawuze denddii eqqii
hawaaruntsana eerats gode bale kessode gaar kiittida.
35 Yinnippa suuba, shiiqide asuntsago, «Isra7eele asuntso, hyantsi
asuntsalla yin oochchodes qoppide bazitippa naaginttote.
36 Akkos gayko, hyannippa tiino Tewodaasa fana, ‹Ta damma› ga7i
denddin, oyddii xeet maaqqade asuntsi eera wolla maaqqida. Yezin eza
wodhin eza kaallize ubbuntsi laanttin fatstsoosse as maaqqii attida.
37 Yinnippa suuba, asuntsi faydinttide wode Galilappa yeze Yihuda
denddii gaama asuntsi fana kaallode gaar yiizida, yezin eza wodhin eza
kaallize asuntsi ubba lanttida.
38 Hyatten ta yinttis ohine; hyantsi asuntsappa shaginttote; unttana
bochchippete. Akkos gayko, hyanna qoftton hyanna oochito asi oochchize-
baz maaqqiko dhaboda.
39 Yezin hyanna qofttan hyanna oochita Xoozappa yi7idebaz maaqqiko,
yin unttana dhabssodes dandda7oos. Turippa yin Xoozara kaccinttitera
benttaame fana» yaga7i ohida. Yinnii gisho, shiiqide asuntsi Gamaaliyale
zoridanno ekkida.
40 Hawaaruntsana hyankka faago xeegii alanggara garafizida. Yinnippa
suuba, unttago, «Yesuusa suntsito lam7intsa ohippete» ga7i billii dakkida.
41 Yesuusa suntsiti gisho un borintte beezzebaz maaqqidanno erize gisho
shanggunts tiinoppa ufayttitera kezida.
42 Un ubba wode Xoozze keetstsan as keetstsan Yesuusa E Kiristtoosa
maaqqidanno tamaarssen sabbaken ashshikaaya.

6

Laappun diyaqonaatuntsi doorintto

1 Ye wode kaallizunts faydita gaanggi gaanggi hyanggodera, Girike
doona ohinttize Ayhuduntsi Yihuda gidda yelintti yeze Ayhuduntsalla

5:28 Maato. 27:25

zuuzinggida. Akkos gayko, Girike doonara ohinttize Ayhuduntsi, «Awaras ingginttize katsite nu azinii baayze maachuntsi qohinttida» yagayda.
2 Taphpho lam77i hawaaruntsi woosa keetstsa as ubba xeegii, «Nu Xoozze qaala ohizanno ashshii katstsa muuzanna nuus beezoos.
3 Yikke, ishuntso, lo77o oochara, Geeshi Ayyaanaran cinccatitsara kumide laappun asuntsana yin giddappa doorote; nuunii unttana hyanna oochitis shuumoda.
4 Yezin nuunii, ubba wode Xooz woosaran qaala tamaarssera minggoda» yagayda.
5 Hawaaruntsi ohide ohita asuntsana ubba ufayssida. Yinnii gisho, ammanon Geeshi Ayyaana kumide Isxifaanosa, Filphoosa, Phirokoroosa, Niqaarona, Ximoona, Pharmmeenan Ayhude ammano gelii maaqqide Anxookiya Niqolawoosa doorida.
6 Unttana hawaaruntsi tiino essin, hawaaruntsi unttalla kushe gaddii Xooz woossida.
7 Xoozze qaala dalggitter hyanggida. Yerusalaame yeze ammanzunts faydita loytsii gaanggitter hyanggida; gaama kahinuntsin ammanida.

Isxifaanosa aykintte

8 Isxifaanosa aadho keehatitsaran wolqqara kumii asunts gidda gaama qofize bazin kille baz oochchane.
9 Arotitsappa kezide Ayhude woosa Keetstsa asuntsi Qereenappan Iskkinddiriyappa Kilqiyappan Iisiyappa yi7ide fettii fettii asuntsi denddii Isxifaanosara lallida.
10 Yezin Isxifaanosa ohite yeze cinccatitsiton Ayyaanza un ixxodes dandda7ikaaya.
11 Yinna wodite un, «Musen Xoozin E cashshadera si7ida» gaaze worddo asuntsana dentsida.
12 Yinnii gaar yiizii asuntsana, cimuntsanan higge asttamaaruntsana eella afa dentsitsida. Isxifaanosa aykkii Shanggo tiino kanggida.
13 Eella afa faydide worddo markkuntsi, «Hyay atstse hyanna Geeshi Keetsiton Muse higgiton mahi mahi cazhane.
14 E, ‹Hyay Naazirete Yesuusa, hyanna Xoozze Keetsito laloda; mahi Muse nuus inggide higgito laammoda› yagaaze worddo markka essida» yagayda.
15 Shanggo shiiqite bettide asuntsi ubbanna Isxifaanosa loytsii be7ize wode E sintta kiitanchcho sino maaqqii benttida.

7

Isxifaanosa ohe

1 Kahinunts hyalaqize Isxifaanosago, «Hyanna turo?» yaga7i oocida.
2 Isxifaanosa, «Ta ishuntson, ta aduntso, si7ote! Nu aday Abrahama Kaarane yessades hyammadannippa tiino Masephexoomiya yessadera, bonchcho Xoozze ees qonccii,
3 ‹Ne gaditippan ne iginuntsappa shaakkintti ta nena beezze sa7a qito› yagayda.
4 Ye wode Abrahama Kalddaawyane gadeppa kezii Kaarane sa7a yezida. E aday hyayqqidannippa suuba Xoozii eza hyanna sa7ite hyatte yin yezanne ki7ida.

7:2 Medho 12:1 **7:4** Medho 11:31; 12:4

5 E hyanna gaditippa melle atto yezin toher yedhdhize bessin Abrahamas
inggikaaya. Yezin na7a eesi baayze wode Xoozii hyanna sa7ite eesin E
kochchitis laattode bessi mahi inggodanno qaala gelida.
6 Xoozii Abrahamago, ‹Ne kochchita melle sa7a zaqqotitsa yessada; ize
oyddii xeet bere un aro maaqqii aqode fanan un7inttode fana ohida.
7 Yezin ta ne kochchito ahize worzhuntsalla firddoda. Yinnippa maaqqii,
un yinna gaditippa kezii hyanne taas goynoda› gayda.
8 Xoozii Abrahama kochchita garrazinttode gaar eera caaqin, Yisaaqa
yelinttide osfuntsa qammite garrazinttida. Yisaaqa Yayqooba yelida; mahi
Yayqooba taphpho lam77i fa na7untsana, zartii ade maaqqiduntsana
garrazida.
9 «Yayqooba na7untsi Yoosefa ixxii Gibxxe gade arotetsis bayzida, yezin
Xoozze eera yene.
10 Eza, E madhiti ubbappa kessida. Gibxxe kaat Faroona tiino saban
cinccatitsin eesi inggida. Gibxxe kaati Yoosefas Gibxxe sa7an fa keetstsito
ubba ahode fana adetitsi wolqqa inggida.
11 «Gibxxen Kanaane sa7a ubba naye gelii gaama asi waytsida. Ye wode
nu aday Yayqooba na7untsi katstsa denggodes dandda7ikaaya.
12 Yayqooba Gibxxe sa7a katstsa yezanno si7i nu aduntsana tiino yeyga
dakkida.
13 Lam7intsa hyanggite Yoosefa fa ishuntsis fana erisida. Gibxxe kaatizen
Yoosefa kochchito erida.
14 Yoosefa fa aday Yayqoobaran fa kara asuntsana, laappun tam ichchin
asuntsana faago ye7ode gaar dakkii ki7izida.
15 Yayqooba Gibxxe sa7a wodhdhida; ezin E na7untsi ize hyayqqida.
16 Un ahita yinna bessitippa Seekeme tookkintti hyanggi, ize Abrahama
Emoore na7untsappa gaama birara wonggide boozite mooginttida.
17 «Yezin Xoozii Abrahamas inggoda gaydanno folize wodita yellodes
ukkide wode Gibxxe sa7a yeze nu asuntsi gaanggi gaanggi hyanggida.
18 Yinnippa suuba, Yoosefa eroosse melle kaati Gibxxe sa7a ka7itida.
19 Ye kaatize nu kochchito genii eerats na7untsi hyayqqode fanan unttana
bale kessii olode fana nu aduntsana un7itsida.
20 «Yinna wodite Muse yelinttida; E Xoozze tiino gaama lo77o bishshar
yeze na7a. Fa aday keetstsa hyaydzdzii agina yellodes diccida.
21 Muse kanggi hyaatsi gaxa gaddide wode Gibxxe kaat naata denggi ekkii
faas na7a mahi eza dichchida.
22 Muse Gibxxuntsi eratitsi ubba tamaarii oheran oocharan mintsii as
maaqqida.
23 «Muses laytsita oyttam kumide wode fa ishuntsana, Isra7eeluntsana
be7ades fa wozintte qoppida.
24 Isra7eeluntsappa feta Gibxxe atstse qohodera bi7i ye Isra7eele atstsa
maaddii, ye qohiza Gibxxe atstsa wodhii kushe mahida.
25 Muse fa ishuntsana fa baggara Xoozii ashshodes yiizanno un tiiroda
gayda, yezin un tiirikaaya.

7:5 Medho 12:7; 13:15; 15:18; 17:8 **7:6** Medho 15:13-14 **7:7** Keze 3:12 **7:8** Medho 17:10-14; 21:2-4; 25:26; 29:31-35 **7:9** Medho 37:11, 28; 39:2, 21 **7:10** Medho 41:39-41 **7:11** Medho 42:1-2 **7:13** Medho 45:1; 16 **7:14** Medho 45:9-10, 17-18; 46:27 **7:15** Medho 46:1-7; 49:33 **7:16** Medho 23:3-16; 33:19; 50:7-13; Iya. 24:32 **7:17** Keze 1:7-8 **7:19** Keze 1:10-11; 22 **7:20** Keze 2:2 **7:21** Keze 2:3-10 **7:23** Keze 2:11-15

26 «Wonttistti wode lam77i Isra7eele asuntsi fete fetera hyadhinttodera
denggi unttana giigissades koyi, ‹Asuntso, yin wolis ishe; akkosi fete feta
qohe?› yagayda.
27 «Yezin fa laggiza qohize Musego, ‹Nena nuulla ahize asin daynna
mahide oode?
28 Ne omatse Gibxxe atstsa wodhidannigaara tana wodhodes koyane?›
yaga7i Muse urqqii dakkida.
29 Muse yinno si7ide wode Gibxxeppa bettii Miidiyaame sa7a bete asi
maaqqii yezitera lam77i dhiiratsi na7untsana yelida.
30 «Laatstse kiitanchcho oyttam bereppa suuba Siina dere kale yeze akko
baayze ganasa zhil7o kube gidda eexize tama loxe gidda Muses benttida.
31 Muse fa bi7idanne gaama qoppii, loytsii be7ades zhil7o kube kale
shiiqii yezin, Laatstse qaala,
32 ‹Taanii ne aduntsi, Abrahama Xooz, Yisaaqa Xooz, Yayqooba Xooz›
yaga7itera Musego yi7ida. Muse zhashimora goqii be7ades dandda7ikaaya.
33 «Laatstsi Musego, ‹Neenii eqqide sa7ita geeshi maaqqide gisho ne tohite
yeze caammito kesso.
34 Taanii Gibxxe yeze ta asunts madharan firddara un7inttizanno bi7ida.
Un uuftto si7i unttana ashshodes wodhdhida. Hyatte hyayga! Ta nena
Gibxxe kiittoda› yagayda.
35 «Isra7eeluntsi hyaya Muse, ‹Nena nuulla hyalaqan daynna mahide
oode?› yaga7i ixxidanno hyay atstsa zhil7o kube gidda eesi benttide
Kiitanchchuntsi baggara hyalaqan ashshiza mahi Xoozii kiittida.
36 Hyay atstse Muse Isra7eeluntsana Gibxxeppa kessii gaama qofize bazin
kille baz oochchii unttana Gibxxe sa7a, Erttera Abban, akko baayze ganasa
oyttam bere kaalitsida.
37 «Hyay atstse Isra7eele asuntsago, ‹Xoozii tana dentsidanni fana yin
kochchitii giddappa ta gaar nabe yinttis dentsoda› gayday eza Muse.
38 Akko baayze ganasa shiiqide Isra7eele asuntsara yeziday, nu aduntsara
yeziday Siina Derizella ees ohide kiitanchchuntsara yezide Muse eza. Yeyzi,
Xoozze de7o qaala nuus inggodes ekkida.
39 «Yezin nu mayzuntsi Muses kiitinttodes kadhikaaya; eza ixxii suub
Gibxxe maaqqades amudhdhida.
40 Mahi Aaronan, ‹Nuna kaalitsize eequntsana nuus medhdho. Akkos
gayko, hyayni nuna Gibxxeppa ki7ide Muse, wayezako nuunii eroos›
yagayda.
41 Ye wode hyarina aazizi eequntsana medhdhida. Yentsi eequntsis
zharsho zharshi fa kushite oochchide oochita un qoftti fana hyanide gisho
ufayttida.
42 Yezin Xoozii unttis bantte mahida. Un salo xoolintto goynode gaar
unttana olii ashshida. Nabunts maxaafite,
« ‹Isra7eele asuntso, oyttam bere ubba
akko baayze ganas sa7a shukkide hyarsin
zharshide zharshito taas shiishidaane?
43 Yin, yinttis goynodes kesside Moloke dunkkaane
Refaane ga7inttize yin eeqize xoolintto misile tukkida.
Ta yinttana Baabilooneppa
gode dakkoda› ga7intti xaafinttida.

7:29 Keze 18:3-4 **7:30** Keze 3:1-10 **7:35** Keze 2:14 **7:36** Keze 7:5; 14:21; Faydo 14:33 **7:37** Mahe 18:15, 18 **7:38** Keze 19:1—20:17; Mahe 5:1-33 **7:40** Keze 32:1 **7:41** Keze 32:2-6 **7:42** Amo. 5:25-27

44 «Nu aduntsis akko baayze ganasa markka dunkkaane yene. Ezan
Xoozii Muse kiittidannigaaran eza beezidanni gaaran medhdhida.
45 Mahi nu aduntsi yinna dunkkaantto fa aduntsappa ekkii Xoozii tiino
bay7ide Ayhude maaqqoosse asunts gadito aykkide wode Iyyaasura yeyga
ekkii gelida. Ye dunkkaaniza Dawute wode yellodes yinna besite yezida.
46 Dawute Xoozappa nashshinttida. Mahi Yayqooba Xoozzes yessade
keetstsi keexades Xooz woossida.
47 Yezin eesi keetstsi keexxide Solomona.
48 «Maaqqikon, Ubbappa kattara yeze Xoozze asi keexxide keetstsa yezoos.
Nabize gaydanni gaar,
49 « ‹Salo taas araata,
sa7an ta tohita yedhdhize bessi.
Yeezin, taas yin akko gaarize keetstsi keexxode?
Woy ta shemppize besita aba?
50 Hyanno ubba ta kushite medhdhika?› yagayda Laatstsi.
51 «Yin wayde si7oosse aso? Yin wozintta Xoozze qaala ekkodes akkosi
ixxido? Yin hyayta akkosi tullido? Yin, yin aduntsi gaar ubba wode Geeshi
Ayyaana ixxane.
52 Nabunts giddappa yin aduntsi bay7ikaayze oode? Xillizay yo7odanno
tiinidhii ohiduntsana wodhida. Hyatte yin eza aatsii inggi wodhida.
53 Yin Kiitanchcho kusheppa Xoozze higgito ekkida, yezin kiitinttikaaya»
yagayda.

Isxifaanosa shuchchara dhogintte

54 Un yinno si7ide wode fa wozintte Isxifaanosalla gaama zhilidhdhi, fa
doontto dha7i manddida.
55 Yezin Isxifaanosa Geeshi Ayyaanara kumii, Salo ude bi7i, Xoozze
bonchchiton Yesuusa Xoozze mizaqi zalara eqqidanno bi7ida.
56 «Yikke, taanii salo bugunttin, As Na7ay, Xoozze mizaqi zalara eqqidaya
bi7ida» yagayda.
57 Fa qaaltto dhoqi yiizii wuysittera, fa hyayito aykkii fettilla eego
woxxida
58 Eza katamappa gaxa kessii, shuchchara dhogida. Markkuntsi fa ma7ito
fettii Saawula gaaze na7atitsi atstse kale gaddida.
59 Isxifaanosa, «Ta Laatstso Yesuusa, ta shemppito ekko» yaga7i xee-
godera un eza shuchchara dhogane.
60 Bunqqunttii, fa qaaltto dhoqi yiizii, «Ta Laatstsayo, hyanna nagartto
unttis atto ga7o» yagayda. Yinno yaga7i maaqqii hyayqqida.

8

Saawula ammanzuntsana bay7ida

1 Saawula Isxifaanosa wodhe qofite gelida. Ye wode Yerusalaame yeze
woosa keetstsite damma bay7e denddida. Hawaaruntsap attin ammanze
ubbuntsi Yihuda sa7an Samaara sa7a lalinttida.
2 Fettii fettii Xooz asuntsi Isxifaanosa moogida; mahi ees damma
yeekkida.
3 Yezin Saawula woosa keetsito lalodes koyane. Ubbunts kara wutii gelii,
ammanze dhiiratsuntsanan maachuntsana gochchii kessii achi keetstsa
geltsane.

7:44 Keze 25:9, 40 **7:45** Iya. 3:14-17 **7:46** 2 Sam. 7:1-16; 1 Zeena 17:1-14 **7:47** 1 Kat. 6:1-38; 2 Zeena 3:1-17 **7:49** Isa. 66:1-2 **7:51** Isa. 63:10 **8:3** Hawa. 22:4-5; 26:9-11

Wonggele Samaara sabbakinttida

4 Lalinttide ammanzuntsi qitide bessa ubba qaala ohine.
5 Filphoosa Samaara katama gelii Kiristtoosa baz asuntsis ohida.
6 Gaama asuntsi Filphoosa gaydanno si7ide woden E oochchide kille bazito bi7ide woden eza akaakii si7ida.
7 Tuna ayyaana uukki gaama asuntsappa kezida; mahi gaama tohe gundduntsin wobbuntsin bilinttida.
8 Yinna katamite yeze asuntsi damma ufayttida.
9 Yezin Simoona gaaze fettii atstse yinna katamite yene. E, Taanii damma ga7i Samaara asuntsana maridhdhitera gaama qofizittera gam77ida.
10 Eeratsappa damma yellodes yeze asuntsana ubba, «Damma Xoozze wolqqita hyanno» ga7i eza si7ine.
11 Gaama wodeppa aykkii maridhittera Samaara asuntsana gaama qofize gisho asuntsi eza si7ine.
12 Yezin Filphoosa Xoozze ka7itumon Yesuus Kiristtoosa suntsitibaz dhiiratsuntsisin maachuntsis ohin, un E baz ammanii xammaqinttida.
13 Mahi Simoonan fa ommite ammanii xammaqinttida. Filphoosar wolla hyanggide bessa ubba oochinttize damma kille baz bi7i gaama qoppida.
14 Yerusalaame yeze hawaaruntsi Samaara asuntsi Xoozze qaala ekkidanno si7ide wode Phexiroosan Wahannisan unttago dakkida.
15 Phexiroosan Wahannisan hyanggi, ammanzuntsi Geeshi Ayyaana ekkode gaar unttis Xooz woossida.
16 Akkos gayko, Samaara asuntsi Laatstse Yesuusa suntsite xalaala xammaqinttidap attin unttappa fetellan Geeshi Ayyaana hyaga wodhdhikaaya.
17 Ye wode Phexiroosan Wahannisan fa kushito unttalla gaddin, un Geeshi Ayyaana ekkida.
18 Hawaaruntsi fa kushito unttalla gaddin, unttis Geeshi Ayyaana inggintidanno Simoona bi7ide wode Phexiroosasin Wahannisas miishe ki7i,
19 «Taanin ta kushito gaddize ubbuntsi Geeshi Ayyaana ekkode fana hyanna adetits wolqqito taasin inggoya» yagayda.
20 Yezin Phexiroosa eego, «Ne Xoozze imotitsi miishera ekkodes qoppide gisho ne miishita neera dhabo.
21 Ne wozintta Xoozze tiino likke maaqqikaayze gisho nees hyanne gisho woy ixa baaya.
22 Yikke, hyanna ne wozina iitatitsiti gisho nagarttippa maaqqo. Ne wozintte yeze iita qoftto Xoozii atto gawude gaar Laatstsa woosso.
23 Akkos gayko, neenii iita ixxeran nagara achchara yezanno ta be7ine» gayda.
24 Simoona mahi, «Yin ga7idannippa fettin tana yellaame gaar taas Laatstsa woossote» yagayda.
25 Phexiroosan Wahannisan markkidhidannippan Laatstse qaala ohidannippa suuba Yerusalaame maaqqida. Samaara yeze gaama guta Wonggele ohida.

Filphoosa Tophphe moorinna xammaqida

26 Laatstse kiitanchcho Filphoosago, «Denddii Yerusalaameppa Gaaza kanggize akko baayze ganasa ogizera hyanggo. Yinna ogita yeekka zalara yene» gayda. 27 Filphoosa denddii qitida. Hinddeko gaaze Tophphe kaattis I miishito ubba naagize Tophphe asi yene. Ezin goynodes Yerusalaame yi7ida.

28 Fara gaarella bettii, Yerusalaameppa fa sa7a maaqqitera nabe Isayaasa
maxaafe nabbabane.
29 Geeshi Ayyaana Filphoosago, «Ye gaarizego hyanggi E kale shiiqo»
yagayda.
30 Yeezin Filphoosa woxxii hyanggi yellize wode moorinnize nabe
Isayaasa maxaafeppa nabbabodera si7i, «Ne nabbabizanna nees gelane?»
yagayda.
31 Moorinnize «Taas ohi geltsize as baayzin wayzi gelode?» yagayda. Fara
gaarzella kezii bettode fana Filphoosa woossida.
32 Moorinnize nabbabize maxaafe kifilize,*
«E duro fana shukinttodes izhinttida;
Duro na7a fa isintsito meedizunts tiino si77i gaazanni fana,
ezin fa doontto bugikaaya.
33 E toochinttida; ees xillo firdda dhabida.
E de7ita hyanna sa7itippa hyal7ide gisho
E yeletuntsappa oonii ohode?» gayda.
34 Moorinnize mahi Filphoosago, «Nabize obaz ohe? Fa baz ohinen woy
melle asi baz ohine? Taas ohoya» gayda.
35 Filphoosa mahi, Xoozze qaala yinna besstippa aykkii, Yesuusa baz
ohize Wonggele ees ohida.
36 Un hyanggiter hyaatsi yeze bessa yellida. Moorinnize, «Hyaatsi hyanno
bo7o; ta xammaqinttaame fana akko kayze?» gayda.
37 Filphoosa eego, «Neenii ne kumutsi wozinappa ammaniko
dandda7ane» gayda.
E mahi, «Yesuus Kiristtoosa Xoozze Na7a maaqqidanno ta ammanane»
gayda.
38 Gaarize eqqode fana moorinnize kiittin, lam77untsi wodhdhii hyaat-
stsa gelida; Filphoosan eza xammaqida.
39 Un hyaatsitippa gaxa kezide wode Laatstse Ayyaana Filphoosa qop-
pikaayzin ekkida. Lam7intsa moorinnize Filphoosa bi7ikaaya, yezin fa
ogito ufayttiter qitida.
40 Filphoosa Azaaxone benttida. Mahi Qisaariya ye7ode wontsis katamar
wutii Wonggele markkidhida.

9

Saawula Kiristtoosa ammanida
(Hawa. 22:6-16; 26:12-18)

1 Ye wode Saawula Laatstsi tamaaruntsana wodhodes manddii kahinunts
hyalaqizego qitida.
2 Laatstse ogito kaallize dhiiratsuntsanan maachuntsana denggiko, ac-
citera Yerusalaame ko7odes, Demasqqo yeze Ayhude woosa Keetstsis
dabddaabbe xaafinttode gaar eza woossida.
3 E hyanggi, Demasqqo katama yellodes ukkodera, qoppikaayzin saloppa
damma foo7o E kantte foo7ida.
4 E sa7ite gol7in, «Saawula, Saawula, akkos tana bay7e?» gaaze qaala
si7ida.
5 Saawula, «Laatstso, ne oode?» yaga7i oocida.
«Taanii, ne bay7ize Yesuusa» yagayda.

* **8:32** Isa. 53:7-8 8:37 Faydo 37 gidda yeze qoftto zaga Grike maxaafuntsi gujjikaaya.

6 Laatstsi eego, «Denddii katama gelo; ne oochchodes koshshize baz ize
nees ohoda» yagayda.
7 Saawulara ogito hyanggize asuntsi akkon ohikaayzara eqqii attida.
Ootsito si7ine, yezin oona yezakon bi7ikaaya.
8 Saawula gol7ide bessitippa denddii be7ize wode E aafita dengganxida.
Yinnii gisho, un E kushito aykkii kaalitsi Damasqqo geltsida.
9 Hyaydzdzii qamma yellodes E be7ades dandda7ikaaya; akkon
mu7ikaaya; uzhikaaya.
10 Damasqqo gidda fettii Hananiya gaaze Yesuusa tamaarize yene. Laat-
stsi qonccitsara, «Hananiya» yaga7i xeegida.
Hananiya mahi, «Ta Laatstso, yoo» yagayda.
11 Laatstsii eego, «Denddii moolo ga7inttize ogito hyanggi, Yihuda keetstsa
Saawula gaaze Terseseppa ye7eze atstsa koyo; Saawula hyatte woosalla
yene.
12 Mahi Hananiya gaaze atstse gelii, Saawula lam7intsa be7ade gaar fa
kushito eella gaddodera qonccitsara bi7ida» yagayda.
13 Hananiya mahi, «Laatstso, Yerusalaame ne geeshi asuntsalla ye atstse
akko gaar iita baz oochchezako ta gaama asappa si7ida.
14 Mahi Damasqqo gidda ne suntsito xeegizuntsana ubba accodes, kahi-
nunts hyalaquntsi ees adetits wolqqa inggidda» yagayda.
15 Yezin Laatstsi eego, «Saawula Ayhude maaqqoosse asunts tiino,
kaatuntsi tiinon Isra7eele asunts tiinon, ta suntsito tookkodesin taas
oochchodes doorinttide miishe maaqqide gisho ne eego qito.
16 Akkos gayko, ta suntsiti gisho E wantsi madha ekkodes koshshizako ta
eza beessada» yagayda.
17 Hananiya hyanggi, keetstsa gelii, fa kushito Saawulalla gaddii, «Ta ishe
Saawula, ne yi7ize ogite nees benttide E Laatstse Yesuusa, ne be7ade gaaran
Geeshi Ayyaanara kumode gaar tana kiittida» gayda.
18 Ellisii, Saawula afttippa fettii quro fana yeze baz wodhdhin, Saawula
lam7intsa bi7ida. Mahi denddii xammaqinttida.
19 Katstsa mu7i minggida. Damasqqo gidda yeze tamaarutsara eeratsi
qamma gam77ida.

Saawula Damasqqo tamaarssida

20 Ellisii Saawula, «Yesuusa Xoozze Na7a» yaga7i Damasqqo gidda yeze
Ayhude woosa keetstsa qaala tamaarssida.
21 Yinno si7ize ubbuntsi qoppii, «Hyay Yerusalaame Yesuusa suntsito
xeegizuntsana bay7izaya baane? Mahi hyayga yi7idanna unttana accii,
kahinunts hyalaquntsi tiino kanggodes baane?» yagayda.
22 Yezin Saawula qaala ohera miinggiter hyanggida. Yesuusa, E Kirist-
toosa maaqqidanno qonccizi ohide gisho Damasqqo gidda yeze Ayhuduntsi
ees mahodebaz dhabida.
23 Gaama qammappa maaqqii Ayhuduntsi shiiqii, Saawula wodhodes
zorinttida.
24 Yezin Ayhuduntsi fana wodhodes qoppidanno Saawula erida. Un eza
wodhodes qamman awaran katama furtsite naagane.
25 Mahi E tamaaruntsi eza qamma kanggi, gimbbe gase wulunqqera
kessii daachchora ketstsida.

Saawula Yerusalaame tamaarssida

9:23 2 Qoro. 11:32-33

26 Saawula Yerusalaame yellide wode ammanzuntsara yellinttodes qoppida. Yezin E Kiristtoosa ammanidanna unttis turo aazanxi ixxin ees zhashtida.
27 Yezin Barnnabaasa Saawula hawaaruntsago kanggida. Oge Laatstsi wayzi qonccezakon ohizezako, mahi Saawula Damasqqo gidda Yesuusa suntsite zhashtikaayzara wayzi qaala ohezako unttis geeshi ohida.
28 Saawula Yerusalaame wutii Laatstse suntsite zhashtikaayzara qaala ohitera, hawaaruntsara wolla yezida.
29 Mahi Saawula Girike doona ohize Ayhuduntsara ohintti lallida. Yezin un eza wodhodes koyda.
30 Ammanze asuntsi yinno si7i, Saawula Qisaariya kanggi Terseese dakkida.
31 Yihuda, Galilan Samaaran ubba gidda yeze woosa keetsita sarora yezida. Mahi minggida; Laatstsis zhashtiter Geeshi Ayyaana miintsitsodera gaanggitter hyanggida.

Phexiroosa Liidan Iyoophen tamaarssida

32 Phexiroosa sa7a ubba wutii Liida yeze ammanze asuntsago yellida.
33 Ize osfun bere kumutsi wobbii yiitsa woy7i yeze Eeniya gaaze atstsa denggida.
34 Phexiroosa, «Eeniya, Yesuus Kiristtoosa nena fatstsoda; denddii ne yitsito dentso» yagayda. Ezin ellisii denddii eqqida.
35 Liidan Saaronan yeze asuntsi ubba Eeniya bi7i, Laatstsago maaqqida.
36 Iyoophe katama fettii Xaabito gaaze ammanzanna yene. (Xaabito ga7inttizanna gen77e ga7intte) Iza fa yezide wodite ubba lo77o baz oochiteran dahuntsana maaddite yezida.
37 Ye wode iza hyargginttii hyayqqin, asuntsi I ahito meeccii, fooqella kessii woytstsida.
38 Liida Iyoophes kale. Ammanzuntsi Phexiroosa Liida yezanno si7i, «Woy7a nuugo ellisii yo7o» yagaaze kiita lam77i asara eego kiittida.
39 Yinnii gisho, Phexiroosa denddii, unttara qitida. Yeyga yellin, fooqella yeze kifilite eza geltsida. Azini baayze maachuntsi Phexiroosa kantte eqqii yeekkitera Dorqqa unttara faxa yezitera oochchide qamistton afultto ubba Phexiroosa beezida.
40 Phexiroosa unttana ubba bale kessii, bunqqunttii Xooz woossida. Mahi ahitigo maaqqii, «Xaabite, denddo» yagayda. Xaabita fa aafto bugii Phexiroosa bi7i, denddii bettida.
41 Phexiroosa izo fa kushite katizii dentsii essida. Yinnippa maaqqii, ammanzuntsanan azinii baayzuntsana xeegii, un tiino shiishida.
42 Hyanna ohita Iyoophe katama ubba yellida. Gaama asuntsi Laatstsa ammanida.
43 Phexiroosa Iyoophe Simoona gaaze qole hyaashize kara gaama wode gam77ida.

10

Phexiroosan Qornneliyoosan

1 Qisaariya, «Xaaliya ola asuntsana» ga7inttize olinttizunts gidda fettii Qornneliyoosa ga7inttize mato hyalaqa yene.
2 Qornneliyoosa fa kara asuntsara Xooz goynizen zhashtize asi, dahuntsanan maaddane, mahi ubba wode Xooz woossane.
3 Fettii wode uddufun saate kumizin Xooz kiitanchcho eego yi7i, «Qornneliyoosa» ga7i xeegodera E qonccitsara geeshi bi7ida.

4 Qornneliyoosa zhashtii Kiitanchchiza dakkii loytsii bi7i, «Laatstso, yinna akko?» yagayda.
Kiitanchchize mahi, «Ne woositan dahuntsana ne maaddidanna Xoozze tiino qofinttes yellida.
5 Hyatte asuntsana Iyoophe dakkii, Phexiroosa gaaze Simoona ki7izo.
6 Phexiroosa abba gaxa qole hyaashize Simoona kara zaqqottetsi bettida» gayda.
7 Qornneliyoosa faas ohide kiitanchchize qitin, fa aruntsappa lam77untsana Xooz goynize fa kale wottaddaruntsappa feta xeegii,
8 unttis ohi Iyoophe kiittida.
9 Wonttisti wode un hyanggi, Iyoophe katama ukkodera izipun saate gaar yezin Xooz woossodes Phexiroosa fooqella kezida.
10 E naydhdhii katstsa maades koyda, yezin katstsa kaxxodera E ayyaanara maaqqii qonccitsi bi7ida.
11 Salo bugunttin, damma afula aazize baz oyddii zalara aykkinttii wodhdhodera E bi7ida.
12 Iza besite oyddii tohera yeze gurdde xootsi, sazara gochinttize medhetitsin salo landda ubba yene.
13 Ye wode «Phexiroosa, denddii eqqii shukkii mo7o» gaaze qaala eego yi7ida.
14 Yezin Phexiroosa, «Laatstso, ade! Ta tuna baz mulon mu7i eroos» gayda.
15 Mahi, «Xoozii geeshidanno ne tuna ga7ippe» gaaze qaala lam7intsa eego yi7ida.
16 Yinnan, hyaydzdzii tohe yi7idannippa maaqqii ye damma afula aazize ellisii ude salo ekinttida.
17 Phexiroosa fa be7eze qonccitsiti bilitsita, «Akko maaqqad yessa?» ga7i fa wozintte qoppodera, Qornneliyoosa kiitteze asuntsi Simoona kara oocii denggi bale eqqida.
18 Fa qaaltto un dhoqi yiizii, «Phexiroosa gaaze Simoona zaqqotits yeze hyanne yene?» yaga7i oocida.
19 Phexiroosa qonccitsara bi7idanno tawodera, Geeshi Ayyaana eego, «Hyaychche, hyaydzdzii asuntsi nena koyane.
20 Denddii wodhdho, ta unttana kiitteze gisho so7ikaayzara unttara qito» yagayda.
21 Phexiroosa asuntsago wodhdhii, «Yin koyze tana; akkos yi7idote?» yagayda.
22 Un mahi, «Nuna mato hyalaqize Qornneliyoosa kiittida. E xillo, Xooz goynize asin Ayhude asunts gidda ubba gaama bonchchinttide asi. Qornneliyoosa, nena fa kara ki7izii qaala neeppa si7ode fana geeshi kiitanchcho ees ohida» yagayda.
23 Phexiroosa asuntsana kara geltsii mokkida.
Wonttisti wode, denddii unttara qitida. Yoophe katama yeze ammanzuntsappa fettii fettii asunts eera wolla qitida.
24 Wonttistti wode, Qisaariya yellida. Qornneliyoosa fa iginuntsanan fa kale lagguntsana fettilla xeegii shiishii, Phexiroosa naagane.
25 Phexiroosa kara gelodes yi7adera, Qornneliyoosa eera yellintti E tiino gol7i ees goynodes koyda.
26 Yezin Phexiroosa, «Denddo, taanin ta ommite ne gaar asi» yaga7i eza dentstsida.

27 Phexiroosa Qornneliyoosara ohitera kara gelize wode gaama asuntsi shiiqidanno denggida.
28 E asuntsago, «Ayhude asi melle worzhara wolla maaqqades woy yellinttodes woga baayzanno yin erane. Yezin taanii ooden tuna woy geeshi ga7aame gaar Xoozii tana beezida.
29 Yinnii gisho, yin taago kiittin ixxikaayzara yi7ida. Hyatte tana akkos xeegizezako taas ohote» yagayda.
30 Qornneliyoosa, «Taanii hyayno oyddii qammappa tiino hyannii wode uddufun saate woosa woossodera, foo7ize ma7o ma77ide asi ta tiino eqqida.
31 E taago, ‹Qornneliyoosa, Xoozii ne woosito si7ida, neenii dahuntsana maaddidanno qoppida.
32 Yikke, asi Yoophe kiittii, Simoon Phexiroosa gaazaya xeegizo. E, Simoona gaaze qole hyaashize atstse kara abba gaxa bettida› yagayda.
33 Yinnii gisho, ta neego ellisii kiittida; ne yi7idanna lo77o. Yikke, Xoozii nena Kiittidebaz ubba si7odes hyatte nu ubbuntsi hyanne Laatstse tiino yene» yagayda.

Phexiroosa ohe

34 Kaallii, Phexiroosa, «Xoozii asis sino bi7i asi asappa shagoos.
35 Yezin asi ubba oona maaqqikon faas zhashtizayan xillo oocha oochchizella Xoozii ufayttizanno ta turo qoppida.
36 Xoozii, ubbuntsi Laatstsii maaqqide Yesuus Kiristtoosa baggara sarotitsi ohitera hyanna wonggeltto Isra7eele asuntsis kiittezanno yin erane.
37 Wahannisa xinqqate baz sabbakide wodeppa aykkii Galilan Yihuda sa7a ubba yellodes hyanidanno yin erane.
38 Xoozii Naazirete Yesuusa Geeshi Ayyaanara tizhii wolqqa inggida. Xoozii eera yeze gisho lo77o baz E oochchitera Xalahe kushe aqiduntsana ubba fatstsitera wutida.
39 «Ayhude sa7an Yerusalaame E oochchide ubbabazitis nu markka. Un masqalalla suxxii eza wodhida.
40 Yezin Xoozii hyaydzdzintsa wode hyayqoppa eza dentsii asuntsis qonccode gaar yiizida.
41 Yinna qonccitsita Xoozii tiino dooride markkuntsis fattin as ubbas maaqqoos. E hyayqoppa denddidannippa maaqqii eera mu7i uzhida.
42 Nu Wonggele asuntsis ohode gaaran faxa yezuntsallan hyayqqiduntsalla firddodes Xoozii shuumide Yesuusa maaqqizanno markkidhade gaar nuna kiittida.
43 Xoozii eza ammanize ubba nagartta, E suntsite atto ga7inttizanno nabuntsi markkidhane» yagayda.

Ayhude maaqqoosse asuntsi ammanii Geeshi Ayyaana ekkida

44 Phexiroosa hyaga yinna ohito hyaasikaayzin qaala si7ize ubbuntsalla Geeshi Ayyaana wodhdhida.
45 Phexiroosara Yoopheppa yi7ide ammanize garrazinttide Ayhude ubbuntsallan, Ayhude maaqqoosuntsallan Geeshi Ayyaana wodhdhidanno bi7i gaama qoppida.
46 Akkos gayko, un melle melle doonara ohiteran Xoozze dammatitsito sabbodera si7ida.
Ye wode Phexiroosa mahi,

10:34 Mahe 10:17

47 «Hyantses mahi nu gaar Geeshi Ayyaana ekkiduntsi xammaqinttaame
gaar hyaatsi kayode oode?» yagayda.
48 Un Yesuus Kiristtoosa suntsite xammaqinttode gaar unttana kiittida.
Yinnippa maaqqii, un faara eerats wode bettode gaar Phexiroosa woossida.

11

Phexiroosa fa oochchidanno Yerusalaame woosa keetstsis ohida

1 Hawaaruntsin Yihuda yeze ammanzuntsi, Ayhude maaqqoosuntsin
Xoozze qaala ekkidanno si7ida.
2 Phexiroosa Yerusalaame qitide wode garrazinttide ammanzuntsi,
3 eego, «Ne garrazinttikaayzuntsago gelii unttara katstsa akkos mu7ido?»
ga7i lallida.
4 Yezin Phexiroosa hyanidanno tiinoppa aykkii tarar tarar ohida:
5 «Taanii Yoophe katama Xooz woossittera qonccitsi bi7ida. Damma afula
aazize baz oyddii zalara aykkinttii saloppa wodhdhitera taago yi7ida.
6 Taanii dakkii loytsii E gidito be7ize wode oyddii tohera yeze gurdde
xootsuntsi, sazara gochinttize medhon salo landduntsana bi7ida.
7 ‹Phexiroosa, denddii, shukkii mo7o› gaaze qaala si7ida.
8 «Yezin taanii, ‹Laatstso, ade, tuna baz woy geezhikaayzebaz mulon
doonago shiishii eroos› yagayda.
9 « ‹Xoozii geeshidanno neenii tuna ga7ippe› yagaaze qaala lam7intsa
saloppa yi7ida.
10 «Yinna hyaydzdzii tohe hyanidannippa suuba, maaqqii ubba bazita
salo ude ekinttida.
11 Yinna saate hyaydzdzii asuntsi Qisaariyappa taago kiitinttii ta yeze
keetstsite yellida.
12 So7ikaayzara unttara qitode gaar Ayyaana taas ohida. Mahi hyanna
izippun ishuntsi Yoopheppa taara Qisaariya hyanggiduntsara Qornneliy-
oosa kara gelida.
13 Kiitanchcho E kara eqqii, ‹Yoophe kiittii Phexiroosa ga7inttize Simoona
xeegizo.
14 Nenan ne kara as ubba ashshize qaala E nees ohoda› gaydanno
Qornneliyoosa nuus ohida.
15 «Taanii ohe aykkize wode Geeshi Ayyaana tiino nuulla wodhdhidanni-
gaara unttallan wodhdhida.
16 Ye wode ‹Wahannisa hyaatsara xammaqida, yezin yin Geeshi Ayyaa-
nara xammaqinttoda› yagayde Laatstse qaaltta taas tiirinttida.
17 Xoozii nuus Laatstse Yesuus Kiristtoosa ammanzuntsis inggide imotit-
sito mahi izo Ayhude maaqqoosuntsisin inggiko, yeezin Xooz kayodes ta
oode?» yagayda.
18 Un yinno si7ide wode fa lallizanno ashshii, «Yinno maaqqiko, Xoozii Ay-
hude maaqqoosuntsin nagarappa maaqqii de7o yessade gaar ixa inggida»
yaga7i Xooz galatida.

Anxookiya woosa keetstsa

19 Isxifaanosa hyayqos yeltside bay7e gisho lalinttide ammanzuntsi qaala
Ayhudunts xalaalas ohitera Siroofinqe, Qoophiroosan Anxookiyan yellodes
wutida.

11:16 Hawa. 1:5 **11:19** Hawa. 8:1-4

20 Yezin Qoophiroosappan Qereenappan yi7ide fettii fettii ammanize asuntsi Anxookiya hyanggi, Laatstsi Yesuusa Wonggele Girike asuntsis ohida.
21 Laatstse wolqqa unttara yene; mahi gaama asuntsi ammanii Laatstsago maaqqida.
22 Yinna ohito Yerusalaame yeze woosa keetsita si7ide gisho Barnnabaasa Anxookiya kiittida.
23 Barnnabaasa Anxookiya qitide wode Xoozze aadho keehatitsi oocha bi7i ufayttida. Un ubbuntsi fa kumutsi wozintte Laatstse gidda miinggi yessade gaar unttana zorida;
24 yinnii gisho Barnnabaasa Geeshi Ayyaanaran ammanora kumide lo77o asi. Gaama asuntsi Laatstsa ammanida.
25 Yinnippa maaqqii, Barnnabaasa Saawula koyodes Terseese qitida.
26 Ize Saawula denggide wode Anxookiya ekkii yi7ida. Barnnabaasan Saawula woosa keetstsi asuntsara fettii bere mulo bettii gaama asuntsana tamaarssida. Tamaaruntsi Anxookiya woosa keetstsa «Kiristtaane» ga7intti tiinii xeeginttida.
27 Ye wode fettii fettii nabuntsi Yerusalaameppa Anxookiya wodhdhida.
28 Un giddappa Agaboosa ga7inttize denddii sa7a ubba damma naye kessadanno Ayyaana wolqqara tinbbite ohida. Yinna hyanidanna Roome Kaat Qalawudiyoosa wode.
29 Ammanzuntsi fete fete fa wolqqiti gaar miishe kessii Yihuda yeze ammanzutsis maade dakkodes qofa accida.
30 Un hyannigaara yeyzi, miishito Barnnabaasaran Saawularan woosa keetstsa cimuntsis dakkida.

12

Woosa keetstsalla damma baytsi yellida

1 Ye wode Kaat Heroodisa* woosa keetstsi asuntsappa bagguntsana bay7e aykkida.
2 Wahannisa ishe Yayqooba mashshara wodhida.
3 Yinna Ayhuduntsana ufayssidanno bi7i, gujjii Phexiroosan aytsida. Yinna hyanidanna boora Ba7ale bonchchize qammite.
4 Phexiroosa aykkii accida. Faasiga bonchchize woditippa maaqqii worzhunts tiino aatsodes qoppii, oyddii oyddii wottaddaruntsi eza naagode gaar taphpho izippun wottaddaruntsis aatsii inggida.
5 Yinnii gisho, Phexiroosa achi keetstsa naaginttane. Yezin woosa keetstsa asuntsi ees mintsii Xooz woossane.

Kiitanchcho Phexiroosa achi keetstsappa kessida

6 Heroodisa Phexiroosa asunts tiino shiishodannippa tiino qamma Phexiroosa lam77i zalara lam77i wottaddaruntsaran lam77i santsalaatara acinttii un gidda genttida. Naagizuntsi achi keetstsa furtsite eqqii naagane.
7 Tiirikaayzin Laatstse kiitanchcho benttida. Achi keetstsa foo7o foo7ida. Kiitanchchize Phexiroosa millito bochchii barkkizii, «Elle denddo» yagayda. Iira santsalaatan E kushtippa wodhdhida.

11:28 Hawa. 21:10 * **12:1** ***Kaat Heroodisa:*** Hyay Kaat Heroodisa, Heroodisa Agirpha gaazes anggissaya. E, 37-44 Maarotitsi Bere yellodes ahida. E kaat Heroodisas naazes na7a. Ezin hawaaruntsi oocha Zofa. 25 yezes ade. **12:4** Keze 12:1-27

8 Kiitanchchize eego, «Ne ma7ito ma77o, ne caammiton aatso» yagayda. Phexiroosa hyannigaara oochchida; kiitanchchize, «Ne laxinza ma77i tana kaallo» yagayda.
9 Phexiroosa achi keetstsappa kezii kiitanchchiza kaallida. Ees qonccitsi be7izegaara yi7idap attin kiitanchchize oochchize bazita turo aazikaaya.
10 Kiitanchchizen Phexiroosan tiinon lam7intsa naagize zabiza aadhii katama kanggize birita furtsitigo yellida. Furtsita unttis fa faas erii bugunttida. Un kezii fettii ogera hyanggodera kiitanchchize tiirikaayzin Phexiroosappa shaakkinttida.
11 Phexiroosas wozintta maaqqin, «Tana Laatstsi fa Kiitanchchiza dakkii, Heroodisa kushtippan naagii bettide Ayhude asunts ubbappa ashshidanno hyatte turo erida» yagayda.
12 E yinno akaakide wode gaama asuntsi wolla shiiqii Xooz woossize besite, Marqqoosa gaaze Wahannisa intta Mayrami kara qitida.
13 Ize bale eqqii xeegida. Fettii Rooda ga7inttize arita furtsito bugodes yi7ida.
14 Rooda Phexiroosa qaala maaqqidanno eride wode ufayssar kumii bale bugikaayzin suub woxxii hyanggi, «Phexiroosa bale eqqida» yaga7i asuntsis ohida.
15 Asuntsi iigo, «Ne zhaashtane!» yagayda. Rooda Phexiroosa maaqqidanno geeshi ohida. Un, «Ye E kiitanchcho» yagayda.
16 Yezin Phexiroosa bale eqqii xeegii ashshanxin asuntsi furtsito bugii eza bi7i gaama qoppida.
17 Yezin un si77i gawude gaar Phexiroosa fa kushite mallii Laatstsi achi keetstsappa eza wayzi kessezako unttis qonccizi ohi, «Hyanno Yayqoobasin ammanze asuntsis ohote» ga7i izip kezii melle bessa qitida.
18 Sa7a wonttize wode «Phexiroosa aba qitido?» ga7i wottaddaruntsi wol gidda gaama kacinttida.
19 Heroodisa Phexiroosa koyzin, E dhabide wode naagizuntsana qurii, unttana wodhode gaar kiittida. Yinnippa suuba, Heroodisa Yihudappa Qisaariya wodhdhii ize eerats wode bettida.

Heroodisa hyayqo

20 Heroodisa Xiroosa asuntsallan Sidoona asuntsalla gaama kaccida. Un wolla fettilla yi7i kaat moorinna Bilasxoosa maadinttode gaara woossii yee7e ga7izii faas cima mahi giigodes Heroodisago hyanggida. Un gadita katstsa kaatize gadeppa denggane yeshsha.
21 Heroodisa shuuminttide wode fa ka7itumo afultto ma77i, araatalla bettii asuntsis ohida.
22 Asuntsi, «Yinna Xoozze qaala, as qaala baaya» yaga7i uukkida.
23 Heroodisa Xooz bonchchikaayze gisho iira Laatstse kiitanchcho eza guuddin zaqilara mu7intti hyayqqida.
24 Yezin Xoozze qaala dicciteran dalggitera hyanggida.
25 Barnnabaasan Sawulan fa oochito faaddii Marqqoosa gaaze Wahannisa faara ekkii Yerusalaamep maaqqida.

13

Barnnabaasan Saawulan kiitinttida

1 Anxookiya yeze woosa keetstsa nabuntsin asttamaaruntsin yene. Un Barnnabaasa, Kartsi ga7inttize Simoona, Qereenappa yi7ide Lukiyosa, Kaat Heroodisara diccide Minaahenen Saawulan.

2 Un Laatstsi goynoderan xoomodera Geeshi Ayyaana, «Taanii xeegide
oochitis Barnnabaasan Sawulan taas shaakkote» yagayda.
3 Yinnii gisho, un xoomidaanippan woossidannippa maaqqii fa kushito
unttalla gaddii dakkida.

Barnnabaasan Saawulan Qoophiroosa qitida

4 Yinnii gisho, Geeshi Ayyaana unttana kiittida. Selewuqe hyanggida;
iippa markkabe gidda gelii Qoophiroosa hyaatsara teqinttide sa7a qitida.
5 Un Silmmaana yellii Ayhude woosa keetstsa Xoozze qaala ohida.
Wahannisa* maadditera unttara yene.
6 Un Qoophiroosa hyaatsara teqinttide sa7a aadhii Phaafu yellize wode
fettii worddo nabe Bar-Yesuusa gaaze Ayhude maro denggida.
7 Ye marize worzha ahize Sarggiyoosa Phawuloosa gaaze qofara yeze
atstsera yene. Sarggiyoosa Phawuloosa Barnnabaasan Sawulan faago
xeegii Xoozze qaala si7odes koyda.
8 Yezin Girike doonara marizay suntsitan «Elmmaasa» ga7inttane. E gade
ahize ammanaame gaar kayodes koyi Barnnabaasan Phawuloosan ixxida.
9 Yezin Phawuloosa gaaze Saawula Geeshi Ayyaanara kumii marizaya
dakkii bi7i,
10 «Naate, Xalahe na7ayo, iitatitsi ubba kumidayo, xillotitsi ubbas
morkkizayo, luule Laatstse ogito mirqqizanno ashshoso?
11 Yikke, hyatte Laatstse kushe neella yene. Ne qooqe maaqqada; eerats
wodes awa foo7o ba7aama» yagayda.
Iira qayqayon dhuman E aafto goozin, fa kushito aykkii kaalitsize as
koyitera wutida.
12 Gade ahize yinno bi7ide wode Laatstse baz tamaarssizanne gaama
qoppii ammanida.

Barnnabaasan Phawuloosan Phisidiya Anxookiya qitida

13 Phawuloosan eera yezuntsi Phaafuppa denddii, Phinfiliya yeze
Phergge markkabera qitida. Wahannisa unttappa shaakkintti Yerusalaame
maaqqida.
14 Yezin un Pherggeppa aadhii Phisidiya yeze Anxookiya yellida. Samb-
bata wode Ayhude woosa keetstsa gelii bettida.
15 Muse higgiton nabunts maxaaftan nabbabinttidannippa maaqqii Ay-
hude woosa Keetstsi hyalaquntsi, «Nu ishuntso, asi mintsitsize qaala yinttis
yezako asuntsis ohoyate» ga7i unttago kiittida.
16 Phawuloosa denddii eqqii fa kushtira mallitera, «Isra7eele asuntsis,
mahi Xooz goynize Ayhude maaqqoosse asuntso, si7ote.
17 Hyantsi Isra7eele asunts Xoozze, nu mayzuntsana doorida. Gibxxe
sa7a zaqqotitsa un yessadera, unttana gaantsi fa damma wolqqara Gibxxe
sa7appa unttana kessida.
18 Akko baayze sa7a oyttam bere gaar unttana dandda7ida.
19 Kanaane sa7a Ayhude maaqqoosse laappun ka7itumo kayi un gadito
fa asuntsana laattizida.
20 Yinna ubba hyanidannippa oyddii xeet ichintam bere maaqqida.
Yinnippa maaqqii Saamu7eela wode yellodes ahize daynna unttis inggida.

---

* **13:5** ***Wahannisa:*** Hyanna besite xaafinttide, hawaare Wahannisa maaqqikaayzin Wahannisa Marqqoosa ga7inttize Marqqoosa Wonggele xaafidaya. **13:17** Keze 1:7; Keze 12:51 **13:18** Faydo 14:34; Mahe 1:31 **13:19** Mahe 7:1; Iya. 14:1 **13:20** Mahe 2:16; 1 Sam. 3:20

21 Yinnippa maaqqii, un faas kaati inggode gaar woossin, Xoozii Biniyame
kochchappa Qiise na7a, Saawula oyttam bere ka7itode gaar unttis inggida.
22 Xoozii Saawula shaaridannippa maaqqii unttalla Dawute ka7itsida.
Xoozii Dawutebaz markkidhite, ‹Ta wozintti gaar maaqqidaya ta qoftto
ubba oochchiza Issey na7a Dawute denggida› gayda.
23 «Xoozii, taanii Dawute kochchappa Isra7eele asuntsana ufayssiza
ko7oda gaydanni gaar Yesuusa ki7ida.
24 Yesuusa yo7odannippa tiino Isra7eele asuntsi ubba fa nagarttippa
maaqqii xammaqinttode gaar Wahannisa qaala ohida.
25 Mahi Wahannisa fa oochchito folodes yi7ite asuntsago, ‹Tana oona ga7i
qoppete? Taanii yin naagize Kiristtoosa baaya, yezin ta E caamma billodes
taas beezoosse taappa suubite ye7ine› gayda.
26 «Ishuntso, Abrahama kochchuntso, mahi hyanne Ayhude
maaqqikaayzara Xoozis zhashtizuntso, hyanna ashshize qaaltta nuus
kiitinttida.
27 Akkos gayko, Yerusalaame yeze asuntsin un hyalaquntsi Yesuusa
erikaaya. Sambbata ubbanne nabbabinttize nabunts qaaltto tiirikaayze
gisho ezalla firddi nabuntsi ohide qaaltto folida.
28 Yesuusa wodhissades fettii miknaaten benttaanxin Philaaxoosa eza
wodhodes inggode gaar woossida.
29 Un Yesuusa baz Geeshi Maxaafite xaafinttidanno ubba folide wode
masqalappa eza ketstsii moogida.
30 Yezin Xoozii hyayqoppa Yesuusa dentsida.
31 Yinnippa maaqqii, E faara Galilappa Yerusalaame yi7iduntsis gaama
qamma benttida. Un hyatte E baz asuntsis markkidhane.
32 «Xoozii nu aduntsis inggoda gayde Wonggele nuunii yinttis ohine.
33 Dawute fa Mazmure Maxaafite lam7intsa zofantte,
« ‹Neenii, ta Na7aya,
ta hyayno nena yelida›
ga7intti xaafinttide Yesuusa, Xoozii hyayqoppa dentsii nu mayzuntsis
inggoda gaydanno nuus un na7untsis folida.
34 E wooqaame gaar Xoozii hyayqoppa eza dentsite erisodes,
« ‹Taanii Dawutes inggoda gayde
ammaninttide geeshi anjjo yinttis inggoda› yaga7i ohida.
35 «Yinnii gisho, Mazmure Maxaafite melle bessa mahi,
« ‹Ne Geeshize ahito wooqqizoos› gayda.
36 «Dawute fa wode Xoozze qoftto folidannippa maaqqii hyayqqii fa
aduntsara mooginttii wooqqida.
37 Yezin Xoozii hyayqoppa dentsiday wooqqikaaya.
38 «Yinnii gisho, ta ishuntso, nagara ashshize Yesuusa zalara tiinidhdhii
yinttis ohinttidanno erote. Muse higgita nagarappa xillissades dandda7oos.
39 Yezin Yesuusa ammanze ubbuntsi nagarappa xillane.
40 Yinnii gisho, nabuntsi gaydanna yinttana yellaame fana naaginttote.
41 « ‹Xoozii gaydebaz leqqizuntso! Bo7ote!
Gaama qoppote! Dhabote!
Ooden ohin, yin ammanoose oocha

13:21 1 Sam. 8:5; 10:21 **13:22** 1 Sam. 13:14; 16:12; Maz. 89:20 **13:24** Mar. 1:4; Luqa. 3:3 **13:25** Maato. 3:11; Mar. 1:7; Luqa. 3:16; Waha. 1:20, 27 **13:28** Maato. 27:22-23; Mar. 15:13-14; Luqa. 23:21-23; Waha. 19:15 **13:29** Maato. 27:57-61; Mar. 15:42-47; Luqa. 23:50-56; Waha. 19:38-42 **13:31** Hawa. 1:3 **13:33** Maz. 2:7 **13:34** Isa. 55:3 **13:35** Maz. 16:10

ta yin wodite oochchoda› » yagayda.
42 Phawuloosan Barnnabaasan Ayhude woosa keetstsappa kessadera,
kaallize Sambbata yinno gujjii ohode gaar asuntsi unttana woossida.
43 Shiiqita lanttidannippa maaqqii gaama Ayhuduntsin Ayhudunts am-
mantte gelii Xooz goynize gaamuntsi Phawuloosan Barnnabaasan kaallida.
Ammaniduntsii Xoozze aadho keehatitsite mintstsii yessade gaar unttana
zorida.
44 Lam7intsa Sambbata katama yeze asuntsappa attide baaya yagawude
wontsis Xoozze qaala si7odes shiiqida.
45 Yezin Ayhuduntsi gaama asuntsana be7eze wode Phawuloosa antsinttii
E ohito ixxii eza cazhida.
46 Phawuloosan Barnnabaasan zhashtikaayzara, «Xoozze qaaltta tiinid-
hdhii yinttis ohinttodes beezane. Yezin yin qaala ixxii medhina de7o
ekkodes nuus beezoos ga7i yin, yin ommite firddide gisho yikke nuunii
Ayhude maaqqoosuntsago maaqqada.
47 Akkos gayko Laatstsi,
« ‹Alame kumutsita ne baggara attode gaar,
ta nena Ayhude maaqqoosse asuntsis foo7o mahida› ga7i nuna kiittida»
gayda.
48 Ayhude maaqqoosuntsi yinno si7ide wode ufaytti Xoozze qaala
bonchchida. Mahi medhina de7oos doorinttide ubba ammanida.
49 Laatstse qaaltta yinna sa7ito ubba yellida.
50 Yezin Ayhuduntsi, Ayhude maaqqoosse Xooz goynize bonchchint-
tide maachuntsanan katama yeze damma asuntsana Phawuloosallan
Barnnabaasallan dentsitsida. Yentsi asuntsi unttana bay7e aykkii fa
sa7itippa kessida.
51 Yezin Phawuloosaran Barnnabaasaran ixxizuntsis malla maaqqade
gaar fa tohitippa xura fixxii Iqooniyone katama qitida.
52 Mahi Anxookiya yeze ammanzuntsi Geeshi Ayyaanaran ufayssara
kumida.

14

Phawuloosan Barnnabaasan Iqooniyone qitida

1 Kasennigaara, Phawuloosan Barnnabaasan Iqooniyonen Ayhudunts
woosa keetstsa gelii gaama Ayhuduntsin Ayhude maaqqoosuntsi amman-
ode wodes qaala ohida.
2 Yezin ammanikaayze Ayhuduntsi, Ayhude maaqqoosutsi wozintto
laammii ishuntsalla dentsitsida.
3 Hawaaruntsi ize gaama wode gam77ida. Un zhashtikaayzara Laatstse
baz ohida. Laatstsii mallan kille baz un oochchode gaar unttis adetits
wolqqa inggi fa aadho keehatitsi qaaltta turo maaqqizanno beezida.
4 Yezin yentsi katama asuntsi shaakkintti, baggita Ayhuduntsara baggita
mahi Hawaaruntsara maaqqida.
5 Ayhude maaqqoosuntsin Ayhuduntsin fa hyalaquntsara wolla maaqqii
hawaaruntsana qohodesin shuchchara dhogodes koyda.
6 Hawaaruntsi yinno erii, Lisxiran Derbbe ga7inttize Liqaa7oniya kata-
muntsi giddan un guta yeze sa7a aachinttida.
7 Ize Wonggele ohida.

Phawuloosaran Barnnabaasara Lisxiran Darbben

13:41 Ibr. 1:5 **13:47** Isa. 42:6; 49:6 **13:51** Maato. 10:14; Mar. 6:11; Luqa. 9:5; 10:11

8 Yelinttidannippa aykkii lam77i tohita wobbin yedhdhii eroosse fettii asi Lisxira yene.
9 Ye atstsay Phawuloosa ohodera bettii si7ine. Phawuloosa eza dakkii be7ize wode faxodes ees ammano yezanno bi7i,
10 fa qaaltto dhoqi yiizii, «Moolii ne tohitira eqqo» yagayda. Yeezin, doollii denddii eqqii yedhdhe aykkida.
11 Phawuloosa oochchidanno asuntsi bi7i fa qaaltto dhoqi yiizii Liqaa7oniya doonara, «Eequntsi asi aazii nuugo wodhdhida» yagayda.
12 Barnnabaasa, «Diya» ga7i, Phawuloosa ohize waannize gisho eza, «Hermmeene» ga7i suntsida.
13 Katamappa gaxa yeze Diya goyno keetstsa kahinzen asuntsi kormman bonchcho fudhe hawaaruntsis zharshodes koyi katama furtsa ki7ida.
14 Yezin Barnnabaasan Phawuloosan yinno si7eze wode un oochchodes qoppidanno ixxii fa ma7ito feedhida. Asunts gidda woxxii gelii,
15 fa qaaltto dhoqi yiizii, «Asuntso, hyanno akkos oochchete? Nuunin yin fana asi. Hyanna fatstsoosse bazitippa salon sa7an, abba un gidda yeze ubbabazito medhdhide de7o Xoozzego yin maaqqade gaar yinttis nuunii Wonggele ohine.
16 E zaga asuntsana fa ogito yedhdhade gaar dakkii ashshida.
17 Yezin ira saloppa bukkizida, katstsan woder woder inggida, katstsa inggi yinttana gaama ufayssida, yeyzi yinttis lo77o baz oochchii faas markka dhabsikaaya» yagayda.
18 Hawaaruntsi yinno ga7i faas asuntsi zharshaame gaar waayi kayda.
19 Anxookiyappan Iqooniyoneppan yi7ide Ayhuduntsi, asuntsana fa zala mahi shuchchara Phawuloosa dhogida. Unttis E hyayqqide gaar aazin katamappa gaxa gochchii kanggi olida.
20 Yezin ammanzuntsi yi7i, E kale wutii eqqezin E denddii katama gelida. Wonttisti wode Barnnabaasara wolla Darbbe qitida.

Phawuloosan Barnnabaasan Sooriya Anxookiya maaqqida

21 Un Darbbe katama Wonggele ohi gaamuntsana ammanzuntsana mahi-dannip suuba Lisxira, Iqooniyonen Phisidiya Anxookiya maaqqida.
22 Ize ammanzuntsi ammanora miinggi yessade gaar zorii, «Xoozze ka7itumo gelodes nuunii gaama madha ekkodes beezane» yaga7i tamaarssida.
23 Mahi woosa keetstsis ommite ommite cimuntsana doorida. Xoomi-dannippan woossidannippa maaqqii un ammanize Laatstses un hyadarito inggidda.
24 Phisidiya sa7a kantsii aadhii Phinfiliya qitida.
25 Pherggen qaala ohidannippa maaqqii Axaaliya qitida.
26 Iippa un fa folide oochitis Xoozze aadho keehatitsitis unttis hyadara inggide Anxookiya markkabera maaqqida.
27 Anxookiya yelide wode woosa keetstsa asuntsana shiishii Xoozii unttara oochchide oochito ubba Ayhude maaqqoosse asuntsi ammanode gaar unttis wayzi furtsi bugezako ohida.
28 Ezin ammanzuntsara gaama wode gam77ida.

15

Yerusalaame shiiqo

14:15 Keze 20:11; Maz. 146:6

1 Fettii fettii asuntsi Yihudappa Anxookiya hyanggi, «Muse wogiti gaar
yin garrazinttanxiko attodes dandda7oos» ga7i ammanzuntsana tamaarsse
aykkida.
2 Yinna Phawuloosan Barnnabaasan unttara gaama lallode gaaran kac-
inttode gaar yiizida. Yinnii gisho, Anxookiya yeze fettii fettii asuntsi
Phawuloosaran Barnnabaasara Yerusalaame hyanggi Hawaaruntsara
cimuntsara yellintti yinna ohito billode gaar qofa accinttida.
3 Woosa keetsita unttana kiittin qitida. Un Finqeran Samaarera aad-
hittera Ayhude maaqqoosuntsi Xoozago wayzi maaqqezako ohida. Yinna
ammanzuntsana ubba gaama ufayssida.
4 Un Yerusalaame yellide wode woosa keetsita, Hawaaruntsin cimuntsi
unttana mokkida. Xoozii unttara oochchidanno ubba ohida.
5 Yezin Farisaawunts baggappa ammanide fettii fettii asuntsi denddii
eqqii, «Ayhude maaqqoosse ammanize asuntsi garrazinttodesin Muse hig-
gito naagodes beezane» yagayda.
6 Hawaaruntsin cimuntsi yinno zorinttodes shiiqida.
7 Gaama ohinttidannippa maaqqii, Phexiroosa denddii eqqii, «Ta
ishuntso, Ayhude maaqqoosuntsi Wonggele qaala ta doonappa si7i amman-
ode gaar tiinidhii tana Xoozii yin giddappa dooridanno yin erane.
8 As wozina erize Xoozze Geeshi Ayyaana nuus inggidannigaar unttisin
inggi turizida.
9 Ammanora un wozintto geeshide gisho nu giddan un gidda shaako
gaddikaaya.
10 Yinnii gisho, nu aduntsin nuunii tookkodes dandda7oos qambbara
ammanzuntsi geetalla gaddii hyatte akkos Xooz fattanete?
11 Laatstse Yesuus aadho keehatitsite un attidanni gaara nuunin atti-
danno ammanane» yagayda.
12 Asuntsi si77i ga7i, Barnnabaasan Phawuloosa Ayhude maaqqoosse
asunts gidda un baggara Xoozii oochchide mallan kille bazi ubba ohodera
si7ine.
13 Un ohi hyaasidannippa maaqqii Yayqooba, «Ishuntso, ta gaazanno
si7ote.
14 Xoozii Ayhude maaqqoosuntsi gidda fa fa suntsito xeegize worzha
doorodes koyi unttana tiino wayzi qoppezako Simoona ohida.
15 Nabunts qaaltta hyannira giigane. Geeshi Maxaafite,
16 « ‹Hyannippa suuba, ta maaqqada,
Woddide Dawute keetsito keexxoda.
Wul7inttide keetsiton mahi essoda.
17-18 Attide asuntsi ubba taago ye7oda,
ta xeegide Ayhude maaqqoosse asuntsi ubba tana koyoda. Zagappa
aykkii yinna erinttode fana yiizide
Laatstse, ohine› yagayda.
19 «Yinnii gisho, ta qoftta Xoozago maaqqize Ayhude maaqqoosuntsana
nuunii waaytsosako lo77o.
20 Yezin un eeqas zharshinttii tunidebaz ma7aame gaar, olalaame gaar,
bawuta ma7aame gaaran suutsi uzhaame gaaran ma7aame gaar unttis
nuunii dabddaabbe xaafodes beezane.
21 Muse higge zagappa aykkii Sambbata Sambbata Ayhude woosa keet-
stsa nabbabinttii katama ubba sabbakinttane» yagayda.

15:1 Leewe 12:3 **15:7** Hawa. 10:1-43 **15:8** Hawa. 2:4; 10:44 **15:16** Amo. 9:11-12 **15:20** Keze 34:15-17; Leewe 17:10-16; 18:6-23

22 Yinnippa maaqqii, hawaaruntsin cimuntsi woosa keetstsa as ubbuntsara fettilla fa gidda fa eerats asuntsana doorii Phawuloosaran Barnnabaasara Anxookiya dakkodes qofa accida. Gaama erinttide kaalitsizuntsana Barssabaasa ga7inttize Yihudan Sillaasen doorida.
23 Hyannigaara ga7intti dabddaabbe unttalla dakkida: «Nu hawaaruntsin cimuntsi yin ishuntsi, Anxookiya, Sooriya Kilqiya yeze Ayhude maaqqoosse ishuntsis nu sarotits kiittida.
24 «Nuunii kiittikaayze asuntsi nu giddappa hyanggi, ‹Yin garrazinttodesin higgito naagodes beezane› ga7i, yinttana waaytsidannon zhilizidanno si7ida.
25 Nuunii kadhize Barnnabaasan Phawuloosa doorinttide asuntsara wolla yinttago dakkodes fettii wozinara nu qoftto accida.
26 Un nu Laatstse Yesuus Kiristtoosa gisho fa de7ito aatsii inggida.
27 Yinnii gisho, nu xaafidanno un fa doonara gujjii yinttis ohode fana Yihudan Sillaasen kiittida.
28 «Hyanna koshshizuntsap attin melle toofo yinttana toossame gaar nuunin Geeshi Ayyaana ohito accida.
29 Eeqas zharshinttii tunidebaz mu7ippete, suutsi uzhippete, bawuta mu7ippete, olalippete. Hyantsi ubbappa yin, yin ommito naagiko lo77o baz oochchane. Lo77o yezote» yagayda.
30 Yinnii gisho, kiitinttiduntsi moyzinttii Anxookiya qitii ammanze asuntsana shiishii, dabddaabbiza inggidda.
31 Un ye mintsitsize dabddaabbiza nabbabide wode ufayttida.
32 Mahi Yihudan Sillaasen fa ommite nabuntsana maaqqide gisho ammanzuntsana loytsii zorii mintsitsida.
33 Un Anxookiya eeratsi wode bettidannippa suuba ammanze ishuntsi loytsi moyzin fana kiittezuntsago maaqqida.
34 [Yezin Sillaasen ize attodes koyda.]*
35 Mahi Phawuloosan Barnnabaasan melle gaama asuntsara wolla Laatstse qaala tamaarssitera Wonggele ohitera Anxookiya gam77ida.

Phawuloosan Barnnabaasan shaakkinttida

36 Eerats qammappa suuba Phawuloosa Barnnabaasago, «Nu Laatstse qaala ohide katamite ubba ammanizuntsi wayzi yezako suuba maaqqitera be7ada» yagayda.
37 Barnnabaasa Marqqoosa ga7inttize Wahannisa faara hyammade fana koyda.
38 Yezin Phawuloosa Marqqoosa faara hyammade fana koykaaya. Akkos gayko, E Phinfiliya shaakkintti unttara oochchodes hyanggikaaya.
39 Un gidda iita kachchi kezin fetay fetayppa shaakkinttida. Barnnabaasa Marqqoosa ekkii markkabera Qoophiroosa qitida.
40 Yezin Phawuloosa Sillaase doorida; ammanzuntsi Phawuloosa Xoozze aadho keehatitsi hyadarito inggidannippa maaqqii E kezii qitida.
41 Yeyzi, woosa keetstsi mintsitsitera Sooriyaran Kilqiyaran wutida.

16

Ximotiyoosa Phawuloosaran Sillaasera yellinttida

1 Phawuloosa Darbben Lisxiran qitida. Ize Ximotiyoosa gaaze ammanize asi yene. E intta ammanze Ayhude maacho, E aday Girike asi.

* **15:34** Fettii fettii kushera xaafide maxaafite faydo 34 baaya. **15:38** Hawa. 13:13

2 Lisxiran Iqooniyone yeze ammanzuntsi Ximotiyoosa baz loytsii markkidhida.
3 Phawuloosa Ximotiyoosa faara ekkodes koyi, E aday Girike asi maaqqi-danno yinna besite yeze Ayhude ubbuntsi erize gisho eza garrazida.
4 Un katamara aadhitter Yerusalaame yeze hawaaruntsin cimuntsin accide qoftto ammanzuntsi naagode gaar unttis ohitera aadhida.
5 Yinnii gisho, woosa keetsita ammanora miinggite, faydoran qammite qammite gaanggitter hyanggida.

Phawuloosa Maqedooniya qitode gaar xeeginttida

6 Isiya gidda qaala ohaame gaar Geeshi Ayyaana unttana kayde gisho Phirggeran Galaatiya sa7ara aadhida.
7 Un Miisiya gaxa yellide wode Bitiiniya qitodes qoppida yeshsha. Yezin Yesuusa Ayyaana unttana kayda.
8 Yinnii gisho, un Miisiya kalera aadhitera Xiro7aada wodhdhida.
9 Phawuloosa qamma qonccitsara fettii Maqedooniya asi faago, «Maqe-dooniya fiinggi nuna maaddoya» ga7i eqqii woossodera bi7ida.
10 Qonccitsi E bi7idannippa maaqqii nu Maqedooniya qitodes koyda. Yinnan, Wonggele ize yeze asuntsis ohodes Xoozii nuna xeegida aazida.

Liidiya Kiristtoosa ammanida

11 Xiro7aadappa denddii markkabe gidda gelii Samotiraaqe hyanggide, wonttisti wode Naaphule hyanggida.
12 Izippa denddii Maqedooniya sa7a yeze Filphisiyusa ga7inttize worada katama hyanggida. Mahi Filphisiyusa Roomuntsi ahize katama. Nu yinna katamite eeratsi wode bettida.
13 Sambbata wode katamappa gaxa borkka doona Ayhuduntsi Xoozze woossize bessi yezanno qoppii ize hyanggida. Yinna besite shiiqide maachuntsis qaala ohida.
14 Nuna si7ize asuntsappa fettii Liidiya ga7inttize Tiyaxiroone katamappa yi7ide, Xooz ammanze zoqo ma7o zal77ize, maachita yene. Phawuloosa ohizanno iza si7ode gaar Laatstsii I wozintto bugida.
15 Liidiya fa kara asuntsara wolla xammaqinttidannippa maaqqii nuugo, «Yin tana Laatstsa turo ammanida gayko ta kara yi7i shemppote» ga7i mintsii woossida.

Phawuloosan Sillaasen acinttida

16 Nu Xooz woossize besite hyanggodera iita ayyaana iilla afa yezii maridhdhize fettii wudur arita nuura yellinttida. Iza maridhdhii gaama bira fa laatstsuntsis ke7ine.
17 Phawuloosan nunan kaallii, «Hyantses Ubbappa kattara Xoozze aruntsana! Un yin attode ogito ohizuntsana» ga7i uukkida.
18 Ubba wode yinnii gaar gaane. Yezin Phawuloosa zhilidhdhi suub maaqqii, ye ayyaanza, «Yesuus Kiristtoosa suntsite iippa kezo» ga7i kiittida. Iira iita ayyaanze iippa kezida.
19 Yezin I laatstsuntsi faas bira denggize ogita dhabidanno bi7i, Phawu-loosan Sillaasen aykkii, firdda keetstsa daynnuntsi tiino gochchii kanggida.
20 Daynnuntsi tiino unttana kanggi, «Hyantses Ayhude asi maaqqii nu katama asuntsana gaama waaytstsane.
21 Nu Roome gade asuntsi ekkodesin oochchodes woga maaqqoosse baz tamaarssane» gayda.
22 Asuntsi fettii zala maaqqii, Phawuloosallan Sillaaselan denddida. Daynnuntsi un ma7ito gaarii gufer unttana guuddade fana kiittida.

23 Unttana gaama hyadhdhidannippa suuba achi keetstsa geltsida. Achi
keetstsito kafizay unttana mintsii kafode gaar kiittida.
24 Achi keetstsito kafize yinna kiitto ekkii, Phawuloosan Sillaasen achi
keetstsitis qol7a geltsida. Un tohito dutstsara accida.
25 Yezin qamma bilahe maaqqize wode Phawuloosaran Sillaaseran
woossitteran mazmure yexxitteran Xooz galatane. Achi keetstsite yeze
melle asuntsin un gaazanno si7ine. 26 Qoppikaayzin achi keetsiti sa7ita
en7inttode wontsis sa7a en7ida. Yinna saatte furtsita ubba bugunttii attida;
acinttide asuntsi ubbuntsi santsalaata bilinttii wodhdhida.
27 Achi keetstsito kafize genttoppa barkkide wode achi keetsiti furtsita
ubba bugunttidanno bi7i acinttide asuntsi kessii ekkii qitide gaar aazin
fana wodhodes mashsha ekkida.
28 Yezin Phawuloosa fa qaaltto dhoqi yiizii «Nu ubbanna hyanne yeze
gisho ne nena qohippe» gayda.
29 Achi keetstsito kafize xomppe woossii ekkii ellisii gidda woxxida.
Goqitera Phawuloosa tiinon Sillaase tiino zuggida.
30 Unttana bale kessii, «Ta laatstsuntso, ta attodes akko oochchodes
beeze?» gayda.
31 Phawuloosaran Sillaasera eego, «Laatstsi Yesuus Kiristtoosa ammano;
neeran ne kara asuntsaran attoda» gayda.
32 Un eesin E kara yeze ubbuntsis Laatstse qaala ohida.
33 Qamma yinna saatte achi keetsito kafize unttana kanggi un hyarggize
bessito meeccida. Ellisii fa kara as ubbuntsara xammaqinttida.
34 Phawuloosan Sillaasen fa kara kanggi unttis katstsa aatstsida. E fa kara
asi ubbuntsara Xooz ammanide gisho ufayttida.
35 Sa7ita wonttin daynnuntsi, «Yentsi asuntsana billo» yaga7i
foolisuntsana eego kiittida.
36 Achi keetsito kafize, «Yin bilinttode gaar daynnuntsi kiittida. Yikke,
kezii saro qitote» yaga7i yinna kiitto Phawuloosas ohida.
37 Yezin Phawuloosa yentsi foolisuntsago, «Nu Roome asi* maaqqadera
un nuna firdda baytsi as tiino hyadhdhii, achi keetstsa olida. Hyatte nuna
aachintti kezii qito gaane? Hyanoos, un fa ommitis yi7i nuna kesso» gayda.
38 Foolisuntsi daynnuntsis yinno ohin, Phawuloosaran Sillaaseran Roome
sa7a asi maaqqidanno si7ide wode zhashtida.
39 Yinnii gisho, daynnuntsi yi7i unttago, Nu yinttana qohida yaga7i
maarotitsi oocida. Achi keetsitippa bale unttana kessii, katamappa kezii
qitode gaar woossida.
40 Phawuloosaran Sillaaseran achi keetsitippa kezii Liidiya kara hyang-
gida. Ize ammanzuntsara yellintti unttana mintsitsii kezii qitida.

17

Phawuloosa Teselonqe tamaarssida

1 Phawuloosara Sillaaseran Amfipholisaran Apholoniyara aadhii
Teselonqe qitida. Ize Ayhude woosa keetstsi yene.
2 Phawuloosa zaganni gaara ize gelida. Ize hyaydzdzii sambbata Xoozze
qaalappa asuntsis ohida.

* **16:37** ***Roome as:*** Phawuloosa Roome as yaga7i fana xeegidanna ye wode Ayhude sa7a ahize Roome ka7itumo maaqqide gisho. Ye wode Roome sa7ite yeze asuntsi firdda baayzin garafinttoos.

3 Kiristtoosa madha ekkodesin hyayqoppa denddodesin beezanno unttis
geeshi ohitera, «Yesuusa hyay ta yinttis ohizay Kiristtoosa» yagayda.
4 Unttappa fete fete ohidanna turo maaqqidanno ekkii Phawuloosaran
Sillaasera wolla fetto maaqqida. Yinnii fana, Xooz goynize gaama Girike
asuntsin gaama bonchchinttide maachuntsin unttara wolla maaqqida.
5 Yezin Ayhuduntsi ixxii fettii fettii oocha baayze iita asuntsana ogeppa
shiishida. Katamito buqe aykkida; Phawuloosan Sillaasen asuntsis aatsii
inggodes koyi Iyaasone keetstsito teqqida.
6 Phawuloosan Sillaasen unttis benttaanxin, Iyaasonen fettii fettii am-
manzuntsana katama hyalaquntsago gochchii kanggi, «Hyantses sa7ito
ubba buqizuntsi hyatte nuugo yi7ida.
7 Iyaasone unttana fa kara gaddida. Hyantses, ‹Yesuusa gaaze melle kaati
yene› ga7i Qeesare kiitto ixxane» ga7i dhoqi gayde qaalara ohida.
8 Shiiqide asuntsin katama hyalaquntsi yinno si7i hyanodebaz dhabida.
9 Hyalaquntsi Iyaasonan melluntsana waaser billida.

Phawuloosa Beeriya tamaarssida

10 Ammanzuntsi Phawuloosan Sillaasen qammara Beeriya dakkida.
Beeriya yellii, Ayhude woosa keetstsa gelida.
11 Beeriya asuntsi Teselonqe asuntsappa aadhii wozina dalgga. Un
qaaltto kumutsi wozinappa ekkida; Phawuloosa gaydanna turo maaqqi-
danno shaakkii erodes ubba wode Geeshi Maxaafe nabbabane.
12 Yinnii gisho, unttappa gaamuntsi, Girikuntsappa bonchchinttide
gaama maachuntsin gaama dhiiratsuntsii ammanida.
13 Yezin Teselonqe yeze Ayhuduntsi Phawuloosa Xoozze qaala Beeriy
giddan ohidanno si7ide wode Beeriya yi7i asuntsana buqida.
14 Yinnippa maaqqii, ammanzuntsi ellisii Phawuloosa abba kale dakkida.
Yezin Sillaasen Ximotiyoosan Beeriya attida.
15 Phawuloosa moyzide asuntsi Ateena yeltsida. Yentsi asuntsi Sillaasen
Ximotiyoosan faas dandda7inttide gaar ellisii faago ye7ode gaar Phawu-
loosa kiitteze kiitto ekkii Beeriya maaqqida.

Phawuloosa Ateena qitida

16 Phawuloosa Ateena Sillaasen Ximotiyoosan kafittera, katama eeqa
kumidanno bi7i zhilidhdhida.
17 Yinnii gisho, Ayhude woosa Keetsite Ayhuduntsaran Xooz goynize
Ayhude maaqqoosse asuntsara mahi faara yellinttize asuntsara ubba wode
gabe lallane.
18 Ephiqoroosan Isttoyke ga7inttize bagguntsappa fettii fettii eruntsi
Phawuloosara wolla lallida. Unttappa fete fete, «Hyay canccize akko ohodes
koye?» yagayda.

Melluntsi Phawuloosa Yesuusan hyayqoppa denddo baz faas ohide gisho
«Melle eequntsi baz ohiza aazane» yagayda.
19 Phawuloosa aykkii Aryoospaagosa gaaze shiiqo besite kanggi, «Hyanna
ne tamaarssize kille bazita akko yezakon nuna eriso?
20 Akkos gayko, ne nuus kille baz ohine; yikke yinna akko yezakon nu
erodes koyane» yagayda. 21 Ateena asuntsi ubbuntsin ize yeze zaqquntsi
kille baz ohikaayzaran si7ikaayzaran feezhoos.
22 Phawuloosa Aryoospaagosa gidda shiiqide asuntsi tiino eqqii, «Ateena
asuntso, yin eequntsis ubba baza gaama zhashtizanno ta bi7ida.

23 Taanii yin katamara wutittera yin goynize besite be7ize wode ‹Erinttoose Xoozzes› ga7intti xaafinttide zharsho bessito denggida. Hyanna yin erikaayzara goynizaya ta yinttis ohoda.
24 Sa7an sa7alla yeze ubbabazito medhdhide Xoozze, salon sa7a Laatstse, asi keexxide keetstsa yezoos.
25 E de7o, shemppon ubba baz as ubbas inggide gisho face yeze asi fana as maade koyoos.
26 Xoozii un yessade wodesin bessis wuzula inggida. Yinnippa as kochchi ubba fettii asappa medhdhii sa7a ubba gaddida.
27 E yinno oochchidanna asi eza koyode fanan qurichchi denggode fana. Maaqqikon E nuuppa hyaako baaya.
28 Yinttappa fettii fettii yexxizuntsi, ‹Nu E na7untsana› maaqqidanni fana, Nu E gidda faxa yene, en7inttane.
29 Yikke, nu Xoozze na7untsana maaqqide gisho ‹Xoozii as yiillatitsaran qofara worqqappa woy birappa woy shuchchappa oochinttidebaz aazane› ga7i qoppodes beezoos.
30 Yinnii gisho, Xoozii tiino wode asi erikaayzara oochchidanno ashshii aadhida, yezin hyatte ubba bessa yeze asi ubba nagarappa maaqqade gaar kiittane.
31 Akkos gayko, Xoozii fa dooride atstsera sa7alla yeze asi ubballa xillo firdda firddodes qamma giigizii gaddida. Eza hyayqoppa dentsii yinno as ubbas geeshida» gayda.
32 Unttappa fettii fettii asuntsi hyayqoppa denddebaz Phawuloosappa si7i, eza leqqida. Yezin melluntsi, «Nuunii yinno neeppa gujjii si7odes koyane» gayda.
33 Yinnii gisho, Phawuloosa un giddappa kezida.
34 Yezin fettii fettii dhiiratsuntsii Phawuloosara yellii ammanida. Un giddappa Aryoospaagosan shiiqite yeze Diyonasyoosa gaaze atstse, Damariso gaaze fettii maachitan melluntsin unttara yene.

18

Phawuloosa Qoronttoosa qitida

1 Yinnippa suuba, Phawuloosa Ateenappa kezii, Qoronttoosa qitida.
2 Ize Aqiila gaaze Phanxoosa yelinttide fettii Ayhude as denggida. Ayhude asuntsana ubba Roomeppa kessade gaar kaati Qalawudiyoosa kiittide gisho eeratsi wodeppa tiino E fa machchitii Phirisqilara Xaaleppa yi7ida. Phawuloosa unttara yellinttodes hyanggida.
3 E oochita unttinnigaara dunkkaane sikke maaqqide gisho unttara bettii wolla oochchida.
4 Phawuloosa Sambbata ubba Ayhuduntsanan Girikuntsana ammantsodes Ayhude woosa Keetstsa miinggi ohine.
5 Sillaasen Ximotiyoosan Maqedooniyappa yi7ide wode Phawuloosa fa kumutsi wodito inggi Ayhuduntsis Yesuusa E, Kiristtoosa ga7i qaala ohida.
6 Yezin un Phawuloosa ixxii eza cazhin Phawuloosa fa ma7itippa xura tiqizi, «Yin gomtta yinttana yello; ta yinne yezoos. Yikkeppa suuba, ta Ayhude maaqqoosse asuntsago qitane» gayda.
7 Izip kezii Xooz goynize Titoos Yosxoosa gaaze atstse kara qitida. Yosxoosa keetsita Ayhude woosa Keetstsi kale yene.

17:24 1 Kat. 8:27; Isa. 42:5; Hawa. 7:48

8 Ayhude woosa Keetsiti hyalaqize Qarisphoosa fa kara asuntsi ubbuntsara Laatstsii ammanida. Qoronttoosa asuntsappa gaamuntsi Xooz qaala si7ide wode ammanii xammaqinttida.
9 Laatstsii fettii qamma Phawuloosas benttii, «Zhashtippe; oho, si77i gayppe.
10 Taanii neera yene. Taas hyanna katamite, gaama asi yeze gisho nena qohii iitabessa olode asi ooden baaya» gayda.
11 Yinnii gisho, Phawuloosa Xoozze qaala asuntsana tamaarssittera fettii beren izippun agina unttara bettida.
12 Gaaliyoosa Akkaya sa7a ahize wode Ayhuduntsi fettilla Phawuloosalla denddii firdda keetstsa eza kanggi,
13 «Hyay atstsay higge ixxii, asuntsi Xooz goynode gaar yiizane» gayda.
14 Phawuloosa ohodes yi7adera, Gaaliyoosa Ayhuduntsago, «Ayhuduntso, yinna iita oocha woy qohe maaqqiko ta yin baz dandda7i si7odes beezane.
15 Yezin qaalasin, suntsisin yin higgitisin yin lallizebaz maaqqiko yin, yinttis billote; yinno ta firddoos» gayda.
16 Yeyzi, unttana firdda keetstsappa bale kessida.
17 Yinnippa suuba, asuntsi ubba Ayhude woosa Keetstsa hyalaqiza Sostenisa aykkii firdda keetstsi tiino hyadhdhida. Yezin Gaaliyoosas yinna akkon aazikaaya.

Phawuloosa Anxookiya qitida

18 Phawuloosa gaama wode Qoronttoosa gidda bettidanippa suuba ammanze asuntsana sarotsi, Phirisqiliran Aqiilara markkabera Sooriya qitida. Yezin E qitodannippa tiino faas qayinggidebaz yeze gisho Kinkkiriya katama fa ommito medinttida.
19 Un Efesoone yelide wode Phawuloosa Phirisqilan Aqiilan ize ashshida. Yezin faas Ayhude woosa keetstsa gelii Ayhuduntsara ohinttida.
20 Un faara gaama wode bettode gaar Phawuloosa woossida yezin E ixxida.
21 Unttappa shaakkinttiter; «Xoozii gayko yinttago maaqqii yo7oda» yaga7i Efesooneppa markkabera qitida.
22 Qisaariya yellide wode Yerusalaame hyanggi woosa keetstsa asuntsana saritstsidannippa suuba Anxookiya qitida.
23 Ize eeratsi wode gam77idannippa suuba ammanize asuntsana ubba mintsitsitera Galaatiyaran Phirggeran aadhida.

Aphiloosa Efesoonen Qoronttoosan

24 Iskkinddiriya yelinttide fettii Aphiloosa gaaze Ayhude asi Efesoone qitida. E ohe erize asin Xoozze qaala gaama erize asi.
25 E Laatstsii ogito tamaarii, ayyaanara eexii Yesuusa baz luule tamaarssane. Maaqqo yezin, Wahannisa xinqqate xalaala erane.
26 E Ayhude woosa Keetstsite zhashtikaayzara tamaarssane. Phirisqilan Aqiilan E ohizanno si7ide wode eza faara kara kanggi Xoozze ogito tiinositippa geeshi ees ohida.
27 Aphiloosa Akkaya qitodes koyin Efesoone yeze ammanize asuntsi E qoftto ekkii Akkaya yeze ammanzuntsi eza mokkode gaar unttis dabddaabbe xaafida. E ize yelide wode Xoozze aadho keehatitsiti baggara Yesuus Kiristtoosa ammaniduntsana gaama maaddida.

18:18 Faydo 6:18

28 Akkos gayko, Yesuusa E Kiristtoosa maaqqizanno Ayhuduntsis Xoozze qaalappa qonccizi asunts tiino mintsii ohi unttana latstsida.

19

Phawuloosa Efesoone qitida

1 Aphiloosa Qoronttoosa yessadera, Phawuloosa wookka zalara aadhii Efesoone qitida. Izen fettii fettii ammanze asuntsana denggida.
2 Unttago, «Yin ammanide wode Geeshi Ayyaana ekkidate?» ga7i oocida.
Un, «Ade, ekkikaaya; melle atto yezin, Geeshi Ayyaana yezannon si7ikaaya» gayda.
3 Phawuloosa unttago, «Yeezin, akkor xammaqinttidote?» gayda.
Un, «Nuunii Wahannisa xinqate xammaqinttida» ga7i mahida.
4 Phawuloosa, «Wahannisa faappa suubar ye7ize Yesuus ammanode gaar asuntsis ohiter, nagarappa maaqqes koshshize xinqate xammaqinttida» gayda.
5 Un yinno si7ide wode Laatstse Yesuusa tamaare maaqqades xammaqinttida.
6 Phawuloosa fa kushito unttalla gaddize wode Geeshi Ayyaana unttalla wodhdhin, melle melle doonara wolla ohinttida; mahi tinbbite ohida.
7 Yinna besite taphpho lam77i maaqqize asuntsi yene.
8 Phawuloosa Ayhude woosa Keetstsa gelii, Xoozze ka7itumo baz zhashtikaayzara markkidhiter loytsii qonccziter unttara hyaydzdzii agina yellodes gam7ida.
9 Yezin unttappa fete fete dhube maaqqii gaama asunts tiino Laatstse ogito cazhi ammananxii ixxida. Phawuloosa ammanzuntsana unttappa shagii ekkii Xiranoosa gaaze timirtte keetstsa ubba wode unttana tamaarssida.
10 Phawuloosa lam77i bere yellodes qaala ohida. Yinnii gisho, Isiya yeze asuntsi ubba, Ayhuduntsin Ayhude maaqqoosuntsi Laatstse qaala si7ida.

Xoozii Phawuloosa kushite oochchide kille baz

11 Xoozii Phawuloosa kushite damma kille baz oochchida.
12 Yinnii gisho, asuntsi E gallito bochchide maarabito woy ma7ito hyargganchchuntsis kanggane. Unttin faxane; tuna ayyaanuntsin unttappa kezane.
13 Tuna ayyaana kessitera wutize Ayhuduntsappa fete fete, «Phawuloosa sabbakize Yesuusa suntsite kezote ga7i yinttana kiittane» ga7i, tuna ayyaana aykkide asuntsalla Laatstse Yesuusa suntsito xeegida
14 Ayhude maaqqide Kahinunts hyalaqappa fettii Asqeewe gaaze atstses yinno oochchize laappun dhiiratsi na7unts yene.
15 Yezin tuna ayyaanze unttago, «Taanii Yesuusan erane Phawuloosa bazin erane, yezin yin oode?» yagayda.
16 Tuna ayyaanze aykkide atstse unttalla doollii wodhdhi, unttana hyarggizi, yinna keetsitippa kallo woxxi dhabode wontsis wolqqidhdhida.
17 Efesoone yeze Ayhuduntsin Ayhude maaqqoosuntsi ubba yinno si7i gaama zhashtida. Laatstsii Yesuusa suntsita gaama bonchchinttida.
18 Ammanzuntsappa gaamuntsi fa oochchide iita oochito buuxitera qoncce ohiter yene.
19 Bitizuntsappa gaamuntsi fa maxaafito shiishii as ubba tiino michchida. Yinna maxaafti waagita ichintam mukul shuchchi bira santime* maaqqida.

19:4 Maato. 3:11; Mar. 1:4, 7-8; Luqa. 3:4; 16; Waha. 1:26-27 * **19:19** ***Bira santime:*** Maatoosa 26:15 bo7ote.

20 Yinnii gaar yi7i Xoozze qaala wolqqar dicciteran dalggitter qitida.

Efesoone katama kachchi denddida

21 Yinna folinttidanippa suuba Phawuloosa, «Taanii Yerusalaame qitii maaqqii Roomen hyanggodes beezane» ga7i Maqedooniyaran Akkayaran aadhii Yerusalaame hyanggodes qofa accida.

22 Mahi fana maaddizuntsappa lam77untsana Ximotiyoosan Erasxoosa Maqedooniya kiittii, faas Isiya gidda eerats wode gam7ida.

23 Ye wode Laatstse ogiti gisho Efesoone gidda damma kachchi kezida.

24 Fettii bira qoxxize Dimexiroosa gaaze atstse Arxemiisa eeqa keetstsa misile birappa medhdhii gaama tirfe dinggizanne.

25 Yinnii gisho, yinnii fana oocha oochchizuntsana fettilla shiishii, «Asuntso, nu duretitsita hyanna oochite maaqqidanno yin erane.

26 Hyay Phawuloosa, ‹As kushe medhinttide eequntsana baane› ga7i, Efesoonen eeratsi sa7ap attin kumutsi Isiya ubba yeze gaama asuntsana ohi ammantsidannon balitsidannon yin bi7ida si7ida.

27 Madha maaqqidanna, nu oochita leqqinttizanno xalaala maaqqikaayzin Isiya sa7a ubba yeze asi goynize damma eeqa Arxemiisa keetsita bonchchinttikaayzar attodanna I dammatitsita gol7odanno» gayda.

28 Asuntsi yinno si7eze wode zhilidhdhi, «Efesoone Arxemiisa damma» ga7i uukkida. 29 Yinna uufita katama ubba yellida. Phawuloosara yedhdhize Maqedooniya asuntsana, Gaayoosan Arsxirokoosan aykkii gochchiter kaa7ize bessa woxxida.

30 Phawuloosan asuntsi shiiqide besite gelodes koyda, yezin ammanzuntsi eza kayda.

31 Isiya sa7a hyalaquntsappa Phawuloosa lagge maaqqide fete fete Phawuloosago kiittii, «Kaasi besite qoncce kezii benttippe» ga7i eza woossida.

32 Shiiqide asuntsi hyanodebaz dhabida; gaanggize bagga asuntsi melle atto yezin akkos shiiqezako eroosse gisho fete fettibazis uukkize wode hyankkay mellebazis uukkane.

33 Ayhuduntsi Iskkinddire gaaze atstsa aatsii beezin, fettii fettii asuntsi E gawude baz ohi eza tiino aatsida. E asuntsi si77i gawude gaar fa kushite mallii beezi, asuntsis mootinttodes eqqida.

34 Yezin Iskkinddire Ayhude asi maaqqidanno asuntsi eride wode lam77i saate maaqqade gaar ubbuntsi fettii qaalara, «Efesoone Arxemiise damma» ga7i uukkida.

35 Wurssutsite Katama xaafize asuntsana si77i yiizii, «Efesoone asuntso! Efesoone katama damma Arxemiise eeqa keetstsin saloppa wodhdhide damma shuchchiza naagizanno eroosse asi baaya.

36 Hyanno kaddize asi baayze gisho yin si77i ga7odesin ellisii akko baz yiizaanxxi ashshodes beezane.

37 Yin hyantsi asuntsana, eeqa keetstsa bira kaystikaayzuntsanan nu Xoozza cazikaayzuntsana ki7i.

38 Yinnii gisho, Dimexiroosan eera yeze oochchize asuntsi mootodes oona koyzako, firdda keetsita bugutsi yene; daynnuntsin yene; un mootodes dandda7ane.

39 Yezin yin melle ohe koyko, Shanggo shiiqite ohita bi7intto.

40 Yinno maaqqanxiko hyayno hyanide bazis Roome ka7itumtta nuna oocoda. Hyanna buqutsitis miknaate baayze gisho nu mikinaato ohodes dandda7oos»

41 yaga7i shiiqito lalida.

20

Phawuloosa Maqedoonan Giriken qitida

1 Uukita si7i gaydannippa suuba Phawuloosa ammanze asuntsana xeegizi unttana zorii mintsitsidannippa suuba saritstsi Maqedoona qitodes kezida.
2 E aadhize sa7a yeze ammanze asuntsis qaala ohi mintsitsidannippa suuba Girike sa7a qitida.
3 E ize hyaydzdzii agina bettii, markkabera Sooriya qitodes qoppii yezin, Ayhuduntsi fana wodhodes koyizanno erii Maqedooniyara suub maaqqades koyda.
4 Phawuloosa moyziduntsi Beeriyappa Pharhuusa na7aya Sophaxiroosa, Teselonqeppa Arsxirokoosan Sikondduusa, Derbbeppa Gaayoosa, Iisiyappa Tikiqoosa, Xirofimoosan Ximotiyoosan.
5 Hyantses tiino hyanggi nuna Xiro7aadalla kafane.
6 Nu Boora Ba7ale bonchchidannippa suuba Filphisiyusappa markkabera denddii, ichchintsa qammara unttana Xiro7aada yellii ize laappun qamma gam77ida.

Phawuloosa Xiro7aadalla

7 Saaminttappa tiino qamma nu boora baxxodes shiiqii yezin, Phawuloosa wonttistto qitodes qoppide gisho unttis qaala ohitera giddii bilahe yellodes ohito gam7izida.
8 Nu shiiqii bettide fooqite gaama foo7o yene.
9 Ewuxikoosa gaaze fettii yidhdhize maskkootella bettii, fana botii genttida. Phawuloosa ohito pharggizide wode Ewuxikoosa gentti hyaydzdzintsa fooqizeppa gol7i hyayqqezin asuntsi dentsida.
10 Yezin Phawuloosa wodhdhii, eella zuggida. Eza iringgi, «E hyayqqikaaya, tannippete» gayda.
11 Yinnippa suuba, ude fooqella kezii boora baxxi mu7ida. Sa7a wonttode wontsis asuntsis ohidannippa suuba denddii qitida.
12 Ye faxide yidhdhiza kara kanggi gaama ufayttida.

Phawuloosa Xiro7aadappa Miliixe qitida

13 Yezin Phawuloosa fana izippa mokkode gaar nuus ohide gisho tiinidhii markkabego hyanggi, Asoosa qitodes denddida. Akkos gayko, E tohera qitodes qoppide gisho nuna hyannii gaar kiittida.
14 E nuura Asoosa yellinttin markkabera eza ekkii Mixiliine hyanggida.
15 Wonttistti wode izippa denddii markkabera Kiyoosa tiino yeze besite yellida; mahi wonttistti wode Saamosa fiinggi kaallize wodite Miliixe yellida.
16 Phawuloosa Isiya gidda gaama gami7ikaayzara Efesoone kalera aadhodes qoppida. Faas dandda7inttiko Phenxeqosxe Ba7ale wode Yerusalaame yellodes ellisane.

Phawuloosa Efesoone cimmuntsan zorida

17 Phawuloosa Miliixeppa Efesoone kiittii woosa keetstsa cimuntsana xeegizida.
18 Woosa keetstsa cimuntsi eego yi7in, unttago hyannigaara yagayda: «Taanii Isiya gelide tiino qammitippa aykkii yinttara yezide wode ubba wayzi yezezako yin erane.

19 Ayhuduntsi shiiqii taalla madha yeltsikon ta ashkketitsaran gaama
afutstsara Laatstsis oochchida.
20 Bucan yin keetsite keetsite yinttana tamaarssittera yinttana maaddize
bazappa fettibazin faccizikaaya.
21 Taanii Ayhuduntsisin Ayhude maaqqoosuntsis nagarappa Xoozago
maaqqade gaaran nu Laatstse Yesuusa ammanode gaar markkidhida.
22 «Ize tana akko yellode yezako eroos, yezin hyatte taanii Geeshi
Ayyaanas kiitinttii Yerusalaame qitane.
23 Yinno maaqqikon Geeshi Ayyaana katama ubba achchin madhan tana
naagizanno taas markkidhida.
24 Yezin ta wotsito folodes Laatstse Yesuusap ekkide oochito, Xoozze
aadho keehatitsi Wonggele markkidhizanno folodes ta shemppito fatst-
soosse baz fana faydane.
25 «Taanii hyatten Xoozze ka7itumo markkidhitera yin gidda wutida.
Yikkeppa suuba yinttappa ooden tana be7aamanno erane.
26 Yinnii gisho, yinttappa fettii asi dhabikon ta oocinttaamanno hyayno
qamma yinttis geeshi ohine.
27 Akkos gayko, Xoozze qofa ubba yinttis akko bazin ashshikaayzara
ohida.
28 «Fa na7ay suutsite wonggide Xoozze woosa keetsito naagote. Geeshi
Ayyaana yinttana yenggizuntsana mahi dooride wuditisin yin ommitisin
naaginttote.
29 Taanii hyanggidannippa suuba, wuditis yiqsinttoosse iita suudhu-
muntsi yin gidda gelodanno ta erane.
30 Tamaaruntsana fa suub kaalitsodes worddo tamaarssize asuntsi yin
giddappa denddoda.
31 Yinnii gisho, ta hyaydzdzii bere qamman awaran afutstsara yinttana
ommite ommite kaccidanno qoppitter minggote.
32 «Hyatten yinttana mintsodesin geeshi asuntsara laata immades
dandda7ize Xoozzesin E aadho keehatitsi qaalas yinttana hyadara inggane.
33 «Taanii oodeppan bira woy worqqa woy afula ekkikaaya.
34 Taanii ta kushite oochchii taasin taara yezuntsana beezzebaz maaddi-
danno yin, yin ommite erane.
35 Yin hyannifana labbii oochitera labbiduntsana maaddodannon Laat-
stsii Yesuusa, ‹Ekkizeppa aadhii inggizay anjjinttidaya› gayde qaaltto yin
qoppodes beezanno ta yinttana ubbabazite beezida» yagayda.
36 Phawuloosa yinno ohi hyaasii un ubbuntsara bunqqunttii Xooz woos-
sida.
37 Un ubbuntsi Phawuloosa iringgi yeekkii yeerida.
38 E Mahi, «Tana be7aama» yagayde qaaltta unttana gaama azzantsida.
Un markkabe yellodes eza moyzida.

21

Phawuloosa Yerusalaame qitida

1 Nu Efesoone cimuntsappa shaginttideppa suuba markkabera Qoose
qitida. Wonttistti wode Rooda yellii izippa Phaxira qitida.
2 Fenqqe fiinggize markkabe denggi E gidda gelii qitodes denddida.

20:24 2 Ximo. 4:7

3 Nu Qoophiroosa bi7ide wode, Qoophiroosa workkita bagga ashshii Sooriya yedhdhida. Markkabize fa caantto ize ketstsodes koyde gisho Xiroosa qitida.
4 Ize ammanze asuntsana denggi unttara laappun qamma bettida. Phawuloosa Yerusalaame qitaame gaar un ees Ayyaanara ohida.
5 Nuunii un kale gam7ize wodita hyal7in kezii qitida. Un ubba fa machchuntsaran fa na7untsara wolla katamappa gaxa kessii nuna moyzida. Nu abba kale bunqqunttii Xooz woossida.
6 Yinnippa suuba, wol sarotsin nu markkabite gelida; un fa kara maaqqida.
7 Nu abba ogito hyaasii, Xiroosappa Phexelemaysa yellida. Ize ammanze asuntsana saritstsi, un kale fettii qamma feezhida.
8 Wonttistti wode kezii, Qisaariya qitida. Sabaake Filphoosa kara yellii E kale bettida. E Yerusalaame tiino doorinttide laappuntsafa feta.
9 Filphoosas nabe maaqqide oyddii wudur na7untsi yene.
10 Nuunii unddenna qamma ize bettezin Agaboosa gaaze nabe Yihudappa Qisaariya yi7ida.
11 Nuugo yi7i Phawuloosa saqqe ekkii nabize fa kushiton fa tohito accii, «Geeshi Ayyaana hyay saqqize adaya, Yerusalaame Ayhuduntsi hyannigaara accii, Ayhude maaqqoosse asuntsis aatsii inggoda gaane» yagayda.
12 Nuunii yinno si7ide wode nuunin yeze asuntsi Phawuloosa Yerusalaame qitaame gaar woossida.
13 Yezin Phawuloosa mahi, «Yin hyannigaara yeekkitera akkos ta wozintto tannize? Taanii, Laatstse Yesuusa suntsiti gisho acintte xalaala maaqqikaayzin Yerusalaame hyayqqodesin giiginttida» yagayda.
14 Nu zoridanno E ekkanxi ixxin, «Laatstse qofita hyano» ga7i si77i gayda.
15 Ize eeratsi wode gam77idannippa suuba giiginttii Yerusalaame qitodes kezida.
16 Qisaariya yeze ammanze asuntsappa eeratsuntsi nuura hyanggida. Un nuunii shemppode bessi Minaasone gaaze Qoophiroosa atstse kara kaalitsida. Minaasone tiino ammanide asuntsappa feta.

Phawuloosa Yerusalaame Yayqooba yellida

17 Nuunii Yerusalaame yellide wode ammanze asuntsi nuna ufaytti mokkida.
18 Wonttistti wode Phawuloosan nuunii Yayqoobara yellinttodes qitida. Woosa keetstsa cimuntsi ubbuntsi ize yene.
19 Phawuloosa unttana saritstsidannippa suuba Ayhude maaqqoosse asunts gidda fa baggara Xoozii oochchidanno ubba unttis ohida.
20 Un yinno si7ide wode Xooz galatii Phawuloosago hyannigaara yagayda: «Nu ishayo, Ayhuduntsi gidda wantsi mukuluntsi Xooz ammanezako ne be7ine; un ubbuntsin higge mintsii naagane.
21 Neenii Ayhude maaqqoosuntsana sa7a yeze Ayhude ubba fa na7untsi garrazinttaame gaar, Ayhuduntsi woga kaallaame gaaran Muse higge ixxode gaar neenii tamaarssizanno Yerusalaame yeze Ayhuduntsi si7ida.
22 Yeezin akko lo77o? Ne yi7idanno turo si7oda.
23 «Yinnii gisho, nuunii nees ohizanno si7o; gefa yeze oyddii asuntsi nu kale yene.

21:8 Hawa. 6:5; 8:5 **21:10** Hawa. 11:28 **21:23** Faydo 6:13-21

24 Unttana ekkii unttara geezho; mahi un fa ommito meedinttode gaar
unttis miishe inggo. Un zaga nebaz si7idanna turo maaqqikaayzannon
neenii ne ommiten higge naagize asi maaqqidanno ubbuntsi erane.
25 «Yezin ammanze Ayhude maaqqoosse asuntsana maaqqizako, un eeqas
zharshinttidebaz ma7aame gaar, suutsi uzhaame gaar, bawuta ma7aame
gaaran olalaame gaar, nuunii ohito accii, firddi unttis kiita xaafida» gayda.
26 Yinnippa suuba, Phawuloosa wonttistti wode asuntsana ekkii, unttara
geezhida. E fa geezhe wodita ayde folinttode yezako erisodesin fa zharshito
ayde zharshode yezako erisodes Xoozze keetstsa gelida.

Phawuloosa aykinttida

27 Laappun qamma folinttodes ukkodera, Iisiyappa yi7ide Ayhuduntsi
Xoozze Keetstsa Phawuloosa bi7i, as ubba dentsitsii Phawuloosa aykkida.
28 «Isra7eele asuntso, nuna maaddote; hyay atstse, nu worzhito, nu
higgiton hyanna Xoozze Keetsito ixxode gaar as ubbuntsana ubba bessa
tamaarssane. Yinnan maaqqaanxi ixxin Ayhude maaqqoosuntsana Xoozze
keetstsa gelitsii, hyanna geeshi bessito tunizida» yaga7i uukkida.
29 Un yinno gaydanna zaga Efesoone Xirofimoosa Phawuloosara katama
bi7ide gisho hyatte Phawuloosa Xoozze keetstsa eza ekkii gelidebaz unttis
aazida.
30 Katamita ubba buqinttida; asuntsi ubba shiiqii Phawuloosa aykkii
Xoozze keetstsappa bale gochchida. Xoozze Keetstsa furtsita ellisii gord-
dinttida.
31 Asuntsi Phawuloosa wodhodes yi7adera, «Yerusalaame katama ku-
mutsi buqinttida» gaaze wortta Roome shaalaqago yellida.
32 Shaalaqize wottaddaruntsanan mato hyalaquntsana ekkii woxxittera
yi7ida. Asuntsi shaalaqizan wottaddaruntsana bi7ide wode Phawuloosa
guuddizanno ashshida.
33 Ye wode shaalaqize shiiqii, Phawuloosa aykkii, lam77i santsalaatara
acinttode gaar kiittida. Yeyzi, E oona yezakon akko oochchezako asuntsana
oocida.
34 Asuntsappa baggita fettibaz ga7i uukkize wode hyankuntsi melle-
baz ga7i uukkane. Uukita gaanggide gisho shaalaqize turtto shagodes
dandda7inttaanxin, wottaddaruntsi Phawuloosa fa yeze bessa kanggode
gaar kiittida.
35 Phawuloosa yedhdhii kezize darajjito yellize wode asuntsi urqqizanni
gisho wottaddaruntsi eza tookkida.
36 Gaama asuntsi, «E hyayqqo!» ga7i uukkitera kaallane.

Phawuloosa moottis mahe inggida

37 Wottaddaruntsi Phawuloosa fa yeze bessito geltsodes yi7adera, Phawu-
loosa shaalaqizego, «Taanii nees fettibaz ohiko si7odate?» gayda.
E Phawuloosago, «Ne Girike doona erane?
38 Neenii hyannippa tiino buqutsi medhdhii shemppo wodhide oyddii
mukul asuntsana ekkii akko baayze ganas gelide Gibxxe atstsa baane?»
gayda.
39 Yezin Phawuloosa, «Taanii, Kilqiya yeze erinttide Terseese katama asi
maaqqide Ayhude asi. Tana asuntsis ohizoya?» gayda.
40 Shaalaqize eego, «Oho» ga7in Phawuloosa darajjalla eqqii, asuntsi si77i
gawude gaar fa kushtira mallida. Asuntsi si77i ga7in Ibraysxe doonara
hyannigaara gayda:

21:25 Hawa. 15:29 **21:29** Hawa. 20:4

22

1 «Ta ishuntson, ta aduntso, taanii hyatte yinttis inggize mahito si7ote.»
2 Phawuloosa unttis Ibraysxe doonara ohizanna si7i kasennippa aatsii
si77i gayda. E kaallii,
3 «Taanii Kilqiya yeze Terseese yelintti hyanna katamtte diccida. Ta
asttamaarizen Gamaaliyale; taanii nu aaduntsi higgito mintsii tamaarida,
hyayno yin ubba hyanizannigaara Xoozis mishinttize Ayhude asi.
4 Ta hyanna ogito kaallize maachuntsanan dhiiratsunsana aykkii achi
keetstsa oliteran unttana wodhissade wontsis madha beezze asi.
5 Yinnii gaara, kahinunts hyalaqizen Shanggo ubba ta baz markkidhades
dandda7ane. Taanii Damasqqo yeze un ishuntsis unttappa dabddaabbe
ekkii ize yeze asuntsi acinttii seerinttode gaar Yerusalaame unttana
ko7odes ize qitida.
6 «Ta hyanggi Damasqqo ukkide wode awara saate qoppikaayzin saloppa
damma foo7o ta kantto wutii foo7ida.
7 Ta sa7ite gol7i yessadera, ‹Saawula, Saawula, tana akkos baytstse?›
gaaze qaala si7ida.
8 Taanii mahi, ‹Laatstso, neenii oode?› yagayda.
«E mahi, Taanii, ne baytsize Naazirete Yesuusa» yagayda.
9 Taara yezuntsi foo7ito bi7idap attin taas ohize qaaltto si7ikaaya.
10 «Taanii, ‹Laatstso, ta akko oochcho?› yagayda.
«Laatstsi taago, ‹Denddii Damasqqo qito. Ne oochchode gaar Xoozii
qoppidebaz ubba ize nees ohinttoda› yagayda.
11 Yinna damma foo7itippa denddii ta aafita dhumin, taara yeze asuntsi
ta kushito aykkii, tana gochchii Damasqqo yeltstsida.
12 «Damasqqo yeze Ayhuduntsi ubba markkidhezen gaama bonchchize
fettii Hananiya gaaze atstse, nu higgito bonchchizen Xooz mintsii woossize
yene.
13 E taago yi7i, ta kale eqqii, ‹Ta ishe Saawula, bo7o› gayda. Ellisii ta eza
bi7ida.
14 «E taago, ‹Nu aaduntsi Xoozze neenii E qoftto erode gaar, Xilliza be7ade
gaaran E doonttippa qaala si7ade gaar tiinii nena doorida.
15 Neenii bi7idebazisin si7idebaz as ubba tiino ees markka maaqqade
fana.
16 Hyatte akkos gam77e? Xammaqintto; E suntsito xeegii ne nagarttippa
meecintto› yagayda.
17 «Taanii suuba Yerusalaame maaqqii Xoozze Keetstsa woossodera, taas
qonccitsi benttida.
18 Qonccisite Laatstsii taago, ‹Ne taas markkidhize markkatitsito asuntsi
ekkoosse gisho ellisii Yerusalaameppa kezo› yaga7odera bi7ida.
19 «Taanii, ‹Laatstso, Ayhude woosa Keetstsa ubba nena ammanzuntsana
aykkii hyadhdhidayan achi keetstsa olidaya maaqqizanno un erane.
20 Un ne markka Isxifaanosa wodhize wode ta yinna oochchite wolla
yene. Mahi un kale eqqii eza wodhizunts ma7ito naagane› yagayda.
21 «Laatstsii taago, ‹Taanii nena Ayhude maaqqoosse asuntsago hyaako
sa7a kiittode gisho denddii qito› » yagayda.

Phawuloosa Roome asi maaqqizanno ersida

22:3 Hawa. 5:34-39 **22:4** Hawa. 8:3; 26:9-11 **22:20** Hawa. 7:58

22 Phawuloosa yinna qaaltto ohi hyaasode wontsis asuntsi E gaazanno
si7ine. Yinnippa suuba, fa qaaltto dhoqi yiizii, «Hyanna sa7itippa dhabiso!
E yessades beezoos» yagayda.
23 Un kacinttii, fa ma7ito eella afa dhogii xura ude lalodera;
24 Shaalaqize bi7i wottaddaruntsi Phawuloosa un fa yeze bessa kanggode
gaara kiitida. Mahi asuntsi akkos hyannigaara kacinttezako erodes koyi
Phawuloosa dafera garafii loytsii oocode gaar unttana kiittida.
25 Yezin wottaddaruntsi Phawuloosa dafera mintsii accii garafodes yiize
wode Phawuloosa fa kantte eqqide mato hyalaqizego, «Roome asi* firdda
baayzin garafizanna yinttis woga?» yagayda.
26 Mato hyalaqize yinno si7ide wode shaalaqizego hyanggi, «Hyay atstse
Roome asi. Neenii akko oochchodes qoppe?» yaga7i oocida.
27 Shaalaqize Phawuloosago shiiqii, «Ne Roome aso? Ane taas oho»
yagayda.
Phawuloosa, «Yee» yagayda.
28 Shaalaqize mahi, «Taanii hyanno gadetitsito gaama miishera ekkida»
yagayda.
Yezin Phawuloosa, «Ta hyanna gadetitsito yelintti ekkida» yagayda.
29 Yinnii gisho, Phawuloosa loytsii oocodes qoppiduntsi iira eeppa
shaakkinttida. Shaalaqize Roome asi santsalaatara accidanno eride wode
zhashtida.

Phawuloosa Ayhude Shanggo tiino shiiqida

30 Wonttisti wode Shaalaqize, Ayhuduntsi Phawuloosa akkos mootezako
shaakkii erodes koyi billida. Kahinunts hyalaquntsin shanggo ubbuntsi
shiiqode gaar kiittida; mahi Phawuloosa ki7i un tiino essida.

23

1 Phawuloosa firddize asuntsana dakkii bi7i, «Ta ishuntso, ta hyayno
yellodes Xoozze tiino ta yestte ubba lo77o wozinara yezida» gayda.
2 Kahinunts hyalaqize Hananiya, Phawuloosa doontto baqqode gaar E
kale eqqiduntsana kiittida.
3 Ye wode Phawuloosa eego, «Naate bootsi forchcho tizhinttide dochey,
Xoozii nena baqqoda. Neenii taalla higgera firddodes bettii yezite higge
ashshii tana baqqade gaar kiittane?» yagayda.
4 Phawuloosa kale eqqiduntsi eego, «Ne Xoozze kahinunts hyalaqa
cazhane?» yagayda.
5 Phawuloosa, «Ta ishuntso, E kahinunts hyalaqa maaqqidanno ta
erikaaya; akkos gayko Xoozze qaaltte, ‹Ne worzha ahizella iita qaala
ohippe› yaga7intti xaafinttida» yagayda.
6 Yezin Phawuloosa yinna besite yeze asuntsappa bagguntsi
Saduqaawuyane, bagguntsi Farisaawuyane maaqqizanno erii, «Ta
ishuntso, ta Farisaawuyane Farisaawuyane na7a; ‹Hyayqqiduntsi
hyayqoppa denddoda› ga7i taanii ufayssara naagize gisho un taalla
firddane» yaga7i ohida.
7 Phawuloosa yinno gayde wode Farisaawunts giddan Saduqaawuntsi
gidda kachchi kezin shaakkinttida.

---

* **22:25** ***Roome asi:*** 16:37 Bo7ote. **23:3** Maato. 23:27-28 **23:5** Keze 22:28 **23:6** Hawa. 26:5; Filph. 3:5

8 Akkos gayko, Saduqaawuntsi, «Hyayqqide asi denddoos; kiitanchchon, ayyaanan baaya» yagaazuntsana. Yezin Farisaawuntsi ubba yezanno ammanane.
9 Damma kachchi kezida; Farisaawunts zala maaqqide higge asttamaaruntsi denddii eqqii, «Hyay atstsella akko bala baz denggikaaya; ees ayyaana woy kiitanchcho ohikaayzara ashshoos» yaga7i wolla lallida.
10 Kachchita ganggin asuntsi Phawuloosa shaqitsi ekkaame gaar ga7i, shaalaqize fa wottaddaruntsi wodhdhii un gidda fa eza ellisii kessii fa yeze bessa kanggode gaar kiittida.
11 Yinnii qamma Laatstsii Phawuloosa kale eqqii, «Phawuloosa, ne taas Yerusalaame markkidhidanni fana Roomen markkidhades beezane; minggo; akko baaya» yagayda.

Phawuloosa wodhodes zorinttida

12 Wonttisti wode Ayhuduntsi, «Phawuloosa wodhikaayzara mo7oos uzhoos» ga7i caaqqida.
13 Phawuloosalla yinno zorintti caaqqide asuntsi oytamappa aadhane.
14 Un kahinunts hyalaquntsi gade cimuntsago hyanggi, «Nuunii Phawuloosa wodhikaayzara katstsa gaazebaz mo7oos ga7i caaqqida.
15 Yikke, yinttin shangguntsin E baz loytsii qurichchizebaz yeze baz mahi, Phawuloosa yinttago ko7ode gaar shaalaqiza oocote. Nuunii E hyanna shiiqita yellodannippa tiino eza wodhodes giigii bettida» yagayda.
16 Yezin Phawuloosa mishti na7ay yinna zorinttidanno si7i hyanggi wottaddaruntsi yeze bessito gelii, Phawuloosas ohida.
17 Phawuloosa mato hyalaquntsappa feta xeegii, «Hyay na7aya shaalaqizes ohize baz yeze gisho eza shaalaqizego kanggo» gayda.
18 Mato hyalaqize na7aya shaalaqizego kanggi, «Achi keetstsa yeze Phawuloosa tana faago xeegii, hyay na7ay nees ohize baz yeze gisho eza neego ko7ode gaar tana woossida» yagayda.
19 Shaalaqize na7ay kushito aykkii, bale kessii, «Ne taas ohode qoftta akko?» yaga7i oocida.
20 Na7ay shaalaqizego, «Ayhuduntsi Phawuloosabaz tiinoppan miintsii qurichchodes koyze gaar aazin neenii wontta eza shiiqite ko7ode gaar nena woossodes zore accida.
21 Yezin neenii un gaazanno si7ippe. Akkos gayko, oytamappa aadhize asuntsi Phawuloosa wodhikaayzara ‹Katstsa mo7oos, hyaatsi uzhoos› ga7i caaqqii, aachintti eza kafane. Hyatte ne gaazebaz xalaala si7odes kafane» yagayda.
22 Shaalaqize mahi, «Hyanna ohito ne taas ohidanno melle oodesin ohippe» yaga7i na7aya suub dakkida.

Phawuloosa worzha ahize Filkkisa tiino kiittida

23 Shaalaqize mato hyalaquntsappa lam77untsana xeegii, «Qammappa hyaydzdzii saate Qisaariya qitodes, lam77i xeet wottaddaruntsana, laappun tam faara asuntsanan lam77i xeet toora woringgizuntsana giigizote.
24 Gadito ahize Filkkisago Phawuloosa saro yelitsodes toggize faara giigizote» yaga7i unttana kiittida.
25 Shaalaqize Filkkisas hyannigaara gaaze dabddaabbe xaafida:
26 «Qalawudiyoosa Luusiyosappa gade ahize bonchcho Filkkisasa, saro nees maaqqe.

23:8 Maato. 22:23; Mar. 12:18; Luqa. 20:27

27 Ayhuduntsi hyay atstsa aykkii wodhodes yi7adera, E Roome sa7a asi maaqqidanno erii wottaddaruntsara yellii eza ashshida.
28 Un eza akkos mootizako erodes koyi un shiiqite eza ta shiishida.
29 Un fa higgitis eza mootidap attin eza wodhizebaz woy accizebaz baayzanno ta denggida.
30 Un hyay atstsella zorinttide zigirsita tana yellin, ta ellisii eza neego dakkida. Eza mootizuntsi ne tiino hyanggi mootode gaar kiittida» yagayda.
31 Yinnii gisho, wottaddaruntsi kiitinttidanni fana Phawuloosa ekkii, qamma Antiphaxirisa yeltsida.
32 Wonttisti wode faara asuntsi eera hyanggode gaar yeyizi asuntsi suub maaqqida.
33 Toggiduntsi Qisaariya yellii dabddaabbiza gade ahizes inggi, Phawuloosa E tiino aatsida.
34 Gade ahizay dabddaabbiza nabbabidannippa maaqqii «Phawuloosa, ne aba gade aso?» ga7i eza oocida. E Kilqiya asi maaqqidanno eride wode
35 «Taanii nebaz nena mootizuntsi yi7ide wode si7oda» yagayda. Wottaddaruntsi Phawuloosa Heroodisa gibbe naagode gaar kiittida.

24

Phawuloosa Ayhuduntsi mootida

1 Ichchin qammappa suuba kahinunts hyalaqize Hananiya, cimuntsaran Xerxeluusa gaaze fettii xabaqizera Qisaariya qitida. Un gade ahizuntsalla Phawuloosa mootida.
2 Phawuloosa xeegintti gelide wode Xerxeluusa eza hyannigaara yaga7i mootida:
«Bonchcho Filkkisa, nuunii ne baggara gaama saro denggida, ne lo77o ahizanne nu gadita gaama laaminttida.
3 Bonchcho Filkkisa, nuunii aban ayde maaqqin folo galatara yinno ekkane.
4 Taanii nena gam77izikaayzara neenii ne keehatitsite nu baz hyaatara si7ode gaar nena woossane.
5 Hyay atstse dhube maaqqii sa7a ubba yeze Ayhudunts gidda buqutsi medhdhii Naazirawunts bagga asuntsana kaalitsizaya maaqqidanno erida.
6 Melle atto yezin, Xoozze Keetsito tunissades yi7adera nuunii eza aykkida; [nu higgitigaara ezalla firddodes qoppida.
7 Yezin shaalaqize Luusiyosa yi7i, wolqqara nu kushtippa eza kessii ekkida.
8 Eza mootizuntsin neego ye7ode gaar kiittida]*. Neenii ne ommite hyay atstsa qurichchi nuunii eza mootize mootto ubba erodes dandda7ane» gayda.
9 Ayhuduntsin, «Hyanna ohita turo» ga7i E qoftto ma77ida.

Phawuloosa moottis mahe inggida

10 Gade ahizay Phawuloosa oho ga7i mallida. Phawuloosa hyannigaara ga7i mahida: «Neenii gaama wodeppa aykkii, hyantsi asuntsis firdditera yezanno erii ta ohitis ufayssi wodhin mahe inggane.
11 Taanii goynodes Yerusalaame kezin taphpho lam77i qammappa aadhosanno neenii ne ommite erodes dandda7ane.

* **24:8** Fettii fettii zaga maxaafite hyay kifilize baaya

12 Ayhuduntsi tana Xoozze Keetstsa maaqqin Ayhuduntsi woosa Keetstsa maaqqin katama maaqqin ooderan lallodera woy as shiishii buqutses dentsitsodera fettii asin denggikaaya.
13 Hyatten un tana mootize bazitis markka denggodes dandda7oos.
14 «Yezin taanii fettibaz ammanane; taanii higge gidda yezebazin nabuntsi xaafide ubbabazito ammanii, nu aduntsi Xoozza, un worddo timirttite ogite goynane.
15 Un fa ommite ammanizanni gaar xilluntsin nagaranchuntsin hyayqoppa denddodanno taanin ammanane.
16 Yinnii gisho, taanii Xoozze tiinon as tiino ubba wode lo77o qofa taas yessade gaar minggane.
17 «Taanii Yerusalaameppa kezidannippa gaama bereppa suuba ta bagga dahuntsis maade immadesin zharsho zharshodes Yerusalaame yi7ida.
18 Taanii Xoozze Keetstsite yinno oochchii geezhe woga folii maaqqadera tana denggida. Ye wode taara gaama asi baaya, kachchin kezikaaya.
19 Yezin Iisiyappa yi7ide fettii fettii Ayhuduntsi ize yene; un taalla ohodes koyko yi7i tana neella mootodes dandda7ane.
20 Woy taanii shanggo tiino shiiqide wode oochchide bala yeziko hyantses ne tiino yezuntsi oho.
21 Turo taanii un gidda eqqii ‹Hyayqqiduntsi denddo yene ga7i hyayno firddas yin tiino shiiqida› ga7i uukki ohida; yinnippa melle yiizide baz baaya» yagayda.
22 Yezin Filkkisa Laatstse oge baz shaakkii eride gisho «Taanii yin ohito shaalaqa Luusiyosa yi7ide wode firddoda» ga7i qaxaro inggi dakkida.
23 Filkkisa mahi Phawuloosa accikaayyezara naagode gaaran E iginuntsappa ooden eza oocodes ye7odera kayaame fana mato hyalaqizes ohida.

Phawuloosa Filkkisa tiinon Dirusilla tiino shiiqida

24 Eeratsi qammappa suuba, Filkkisa Ayhude maaqqide fa machchiti Dirusillara yi7i Phawuloosa kiittii ki7izii Kiristtoos Yesuusa ammano baz eeppa si7ida.
25 Phawuloosa xillotitsibaz, fa omma ahizebazin yo7odes yeze firddabaz ohodera, Filkkisa zhashtii, «Ne hyattes qito; taas wottide wode nena xeegisada» yagayda.
26 Ye wode Phawuloosappa gubbo ekkodes qoppii eza mahi mahi xeegizi eera ohinttane.
27 Lam77i bereppa suuba, Filkkisa besite Phorqiyoos Fisxoosa shuumunttida. Filkkisa Ayhuduntsana ufayssodes koyi Phawuloosa billikaayzara ashshida.

25

Phawuloosa Roome Kaatizego abeet gayda

1 Fisxoosa fa awurajja gelii hyaydzdzii qammappa suuba Qisaariyappa Yerusalaame qitida.
2 Ize kahinunts hyalaquntsin Ayhuduntsana kaalitsizuntsi Phawuloosa mootida.
3 «Phawuloosa Yerusalaame ki7izii nuus lo77o baz oochchoya» ga7i woossida; yinno un gaydanna Phawuloosa oge naagii eza wodhodes koyde gisho.

24:17 Hawa. 21:17-28 **24:21** Hawa. 23:6

4 Fisxoosa unttago, «Phawuloosa, Qisaariya achi keetstsa yene; taanii ta
ommiten ellisii suuba maaqqades yi7ine.
5 E balidebaz yeziko yin shuumuntsi taara Qisaariya wodhdhii eza
mooto» yaga7i mahida.
6 Fisxoosa un kale osfun woy taphphi qamma gaar gam77idannippa su-
uba Qisaariya wodhdhida. Wonttisti wode firdda oydalla bettii Phawuloosa
ko7ode gaar kiittida.
7 E yi7in Yerusalaameppa yi7ide Ayhuduntsi E kale eqqii un markka
shiishodes dandda7oosse damma mintsi mooto eella shiishida.
8 Phawuloosa mahi, «Taanii Ayhuduntsi higge maaqqin Xoozze Keetstsa
maaqqin woy Roome Kaat maaqqin Qeesare qohikaaya» gayda.
9 Yezin Fisxoosa Ayhuduntsana ufayssodes koyi Phawuloosago,
«Yerusalaame hyanggi hyanna moottis ize ta tiintte firddinttodes koyane?»
yaga7i oocida.
10 Yezin Phawuloosa, «Taanii firddinttodes beezize Qeesare firdda keetstsa
tiino eqqida. Neenii loytsii erzanni gaar ta Ayhuduntsana akkoran
qohikaaya.
11 Yikke, taanii qohidebazin hyayqos yeltsidebaz oochchidebaz
maaqqizako hyayqoppa tana ashsho ga7oos. Yezin un tana mootize mootta
cer maaqqiko ooden tana unttis aatsii inggodes dandda7oos. Qeesare ta
baz firddo ga7i oocane» gayda.
12 Ye wode Fisxoosa fa zorinttizuntsara zorintti, «Neenii Qeesare ta baz
firddo ga7i oocida; Qeesarego qitoda» ga7i mahida.

Phawuloosa Agirpha tiinon Barnniiqe tiino shiiqida

13 Eeratsi qammappa suuba Kaat Agirphan Barnniiqen Fisxoosa sarit-
sodes Qisaariya hyanggida.
14 Ize un gaama wode gam77in, Fisxoosa Kaatizes Phawuloosabaz hyan-
nigaara yaga7i qonccizida; «Filkkisa billikaayzara ashshii qitide fettii atstse
hyanne yene.
15 Taanii Yerusalaame hyanggide wode kahinunts hyalaquntsin Ayhude
cimuntsi eella afa firddode gaar tana woossii E baz taalla mootida.
16 Taanii, ‹Mootinttide atstse fana mootizunts tiino eqqii fa mootidannis
mahe inggikaayzin, oona maaqqikon aadhii ingginttizanna Roome woga
baaya› ga7i unttis mahida.
17 «Yinnii gisho, un hyanne shiiqide wode taanii gami7ikaayzara wonttisiti
wode firdda keetstsa gelii Phawuloosa ko7ode gaar kiittida.
18 Eza mootizuntsi E kale wutii eqqii, iitabazara eza mootikaayzar
ashshaama ga7i taanii qoppidanni gaar eza mootikaaya.
19 Yezin un fa ammanobazin Phawuloosa, ‹Faxa yene› gaaze fettii
hyayqqide Yesuusa ga7inttize atstsebaz eera lallane.
20 Hyanna ohita tana shaakkodes deexide gisho Phawuloosa Yerusalaame
hyanggi, ize firddinttodes koyzako ga7i eza oocida.
21 Yezin Phawuloosa fa ohito Qeesare be7ade wontsis achi keetstsa
gam7odes oocida. Taanii eza Qeesarego dakkode wontsis E accinttode gaar
kiittida» yagayda.
22 Yinnii gisho, Agirpha Fisxoosago, «Taanii ta ommiten hyay atstse
gaazanno si7odes koyane» gayda.
Fisxoosa eego, «Neenii wontta E gaazanno si7oda» yagayda.

23 Wontistti wode Agirphin Barnniiqen damma bonchchora
shaalaquntsara katama yeze ahize asuntsara yi7i firdda keetstsa gelida.
Fisxoosa Phawuloosa xeegizi ki7ida.
24 Fisxoosa, «Kaati Agirphan, hyanne nuura yeze asuntso, Ayhuduntsi
Yerusalaamen hyannen uukki, ‹E yikkeppa suuba faxa yessades beezoos›
yaga7i, tana woosside atstsa hyaya yin be7ine.
25 Yezin eza hyayqos yeltsizebaz akko bazin taanii denggikaaya. E fa
ommite, ‹Qeesare ta baz firddo ga7i oocane› gayde gisho Qeesarego eza
dakkodes qofa accida.
26 Taanii E baz ta laatstse Qeesares xaafodes maaqqize erinttidebaz akkon
baaya. Yinnii gisho, E baz yin bi7iko ta xaafodebaz benttod yezako ga7i yin
tiino aatsii Kaati, Agirpha, ne tiino eza ki7ida.
27 Akkos gayko, acinttide atstsa aatsize wode E akkos mootinttezako
mikinaato ersizikaayzara ashshizanna taas eeyatitsi aazane» yagayda.

26

Phawuloosa Agirpha tiino mahide mahe

1 Agripha Phawuloosago, «Neenii nebaz ohodes dandda7ane» gayda. Ye
wode Phawuloosa fa kushito dentsii hyannigaara gayda:
2 «Kaati, Agripha, Ayhuduntsi tana mootide bazis ubba mahe inggodes
hyayno ne tiino eqqitera taas ixa lo77o ga7i qoppane.
3 Yinnan Neenii Ayhude wogan lallen loytsii erane; yinnii gisho tana
azal7ikaayzara si7ade gaar woossane.
4 «Taanii na7atitsappa aykkii ta asunts giddan Yerusalaame yezide ta
yestto Ayhuduntsi ubba erane.
5 Taanii tiinoppa aykkii, nu ammano higgito mintsii naagize
Farisaawunts kochchappa maaqqidanno un markkidhades koyko erane.
6 Hyatten taanii Xoozii nu aduntsis inggoda gayde ufayssito naagize gisho
mootinttii hyanne eqqida.
7 Mahi taphpho lam77i nu aduntsi kochchita Xoozza qamman awaran
mintsii goyniter Xoozii inggoda ga7idanno ekkodes ufayssara naagii yene.
Kaati Agirpha, Ayhuduntsi tana mootizanna taanii ufayssara yinno naagize
gisho.
8 Xoozii hyayqqiduntsana dentsizanna akkos yin gidda ammaninttoose
baz maaqqido?
9 «Zaga taanii ta ommiten Naazirete Yesuusa suntsito ixxodes
dandda7inttide baz ubba oochchodes beezane ga7i qoppida.
10 Taanii Yerusalaame oochchidanna hyanno. Kahinunts
hyalaquntsappa adetits wolqqa ekkii Xooz asuntsappa gaamuntsana
accizida. Unttana wodhize woden hyayqo qofite giigida.
11 Gaama wode Ayhude woosa Keetstsa ubba un seerinttode gaaran
Yesuusa cazhode fana wolqqidhes qoppida. Taanii wogabaz unttana kaccii
melle atto yezin, bale sa7a katama yellii unttana bay7ane.
12 «Taanii hyanna ohitis kahinunts hyalaquntsappa adetits wolqqan kiita
ekkii Damasqqo qitane.
13 Kaatayo, taanii awara saate oge yessadera awa foo7oppa gaama
aadhize foo7o bi7ida; yinnan ta kantton taara yedhdhizunts kantto wutii
saloppa foo7ida.

26:5 Hawa. 23:6; Filph. 3:5 **26:9** Hawa. 8:3; 22:4-5

14 Nuunii ubbuntsi sa7ite gol7eze wode Ibraysxe doonara, ‹Saawula, Saawula, tana akkosi bay7e? Neenii nena caddize biratiza ixxiko nees wozzi iitoda› ga7i taas ohodera si7ida.
15 «Taanii, ‹Laatstso, ne oode?› gayda.
«Laatstsi, ‹Taanii, ne bay7ize Yesuusa;
16 Yezin denddii eqqo. Hyayno neenii tana bi7idannon tiinoppa ta nena beessadanno melluntsis markkidhade gaar ta taas oochchiza mahi nena shuumodes nees benttida.
17 Isra7eele asuntsappan taanii nena unttago kiittize Ayhude maaqqoosuntsappa nena ashshoda.
18 Neenii un aafto bugoda, dhumappa foo7ogo, Xalahe kusheppa Xoozago unttana mahoda. Un tana ammanii nagara atotitsi ekkoda. Xoozii ammanii geezhide asuntsi gidda fa laatto demmada› yagayda.
19 «Kaati Agripha, yinnii gisho, taas saloppa benttide qonccitsitis kiitinttodanno ixxikaaya.
20 Yezin taanii tiinidhii Damasqqo gidda yinnippa suuba Yerusalaame gidda Yihuda sa7a ubba yezuntsin Ayhude maaqqoosuntsi fa nagarappa Xoozago maaqqade gaaran nagarappa maaqqidanno beezize oocha oochchode gaar qaala ohida.
21 Yinnii gisho, Ayhuduntsi tana Xoozze Keetstsa aykkii wodhodes koyda.
22 Hyayno yellodes Xoozze maade taappa shaakkinttikaaya; yinnii gisho, eeratsisin dammas markkidhitera hyanne eqqida. Nabuntsin Musen hyanoda ga7i ohidannippa melle fettibazin taanii ohidebaz baaya.
23 Yinnan, ‹Kiristtoosa madha ekkodes beezane; mahi hyayqoppa tiino denddii Ayhuduntsisin Ayhude maaqqoosuntsis foo7o awajjane› ga7i.»
24 Phawuloosa yinno ga7i mahodera, Fisxoosa fa qaaltto dhoqi yiizii, «Phawuloosa, ne zhaashtida; ne gaama tamaaridanna nena zhaashas yeltstsida» yagayda.
25 Yezin Phawuloosa, «Bonchcho Fisxoosa, taanii turibazin koshshize bazin ohinep attin zhaashtikaaya.
26 Taanii qoncce ohize ohito Kaati erane. Hyanna ohita aachichcha oochinttikaayze gisho fettin eeppa genggoosanno taanii geeshi erane.
27 «Kaati Agripha, neenii nabuntsna ammanane baane? Ne ammanzanno taanii erane» gayda.
28 Kaati Agripha, Phawuloosago, «Hyanna eerats saate tana kiristtaane mahodes koyane?» yagayda.
29 Phawuloosa, «Gaama wode maaqqin eerats wode ne xalaala maaqqikaayzin hyayno tana si7ize ubbuntsi hyanna achitip attin ta fana maaqqade fana Xooz woossane» yagayda.
30 Yinnippa suuba, Kaati Agripha gade ahize Fisxoosa, Barnniiqen unttara bettide ubbuntsi denddida.
31 Izippa kezii qititera fete fetera, «Hyay atstse hyayqos woy achchis yeltsizebaz akkon oochchikaaya» ga7i wolla ohinttida.
32 Agripha Fisxoosago, «Hyay atstse ‹Qeesare ta baz firddo› gaykaayzako bilinttodes dandda7ane, yezin attida» gayda.

27

Phawuloosa Roome qitida

26:20 Hawa. 9:20, 28-29 **26:23** 1 Qoro. 15:20; Isa. 42:6; 49:6

1 Nuunii markkabera Xaaliya qitode fana un accide wode kaatuntsi
kaat maaqqides wottaddaruntsana olas kiittize fete Yuuliyoosa gaaze mato
hyalaqizes Phawuloosan melle eeratsi achcha yeze asuntsana inggida.
2 Isiya gaxa yeze guta qitize Adiramixiyoone markkabe gidda gelii
denddida. Maqedooniya asi maaqqide Teselonqe Arsxirokoosa nuura yene.

3 Wonttistti wode nuunii Sidoona yellodera, Yuuliyoosa Phawuloosas
loytsii fa lagguntsago hyanggi koshshize baz maadinttode gaar unttago
dakkida.
4 Izippa denddii tiinora nuulla baqqize gisho hyaatstsara teqinttide sa7a,
Qoophiroosara kate mahi yeekka zalara aadhida.
5 Kilqiyan Phinfiliya kale yeze abba fiinggi Liiqiyan yeze Muura yellida.
6 Ize mato hyalaqize Xaaliya qitize Iskkinddiriya markkabe denggi, ize
nuna geltsida.

7 Nuunii gaama wode leemi yedhdhii, gaama madhara Qanddoosa
katama kale yellida. Yeygara qitodes nuna gote kayin Salmoonara aadhii
hyaatsara teqinttide sa7a, Qarxeesara katii aadhida.
8 Gaama madhara gaxa gaxa aykkii Laasiya katama kale yeze abba gaxite
«Lo77o markkabe Shemppize bessi» ga7inttize besite yellida.

9 Nuunii ize gaama wode gam77idannippa suuba xooma bilinttin,
markkabera yedhdhizanna wayitstsize gisho Phawuloosa unttana zorida.
10 «Asuntso, nu hyanggize ogite damma qohen damma dhabe yezanna
taas benttane; qohita caanaallan markkabella xalaala maaqqikaayzin nu
ommitillan yelloda» gayda.
11 Yezin mato hyalaqize Phawuloosa gaydannippa aadhii markkabe
izhizayin markkabiti adayin gaazanno ammanida.
12 Yinna abba gaxa yeze katama balggo agina aatsodes unttis giigoose
gisho gaama asuntsi faas dandda7inttiko Finqqe katama yellii sila agina
yeyga aatsodes zorinttida. Finqqe ude awa geloppan sulle awa geloppan
gidda abba gaxa yeze markkabe caana ketstsize bessi sila agina ize
aatstsodes qofa shiishida.

Abballa gote denddida

13 Eerats yeekka baqo baqqide wode un qoppidannigaara hyanide
fana yi7in denddii, markkabize en7aame gaar aykkize meqiza ude ekkii
Qarxeese kalera aadhida.
14 Yezin gaama gam77ikaayzin «Awuraqiis» gaaze damma gote hyaatsara
teqinttide sa7itippa sulle unttalla afa denddida.
15 Ye gotize markkabiza urqqii hyanggaame fana kayde gisho baqize
markkabiza fa koyde bessa kanggode fana dakkii ashshida.

16 Nuunii Qeeda gaaze hyaatsara teqinttide sa7a katii hyanggitera gaama
waayera markkabize gonggiza ashshodes dandda7ida.
17 Un gonggiza ude kessidannippa suuba gaadera markkabizella xaaxii,
mintsii accida. Surtiisa gaaze shaftte fana gol7izaame gaar yirggii,
markkabize shartto ketstsii markkabiza hyarii izhida.

18 Gotize miinggi hyanggodera wonttisti wode caanttippa baggito Abba
ole aykkida.
19 Hyaydzdzintsa qamma markkabize miishito ekkii fa kushtira olida.
20 Nuunii gaama wode awa aafen xoolintton bi7ikaayze gishon damma
gote nuulla baqqide gisho tiinoppa shemppora attoda ga7i qoppikaaya.

21 Ye wode un gaama wode katstsa miikaayzara gam77ide gisho
Phawuloosa un gidda denddii eqqii, «Asuntso, yin ta zortto ekkii Qarx-
eesappa denddikaayzara attezako hyanna qohitan dhabitan nuna yellaama
yeshsha.
22 Yezin taanii yinttana zhashtippete ga7i zorane; akkos gayko, hyay
markkabize dhabodap attin yinttappa fettii as shemppon dhaboos.
23 Hyayno qamma ta E baz maaqqidayin ta goynize Xoozze kiittide
kiitanchcho ta kale eqqii,
24 ‹Phawuloosa, zhashtippe; neenii Roome Kaati Qeesare tiino eqqodes
beezane. Yikke Xoozii ne gisho neera hyanggize asunts ubbunts shemppito
ashshida› gayda.
25 Yinnii gisho, asuntso, zhashtippete. Ye kiitanchchize taas ohidanna
hyanodanno ta Xoozza ammanane.
26 Yezin baqize nuna kanggi fettii hyaatsara teqinttide sa7a gaxa oloda»
gayda.
27 Taphpho oydintsa qamma Adiriya Abba gidda nuna baqita goden
hyankan urqqodera, qamma giddii bilahe maaqqize wode markkabite
oochchizuntsis sa7ago ukkide gaar aazida.
28 Un geennatitsito erodes koyi gaade bertstsa deexobaz accii Abba olin,
abba gentta osfun tam hyadha maaqqida. Eeratsi gam77i, mahi olin
izippun tam hyadha maaqqida.
29 Un abba gaxa yeze shuchchalla dom7inttaame gaar zhashtii,
markkabize qitaame gaar aykkize oyddii meqo markkabizeppa suubara
abba dakkii, sa7ita wonttode gaar Xooz woossida.
30 Markkabite oochchizuntsi markkabizeppa dhabodes koyi, markkabize
qitaame gaar aykkize meqito markkabizeppa tiino zalara abba olize gaar
aazizi gonggiza abba olida.
31 Phawuloosa mato hyalaqizegon wottaddaruntsago, «Hyantses
markkabite shemppii bettanxiko yin attodes dandda7oos» gayda.
32 Yinnii gisho, wottaddaruntsi gonggize acinttide gaadiza gachchii dakkii
ashshida.
33 Sa7a wonttodes yi7adera ubbuntsi katstsa ma7ade gaar Phawuloosa
asuntsago, «Yin katstsa mu7ikaayzara gam7ide hyaynora taphpho oyddii
qamma gam7ida.
34 Yinnii gisho, eeratsi katstsa yin ma7ade gaar taanii yinttana woossane.
Yin minggode gaaran shemppora yessade gaar eeratsi katstsa ma7ades
koshshane; melle atto yezin yin omma isintsitip fettin dhaboos» gayda.
35 Phawuloosa yinno ga7i boora ekkii ubbunts tiino Xooz galatida;
booriza baxxi me7e aykkida.
36 Ubbuntsi miinggi fa faas katstsa ekkii mu7ida.
37 Nuunii markkabite yezuntsi lam77i xeeti laappun tam izippun.
38 Un mu7i mizhide wode caana zargito abba olin markkabize deexito
foollizida.

Markkabize meqqida

39 Sa7a wonttide wode markkabe oochchizunntsi aba sa7a yellezako
erikaayzara, abba gaxa yeze shafe silimo bi7ida. Faas dandda7inttiko
markkabiza yinna shafttigo shiishodes qoppida.
40 Yeyzi, markkabize qitaame gaar aykkize meqito billii Abba olida.
Ye wode izhize minxa accize gaadiza billida. Yinnippa suuba, baqita
markkabiza tiino urqqode gaar markkabiza kanggize shara tiino zalara
dhoqi yiizii yedhdhe aykkida.

41 Yezin markkabize shafe nadinttidella dom7inttii qoodhinttida. Markkabizes tiino zaltta xosinttii shaftto caddii aykkii en7anxi ixxin, suuba zaltto gote urqqizannippa denddii meqqe aykkida.
42 Wottaddaruntsi achi asuntsappa fettin hyaatsite hyadhdhii kezii dhabaame gaar unttana wodhodes zorinttida.
43 Yezin mato hyalaqize Phawuloosa ashshodes koyi wottaddaruntsara zorintto ixxida. Hyaatsi hyadhdhii erize ubba markkabizeppa hyaatsite doollii doollii wodhdhii tiinidhdhii gaxa kessade gaar kiittida.
44 Attiduntsi sanqqitillan, markkabize meqitsitilla afa kessade gaar kiittida. Yinnii gaara yi7i ubbuntsi gaxa sarora kezida.

28

Phawuloosa Maltta hyaatsara teqinttide sa7a

1 Nuunii gaxa sarora kezide wode yellidanna hyaatsara teqinttide sa7ita Maltta ga7inttizanno erida.
2 Maltta asuntsi nuus gaama lo77ida. Ira bukkide gishon ciishize gisho tama eetsii nuna ubba mokkida.
3 Phawuloosa gaama hyayxe shiishii tama gaddodera, goppi michiti gisho kezii E kushtilla xaaxintti eza dhayda.
4 Maltta asuntsi goppi Phawuloosa kushite xaaxinttidanno bi7ide wode fetay fetego, «Turo hyay atstse shemppo wodhide asi; melle atto yezin abbappa E attinin xoozze firddappa* attii faxa yessades dandda7ikaaya» yagayda.
5 Yezin Phawuloosa fa kushtippa shooshiza wuxurkki, tama olida; eza akkon qohikaaya.
6 Un, «E galtta kixxane, woy tiirikaayzin gol7i hyayqqane» ga7i naagane. Yezin gaama wode naagii E gallite akkon dummudhide baz dhabin, «Hyay eeqa» ga7i fa qoftto laammida.
7 Yinna kara ganccite hyaatsara teqinttide sa7a hyalaqize, Pupliyoosa gaazes gade yene; hyaydzdzii qamma yellodes E nuna siiqora mokkida.
8 Pupliyoosa aday omma otstsi, micharan gancce hyarggera woy7i yene. Phawuloosa E kara gelii ees Xooz woossida; fa kushito eella gaddii fatstsida.
9 Yinnippa suuba, Malttan yeze hyargginttize melle asuntsin yi7i faxida.
10 Un nuna gaama bonchchida; nuunii markkabera qitodes denddide wode oges koshshize baz nuus inggidda.

Phawuloosa Malttappa Roome qitida

11 Hyaydzdzii aginappa suuba, Maltta gidda seete aatsii Iskkinddiriya markkabera hyammades denddida. Ye markkabizella Diyosqoroosa gaaze mentte eequntsi misile yene.
12 Sirakuuse katama gelii ize hyaydzdzii qamma bettida.
13 Izippa denddii Regiyume katama yellida. Fettii qammappa suuba, yeekka zalara baqo baqqin, wonttisti wode Futiyulosa katama yi7ida.
14 Ize nu fettii fettii ammanze asuntsana denggin, faara saamintta gam77ode gaar nuna woossida. Yinnippa suuba, Roome nu qitida.
15 Roome yeze ammanze asuntsi nu baz si7i, Afiyoosa Gabe, Hyaydzdzii Aqize bessi ga7inttize bessito yellodes nuna mokkodes yi7ida. Phawuloosa unttana bi7ide wode Xooz galatii minggida.

---

* **28:4** ***Xoozze firddappa:*** Ye wode yinna sa7ite melle melle maachi xoozuntsi yene. Unttappa fetta iita oochchize asuntsana firddizanno. Iza firdda xoozii ga7intti xeeginttida.

Phawuloosa Roome gidda

16 Nu Roome gelide wode Phawuloosa naagize wottaddare ingginttin faas
yezo ga7inttida.
17 Hyaydzdzii qammappa suuba, Phawuloosa Ayhudunts hyalaquntsana
faago xeegizida. Un shiiqide wode unttago, «Ta ishuntso, taanii nu
asuntsana woy nu aduntsi wogalla akko qohize bazin oochchikaaya, yezin
tana Yerusalaame accii Roome asuntsis aatsii inggidda.
18 Un ta mootto bi7i hyayqos yeltsizebaz taalla akko bazin denggikaayze
gisho tana billodes qoppida.
19 Yezin Ayhuduntsi yinno ixxide wode un7intti ‹Ta baz Qeesare firddo›
gaydap attin taanii ta worzhito mootizebaz yezin baaya.
20 Ta yinttana xeegizidanna yinttana be7adesin yinttis hyanno ohodes. Ta
hyanna santsalaatar acinttidanna Isra7eele asuntsi naagize ufayssiti gisho»
gayda.
21 Ayhude hyalaquntsi Phawuloosago, «Nuus Yihudappa nebaz dabd-
daabbe yellikaaya. Izippa ye7eze asuntsappa fettin nebaz iita ohize baaya.
22 Yezin hyanna ne kaallize ammantto melle melle besite asuntsi
ixxizanno nuunii erize gisho ne qoftto si7odes koyane» gayda.
23 Un fa ye7ode qammito Phawuloosas qaxarii, yinna qammite gaanggi
E yeze besite yi7ida. E wonttappa ugure yellodes Xoozze ka7itumo baz
unttis markkidhida. Mahi un Yesuusa baz ammanode gaar Muse higgefan
nabunts maxaafeppa geeshi unttana tamaarssida.
24 Fete fete Phawuloosa gaydanno ammanida, yezin melluntsi am-
manikaaya.
25 Un wol gidda ohito ekkanxide wode Phawuloosa fettibaz gaydannippa
suuba qitida. E hyannigaara gayda: «Geeshi Ayyaana yin aduntsis nabe
Isayaasa doontte ohidanna turo.
26 «Neenii yentsi asuntsago hyanggi,
yin sissi si7ine, yezin yin qoppoos;
yin be7e be7ine, yezin denggoos.
27 Hyantsi asunts wozintta muumida;
un hyayta tullida;
un aaftan goozinttida.
Yinna baayzako,
un fa aafte bi7i, fa hyayte si7i, fa wozintte tiirii,
un taago maaqqiko;
taanin unttana fatstsod yeshsha ga7o» gayda.
28 «Yikke, hyanna Xoozze ashshize kiita Ayhude maaqqoosuntsis maaqqi-
danno erane. Unttin si7oda» gayda.
29 Phawuloosa yinno ga7idannippa suuba Ayhuduntsi fa gidda gaama
lallite kezii qitida†.
30 Phawuloosa kira keetstsa lam77i bere kumutsi yezida; ize yezitera
faago yi7iza ubba mokkane.
31 Zhashimo baytsi ooden kaykaayzin Xoozze ka7itumo sabbakida; Laat-
stse Yesuus Kiristtoosa baz qonccizi tamaarssida.

28:19 Hawa. 25:11 **28:26** Isa. 6:9-10 † **28:29** Zaga fettii fettii kushera xaafinttide maxaafite faydo 29 baaya.

Phawuloosa Roome Asuntsis
Xaafide Kiita
Gele

Hawaare Phawuloosa kiita Roome asuntsis xaafidanna, Phawuloosa Roome yeze woosa keetstsi be7ades qoppide gisho E hyanggize wode un giigii naagode fana oochchodes. Phawuloosa qoftta Roome yeze ammanzuntsara eeratsi wode oochchideppa suuba un eza maaddin Isppeene hyanggodes. Ammano baz E eridannon ammanze asuntsana yinna timirttito oochalla feeshode fana qonccizi xaafida. Hyanna maxaafite Phawuloosa kumutsi kiita hyanna qoftto aykkida.

Phawuloosa Roome yeze ammanze asuntsana tiino saritsi maaqqii, kaallii unttis woosizanno ohideppa suuba fa kiittis gidda qofa, «Wonggeltte Xoozze xillotitsita qonccida; yinna xillotitsita tiinoppa wurssutsi yellodes ammanora qonccida» ga7i ohine (1:17).

Yinnippa suuba, yinna qoftto dalggizii xaafane. Ayhuduntsana maaqqin Ayhude maaqqoosse asuntsana maaqqin ubbuntsi nagaras aqiduntsana maaqqide gisho un Xoozara giigodes beezane. Asi Xoozara giigodes dandda7izanna Yesuus Kiristtoosa ammanora. Un Xoozara medhdhize hyanna kille yelintte aafita, kille de7o maaqqizanno Phawuloosa dalggizii ohine. Ammanze asi Xoozara saro yene; mahi Xoozze ayyaana baggara nagarappan hyayqo wolqqappa kessii ekkida. Zofane 5-8 yellodes Phawuloosa Xoozze higgiton ammanze asuntsi de7ite oochchize Xoozze ayyaana wolqqa qoftta akko yezako ohine. Yinnippa kaallii, Phawuloosa, «Xoozii as na7untsis qoppide qoftti gidda Ayhuduntsanan Ayhude maaqqoosse asuntsi wayzi i fettilla waaxinttodes dandda7e?» yagaaze oocitis maltse inggodes butunttida.

Mahi Ayhuduntsi Yesuusa ekkanxi ixxidanna Xoozze qofa maaqqikaayzanno ohine. Yinna hyanidanna Yesuus Kiristtoosa baggara qonccide aadho keehatitsi gidda as kochchi ubba ekkinttode fana. Maaqqo yezin, Ayhuduntsi Yesuusa ekkode wode yo7odanno Phawuloosa ammanane. Wurssutsite Phawuloosa ammano de7o wayzi yessades beezzako ohine. Xoozis oochchode baz, ammanze asuntsi fa kaatisin fa gidda fetay fetays aadatitsara oochchodebazin wozina gaatsa medhinttide oocizebaz qonccizi ohine.

Aafe Qofuntsi

Gele qofa *1:1-15*
Roome kiita omma qofa *1:16-17*
As na7as atotitsi koshshizanno *1:18—3:20*
Xoozze as ashshize oge *3:21—4:25*
Kiristtoosa gidda benttize kille de7o *5:1—8:39*
Isra7eeles Xoozze qofa *9:1—11:36*
Ammanze asunts yessi *12:1—15:13*
Xaatsi qofan saritse *15:14—16:27*

1 Yesuus Kiristtoosa aro maaqqide, hawaare maaqqade gaara xeegintideppan Xoozze Wonggele sabbakode gaara doorinttide Phawuloosa kiittide kiita.

2 Xoozii gaama wodeppa tiino fa nabunts baggara inggoda yagayde Xoozze geeshi Maxaafite xaafinttida.

3 Hyay Wonggelize ashora Dawute kochchappa yelinttide, Xoozze na7a,
nu Laatstse Yesuus Kiristtoosas.
4 Mahi E fa geeshi ayyaanara hyayqoppa denddii, Xoozze na7a maaqqi-
danno damma wolqqara beezida.
5 E baggara Ayhude maaqqoosse asuntsi ubba, ammanii kiitinttode gaar
Kiristtoosa suntsiti gisho Xoozze aadho keehatitsin hawaaretitsi adetits
wolqqa nu ekkida.
6 Yesuusa Kiristtoosas maaqqade fana xeeginttide asuntsappa bagguntsi
yinttana.
7 Roome yeze, Xoozii yiqsinttizuntsana ees geeshi worzha maaqqade fana
dooriduntsis.
Xoozze nu Adeppan Laatstse Yesuus Kiristtoosappa aadho keehatitsin
sarotitsi yinttis maaqqe.

Galatan woosa

8 Ubbappa tiinii, yin ammantta sa7a ubba sinttide gisho Yesuus Kirist-
toosa baggara yin gisho ta Xoozza galatane.
9 Taanii E na7ay wonggelebaz kumutsi wozintte ohize Xoozze, taanii ta
woostte ubba wode yinttana qoppizannis E markka.
10 Wurssutsite, Xoozze qofa maaqqiko, taanii yinttago hyanggodes oge
taas giigode fana ubba wode woossane.
11 Taanii yinttis ayyaana anjjo shaakkodesin yinttana be7ades amudhd-
hane.
12 Yinnan, taanii yin ammantten, mahi yin ta ammantte minggode fanas.
13 Ta ishuntso, taanii Ayhude maaqqoosse asuntsappa aafe denggidanni
fana, yinttappan aafe denggodes yinttago hyanggodes qoppida, yezin
kayinttida.
14 Girike asuntsisin Girike maaqqoosse asuntsis mahi cincunsisin
boozuntsis taas gale yene.
15 Yinnii gisho, Roome yeze yinttisin Wonggele ohodes amudhdhane.

Wonggele Xoozze wolqqa

16 Tiinidhii Ayhuduntsana, mahi Ayhude maaqqoosuntsanan ammanza
ubba ashshodes Wonggele Xoozze wolqqa maaqqide gisho ta Wonggelera
yeellidhoos.
17 Xillo ammanora de7o yessada ga7intti Geeshi Maxaafite xaafinttida.
Wonggele Xoozze xillotitsito qonccizida; tiinoppa wurssutsi yellodes asi
xillidhize ammanora.

Asunts iitatitsi

18 Turita ernttaame fana fa iita oochara kammize asuntsalla afa nagara
ubballa afa, Xoozze hyanqqo saloppa wodhdhoda.
19 Xoozii unttis qonccissades beezzebaz qonccizide gisho un Xoozze baz
erane.
20 Alame medhinttideppa dentsii, asis benttoosse Xoozze hyano, yinnan
E medhina wolqqan Xoozzetitsi E medhetitsite qonccii yeze gisho asuntsi
fa iitatitsitis mikinaate maaqqize baz baaya.
21 Un Xoozza erittera, eza bonchchikaayan galatikaaya. Un qofita
maaddoosse baz maaqqida; un qoppoosse wozintta dhumida.
22 Un fana cinccuntsana gaane, yezin boozuntsana.
23 Un hyayqqoosse Xoozza goynodanno ashshii, hyayqqize as medhon,
landdan, xootsin sazara gochunttize baz aazizi medhdhide misile goynane.

1:13 Hawa. 19:21 **1:16** Mar. 8:38 **1:17** Ibr. 2:4 **1:21** Efe. 4:17-18 **1:23** Mahe 4:16-18

24 Yinnii gisho, un fetay fetayra iita baz oochchii, fa gallito kawushode
gaar Xoozii un wozintto amudhdhize tuna oochas unttana olida.
25 Yinna hyanidanna un Xoozze turtto worddo laammide gishon med-
hdhide Xoozza ashshii, medhinttide baz goynide gisho. Xoozii medhinas
galatinttida. Amin77e.
26 Yinnii gisho, Xoozii unttana tuna amotitsis aatsii inggida. Un
maachuntsi faas beezize dhiiratsara yellinttizanno ashshii, beezoosse baz
hyanii maacha maachira yellinttane.
27 Yinnii gaar, dhiiratsi faas beezize maachira yellinttizanno ashshii,
dhiiratsi dhiiratsara yellinttane. Dhiiratsuntsii fetay fetayra amotitsara
eexinttii, yeellize baz oochchida. Fa oochchide bala oochitis beezize firdda
ekkida.
28 Un Xoozza erittera, melle atto yezin E baz qoppodes koyanxi ixxide
gisho beezoosse baz oochchode gaar Xoozii unttana maaddoose qofas aatsii
inggida.
29 Un qohera, iitatitsara, zhimbbarara, genera, qinaatera, shemppo
wodhera, lallera, cimoran iita amora kumida. Un zigirizuntsana,
30 As suntsi iissizuntsana, Xooz ixxizuntsana, cazhizuntsana,
utirzuntsana, ceeqizuntsana, iita baz oochchodes koyzuntsana fa adaysin
inttisin kiitinttoosuntsana,
31 tiiroossuntsana, qaala laamizuntsana, siiqo baayzuntsana, yiqsimo
baayzuntsana.
32 Hyantses fana oochchizuntsis hyayqo beezane gaaze Xoozze higge erit-
tera, hyanno oochchane. Un fa faas oochchizanno xalaala maaqqikaayzin
oochchize melluntsanan likke ga7i nashshane.

2

Xoozze xillo firdda

1 Yinnii gisho, naate melluntsalla afa firddizayo, ne mikinaate mahize
baaya. Ne melluntsalla afa firdditera, ye ne firddize atstse gaar oochchiko,
ne, neella afa firddane.
2 Yinnii fana oocha oochchizuntsalla afa Xoozze xillo firdda firddizanno
nu erane.
3 Naate, yinnii gaar oocha oochchizuntsalla afa firddizayo, un
oochchizanni gaar oochchizayo, ne Xooz firddappa attode gaar aazane?
4 Woy Xoozze keehatitsi, genccon dandda7a duretitsito leqqane?
Xoozze nees dalgga maaqqidanna nena nagarappa mahodes maaqqidanno
erosaane?
5 Yezin yinttis shuchchi wozinan si7oosse hyaye yene. Yinnii gisho,
Xoozze hyanqon xillo firdda qonccize qamma, neella afa firdda shiishane.
6 Xoozze fetays fetays E oochiti gaar inggoda.
7 Lo77o oochara miinggi, galata, bonchchon dhaboosse de7o koyzuntsis
Xoozze medhina de7o inggoda.
8 Yezin fana siiqizuntsana, turtto ixxizuntsana iita baz oochchodes
koyzuntsalla afa Xoozze kachchin bosha yo7oda.
9 Iita baz oochchize asuntsi ubba, tiinii Ayhuduntsana, kaallii
Girikuntsana madhan waayen yelloda.
10 Yezin Xoozze lo77o oocha oochchize ubbuntsis, tiinii Ayhuduntsi,
kaallii Girikuntsis galata, bonchchon sarotitsi ingginttoda.

2:2 Maato. 7:1; Luqa. 6:37 **2:7** Maz. 62:12; Aazi. 24:12

11 Xoozii sino bi7i asi shaakkoos.
12 Higge baayzin nagara oochchide ubbuntsi higge baytsi dhaboda. Higge yezin, nagara oochchide ubbuntsi higgera firddinttoda.
13 Xoozze tiintte xillizuntsi higge naagizuntsap attin higge si7e xalaala si7izuntsana baaya.
14 Higge baayze Ayhude maaqqoosse asuntsi medho higge kiittizanno oochchane. Unttis xaafinttide higge baayzinin un fa wozintte higge erane.
15 Un hyanotitsita, higge kiita un wozintte xaafinttidanno beezane. Mahi un wozintta unttalla afa markkidhane. Un wozintta fettii fettii tohe unttana balida gaane; fettii fettii tohe unttana turo gaane.
16 Ta tamaarsside Wonggele fana Xoozze Yesuus Kiristtoosa baggara as wozintte aachinttide qoftta firddize wode erinttoda.

Ayhuduntsanan un higgito

17 Yezin ne nena Ayhude gaane; higgella katane; Xoozalla ceeqane.
18 Ne oochchode gaar Xoozii koyze baz akko yezako erane. Higge tamaaride gisho turo maaqqize baz shaakkii erane.
19 Ne qooquntsana kaallizanno, mahi dhuma yezuntsis foo7o maaqqizanno shaakkii erane.
20 Ne higgefa denggide eratitsin turetitsara boozuntsana erisizayan zhooguntsana tamaarssizaya maaqqidanno erane.
21 Yeezin, ne melluntsana tamaarssizay ne nena akkos tamaarssoso? Ne, «Kaysitippe» ga7itera, ne ne ommite kaystanen?
22 Ne, «Olale hyanttippete» ga7itera, ne ne ommite olale hyanttane? Ne eeqa ixxitera, eeqa yeze keetsito bonqane?
23 Ne Xoozze wogite ceeqinttane, yezin higgitis kiitinttanxi ixxii Xoozza yeellizane?
24 Geeshi Maxaafite, «Yin mikinaate Xoozze suntsita Ayhude maaqqoosse asuntsara cazhinttane» ga7intti xaafinttida.
25 Ne higges kiitinttiko, ne garrazinttis maade yene, yezin ne higgitis kiitinttanxi ixxko ne garrazinttidanna garrazinttikaayze fana maaqqane.
26 Ayhude maaqqoosse asuntsi garrazinttikaayzara, higgitis kiitnttiko, Xoozii eza garrazinttide fana faydosoone?
27 Yin, Ayhude asuntsi, yinttis xaafinttide higgiton garrazinttii yeezittera, yin higges kiitinttanxi ixxiko, Ayhude maaqqoosse asuntsi garrazinttanxi ixxikon higges kiitinttii, yinttalla afa firddoda.*
28 Yikke, suntsara Ayhude maaqqide ubbuntsi turii Ayhude baaya. Mahi bale galla garrazizanna turii garraze baaya.
29 Yezin turii Ayhudetitsi gaatstsa Ayhude maaqqizanno. Turii garrazintte Xoozze Ayyaanara oocinttize wozina garrazinttep attin xaafinttide wogite oochinttize galla garraze baaya. Ye atstse galata Xoozappa ekkanep attin asappa baaya.

3

Ayhuduntsi ammananxii ixxe

1 Yeezin, Ayhude maaqqizanna akko maadde? Woy garrazinttes akko maaddize bazi yeze?
2 Ubbappa tiino Xoozii fa qaala hyadarito Ayhuduntsis inggida.

2:12 Mahe 10:17 **2:25** Isa. 59:7-8 * **2:27** ***Yinttalla afa firddoda:*** Un hyanotitsita woy un lo77o oochita yinttalla afa firddoda.

3 Yeezin, unttappa fetay fetaya qaala ammananxii ixxiko, un ixxizanna
Xoozii ammaninttide Xooz maaqqizanno kayanene?
4 Kayoos! Asi ubba worddo maaqqikon Xoozii turo maaqqe. Geeshi
Maxaafite,
«Ne qaaltte ne xillane;
nena mootizaya firddara latstsane»
ga7intti xaafinttida.
5 Yeezin, nu nagartta Xoozze xillo maaqqizanno beezize baz maaqqikon,
nu waagawude? Xoozii nu nagartti gisho nuulla afa firddiko, likke baane?
Yinno taanii as qofa fana gaane.
6 Yinnii fana hyanippe. Yinnii gaar hyaniko, Xoozii hyanna alamttilla afa
wayzi firddode?
7 Yezin ta worddotitsita Xoozze turtto qonccizi, E bonchchito gaantsi
beezzebaz maaqqiko, yeezin, akkos taalla fana nagaranchcho fana firdde?
8 Fettii fettii asuntsi, «Lo77o yo7ode fana iita oochchoda?» yaga7i
tamaarssize asi fana mahi tana mootane. Yinnii gisho yagaaze asalla afa
ye7ize Xoozze firddita likke.

Asi ubba nagaranchcho

9 Yeezin, nu waagawude? Nu Ayhuduntsi, Girikeppa aadhanene?
Ade! Ayhude maaqqin, Ayhude maaqqanxin ubbuntsi nagaranchcho
maaqqizanno taanii tiinii yinttis ohida.
10 Geeshi Maxaafite,
«Xillo asi fetton baaya.
11 Akaakize asi baaya,
Xoozza koyze oonin baaya.
12 Asi ubba balinttida;
ubbuntsi fettippa maaddoosse baz maaqqida.
Lo77o oochchize oonin baaya;
fettii asin baaya.
13 Un doontta,
bugunttide booza fana;
fa il7antsite worddidhdhane.
Un doonttippa as wodhize,
shooshi marze kezane.
14 Un doontte camon baaditsi kumida.
15 Un tohita suutsi lalodes ellisane.
16 Un ogite dhaben qohe yene.
17 Un saro oge eroos.
18 Fa de7ite Xoozis zhashtoos»
ga7intti xaafinttida.
19 As ubba doona gordinttode fana kumutsi alamito Xoozze firddappa
oomora shiishodes, higge ingginttide higgeppa oomora yezuntsis maaqqi-
danno nu erane.
20 Yinnii gisho, ooden higges kiitinttii Xoozze tiino xillodes dandda7oos.
Higge asi ubba nagaranchcho maaqqizanno beezane.

Xillotitsi ammanora

21 Yezin hyatte Xoozii asi xillize oge higge baytsi qonccizida. Yinna ogito
Muse higgen nabuntsin markkidhida.

3:20 Maz. 143:2; Gala. 2:16

22 Yinna ammanze ubbas hyanida, Xoozii Yesuus Kiristtoosa baggara as
ubbas shaako baytsi inggida.
23 Asi ubba nagara oochchida; Xoozze bonchcho faccizida.
24 Yezin un Xoozze aadho keehatitsara, ashshize Kiristtoosa Yesuusa
baggara cer xillida.
25 Xoozii Yesuus Kiristtoosa zharsho mahi inggida, eza ammanze ubba
E suutsite nagara atotitsi denggode fana. Xoozii yinno oochchide fa
dandda7ara zaga nagartto faydikaayzara ashshii, fa xillotitsito beessades.
26 Yesuusa ammanze ubba xillode fana hyatte wode Xoozze fa ommite
xillo maaqqizanno beessades.
27 Yeezin, nu ceeqinttize baz akko yeze? Akkon baaya. Nuunii ceeqintti-
zanna higges kiitinttize gishone? Ade! Ammano higgera.
28 Xoozii asi xillize ammanorap attin higges kiitinttera baayzanno nu
qoppane.
29 Woy Xoozii Ayhuduntsi xalaala Xoozoone? Ayhude maaqqoosuntsisin
Xoozii baane? Turo, Ayhude maaqqoosuntsisin E Xoozii.
30 Xoozii fetto; Ayhuduntsanan Ayhude maaqqoosuntsana ammanora
xillize eza.
31 Yeezin, nuunii higge ammano gisho dhabssodane? Ade! Higgito
mintsanep attin.

4

Abrahama ammanora xillida

1 Yeezin, nu aday Abrahama akko denggido?
2 Abrahama oochara xillidebaz maaqqiko, E ceeqinttize baz yene, Yezin,
Xoozze tiino ceeqinttodes dandda7oos.
3 Geeshi maxaafite, «Abrahama Xooz ammanida; Xoozii yinno ees xillotitsi
mahi faydida» gayda.
4 Oochchize atstses ekkize damoozita, E oocha wolqqitis ciginttize galep
attin ees imo baaya.
5 Yezin oocha oochchoosse oonin nagaranchcho xillize Xoozza am-
maniko, E ammantta ees xillotitsi maaqqii faydinttane.
6 Geeshi Maxaafite Dawute, oocha baytsi Xoozii xillize asuntsi akko gaar
anjjintezako hyannii gaar yaga7i qonccizida:
7 «Un balita atto ga7inttiduntsi
un nagartta kaminttiduntsi anjjinttida.
8 Laatstsii E nagartto faydoosse atstse anjjinttida» yagayda.
9 Yeezin, Dawute ohide anjjita garrazinttide asuntsis xalaalasone? Woy
garrazinttikaayze asuntsiso? Nuunii, «Geeshi Maxaafta, ‹Abrahama Xooz
ammanida; Xoozii yinno ees xillotitsi mahi faydida› gaane» nu yagayda.
10 Yeezin, yinna ayde hyanido? Abrahama garrazinttinine? Woy
garrazinttikaayzin? Garrazintteppa tiino hyanidap attin suuba baaya.
11 Abrahama garrazinttodannippa tiino E ammantta ees xillotetsi
maaqqii faydinttidanno ersodes, E garrazintta malla maaqqida. Yinnii
gisho, Abrahama garrazinttikaayzara ammanzuntsisin ammanora xil-
lizuntsis ubba ade maaqqida.
12 E garrazinttezuntsisin ade. Abrahama unttis aday maaqqide un
garrazinttide gisho xalaala baayzin E garrazinttodannippa tiino ammanide
ammantto un kaallide gishos.

3:31 Mahe 6:4; Gala. 3:20 **4:4** Medho 15:6; Gala. 3:6 **4:8** Maz. 32:1-2 **4:12** Medho 17:10

Xoozze ufayssita ammanora ekkinttida

13 Abrahamasin E zerttis, «Alamito ta yinttis inggoda» yagayde ufayssita,
Abrahama ammanora xillide gishos fattin higge naagii folide gisho baaya.
14 Higges kiitinttiduntsi Xoozze ufayssito laatizuntsana maaqqiko, am-
mano maaddoos; Xoozze ufayssitan cer maaqqane.
15 Higge Xoozze kachchi ke7ine, yezin higge baayze bessa higge aadhen
ashshen baaya.
16 Yinnii gisho, Xoozii inggide ufayssita ammanora ekkinttane. Hyanna
ufayssita Abrahama kochchi ubbas Xoozze aadho keehatitsi baggara
ingginttidanno qonccizane. Yinnan higge naagizuntsis xalaalas baayzin
Abrahama fana ammanide ubbuntsis. Abrahama nu ubbuntsis ade.
17 Geeshi Maxaafite, «Ta nena gaama worzhas ade mahida» ga7intti
Abrahama gisho xaafinttida. Yinna ufayssita Abrahamas ingginttide
hyayqqiduntsis de7o inggizen baayze baz yezize Xoozze eza maaqqidanno
E ammanide gishos.
18 Xoozii Abrahamas ne kochchita ganggoda gaydanna, ufayssi gaddodes
akkon dandda7inttoose wode Abrahama Xooz ammanide gishon ufayssi
gaddide gisho gaama worzhas ade maaqqida.
19 Abrahamas xeet bere kumida maaqqikon, fa cinggide ashiten Saara
na7a yelodes dandda7oosanno erittera fa ammantte labbikaaya.
20 E fa ammantte miinggi Xoozis bonchcho inggidap attin Xoozii inggide
ufayssito ammananxii, so7ikaaya.
21 Abrahama, Xoozii inggide ufaysito folodanno fa kumutsi wozintte
ammanida.
22 Yinnii gisho, Xoozii E ammantto xillotitsi mahi faydida.
23 Yezin, «Faydinttida» gaaze qaalize Abrahamas xalaala xaafinttikaaya.
24 Ye qaalize nu Laatstse Yesuusa hyayqoppa dentside Xoozza ammanze
nuusin nu ammantta xillotitsi maaqqii faydinttode gaar xaafinttida.
25 Xoozii eza nu nagartti gisho hyayqos aatsii inggida; E nuna xillissades
hyayqoppa denddida.

5

Xoozara yeze sarotitsi

1 Yikke, nu ammanora xillide gisho nu laatstse Yesuus Kiristtoosa baggara
Xoozara nuus sarotitsi yene.
2 Nu E baggara hyatte nu eqqide aadho keehatitsite ammanora gelida.
Yinnii gisho, nu Xoozze bonchcho ufayssite ceeqinttane.
3 Yinno xalaala baayzin madha dandda7a ki7izanno nu erize gisho nu
madhiten ceeqinttane.
4 Mahi dandda7a faatana, fatanan ufayssi inggizanno nu erane.
5 Nuus inggide Geeshi Ayyaana baggara Xoozii fa siiqito nu wozintte
gusside gisho yinna ufayssita nuna yeellizoos.
6 Nu hyaga labbiduntsana maaqqii yezin, Xoozze wode yellin, Kiristtoosa
nagaranchchuntsi gisho hyayqqida.
7 Xillo as gisho hyayqqode asi denggodanna damma madha, yezin lo77o
as gisho hyayqqode asi oode erize benttikaayzara attoos.

4:14 Medho 17:4-6; 22:17-18; Gala. 3:29 **4:15** Gala. 3:18 **4:17** Gala. 3:7 **4:18** Medho 17:5
4:19 Medho 15:5 **4:20** Medho 17:17 **5:** Isa. 53:4-5

8 Yezin nuunii hyaga nagaranchcho maaqqii yezin, Kiristtoosa nu gisho
hyayqqida. Yinna Xoozii nuna akko gaar siiqizako E siiqito beezane.
9 Yikke, nuunii Kiristtoosa suutsite xilldebaz maaqqiko, ubbappa aatsii E
baggara Xoozze hyanqoppa attoda.
10 Nuunii Xoozara morkke, yezin E na7ay hyayqite eera giigida. Yinnippa
aatsii, hyatte nuunii Xoozara giigideppa suuba E na7ay de7o mikinaatera
nuunii attoda.
11 Yinno xalaala baayzin hyatte nuna Xoozara giigizide nu laatstse Yesuus
Kiristtoosa baggara nu Xoozalla ceeqinttane.

Addaaman Kiristtoosan

12 Addaama baggara nagara hyanna alamite gelida. Yinna nagartti
baggara hyayqo yi7ida. Asi ubba nagara oochchide gisho hyayqo as kochchi
ubba yellida.
13 Higge ingginttodannippa tiino alame nagara yene, yezin higge baayze
wode nagara nagara maaqqii faydinttoos.
14 Yezin Addaamappa Muse yellodes hyayqo as ubba ahida. Melle
atto yezin, Addaama higges kiitinttanxide gisho, Addaama fana nagara
oochchikaayzuntsalla afa hyayqo ka7itida.
Addaama yo7odes yeze Yesuusas aazize.
15 Yezin Xoozze aadho keehatitsi as nagartti fana baaya. Fettii as nagara
baggara gaama asuntsi hyayqqida. Yezin Yesuus Kiristtoosa baggara
Xoozze aadho keehatitsi as ubbas gaantsi ingginttida.
16 Addaama nagara giddan Xoozze imo gidda gaama dummatitsi yene.
Fettii as nagara baggara Xoozii eella afa firddida. Yezin asi gaama nagara
oochchinin Xoozze aadho keehatitsita xillotitsi ki7ida.
17 Fettii as nagara baggara hyayqo ka7itida. Yezin Yesuus Kiristtoosa
baggara Xoozze aadho keehatitsin xillotitsi imo ekkize ubbuntsi, game
de7or yessada.
18 Yikke, fettii asi nagara oochchide baggara as ubballa firdda yi7idanni
fana fettii asi xillo oochchide baggara, Xoozii as ubba xillizii unttis de7o
inggane.
19 Fettii asi kiitinttanxi ixxide baggara, gaama asuntsi nagaranchcho
maaqqidanni fana fettii as kiitintter gaama asi xilloda.
20 Asuntsi nagara wolqqa erode fana higge yi7ida, yezin nagara wolqqa
gaanggide wode Xoozze aadho keehatitsi aadhii ganggida.
21 Nagara hyayqo wolqqara ka7itidanni fana Xoozze aadho keehatitsi
xillotits wolqqara ka7iti, nu Laatstse Yesuus Kiristtoosa baggara nuna
medhina de7ogo kaalitsane.

6

Nagaras hyayqqii Kiristtoosara yeze

1 Yeezin, nu waagawude? Xoozze aadho keehatitsita gaanggode fana
nagarara miinggi yessane?
2 Atto hyanoos, nuunii nagaras hyayqidebaz maaqqiko, yeezin, nuunii
yikkeppa wayzi nagarara yessade?
3 Nu ubbuntsi Kiristtoosa Yesuusara fetto maaqqades xammaqinttide
wode E hyayqite eera wolla mooginttida.

5:13 Medho 3:6

4 Nu xammaqinttide wode Kiristtoosara hyayqqidanne moogunttida. Kiristtoosa Xoozze Aday bonchcho wolqqara hyayqqoppa denddidanni fana nuunin kille de7o yessada.
5 Nu E hyayqite eera fetto maaqqiko, yinnii gaaran, E denddite eera fetto maaqqada.
6 Nu yikkeppa nagaras aro maaqqaame fanan nu nagaranchcho asatitsito wolqqita dhabode fana nu gal77a asatitsito Kiristtoosara suxxidanno erane.
7 Fettii asi hyayqidebaz maaqqiko, E nagara wolqqappa wallo kezane.
8 Nuunii Kiristtoosara hyayqiko, eera de7o yessadanno ammanane.
9 Kiristtoosa hyayqoppa denddide gisho mahi E hyayqosannon hyayqo tiinosin eza ahosanno nu erane.
10 E hyayqqide wode nagaras fettii tohe wurssutsi yellodes hyayqida, yezin hyatte de7o Xoozis yene.
11 Yinnii fanan, yin nagaras hyayqqii, Laatstse Kiristtoos Yesuusa baggara Xoozis de7o yezanno qoppote.
12 Yinnii gisho, yin, yin asatetsito amos kiitinttaame fana hyayqqize yin asatetsito nagara ahippe.
13 Mahi yin asatits kifiltto nagara oochchodes gene ola miishe mahi inggippete. Yezin yin hyayqoppa denddii, de7o yeze asi fana yin asatetsito Xoozis inggote. Mahi yin kumutsi asatetsito xillo ola miishe mahi Xoozis aatsii inggote.
14 Yin Xoozze aadho keehatitsis oomora yenep attin higgeppa oomora yezoosse gisho nagara yinttana ahodes beezoos.

Xillotits aro maaqqe

15 Yeezin, nu waagawude? Higgeppa oomora maaqqikaayzin Xoozze aadho keehatitsappa oomora yeze gisho nagara oochchodaane? Mulon hyanoos!
16 Yin fettii asis kiitinttodes yinttana aro mahi inggiko yinna yin kiitinttizes aro maaqqizanno erote. Yinnii gaara, yin nagaras kiitinttiko, yinttis hyayqo ki7ize nagaras aro maaqqane. Woy yin Xoozis kiitinttiko xillotitsi ki7ize Xoozis aro maaqqane.
17 Zaga yin nagaras aro, yezin hyatte yin ekkide turii timirttes kumutsi wozinappa kiitinttide gisho Xoozis galata maaqqe.
18 Yin nagara arotitsi achchappa bilnttii xillotits aro maaqqida.
19 Yin yin qofite labbezuntsana maaqqide gisho taanii oodesin gelize ogera ohine. Zaga yin, yin asatetsito tunan iita baz oochchodes aro mahi inggidanni fana hyatte yin asatets kifiltto geeshi maaqqade fana xillotetsi aro mahi inggote.
20 Yin nagaras aro yeze wode xillotitsis aqoos.
21 Yinttana hyatte yeellize zaga yin iita oochitippa akko maade denggidote? Yinna oochitis wurssutsita hyayqo.
22 Yezin yin nagara arotitsappa bilinttii, Xoozze aro maaqqida. Yinna yinttana geeshi mahi medhina de7o kaalitsane.
23 Nagara damooze hyayqo. Yezin Xoozze, nu Laatstse Kiristtoos Yesuusa baggara inggize imotitsita medhina de7o.

7

Ekken gelen aazize

6:5 Qola. 2:12

1 Ta ishuntso, taanii higge erize asuntsis ohine. Higge fettii asi faxa yeze
wode eza ahizanno eroso?
2 Aazizes, azinii gelide maachita I azinze faxa yeze wode higgera ezara
acinttida. Yezin I azinze hyayqiko ezara iza caaqide caaqita izo ahoos.
3 Yinnii gisho, iza fa azinze faxa yezin, melle dhiiratsi geliko, iza
laammida ga7inttane. Yezin I azinze hyayqiko, caaqo izo ahoosse gisho
iza melle azinii geliko, iza olalida ga7inttoos.
4 Yinnii gisho, ta ishuntso, yin Kiristtoosa asho baggara higge wolqqas
hyayqqii, Xoozis aafe aafodes hyayqoppa denddide Kiristtoosas maaqqida.
5 Nu asho amo nuna ahin, nu yeze wode higge gujjii nagara oochchode
gaar nuna dentsitsane. Nu ashtii gidda iita amotitsi yeze gisho nuunii
hyayqo aafe aafode fana oochchane yeshsha.
6 Yezin hyatte nuunii nuna accide higgitis hyayqide gisho nuunii higge
achchappa bilnttida. Yinnii gisho, kille Ayyaanar Xoozis kiitinttanep attin
xaafinttide gal77a higgitis kiitinttoos.

Higgen nagaran

7 Yeezin, nuunii waagawude? Higge nagarane? Ade! Yezin higge nagara
akko yezako tana erssida. Higge, «Amudhdhippe» gaykaayzako, amudhdhe
akko yezako ta eroos.
8 Yezin ta ubba baz amudhdhode fana nagara higge baggara ta gidda oge
denggida. Higge baayzako nagara hyayqqide baz.
9 Zaga higge baayze wode ta faxa, yezin higge ingginttide wode nagara
faxin ta hyayqqida.
10 Taanii de7o yessade fana Xoozii inggide higge taas hyayqo ki7ida.
11 Nagara higge baggara tana cimmize oge denggi, wodhida.
12 Yinnii gisho, higge geeshi; ize xaafinttide kiittan geeshi, xillon lo77o.
13 Yeezin, lo77o maaqqide baz taalla afa hyayqo ki7idaane? Ade! Yezin
nagara nagara maaqqizanna qonccode fana lo77o bazara maaddinttii taas
hyayqo ki7ida. Yinnii gisho, nagara nagara maaqqidanna higge baggara
aadhii erinttida.
14 Nuunii higge ayyaanabaz maaqqizanno erane. Yezin taanii nagaras
bayzinttide asho asi.
15 Taanii ta oochchizanno tiiroos; taanii kadhizebaz oochchodanno
ashshii ta ixxizebaz oochchane.
16 Taanii ixxizebaz oochchizebaz maaqqiko, higge lo77o maaqqizanno ta
markkidhane.
17 Yinno maaqqiko, yinna oochito ta gidda yeze nagartta oochchanep
attin ta oochchoos.
18 Ta gidda, yinnan ta ashite lo77o baz baazanno erane. Lo77o baz
oochchize amotitsi ta gidda yene, yezin lo77o baz oochchodes dandda7oos.
19 Taanii ixxize iita baz oochchanep attin ta kadhize lo77o baz oochchoos.
20 Taanii ixxizebaz oochchizebaz maaqqiko, yinna ta gidda yeze nagartta
oochchanep attin oochchize tana baaya.
21 Yikke, ta lo77o baz oochchodes kadhizin, iita baz oochchizanno beezize
higge denggida.
22 Taanii ta wozintte Xoozze wogite ufayttane.
23 Yezin ta asatitsite yezay ta guugite yeze higgera olinttize dumma higge
be7ine. Ye higgize ta asatitsite oochchize nagara higges tana aro mahi
inggida.

7:8 Keze 20:17; Mahe 5:21 **7:12** Medho 3:13 **7:16** Gala. 5:17

24 Taanii wayzi alla wodhdhide aso? Hyayqos kanggize hyanna asatitsi-
tippa tana ashshode oode?
25 Nu Laatstse Yesuus Kiristtoosa baggara tana ashshize Xoozzes galata
maaqqe.
Yikke, taanii ta qofite Xoozze higges aqane; yezin ta asatitsite nagara
higges aqane.

8

Geeshi Ayyaana de7o

1 Yinnii gisho, Kiristtoos Yesuusara yezuntsi hyatte firdda baaya.
2 Kiristtoos Yesuusa baggara nuus de7o inggize Geeshi Ayyaana higge,
tana nagaran hyayqo higge arotitsappa kessida.
3 Nu nagara asatitsiti baggara, higge leppide gisho nuna ashshodes
dandda7ikaaya. Xoozii fa na7aya nagaranchcho asuntsis aazizi nagaras
zharsho maaqqode fana kiittii yinno oochchida. Yeyzi, Xoozii Kiristtoosa
ashtii baggara, nagara firddi hyaasida.
4 Xoozii yinno oochchidanna, nu asho amo koyzanni fana baayzin Geeshi
Ayyaana koyzanni fana yeze nuulla afa higge xillo kiita folinttode fana.
5 Asho qofar yezuntsi ashobaz qoppane. Yezin Geeshi Ayyaana qofar
yezuntsi Geeshi Ayyaanabaz qoppane.
6 Nu qoftta asho amos aqiko hyayqo ke7ine, yezin ayyaanas aqiko de7on
sarotits ke7ine.
7 Asho amos aqize asi Xoozze higges kiitinttodes koyoosse gishon kiitint-
todes dandda7oosse gisho Xoozara morkke.
8 Asho amos aqizuntsi Xooz ufayssodes dandda7oos.
9 Yezin Xoozze Ayyaana yinttara yeziko yinttalla aqiko, yin Ayyaana
qofa yenep attin yin asho amos aqoos. Kiristtoos Ayyaana baayzin oonin
Kiristtoosas maaqqoos.
10 Yezin Kiristtoosa yin gidda yeziko, yin asatitsito nagara baggara
hyayqqidanno. Yezin yin ayyaanize xillotitsi baggara de7o yene.
11 Yezin Yesuusa hyayqoppa dentside Xoozze Ayyaana yin gidda yeziko,
Kiristtoosa hyayqoppa dentside Xoozii, yinttara yeze fa Geeshi Ayyaanara
hyayqqide yin asatitsitis de7o inggoda.
12 Yikke, ta ishuntso gale yene, nuunii nu asho amo kaallii yessades
beezoos.
13 Yin, yin asho amos yeziko hyayqoda, yezin Geeshi Ayyaana wolqqara
nagara oochito wodhiko yin de7o yessada.
14 Xoozze Ayyaana kaallize ubbuntsi Xoozze na7untsana.
15 Nuunii, «Abbo, ta Adayo» yaga7i xeegize, Xoozze na7untsana mahize
Geeshi Ayyaana ekkidap attin mahi zhashimora yessades aro mahize
ayyaana ekkikaaya.
16 Xoozze Ayyaana nu ayyaanara maaqqii nuunii Xoozze na7a
maaqqizanno markkidhane.
17 Nuunii E na7a maaqqiko Xoozza laattoda; Kiristtoosara wolla yinno
laattoda. Mahi nuunii Kiristtoosara waaye ekkiko eera wolla E bonchchito
shaakkinttoda.

Yo7ode bonchcho

18 Nuunii hyatte waayize waayito, tiinoppa nuus qonccode bonchchora
yeltsi bi7iko, wolkkissades dandda7inttoos ga7i qoppane.

8:12 1 Qoro. 3:16 **8:16** Mar. 14:36; Gala. 4:6

19 Medhetitsi ubba Xoozze na7a qonccitsito gaama amudhdhii kafane.
20 Medhetitsi ubba hyarii maaqqida; yinnan, medhetitsita dooror baayzin
ufayssara naagode fana oochchide Xoozze qofa hyanida.
21 Medhetitsi fa ommite dhabe arotitsappa kezii, Xoozze na7untsara
wallo bonchcho gishinttoda.
22 Medhetitsi wolla hyayno yellodes yelo dha7e aykkide maachiti fana
inxixeran un7ara yezanno nu erane.
23 Mahi yinno medhetitsiti xalaala baayzin Geeshi Ayyaana imo ekkide
nuunii, nu ommite nu asatitsitis wozo maaqqide Xoozze na7a maaqqize
ufayssito naagitera nu asatitsite inxixane.
24 Yinna ufaysite nuunii attida. Yezin nuunii ufayssi oochchizebaz
benttize baz maaqqiko yinno oonii ufayssi oochchize?
25 Yezin nu bi7ikaayze baz denggodes ga7i ufayssara naagiko yinno
dandda7ara naagane.
26 Yinnii gaar Geeshi Ayyaana nu labitsite maaddane. Nuunii Xooz wayzi
woosodes beezizako eroos, yezin Geeshi Ayyaana fa ommite, asi ohodes
dandda7oosse qaalar nuus shoobbane.
27 Mahi asi wozina erize Xoozze Geeshi Ayyaana qoftta akko yezako
erane. Geeshi Ayyaana Xoozze qoftti gaar geeshshuntsis shoobbane.
28 Xoozza siiqizuntsisin E qoftti gaar xeeginttezuntsis Xoozii ubba baz
lo77oos oochchizanno nu erane.
29 Xoozza eriduntsi fa na7aya aazode fanan na7ayin ammanizunts gidda
anggis maaqqade fana unttana doorii gaddida.
30 Xoozii tiino dooriduntsana xeegida; xeegiduntsana xillizida; xil-
liziduntsana mahi bonchchida.

Xoozze siiqo

31 Yeezin, nu hyanna ubbannis waagawude? Xoozii nu bagga maaqqiko
nuna oode ixxode?
32 E melle atto yezin, fa na7ays yiqsinttikaayzara, nu gisho aatsii inggida.
Yeezin, fa na7aya nuus aatsii inggide wayzi E ubba baz cer inggoso?
33 Xoozii dooriduntsana oode mootode? Xillize Xoozii firddize oode?
34 Yeezin, unttalla afa firddodes dandda7ize oode? Oonin baaya.
Hyayqoppa denddii Xoozze mizaqite bettide, Kiristtoos Yesuusa, E nuus
shoobbane.
35 Yikke, nuna Kiristtoosa siiqoppa shagode oode? Waayene woy
madhane woy bay7ene woy naye woy kallotitsone woy zhashimone woy
olane?
36 Geeshi Maxaafite,
«Nuunii ne gisho awara kumutsi hyayqqane;
shufos kanggize duro fana faydinttida»
ga7intti xaafinttide fana maaqqida.
37 Yezin nuunii hyanne ubba, nuna siiqize Kiristtoosara gamizuntsappa
aadhane.
38 Yinnii gisho, hyayqo maaqqin de7o maaqqin kiitanchchuntsana
maaqqin ahizuntsana maaqqin hyatte yezaya maaqqin tiinoppa yo7odaya
maaqqin wolqqamuntsana maaqqin,
39 dhoqqa maaqqin ziqqa maaqqin akko medhetitsi maaqqin nu
Laatstse, Kiristtoos Yesuusara yeze Xoozze siiqoppa nuna shaakkodes
dandda7oosanno taanii erida.

8:21 Medho 3:17-19 **8:24** 2 Qoro. 5:2-4 **8:36** Maz. 44:2

9

Isra7eeluntsi doorintto

1 Taanii Kiristtoosar turo ohine, worddidhdhoos. Geeshi Ayyaana kaalitsize ta wozintta taanii worddidhoossanno taas markkidhane.
2 Ta wozintte Isra7eeluntsis gaama azzanon ashshoosse waaye ta gidda yene.
3 Taanii, ta ishuntsin ta iginuntsi gisho Kiristtoosappa shaakkintti Xoozze baadditsappa oomora yezezako kadhane.
4 Unttin Isra7eeluntsana, Xoozii unttana fa na7untsana mahida, fa bonchchito unttis qonccizida. Unttara caaqqida; higge unttis inggida. Un Xooz goynode turii oge beezida; Xoozii ufays qaala unttis inggida.
5 Un yelinttera mayzunts kochchi; mahi Kiristtoosa ashora un kochchi maaqqii yi7ida. Ubbappa kattara maaqqide Xoozze medhinas anjjinttida. Amin77e!
6 Yezin, Xoozze qaaltta shaarinttida ga7e baaya. Isra7eeleppa yi7ide ubba turii Isra7eele maaqqoos.
7 Mahi Abrahama kochchi ubba Abrahama na7a maaqqoos. Xoozii Abrahamas, «Ne zartta Yisaaqa baggara xeeginttoda» yagayda.
8 Yinno gaazanna ashora yelinttide na7a ubbuntsi Xooz na7a maaqqoos. Yezin turii Isra7eele na7a Xoozii Abrahamas gelide qaaltti gaar yelinttide na7a.
9 yagaazanno. Xoozii inggoda ga7i gelide qaaltta, «Taanii wontsi bere hyannii wode yo7oda; Saaran dhiiratsi na7a yeloda»
10 Yinno xalaala baayzin Irbbiqa fettii nu aday Yisaaqappa mentte na7untsana wodaxide wode,
11 un yelinttodeppa iita woy lo77o oochchodeppa tiino oochara baayzin doorer maaqqize Xoozze qoftta minggode fana,
12 «Anggisse geezes kiitinttoda» yaga7i Laatstsii Irbbiqas ohida.
13 Ga7intti xaafinttida. Yinnan Geeshi Maxaafite, «Yayqooba kadhida, Eesawo ixxida»
14 Yeezin, nu waagawude? Xoozii firdda deshizane? Ade.
15 Laatstsii Musego,
«Ta maarodes koyduntsana maaroda;
ta yiqsinttodes koyduntsis yiqsinttoda»yagayda.
16 Yikke, Xoozze doore as qofa woy oochara baayzin E maarotitsite.
17 Geeshi Maxaafite, Gibxxe kaatizego, «Taanii, ta wolqqito neella beezodesin ta suntsita alame ubba gidda erinttode fana yinnis nena ka7itizida»ga7intti xaafinttida.
18 Yikke, Xoozii maarodes koyzaya maarane; wozintto muumisades koyzay wozintto muumizane.

Xoozze kachiton maarotitsito

19 Yinttappa fetay, «Yeezin, Xooz asi iita oocha gisho akkos bore? Xoozze qoftto atto gawude oode?» Ga7i oocodes dandda7ane.
20 Yezin ta ishayo, Xoozara lallodes ne oode? Looqappa medhinttide mi-ishe fana medhdhidego, «Tana hyannii gaar oochchii akkos medhdhido?» ga7i oocodes dandda7ane?
21 Woy looqa medhdhiday fettii looqappa fetaya bonchcho miishe, hyankkaya mahi bore miishe mahi medhdhodes adetits wolqqa baaya?

9:5 Keze 4:22 **9:8** Medho 21:12 **9:9** Medho 21:12 **9:9** Medho 18:10 **9:13** Medho 25:23
9:13 Mil. 1:2 **9:15** Keze 33:19 **9:17** Keze 9:16 **9:20** Isa. 29:16; 45:9

22 Xoozii fa kachchito beezodes fa wolqqito erssodes koyi, firddas giigide
hyanqqo na7untsana gaama genccera dandda7ezako ne akko ere?
23 Yinno E oochchidanna tiinii bonchchos giigizide, fa dooride na7untsis
fa bonchchito qonccissades.
24 Ayhuduntsana xalaala maaqqikaayzin, Ayhude maaqqoosse nuunin
Xoozara doorinttida.
25 Nabe Hose7e maxaafite,
«Ta asi maaqqikaayzuntsana, Ta asi ga7i xeegoda.
Ta siiqikaayze worzhito, ‹Siiqinttiduntsana› ga7i xeegoda.
26 Un, ‹Ta worzha baaya› ga7intti xeeginttide besite,
‹De7o Xoozze na7a› ga7intti xeeginttoda»yagayda.
27 Nabe Isayaasa Isra7eele asuntsbaz,
«Isra7eele asuntsi abba gaxa yeze shafe fana gaanggikon,
unttappa eeratsi asuntsi xalaala attoda.
28 Yinna sa7alla afa ellisii folinttoda.»
29 Mahi Isayaasa,
«Ubbappa wolqqaama Laatstse nuus eeratsi kochchi ashshikaayzako,
nuunii Soodoman gamoora katama fana dhabod yeshsha»
yaga7i tiinii ohida.
30 Yeezin, nu waagawude? Xillotitsi kaalloosse Ayhude maaqqoosse
asuntsi ammanora xillotitsi denggida.
31 Yezin xillotitsago yeltsize higge yeze Isra7eele asuntsi xillotitsi deng-
gikaaya.
32 Akkos denggaanxido? Un xillotitsita ammanora baayzin oochara
ekkodes koyde gishos. Yeyize gisho, un, «Dhubbize shuchchara» dhubbnt-
tida.
33 Geeshi Maxaafite, bo7ote
«Taanii Xiyoone dhubbize shuchchin lallan gaddoda.
Eza ammanze oonin yeellidhoos»
ga7intti xaafinttida.

10

1 Ta ishuntso, ta kumutsi wozintte ta amudhizannan Xooz woosizanna
Isra7eele attode fana.
2 Un Xoozis mishinttane yezin, turii eratitsappa mishinttosanno ta
markkidhane.
3 Un Xoozze xillotits ogito eranxii ixxii, fa omma xillotitsi kaallidap attin
Xoozze xillotitsi koyikaaya.
4 Asi ubba ammanora xillode fana Kiristtoosa higge folida.

Atotitsi ubbuntsis

5 Asi higge naagii ekkize xillotitsibaz Muse xaafittera, «Higge naagize
oonin yinna higgito naagii de7o yezane»yagayda.
6 Yezin ammanora ekkize xillotitsbaz ga7inttidanna hyanno: «Ne woz-
intte, ‹Oonii salo kessade?› yaga7ippe; yinna Kiristtoosa wodhissades.
7 Woy, ‹Sulle sa7a oomo wodhdhode oode?› ga7ippe; yinna Kiristtoosa
boozappa kessodes.
8 Yezin yaga7i xaafinttida: ‹Qaala ne kale; ne doontte ne wozintte yene›
Nuunii yinttis ohize ammano qaaltta hyanno.

9:26 Hose. 2:23 **9:26** Hose. 1:10 **9:28** Isa. 10:22-23 **9:29** Isa. 1:9 **9:33** Isa. 28:16 **10:5** Leewe 18:5 **10:7** Mahe 30:12-14

9 «Yesuusa Laatstsii» ga7i ne doontte markkidhiko Xoozii eza hyayqoppa
dentsidanno ne wozintte ammaniko, ne attoda.
10 Asi fa wozintte ammanii xillane; fa doontte markkidhii attane.
11 Geeshi maxaafite, «Eza ammanze oonin yeellidhoos»yagayda.
12 Fettii Xoozze ubbunts Laatstsii maaqqide gisho Ayhuduntsana
maaqqin Ayhude maaqqoosse asuntsi gidda dummatitsi baaya. E fana
xeegize ubbuntsis fa anjjito gaantsi inggane.
13 «Laatstse suntsito xeegize oonin attoda.»
14 Yeezin, un ammanosara wayzi eza xeegodes dandda7e? Un E baz
si7ikaayzara wayzi eza ammanodes dandda7e? Mahi unttis qaala ohize
asi baayzin, wayzi eza si7odes dandda7e?
15 Kiitinttide asi baayzin, qaala wayzi ohinttodes dandda7e? Geeshi
Maxaafite, «Ufays Wonggele ohize asuntsi tohita wayzi lo77o yessa!» yaga7i
xaafinttida.
16 Yezin Isayaasa, «Laatstso, nu markkatitsito oode ammanido?»
yaga7idanni fana, ubbuntsi Wonggele ammanikaaya.
17 Yinnii gisho, ammano sissappa ye7ine; si7izannan Kiristtoosa
qaalappa ye7ine.
18 Maaqqo yezin, Isra7eele asuntsi qaala si7ikaaya ga7ene? Ade si7ida.
Geeshi Maxaafite,
«Un ootsita sa7a ubba sinttida,
un qaaltta sa7a gaxa yellida»yagayda.
19 Yezin Isra7eele asuntsi erikaaya ga7ene? Muse zaga,
«Taanii yinttana leqinttide asuntsara qiirissada;
mahi eeya asuntsara yinttana qiirissada»yagayda.
20 Mahi Isayaasa,
«Tana koykaayze asuntsis benttida;
tana oocikaayze asuntsis qonccida»
yaga7i zhashtikaayzara ohida.
21 Yezin Isra7eele baz ohittera,
«Ubba qamma kiitinttoosse asuntsisin
tana ixxize asuntsis ta kushito miccida»yagayda.

11

Xoozii Isra7eeluntsana olikaaya

1 Ane ta oocane: yeezin, Xoozii fa asuntsana olidaane? Olikaaya! Taanii
ta ommite Isra7eele; Abrahama kochchi; Biniyame kochchi.
2 Xoozii tiino dooride fa asuntsana olikaaya. Geeshi Maxaafite, Eeliyaasa
Isra7eeluntsana Xoozze tiino wayzi mootezako, yin eroso?
3 Eeliyaasa, «Laatstso, un ne nabuntsana wodhida, ne zharsho bestton
lalida. Ta ta xalaalla attida; un tanan wodhodes koyane»yagayda.
4 Xoozii ees waaga7i mahido? «Ba7aale eeqas goynikaayze laappun
mukul asuntsana taas ashshida»yagayda.
5 Yinnii gaaran, hyanna wodite Xoozii fa aadho keehatitsite
dooriduntsappa attide (Isra7eeluntsi) yene.
6 E unttana dooride fa aadho keehatitsitep attin un oochara baaya. Doore
oochara maaqqiko, E aadho keehatitsita aadho keehatitsi maaqqoos.

10:11 Isa. 28:16 **10:13** Iyu. 2:32 **10:15** Isa. 52:7 **10:16** Isa. 53:1 **10:18** Maz. 19:4
10:19 Mahe 32:21 **10:20** Isa. 65:1 **10:21** Isa. 65:2 **11:2** Filph. 3:5 **11:3** 1 Kat. 19:10, 14
11:4 1 Kat. 19:18

7 Yeezin, waydo? Isra7eele fa koyzanno denggikaaya, yezin Xoozii
dooriduntsii denggida. Attiduntsi fa wozintto muumizida.
8 Yezin, Geeshi Maxaafite,
«Un fa aafte be7aame fana
fa hyayte si7aame fana,
hyanno yellodes unttis
Xoozii doccize ayyaana inggida»
ga7intti xaafinttide gaar hyanida.
9 Mahi Dawute,
«Un mu7ize gabita unttana xike fana aykko;
unttana gol7ize gaga maaqqo;
un iitatitsita unttana yello.
10 Un be7aame fana un aaftta goozintto;
ubba wode waayeppa denddi yin bantta kuunnii yezo» yagayda.
11 Yeezin, Ayhuduntsi mahi denddaame fana gol7idaane? Baaya! Un
gol7ita Ayhude maaqqoosse asuntsi attode fana mikinaate maaqqida.
Yinnan Ayhuduntsi unttalla afa qana7ode fana oochchida.
12 Ayhudutsi nagartta alamttis gaama anjjo ki7ida; mahi un gol7ita
Ayhude maaqqoosse asuntsis gaama anjjo maaqqida. Yeezin, doorinttide
Ayhuduntsi kumutsi attize wode anjjo akko fana ganggod yeshsha!
13 Taanii, hyatte yinttis Ayhude maaqqoosse asuntsis ohine. Ayhude
maaqqoosse asuntsi hawaare maaqqii oochchizanne taanii gaama ceeqint-
tane.
14 Ta yinno oochchidanna taas asho kochchi maaqqize Isra7eeluntsana
qiirizidanna unttappa eeratsito ashshodes.
15 Xoozii unttana olii ashshide wode hyanna alamtta Xoozara giigida.
Xoozii unttana shiishii ekkize wode hyayqide asi hyayqoppa denddize fana
maaqqida.
16 Tiino minxa aafize Xoozis zharshinttide geeshi maaqqiko, mulo minxa
aafttan geeshi. Minxizes xaphita geeshi maaqqiko, zhanggitan geeshi.
17 Gade tukkide shamahe zhangge maaqqide Ayhuduntsi meqqiko, yin
gurdde dolide shamahe zhangge maaqqize Ayhude maaqqoosuntsin un
bessa dhantsinttii un aafe anjjiton duretitsito shaakkinttida.
18 Yikke, yin zhangge fana sarfinttii wodhdhide Ayhuduntsalla afa
uturtippete. Yin uturtize baz maaqqiko, xapho yinttana tookkidap attin
yin xapho tookkoosanno qoppote.
19 Neenii, «Yikke ta un besite gelode fana» ga7i qoppoda.
20 Yinna turo. Un ammanikaayze gisho sarfinttida. Ne ammanide gisho
yinna besite eqqida. Ne zhashtodes beezanep attin uturtodes beezoos.
21 Xoozii medho zhangge maaqqize Ayhuduntsis yiqsinttanxiko yinttisin
yiqsinttoos.
22 Yikke, Xoozii akko gaar dalggan akko gaar zhashizako bo7o. E
zhashizanna kiitinttosuntsalla, mahi E dalggatitsita yin ammanii miinggi
eqqiko yinttis. Miinggi eqqanxiko yinttin sarfinttoda.
23 Ayhuduntsi ammaniko, zaga yeze besite maaqqada. Xoozii unttana
mahi, geltsodes dandda7ane.
24 Yinttana gurdde yeze shamahe maaqqide Ayhude
maaqqikaayzuntsana gachchii, gade tukkide shamahella afa yinttana
dhantsiko, medho gade shamahe maaqqide Ayhuduntsana fa tiino bessa
mahi tukkodes wayzi dandda7inttoosa?

11:8 Mahe 29:4; Isa. 29:10 **11:10** Maz. 69:22-23

Xoozze maarotitsita ubbas

25 Ta ishuntso, yin yinttana eranchcha ga7i ceeqinttippete. Ta yinttis ohize fettii saza qofa yene. Yinnan Isra7eeluntsi si7anxi ixxidanna wurssutsi yellodes maaqqikaayzin attodes yeze Ayhude maaqqoosse asuntsi kumutsi Xoozago ye7ode wontsis.

26 Yinnii gaar, Isra7eele asuntsi ubbanna attoda. Geeshi Maxaafite,

«Nuna ashshizay Xiyooneppa yo7oda;
Yayqooba kochchappa iita ubba hyaasoda.
27 Taanii un nagartto atto gaaze wode
unttara gelize caaqita hyanno»

ga7intti xaafinttida.

28 Ayhuduntsi Wonggele ekkanxide gisho yinttara morkke. Maaqqoyezin, hyatten un doornttide gishon, Xoozii un adunts gisho unttana kadhane.

29 Xoozii fa imoten fa xeegiten qiiridhdhoos.

30 Yin Ayhude maaqqoosuntsi zaga Xoozis kiitinttikaaya. Yezin hyatte Ayhuduntsi kiitinttanxi ixxin, yin Xoozze maarotitsito ekkida.

31 Yinnii gaar, yin ekkide maarotitsito Ayhuduntsi ekkode fana hyatte Xoozis kiitinttanxi ixxida.

32 Xoozii as ubbuntsis fa maarotitsito beezodes koyi, asi ubba kiitinttoosuntsana ga7i faydida.

33 Xoozze duretitsi, cinccatitsin eratitsi qoppii ohode oode? E firddita qurichinttoos, E ogita erinttoos.

34 Geeshi Maxaafite,

«Laatstse qofa erize oode?
eza zorodes dandda7ize oode?
35 Xoozis tal77izen
tal7idanno mahi ekkize oode?»

yagayda.

36 Ubbanna eeppa; eeran eesi. Ees medhinas bonchcho maaqqe. Amin77e.

12

Kiristtoosar kille de7o

1 Yikke, ta ishuntso, Xoozza ufayssize, de7on geeshi zharsho mahi, yin galtto shiishode fana taanii yinttana Xoozze maarotitsite woossane. Yinnan Xoozza yin goynodes beezize turii oge.

2 Lo77o, ufayssizen folo maaqqide Xoozze qofa shaakkii erodes yin wozintte laaminttotep attin hyanna alamito aazippete.

3 Xoozii yin fetays fetays inggide ammanttii fana wozinaama asi fana qoppote. Qoppodes beezizannippa aatsii yinttana dummuzii, uturara qoppipete ga7i taas ingginttide aadho keehatitsite yinttis ohine.

4 Nu fettii gallitii gidda dumma dumma billituntsi yene; yinna dumma dumma billituntsis dumma dumma oocha yene.

5 Yinnii gaar, nuunii gaama asi maaqqikon Kiristtoosara fettii galla maaqqida. Nuunii fettii galla maaqqii dumma dumma billite fetay fetayra aykinttida.

6 Nuus ingginttide aadho keehatitsite dumma dumma imo yene. Nu imotta tinbbite ohe maaqqiko, nuus yeze ammanttii gaar ohodes beezane.

11:27 Isa. 59:20-21 **11:27** Isa. 27:9 **11:34** Isa. 55:8 **11:35** Isa. 40:13 **11:35** Iyo. 41:11

7 Nu imotta melluntsana maade maaqqiko, yinna oochite minggodes
beezane; tamaarsse maaqqiko, yinna tamaarssite minggodes beezane.
8 Nu imotta melluntsana mintsitse maaqqiko, miinggi mintsitsodes
beezane. Nu imotta nuus yeze bazappa melluntsis ingge maaqqiko,
wozinappa inggodes beezane. Nu imotta ahe maaqqiko, miinggi ahodes
beezane. Nu imotta melluntsis keehe maaqqiko, ufayssara keehodes
beezane.
9 Yin siiqita afurappa kattara maaqqodes beezoos. Iita baz ixxote; lo77o
baz mintsii aykkote.
10 Fetay fatayra ishe fana siiqinttote; fetay fetaya bonchchote.
11 Azal7ippete; yin ayyaanar miinggi Laatstsis oochchote.
12 Xoozii inggide ufayssara ufayttote; madha dandda7ote; ubba wode
Xooz woossote.
13 Ammanze geeshshuntsana koshshize bazara maaddote; zaqqo
mokkote.
14 Yinttana bay7izuntsana anjjote; anjjotep attin baaddippete.
15 Ufayttizuntsara ufayttote; yeekkizuntsara yeekkote.
16 Fetay fetayra fettii qofite yezote. Utura qofa ashshii, yinttana ziqii yiizii,
aada asuntsara wolla yezote. Yin yinttana era ga7i qoppipete.
17 Ooden yinttis iita baz oochchiko, ye atstses iita mahippete. As ubba
tiino nashshize lo77o oocha oochchote.
18 Dandda7inttiko as ubbara saro yessades yinttis dandda7inttizanno
ubba oochchote.
19 Ta ishuntso, yin, yin ommite asis qime mahippete. Xoozii qime mahode
fana ees ashshote. Geeshi Maxaafite,
«Taanii qime mahoda;
taanii kushito mahoda»
yagaane Laatstsii, ga7intti xaafinttida.
20 Yezin Geeshi Maxaafite,
«Ne morkkizaya naydhdhiko muzo;
E baridhdhiko ushsho.
Ne yinno oochchiko E ommite
tama qaaqa gussane»
ga7intti xaafinttida.
21 Iita lo77or gamotep attin iitara gaminttippe.

13

Worzha ahizuntsis kiitintte

1 Xoozze qofa baayzin adetits wolqqa ingginttoose gishon hyatte yeze shu-
umuntsin Xoozze qofara shuumunttide gisho asi ubba worzha ahizuntsis
kiitnttodes beezane.
2 Yinnii gisho, adetits wolqqara yezuntsis kiitinttanxi ixxize oonin Xoozze
kiita ixxane. Kiitinttanxi ixxize oonin faalla afa firdda ke7ine.
3 Ahizuntsii iita oochchizuntsana fattin lo77o oochchizuntsana zhashoos.
Ahizuntsis zhashitaanxodes koyane? Yeezako lo77o oochcho; un nena
galatoda.
4 Un lo77o baz oochchodes shuumunttide Xoozze aro. Yezin ne iita baz
oochchiko, un iita baz oochchiza seerize mashsha aykkide gisho unttis
zhashito. Un iita oochchizuntsana seerii, Xoozze hyanqqo qonccize Xoozze
aro.
5 Yinnii gisho, Xoozze kachchi xalaalas baayzin yin qoftta markkidhize
gisho worzha ahizuntsis kiitinttodes beezane.

6 Yin giira giirizannan yinnis. Worzha ahizuntsii yinna oochito oochchizanna, un Xoozze aro maaqqide gishos.
7 Fetes fetes beezanno inggote. Giira giirodes beezays giirote; qaraxe gachchodes beezays qaraxe gachchote; zhashtodes beezays zhashtote; bonchcho beezaya bonchchote.

Siiqinttote

8 Fetay fetera siiqinttote. Siiqo galep attin yinttalla afa melle gale yezippe. Asi siiqize oonin higge gaazanno folida.
9 «Laammippe; wodhippe; kaystippe; amudhdhippe» gaaze kiittan mel-luntsin ubba, «Asi ne ommiti fana kadho» gaaze kiitte accinttida.
10 Asi siiqize oonin ezalla afa iita baz oochchoos. Yinnii gisho, asi siiqize higge kiita folida.
11 Genttoppa yin barkkize wode hyatte yellidanno erote. Nu ammanide woditippa aadhii atotitsi hyatte nuugo ukkida.
12 Qamma aadhida; wontta ukkida. Yikke, nuunii dhuma oocha ashshii foo7o ola miishe aykkoda.
13 Ane awara foo7o yeze asi fana wogara yezote. Beezoosse yetstsaran matstsera maaqqippe olale hyantteran qayxer aykkinttide dumma dumma tuna oocha,* Lalleran qinaatera maaqqippe.
14 Laatstse Yesuus Kiristtoosa ma77ote; yin nagara asho fa amuto folode fana qoppipete.

14

Asalla afa firddippete

1 Ammanora labbide oonan shiishii ekkotep attin E qoftilla afa firddip-pete.
2 Aazizes, ammanora miinggide fettii asi akko katstsan ma7ades dandda7ane. Yezin ammanora labbide asi atakiltte xalaala muune.
3 Muuze asi mo7oosse atstsa borippe. Mo7oosse atstse muuze atstsella afa firddippe. Xoozii ubbuntsana ekkane.
4 Melle as arolla firddize ne oode? E labbin woy miinggin E Laatstse erane. Laatstsii eza essodes dandda7ize gisho E miinggi eqqoda.
5 Mahi «Fettii awara melle awarappa aadhane» yaga7i qoppize asi yene. Melle mahi, «Awara ubba fettii fana» ga7i qoppane. Yezin fete fete fa qoftto qoppii oochcho.
6 Fettii qammiza melle qammitipa aatsii bonchchize oonin Laatstse bonchchos ga7i oochchane. Katstsa muuze asi Laatstse bonchchos ga7i muune. E muuze yinna katsitii gisho Xooz galatane. Katstsa mo7oosse asi Laatstse bonchchos me7anxi ashshane; mahi me7anxi ashsheran Xooz galatane.
7 Nuuppa oonin faas yezoos; mahi nu giddappa oonin faas hyayqoos.
8 Nu de7or yeziko Laatstsis yessada; mahi hyayqqikon Laatstsis hyayqqoda. Yikke, nu de7or yezin woy hyayqqikon Laatstsis.
9 Kiristtoosa hyayqqii hyayqqoppa denddide, de7or yezuntsisin hyayqqiduntsis Laatstse maaqqades.

13:7 Maato. 22:21; Mar. 12:17; Luqa. 20:25 **13:10** Keze 20:13-17; Mahe 5:17-19; Leewe 19:18

* **13:13** *Olale hyanttera yellii dumma dumma tuna oocha:* Woy yetstsara, matstsera, olale hyanttera, qayxera maaqqippe ga7i billodes dandda7inttane. Olale hyanttara yellize dumma dumma tuna oochita asi Xoozze aheppa bale kezii xootsi woga kaallii folize oocha ga7e. **14:2** Qola. 2:16

10 Yeezin, ne ne ishella afa akkos firdde? Woy ne ne isha akkos leqqe?
Nuunii ubbanna Xoozze firdda oyda tiino eqqoda.
11 Geeshi Maxaafite Laatstsii,
«Taanii de7o;
asi ubba ta tiino bunqqinttoda;
taanii Xooz maaqqizanno markkidhoda»
yagayda.
12 Yikke, nu oochchide bazitis nu ommite ommite Xooz tiino shiiqii mahe
inggoda.

Melle asi dhubutsippete

13 Yinnii gisho, nuunii fetay fetaylla afa firddizanno ashshote. Yezin yin
ishaya dhubutsaame fana woy qaxxaame fana naaginttote.
14 Laatstse Yesuusa ammanze asi maaqqii, fa ommite tuna maaqqide baz
baayzanno taanii geeshi erane. Yezin fettii asi fettii baz tuna mahi qoppiko
yinna ees tuna maaqqane.
15 Ne muuze katstsa gisho ne ishaya dhubbize baz maaqqiko, Kiristtoosa
yeze ne ishaya siiqoos. Kiristtoosa E gisho hyayqqide atstsa ne muuze
katstsiti gisho dhabsippe.
16 Yikke, yinttis yeze lo77o bazito cazhizippete.
17 Xoozze ka7itumo Geeshi Ayyaanara benttize xillotetsi, sarotitsin turii
ufayssap attin muuze bazin uzhize bazi baaya.
18 Yinnii gaar Kiristtoosas oochchize asi Xooz ufayssane; as giddan
anjjinttane.
19 Yinnii gisho, ane nuunii sarotitsi benttize ogen fete fetaya ammanora
mintsize oge koyote.
20 Katstsa gisho ga7i Xoozze oochito lalippe. Katstsa ubba geeshi, yezin
melle asi nagarara dhubbize katstsa mu7izanna iita.
21 Ne ishay dhubunttaame fana asho mo7oosanna woy ushi uzhoosanna
woy ne ishay dhubbize akko bazin oochchoosanna lo77o.
22 Yikke, ne ammantto ne giddan ne Xoozze gidda naago. Likke ga7i
qoppidebaz oochchize wode E wozintta mootoosse atstse anjjinttidaya.
23 Yezin so7itter muuze atstses E muuze ammanora maaqqikaayze gisho
firddinttane. Ammano baayzin oochinttide oocha ubba nagara.

15

Melluntsana ufayssodes beezane

1 Nuunii minggiduntsi labbiduntsi toofito tookkodes beezane. Nuunii
nuna ufayssodes beezoos.
2 Nuunii nu dootsiza mintsitsodes maaddodesin ufayssodes beezane.
3 Kiristtoosa fana ufayssikaaya. Yezin Geeshi Maxaafite, «Nena boride
borita nuna yellida»ga7intti xaafinttidanni gaar hyanida.
4 Geeshi Maxaafite inggize genccon mintsitsera nu ufayssito ekkode fana
Geeshi Maxaafite xaafinttide ubbanna nuna tamaarssodes xaafinttida.
5 Genccon mintsitimo inggize Laatstse yin Kiristtoos Yesuusa kaallize
wode fettetitsi yinttis imme.
6 Yinnan, nu Laatstse Yesuus Kiristtoosa Adaya, Xoozza, fettetitsaran fettii
qaalara yin bonchchode fana.

14:11 2 Qoro. 5:10; Isa. 45:23 **15:3** Maz. 69:9

Wonggele asi ubbas

7 Kiristtoosa yinttana ekkidanni fana Xoozze bonchchos fetay fetaya
ekkote.
8 Xoozii zaga aduntsis inggide ufayssita folinttode fanan E turetitsita
erinttode fana Kiristtoosa Ayhudunts garraze woga folera aro maaqqii
yi7idanno ta yinttis ohine.
9 Kiristtoosa Ayhudunts garraze woga aro maaqqide melle mikinaata
mahi Ayhude maaqqoosse asuntsi Xoozze maarotitsiti gisho galatode fana.
Geeshi Maxaafite,
«Ta nena Ayhude maaqqoosse asunts gidda galatoda;
Ne suntsito mazmurer sabboda»
ga7intti xaafinttide gaar hyanida.
10 Mahi,
«Ayhude maaqqoosse asuntso,
Xoozze asuntsara ufayttote»
yagayda.
11 Hyatten mahi,
«Ayhude maaqqoosse asuntso,
Laatstsa galatote;
worzha ubba eza sabbote»
yagayda.
12 Yinnii gaar Isayaasa,
«Issey kochchappa yelinttode fetay ye7oda;
E ka7itumo ubba ahoda.
Un fa ufayssito eella afa gaddoda»
yagayda.
13 Geeshi Ayyaana wolqqara yin diccode fana ufayssi inggide Xoozze, yin
ammanttii baggara yinttis ufayssin sarotits kumutsi imme.

Phawuloosa xaafide mikinaate

14 Ta ishuntso, yinttara lo77otitsin eratitsi kumiduntsana mahi fetay
fetaya zorodes dandda7izanno ta loytsii erane.
15 Taanii yinttana fettii fettibaz qofissades koyi zhashtikaayzara Xoozze
aadho keehatitsara yinttis xaafida.
16 Taanii Kiristtoos Yesuusa aro maaqqii, Ayhude maaqqoosuntsis kahine
fana maaqqii, Wonggele ohode fana Xoozii taas aadho keehatitsi inggida.
Ayhude maaqqoosse asuntsi Geeshi Ayyaanara geezhi, Xooz ufayssize
zharsho maaqqode fana Xoozii yinno oochchida.
17 Taanii Kiristtoos Yesuusar maaqqii ta Xoozzes oochchize oochite
ceeqinttane.
18 Ayhude maaqqoosse asuntsi Xoozis kiitinttode fana, Kiristtoosa ta
qaaltten ta oochchiti baggara oochchide oochchitippa melle ta ceeqinttize
baz baaya.
19 Xoozii yinno kille baz oocharan Geeshi Ayyaana wolqqara wayzi
oochchezako ta yinttis ohoda. Taanii Yerusalaameppa dentsii, Iliwarqoone
yellodes Kiristtoosa Wonggele sabbakida.
20 Taanii melle asi baaside baasalla keexxodes koyoos. Kiristtoosa
suntsita xeeginttikaayze bessa Wonggele ohodes amudhdhane.
21 Geeshi Maxaafite,
«E bazi ohinttikaayze asuntsi eza be7ada;

15:9 2 Sam. 22:50; Maz. 18:49 **15:12** Isa. 11:10

E baz si7ikaayze asuntsi qoppoda»
ga7intti xaafinttida.

Phawuloosa Roome qitodes qoppida

22 Yinnii mikinaatera, taanii yinttago yo7odes dandda7ikaaya.
23 Yezin taanii hyatte hyanna gututo ubba ta yellii hyaaside gishon gaama
bereppa dentsii yinttana be7odes amudhdhide gisho
24 taanii Isppeene hyanggitera yinttana be7odes qoppida. Mahi eeratsi
wode yinttara ufayttideppa suuba Isppeene hyanggize wode yin oges tana
maaddode fana koyane.
25 Yezin hyatte taanii Xoozze asuntsana maaddodes Yerusalaame hyang-
goda.
26 Maqedooniyan Akkaya gidda yeze Xoozze asuntsi, Yerusalaame yeze
dahuntsana miishera maaddodes koyde gisho.
27 Un dahuntsana maaddizanna unttis attoossebaz maaqqide gisho
fa ommite yinno oochchodes qofa accida. Ayhuduntsara Ayhude
maaqqikaayzuntsin ayyaana anjjo shaginttiko, un mahi unttis yeze bazara
Ayhuduntsana maaddodes beezane.
28 Yinnii gisho, taanii yinna shiiqide miishito unttis inggi un ekkidanno
erideppa suuba Isppeene hyanggitera yin kalera aadhoda.
29 Taanii yinttago hyanggize wode Kiristtoosa anjjo kumutsi ekkii hyang-
godanno erane.
30 Ta ishuntso, taas Xooz woossittera ta butuntte taara eqqode fana
Laatstse Yesuus Kiristtoosaran Geeshi Ayyaana siiqite yinttana woossane.
31 Xoozii tana Yihuda yeze ammanoose asuntsappa ashshode fana
Yerusalaame ta oochchode oochita Xooz asunts kale ekkinttode fana taas
woossote.
32 Mahi Xoozii gayko, taanii yinttago hyanggi ufayssara yinttara shemp-
pode fana taas woossote.
33 Sarotits Xoozze yin ubbuntsara maaqqe. Amin77e.

16

Saritse

1 Kinkkiriya katama yeze woosa keetstsite oochchize nu mishita Feeba
lo77o maacho maaqqidanno yin erode fana koyane.
2 Yin izo ammanze asuntsi Laatstse suntsite mokkodes beezize ammanze
asuntsappa fete fana mokkite. Iza yinttappa koyze baz ubba izo maaddote.
Iza fa ommite gaama asi maaddida; mahi tana ta ommite gaama maaddida.
3 Kiristtoos Yesuusa oocha taara wolla oochchize Phirisqilan Aqiila saro
ga7ote.
4 Un ta gisho fa shemppito aatsii inggida. Ta xalaalas baayzin Ayhude
maaqqoosse asunts woosa keetsuntsin ubba unttana galatane.
5 Un kara shiiqize ammanzunts saro ga7ote.
Isiya sa7a Kiristtoosa tiino ammanide, ta kadhize Ephanexoosas ta
saritsito yeltsote.
6 Yinnii gisho oochara gaama labbide Mayramo saro ga7ote.
7 Taara achi keetstsa yezide ta Ayhude lagguntsana Anddironiqoosan
Yuuniyasa saro ga7ote. Un Yesuusa hawaaruntsi gidda erinttiduntsana.
Mahi un Kiristtoosa taappa tiino ammanida.

15:21 Isa. 52:15 **15:23** Rome 1:13 **15:27** 1 Qoro. 16:1-4 **15:28** 1 Qoro. 9:11 **16:4** Hawa. 18:2

8 Laatstse ammanze ta siiqo laggiza, Amphiliyaxoosa saro ga7ote.
9 Kiristtoosa oocha nuura wolla oochchize Urbbanoosan ta kadhize Isttakuusa saro ga7ote.
10 Kiristtoosas yezanna fattanintti ammantsize Apheliisa saro ga7ote. Arsxobuloosa kara asuntsana saro ga7ote.
11 Ta Ayhude laggiza Heroodiyoona saro ga7ote.
Narssisanen E kara asuntsappa Kiristtoosa ammaniduntsana saro ga7ote.
12 Laatstse oocha labbize Tirufaynan Tirufoosa saro ga7ote. Mahi Laatstsis gaama labbii oochchize, ta kadhize Phersiiso saro ga7ote.
13 Laatstse oochara gaama erinttide Rufoosasin tana fa na7a fana be7ize E intto saro ga7ote.
14 Asinikirttoosas, Filegoonas, Hermmeesas, Patirobaasasin unttara yeze ammanze ishuntsi ubbuntsis ta saritsito ohote.
15 Filoloogusa, Yuuliya, Neeriya, E mishito, Olumppoosan unttara yeze ammanze asuntsana ubba saro ga7ote.
16 Geeshi yeerintte yeerinttitera, fetay fetaya saritsote. Kiristtoosa woosa keetstsi ubba yinttana saro gaane.

Wurssutsi zore
17 Ta ishuntso, yin tamaaride timirttito ixxii, yin gidda shaakkintten madha medhdhize asuntsappa naaginttote. Unttappa hyaakkote.
18 Yinnii fana yeze asuntsi fa sazasip attin nu Laatstse Kiristtoosas oochchoos. Fa mal77ize doonaran yiqsize qaalara akko eroosse asunts wozintto balitsane.
19 Wonggeles yin kiitinttidanno asi ubba si7ide gisho tana ufayssane. Yezin yin lo77o baz erode fana iita bazappa hyaakkode fana ta koyane.
20 Sarotits Xoozze Xalahe yin tohitippa oomora gaacii oloda.
Nu Laatstse Yesuus Kiristtoosa aadho keehatitsita yinttara maaqqe.
21 Taara oochchize Ximotiyoosa yinttana lo77o yagayda. Yinnii gaaran, ta iginuntsi Luqiyosa, Iyaasonen Sosphaxiroosa yinttana saro gaane.
22 Hyay dabddaabbiza Phawuloosas xaafide taanii, Xarxiyoosa, yinttana Laatstse suntsite saro gaane.
23 Tana mokkize woosa keetsito ubba E kara shiiqize Gaayoosa, yinttana saro gayda. Katama miishe aykkize Erasxoosan nu ishe Qarxoosa yinttana saro gaane. [
24 Nu Laatstse Yesuus Kiristtoosa aadho keehatitsi yin ubbara maaqqe. Amin77e.]*
25 Xoozis galata maaqqe. Taanii, Yesuus Kiristtoosa baz ohize Wonggele qaaltte gaama wodeppa aachintti gam7ide turetitsara, Xoozii yinttana ammanora mintsii essodes dandda7ane.
26 Yezin hyatte yinna turita qonccida. Ka7itumo ubba ammanii kiitinttode fana medhina Xoozze kiitte nabuntsi yinna turttibaz xaafida.
27 Yesuus Kiristtoosa baggara cinccatitsi E xalaalas yeze, fettii Xoozzes medhinas bonchcho maaqqe. Amin77e.

16:14 Mar. 15:21 **16:21** Hawa. 16:1 * **16:24** Zaga tiino maxaafite faydo 24 baaya. **16:25** Hawa. 19:29; 1 Qoro. 1:14; 2 Ximo. 4:20

Phawuloosa Qoronttoosa Asuntsis

Xaafide Tiino Kiita

Gele

Phawuloosa Qoronttoosa asuntsis xaafide tiino kiita xaafinttidanna, Phawuloosa Qoronttoosa gidda esside woosa keetsite ammanze as de7ite ammanolla afa denddize madhitis mahe immades. Ye wode Qoronttoosa katama sa7alla yeze dumma dumma asuntsi yeze Girike awurajja kataman Akkaya ga7inttize Roome waanna katama. Yinna katamita zal77era erinttide, wogara miinggide, dumma dumma iita de7or dalggidannon haymaanote gaamatitsara erinttidanno.

Hawaarize mintsii ohodes koydanna, yinna woosa keetsiti gidda medhinttide shaakkinttebaz, dumma dumma iita de7obaz, olale baz, ekken gelebaz, woosa keetsi wogabaz, Geeshi Ayyaana inggize bazin hyayqoppa denddo baz. Wonggele hyanna oocito wayzi mahod yezako hawaarize mintsii ohine.

Siiqo Xoozii fa asuntsis inggide aadho imotitsi maaqqidanno zofane taphpho hyaydzdzii beezane; mahi zofane taphpho hyaydzdzii hyay maxaafize gidda gaama erinttide kifile ga7intti erinttane.

Aafe Qofuntsi

Gele qofa *1:1-9*
Ammanze asuntsi gidda medhinttide shaakkintte *1:9—4:21*
Olale hyantten kara as yessi woga *5:1—7:40*
Ammanze asin ammanoose asi *8:1—11:1*
Woosa keetstsin goyno woga *11:2—14:40*
Kiristtoosa dendditon ammanze as denddito *15:1-58*
Yihuda gidda yeze madhidhide ammanze asuntsis maade *16:1-4*
Xaatsi qofa *16:5-24*

1 Xoozze qofara Yesuus Kiristtoosa hawaare maaqqades xeeginttide Phawuloosan, nu ishe Sostenisa,
2 Qoronttoosa yeze Xoozze woosa keetsitis, Yesuus Kiristtoosara geezhiduntsis unttisin nuus Laatstsi maaqqide nu Laatstse Yesuus Kiristtoosa suntsito ubba bessa xeegize ubbuntsis;
3 Xoozze, nu Adeppan Laatstse Yesuus Kiristtoosappa yinttis aadho keehatitsin sarotitsi maaqqe.

Phawuloosa Xooz galatane

4 Xoozii Kiristtoos Yesuusa baggara yinttis inggide aadho keehatitsiti gisho taanii ubba wode Xoozza galatane.
5 Ubba bazara oheran maaqqin eratitsara Kiristtoosara duridhdhida.
6 Nu Kiristtoosa baz ohide markkatitsita yin gidda minggida.
7 Yinnii gisho, yin nu Laatstse Yesuus Kiristtoosa qonccitsito naagitera yeziko akko ayyaana imon yinttis faccoos.
8 Ezin mahi nu Laatstse Yesuus Kiristtoosa lam7intsa ye7ite bore baayzuntsana maaqqii wurssutsi yellode gaar yinttana miintsoda.
9 Fa Na7aygo, nu Laatstse Yesuus Kiristtoosa fettetitsago xeegide Xoozze ammaninttidaya.

Ammanze asunts gidda medhinttide shaakkintte

1:2 Hawa. 18:1

10 Ta ishuntso, yin gidda shaakkintte yezippe; ubbuntsi giigii fettii wozinaran fettii qofara maaqqii yezote, yaga7i nu Laatstse Yesuus Kiristtoosa suntsite ta yinttana woossane.
11 Ta ishuntso, Qelo7e kara asuntsi yin gidda lalle yezanno taas ohida.
12 Yinttappa fete fete, «Taanii Phawuloosas; taanii Aphiloosas; taanii Phexiroosas; taanii Kiristtoosas» yagaane.
13 Yeezin Kiristtoosa shaakkinttidaane? Yin gisho masqalalla afa suxunttide Phawuloosaane? Woy yin Phawuloosa suntsite xammaqinttidane?
14 Taanii Qarisphoosappan Gaayoosappan melle yinttappa ooden xammaqikaayze gisho Xooz galatane.
15 Yinnii gisho, ooden yinttana ta suntsite xammaqinttida ga7i ohodes dandda7ize baaya.
16 [Mahi Isxifaanosa kara asuntsana ta xammaqida, gujjii melle oona xammaqezakon tiirinttoos.]
17 Kiristtoosa tana kiittidanna Wonggele ohode gaarap attin xammaqode gaar baaya. Kiristtoosa masqala cer maaqqaame gaar Wonggele qaala ta tamaarssizanna as cinccatitsi qaalara baaya.

Kiristtoosa Xoozze cinccatitsin wolqqa

18 Masqala qaaltta dhabizuntsis eeyatitsi, yezin nuus attiduntsis Xoozze wolqqa.
19 Geeshi Maxaafite,
«Taanii cinccuntsi cinccatitsito dhabssoda;
eruntsi eratitsito dhabisoda»
yagaane.
20 Yeezin, cincca aba yene? Higge asttamaarize aba yene? Woy hyanna alame eruntsi aba yene? Xoozii hyanna alame cinccatitsito eeyatitsi mahikaane?
21 Hyanna alame asuntsi fa cinccatitsara Xoozza eraame fana Xoozii fa cinccatitsara gorddida; yezin eeyatitsara faydinttize, nu ohize Wonggele qaala ammaniduntsii attode gaar Xoozze lo77o qofa maaqqida.
22 Ayhuduntsi kille baz be7ades koyane; mahi Girikuntsi cinccatitsi koyane.
23 Yezin nuunii masqalalla afa suxunttide Kiristtoosa sabbakane. Yinna Ayhuduntsis dhube; mahi Girikuntsis eeyatitsi.
24 Yezin Xoozii xeeginttiduntsis, Ayhude maaqqin, Girike maaqqin Kiristtoosa Xoozze wolqqan Xoozze cinccatitsi.
25 Xoozze eeyatitsita as cinccatitsappa aadhane; mahi Xoozze labitsita as xaalatitsappa aadhane.
26 Yikke, ta ishuntso, yin xeegitsito bo7ote; asi fana cincca maaqqide gaamuntsi, wolqqara yeze gaamuntsi, shuuma maaqqide gaamuntsi xeeginttikaaya.
27 Yezin Xoozii cinccuntsana yeellisades alame yeze eeyuntsana doorida; mahi miintsuntsana yeellisades alame yeze labitsuntsana doorida.
28 Xoozii hyanna alamite damma ga7inttidebaz dhabssodes, hyanna alamite labitsuntsana, leqqinttiduntsana akko hyanosuntsana doorida.
29 Ooden Xoozze tiino ceeqqinttippe. Yezin ceeqinttize ooden Xoozalla ceqintto.

1:12 Hawa. 18:24 **1:14** Hawa. 18:8; Hawa. 19:29; Rome 16:23 **1:16** 1 Qoro. 16:15 **1:19** Isa. 29:14 **1:20** Iyo. 12:17; Isa. 19:12; 33:18; 44:25

30 Yezin Xoozii yinttis Kiristtoos Yesuusara fettetitsa yessade gaar yiizida.
E nuus Xoozappa cinccatitsi, xillotitsi, geeshshatitsin wozon maaqqida.
31 Yinnii gisho, Geeshi Maxaafite, «Ceeqinttize ooden Laatstsara ceeqqo»
yagayda.

2

Kiristtoosa suxuntto

1 Ta ishuntso, taanii yinttago Xoozze qaala yinttis ohitera yi7ize wode
qaalaran cinccatitsara aadhii yi7ikaaya.
2 Taanii yinttara yeze wode Yesuus Kiristtoosa ezin masqalalla afa
suxunttideppa melle erodes koyoos ga7i ta qofa accida.
3 Ta yinttara yeze wode labitsimora, zhashimoran gaama goqera yezida.
4 Ta ohitan ta sabbakita sa7a eraran doona cinccatitsara maaqqikaayzin
Xoozze Geeshi Ayyaana wolqqa qonccitsite.
5 Yinnan, yin ammantta Xoozze wolqqara fattin as cinccatitsalla kataame
fana.

Xoozze cinccatitsi

6 Ayyaana de7o diccidunttsis nuunii cinccatitsi qaalara ohine. Yezin
yinna cinccatitsita, hyanna alame cinccatitsito woy dhabodes yeze hyanna
alamito ahizunts cinccatitsito baaya.
7 Yezin nuunii ohize cinccatitsita, gaama wodeppa tiino Xoozii nu
bonchchos giigizidannon aachintti yeze Xoozze cinccatitsito.
8 Hyanna alamtto ahizuntsappa ooden hyanna cinccatitsito erikaaya.
Un erizebaz maaqqezako, bonchcho Laatstse masqalalla afa suxxaama
yeshsha.
9 Yezin Geeshi Maxaafite,
«Aafe bi7ikaayze baz,
hyaye si7ikaayzebaz,
wozina qoppikaayzebaz,
Xoozii fana siiqizuntsis giigizida» yagaane.
10 Nuus Xoozii Geeshi Ayyaana baggara qonccizida. Geeshi Ayyaana melle
atto yezin Xoozze gaatsi qofa ubba qurichchane.
11 As gidda yeze baz atstse gidda yeze ayyaanza fattin as baz ooden eroos.
Yinnii gaar, Xoozze baz Xoozze Ayyaana fattin ooden eroos.
12 Xoozii nuus hyarii inggidanno nu erode gaar Xoozze Ayyaana ekkida
fattin hyanna alamtti ayyaana ekkikaaya.
13 Yinnii gisho nuunii ayyaana qofa, ayyaana asuntsana tamaarssizanna
as cinccatitsara maaqqikaayzin Xoozze Ayyaana inggize cinccatitsara.
14 Yezin Geeshi Ayyaana baayze asi Xoozze Ayyaanappa ingginttize imo
ekkodes dandda7oos. Yinna ees eeyatitsi; ubbanna Geeshi Ayyaanara
qurichinttizanni gisho E erodes dandda7oos.
15 Yezin Geeshi Ayyaana yeze asi ubba baz qurichchane, yezin eza ooden
qurichchoos.
16 Geeshi Maxaafite,
«Laatstse wozintto erize oode?
eza zorodes dandda7ize oode?»
ga7intti xaafinttidanni fana. Yezin nuus Kiristtoosa wozina yene.

1:31 Er. 9:24 **2:3** Hawa. 18:9 **2:9** Isa. 64:4 **2:16** Isa. 40:13

3

Xoozis oochizuntsana

1 Ta ishuntso, yin Kiristtoosa gidda hyaga zhoogan ammanoose asuntsi
fana yeze gisho taanii ayyaanabaz yinttis ohodes dandda7ikaaya.
2 Yin mintsi katstsa maades dandda7ikaayze gisho taanii yinttana maatsi
shichchida; hyatten maaqqiko yin dandda7ikaaya.
3 Hyatten hyaga yin asho qofara yene. Yin gidda yeze qanaaten lallen yin
ammanoose asi fana yezanno erisosaane? Yin oochchizanna asho qofara
yeze asi fana baane?
4 Yinttappa fete, «Taanii Phawuloosas» melluntsi mahi, «Taanii
Aphiloosas» gayko, Xooz Ayyaana baayze asi fana baane?
5 Yeezin, Aphiloosa oode? Phawuloosa oode? Un yin ammanode fana
oochchide Xoozze oochanchcho. Xoozii fetes fetes inggide oochiti gaar
oochchane.
6 Ta tukkida; Aphiloosa hyaatsi ushshida, yezin dichchide Xoozii.
7 Yinnii gisho, dichchide Xoozza fattin tukkizen hyaatsi ushshizen akkon
baaya.
8 Tukkizen hyaatsi ushshizen wolla fetto, yezin fete fete fa oochchii
labbide gaar anjjo ekkoda.
9 Nuunii Xoozis oochchize gade; Xoozze keetstsa eera wolla
oochchizuntsana.
10 Xoozii taas inggide aadho keehatitsiti gaar yiillar yeze anaaxe fana
baasa olida. Melle asi eella afa keexxane. Yezin eella afa keexxize ooden
wayzi keexizako, faas naagintto.
11 Fettii tohe olinttide baasappa melle ooden baasa olodes dandda7oos.
Ezin Yesuus Kiristtoosa.
12 Yezin hyay baasizella afa ooden worqqara woy birara maaqqin, al77o
shuchchara woy minxara maaqqin, maatara woy hyawulera keexxiko,
13 fete fete ye baasizella afa akkora keexizako firdda wode tamar
qonccoda.
14 Ooden ye baasizella afa keexxide keetsita tamar mu7inttanxiko, fa
anjjito ekkoda.
15 Yezin oode oochitan tamar mu7inttiko, qohinttoda; yezin, E fa ommite
attodan tamappa attizaya maaqqoda.
16 Yin Xoozze keetsi maaqqidannon Xoozze Ayyaana yinttara yezanno
erosaane?
17 Ooden Xoozze keetsito laliko, Xoozin eza laloda. Xoozze keetsita geeshi;
yinnan yinttana.
18 Ooden fana cimmippe. Hyanna alamite cincca fana aazizide yeziko
Xoozze turii cinccito denggode fana ooden cinccatitsito eeyatitsi mahi
faydo.
19 Hyanna alamiti cinccatitsita Xoozze tiino eeyatitsi. Geeshi Maxaafite,
«Xoozii cinccuntsana un gene oochitira aykkida» yagayda.
20 Mahi, «Cinccuntsi qoftta maaddoose baz maaqqidanno Laatstsi
erane» yagayda.
21 Yinnii gisho, ubba bazi yinttis maaqqade gisho ooden asalla ceeqint-
tippe.

3:2 Ibr. 5:12-13 **3:4** 1 Qoro. 1:12 **3:6** Hawa. 18:4-11, 24-28 **3:16** 1 Qoro. 6:19; 2 Qoro. 6:16
3:19 Iyo. 5:13 **3:20** Maz. 94:11

22 Phawuloosa maaqqin, Aphiloosa maaqqin Phexiroosa maaqqin,
hyanna alamito maaqqin, de7o maaqqin, hyayqo maaqqin, yezaya
maaqqin, tiinoppa ye7odaya maaqqin, ubbanna yinttis.
23 Yinttin Kiristtoosas; Kiristtoosan Xoozis.

4

Kiristtoosa hawaaruntsana

1 Yinnii fana asi nuna Kiristtoosa aro fana Xoozze gaatsi qofa qonccizi
tamaarssize hyadara ingginttide asi fana mahi faydo.
2 Tamaarssizuntsi Laatstses ammaninttiduntsana maaqqades beezane.
3 Yezin yin woy melluntsi taalla firddiko, taas akkon baaya. Melle atto,
taanin taalla afa firddodes dandda7oos.
4 Ta erzanni gaar maaqqiko ta wozintta taalla firddoos, yezin yinnan ta
xillotitsito beezoos. Taalla afa firddoday Laatstsa xalaala.
5 Yinnii gisho, wode yellikaayzin, Laatstsii yi7ikaayzin oodellan fird-
difete. E dhuma aachinttide baz foo7o kessoda; as wozina aachinttide qofa
qonccissada. Ye wode fete fete Xoozzeppa beezize galata ekkoda.
6 Ta ishuntso, yinttana maaddo ga7i tanan Aphiloosan aazize mahi ta
ohida. Yinno ta yiizidanna, «Xaafinttidannippa aadhifite» yagaaze zortto
yin nuuppa tamaarode fana. Yinnii gisho, ooden feta nashshii hyankkaya
leqqodes beezoos.
7 Neenii melluntsappa akkora aadhe? Neenii ekkikaayzebaz akko yeze?
Yeezin, neenii ubba baz melle asappa ekkidebaz maaqqiko, ekkikaayze asi
fana akkos ceeqintte?
8 Hyatte yin mizhida. Hyatte yin duridhdhida. Nu shaakkintti yin xalaala
ka7itida. Yin turo ka7itezako, nuunin yinttara ka7itod yeshsha.
9 Xoozii nuna hawaaruntsana, hyayqo firddinttide asi fana as ubbappa
nuna suub aatsida taas aazane. Nuunii hyanna alamitis, kiitanchchosin
asisin kaas baz maaqqida.
10 Nuunii Kiristtoosa gisho eeya maaqqida, yezin yin Kiristtoosa gidda
cinccuntsana maaqqida. Nuunii labitsi, yezin yin mintsi maaqqida. Yin
bonchchinttida, yezin nuunii toochinttida.
11 Hyayno yellodes nu naydhdhane, baridhdhane, kallidhane, hyadhint-
tane; yessade keetsi dhabin madha be7ine.
12 Nuunii nu kushite oochchii aqane. Nuna asi cazhodera anjjane; nuna
bay7ize wode dandda7ane.
13 Un nuna cazhize woden nu suntsito iissize wode aadatitsara mahane.
Nu hyano yellodes alame buuren alla olinttide fixo maaqqida.
14 Taanii yinno xaafidanna, ta kadhize na7unts fana, yinttana zorodes
xaafida fattin yeellisades baaya.
15 Kiristtoosa gidda yinttana dichchize gaama kaalitsizunts yezikon,
yinttis gaama aduntsi baaya. Ta yinttana Kiristtoos Yesuusa Wonggelera
yelida.
16 Yikke, yin tana aazote ga7i yinttana woossane.
17 Yinnii gisho, ammantsizen, ta kadhize, Laatstse baggara ta na7a
maaqqide, Ximotiyoosa yinttago kiittida. E dumma dumma bessa yeze
woosa keetstsa ta tamaarsside, Kiristtoosa Yesuusa gidda yeze ta ogito
yinttana qofissada.

4:12 Hawa. 18:3 **4:16** 1 Qoro. 11:1; Filph. 3:17

18 Taanii yinttago ye7aame fana aazin, uturara kumide fettii fettii asuntsi yene.
19 Yezin Laatstsii gayko, ukkera taanii yinttago yo7oda. Ye wode taanii uturanchchunts ohito xalaala baayzin un wolqqiton erodes koyane.
20 Xoozze ka7itumo wolqqara fattin ohera baaya.
21 Taanii yinttago gufera yo7onene woy siiqoran aadatits ayyaanara yo7one? Yin aayya doorete?

5

Ammanze as gidda yeze yeellize oocha

1 Yin gidda olale hyantta yezanna zigirinttane. Yinnii fana yeze olale hyantta melle atto yezin, ammanoose asuntsin oochchoos. Yin gidda fa aday machchitira tunide asi yene.
2 Yinne yin azzanodesin yeellidhodes beezane, yezin yin utirida. Yinnii gaar borsizebaz oochchide atstsa yin giddappa kessodes beezoso?
3 Taanii ashora yinttara yezanxikon ayyaanara ta yinttara yene. Taanii yinttara yeze asi fana yii7i yinnii gaarize oocha oochchide atstsella firddida.
4 Nu Laatstse Yesuus Kiristtoosa suntsite yin shiiqize wode taanii ayyaanara yinttara yessada. Yinne Laatstse Yesuus Kiristtoosa wolqqa yinttara maaqqada.
5 Ye atstse nagara ashita* dhabii, E ayyaanize Laatstse Yesuusa firdda wode attode fana E Xalahes aadhii inggintto.
6 Yin ceeqita lo77o baaya. Eerats irshsho buka ubba dentsizanno erosaane?
7 Yin hyatte irshsho baayze buka maaqqade gaar, nagara irshsho yinttappa kessote. Nu Faasiga duro maaqqide Kiristtoosa zharshinttida.
8 Yinnii gisho, genen iitatitsi yeze irshshora maaqqikaayzin turetitsin geeshshatitsi yeze boorara nu baalito bonchchoda.
9 Ta tiino xaafide kiitite yin olale asuntsara yellinttaame gaar yinttis ohida.
10 Yinno gaazanna hyanna alamite yeze olale hyanttizuntsana woy zhaaridhizuntsara woy kaystizuntsara woy eeqa goynizuntsara mulo yellinttippete ga7e baaya. Yinno maaqqiko, hyanna alamttippa yin kessades beezane yeshsha.
11 Yezin ammanane ga7ite olale hyanttizuntsara woy zhaaridhizuntsara woy eeqa goynizuntsara woy cazhizuntsara woy matsnttizuntsara woy kaystizuntsara yellinttippete ga7i yinttis ohine. Yentses gaarize asara melle atto yezin, katstsan mu7ippete.
12 Woosa keetstsappa balera yezuntsalla afa firddodes tana akko madhe? Woosa keetsite yezuntsalla afa yin firddosaane?
13 Yezin balera yezuntsalla afa Xoozii firddoda. Yinna iita baz oochchize atstsa yin giddappa kessote.

6

Ammanze asunts gidda yeze mooto

1 Yin giddappa fete fetera mooto yeziko, yinno ammanze as tiino firddinttodanno ashshii ammanoose as tiino firddinttodes wayzi qite?

5:1 Mahe 22:30 * **5:5** *Nagara asho:* Nagara medho woy nagara asatits. **5:6** Gala. 5:9 **5:7** Keze 12:5 **5:8** Keze 13:7; Mahe 16:3 **5:13** Mahe 13:5; 17:7

2 Geeshshuntsi alamella firddodanno yin eroso? Yeezin, yin alamella firddizebaz maaqqiko, hyannii fana eeratsbaz firddodes wayzi dandda7oso?
3 Nuunii kiitanchcholla firddodanno erosaane? Yeezin, hyanna sa7a yessi bazalla afa firddodanna yinttana wayzi game?
4 Yeezin, yinnii fana mooto yin gidda medhinttiko, woosa keetstsa leqinttide asunts tiino firddinttodes wayzi kanggete?
5 Taanii yinttana yeellisades yinno gaane. Yin gidda kacinttide asuntsana giigisades dandda7ize akaakize asi baa?
6 Yeezin, fettii ammanzay hyankkay ammanzaya firdda keetstsa ammanoose as tiino mootodes beezane?
7 Yikke, yin fete feta kasasii mootizanna yinna yinttis lo77o baaya. Yinnippa aadhii yin qohinttizakon ciminttizako lo77oso?
8 Yezin yinttii wol gidda ammanzuntsi fete feta qohanen cimmane.
9 Genuntsi Xoozze ka7itumo gelaamanno yin erosaane? Yinttana cimmippete; olale hyanttizuntsi woy eeqa goynizuntsi woy qayxizuntsi woy dhiiratsi dhiiratsara woy7izuntsi,
10 woy kayisttizuntsi woy zharidhizuntsi woy matsinttizuntsi woy cazhizuntsi woy bonqizuntsi Xoozze ka7itumo geloos.
11 Yinttappa fettii fettii asuntsi tiino yinnii gaar. Yezin yin hyatte Laatstse Yesuus Kiristtoosa suntsiten Xooz Ayyaanara meeccinttida; geezhida; xillida.

Yin gallite Xoozi bonchchote

12 Yin, «Nu koydebaz oochchodes dandda7ane» yagaane. Yezin ubbanna yinttana maaddoos. Taanii koydebaz ubba oochchodes dandda7ane, yezin akkon tana ahoos.
13 Yin, «Katstsa sazas; sazan katstsas» gaane. Yezin Xoozii saziton katsito dhabssodanno ta yinttis ohine. Nu gallita Laatstsis fattin olale hyanttas baaya. Laatstsin nu gallitis.
14 Xoozii Laatstsa hyayqoppa dentsidanni fana, nunan hyayqoppa fa wolqqitira dentsoda.
15 Yin asatitsita Kiristtoosa galla kifile maaqqidanno erosaane? Yeezin, taanii Kiristtoosa galla kifile maaqqidanno kanggi olale hyanttize galla maaqqade fana yiissane? Mulon koshshoos!
16 Olale hyanttize atstse E yellinttize maachitira fettii asho maaqqizanno erosaane? Geeshi Maxaafite, «Un lam77untsi fettii asho maaqqada» ga7intti xaafinttida.
17 Yezin Laatstsara fetto maaqqize atstse E ayyaanzera fetto maaqqane.
18 Olaleppa hyaakkote. Fettii atstse oochchize melle nagara ubba E gallitippa balera oochinttane, yezin olalize asi fa gallitilla afa nagara oochchane.
19 Yin gallita Xoozii yinttis inggidanna yinggida yeze Geeshi Ayyaana keetsi maaqqidanno erosaane? Yin yin baz baaya.
20 Xoozii yinttana wagar wonggida. Yinnii gisho, yin gallite Xooz bonchchote.

7

Ekken gele bazi

1 Yin taas xaafide kiittis mahita hyanno. Fettii asi maacho bochchikaayzar yeziko lo77o.

6:12 1 Qoro. 10:23 **6:16** Medho 2:24 **6:19** 1 Qoro. 3:16; 2 Qoro. 6:16

2 Yezin olaleppa attodes fetes fetes machcha yesse; mahi fettis fettis azinii yesse.
3 Azinze fa machchitis, machchitan fa azinzes koshshize baz kuntso.
4 Machchitis fa ashtilla afa iis adetits wolqqa baaya, yezin adetits wolqqa I azinzes. Yinnii fana, azinzes E ashtilla afa adetits wolqqa baaya, yezin adetits wolqqa machchitis.
5 Yin woosara eerats wode gam7odes zorera maaqqanxiko, fete feta kayppete. Yinnii gisho yin yinttana ahodes gamin, Xalahe yinttana fattanaame gaar wolla yezote.
6 Yezin taanii yinttana zorodes hyanno gaane fattin kiita baaya.
7 Asi ubba ta gaar machcho ekkikaayzara yezako kadhane, yezin Xoozii fetes fetes inggide dumma imo yene. Fetes hyannii fana imo hyankkays yinnii fana imo yene.
8 Machcho ekkikaayzuntsisin azinii gelikaayzuntsisin mahi azinii hyayqqiduntsis taanii gaazanna, ta gaar ekkikaayzara woy gelikaayzara yezote ga7i zorane.
9 Yezin amora eexinttizannippa ekkizannan gelizanna lo77o maaqqide gisho un fana ahodes dandda7anxiko, ekkon gele.
10 Taanii ekkiduntsanan geliduntsana hyannigaara ga7i zorane; tana baayzin Laatstsii kiittane; machchita fa azinzeppa shaakkinttippe.
11 Yezin shaakkinttiko melle azinii gelikaayzara faas yezo woy fa azinzera giigo. Azinze fa machchito billippe.
12 Yezin melluntsis Laatstsii baayzin taanii hyannigaara gaane. Ammanoose machcha yeze ammanze azinii yeziko, E machchita eera fettilla yessades koyko izo dakkippe.
13 Mahi ammanoose azinii yeze ammanze machcha yeziko, I azinze iira fettilla yessades koyko eeppa dakkinttippe.
14 Ammanoose azinze fa ammanze machchiti baggara geezhane; mahi ammanoose machchita fa ammanze azinze baggara geezhane. Yinna baayzako, un na7untsi tuna maaqqane, yezin hyatte un geeshi.
15 Yezin ammanoose azinze woy machchita billodes koyko billo. Ammanze machcha woy azinii yinnii gaarze bazara acinttoos. Xoozii nuna sarora yessade gaar xeegida.
16 Ammanze maachite, neenii ammanoose ne azinza ashshod yezako akko ere? Woy ammanze azinzayo, neenii ammanoose ne machchito ashshod yezako akko ere?

Xoozii yinttana xeegidanni gaar yezote

17 Fettii fettii as Laatstsii ees inggide imotitsite Xoozii eza xeegidanni gaar yezo. Woosa keetstsa ubba taanii tamaarsside wogita hyanno.
18 Ooden garrazinttii ammanida maaqqiko, garrazinttikaayze fana yi7ippe. Garazinttii ammanide ooden yeziko, garrazinttodes koyppe.
19 Xoozze kiitto folodes beezane fattin garrazinttin garrazinttanxi ashshin akkon maaddoos.
20 Fettii fettii asi Xoozii eza xeegize wodite yezanni fana yezo.
21 Xoozii nena xeegide wodite neenii aro? Akko baaya yinnis un77inttippe. Yezin neenii arotitsappa wallo kessades dandda7iko neeppa attippe kezo.

7:10 Maato. 5:32; 19:9; Mar. 10:11-12; Luqa. 16:18

22 Aro maaqqii yezitera Laatstse gidda xeeginttide asi Laatstse gidda arotitsappa wallo kezida. Yinnii gaar, aro maaqqikaayzara yezitera, Laatstse gidda xeeginttide asi Kiristtoosa aro.
23 Xoozii yinttana wagar wonggide gisho as aro maaqqippete.
24 Ta ishuntso, yin fete fete xeeginttide wode yeze yestte Xoozara wolla yezote.

Ekkikaayzen, gelikaayze asunts bazin azinii hyayqiduntsi baz

25 Wuduruntsibaz Laatstsii tana kiittidebaz baaya. Yezin Laatstsii taas inggide maarotitsite ammaninttidaya maaqqii ta yinttana zorane.
26 Yikke, hyatte madhiti gisho ekkikaayzara woy gelikaayzara yessii taas lo77o aazane.
27 Ne machcho ekkezebaz maaqqiko, billodes koyppe. Ne machcho ekkikaayzebaz maaqqiko, ekkodes koyppe.
28 Yezin ne machcho ekkiko nagara baaya. Yinnii gaar wudurttan azinii geliko nagara baaya. Yezin ekkizen gelize asuntsis hyanna sa7ite gaama madha yeze gisho yinttii yinnippa attode gaar ta koyane.
29 Ta ishuntso, ta gaazanna hyanno; wode hyal7ida. Yikkeppa tiino machcha yeze machcho ekkikaayze gaar yezo.
30 Yeekkizuntsi yeekkoosse gaar, ufayttizuntsi ufayttoosse gaar, wonggizuntsi akkon baayzuntsi gaar fana faydo.
31 Hyanna sa7a qoltte maadinttizuntsi maadinttoosse fana yii7i yezo. Hyanna alamtti bishshita aadhoda.
32 Yin yirga baytsi yessade gaar ta kadhane. Machcho ekkikaayze Laatstsa ufayssodes koyze gisho Laatstse baz qoppane.
33 Yezin machcho ekkiday fa machchito ufayssodes koyze gisho hyanna sa7itibaz qoppane.
34 E qoftta lam77i bessa shaakkinttane. Azinii gelikaayze wudurtta fa ashiten fa shemppite geezhi Laatstsa ufayssodes koyze gisho Laatstsi baz qoppane. Yezin azinii gelidanna fa azinza ufayssodes koyze gisho sa7abaz qoppane.
35 Taanii yinno yinttis ohizanna, yin maadinttode gaar ga7i fattin yinttana un77itsodes baaya. Yezin yin qoftta shaakkinttikaayzin wogara yezii Laatstsa ufayssize baz yin oochchode gaar taanii ohine.
36 Ooden fa oocide wuduritis gelize wode aadhida ga7i izo ashshodes qoppiko, yinna mahi iis lo77o maaqqoosanna ees sinttiko, fa koydanno oochcho; un ekkon, gelon; yinne nagara baaya.
37 Yezin fettii asi un7itsizebaz dhabin, fa wozintte miinggi, fana naagii, fa oocide wudurito ekkanxi ashshodes koyko loytsida.
38 Yinnii gisho, wudurito ekkize atstse loytsida; mahi ekkoosse atstse gaama loytsida.
39 Machchita fa azinze faxa yeze wode ubba eera acinttida. Yezin I azinze hyayqqiko, fa koyde azinii gelodes dandda7ane. Maaqqoyezin, iza gelize dhiiratse ammanze as maaqqades beezane.
40 Ta qofa maaqqiko, iza gelikaayzara yeziko ufayssara yessada. Mahi taasin, taara Xoozze Ayyaana yeza aazane.

8

Eeqas zharshinttide katstsa baz

1 Eeqas zharshinttide katstsabaz maaqqiko nu ubbuntsis era yene. Eratitsi uturssane, yezin siiqo dichchane.

2 Ooden fana erane ga7i qoppiko, E hyaga erodes beezzanno erikaaya.
3 Yezin ooden Xooz kadhiko E Xoozze kale erinttidaya.
4 Yinnii gisho, eeqas zharshinttide katstsa muuze baz maaqqiko hyanna
alamite Laatstsii fettii Xoozzeppa fattin melle baayze gisho eeqa fatstsoosse
baz maaqqidanno nuunii erane.
5 Xooz maaqqikaayzin salon sa7an xoozii ga7intti xeeginttide gaama
xoozzuntsin laatstsuntsi yezikon,
6 ubba baz medhdhide, nu E baz maaqqide, fettii Xoozii, Ade, nuus yene.
Ubbuntsi E baggara medhinttida, nuunin E baggara de7o denggida fettii
Laatstsi, Yesuus Kiristtoosa nuus yene.
7 Yezin hyanno erize ubba baaya. Fettii fettii asuntsi eeqa goynora
erinttide gisho katstsa muuze wode eeqa zharshinttidebaz mahi ekkane.
Ye wode un wozintta labitsi maaqqide gisho tunane.
8 Yezin katstsa nuna Xoozara igintsoos. Nu mu7ikaayzara ashshin akkon
qohinttoos; mahi mu7i dumma maadinttoos.
9 Yezin yin koydebaz mo7odes wallotitsi yinttis yezikon yinna ammanora
miinggikaayzuntsana dhubbaame fana naaginttote.
10 Neenii nena era ga7i eeqa zharshinttide katstsa mo7odes eeqa keetstsa
bettezin, ammanora miinggikaayze nena bi7iko yinna eza eeqas zharshint-
tide katstsa mo7ode gaar dentsitsosa?
11 Yikke, ne eratitsiti baggara Kiristtoosa E gisho hyayqqida, ammanora
miinggikaayze ne ishe, dhabida.
12 Yinnii gaar yiizii, ammanora miinggikaayze yin ishuntsana qohitte un
wozintto hyarggizii Kiristtoosa qohane.
13 Yinnii gisho, katstsa ta isha dhubbize baz maaqqiko, E dhubinttaame
fana asho mulon mo7oos.

9

Hawaaruntsi adetitsi wolqqa

1 Taanii wallotitsa yeze asi baane? Ta hawaare baane? Taanii nu Laatstsa
Yesuus Kiristtoosa bi7ika? Yin Laatstsara ta waaye aafe baane?
2 Yin Laatstse baz maaqqide gisho ta melluntsis hawaare maaqqanxikon,
yinttis hawaare maaqqidannis yin markka.
3 Tana hawaare baaya gaazuntsis ta inggize mahita hyanno.
4 Nu yinttappa mo7odesin ushshadesin turo nuus adetits wolqqa baa?
5 Hyanizako hawaaruntsi fana, Laatstse ishuntsi fanan Phexiroosa fana,
ammanze nu machchuntsana ekkii yedhdhades nuus adetits wolqqa baa?
6 Woy oochchii mo7odes beezize tanan Barnnabaasan xalaala?
7 Fa miishera wottaddaretitsi oochchize oode? Woy woyne tukkii, izippa
aafe mo7oosse oode? Woy wude yenggittera, yinna wuditippa maatsi
uzhoosse oode?
8 Taanii yinno as qofa gaar gaanene? Higge yinno ga7osaane?
9 Muse Higgite, «Uduma katstsa yedhdhize borize doontto accippe»
ga7intti xaafinttida. Yeezin Xoozii yinno boras qoppii gaydaane?
10 Xoozii yinno gaydanna nuus qoppii baane? Yee nu gishos. Wooti-
zen, katstsa geeshizen fana yellizanno ekkoda ga7i ufayssara oochchodes
beezane ga7intti turo nu gisho xaafinttida.
11 Nuunii yin gidda ayyaana budutsi budezebaz maaqqiko ashos beezze-
baz nu yinttappa ekkiko, yinna damma bazone?

9:9 Mahe 25:4; 1 Ximo. 5:18 **9:11** Rome 15:27

12 Melluntsi yinno yinttappa ekkodes unttis adetits wolqqa yeziko, nuus unttappa aadhize adetitsi wolqqa yene.
Yezin nuunii Kiristtoosa Wonggeles dhube maaqqaame gaar, ubbanne genccane fattin yinna adetitsi wolqqitira maadinttikaaya.
13 Xoozze keetstsa oochchize asuntsi fa katsito Xoozze keetstsappa ekkizanno erosaane? Mahi zharsho besite oochchizuntsi zharshitippa ekkizanno erosaane?
14 Yinnii fana, Wonggele markkidhizuntsi yessis koshshize baz Wonggeleppa ekkode fana Laatstsii kiittida.
15 Yezin taanii hyanna adetitsi wolqqito ubba akkon maadinttikaaya. Taanii hyanno xaafidanna ta adetetsi wolqqito bonchchisades koyi baaya. Ooden ta ceeqito hyarii ashshodannippa hyayqo taas lo77o.
16 Taanii Wonggele ohizanna tana kiittide gisho fattin tana ceeqizebaz baaya. Wonggele ohanxiko, tana bade.
17 Taanii Wonggele kadhii sabbakiko taas damooze yene. Yezin taanii Wonggele kadhikaayzara kiittin sabbakizebaz maaqqiko yinno Xoozii taas hyadara inggida.
18 Yeezin, ta damoozita akko? Taanii Wonggele sabbakize wode ta adetits wolqqa maadinttikaayzara Wonggele hyarii sabbakizanna taas damooze.
19 Taanii oodesin aro maaqqoos, yezin gaamuntsana ko7odes ubbuntsis aro maaqqida.
20 Taanii Ayhuduntsi attode fana unttara unttana maaqqida. Ta ommite higgeppa oomora yezoos, yezin higgeppa oomora yezuntsi attode fana higgeppa oomora yeze asi maaqqida.
21 Xoozze higgeppa balera kezikaayzara, Kiristtoosa higgitis kiitinttite, higge baayzuntsi attode fana higge baayze asi fana maaqqida.
22 Taanii ammanora labbiduntsi attode fana labitsi maaqqida. Taanii eeratsuntsi attode fana unttar unttana maaqqida.
23 Taanii Wonggele maabara asi maaqqadesin anjjito shaakkinttodes, hyanno ubba Wonggele gisho yiizida.
24 Galgaade wotstsi ubbuntsi woxxane, yezin fete xalaala shilimaate ekkizanno erosaane? Yinnii fana yinttin shilimaatto ekkodes woxxote.
25 Galgaade as ubbuntsi ubbabazite fana ahane. Un yinno labbizanna dhabize worqqa zawude ekkodes. Yezin nuunii labbizanna medhina dhaboose worqqa zawude ekkodes.
26 Yinnii gisho, taanii qofa baayze asi fana woxxoos. Baqo zhulttize asi fana hyarii kushe dentsoos.
27 Yinnii gisho taanii melluntsis Wonggele sabbakidannippa suuba ta ommite olinttide asi maaqqaame fana ta ashito wolqqara ahi taas kiitinttode fana yiizane.

10

Eeqas goynippete

1 Ta ishuntso, taanii yin hyanno tiirode fana koyane. Nu aduntsi ubbuntsi dhonneppa yeekkara yedhdhida; ubbuntsi abba fiinggida.
2 Un Musera wolla maaqqades dhonne giddan Abba gidda xammaqinttida.
3 Un ubbuntsi fettii ayyaana katstsa mu7ida.

9:13 Mahe 25:4; 1 Ximo. 5:18 **9:14** Maato. 10:10; Luqa. 10:7 **10:1** Keze 13:21-22; 14:22-29 **10:3** Keze 16:35

4 Mahi ubbuntsi fettii ayyaana ushi uzhida. Un uzhiden unttana kaalliter
yeze ye ayyaana lallizeppa kezzaya; ye lallizen Kiristtoosa.
5 Yezin Xoozii unttappa gaamite ufayttikaayze gisho un ahita akko baayze
sa7a wodhdhii attida.
6 Un iita baz amudhdhidanni gaar, nuunin iita baz amudhdhaame gaar
yinna ubbanna nuus aazize maaqqida.
7 Geeshi Maxaafite, «Asuntsi mo7odesin ushshadesin bettida; mahi
yexxodes denddida» ga7inttidanni gaar unttappa fete fete eeqa goynidanni
gaar yin eeqa goynippete.
8 Unttappa fete fete olalidanni gaar nu olalodes beezoos. Yinnii gisho
unttappa fettii wode lam7itam hyaydzdzii mukul asi hyayqqida.
9 Unttappa fete fete Laatstsa fattani shooshara dha7intti hyayqqidanni
gaar nu Laatstsa fattanodes beezoos.
10 Unttappa fete fete zuuzinggii hyayqo ki7ize kiitanchchora dhabidanni
gaara yinttin zuuzinggippete.
11 Hyanna unttalla afa yellidanna mulo nu naaginttode gaar nuus aazize
maaqqida. Mahi wode wurssutsalla afa yeze nuus timirtte maaqqade gaar
hyanna ubba xaafinttida.
12 Yinnii gisho, ta eqqida gaaze ooden gol7aame gaar fana naago.
13 As ubba yellize faatana fattin dumma faatana yinttana yellikaaya. Yin
wolqqita dandda7izannippa aadhize faatana yin fattaninttaame gaar aatsii
inggoosse Xoozze ammaininttidaya. Yinttana faatana yellize wode yinna
fatantto E yinttana dandda7isada. Mahi yinna fatanttippa yin kessade ogito
E giigisada.
14 Yikke, ta al77o ishuntso, eeqa goynizannippa hyaakkote.
15 Yin wozinaama as maaqqide gisho ta hyanno ohine. Taanii gaazanna
turo maaqqidanno yin yin ommite firddote.
16 Nuunii Xooz galatii gishinttize anjjo xuu7ita Kiristtoosa suutsara
fettetitsi yezanno baane? Mahi nuunii baxxize daabbize Kiristtoosa ashtira
fettetitsi yezanno baane?
17 Nuunii gaama maaqqikon daabbize fetto, nu ye fettii daabbo gishint-
tize gisho fettii asho.
18 Ane Isra7eele asuntsi oochchidanno qoppote. Zharshinttide zharshita
muuzuntsis zharsho bessara fettetitsi baane?
19 Taanii akko ga7odes koyi ga7e? Eeqas zharshinttide katsita woy eeqa
maaddize baz baaya.
20 Un zharshizanna Xoozis maaqqikaayzin tuna ayyaanas. Yinnii gisho,
yinttis tuna ayyaanara fettetitsi yessade gaar ta koyoos.
21 Yin Laatstse xuu7itippa uzhitera, mahi tuna ayyaana xuu7itippa
ushshades dandda7oos. Laatstse leematippa mu7itera mahi tuna ayyaana
leematippa mo7odes dandda7oos.
22 Nu yinno yiizii Laatstsa zhilissane? Nu eeppa aadhize miintstsone?
23 Yin, «Ubba baz oochaame gaar kayzebazi baaya» gaane, yezikon
ubbanna maaddoos. Yin, «Ubba baz oochaame gaar kayzebazi baaya»
gaane, yezin ubbanna xaalizoos.

10:4 Keze 17:6; Faydo 20:11 **10:5** Faydo 14:29-30 **10:6** Faydo 11:4 **10:7** Keze 32:6 **10:8** Faydo 25:1-18 **10:9** Faydo 21:5-6 **10:10** Faydo 16:41-49 **10:16** Maato. 26:26-28; Mar. 14:22-24; Luqa. 22:19-20 **10:18** Leewe 7:6 **10:20** Mahe 32:17 **10:22** Mahe 32:21 **10:23** 1 Qoro. 6:12

24 Fettii fettii asi, melle asi maaddize baz qoppodes beezane fattin fana
maaddize baz xalaala qoppipe.
25 Yin wozintte medhinttize so7ito hyaasii gabe bayzinttize asho cer
mo7ote.
26 Akkos gayko, «Sa7an sa7alla yeze ubba Laatstsis.»
27 Fettii ammanoose asi yinttana mokkodes koyi xeegiko hyammades
koyko hyanggote. Yin wozintte so7ikaayzara yin tiino aatsidanno ubba
mo7ote.
28 Yezin fettii asi, «Hyanna eeqas zharshinttidebaz» gayko, ye yinttis ohide
atstse gishon yin wozintti gisho yinna katstsito mu7ippete.
29 Taanii, wozina gisho gaazanna yinno yinttis ohide atstse wozintti gisho
fattin yin wozintti gisho baaya.
Melle as wozina gisho ga7i taanii ta wallotitsalla akkos firddode?
30 Taanii muuze katsitis Xooz galatii mu7iko akkos hyalide fana Xooz
galatize baza oocintte?
31 Yikke, yin akko mu7izako akko uzhizakon, woy akko oochchizako
ubbanno Xoozze bonchchos oochchote.
32 Ayhuduntsana maaqqin Girikuntsanan maaqqin woy Xoozze woosa
keetsite maaqqin oodesin dhube maaqqippete.
33 Taanii ubba wode gaamuntsi attode fana un maaddinttode oge koyane
fattin tana maaddode oge koyoos.

11

1 Taanii Kiristtoosa aazii kaallizannifana, yinttin tana kaallote.

Goyno woga

2 Yin ubba baza tana qoppize gishon ta tamaarsside timirttito mintsii
aykkide gisho ta yinttana galatane.
3 Yezin Kiristtoosa dhiiratsi ubbas omma, dhiiratsi maachis omma, mahi
Xoozii Kiristtoosas omma maaqqidanno yin erode fana ta koyane.
4 Fa ommito guulunttii Xooz woossize woy tinbbite ohize dhiiratsi ubba
omma maaqqide Kiristtoosa toochane.
5 Fa ommito guulunttikaayzara Xooz woossize woy tinbbite ohize maa-
chita omma maaqqide fa azinza toochane. Fa ommito guulunttikaayze
maachita fa ommito meedinttide maachiti fana.
6 Maacha fa ommito guulunttanxiko, fa ommito cuqintto. Yezin iis
ommito cuqqizanna woy meedizanna borsiko fa ommito guulintto.
7 Dhiiratsi Xooz aazii Xoozze bonchcho maaqqide gisho fa ommito
guulinttodes beezoos, yezin maacha dhiiratsi bonchchoos.
8 Maacha dhiiratsappa medhinttida fattin dhiiratsi maachippa medhint-
tikaaya.
9 Maacha dhiiratsis medhinttida fattin dhiiratsi maachis medhinttikaaya.
10 Hyannii gishon kiitanchchuntsi gisho maacha faas adetits wolqqa
yezanno beezize malla fa ommito guulunttodes beezane.
11 Yezin Laatstse qofara maacha dhiiratsi baayzin yezoos; dhiiratsin
maacha baayzin yezoos.
12 Maacha dhiiratsappa medhinttidanni fana dhiiratsin maachippa
yelinttida. Yezin ubbuntsin Xoozappa medhinttida.
13 Ane yin firddote. Maacha fa ommito guulinttikaayzara Xooz woossodes
beezane?

10:26 Maz. 24:1 **11:1** 1 Qoro. 4:16; Filph. 3:17 **11:7** Medho 1:26-27 **11:8** Medho 2:18-23

14 Dhiiratsi fa ommito dichchiko ees boriso maaqqidanno melle atto yezin
medhetitsi yinttana tamaarssoso?
15 Yezin maacha fa ommito dichchiko iis bonchcho baane? Maachis
omma ingginttidanna iza fana kammode fana.
16 Yinnii gisho hyannilla lallodes koyze asi yeziko, nuus maaqqin woy
Xoozze woosa keetsis maaqqin hyannippa melle woga baaya.

Laatstse kawo ekkize woga
(Maato. 26:26-29; Mar. 14:22-25; Luqa. 22:14-20)

17 Yin fettilla shiiqizanna lo77oos maaqqikaayzin qohes maaqqide gisho
hyatte ta inggize kiitte yinttana nashshoos.
18 Ta tiino si7idannna, yin woosa keetsite shiiqize wode yin gidda shaako
yezanno. Yinno ta si7idannippa baggita turo maaqqidanno ammanane.
19 Yin gidda fa oochite turii yezuntsi oona yezako erinttode gaar yin gidda
shaako yessadanna attoos.
20 Yin wolla shiiqize wode yin shiiqizanna Laatstse kawo maades baaya.
21 Yin katstsa mu7ize wode fete feta naagikaayzara faasito faasito muuze
gisho feta nayane hyankkay mahi matsinttane.
22 Turo yin mo7odesin ushshades yinttis keetsi baane? Woy Xoozze
woosa keetsito leqqane? Dahuntsana yeellizane? Ta yinttana waago?
Hyannis ta yinttana nashsho? Mulon nashshoos.
23 Taanii yinttis inggide timirttito Laatstsappa ekkida. Laatstse Yesuusa
aadhii ingginttize qammite boora ekkii,
24 Xooz galatida. Boorito baxxi «Hya7ate; mo7ote. Hyanna yinttis
ingginttide ta ashito. Hyanno mu7itera tana qoppote» yagayda.
25 Yinnii gaara, kawo mu7i maaqqin, ushi ekkii, «Hyanna ushita ta
suutsite eqqide kille caaqo. Yin iippa uzhide wode ubba tana qoppote»
yagayda.
26 Yin hyay booriza mu7ize woden hyanna ushito uzhize wodeppa dentsi
Laatstsii ye7ode wontsis E hyayqito ohoda.
27 Yinnii gisho, beezoosse ogera Laatstse boorito mu7ize woy Laatstse
ushito uzhize ooden E ashiton suutsiton toochide gisho fa nagarite oocint-
tane.
28 Yinnii gisho asi fana fattano. Yeyzi boorito mo7o; ushitippan uzho.
29 Laatstse ashitibaz shaakkii eroosse, boortippa mu7izen ushitippa
uzhize, faalla afa firdda muunen uzhane.
30 Yinnii gisho, yin gidda fa gaamuntsi labbida; hyargginttida; mahi
unddenna asuntsi hyayqqida.
31 Yezin nu nuna fattanii be7ezako, nuulla afa firddinttaama yeshsha.
32 Alame firddinttize wode nu alamttira firddinttaame gaar hyatte Laat-
stsii nuna kaccane.
33 Yinnii gisho, ta ishuntso, Laatstse kawo maades yin shiiqize wode wol
yeltsi ekkote.
34 Yin shiiqita firddas maaqqaame gaar naydhdhide ooden yeziko, fa kara
mo7o.
Attide bazito ta ize hyanggi yinttis ohoda.

12

Geeshi Ayyaana imotitsi

1 Ta ishuntso, Geeshi Ayyaana imotitsibaz yin erode fana ta koyane.

11:25 Keze 24:6-8; Er. 31:31-34

2 Yin Xooz ammanoose wode doona baayze eequntsago gochinttii, yin eroosse oge hyanggidanno yin erane.
3 Xoozze Ayyaana kaalitsize asi ooden, «Yesuusa baaddintto» yaga7oos. Mahi Geeshi Ayyaana kaalitsikaayzin, ooden, «Yesuusa Laatstsii» ga7odes dandda7oosanno yin erode fana koyane.

4 Dumma dumma Ayyaana imotitsi yene, yezin imotitsito inggize Ayyaanize fetto.
5 Nu Laatstses dumma dumma oocha yene, yezin Laatstse fetto.
6 Nu Laatstses oochchize dumma dumma oge yene, yezin yinna ogite as ubbara oochchize Xoozze fetto.
7 Yezin fetes fetes ingginttide imotitsito melluntsana maaddode fana Geeshi Ayyaana qonccane.

8 Geeshi Ayyaana fetes cinccatitsi kumide qaala inggane; mahi fetes eratitsi kumide qaala inggane.
9 Ye Geeshi Ayyaanize fetes ammano, hyankkays mahi fatstsize imo inggane.
10 Geeshi Ayyaana fetes kille baz oochchize imo, fetes tinbbite ohize imo inggane. Fetes ayyaanappa ayyaana shaakkii erize wolqqa, fetes dumma dumma doonara ohize imo, mahi fetes dumma dumma doonara ohinttidanno billize imo inggane.
11 Yinnii gisho hyanno ubba oochchize ye fettii Geeshi Ayyaaniza. E koyde fana fetes fetes dumma dumma imo inggane.

Fettii galla dumma dumma billite

12 Fettii gallite gaama billite yene, yezin yinna dumma dumma billituntsi fettii galla. Yinnii fana, Kiristtoosa dumma dumma billituntsi yeze fettii galla fana.
13 Nuunii Ayhude maaqqin Girike maaqqin aro maaqqin wallo asi maaqqin, ubbuntsi fettii galla maaqqades Geeshi Ayyaanara xammaqinttida. Mahi nu ubbuntsi fettii Geeshi Ayyaana uzhida.

14 Nu gallite dumma dumma billite yene fattin fettii galla billite baaya.
15 Tohe, «Taanii kushe maaqqoosse gisho billite baaya» gayko, E yinno gayde gisho billite maaqqizanna attodaane?
16 Hyaye, «Taanii aafe maaqqoosse gisho galla billite baaya» gayko, E yinno gayde gisho gallappa fettii billite maaqqizanna attodaane?
17 Galla ubba aafe xalaala maaqqizako, nu akkora si7ode? Mahi galla ubba hyaye xalaala maaqqizako nu akkora singgode?

18 Yezin Xoozii fa koydanni gaara, galla gidda dumma dumma billituntsana gaddida.
19 Ubbuntsi fettii billite maaqqizako galla wayzi yessade?
20 Yezin billituntsi gaama maaqqikon, galla fetto.

21 Aafe kushego, «Ne taas koshshoos» ga7odes dandda7oos. Woy omma tohego, «Ne taas koshshoos» ga7odes dandda7oos.
22 Yezin labitsi aazize galla billituntsi nuus aadhii koshshane.
23 Bonchcho koshshoos ga7i nu qoppize billituntsappa bagguntsana gaama bonchchane. Mahi nu borssize nu galla billituntsana aatsii bonchchii naagane.

12:4 Rome 12:6-8 **12:12** Rome 12:4-5

24 Be7adera borssoose galla billituntsis bonchcho koshshoos. Yezin Xoozii
nu galla billituntsana wol yeltsi borssize billituntsis aadhize bonchcho
inggida.
25 Galla billituntsi fete fetera shaako medhdhikaayzara wolis qoppode
gaar mahi medhdhida.
26 Galla billituntsappa fete hyargginttiko billituntsi ubba eera hyargginttane. Galla billituntsappa fete bonchchinttiko billituntsi ubba eera ufayttane.
27 Yin ubbuntsi Kiristtoosa galla; mahi yin fete fete E billite.
28 Woosa keetsite Xoozii, tiino hawaaruntsana, lam7intsa nabuntsana,
hyaydzintsa asttamaaruntsana, mahi kille baz oochchizuntsana, fatstsizuntsana, melluntsana maaddizuntsana, woosa keetstsa ahizuntsana,
dumma dumma doonara ohizuntsana doorida.
29 Ubbuntsi hawaare? Ubbuntsi nabe? Ubbuntsi asttamaare? Ubbuntsi
kille baz oochchane?
30 Ubbuntsis fatstsize imo yene? Ubbuntsi dumma dumma doonara ohine?
Ubbuntsi dumma dumma doonara ohizanno billane?
31 Yinnii gisho ubbappa aadhize imotitsi mintsii koyote.
Mahi ubbappa aadhize ogito ta yinttana beessada.

13

Turii siiqo

1 Taanii as qaalaran kiitanchcho qaala ohinttodes dandda7ikon, taas siiqo
dhabiko, cer girize luulle fana.
2 Tinbbite ohize imotitsi taas yezikon, gaatsi qofa ubba erikon, eratitsi
ubba yezikon, mahi dere dentsii melle bessa kanggize ammano taas
yezikon, siiqo dhabiko, tana akkon maaddoos hyari.
3 Taas yeze baz ubba dahuntsis inggikon, melle atto yezin, tana tamas
aatsii inggikon, siiqo dhabiko tana akkon maaddoos.
4 Siiqo dandda7a. Siiqo keeha. Siiqo qanaatoos. Siiqo ceeqinttoos. Siiqo
uturtoos.
5 Siiqo beezoosse baz oochchoos. Siiqo qiiridhdhoos. Siiqo zhilidhdhoos.
Siiqo fa qohito faydoos.
6 Siiqo turira ufayttane fattin worddora ufayttoos.
7 Siiqo ubba dandda7ane; ubba ammanane; lo77o baz hyanoda ga7i,
ufayssara naagane; ubba genccane.
8 Siiqo wurssutsi yellodes dhaboos. Yezin tinbbite attoda; dumma
dumma doonara ohinttizanna attoda; eratitsin aadhoda.
9 Nu eratitsappan eeratsito erane; tinbbiteppa baggito ohine.
10 Yezin folo maaqqide ye7ize wode folo maaqqikaayze attoda.
11 Taanii na7a yeze wode na7a gaar ohine; na7a gaar qoppane; na7a gaar
qurichchane. Ta wozanttide wode na7atitsi hyanto ashshida.
12 Hyatte foo7o baayze bessa masttootera be7izannigaara be7ine, yezin
ye wode nu geeshi be7ada. Hyatte ta eratitsappa eeratsi erane, yezin ye
wode Xoozii tana erzanni gaar folii eroda.
13 Yikke, ammano, ufayssin siiqo, hyantsi hyaydzdzuntsi miinggi yessada.
Yezin hyantsesappa aadhize siiqo.

12:28 Efe. 4:11 **13:2** Maato. 17:20; 21:21; Mar. 11:23

14

Tinbbiten dumma dumma doona

1 Siiqo koyote. Ayyaana imotitsi mintsii koyote; ubbappa aatsii, tinbbite imo mintsii koyote.
2 Dumma dumma doonara ohinttize asi Xoozis ohine fattin asis ohoos. Yezin asis benttikaayze gancce qofa Ayyaana wolqqara ohize gisho ooden E ohizanno tiiroos.
3 Yezin tinbbite ohizuntsi as Ayyaanar dichchodes, mintsitsodesin mintsodes asis ohine.
4 Dumma dumma doonara ohize asi fana Ayyaanar dichchane. Yezin tinbbite ohize asi woosa keetsito Ayyaanar dichchane.
5 Yin ubbuntsi dumma dumma doonara ohinttizako ta kadhane, yezin tinbbite ohizanno aatsii kadhane. Dumma dumma doonara ohinttizanno woosa keetstsi dichchodes billize asi dhabiko, dumma dumma doonara ohinttizannifa tinbbite ohizanna aadhane.
6 Yikke ta ishuntso, taanii yinttago hyanggi qonccitsara woy eratitsara woy tinbbite ohera woy timirttera maaqqaanxi dumma dumma doonara ohinttiko yinttana akko maaddode?
7 Dumma dumma yetsis fettii kochchi ootsi yeziko, suulunqe ootsin diitsi ootsi wayzi shagii erode?
8 Mahi moyze oolle loytsii erinttanxiko olas giiginttode oode?
9 Yinnii gaar, dumma dumma doonara yin ohizanna geeshi maaqqanxiko yin ohizanno oode erode? Yinna baqos ohize fana.
10 Alamella gaama doona yene; bilitsii baayze doona baaya.
11 Yikke fettii asi ohinttize doona taanii eranxiko E taas zaqqo maaqqane; taanin ees zaqqo maaqqane.
12 Yinnii gaar, Geeshi Ayyaana imo yin ekkodes mintsii koyzako, woosa keetstsi dichchodes ubbappa aadhize imotitsi koyote.
13 Dumma dumma doonara ohize asuntsi ohito billodes billize imotitsi ingginttode gaar Xooz woosso.
14 Taanii dumma dumma doonara Xooz woossiko, ta ayyaanze woossane, yezin ta qoftippa akkon shaakkii eroos.
15 Yeezin, ta akko oochchodes beeze? Taanii ta ayyaantte woossane; ta wozintten woossane. Taanii ta ayyaantte yexxane; ta wozintten yexxane.
16 Yinno maaqqanxiko neenii ne ayyaantte Xooz galatize wode yinna besite neenii gaazanno eroosse asi ne galatizanno waagii, «Amin77e» gawude?
17 Neenii Xooz galatizanna lo77o, yezin melle asi maaddoos.
18 Ta yin ubbappa aatsii dumma dumma doonara ohizanni gisho Xooz galatane.
19 Yezin taanii woosa keetstsa melluntsana tamaarssodes dumma dumma doonara taphphi mukul qaala ohodannippa erinttize doonara ichchin qaala ohizanno kadhane.
20 Ta ishuntso, yin qofara na7a fana maaqqippete. Yin iitabazis na7a fana maaqqote fattin yin qofara wozinaamuntsana maaqqote.
21 Laatstsii, Geeshi Maxaafite,
«Taanii hyantsi asuntsis,
dumma dumma doonara ohize asin
zaqqo il7antsara ohize asara ohoda.
Yezin yinno maaqqikon tana si7oos» yagaane.

14:21 Isa. 28:11-12

22 Yikke, dumma dumma doonara ohizanna, ammanoosse asuntsis malla
maaqqane fattin ammanze asis baaya. Tinbbite ammanze asis malla
maaqqane fattin ammanoosse asuntsis baaya.
23 Woosa keetstsa asuntsi fettilla shiiqize wode ubbuntsi dumma dumma
doonara ohinttiko eroosse woy ammanoosse asuntsi yin shiiqite yi7i,
«Hyantses zhashitane» ga7osaane?
24 Yezin eroosse woy ammanoosse asuntsi woosa keetstsa ye7ize wode
asuntsi tinbbite ohodera, si7iko fa nagartto tiiroda; mahi E si7ide qaaltte
firddinttoda.
25 Un E wozintte geenggide qoftto qonccissada. Yinnii gaar, «Turii Xoozii
yin gidda yene» yaga7i markkidhii, zuggii Xoozis goynoda.

Goyno woga

26 Ta ishuntso, nu akko ga7o? Yin wolla shiiqize wode fetes mazmure
yene; fetes tamaarsse imotitsi yene; fetes qonccitsi yene; fetes dumma
dumma doonara ohize imotitsi yene; fetes billize imotitsi yene. Yinna ubba
woosa keetstsi dichchizebaz maaqqades beezane.
27 Dumma dumma doonara ohize asuntsi yeziko, lam77i woy ganggiko
hyaydzdzii maaqqii tarar tarar ohodes beezane. Un ohizanno melle asi
billo.
28 Yezin billize asi dhabiko, dumma dumma doonara ohize woosa keetsite
si77i ga7o. Faasin fa Xoozzesin oho.
29 Tinbbite ohizuntsi lam77i woy hyaydzdzii maaqqii oho. Mahi mel-
luntsi un gaazanno shago.
30 Yinna shiiqite yeze melle asis fettibaz qoncciko tiino ohize si77i ga7o.
31 Ubbuntsi tamaarode gaaran ubbuntsi minggode gaar tarar tarar
tinbbite ohodes dandda7ane.
32 Nabunts ayyaana nabuntsis kiitinttane.
33 Geeshshuntsi woosa keetstsa ubba lammadinttidanni gaar Xoozii
sarotitsi Xooz fattin wacalize Xooz baaya.
34 Maacha woosa keetstsa si77i ga7o. Muse higge gaazanni fana un aqo
fattin woosa keetstsa ohodes unttis adetits wolqqa baaya.
35 Maachuntsi woosa keetstsa ohizanna borssizebaz maaqqide gisho
fettibaz erodes koyko kara fa azinuntsana ooco.
36 Xoozze qaala tiino yin ki7idaane? Woy Xoozze qaala yin xalaalago
yi7idaane?
37 Ooden fana nabe woy fana Xoozze asi ga7i qoppiko, taanii yinttis
xaafizanna Laatstse kiita maaqqidanno ero.
38 Yinnii gisho ooden ekkanxiko nuunin eza ekkoos.
39 Yinnii gisho, ta ishuntso, tinbbite ohodes mintsii amudhdhote; mahi
dumma dumma doonara ohizanno kayippete.
40 Yezin ubbannan wogaran tarar maaqqe.

15

Kiristtoosa hyayqoppa denddito

1 Ta ishuntso, ta yinttis markkidhide Wonggele yin ekkidanne yin
ammantte E gidda eqqidanno yin qoppode gaar koyane.
2 Ta tamaarsside Wonggele mintsii aykkiko yin E gidda attoda. Yinno
yi7anxiko yin ammantta hyarii maaqqada.

3 Taanii ekkide ubbappa aadhize kiita tiinidhii yinttis inggida. Yinnan,
Geeshi Maxaafite gaazanni gaara, Kiristtoosa nu nagartti gisho hyayqqida;
4 Mooginttida; Geeshi Maxaafite gaazanni gaara, hyaydzdzintsa qamma
hyayqoppa denddida;
5 Phexiroosas* benttida; Yinnippa suuba, taphpho lam77i hawaaruntsis
benttida;
6 Yinnippa suuba, ichchin xeetappa gaanggize asuntsis fettii tohe bent-
tida; Unttappa aadhize baggita hyatte yellodes faxa yene, yezin eeratsuntsi
hyayqqida.
7 Yinnippa suuba, Yayqoobas benttida; suubappa fa hawaaruntsis ub-
buntsis benttida.
8 Mahi wurssutsite bochinttide gaar yeze taas qonccida.
9 Taanii Yesuusa hawaaruntsi ubbappa laafa. Taanii Xoozze woosa keet-
stsa bay7ide gisho Yesuusa hawaare ga7intti xeeginttodes beezoosaayya.
10 Yezin Xoozze aadho keehatitsite ta hyatte yezanni gaar maaqqida;
E taas inggide aadho keehatitsiti hyarii attikaaya. Taanii mellunts
hawaaruntsappa aadhii labbida. Yezin taara yeze Xoozze aadho keehatit-
site fattin tana baaya.
11 Yikke, tana maaqqin unttin, nu ubba tamaarssizanna yinno; yinttin
yinna kiitto ammanida.

Hyayqoppa dendde

12 Kiristtoosa hyayqoppa denddidanno nu sabbakize wode yinttappa fete
fete yeezin, wayzi, «Hyayqoppa denddo baaya» yaga7e?
13 Hyayqoppa denddo baayze baz maaqqiko Kiristtoosa hyayqoppa
denddikaaya ga7e.
14 Kiristtoosa hyayqoppa denddikaayze baz maaqqiko nu timirttitan
maaqqin yin ammanttan hyarii.
15 Hyayqoppa denddo baayzin, nuunii Xoozii, «Kiristtoosa hyayqoppa
dentsizida» yaga7i sabbakitera Xoozze worddanchcho markka maaqqida
ga7e.
16 Hyayqqide asuntsi hyayqoppa denddikaayze baz maaqqiko yikke,
Kiristtoosa hyayqoppa denddikaaya.
17 Kiristtoosa hyayqoppa denddoosse baz maaqqiko, yin ammantta
hyarii; mahi yin hyayno yellodes yin nagarara yene.
18 Yikke, Kiristtoosa ammanii hyayqqiduntsin dhabida ga7e.
19 Nuunii hyanna alamite de7o xalaalas Kiristtoosa gidda ufayssi
oochchidebaz maaqqiko, hyanna alamite yeze as ubbappa nu bazita
aadhide iita.
20 Yezin Kiristtoosa hyayqqiduntsis hyayqoppa denddera anggisi maaqqii
turo denddida.
21 Hyayqo fettii as baggara hyanna alamite yi7idanni gaar hyayqoppa
denddon fettii as baggara yi7ida.
22 Addaama baggara as ubba hyayqqidanni gaara Kiristtoosa baggara asi
ubba de7o yessada.
23 Yezin fete fete fa tarar denddoda. Kiristtoosa ubbappa tiinii denddida;
yinnippa suuba, Kiristtoosa ye7ize wode eesuntsi denddoda.
24 Yinnippa suuba, Kiristtoosa ka7itumo, adetitsin wolqqa ubba dhabsi,
ka7itumo Xoozze Ades inggodera wode wurssutsi ye7oda.

15:3 Isa. 53:5-12 **15:4** Maz. 16:8-10; Maato. 12:40; Hawa. 2:24-32 * **15:5** ***Phexiroosa:*** Ga7inttize Keefa. **15:5** Maato. 28:16-17; Mar. 16:14; Luqa. 24:34, 36; Waha. 20:19 **15:8** Hawa. 9:3-6 **15:9** Hawa. 8:3

25 Xoozii E morkkuntsana ubba E tohitippa oomora yedhdhissade wontsis
Kiristtoosa ahodes beezane.
26 Wurssutsite E dhabssodes yeze morkkizes hyayqo.
27 Geeshi Maxaafite, «Xoozii ubba baz E adetitsi wolqqappa oomora
ahizane» ga7intti xaafinttida. Yezin ubba E adetitsi wolqqappa oomora
ahane gaazanna, ubbabazito E adetitsi wolqqappa oomora ahide Xoozza
Adaya gujjoos.
28 Ubba bazita Kiristtoosa adetitsi wolqqappa oomora aqidannippa suuba
Xoozze Ades ubbanna maaqqade fana Kiristtoosa mahi fa ommite ubba baz
Xoozis aqizida. Ye wode Xoozii fa xalaala ubba ahoda.
29 Hyayqqiduntsi denddoosse baz maaqqiko un gisho xammaqinttize
asuntsis akko tirfe yeze? Hyayqqiduntsi denddoosse baz maaqqiko yeezin,
akkos, asunts hyayqqiduntsi gisho xammaqintte?
30 Yeezin, nuunii akkos ubba wode nuna madhas aatsii ingge?
31 Ta ishuntso, ta qammite qammite hyayqos aadhii ingginttane. Yinnan,
Laatstse Kiristtoos Yesuusa baggara yinttalla yeze ceeqita turo maaqqide
gisho.
32 As qofa gaar maaqqiko, taanii Efesoone gidda xootsara butunttidanna
tana akko maadde? Hyayqqiduntsi hyayqoppa denddoosse baz maaqqiko,
«Wontta nu hyayqqize gisho hyayno maada ushshada» yagaaze asi fana
maaqqane.
33 Ciminttippete! Iita laggetitsi lo77o duse iissane.
34 Yin wozinttigo maaqqote. Nagara oochchippete. Yinttappa fettii fettii
asuntsi Xooz eroos. Ta yinttana yeellisades yinno gaane.

Denddo galla

35 Fettii asi, «Hyayqqide asi wayzi denddode? Un akko fana yeze gallara
ye7ode?» yaga7i oocize yezikaayzara attoos.
36 Hyay eeyizayo, neenii sa7alla budize budutsita hyayqqikaayzara
doloos.
37 Neenii budize zarga maaqqin woy melle katstsa kochchi aafe fattin
suubappa dolize doltto baaya.
38 Yezin Xoozii budutsis fa kadhide gaar galla inggane. Dumma dumma
budutsis dumma dumma galla inggane.
39 Medho ubbas asho fetto baaya. As asho fetto; hyaars asho dumma;
landda asho dumma; maaqqii molo asho dumma.
40 Salo galla yene; mahi sa7a gallan yene. Yezin salo gallas bonchchita
fetto; maaqqii sa7a gallas bonchchitan dumma.
41 Awa bonchcho fetto; agina bonchcho dumma; xoolintto bonchcho
dumma; fettii xoolinttize hyankay xoolinttizeppa bonchchora dummud-
hane.
42 Hyayqqiduntsi hyayqoppa denddize wode yinnii gaara yi7ada.
Hyayqqize galla budunttane; hyayqqoose galla maaqqii denddoda.
43 Toochera budunttii, bonchchora denddoda; labitsimor budunttii,
wolqqara denddoda.
44 Medhetitsi galla budunttii, ayyaana galla maaqqii denddoda. Medho
galla yeziko, ayyaana galla† yene.

15:25 Maz. 110:1 **15:27** Maz. 8:6 **15:32** Isa. 22:13 † **15:44** ***Ayyaana galla:*** Geeshi Ayyaana ahide woy Geeshi Ayyaana de7o inggide galla ga7inttane.

45 Yinnii gaar, Geeshi Maxaafite, «Tiino atstse, Addaama, faxa yeze medho
maaqqida»yagayda. Yezin wurssutsi Addaama, Kiristtoosa, de7o inggize
ayyaana maaqqida.
46 Yezin medhetits asi tiino yi7in, suubappa ayyaana asi yi7ida fattin
ayyaana asi tiino yi7ikaaya.
47 Tiino Addaama sa7appa medhinttide sa7a asi; lam7intsa Addaama
saloppa yi7ide salo asi.
48 Sa7appa medhinttiduntsi sa7appa medhinttidaya aazane. Saloppa
maaqqiduntsi saloppa yi7idaya aazane.
49 Nuunii sa7appa medhinttide atstsa aazanni fana saloppa yi7ide atstsa
aazoda.
50 Ta ishuntso, ta gaazanna hyanno; hyatte nu ma77ide gallita Xoozze
ka7itumo gelodes dandda7oos. Wooqize gallita wooqoosse galla laattoos.
51 Ta yinttis fettii gancce qofa ohoda. Nu ubbuntsi hyayqqoos, yezin
wurssutsite ubbuntsi laaminttoda;
52 Moyze oollinttize wode aafe qiphi be7ades qoppikaayzin laaminttoda.
Hyayqqide asuntsi wooqoosse as maaqqii denddoda; nuunin laaminttoda.
53 Hyay wooqqizay wooqqoosaya, hyay hyayqqizay hyayqqoosaya
ma77odes beezane.
54 Hyay wooqqize wooqqoosaya, maaqqii hyay hyayqqize hyayqqoosaya
ma77ize wode Geeshi Maxaafite, «Hyayqo gaminttii qoodhinttida.Gaaze
qaaltta folinttoda.
55 Yinnii gaar,
«Hyayqo, ne gamizanna aba yene?
Hyayqo, ne caddize wolqqita aba yene?»
gayde qaaltta folinttoda.
56 Hyayqo caddize wolqqa nagara; mahi nagara wolqqa higge.
57 Yezin nu Laatstse Yesuus Kiristtoosa baggara nuus game inggize Xoozzes
galata maaqqe.
58 Yinnii gisho, ta siiqo ishuntso, en7inttanxi miinggi eqqote. Laatstse
oochite yin labbizanna cer baayzanno erii ubba wode Laatstse oochito
azal7ikaayzara oochchote.

16

Ammanze Asuntsis shiiqide maade miishe

1 Ammanze asuntsis miishe shiishebaz Galaatiya woosa keetsis taanii
kiittidanni fana yinttin oochchote.
2 Miishe shiishita ta yinttago hyanggize wode maaqqaame fana fettii fettii
saaminttappa tiino qamma, wogga wode wogga wode fa denggizanippa
kessii fa kara shiisho.
3 Taanii ize hyanggide wode miishito Yerusalaame yeltsode fana yin
dooride asuntsis dabddaabbe inggi unttana Yerusalaame kiittoda.
4 Unttara ta hyanggizanna koshshize baz maaqqiko un taara hyammades
dandda7ane.

Phawuloosa qofa

5 Taanii Maqedooniyara aadhodes qoppide gisho ize hyanggi yinttago
ye7oda.

15:45 Medho 2:7 **15:52** 1 Tese. 4:15-17 **15:54** Isa. 25:8 **15:55** Hose. 13:14 **16:1** Rome 15:25-26 **16:5** Hawa. 19:21

6 Ta hyanggizanna aba maaqqikon, ta qitizanne yin tana moyzode gaar
yin kale eerats wode gam7ikaayzara ashshoos. Seete aginuntsana yin kale
aatsikaayzara waayi ashshoda.
7 Taanii ogera aadhitera yinttana be7ades koyoos. Laatstsii gayko, yin
kale eerats wode gam7odes qoppane.
8 Yezin taanii Phenxeqosxe Ba7ale yellodes Efesoone gam77oda.
9 Taas oocha kumide dalgga furtsi bugunttida, yezin gaama olinttize
morkkuntsi yene.
10 E ta gaar Laatstse oocha oochchize asi maaqqide gisho Ximotiyoosa
yinttago hyanggiko, yin kale E yirggikaayzara yessade gaar yiizote.
11 Ooden eza leqqippe. E taago sarora maaqqade gaar eza maaddii
moyzote. Taanii E hyankutsi ammanzuntsara maaqqadanno naagane.
12 Nu ishe Aphiloosa hyankkuntsi ammanzuntsara yinttago hyammade
gaar ta eza mintsii woossane. Hyatte yinttago hyammades koykaaya, yezin
eesi wottide wode yinttago hyammada.

Wurssutsi zoren saritse

13 Barkkote; Ammanora eqqote; xaalote; minggote.
14 Oochito ubba siiqora oochchote.
15 Ta ishuntso, Isxifaanosan E kara asuntsi Akkaya gidda un tiino
ammaniduntsana maaqqidanno ammanzuntsana maaddodes fana aatsii
inggidanno yin erane.
16 Yinttin un gaar asuntsisin, unttara oochara labbize ubbuntsis kiitint-
tode gaar ta yinttana woossane.
17 Isxifaanosa, Ferddonaxisan Akkayqoosa taago yi7idanna tana
ufayssida. Yin baayze besite un yinttana maaqqii ta facito kuntsida.
18 Un yinttana ufayssidanni fana tanan ufayssida. Yinnii fana asuntsana
botifete.
19 Isiya woosa keetstsa asuntsi yinttana saro gaane. Aqiilan Phirisqilan
fa kara shiiqize woosa keetstsa asuntsara wolla yinttana Laatstse suntsite
wozinappa sarotsida.
20 Ammanze ishunts ubbuntsi yinttana saro yagayda.
Geeshi yeerintte yeerinttitera fete feta sarotsote.
21 Taanii, Phawuloosa, hyanna sarotitsito ta kushtira xaafida.
22 Laatstsa kadhoosse asi yeziko, baaddinttidaya maaqqe. Nu Laatstsayo,
yo7o!
23 Laatstse Yesuus Kiristtoosa aadho keehatitsita yinttara maaqqe.
24 Ta siiqita Kiristtoos Yesuusa gidda yeze yin ubbuntsara maaqqe.
Amin77e.

16:9 Leewe 23:15-21; Mahe 16:9-11; Hawa. 19:8-10 **16:10** 1 Qoro. 4:17 **16:15** 1 Qoro. 1:16
16:19 Hawa. 18:2

Phawuloosa Qoronttoosa Asuntsis
Xaafide Lam7intsa Kiita
Gele

Phawuloosa Qoronttoosa asuntsis xaafide lam7intsa kiita xaafinttidanna, ees Qoronttoosa woosa keetstsara yeze yellintta gaama madha gidda gelii yeze wode. Fettii fettii woosa keetstsa asuntsi Phawuloosa iita bore borikon Phawuloosa giigisades ees amotitsi yezanno beezida. Yinna hyanize wode damma ufayssi ufayttodes dandda7izanno qonccizane.

Phawuloosa fa kiita tiino kifilite, Qoronttoosa woosa keetstsara ees yeze yellintto qonccizi, woosa keetsite medhinttide bortisin ixxizannis akkos mintsi mahe inggezako ohine. Yinnira yeltsi E seerita unttana nagarappa mahi giiges yeltside gisho E ufayttide ufayssito unttis qonccizane. Mahin, Yihuda yeze ammanze asuntsana maaddodes faas yeze bazappa hyarii immade gaar qoppizane. Wurssutsi zofantte Phawuloosa fa hawaaretitsi-tilla afa denddide moottis mahe inggane. Mikinaatan, Qoronttoosa woosa keetsite yeze fettii fettii asuntsi fana, «Turii hawaare» mahi, «Phawuloosa worddanchcho hawaare» mahi mootane.

Aafe Qofuntsi

Gele qofa *1:1-11*
Phawuloosan Qoronttoosa woosa keetstsa *1:12—7:16*
Yihuda yeze ammanze asuntsi maade *8:1—9:15*
Phawuloosa fa hawaaretitsi adetits wolqqas inggide mahe Xaatsi qofa *13:11-14*

1 Xoozze qofara Yesuus Kiristtoosa hawaare maaqqide Phawuloosan, nu ishe Ximotiyoosa,
Qoronttoosa gidda yeze Xoozze woosa keetsitisin Akkaya gade yeze Xoozze as ubbuntsis xaafide kiita.
2 Xoozze nu Adeppan Laatstse Yesuus Kiristtoosappa, aadho keehatitsin sarotitsi yinttis maaqqe.

Phawuloosa Xooz galatane

3 Maarotits Ades, ubba wode nuna mintsitsize Xoozzes, nu Laatstse Yesuus Kiristtoosa Ades galata maaqqe.
4 Xoozii nuus inggide mintsitsite, madha yezuntsana nu mintsitsode fana Xoozii nuna nu madhite ubba mintsitsane.
5 Nuunii Kiristtoosara gaama madhite shaakkinttidanni gaara mahi nuunii E gaama mintsitsite minggoda.
6 Nuunii madha ekkiko yinna yinttana mintsitsodesin yinttana ashshodes. Mahi nuunii miinggiko nuunii genccide madhiti fana yinttin gencci, Xoozii yinttis inggize mintsitsite minggoda.
7 Yin nu ekkide madhiti gaar ekkii, nu mintsitsite shaakkinttodanno nu erize gisho nu ufayssita yin gidda mintsi.
8 Nu ishuntso, Isiya gade nuna yellide madhito yin erode gaar koyane. Yinna nuna yellide madhita nu wolqqitippa deexxin, hyayqqikaayzara attoos ga7i ufayssi gachchida yeshsha.

1:1 Hawa. 18:1 **1:8** 1 Qoro. 15:32

9 Nuunii nuulla hyayqo firdda firddinttide fana qoppida. Yezin nuunii
nu ommite maaqqikaayzin, hyayqqiduntsana dentsize Xoozzalla amman-
inttode gaar yinna yi7ida.
10 Xoozii yinnii gaar iita hyayqoppa nuna ashshida; hyatten ashshoda;
tiinosin E nuna ashshoda ga7i E gidda ufayssi gaddane.
11 Woosara nuna maaddote. Gaama woosa baggara Xoozze maade nu
denggize wode gaama asuntsi nu gisho Xooz galatane.

Phawuloosa qitodes qoppide qoftto laammida

12 Nuunii nu geeshi wozintte ceeqinttane. Nuunii hyanna alamite
yezide yestte aatsii nu yezide yestte turetitsaran suuretitsara yinttara
yezida. Yinnan, hyanna alame cinccatitsite maaqqikaayzin Xoozze aadho
keehatitsite.
13 Nu yinttis xaafide dabddaabiza yin nabbabodesin qoppodes
dandda7izebaz fattin melle baaya. Yin eza qoppodes dandda7izanno
ta ammanane.
14 Hyatte yin nu baz eeratsar erane, yezin tiinos loytsii erodanno ta
ammaninttane. Nu Laatstse Yesuusa maaqqize wode nuunii yin gidda
ceeqinttidanni fana yinttin nu gidda ceeqinttoda.
15 Yinno taanii loytsii eride gisho yin lam7intsa maaddinttode gaar
tiinidhii yinttago hyammades qofa accida.
16 Taanii Maqedooniya hyanggi yeygappa maaqqii yinttana be7ada.
Taanii yeygappa Yihuda hyanggize wode yin tana moyzoda ga7i qoppida.
17 Taanii yinno ga7ite akko oochchodes beezzako eroosse as aazane? Woy
taanii ta qoftto accize wode as qofa gaar, fettii tohe «Yee» mahi fettii tohe
«Ade» gaaze as aazanene?
18 Yezin Xoozii ammaninttizaya maaqqide gisho nu yinttis ohize qaaltta
«Yee» woy «Ade» gaazanno baaya.
19 Taanin, Sillaasen Ximotiyoosan yinttis markkidhide Xoozze Na7i,
Yesuus Kiristtoosa ubba wode «Yee» fattin «Yee» ran «Adera» baaya.
20 Xoozii inggoda gayde ubba Kiristtoosa baggara «Yee» maaqqane. Nu-
unii Kiristtoosa baggara Xoozza bonchchoda, «Amin77e» gaazanna yinnii
gisho.
21 Nuunin yin Kiristtoosa gidda miinggi eqqode gaar fa oochitis dooride
Xoozii.
22 Nuunii E baz maaqqidanno erisodes fa mahitamito nuulla gaddida;
mahi fa Geeshi Ayyaana qabde mahi nu wozintte gaddida.
23 Taanii Qoronttoosa hyanggikaayzara attidanna yin azzanikaayzara
attaame gishos; yinna worddo maaqqiko Xoozii ta shemppito taappa ekko.
24 Yin, yin ammantte miinggi yeze gisho nu yinttana ufayssodes yinttara
wolla oochchizuntsana fattin yinttana wolqqara ammantsizuntsana baaya.

2

1 Taanii lam7intsa yinttago hyanggoos ga7i qofa accidanna yinttana
azzantsikaayzara attaama.
2 Taanii yinttana azzantsikon ta azzantsiduntsi yinttappa melle tana
ufayssodes yeze oode?
3 Taanii yinttis ye dabddaabiza xaafidanna, ta yinttana be7ades hyang-
gize wode tana ufayssodes beezize asuntsalla ta azzanodes koyoose gisho.
Ta ufayttize wode yin ubbuntsin ufayttodanno ta ammanane.

1:16 Hawa. 19:21 **1:19** Hawa. 18:5

4 Taanii gaama waayen un7an mahi gaama afutstsara xaafidanna, yinttana azzantsodes maaqqikaayzin taanii yinttana ubba akko gaar kadhizako yinttana erisode fana.

Qohidaya maare baz

5 Asi azzantside ooden yeziko ta eella afa gantsodes koyoos fattin tana maaqqikaayzin yinttappa gaamuntsana azzantsida.
6 Yinttappa gaama asuntsi ye atstsa seeride seeretsita ees maaqqada.
7 Yinnii gisho, ye atstse gaama azzanii, ufayssi gachchaame fana cer yin eza maarodesin mintsitsodes beezane.
8 Yin eza siiqizanno mahi ees qonccissade fana ta yinttana woossane.
9 Ta ye dabddaabiza yinttis xaafidanna, yin fattanintti, ubba baza taas kiitinttizanno erodes koyde gisho.
10 Yin maarize atstsa taanin maaroda. Taanii maarodebaz akko yezikon, Kiristtoosa tiino yin gisho ga7i maarida.
11 Ta yinno oochchidanna Xalahe gene oocha nu erize gisho xalahe cimmaame fana.

Xiro7aada Phawuloosa un7intto

12 Taanii Kiristtoosa Wonggele sabbakodes Xiro7aada hyanggide wode Laatstsii ize taas oocha oge giigizii gaddida.
13 Yezin taanii ta ishe Tito ize denggikaayze gisho ta wozintta shemppikaaya. Yinnii gisho, ize yeze asuntsana sarotsi eza koyodes Maqedooniya qitida.
14 Yezin Kiristtoosa baggara ubba wode nuna gamera kaalitsizayan shitto fana sawize Kiristtoosa baz nu erize timirttito ubba bessa yeltsode gaar oochchize Xoozza galata yello.
15 Nuunii attize asunts giddan dhabize asunts gidda Kiristtoosa baggara Xoozis ingginttide sawize shitto fana.
16 Dhabize asuntsis hyayqos kanggize hyayqo zeeqo; mahi attize asuntsis de7ogo kanggize de7o sawo; yeezin, yinnii gaarize oochas beezize as maaqqade oode?
17 Nuunii Xoozze qaala tirfe denggodes koyi buqutsi zal77ize gaama asunts gaar baaya. Yezin Xoozii kiittide luule asunts fana Kiristtoosa gidda yezii Xoozze tiintte qaala ohine.

3

Kille caaqo oochanchchuntsana

1 Nuunii mahi nuna nashshonene? Woy melle as gaar, galata dabddaabiza yinttis dakkodes woy yinttappa ekkodes nuna koshshanene?
2 Asi ubba yinttana erode fanan nabbabode fana yin nu wozintte yeze dabddaabbe.
3 Yin qalamera maaqqikaayzin de7o Xoozze Ayyaanara, shuchchalla afa maaqqikaayzin as wozina xaafinttiduntsanan nuura maadinttide Kiristtoosa dabddaabbe maaqqizanno beezida.
4 Nu yinno gaydanna, Kiristtoosa baggara Xoozze gidda ammano nuus yeze gisho.
5 Nu yinno oochchodes dandda7idanna Xoozze wolqqara fattin nuunii nu wolqqara akkon oochchodes dandda7oos.

2:12 Hawa. 20:1 **3:3** Keze 24:12; Er. 31:33; Hiz. 11:19; 36:26

6 Nu kille caaqos kiitinttizuntsana maaqqade fana nuna yiizida. Yinna
kille caaqita Geeshi Ayyaanara benttida fattin xaafinttide higge gidda
baaya. Higge wodhane, yezin Geeshi Ayyaana de7o inggane.
7 Shuchchalla afa xaafinttide higgita ingginttide wode Xoozze bonchchita
qonccida. Muse sintte yeze bonchchita dhabiter hyanggizebaz maaqqikon,
Isra7eele asuntsi E sintto dakkii be7ades un dandda7ikaaya. Yikke, hyayqo
ki7ize higge yinnii gaar bonchchora qoncciko,
8 yeezin, Geeshi Ayyaanara oochinttize oocha bonchchita wayzi aad-
hooso?
9 Asalla afa firdda ki7ize higge bonchcho maaqqiko yeezin, asi xillize kille
oge wayzi aadhii bonchchinttosa?
10 Zaga bonchcho maaqqidanno hyatte aadhize bonchchora yeltsi be7ize
wode zaganna bonchcho baayze baz maaqqida.
11 Eerats wodes benttii suubappa dhabidanna hyannii fana bonchchint-
tiko, medhina yezanna wayzi aadhii bonchchinttoso?
12 Nuus hyannii gaar ufayssi yeze gisho yeellidhikaayzara ohine.
13 Nuunii, Isra7eele asuntsi dhabiter hyanggize bonchchiti folito
ba7aame gaar fa sintto goozide Muse fana baaya.
14 Yezin un wozintta doccida. Hyayno yellodes un gal77a caaqo nab-
babize wode un wozintta yinna goozite goozinttii yene. Yinna goozita
Kiristtoosar xalaala gaarinttane.
15 Yezin hyayno yellodes un Muse maxaafe nabbabize wode ubba yinna
goozita un wozintto goozane.
16 Yezin ooden Laatstsago maaqqize wode ayden yinna goozita gaarint-
tane.
17 Laatstsii Ayyaana; Laatstse Ayyaana yeze besite wallotitsi yene.
18 Nuunii ubbuntsi goozinttikaayze sinora Laatstse bonchchito be7ada.*
Nuunii Ayyaana maaqqide Laatstse bishshito aazodes bonchchoppa bonch-
cho laaminttoda.

4

Turii hawaaretitsi oocha

1 Yikke, Xoozii fa maarotitsite hyanna oochito nuus inggide gisho nuunii
ufayssi gachchoos.
2 Nuunii aachichan yeellize oocha ubba ashshida; gene oocha oochchoos;
Xoozze qaala worddora worqqoos. Turtto qoncce ohite, as ubba wozina
nuna ekkode fana Xoozze tiino nuna shiishoda.
3 Nu ohize Wonggelize geenggide baz maaqqikon, genggidanna dhabe
oge yeze asuntsis.
4 Hyanna alamito ahize xoozze ammanoose asunts wozintto goozida.
Un Xoozze bishshara qonccide Kiristtoosa bonchcho Wonggele foo7ito
be7aame gaar kayda.
5 Nuunii, Yesuus Kiristtoosa Laatstsi maaqqidannon nu E gisho yin
oochanchcho maaqqizanno ohine fattin nu baz ohoos.
6 «Foo7o dhuma gidda foo7o» gayde Xoozze, Kiristtoosa sintto foo7ize
Xoozze bonchchito erize foo7ito inggodes fa foo7ito nu wozintte foo7izida.

3:6 Er. 31:31 **3:7** Keze 34:29 **3:13** Keze 34:33 **3:16** Keze 34:34 * **3:18** ***Be7ada:*** Masttoote fana mahi beessada ga7i bilinttodes dandda7ane. **4:6** Medho 1:3

7 Yezin ubbappa aadhize wolqqa nu baz maaqqikaayzin Xoozze baz maaqqizanno beessades hyanna bonchcho qoltta meqqize miishe* fana nu gidda yene.

8 Nu ubba baggara waayinttida, yezin meqqikaaya. Nuus workkita maaqqida, yezikon ufayssi gachchikaaya.

9 Nu, morkkuntsara bay7inttida, yezin lagge dhabikaaya. Nu morkkuntsara guudunttii gol7ida, yezin dhabikaaya.

10 Yesuusa ye7ita nu gallite qonccode fana E hyayqito ubba wode nu gallite tookkii wutane.

11 Yesuusa de7ita hyayqqize nu gallite qonccode gaar faxa yeze nuunii E gisho ubba wode hyayqos aadhii ingginttane.

12 Yikke, hyayqo nu gidda oochchize wode de7o yinggida oochchane.

13 Geeshi Maxaafite, «Ta ammanida; yinnii gisho ohida»yaga7inttida. Yinnii fana ammano nuus yeze gisho ohine.

14 Laatstse Yesuusa hyayqoppa dentside Xoozze, nunan Yesuusara hyayqoppa dentsodannon yinttara wolla fa tiino shiishodanno erane.

15 Yinna ubba hyanidanna yin gisho. Xoozze aadho keehatitsita gaama asuntsana yellize wode asuntsi Xoozze bonchchos galata gaanggode fana.

Ammanora yeze

16 Yinnii gisho, nuunii ufayssi gachchoos. Nu benttize galtta labbitera hyanggizebaz maaqqikon, nu ayyaana gallita qammite qammite killidhdhane.

17 Hyattes nu madhinttize hyanna laafa madhita, ubbappa aadhii dammize medhina bonchcho nuus inggissada.

18 Nuunii benttize baz maaqqikaayzin benttoosse baz be7ine. Benttize baz hyattes, yezin benttoosse baz medhinas.

5

1 Hyatte nu yeze dunkkaane aazize hyanna sa7a ashita wul7inttikon, asi keexikaayze, Xoozii keexxide medhina keetstsi nuus salo yezanno erane.

2 Salo galla ma77odes amudhdhitera hyatte hyanna sa7ite yezitera sheenidhane.

3 Nuunii yinno ma77ide wode kallidhoos.

4 Dunkkaane aazize hyanna sa7a ashite nu yezitera deexxin sheenidhane. Hyayqqize nu ashita de7or laaminttode fana salo galla ma77odes koyane fattin ashoppa shaakkinttodes koyi baaya.

5 Nuna hyannis giigizide Xoozii. Mahi tiinoppa yo7ode bazis qabde mahi fa Ayyaantto nuus inggida.

6 Yinnii gisho, nuunii hyanna sa7a ashtira yeze wode ubba Laatstsappa hyaakkii yezanno erikon ubba wode ammaninttii yene.

7 Nuunii yeze ammanora fattin be7ize bazara baaya.

8 Nu hyanna sa7a ashtippa shaakkintti, Laatstsara wolla yessades amudhdhize gisho ammaninttii yene.

9 Yinnii gisho, nu hyanna ashtira yezin woy hyanna ashtippa shaakkinttin, nu amotitsita eza ufayssodes.

---

* **4:7** ***Meqqize miishe:*** Hyanna besite meqqize miishe ga7inttidanna sa7appa medhinttide miishe beessades: ota, shaate, beshe. **4:13** Maz. 116:10

10 Nuunii fete fete hyanna sa7ite yezitera lo77o maaqqikon woy iita
maaqqikon, oochchide oochitis beezize firdda ekkodes Kiristtoosa firdda
oyda tiino shiiqoda.

Asi Xoozara giigize

11 Yikke, nuunii Laatstses zhashtizanna akkos yezako erize gisho asuntsi
nu ohizanno ekkode fana zorane. Xoozii, nuunii ood yezako nuna erane;
mahi yinttin yin wozintte nu ood yezako erane yaga7i qoppane.
12 Wozina gidda maaqqikaayzin cer hyarii ceeqinttize asuntsis mahe yin
immades dandda7ode gaar yin nu gidda ceeqinttode gaar yinttis mikinaate
maaqqades koyane fattin nu nuna mahi nashshodes koyoos.
13 Nu zhaashtiza maaqqiko Xoozze bonchchos; wozinaama maaqqiko
yinttis.
14 Fete ubbuntsis hyayqqidayan ubbuntsi mahi eera hyayqqidanno nu
erize gisho Kiristtoosa siiqita nuna ahane.
15 De7o yezuntsi yikkeppa suuba faas maaqqikaayzin unttis hyayqqidesin
hyayqoppa denddides yessade fana Kiristtoosa as ubba gisho hyayqqida.
16 Yikkeppa suuba, nuunii oonan as qofara firddoos. Hyannippa zaga
nuunii Kiristtoosan as qofa gaar firddide baz maaqqikon, yikkeppa yinnii
gaara firddoos.
17 Yinnii gisho, ooden Kiristtoosa gidda yeziko kille medho; gal77a
medhetitsita aadhida; ubba kille maaqqida.
18 Yinno ubba Xoozii oochchida. E Kiristtoosa baggara nuna faara
giigizida. Mahi melluntsana faara giigissade gaar nuus giigiza oocha
inggida.
19 Xoozii Kiristtoosa baggara as ubba faara giigizane. Un nagartto
faydikaaya; mahi asi faara giigize qaala nuus inggida.
20 Xoozii asmana nu baggara xeegize gisho nu Kiristtoosas kiitinttide as
gaar Xoozara giigote ga7i Kiristtoosa gisho woossane.
21 Nuunii Xoozze xillotitsi Kiristtoosa baggara ekkode gaar, nagara
eroossa Kiristtoosa nu gisho nagaranchcho asi fana mahida.*

6

1 Nuunii Xoozara wolla oochchize as maaqqidanni gaar, yin ekkide aadho
keehatitsito cer mahaame fana nu yinttana woossane.
2 Xoozii,
«Wottide saate ta nena si7ida;
atotits qammite nena maaddida»
yagaane. Yikke, si7ize wodita hyatte; atotits qammita hyayno.
3 Ooden nu oochito borode gaaran nu gidda dhubunttode gaar koyoos.
4 Yezin, nu turii Xoozze oochanchcho maaqqidanno nu oochchize ubba
bazite beessada; Gaama madhara, waayeran, un7ara,
5 garafinttera, acinttera, ixintter kumide kachchara, oochchi labbera,
gentto dhabera, nayera,
6 geeshshatitsara, eratitsara, dandda7ara, keehatitsara, Geeshi Ayyaa-
nara, turii siiqora,
7 turii qaalara Xoozze wolqqara nuunii E oochanchcho maaqqidanno
beezida. Mahi xillotitsi nuus tooran gonddalle.

5:10 Rome 14:10 * **5:21** ***Nagaranchcho asi fana:*** Nagaras zharsho mahida. **6:2** Isa. 49:8
6:5 Hawa. 16:23

8 Nuunii bonchchinttidan borinttida; cazhinttidan galatinttida. Turo
ohine, yezin asuntsi nuna balitsizuntsana gayda.
9 Nu as gidda erinttide asi, yezin erinttoosse as gaar maaqqida.
Hyayqqida ga7inttida, yezin faxa yene; guuddinttida, yezin hyayqqikaaya.
10 Nuunii azzanikon ubba wode ufayttane. Nu daha yeshsha, yezin
gaama asuntsana durizane. Mahi akko baayze as yeshsha, yezin ubbanna
nu baz.
11 Qoronttoosa asuntso, nu yinttis geeshi ohida; nu wozintto yinttana
beezida.
12 Yin nuna yin siiqito beezanxi kaydap attin nu nu siiqito yinttana
kaykaaya.
13 Ade fa na7untsis ohizannifana ta yinttis ohine; nu yinttana nu wozintto
beezidanni fana, yinttin yin wozintto nuna beezote.

Ammanoose asuntsara yeze fettetitsito ashshe

14 Ammanoose asuntsara beezoosse ogera waaxinttippete. Xillotitsisin
nagarasin akko yellintte yeze? Foo7osin dhumasin akko fettetitsi yeze?
15 Kiristtoosan Xalahen yeltsizebaz akko? Mahi ammanzayin am-
manoosayin wolla koxxizebaz akko?
16 Xoozze Keetsisin eequntsara akko fettetitsi yeze? Xoozii,
«Ta un gidda yessada,
ta un gidda benttoda.
Ta unttis Xooz maaqqada;
unttin ta worzha maaqqada»
gaydannigaara, nuunii de7o Xoozze keetstsi.
17 Yinnii gisho, Laatstsii,
«Un giddappa shaakkintti kezote;
tuna maaqqide baz bochchippete;
ta yinttana ekkoda.
18 Ta yinttis ade maaqqada;
yin taas dhiiratsi na7untsanan maachi na7untsanan maaqqada;
yagaane Ubbappa wolqqaama Laatstsay» yagayda.

7

1 Yikke, ta siiquntso, hyanna ufayssita nuus maaqqide gisho nu ashton
nu shemppito tunize baz ubbappa nuna geeshoda. Xoozis zhashtii nu
geeshshatitsito folo mahoda.

Phawuloosa ufays

2 Yin wozintto nuna beezote. Nuunii oonan qohikaaya; oodesin iis-
sikaaya; oonan cimmikaaya.
3 Taanii yinno yinttalla afa firddodes ga7oos. Hyannippa tiino ta
yinttis ohidanni gaara, yin nu wozintte yene; nu faxa yezikon hyayqqikon
yinttappa shaakkinttoos.
4 Yinttalla taas yeze ammantta damma; ta yinttara minggane; nu madhite
ubba wode ufayttane.
5 Nuunii Maqedooniya yellide wode ubba baggara waayinttida fattin
shemppikaaya. Balera morkkuntsara, giddar zhashmora un7inttida.
6 Yezin azzaniduntsana mintsitsize Xoozze, Tito ye7ite nuna mintsitsida.

6:16 Leewe 26:12; Hiz. 37:27; 1 Qoro. 3:16; 6:19 **6:17** Isa. 52:11 **6:18** 2 Sam. 7:14; 1 Zeena 17:13; Isa. 43:6; Er. 31:9 **7:5** 2 Zeena 2:13

7 Nuna mintsitsize Tito ye7ito xalaala maaqqikaayzin yinttin eza mintsitsidanno si7idanne gujjii. Yin tana amudhizanno, taas azzanzanno taas qoppizanno ta si7ide wode tana gaama ufayssida.
8 Ta dabddaabbize yinttana azzantsikon akkos ta xaafine ga7i qiiridhdhoos. Ta qiiridhdhidanna ta dabddaabbize yinttana eerats wodes azzantside gisho.
9 Hyatte taanii ufayttidanna, ta yinttana azzantside gisho maaqqikaayzin yin azzantta yinttana yin nagarttippa mahide gisho. Xoozii fa qoftti gaar yinttana azzantsida fattin nu yinttana akko bazaran qohikaaya.
10 Xoozii koyze azzano, atotitsago yeltsize nagarappa maaqqe ke7ine; E gidda qiirizebaz baaya. Yezin hyanna sa7a azzantta hyayqo ke7ine.
11 Yin azzantta yin gidda aafizide aafito bo7ote. Yinna azzantta yinttana akko gaar dentsitsezako akko gaar mahe inggezako, akko gaar ellisii kaccizako, akko gaar zhashizezako, akko gaar suukizezako, akko gaar taas qanaatezako, akko gaar seeritsi kaalitsizako bo7ote. Hyanna ubbanne yin geeshi maaqqizanno markkidhizida.
12 Yinnii gisho, taanii hyay dabddaabbiza yinttis xaafidanna, qohize atstsa woy naaqqinttide atstse gisho baaya. Yezin yin nuus akko gaar qoppizako Xoozze tiino yin, yinttana be7ade gaar xaafida.
13 Nuunii miinggidannippa aadhii Tito denggidanne ufayttida. Nu ufayttidanna aadhii, yin Tito ufayssidannen E wozintto shemppizidanne.
14 Taanii yinttana nashshii ees ohin yin tana yeellizikaaya. Yinnii gisho nuunii ubba wode yinttis turo ohine; yinnii gaara nuunii Tito tiino yinttana nashshidanna turo maaqqida.
15 Yin ees zhashimora goqii, eza mokkidanno mahi ees akko gaar kiitinttezako E qoppize wode yinttis yeze siiqita miinggite hyanggida.
16 Taanii ubba baza yin gidda ammaninttize gisho ufayttane.

8

Ingge baz

1 Nu ishuntso, Xoozii Maqedooniya yeze woosa keetsuntsis inggide aadho keehatitsito yin erode gaar nu koyane.
2 Un damma madhara fattaninttida, yezin un ufayssita wolqqaama. Un dahatitsitis wuzula baaya, yezin aatsii inggera gaama dalggida.
3 Un fa wolqqiti gaaran fa wolqqitippa aadhizanno kadhii inggidannis ta markka.
4 Un Xooz asi maaddize lo77o oocha nuura oochchodes koyi nuna gaama woossida.
5 Un nuunii qoppidannippa aatsii oochchida. Tiinidhii fana Laatstsis inggida; kaallii, Xoozze qofa gaar un fana nuus inggida.
6 Hyanna dalgga oochito aykkide Tito gujjii oochchode gaaran yinttana maaddii, yinna oochito folisade gaar eza woossida.
7 Yezin yin ubbabazite, ammanora, ohera, eratitsara, damma amora, nuna siiqoran ubbabazite duridhdhidanni fana hyanna lo77o oochiten yin dalgga maaqqade gaar nu koyane.
8 Taanii yinno kiittodes ga7oos. Yezin melluntsi damma amuto yin siiqora yeltsi bi7i yin akko fana turo yezako erodes gaane.

8:1 Rome 15:26

9 Yin nu Laatstse Yesuus Kiristtoosa aadho keehatitsito erane. Kiristtoosa
dure maaqqii bettii, yin E dahatitsite duridhdhade gaar yin gisho dahid-
hida.
10 Taanii hyanna ohite yinttana maaddize zore zorodes koyane. Yin
omatse bere immades xalaala maaqqikaayzin yinno oochchodes amotit-
saran yin tiinane.
11 Yin oochchodes aykkide oochito hyatte folote. Yin yinttis yezanni gaar
inggiko, yinna yin inggodes qoppidanno turo mahine.
12 Fettii asi inggodes amudhdhiko, E imota Xoozze tiino ekinttizanna, E
faas yezanni fana inggiko fattin baayze bazappa inggodes un7inttin baaya.
13 Taanii yinno gaazanna, yin ubbanna fettii likke maaqqade gaar ga7i
fattin melluntsi madhitippa shemppin yin madhidhade gaar baaya.
14 Yin madhidhize wode unttis gaanggidannippa yin madhitis maaqqade
fana hyatte yinttis gaanggidanna un madhitis feezhane. Yinnii fana yin
gidda wolkke maaqqada.
15 Geeshi Maxaafite, «Gaama shiishides tirfikaaya; eerats shiishides
faccikaaya» ga7intti xaafinttidanni gaar.

Titon E lagguntsana

16 Nu yinttis qoppizannigaara Titon yinttis qoppode gaar oochchide
Xoozze galatintto.
17 Tito yinttago hyanggidanna, nu eza dentsitside gisho xalaala
maaqqikaayzin E fa qofite hyammades amudhdhide gisho.
18 Wonggele markkidhera woosa keetstsa ubbanne gaama erinttide isha,
nuunii Titora dakkane.
19 Yinnilla nuunii hyanna dalgga imotitsito kanggize wode nuura hyam-
made gaar hyanna dalgga oochitira Laatstsa bonchchodesin melluntsana
maaddodes yeze amuto beessades E woosa keetsite doorinttida.
20 Hyanna ingginttide dalgga imotitsito, nu oochalla feeshize wode nuna
boraame fana naaginttoda.
21 Nuunii Laatstse tiino xalaala maaqqikaayzin as tiinon lo77o maaqqide
baz oochchoda.
22 Mahi gaama wode faatana gidda miinggi aadhide nu isha, unttara
yinttago dakkida. E yinggida loytsii ammaninttize gisho hyatte yinttana
maaddodes gaama amudhdhane.
23 Titobaz erodes koyzako, E yinttana maaddodes taara oochchize ta
oocha lagge. Melle ishuntsbaz maaqqiko woosa keetsuntsi kiittiduntsana;
mahi asuntsi un yestto bi7i Kiristtoosa bonchchane.
24 Yinnii gisho, woosa keetsita yin siiqiton nu yinttana ammaninttizanna
turo maaqqidanno beessades yin siiqito hyantsi asuntsana beezote.

9

Ammanze asuntsis kessize miishe

1 Ammanze asuntsis kessize miishebaz ta yinttis xaafodes koshshoos.
2 Yin maaddodes loytsii amudhdhizanno ta erane. Yin Akkaya asuntsi,
omatse bereppa aykkii maaddodes giiginttidanno taanii Maqedooniya
asuntsis doona kuntsi ohida. Yin damma amotitsita unttappa gaamuntsana
dentsitsida.

8:15 Keze 16:18 **8:21** Aazi. 3:4

3 Hyanna oochite yin gidda nu ceeqinttize ceeqita hyarii maaqqaame
gaar tiino yin baz ta ohidanni gaara yin giiginttii naagode gaar hyantsi
ishuntsana yinttago kiittida.
4 Maqedooniya asuntsi taara hyanggi, yin giiginttikaayzar yessader,
denggiko, nu yin gidda yeellidhada; mahi yin nuuppa aadhii yeellidhada.
5 Yinnii gisho, hyantsi ishuntsi taappa tiinidhii yinttago hyanggi, yin
inggoda gayde imotitsito tiinidhii giigisade gaar ta unttana kiittida. Ta
ye7ize wode yinna imota giigii betto. Ye wode yinna keehatitsi imota
wolqqara maaqqikaayzin kadhera maaqqizanno erisane.
6 Hyanno tiirote; eerats budize eeratsi maxoda; gaama budize gaama
maxoda.
7 Xoozii ufayssara inggize atstsa kadhize gisho wolqqara woy kadho
baayzin maaqqikaayzin fettii fettii asi fa wozintte qoppidannigaara kad-
hera inggodes beezane.
8 Ubba wode ubba baza koshshize baz ubba denggi lo77o oocha ubba
oochchodes dandda7ode fana Xoozii yinttis fa anjjito gantsoda.
9 Geeshi Maxaafite,
«E fa qolito dahuntsis lalida;
E xillotitsita medhinas yessada»
yagaane.
10 Budizes budutsi, maades katstsa inggize Laatstse, yin budize budutsito
gaantsi inggoda. Yin xillotits aafton gantsoda.
11 Gaama asuntsi yin inggize imotitsito nuuppa ekkii, Xooz galatode
gaara, yin ubba wode gaantsi inggizuntsana maaqqade gaar Xoozii yint-
tana ubba bazara durissada.
12 Hyanna yin inggize imotta ammanze as facito kuntse xalaala
maaqqikaayzin asuntsi Xooz galatodes mikinaate maaqqane.
13 Hyanna yin oochita yin ammantto ersi Kiristtoosa Wonggele yin
ammanii ees kiitinttii yinttis yeze baz unttaran melluntsara shaakkinttide
gisho ubbuntsi Xooz bonchchoda.
14 Xoozii yinttis inggide aadho keehatitsiti gisho un yinttis Xooz woossit-
tera yinttana be7ades amudhdhane.
15 Wuzula baayze Xoozze imotitsitis Xoozii galatintto.

10

Phawuloosa mootizuntsis mahide mahe

1 Ta yinttara yeze wode aada, mahi yinttappa hyaakize wode nuulla afa
minggane yaga7inttida, Phawuloosa, keehan ashkke maaqqide Kiristtoosa
suntsite yinttana woossane.
2 Taanii yinttago hyanggize wode nuna asho qofara hyanttize asi mahi
qoppize asuntsalla afa mintsii qaalara ohinttodes qofa accida. Yinttalla afa
yinnii gaara ohinttode gaar yin tana qoppaame fana yinttana woossane.
3 Nuunii hyanna sa7ite yezikon sa7a asi fana olinttoos.
4 Nu ola miishita hyanna sa7asito baaya. Yezin shuchchi ginbbito lalodes
wolqqar yeze Xoozze toora. Turora olinttize lallen,
5 Xooz eraame gaar denddizuntsanan turira olinttize utura qofa ubba nu
laloda. As qofa ubba di7i Kiristtoosas kiitinttode gaar nu yiissada.
6 Yin kiitinttizanna folo maaqqize wode nuunii kiitinttoosuntsana ubba
seerodes giiginttoda.

9:9 Maz. 112:9 **9:10** Isa. 55:10

7 Yin be7izanna balera benttize baz xalaala. Ooden fana Kiristtoosa baz
ga7i qoppizebaz maaqqiko, nuunin Kiristtoosa baz maaqqizanno ero.
8 Laatstsii taas inggide adetits wolqqite ceeqinttikon yinne yeellidhoos.
Yinna adetits wolqqita taas ingginttidanna yinttana dichchodes fattin
lalodes baaya.
9 Taanii ta dabddaabbite yinttana yirggissades koyi xaafidebaz aazippe.
10 Fettii fettii asuntsi, «Phawuloosa dabddaabbita deexon wolqqaama,
yezin E fa ommitis nuura yeze wode labitsi; E ohitan fatstsoos» yagaane.
11 Yentsi asuntsi nu hyaako yezara xaafide dabddaabbize kale yinttara
yezara oochchize oochiti gidda dummatitsi baayzanno qoppo.
12 Nuunii fana nashshize asuntsara nuna likkisades woy wolkkisades
koyoos. Yezin un fana faara likkizii woy wolkkizii bi7itera eeya.
13 Yezin nuunii Xoozii nuus inggide wuziltte ceeqinttoda fattin wuzula
fiinggi ceeqinttoos; yinna wuzultta yinttagon yellane.
14 Nuunii koshshizannippa aatsii ceeqinttoos, yezin Kiristtoosa Wonggele
tiinii yinttago yeltsidanne ceeqinttane.
15 Nuunii Xoozii esside wuzulappa fiinggi, melluntsi oochchide oochite
ceeqinttoos. Maaqqoyezin, yin ammantta diccode fana Xoozii inggide
wuzultte yin gidda nu oochchize oochita dalggoda ga7i qoppane.
16 Nuunii melle asi fa wuzultte oochchide oochite gelii ceeqinttoos, yezin
yinttappa fiinggi melluntsis Wonggele markkidhades dandda7ane.
17 Yezin, Geeshi Maxaafite, «Ceeqqize ubba Laatstsalla ceeqqo» ga7i
xaafinttida.
18 Laatstsii nashshize atstsa fattin fana faas nashshize atstse nashshint-
toos.

11

Phawuloosan worddo hawaaruntsin

1 Ta eerats eeyatitsito yin hyatten dandda7oda ga7i qoppane; aade
dandda7ote.
2 Xoozii yinttana buzo mahodes qoppidannigaara, taanin yinttis qop-
pane. Taanii yinttana geeshi wudurtigaara fettii dhiiratse, Kiristtoosas
inggodes oocii gaddida.
3 Yezin shooshi fa genera Hewaano balitsidannifana oode erize yin
wozintta iitii Kiristtoosas yeze yin suuretitsiton geeshshatitsito laamod
yessane ga7i yirggane.
4 Fettii asi yi7i, nuunii yinttis markkidhide Yesuusappa melle Yesuusa
yinttis markkidhiko, woy yin ekkide Ayyaanzeppan Wonggelzeppan melle
ayyaanan Wonggelen yinttis ohiko, si77i ga7i aatstsane.
5 Yezin taanii Yesuusa «Damma hawaaruntsappa» laafane ga7i qoppoos.
6 Taanii ohe eroosse asi maaqqikon, eratitsi taas yene. Yinno ta yinttis
gaama ogeran gaama bazara qonccizida.
7 Taanii miishe oocikaayzara Xoozze Wonggele yinttis hyarii ohidannan
yinttana dhoqi yiizii tana toochidanna taas nagara maaqqane?
8 Taanii yinttis oochchodes melle woosa keetstsappa miishe bonqii
ekkida.
9 Ta yinttara yeze wode tana madhikon yinttappa fettii asin waaysikaaya.
Maqedooniyappa yi7ide ammanzuntsi tana koshshize baz ubba maaddida.
Hyayno yellodes ta yinttis toofo maaqqikaaya tiinosin toofo maaqqoos.

10:17 Er. 9:24 **11:3** Medho 3:1-5 **11:9** Filph. 4:15-18

10 Kiristtoosa turetitsita ta gidda yezin, ta ceeqito Akkaya gade tana ooden kayoos.
11 Ta hyanno akkos ga7e? Yinttana kadhoose gishosine? Taanii yinttana kadhizanno Xoozii erane.
12 «Nuunin yin fana oochchane» ga7i ceeqqize hyankko hawaaruntsi ceeqo mikinaato dhabssodes hyatte ta oochchizanno tiinosin oochchoda.
13 Hyannii gaarize asuntsi Kiristtoosa hawaare aazodes fana laammize worddanchcho hawaaruntsanan cimmize oochanchcho.
14 Yinna damma qofize baz baaya; akkos gayko, Xalahe foo7o kiitanchcho fana yi7ades fana laammane.
15 Yinnii gisho, Xalahe oochanchchuntsi xillotitsi oochanchcho fana yi7ades fana laammiko yinna damma baz baaya. Un wurssutsite fa oochitigaara ekkoda.

Phawuloosa yellide madha

16 Ooden tana eeya ga7i qoppaame fana mahi ohine. Ta yinttis eeya aazikon ta eeratsi ceeqinttode fana tana eeya mahi ekkote.
17 Taanii hyannigaara ceeqinttii ohize, Laatstse koyizannigaara maaqqikaayzin eeyatitsara ohine.
18 Gaama asuntsi hyanna sa7a bazite ceeqinttize gisho taanin ceeqinttoda.
19 Yin wozinaama maaqqide gisho eeya asi baz ufayssara dandda7ane.
20 Ooden yinttana ariziko woy yinttana bonqiko woy faas maaddinttodes yinttago shiiqiko woy yinttalla afa uturtiko woy yinttana baqqiko yin dandda7ane.
21 Nuunii yinno oochchodes gaama booza maaqqizanno yeellidhittera ta ohine.
Yezin ooden miinggi ceeqqinttiko, taanin ceeqqinttodes minggane. Taanii yinno eeya asi fana ohine.
22 Un Ibraawe? Taanin Ibraawe. Un Isra7eele? Taanin Isra7eele. Un Abrahama kochcho? Taanin Abrahama kochchi.
23 Un Kiristtoosa oochanchcho? Taanii zhashtize as gaar ohine, unttappa aadhize Kiristtoosa oochanchcho. Taanii oochara gaama labbida; gaama wode acinttida; garafinttida; gaama wode hyayqoppa attida.
24 Ayhuduntsi tana hyasttam uddufun ichchin tohe garafida.
25 Hyaydzdzii tohe gufera guuddinttida; fettii tohe shuchchara dhoginttida; markkabe hyaydzdzii tohe meqqida; abba gidda fettii qamma kumutsi aqii feezhida.
26 Taanii gaama oge labbii yedhdhida. Kixa hyaatsappan faannoppa attida. Ayhuduntsin Ayhude maaqqoosse asuntsi taalla afa madha yeltsida. Katama, akko baayze ganasa, abba, tana zhashida; ammanze fana aazize asuntsi tana waytsida.
27 Taanii oochara labbida cawida, gaama tohe gentto dhabida, naydhdhida, baridhdhida, cishtida, kallidhida.
28 Mellebaz ubba faydikaayzara ubba wode tana qofizanna woosa keetsi baz.
29 Fettii asi labbize wode eera ta labbika? Fettii asi nagarara dhubunttize wode ta ayde shenidhdhikaayzara ashshido?
30 Ta ceeqinttodes koshshize baz maaqqizako taanii labbida maaqqizanno erisize bazara ceeqinttoda.

11:23 Hawa. 16:23 **11:24** Mahe 25:3 **11:25** Hawa. 16:22; 14:19 **11:26** Hawa. 9:23; 14:15

31 Medhinas bonchchinttide Xoozze, nu Laatstse Yesuus Kiristtoosa Aday,
ta worddidhoosanno erane.
32 Damasqqo katama Aretaasa gaaze kaatizeppa oomor ahize tana
aytsodes koyi Damasqqo katama furtsito naagizane.
33 Yezin asuntsi tana daachcho gidda olii, katama shuchchi ginbbitis
maskkootera ketstsin taanii E kushtippa attida.

12

Phawuloosa qonccitsi

1 Ceeqintte faatstsoossanno ta erane. Yezin ceeqinttodes koshshiko,
Laatstsappa ekkide qonccitsite ceeqqoda.
2 Taphpho oyddii bereppa tiino, Kiristtoosa ammanze fettii atstse hyaydz-
intsa salo ekinttidanno ta erane. Ye atstse ashora woy asho baytsi qitezako
ta eroos; Xoozii erane.
3 Ye atstse ekinttidanno erane. Yezin E ashora woy asho baytsi ekint-
tezako ta eroos; Xoozii erane.
4 Ye atstse gannate ekinttii asi qonccissadesin asi ohodes dandda7oosse
baz si7ida.
5 Taanii ye atstsera ceeqinttoda, fattin taanii ta labitsito fattin ta gidda
ceeqinttize bazi baaya.
6 Taanii turtto ohinttizanni gisho ceeqinttodes koykon eeya baaya. Yezin
asi ta oochchizanno be7izannippan si7izannippa aatsii qoppaame gaar ga7i
ceeqintte ashshane.
7 Taas qonccide damma qonccitsite ta uturtaame gaar tana waaysodes ta
ashito zhulttize Xalahe kiitanchcho taas ingginttida.
8 Hyay waaytsizaya taappa hyaasode gaar taanii Laatstsa hyaydzdzii tohe
woossida.
9 Yezin Laatstsii, «Ta wolqqita ne labitsitira qonccize gisho ta aadho kee-
hatitsita nees maaqqada» gayda. Kiristtoosa wolqqita ta gidda qonccode
gaar ta labitsite ufayttitera ceeqinttane.
10 Taanii Kiristtoosa gisho labbize wode, cazhinttize wode, waayinttize
wode, bay7inttize wode, madhinttize wode ta labitsite ufayttane. Akkos
gayko, ta labbize wode ye wode minggane.

Phawuloosa Qoronttoosa asuntsis qoppane

11 Taanii eeya asi fana ceeqinttida. Yinnii gaara ta ceeqinttode fana
oochchide yinttana. Ta, ta ommite erinttoose asi maaqqikon, «Damma
hawaaruntsana» ga7inttizuntsappa eeroos. Yinno taas markkidhades
beezze yinttana yeshsha.
12 Ta yin gidda yezitera dandda7ara oochchide malla bazitan kille bazita
ta turii hawaare maaqqidanno beezane.
13 Ta yinttis toofo maaqqikaayzara attidannippa melle woosa keetstsappa
yin akkora eerido? Yinna bala maaqqiko tana maarote.
14 Taanii yinttago hyammades giiginttodera hyanna taas hyaydzdzintsa.
Ta yinttana fattin yinttis yeze baz koyoose gisho yinttana waaytsodes koy-
oos. Yeliduntsi fa na7untsis qolo minjjane fattin na7untsi fana yeliduntsis
qolo minjjoos.
15 Ta yin gisho taas yezebaziton tanan aatsii inggikon tana ufayssane.
Yeezin, taanii yinttana yinnii gaara aatsii siiqize wode yin tana eeratsi
siiqane?

11:32 Hawa. 9:23-25

16 Maaqqikon, ta yinttis toofo maaqqikaaya; waaytsikaaya; yezin yinttana cimmeran generan aykkidebaz yinttis aazikaayzara attaama.
17 Melle atto yezin, ta yinttago kiittide asuntsappa yinttana cimmide asi yene?
18 Tito yinttago qitode gaar taanii woossida; mahi ammanze isha eera dakkida. Yeezin, Tito yinttana cimmida? Nuunii nu oochito fettii ayyaanara oochchikaane? Mahi nu hyanttan fetto baane?
19 Nu ubba wode yin tiino nuna xillissades mootinttodebaz yinttis aazane? Nu Kiristtoosa gidda yezii Xoozze tiino hyanno yellodes ohine. Nu siiqo ishuntso, nu hyanno ubba oochchizanna yinttana dichchodes.
20 Ta yinttago hyanggize wode oode eride yin ta koyizannigaara yi7anxiko, mahi taanin yin koyizannigaara yi7i yellinttanxiko ga7i zhashitane. Mahi oode eride yin gidda lalle, qanaate, zhilo, fana kadhe, zigirssi, as sunts iisse, uturan kachchin yezanxi attaama ga7i zhashitane.
21 Taanii lam7intsa yinttago hyanggize wode Xoozii yin tiino tana yeellissada ga7i zhashitane. Zaga nagartto oochchii yinna fa oochchide tunatitsappa, olale hyanttafan yeellize oochappa maaqqikaayze asuntsana bi7i azzanikaayzara ashshoos ga7i zhashitane.

13

Wurssutsi zoren saritsen

1 Ta yinttago hyanggodera hyanna hyaydzintsa. Akko mooton lam77i woy hyaydzdzii markkara minggane.
2 Taanii lam7intsa yinttara yellinttize wode yin gidda tiino nagara oochchide atstsan melluntsana ubba seerikaayzara ashshoos ga7i ohi gaddida. Hyatte ta hyaakkii yezikon maaqqii yinttago hyanggize wode oodesin yqsinttoos.
3 Ta gidda yezii ohize Kiristtoosa maaqqizanno yin erodes koyane. E yinttara ohinttize wode wolqqaama fattin yin gidda labitsi baaya.
4 Kiristtoosa masqalalla afa waayera suxinttida, yezin Xoozze wolqqite de7o yene. E labitsi maaqqizannigaara, nuunin labitsi. Yezin yinttana maaddades Xoozze wolqqite ezara de7o yessada.
5 Ammanora miinggi yezako yinttana yinttis fattanii bo7ote. Faatantte yin gol7anxi attiko, Kiristtoosa yin gidda yezanno yin erane. Yezin Kiristtoosa yinttara yezanxiko yin gol7oda.
6 Nuunii fatanara gol7aamanno yin erane ga7i nu ammanane.
7 Yin iita baz oochchaame fana nuunii Xooz woossane. Nuunii mintsii maaqqizanno asi be7ade fana maaqqikaayzin nuunii mintsii maaqqanxin, yin lo77o oochchode gaar nuunii woossane.
8 Nuunii turis oochchane fattin turira ixinttizebaz akko bazin oochchodes dandda7oos.
9 Nu labbize wode yin mahi miinggodera nuna ufayssane. Yin bore baayzuntsana maaqqade gaar nu yinttis Xooz woossane.
10 Taanii yinttappa hyaakkii yezitera xaafidanna yinnii gishos. Taanii yinttago hyanggize wode Laatstsii taas inggide adetitsi wolqqite ammaninttii yinttalla afa laatsidhades koyoos. Laatstsii taas wolqqa inggidanna, yinttana maaddodes fattin qohodes baaya.
11 Wurssutsite ta ishuntso, saro yezote. Bore baytsi yezote; ta zortto si7ote. Fettii wozinara maaqqii yezote; sarora yezote. Siiqon saro inggize Xoozze yinttara maaqqe.

13:1 Mahe 17:6; 19:15

12 Geeshi yeerintte yeerinttitera, fete feta saritsote.
13 Xoozze asuntsi ubba yinttana saro saro yagaane.
14 Laatstse Yesuus Kiristtoosa aadho keehatitsi, Xoozze siiqo, Geeshi Ayyaana fettetitsi yin ubbuntsara maaqqe.

Phawuloosa Galaatiya Asuntsis

Xaafide Kiita

Gele

Yesuusa ashshiza maaqqidanno ohize Wonggele qaala dumma dumma bessa sabbakinttin, Ayhude maaqqoosse asuntsi ammanii ammanii hyanggize wode «Kiristtoosa ammanzuntsi Muse higge folodes koshshanene koshshosa?» yagaaze ooce fettilla denddida. Ye wode Phawuloosa, «Kiristtoosa ammanzuntsi Muse higge folodes koshshoos; Yesuusa gidda kille de7o demmades koshshize waanna ammano. Asuntsi Xoozze tiino xillodes dandda7ize ammano xalaalara» yaga7i tamaarssida. Yezin Eerats Isiya gidda, Galaatiya awurajja yeze woosa keetsite yeze asunts gidda, «Asi Xoozze tiino xillodes Yesuusa ammano xalaala maaqqikaayzin Muse higgen folodes koshshane» yaga7i Phawuloosa timirttito wobbize asuntsi yene.

Phawuloosa Galaatiya maxaafe xaafidanna, yinna bala timirttite cimminttide asuntsana turii ammanogon ammano yessago mahodes. Phawuloosa Yesuusa hawaare maaqqizanno geeshi ohe aykkida. Eza hawaare mahi xeegide asi maaqqikaayzin Xoozii maaqqidannon E kiitinittidanna Ayhude maaqqoosse asuntsis maaqqizanno qonccizi ohida. Yinnilla aytsii asi xillodes dandda7ize ammano xalaalara maaqqizanno ohine. Wurssutsi zofantte ammano de7o Yesuusa ammanera benttize siiqoppa goggizanno maaqqidanno ohine.

Aafe Qofuntsi

Gele qofa *1:1-10*
Phawuloosa hawaaretitsi adetits wolqqa *1:11—2:21*
Xoozze aadho keehatitsi Wonggele *3:1—4:31*
Wallotitsin ammanora yessi *5:1—6:10*
Xaatsi qofa *6:11-18*

1 Asappa woy as baggara maaqqikaayzin Yesuus Kiristtoosappan eza
hyayqoppa dentside Xoozze Adeppa hawaare maaqqade gaar kiitinttide ta
Phawuloosa,
2 taara yeze ammanze ishuntsi ubba, Galaatiya yeze woosa keetsuntsis.
3 Xoozze nu Adayin nu Laatstse Yesuus Kiristtoosappa yinttis aadho
keehatitsin sarotitsi maaqqe.
4 Hyanna iita woditippa nuna ashshodes, nu Laatstsen, nu Aday qofa fana
Kiristtoosa nu nagartti gisho fana aatsii inggida.
5 Xoozis Medhinappa medhina yellodes bonchcho maaqqe. Amin77e.

Turii Wonggele fetto

6 Kiristtoosa aadho keehatitsite yinttana xeegide Xoozza ashshii, melle
Wonggelego, yin ellisii, wayzi maaqqezako tana gaama qofizane.
7 E fa ommite melle Wonggele baaya. Yinttana balitsodesin Kiristtoosa
Wonggele wobbisades koyze eeratsi asuntsi yene fattin turii Wonggele fetto.
8 Yezin nuna maaqqin woy salo kiitanchcho maaqqin nu yinttis tiino
ohide Wonggeleppa dummudhize Wonggele yinttis ohize baz maaqqiko, E
baadinttidaya maaqqe.
9 Hyannippa zaga nu gaydannigaara hyatten mahi gaane; yin ekkide
Wonggeleppa dummudhize Wonggele ooden yinttis ohiko ye atstse
baaddinttida maaqqe.

10 Yeezin, tana asi woy Xoozii nashshode fana koyanene? Woy ta asi
ufayssodes koyane? Ta asi ufayssodes koyze baz maaqqiko, Kiristtoosa aro
maaqqoos.

Phawuloosa xeegintte

11 Ta ishuntso, ta yinttis ohize Wonggeltta asappa maaqqoosanno yin
erode fana ta koyane.
12 Taas hyay Wonggeliza Yesuus Kiristtoosa qonccizida fattin asappa
ekkikaaya woy asi tana tamaarssikaaya.
13 Ta zaga Ayhude ammano yeze wode wayzi yezezako, taanii am-
manzuntsana yiqsimo baytsi bay7adesin dhabssodes butunttidanno yin
si7ida.
14 Ayhude ammano naagora, ta wode yeze Ayhude ishunsappa aadhane.
Nu adunts wogitisin aadhii yiqsinttane.
15 Yezin ta hyaga ta inttii sazite yezin Xoozii tana doorida; fa aadho
keehatitsite tana xeegida.
16 Ayhude maaqqoosse asuntsis Wonggele ohode gaar Xoozii fa Na7aya
taas qonccizide wode ta ooderan zorinttikaaya.
17 Woy taappa tiino hawaare maaqqiduntsara yellinttodes Yerusalaame
hyanggikaaya. Yezin ta tiinidhii Arabe gade qitida; yinnippa maaqqii
Damasqqo katama yi7ida.
18 Hyaydzdzii bereppa suuba, Phexiroosara yellinttodes Yerusalaame
hyanggi eera taphpho ichchin qamma gam77ida.
19 Yezin Laatstse ishe Yayqooba fattin hyankko hawaaruntsappa oonan
ta bi7ikaaya.
20 Ta yinttis xaafidanna worddo maaqqoosanno Xoozze tiino yinttis
markkidhane.
21 Yinnippa suuba, taanii Sooriyan Kilqiya gade qitida.
22 Yihuda yeze woosa keetsi asuntsi tana bi7i erikaaya.
23 Yezin un, «Zaga nuna bay7ize atstse, hyatte yinna E dhabssodes koyze
ammantto sabbakane» yagaazanno si7ida.
24 Si7iduntsi ubba ta gisho Xoozza galatida.

2

Hawaaruntsi Phawuloosa ekkida

1 Taphpho oyddii bereppa suuba, mahi Barnnabaasan Tito ekkii
Yerusalaame hyanggida.
2 Ta hyanggidannan Xoozii taas qonccizide ogera. Hyannippa tiino
zaga ta oochchidannan hyatte ta oochchizanna cer maaqqaame fana
Ayhude maaqqoosse asuntsis sabbakida. Woosa keetsi kaalitsizuntsana
ga7i xeeginttizuntsana dumma shiishii ohida.
3 Melle atto yezin, taara yeze Tito Girike asi maaqqikon, garrazinttode
gaar ga7i un7itsikaaya.
4 Yezin, aro nuna mahodesin Kiristtoos Yesuusa gidda yeze nu wallotitsito
geeditera nu gidda aachintti gelide worddo ishuntsi yene.
5 Yezin turii Wonggele yin gidda miinggi xaphphii yessade gaar nuunii
melle atto yezin, fettii saaten unttis kushe inggikaaya.

1:13 Hawa. 8:3; 22:4-5; 26:9-11 **1:14** Hawa. 22:3 **1:15** Hawa. 9:3-6; 22:6-10; 26:13-18 **1:18** Hawa. 9:26-30 **2:1** Hawa. 11:30; 15:2

6 Yezin hyalaqa aazize asuntsi oodetitsita taas akkon baaya. Xoozii as sino
bi7i firddoos. Hyantsi asuntsi ta markkidhize Wonggelella afa fettii bazin
gujjikaaya.
7 Yezin Phexiroosa, Ayhuduntsis Wonggele ohode fana Xoozii ees hyadara
inggidannigaar taasin Ayhude maaqqoosse asuntsis Wonggele ohode
hyadara inggidanno un suubappa tiirida.
8 Yikke, Phexiroosa Ayhuduntsi hawaare maaqqade fana oochchide
Xoozze, tanan Ayhude maaqqoosse asuntsis hawaare maaqqade fana
oochchida.
9 Mahi taas ingginttide aadho keehatitsito qoppide tuusi maaqqii benttize
Yayqooba, Phexiroosan Wahannisa, nuna Ayhude maaqqoosse asuntsago,
un Ayhude asuntsago qitodes tanan Barnnabaasan maaddodes mizaqi
kushe inggida.
10 Un nuna mintsii hyadara gaydanna, nuunii dahuntsis qoppode fana.
Tiinon ta yinno oochchodes amudhdhane.

Phawuloosa Phexiroosa qoftto ixxida

11 Phexiroosa Anxookiya katama yi7ide wode E balide gisho taanii E
tiintte eqqii «Neenii balida» gayda.
12 Yayqooba kiittide fettii fettii asunsi Anxookiya yo7odeppa tiino E Ay-
hude maaqqoosse ammanzuntsara mu7ine, yezin un yi7idannippa suuba,
«Ayhude maaqqoosse asuntsappa ammaniduntsii garrazinttodes beezane»
gaaze asuntsis zhashtii unttappa shaakkinttida.
13 Fettii fettii ammanide Ayhuduntsi Phexiroosa oochite kaallida. Melle
atto yezin, Barnnabaasan yinna qofite giigida.
14 Yezin un Wonggele turira luule yedhdhosanno bi7i, Phexiroosa
as ubba tiino, «Neenii Ayhude maaqqittera, Ayhude woga fana
maaqqikaayzin Ayhude maaqqoosse asuntsi fana yene; yeezin, wayzi
Ayhude maaqqoosuntsana, ‹Ayhude wogara yezote› ga7i wolqqidhe?»
yagayda.
15 Nuunii yelinttera Ayhude, yezin nagaranchcho maaqqide Ayhude
maaqqoosse asunts fana baaya.
16 Yezin asi Yesuus Kiristtoosa ammanii xillane fattin higge naagii
xillossanno erane. Ooden asho ma77ide ubba higge naagii xilloosse gisho
nuunin higge naagii maaqqikaayzin Kiristtoosa gidda ammanii xillodes
Kiristtoos Yesuusa ammanida.
17 Nu Ayhuduntsin Kiristtoosa baggara xillodes koshshane. Yinno
maaqqiko nuunin melle asuntsi fana nagaranchcho maaqqizanno be7ine.
Yeezin, nu nagara oochchode fana dentsitsize Kiristtoosa ga7inttanene?
Mulon baaya!
18 Yikke, ta wul7idanno mahi keexizebaz maaqqiko taanii ta ommite
higge mentsizaya maaqqizanno markkidhane.
19 Taanii Xoozis de7o maaqqii yessade fana higge baggara higges
hyayqqida.
20 Taanii Kiristtoosara masqalalla afa suxunttida. Taanii yikkeppa taas
yezoos, yezin Kiristtoosa ta gidda yene. Ta hyatte ashora yeze yestto, tana
kadhii ta gisho fana aatsii inggide Xoozze Na7a ammanii yene.
21 Taanii Xoozze aadho keehatitsito cer ashshoos. Xillotitsi asis higge
baggara benttize baz maaqqizako, Kiristtoosa hyarii hyayqqida ga7e.

2:6 Mahe 10:17 **2:16** Maz. 143:2; Rome 3:20, 22

3

Xillotitsii ammanora

1 Hyantsi, qoppoosse Galaatiya asuntso, yin aafti tiintte Kiristtoosa masqalalla suxunttide si7ile fana qonccii benttane. Yeezin, turis yin kiitinttaame fana yinttana doccizide oode?

2 Ta fettibaz erodes koyane; yin Geeshi Ayyaana ekkidanna higge naagine woy Wonggele qaala ammanii ekkidate?

3 Yin yinnii fana qoppoosuntsana? Yin Xoozze Ayyaanara aykkii, hyatte ashora folodes koyane?

4 Yin Wonggele baggara gaama waayidanna hyarii? Yinna waayita ubba cer maaqqida?

5 Xoozii yinttis Geeshi Ayyaana inggidannan yin gidda kille baz oochchizanna, yin higge naagide gishone woy Wonggele si7i ammanide gisho?

6 Ane Abrahama bo7ote, «E Xooz ammanida; Xoozii ees yinno xillotitsi mahi faydida»ga7intti xaafinttida.

7 Yikke, ammanzuntsi Abrahama na7untsana maaqqizanno erote.

8 Xoozii Ayhude maaqqoosse asuntsana ammanora xillissadanno tiino Geeshi Maxaafe bi7i, «Worzha ubba neera anjjinttoda» yaga7i, Wonggele Abrahamas tiinidhii ohida.

9 Yinnii gisho, ammanze ubba ammanide Abrahamera wolla anjjinttoda.

10 Higge naagii xilloda gaaze ooden baaditsi gidda yene. Akkos gayko, Geeshi Maxaafite, «Higge maxaafite xaafinttidanne ubba miinggi yezoossen oochchoosse ooden baadinttidaya maaqqo» ga7intti xaafinttida.

11 «Xillo ammanora yessada» ga7intti xaafinttide gisho ooden Xoozze tiino higge naagii xilloosanna erinttidebaz.

12 Higge ammanoppa baaya. Yezin, «Higgito naagize ooden izo kaalloda» yaga7inttida.

13 «Minxalla afa suxuntti hyayqqide ooden baaddinttidaya» ga7intti xaafinttida. Kiristtoosa nu gisho baaddinttezaya maaqqii, nuna higge baadditsappa wozida.

14 Xoozii Abrahamas inggide anjjita, Yesuus Kiristtoosa baggara Ayhude maaqqoosse asuntsana yellode fanan Xoozii inggoda gayde Geeshi Ayyaana ufayssi ammanora ekkode fana yinno oochchida.

Higgen ufays qaala

15 Ta ishuntso, ta yinttis as de7o duse maaqqii yeze baz aazize mahi ohine. Asi caaqqide caaqita miinggidannippa suuba, ooden yinna caaqito shaarodes woy melle gujjodes dandda7oos.

16 Xoozii yinna ufays qaaltto Abrahamasin E zaruntsis inggida. Geeshi Maxaafite, gaama asis ohize fana, «Ne kochchuntsis» ga7oos. Yezin fettii asis ohize fana, «Ne kochchitis» yagayda; ezin Kiristtoosa.

17 Taanii gaazanna hyanno; oyddii xeeti hyasttam bereppa suuba inggin-tide higgita, tiino Xoozii mintside caaqito shaarii ufays qaaltto dhabisodes dandda7oos.

3:1 Mahe 27:26 **3:6** Medho 15:6; Rome 4:3 **3:7** Rome 4:16 **3:8** Medho 12:3 **3:10** Mahe 27:26 **3:11** Ibr. 2:4 **3:12** Leewe 18:5 **3:13** Mahe 21:23 **3:16** Medho 12:7 **3:17** Keze 12:40

18 Xoozii inggize laatita higgera ekkinttizebaz maaqqizako Xoozii inggide
ufays qaala baggara maaqqizanna attane. Yezin Xoozii fa aadho keehatit-
site laata Abrahamas ufays qaala baggara inggida.
19 Yeezin, higge akkos ingginttido? Higge ingginttidanna, Abrahamas
ufays qaala ingginttide kochchita ye7ode wontsis iita oocha akko yezako
beessades. Higge kiitanchcho baggara ingginttii, gidda maaqqii giigize fettii
as baggara oochalla afa feezhida.
20 Gidda maaqqii giigize atstse lam77i zalas oochchane fattin fetes baaya,
yezin Xoozii fetto.
21 Yeezin, higge Xoozze ufays qaala ixxanene? Ade! Higge ingint-
tidanna asis de7o inggodes maaqqizako, turii xillotitsi higge baggara
maaqqadyeshsha.
22 Yezin Yesuus Kiristtoosa ammanin benttize ufays qaaltto ammanzutsis
ingginttode fana kumutsi alamtta nagaras oomora yezanno Geeshi Max-
aafite ohine.
23 Yezin ammano ye7odannippa tiino higgera acinttii yene yeshsha.
Yinna ammantta qonccode wontsis higgera naaginttii yezida.
24 Yinnii gisho, nuunii ammanora xillode fana Kiristtoosa ye7ode wontsis
higge melle as na7a naagize asi fana nuna naagizaya maaqqida.
25 Yezin hyatte ammano yi7ide gisho higge yikkeppa suuba melle as na7a
naagize asi fana nuna naagizanna attida.
26 Yin ubbuntsi Yesuus Kiristtoosa ammanii Xoozis na7untsana
maaqqida.
27 Kiristtoosara fetto maaqqades xammaqinttide ubbuntsi Kiristtoosa
ma77ida.
28 Yin ubbuntsi Kiristtoosa gidda fetto maaqqize gisho Ayhude asunts
giddan Girike asunts gidda, aro giddan bonchcho as gidda, dhiiratsi giddan
maachi gidda dummatitsi baaya.
29 Yikke, yin Kiristtoosas maaqqiko yin Abrahama kochchi. Xoozze ufays
qaaltti fana yin laattizuntsana.

4

1 Ta gaazanna hyanno. Laattizay na7a maaqqii yeze wode, ubba bazis
Laatstsii maaqqikon, aroppa akkon dummudhoos.
2 Yezin E aday gayde wode yellodes wontsis E hyadarto ekkiduntsi kushen
naagizunts kushe yene.
3 Yinnii gaara, nuunii na7atitsa yeze wode alame tiino wogas aqii
aridhdhii yene.
4 Yezin wodita yellide wode Xooz higgeppa oomora, maachippa yelinttide
fa na7aya kiittida.
5 E yinno oochchidanna, higges aqii yezuntsana wozodesin nuna fa na7a
mahodes.
6 Nu Xoozze na7a maaqqize gisho «Abbo, Abbaba» ga7i xeegize fa Na7ay
Ayyaana nu wozintti gidda kiittida.
7 Yinnii gisho, yikkeppa neenii Xoozze na7a fattin aro baaya. Neenii E
na7a maaqqiko, Kiristtoosa baggara Xooz laattiza maaqqane.

Phawuloosa Galaatiya asuntsis qoppida

8 Yin zaga Xoozza eroosse wode fa hyanotitsite xooz maaqqoosuntsis aro
maaqqii aqida.

3:18 Rome 4:14 **3:29** Rome 4:13 **4:5** Rome 8:15-17

9 Yezin hyatte yin Xoozza erida; aatsii Xoozara erinttida. Yeezin
mahi fatstsoossen maaddoosse alame wogago suuba wayzi maaqqidate?
Wodhdhii eqqii, wayzi unttis mahi aro maaqqades koyete?
10 Dummudhide qammas, aginas, wodesin beres yin dummuzi loytsii
bonchcho inggane.
11 Ood erize hyarii ta yinttis labbid yessane ga7i zhashitane.
12 Ta ishuntso, ta yin fana maaqqide gisho yinttin ta fana maaqqote ga7i
yinttana woossane. Yin tana fettii bazaran qohikaaya.
13 Taanii tiino hyargginttitera yinttis Wonggele ohidanno yin erane.
14 Ta hyarggita yinttis faatana maaqqikon, tana borikaaya; antsint-
tikaaya. Yezin tana Xoozze kiitanchcho woy Kiristtoos Yesuusa mokkizan-
nifana mokkida.
15 Yikke, yin tana ufaysidanna ane? Yinttis dandda7inttizako, yin taas,
yin aafto kessii inggizako ixxosanno ta markkidhane.
16 Yeezin, ta yinttis turito ohide gisho yinttis morkke maaqqid yessane?
17 Yentsi asuntsi yinttana mintsii koyane, yezin lo77oos baaya. Mintsii
koyzanna yinttana shaakkodesin faas qoppode fana yissades amudhdhane.
18 Lo77o baz oochchodes beeziduntsana maaqqiko lo77o, yezin yinna ta
yinttara yeze wode xalaala maaqqikaayzin ubba wode maaqqe.
19 Ta siiqo na7untso, Kiristtoosa yinggida si7ile fana yi7ade wontsis yelos
maacha dha7inttizanni gaara ta yin gisho dha7inttane.
20 Yin baz taas workkita maaqqin un77inttane; hyatte yin gidda ta benttii
zhilidhdhi ohizako akko gaar kadhane yeshsha.

Aggaaron Saaro

21 Higge aqii yessades koyzuntso, ane taas ohote; higge akko gaazako
si7osite?
22 Geeshi Maxaafite, «Abrahamas arttippan kara inttippa yelinttide lam77i
na7untsi yene» yagaane.
23 Arttii na7ay as na7a yelinttize wogara yelinttida, yezin kara inttii na7ay
Xoozze ufays qaalara yelinttida.
24 Hyants maachuntsi lam77i caaquntsis aazize maaqqii ekkinttane.
Unttappa fetta, Siina Derizeppa yi7idanna, fa na7untsana arotitsis yelida;
izan Aggaaro.
25 Aggaara Arabe sa7a yeze Siina Dereppa. Hyatte yeze Yerusalaame
aazane. Iza fa na7untsara arotitsa yene.
26 Yezin salo Yerusalaame wallotitsa yezanno; izan nu ubbuntsis inddo.
27 Geeshi Maxaafite,
«Na7ite, yeloosse dhoontsite ufaytto;
na7ite yelo dha7i eroosanne ililio.
Azinara yeze maachitippa,
azini baayze maachitis na7untsi gaama» yagaane.
28 Ta ishuntso, nuunii Yisaaqa fana Xoozze ufays qaalara yelinttide na7a.
29 Yezin ye wode as wogara yelinttide, Ayyaana wolqqara yelinttidaya
baytsida. Hyaynon yinnii fana.
30 Yezin Geeshi Maxaafta waage? «Arttii na7ay kara inttii na7ayra fettilla
laattoose gisho artton I na7ayra kessii dakko» yagaane.
31 Yinnii gisho, ta ishuntso, nuunii kara inttii na7untsana fattin arttii
na7untsana baaya.

4:22 Medho 16:15; 21:2 **4:27** Isa. 54:1 **4:29** Medho 21:9 **4:30** Medho 21:10

5

Kiristtoosa gidda yeze wallotitsi

1 Nuunii wallotitsa yessade fana Kiristtoosa nuna arotitsappa kessida. Yikke, miinggi eqqote; mahi arotitsi qambbara waaxinttippete.
2 Taanii, Phawuloosa, gaazanno si7ote. Yin garrazinttiko, Kiristtoosa yinttana akkon maaddoos.
3 Garrazinttize ooden higge kiittize ubba folodes beezizanno fetes fetes mahi ohine.
4 Higge naagii xillodes koyzuntso, Kiristtoosappa shaakkintti; Xoozze aadho keehatitsappa gol7ida.
5 Yezin nuunii Xoozze Ayyaana baggara ammanora xillodanno ufayssara naagane.
6 Yikke, Kiristtoos Yesuusa gidda yeziko, siiqo oocha qonccize ammano fattin garrazinttin, garrazinttanxin nuna akkon maaddoos.
7 Lo77o woxxane yeshsha, yezin hyatte turis kiitinttaame fana yinttana kayde oode?
8 Hyannii fana iita zore yinttana xeegide Xoozzeppa baaya.
9 Yinnan, «Eerats irshsho buka ubba dentsitsane»ga7inttide fana.
10 Yinttis melle qofa baayzanno folo Laatstsella ammaninttane. Yezin yinttana buqize ooden Xoozappa fa firddito ekkoda.
11 Ta ishuntso, ta hyayno yellodes garrazintte sabbakize baz maaqqiko, yeezin tana akkos bay7e? Yinno subbakizebaz maaqqiko Kiristtoosa masqalabaz asuntsis dhube maaqqizanna attane yeshsha.
12 Yinttana buqizuntsi garrazintte xalaala maaqqikaayzin fa agastto gachchizakon ta kadhane.
13 Ta ishuntso, yin wallo yessades xeeginttida. Maaqqoyezin, yin wallotitsita asho amotitsi folodes yinttis oge maaqqippe; yinnippa aatsii fetay fetays siiqora aro fana maaqqote.
14 Higge ubba, fettii qaalara acinttida. Yinnan «Ne laggiza ne ommiti fana kadho» gaazanno.
15 Yezin yin fetay fetayra saxinttizebazin mu7inttizebaz maaqqiko, yin woli hyaasaame fana naaginttote.

Ayyaan de7on asho de7o

16 Yikke, ta yinttis ohine; Ayyaanara yezote; yin asho amuto mulon folippete.
17 Asho Ayyaanalla Ayyaana asholla amudhdhane; unttin fete fetera ixinttane. Yinnii gisho yin kadhizebaz oochchodes dandda7oos.
18 Ayyaanara kaallizebaz maaqqiko higge yinttana ahoos.
19 Asho oochuntsi erinttiduntsana; unttin, olale, tunatitsi, qayxe,
20 eeqas goyne, bita, morkketitsi, kachchi, qanaate, zhilo, zadzdza7intte, fana kadhe, shaakkintte, iita zore
21 gene, matstse, yetstsin yinno aazizuntsana; tiino ta yinttis ohidanni fana hyatten ta yinttis ohine. Hyannii fana aazizebazito oochchizuntsi Xoozze ka7itumo geloos.
22 Yezin Ayyaana aafe, siiqo, ufayssi, sarotitsi, dandda7a, keehatitsi, lo77otitsi, ammano,
23 aadatitsi, fana ahe. Hyannii fana aazizebazito ixxize higge baaya.

5:9 1 Qoro. 5:6 **5:14** Leewe 19:18 **5:17** Rome 7:15-23

24 Kiristtoos Yesuusa baz maaqqiduntsi fa ashito Iis yeze iita qoftiran I amotitsitira wolla masqalalla afa suxxida.
25 Ayyaanara yeze baz maaqqiko, nuunii Ayyaanar kaalloda.
26 Ane fete fetella zhilidhdhittera, dendditteran qanaatitteran hyappo ceeqinttizanno ashshoda.

6

Fetay feta maaddote

1 Ta ishuntso, asi akko qohe gidda gol7iko, Ayyaanara yeze yin ye atstsa ashkketitsara luulizote. Yezin neenii yinnii gaarze bazara fattanintaame gaar nena naago.
2 Yinttappa Fetay fete tooftto tookko. Yeyzitera Kiristtoosa higge folote.
3 Fete asi akkon hyanikaayzin, akkon hyanide fana melluntsappa lo77o ga7i qoppiko, E fana cimmane.
4 Yezin fete fete fa omma oochito fattano. Yinnippa suuba, melluntsis hyanikaayze baz fa xalaalas ceeqinttize baz demmada.
5 Fete fete fa tooftto tookkodes beezane.
6 Yezin Xoozze qaala tamaarize tamaarssizera lo77o baz ubba gishinttane.
7 Balinttippete, Xoozii ciminttoos Asi fa budizanno mahi maxoda.
8 Fa asho amora budize ooden, fa asho amotitsitippa wooqa maxoda. Yezin Ayyaanara budize ooden Ayyaanappa medhina de7o maxoda.
9 Azal7anxiko nu woder maxoda. Lo77o oocha oochchodes azal7oos.
10 Yikke wottize wode denggiko, asi ubbas, aatsii ammanze asis lo77o baz oochchoda.

Wurssutsi zoren saritsen

11 Taanii ta kushera, akko gaar damma fidaalera yinttis xaafezako bo7ote.
12 As tiino lo77o maaqqii benttodes koyze asuntsi yin garrazinttode fana koyane. Yezin yinno un oochchizanna, Kiristtoosa masqala gisho unttana baytsi yellaame fana.
13 Un yin garrazinttidanne ceeqinttodes koyi «Yinttana garrazinttote!» gaane fattin garrazinttiduntsin fa ommite higge naagoos.
14 Yezin alame taas suxinttidayppan taanin alames suxunttide, Laatstse Yesuus Kiristtoosa masqalappa melle ceeqintte taappa hyaakko.
15 Yikke, garrazinttin garrazinttanxin akkon maaddoos. Kiristtoos Yesuusara kille medho maaqqe maaddane.
16 Hyanna wogito kaallize ubbuntsisin Xoozze worzha maaqqide Isra7eeluntsis sarotitsin maarotitsin maaqqe.
17 Taanii Yesuusa hyarggide beetto ta ashite tookkida, yikkeppa tana akkon labbizoos.
18 Ta ishuntso, nu Laatstse Yesuus Kiristtoosa aadho keehatitsi Ayyaana yinttara maaqqe. Amin77e.

Phawuloosa Efesoone Asuntsis
Xaafide Kiita
Gele

Phawuloosa Efesoone yeze asuntsis xaafide kiitite ubbappa aatsii bi7idanna, «Wode yellize wode Xoozii folodes qoppide qoftta, salon sa7a yeze medhinttide baz ubbunna Kiristtoosappa oomora maaqqade fana» yagaaze qoftto (1:10). Yinnilla afa gujjii Yesuusa Kiristtoosara yeze fettetitsite, as kochchi ubba fetto maaqqade fana yinna damma qoftto oochalla feeshode fana Xoozze asuntsana qofizane.

Efesoone kiita tiino kifiltte xaafize omma qofa maaqqize fettetitsi baz xaafodes aykkidanno dalggizii, Xoozze aday fa asuntsi wayzi doorezako, unttin E na7ay, Yesuusa Kiristtoosa fa nagarttippa maarotitsi denggi wayzi wallo kezezakon, Xoozze damma ufays qaala Geeshi ayyaana baggara turo maaqqidanno ernttezako ohine. Lam7intsa kifiltte mahi xaafize hyanna kiitto nabbabize asuntsi fa fettetitsito de7ite Kiristtoosa gidda un yeze fettetitsita turo maaqqade gaar un wayzi yessades beezizako qofizane.

Asuntsi Kiristtoosa gidda yeze fettetitsito wayzi yessades beezizako dumma dumma aazizer qonccida. Woosa keetstsi galla aazize maaqqize wode Kiristtoosa yinna gallitis omma. Woosa keetstsi gimbbe keetstsara aazize wode Kirsttoosa yinna keetsitis doche xaphito mintsize waanna shuchchi. Woosa keetstsi machchira aazize wode Kiristtoosa azinara aazizane. Xaafize Kiristtoosa baggara qonccide Xoozze anjjo keehatitsito gaama nashshii ohitera, gaatsita genidhize ohe ohine. E ubba baz, Kiristtoosa siiqito, E zharshinttidanno, E inggide nagara maarotitsito, E aadho keehatitsiton E geeshshatitsite baggara be7ine.

Aafe Qofuntsi

Saritse *1:1-2*
Kiristtoosan woosa keetstsi *1:3—3:21*
Kiristtoosa gidda yeze kille de7o *4:1—6:20*
Xaatsi qofa *6:21-24*

1 Xoozze qofara Kiristtoos Yesuusa hawaare maaqqide Phawuloosa, Efesoone yeze geeshshuntsisin Kiristtoosa Yesuusa ammanzuntsis xaafinttide kiita.
2 Xoozze nu Adeppan Laatstse Yesuus Kiristtoosappa aadho keehatitsin sarotitsi yinttis maaqqe.

Kiristtoosa gidda yeze ayyaana anjjo

3 Salo yeze ayyaana anjjo ubba Kiristtoosa baggara nuna anjjida, nu Laatstse Yesuus Kiristtoosa Aday, galatintto.
4 Nuunii E tiino geeshshuntsanan bore baayzuntsana maaqqode fana Xoozii alame medhinttodannippa tiino Kiristtoosa baggara fa siiqite nuna doorida.
5 Xoozze fa lo77o qofite fa kadhide gaar Yesuus Kiristtoosa baggara nuna fa na7untsana mahodes tiino qoppii gaddida.
6 Xoozze fa siiqize na7ay baggara nuus hyarii inggide aadho keehatitsita bonchchinttode fana yinno oochchida.

1:2 Hawa. 18:19-21; 19:1

7 Al77o na7ay E aadho keehatitsitin dammatitsiti fana E suutsite wozintte denggida, izan nu nagartti atotitsi.
8 Fa aadho keehatitsita cinccatitsin qofa nuus gaantsida.
9 Kiristtoosa baggara oochchodes kadhide E gidda yeze saza qofa nuna erisida.
10 Wode wurssutsite Xoozii folodes qoppide qoftta, salon sa7a yeze medhetitsi ubba Kiristtoosara xaaxodesi.
11 Fa qofara ubba oochchize, fa qoftti gaar tiinii faas qoppii gaddide Kiristtoosara mahi irste ekkida.
12 Yinnan Kiristtoosalla tiinii ufays gaddide nuunii E bonchchito galatode fanas.
13 Yin mahi turii qaala yinnan atotits Wonggele, si7ide mahi Kiristtoosa ammanii Geeshi Ayyaanara attaminttida.
14 E bonchchitis galata maaqqade fana Xoozii faas maaqqiduntsana wozode wontsis ezii nuus qabde mahi inggida.

Phawuloosa woosa

15 Yinnii gisho, Laatstsi Yesuusa yin ammanzannon geeshshuntsis ubba yeze siiqito ta si7i
16 ta woosite yinttana qoppittera yin gisho Xoozza galatizanno ashshikaaya.
17 Bonchcho Aday Laatstse Yesuus Kiristtoosa, eza erize cinccatitsin qonccits ayyaana yinttis inggode gaar taanii woossane.
18-19 Yinnan yin wozina aafita foo7ize wode yin xeegisiti ufayssita akko fana yezakon geeshshuntsi kale yeze iriste bonchcho duretitsita akko yezako ammanzuntsis ubba aadhide E wolqqa dammatitsita akko gaar yezako yin erode fanas.
20-21 Kiristtoosa hyayqoppa dentside, hyalaqatitsi, adetitsi wolqqa, wolqqa, laatstsetitsi ubbappa dhoqqa, hyanna alamite xalaala baayzin ye7ode alamite mahi xeeginttode suntsappa dhoqqa, salo Xoozappa mizaqi zalar bettitside Kiristtoosa oochchide E mintsii wolqqito qonccizane.
22 Xoozii ubbanno Kiristtoosa tohitippa oomora hyaarizida; mahi woosa keetstsis ubba omma maaqqade fana eza shuumida.
23 Woosa keetsita Kiristtoosa kumutsi oochchize E galla. Woosa keetsita E galla ubba bazi mulo kumide E kumutsi.

2

Kiristtoosara hyayqoppa de7o fingge

1 Hyannippa zaga yin, yin nagarttippan yin qohitippa denddii ayyaana de7ite hyayqqiduntsana.
2 Yinnippa denddii yin hyanna alame iita ogito kaallida. Baqolla afa yeze ayyaanuntsi wolqqara ahizes kiitinttane, ezin kiitinttoose asuntsalla oochchize tuna ayyaana.
3 Nu ubbuntsi zaga yentsi asunts gidda nu asho amora nu wozina qoftto kaallii yene. Mellunts fana nu medhite Xoozze hyanqo ekkodes yezuntsana.
4 Yezin Xoozii fa maarotitsite dure maaqqide gisho
5 nuna kadhide damma siiqitippa dinddidanne nu qohittira hyayqqiduntsana maaqqide wode Kiristtoosara de7o inggida. E aadho keehatitsite attida.

1:9 Qola. 1:14 **1:23** Maz. 8:6; Qola. 1:22-23; 1:18 **2:2** Qola. 2:13

6 Xoozii nuna Kiristtoosara baggara hyayqoppa dentsii salo bessa eera wolla gaddida.
7 E yinno oochchidanna, Kiristtoosa Yesuusa baggara nuus qonccide fa keehatitsiton likke baayze fa aadho keehatitsi duretitsito yo7ode bere nuna beezodes.
8 Aadho keehatitsita ammanora ashshida. Yinnan, Xoozze imo fattin yinttappa baaya.
9 Oonin ceeqinttaame fana oochara baaya.
10 Nuunii Xoozze medho; E nuus tiinii giigizii gaddide lo77o oocha oochchode fana Kiristtoos Yesuusa baggara kille medhinttida.

Kiristtoosara yeze fettetitsi

11 Yinnii gisho, yin yelinttera Ayhude maaqqoosuntso, ashora kushera garrazinttiduntsi kale, garrazinttikaaya ga7inttezuntso, yinno qoppote.
12 Ye wode yin Kiristtoosappa shaakkintti yezida, Isra7eele asuntsis allaga maaqqii yezida, Xoozze ufays qaalappa hyaakkii yezidannon hyanna alamtti ufayssin Xoozii baayzin yezuntsana qoppote.
13 Yezin yin zaga hyaakkii yezuntsana, hyatte Kiristtoos Yesuusa yeze Kiristtoosa suutsite kale shiiqida.
14 Kiristtoosa nuus saro; E Ayhuden Ayhude maaqqoosse asuntsana fetto mahi, lam77i shaakkii gaddide morkketitsi doche lalida.
15 Lam77i worzhuntsappa E faara yessade fana fettii kille asi medhdhodes, higge kiitton wogito fa ashite dhabsi saro inggida.
16 Kiristtoosa masqalalla hyayqqii morkketitsito dhabsida; mahi lam77i zaruntsana fettii asi mahi Xoozara giigizida.
17 Kiristtoosa yi7i, Xoozappa hyaakkii yeze yinttisin, mahi ukke yeze Ayhuduntsis sarotits Wonggele ohida.
18 Nu ubba E baggara fettii Ayyaanara Aday tiino shiiqoda.
19 Yikkeppa yin zaqqon bete asi baaya, yezin yin hyatte geeshshuntsara gade asin Xoozze kara asi.
20 Yin hawaaruntsin nabuntsi baaside baasalla keexinttida. Doche xapho mintsize shuchchize Kiristtoos Yesuusa.
21 Eella keetsita ubba aykinttii Laatstse gidda geeshi Xoozze keetstsi maaqqade wontsis dammane.
22 Eera yin mahi Xoozzes aqize keetstsi maaqqii Ayyaanara wolalla keexinttoda.

3

Ayhude maaqqoosse asuntsis hawaare maaqqide Phawuloosa

1 Yinnii gisho, taanii, Phawuloosa, Ayhude maaqqoosse yin gisho Kiristtoos Yesuusa achi asi maaqqida.
2 Yinttis tana inggide Xoozze aadho keehatitsi asttamaare ta maaqqezanno yin loytsii si7ida.
3 Ta yinttis zaga hyaatara xaafidanni fana Xoozii fa saza qofa taas qonccitsara erisida.
4 Ta xaafidanno yin nabbabize wode Kiristtoosa saza qofa ta akko gaar akaakezako yin be7ades dandda7ane.
5 Yinna saza qoftta Xoozze Ayyaanara geeshi hawaaruntsisin nabuntsis hyatte qonccidanni fana zaga wode asuntsis yinnii gaar qonccizikaaya.

2:16 Qola. 2:14 **2:17** Qola. 1:20 **2:18** Isa. 57:19 **3:5** Qola. 1:26-27

6 Yinnan beezanna Ayhude maaqqoosuntsi Isra7eeluntsara fettilla
Xoozze anjjo laattodes fettii asatitsi billite maaqqii; Xoozii inggize ufays
Wonggele baggara Yesuus Kiristtoosara shaakkinttizuntsana maaqqades.
7 Xoozze fa wolqqa oochara fa inggide aadho keehatitsiti imo baggara
Wonggele oochchizaya maaqqida.
8 Taanii geeshshunts ubbappa laafa maaqqikon Ayhude maaqqoosse
asuntsis wuzula baayze Kiristtoosa duretitsi Wonggele ohode gaar aadho
keehatitsi taas ingginttida.
9 Mahi zaga wode ubba medhdhide Xoozara aachintti yeze saza qofa,
Xoozze qoftta akko yezako qonccissades aadho keehatitsi taas ingginttida.
10 Xoozii yinno oochchide hyatte wode woosa keetstsi asunts baggara salo
yeze hyalaquntsisin ahizuntsis fa dumma dumma qonccitsito erisodes.
11 Yinnan Kiristtoos Yesuusa baggara nu Laatstse folide medhina qofa.
12 Nu Kiristtoosas maaqqidanniran eza ammandanni gaara Xoozze tiino
miinggi ammaninttii shiiqodes dandda7ane.
13 Taanii yin gisho madha ekkizanna nuus bonchcho yinnii gisho ta
yellize madhito bi7i ufays gachchifete ga7i yinttana woossane.

Efesoone asuntsis woosside woosa

14 Taanii Aday tiino bunqqunttii woossize hyannii gishosi.
15 Salo sa7a yeze fettii fettii kara asuntsi turii suntsi denggize Xoozappa.
16 Xoozii fa bonchcho duretitsappa yin gaatsa qoftto mintsize wolqqa fa
ayyaana baggara inggode gaar yinttis woossane.
17 Mahi ammanora Kiristtoosa yin wozintte yessade gaaran yin siiqora
xapho dakkii miinggi yessade gaar woossane.
18 Yinnii fana, Kiristtoosa siiqo akko gaar dalgga, pharggo, dhoqqin
ciimmo yezako geeshshunts ubbuntsara akaakii erode gaar woossane.
19 Yinna as Eratitsappa dhoqqa maaqqide Kiristtoosa siiqo yin erode
gaaran Xoozze folo kumutsi yin kumode fana ta woossane.
20 Yikke, nu gidda oochchize wolqqiti baggara nuunii woossizannippa
woy qoppizannippa ubba aatsii oochchodes dandda7izes,
21 Eesin woosa keetstsa asuntsis ubba Kiristtoos Yesuusa wode ubba
medhippa medhina yellodes bonchcho maaqqe. Amin77e.

4

Kiristtoosara yeze fettetitsi

1 Yikke, Laatstses acinttide taanii, yin xeeginttide xeegisite beezize de7or
yessade fana woossane.
2 Siiqora fetay fetaya dandda7itera ubba wode aadatitsaran dalggatitsara
wol dandda7i yezote.
3 Sarotitsara acinttide ayyaana fettetitsi naagodes minggote.
4 Yin xeeginttidanna fettii ufays xeegitsi maaqqide gisho fettii asatetsin
fettii Ayyaana yene.
5 Fettii Laatstsii, fettii ammanon fettii xinqqate yene.
6 Ubbannippa dhoqqa maaqqide, ubballa oochchize ubba bessa yeze
fettii Xoozii, ubbuntsi aday yene.
7 Yezin Kiristtoosa inggodes koydanni fana nuus fetes fetes dumma
dumma imotitsi inggida.
8 Yinnii gisho, Xoozze qaaltte,

4:3 Qola. 3:12-13

«E ude kezide wode di7inttodes yezuntsana di7ida,
asuntsisin imotitsi inggida»
yagayda.
9 Sulle sa7a oomo wodhdhida ga7e maaqqanxiko yinna «Ude kezida» gaazanna akko ga7e?
10 Ye sulle wodhdhiday, mahi ubbanne benttode wontsis salo ubbas kattar keziday eza.
11 E feta feta hawaaruntsana, feta feta nabe, Wonggele sabaakuntsana, woosa keetsi yenggizuntsanan, asttamaaruntsana mahi inggida.
12 E yinno oochchidanna Kiristtoosa galla maaqqide woosa keetsita geeshshade fanan ammanze asuntsana Xoozze oochas giigisades.
13 Yinnii fana, nu ubba Xoozze na7a erii ammanora benttize fettetitsago yellii, Kiristtoosa folon kumutsi maaqqide fana nuunin kumutsi as maaqqade fanas.
14 Yikkeppa suuba, asuntsi gene cimora giigide balitsize worddo timirtte baqoran zulunttera goden hyankka sholale kaa7ize na7untsi fana maaqqodes beezoos.
15 Yezin nuunii turo siiqora aytsitsii ubba bazara eego omma maaqqide Kiristtoosago dichchoda.
16 Eeppa denddii galla ubba billite wogara oochchode fana acinttide galla xapho shazhara aykkinttii fana siiqora keexitera fa galtto dichchane.

Kiristtooara kille de7o

17 Yikkeppa qofa baayze Ayhude maaqqoosse asunts fana yezippete ga7i Laatstse tiino markkidhane.
18 Un qoftta dhumida; fa wozintte dhumida. Xoozii inggize de7oppan hyaakkida.
19 Un yeella gaazebaz eroos; un tuna baz oochchodesin asho amotitsis fana aatsii inggida.
20 Yin Kiristtoosa baz yinnii gaar tamaarikaaya.
21 Turippa yin si7ida. Mahi Yesuusa gidda turii yezanno tamaarida.
22 Yin tiino yezide wogito ashshote. Mahi cimmize ammora dhabize yin gal77a qoftto hyaasote.
23 Yin wozina ayyaanara killidhdhote.
24 Turii xillotitsaran geeshshatitsara Xoozii aazii medhinttide kille asatitsito ma77ote.
25 Yikke, worddo ohinttippete. Nuunii ubbuntsi Kiristtoosa galla billite maaqqide gisho as ubbara turo ohinttote.
26 Kaccote, yezin yin nagara oochchippete. Yin kachchara yezin awa gelippe.
27 Xalahes bessi inggifete.
28 Kaystize yikkeppa kaystippe. Yezin dahuntsana maaddize baz yessade fana fa kushera lo77o baz oochcho.
29 Yin doonttippa mulon iita qaala kezippe. Yezin si7izuntsana ufaysodesin mintsodes beezize lo77o qaala yin doonttippa kezo.
30 Wozo qammas attamii gaddide geeshi Xoozze ayyaana azzantsifete.
31 Morkketitsi, zhilo, kachchi, uufo, cashshin iita ubba yinttappa hyaasote.

4:9 Maz. 68:18 **4:16** Qola. 2:19 **4:23** Qola. 3:9 **4:25** Medho 1:26; Qola. 3:10

32 Aatsii fetay fetays keehan yiqsinttizuntsana maaqqote. Xoozii Kiristtoosa baggara yinttis atto gaydanni fana yinttin wolis atto ga7ote.

5

1 Yikke, Xoozii kadhinttide na7unts fana Xoozza kaallizuntsana maaqqote.
2 Kiristtoosa nuna kadhii Xoozza ufaysize lo77o sawize imon zharsho mahi fa shemppito nuus aatsii inggidanni fana yinttin siiqora yezote.
3 Akkon olale hyantta, woy tunatitsi, woy amotitsi gaarize baz mulon yin kale sinttippe. Yinna geeshi maaqqide Xooz asis beezoos.
4 Yeellize bazin booza ohe woy qidhe yinttis beezoosse gisho yezippete; aadhii Xooz galatote fattin.
5 Hyanno erote; oonin olale hyanttize woy tuna baz oochchize woy amodhdhizen eeqa goynizen zhaaridhize Kiristtoosara Xoozze ka7itumo gelodes dandda7oos.
6 Yinnippa denddidanne Xoozze hyanqo kiitinttoose asuntsalla afa ye7ode gisho oonin yinttana fatstsoosse ohera cimmippe.
7 Yikke yentsesara wolla iita baz oochchizuntsana maaqqippete.
8 Zaga yin dhuma yezida, yezin hyatte Laatstse baggara foo7o yene. Yikke, foo7o yeze asi fana hyanttote.
9 Lo77otitsi ubba, xillotitsin turii aafe benttize foo7o gidda.
10 Yinnii gisho Laatstsa ufayssize baz oochchodes koyote.
11 Aafe baayze dhuma oochara fetto maaqqippete, aatsii qonccizote.
12 Un aachicha oochchize gisho melle atto yezin ohodesin yeellizane.
13 Yezin ubba bazi foo7o kezize wode qonccii benttane.
14 Qonccii benttize ubba foo7o. Yinnii gisho,
«Naate genttizayo barkko;
hyayqoppa denddo;
Kiristtoosa nees foo7oda» yagayda.
15 Yikke, yin cinccuntsi fana maaqqote fattin cinccatitsi baayzuntsi fana maaqqii yezaame fana loytsii naaginttote.
16 Qammita iita maaqqide gisho wodito wozote.
17 Yinnii gisho, Laatstse qoftta akko yezako qoppote fattin eeyuntsana maaqqippete.
18 Geeshi Ayyaanara kumote fattin woyne ushshara matsintifete, yinna dhabssego kanggane.
19 Mazmureran, sabara ayyaana yetstsara, fetay fetayra ohinttote. Mahi yin wozintte zammariteran sabbitera Laatstsa galatote.
20 Nu Laatstse Yesuus Kiristtoosa suntsite ubba bazis Xoozza Adaya ubba wode galatote.
21 Kiristtoosa bonchchos ga7i yinttappa fetay fetays aqote.

Azini bazin machchi baz

22 Machchuntso, Laatstsis aqizanni fana yin azinuntsis aqote.
23 Kiristtoosa woosa keetsitis omma maaqqidanni gaar azinin fa machchitis omma. Mahi Kiristtoosa fa galla maaqqide woosa keetsito ashshiza.
24 Yezin woosa keetstsi asuntsi Kiristtoosas aqizanni fana machchuntsi fa azinuntsis ubba bazara hyaarnttote.

5:1 Qola. 3:13 **5:3** Keze 29:18; Maz. 40:6 **5:17** Qola. 4:5 **5:20** Qola. 3:16-17 **5:23** Qola. 3:18; 1 Phex. 3:1

25 Azinuntso, Kiristtoosa woosa keetsito kadhii fana iis inggidanni fana yinttin yin machchuntsana kadhote.
26 E woosa keetsito fa qaaltti baggara hyaatsara meeccize fana geeshane.
27 Dhoha woy sino tukke woy yinnii gaarize baz baayze geeshin bore baayzanno mahi bonchchinttide woosa keetsito faas shiishodes koyi yinno oochchida.
28 Yinnii fana, azinuntsii fana kadhizanni gaara fa machchuntsana kadhodes beezane. Fa machchito kadhize fana kadhane.
29 Fana ixxize asi oonin baaya, yezin Kiristtoosa woosa keetsis oochchizannin naagizanni fana fa galtto muuzanen naagane.
30 Nuunii Kiristtoosa asatitsiti billite.
31 «Yinnii gisho, asi fa adayan fa intto ashshii, fa machchitira fetto maaqqane; un lam77untsi fettii asho maaqqane» yagayda.
32 Yinna damma saza qoftta, yezin taanii yinno Kiristtoosasin woosa keetsis aazize mahi ohine.
33 Yezin, yin fetay fetay yin machchuntsana yinnii fana kadhote. Machchitan fa azinza bonchcho.

6

Na7unts bazin yelidunts bazi

1 Na7untso, yinttana yeliduntsis Laatstse gisho ga7i kiitinttote, Yinna beezize bazi.
2 «Ne adayan ne intto bonchcho.» Yinna ufays qaala yeze tiino kiita.
3 «Ne yinno oochchiko ubba bazi nees giigoda; ne berita sa7alla pharggoda».
4 Aduntso, yin na7untsana Laatstse zoreran seerera dichchote fattin unttana zhilizippete.

Laatstsuntsi bazin aruntsi baz

5 Aruntso, yin Kiristtoosas kiitinttizanni fana zhashmoran goqera, yin wozintte suuritera ashos laatstsii maaqqiduntsis kiitinttote.
6 As tiino saba denggodes un be7ize wode xalaala oochchifite. Yezin Xoozze qofa oochchize Kiristtoosa aruntsana maaqqote.
7 Asis maaqqikaayzin Laatstsis ga7i yin kumits wozinttippa oochchote.
8 Aro maaqqin woy laatstsii maaqqin fetay fetay fa oochchide lo77o oochitis laatstsappa anjjo kushe ekkodanno erote.
9 Yin laatstsuntso, manddizanno ashshii lo77o baz oochchote, yinttanan unttanan ahize Laatstsay, salo yezay as sino bi7i firdda deshshi yizoosanno yin erane.

Xoozze ola miishe

10 Attidanne, Laatstsaran E damma wolqqite miinggiduntsana maaqqote.
11 Xalahe cimo ixxii dandda7ode gaar Xoozze yinttis inggide ola miishe ubba ma77ote.
12 Nu olinttizanna suutsaran ashora baaya; salo yeze tuna ayyaana olanchchuntsara; adetits wolqqa aduntsara, hyalaquntsaran hyanna dhuma alamito ahizuntsara.
13 Yinnii gisho, iita qamma ixxodes ubbanno folii, miinggi eqqodes yin dandda7ode gaar Xoozze ola miishe ubba ma77ote.

5:26 Qola. 3:19; 1 Phex. 3:7 **5:32** Medho 2:24 **6:2** Qola. 3:20 **6:3** Keze 20:12; Mahe 5:16 **6:4** Qola. 3:21 **6:9** Qola. 4:1; Mahe 10:17; Qola. 3:25

14-15 Yikke yin qazintte turotitsi danccii, xillotitsi xurure ma77i; sarotitsi
Wonggelera giiginttii yin tohite caamma fana aatsii miinggi eqqote.
16 Ubbannilla gujjii, Xalahe dakkize iita lobize tama dongge ubba dhab-
sodes dandda7ize ammano gonddalle dentstsote.
17 Atotitsi biraata barnneexa gaar yin ommite gaddote; ayyaana mashsha
aykkote; ezin Xoozze qaala.
18 Woosaran melluntsis woosara ubba wode Ayyaanara woossote. Yinna
qoftira geeshshuntsis woosittera ubba wode minggote.
19 Taanii Wonggele gaatsi qofa qonccizi ohode fana Xoozii taas qaala
inggode fana woossote.
20 Wonggele kiitas santsalaatara acinttiday E gisho ohodes beezize fana
qonccizi ohode fana taas woossote.

Wurssutsi saritse

21 Taanii wayze yezakon akko oochchizako yin erode gaar nu siiqo ishay,
Laatstse oochite ammninttide oochanchchizay, Tikiqoosa, ta baz ubba
yinttis ohoda.
22 Nu baz yin erode fanan yin wozintto mintsitsode gaar yinttago
kiittidanna yinnii gishos.
23 Xoozze adeppa, Laatstse Yesuus Kiristtoosappa sarotitsin siiqo am-
manora wolla ammanze ubbuntsis maaqqe.
24 Toyoosse siiqon Nu Laatstse Yesuus Kiristtoosa kadhize ubbuntsis
aadho keehatitsi maaqqe; Amin77e.

6:16 Isa. 11:5; Isa. 59:17; 52:7 **6:18** Isa. 59:17 **6:22** Hawa. 20:4; 2 Ximo. 4:12; Qola. 4:7-8
6:23 Medho 21:10

Phawuloosa Filphisiyusa Asuntsis

Xaafide Kiita

Gele

Phawuloosa Filphisiyusa asuntsis xaafide kiita xaafinttide, Roome sa7a Maqedooniya awurajja, Filphisiyusa sa7a yeze woosa keetsitis. Yinna woosa keetsita Phawuloosa Awuroppa sa7a tiino esside woosa keetstsi. Yinna kiitta xaafinttide, Phawuloosa achi keetstsa yeze wode melle ammanze oochanchchuntsi eza ixxide woden Filphisiyusa woosa keetstsa denddide worddo timirttiti gisho E wozintta gaama azzanide wode. Maaqqo yezin, Phawuloosa Yesuus Kiristtoosa mintsii ammanze gisho hyanna kiitte qonccii benttize, ufayssin kumutsi ammanintte. Filphisiyusa yeze gaama asuntsi Roomeppa di7inttii yi7ide asi. Un Roome sa7as yiqsinttanen loytsii kafane. Unttappa fetay fetay ammanii fa gade asuntsara bay7inttida. Yinna bay7ita unttalla afa madhan dahitumo ki7ida (Ha. O. 16:20-21).

Phawuloosa hyanna kiitto xaafide tiino mikinaatita eza madhize wode maaddodes Filphisiyusa ammanze asuntsi imo ees dakkide gisho unttana galatodes. Eellan unttalla afa dumma dumma madha yellidebaz maaqqikon un minggode fanan kumutsi ammaninttii yessade gaar hyanna benttide qammite unttana mintsitsane. Ceeqon utura ashshii, Yesuus Kiristtoosa dalggatitsite un kumode fana mintsii unttana qofizida. Yesuus Kiristtoosara fettilla maaqqii un denggide de7o Xoozze aadho keehatitsafa kezidannon ammanora un ekkida fattin Ayhuduntsi woga folera benttidebaz baayzanno unttana qofizane. Yesuus Kiristtoosara fettilla yeze ubbuntsis Xoozii inggize saron ufayssi unttis xaafida.

Hyanna kiita erinttide ufayssi, ammanintte, fettetitsin ammanora minggi de7o qonccizi beezane. Yinnilla afa gujjii, Phawuloosa Filphisiyusa woosa keetsito siiqide damma siiqito qonccizane.

Aafe Qofuntsi

Gele qofa *1:1-11*
Phawuloosa hyanii yeze yessi *1:12-26*
Ammanon aazize yessi *1:27—2:18*
Ximotiyoosasin Ephphaafiraditus yeze qofa *2:19-30*
Morkkuntsappan iituntsappa naagintte *3:1—4:9*
Phawuloosan Filphisiyusa ammanze asuntsin *4:10-20*
Sarotitsin anjjo *4:21-23*

1 Kiristtoos Yesuusara fetto maaqqide gisho Xoozze baz maaqqide, Filphisiyusa katama yeze woosa keetstsi ahizuntsisn daaqonatesin Kiristtoosa Yesuusara yeze geeshshuntsis ubbuntsis. Yesuus Kiristtoosa aro maaqqide, Phawuloosappan Ximotiyoosappa dakinttide kiita.

2 Nu aday Xoozzeppan Laatstse Yesuus Kiristtoosappa aadho keehatitsin sarotitsi yinttis maaqqe.

Phawuloosa galata woosa

3 Taanii yinttana tiirize wode ubba, ta Xooz galatane.

4 Taanii yin ubbuntsis Xooz woossize wode ufayssara woossane.

1:2 Hawa. 16:12

5 Yin tiino qammappa hyayno yellodes, Wonggele markkidhizanne taara
wolla maaqqide gisho Xooz galatane.
6 Yin gidda lo77o oocha aykkide Xoozze, Kiristtoos Yesuusa lam7intsa
maaqqii ye7ize qammito yellodes, folodanno loytsii erane.
7 Yin ubba wode ta wozintte yene. Taanii ubba wode yin gisho qoppodes
beezane. Hyatte taanii achcha yeziteran acinttodannippa tiino Wonggele
naagoran Wonggele mintsii ohe Xoozii taas inggide aadho keehatitsito taara
gizhinttida.
8 Taanii yinttana ubba Kiristtoos Yesuusa siiqite akko fana yiqsinttizako
Xoozii taas markka.
9 Yin siiqita turii eratitsaran akaakera wolla gujjii gujjii diccode fana Xooz
woossane.
10 Yinne yin lo77o baz shagii, erode fanan, Kiristtoosa maaqqii ye7ize
qammite geeshshuntsanan bore baayzuntsana maaqqada.
11 Yin de7ita Xoozis bonchchon galata Yesuus Kiristtoosa baggara benttize
xillotits aafe kumii aafode fana.

Phawuloosa acintta wonggele dalggode fana maaddida

12 Ta ishuntso, tana yellide Wonggele dalggode fana turo maaddidanno
yin erode fana koyane.
13 Taanii Kiristtoosa oochchize gisho acinttidanno, kaat keetstsi naag-
izuntsin melluntsi ubba erane.
14 Ta acinttii mikinaater nu ishuntsappa gaamuntsi Laatstsa loytsii
ammaninttida. Yinnii gisho, Xoozze qaala zhashimo baayzin kasennippa
aadhii miinggi ohode fana mintsitimo un denggida.
15 Maaqqo yezin, fetay fetay qanaateran lalleran Kiristtoosa baz ohine,
yezin melluntsi luule wozinappa ohine.
16 Luule wozinappa ohizuntsi, Xoozii taas Wonggele naago oocha ing-
godanno erize gisho siiqora ohine.
17 Yezin hyankkuntsi ta achitilla afa melle madha ko7odebaz unttis aazin
fana kadheppa denddii Kiristtooabaz ohinep attin turii wozinappa ohoos.
18 Yinna akkon yi7oos. Turii wozinappa maaqqin woy turii baayze
wozinappa maaqqin yinna ubbanne Kiristtoosa sabbakinttane. Tana yinna
ufayssane.
19 Mahi melle tana ufayssize bazi, taanii yin woositen Yesuus Kiristtoosa
Ayyaana maadera wallo kezidanno erize gisho tana ufayssane.
20 Taanii folo ta oochite yeellidhdhamanno ufayssara naagane. Yezin
ubba wode oochchizanni fana, hyatte taanii faxa yezin woy hyayqqin
zhashtikaayzara ta kumutsi gallite Kiristtoosa bonchchinttoda ga7i mintsii
ohine.
21 Taas de7o gaazanna Kiristtoosas yeze; mahi ta hyayqqikon taas
aadhide tirfe.
22 Yezin ta faxa yeziko aafe yeze oocha oochchoda. Yezin faxa yezannip-
pan hyayqoppa aayya doorod yezako taas erinttoos.
23 Taanii hyantsi lam77untsappa aayya doorod yezako un7inttida.
Hyanna de7itippa shagintti Kiristtoosara wolla yessades amudhdhane;
Kiristtoosara wolla yezanna ubbappa aadhii lo77o.
24 Yezin taanii faxa yezanna yinttis gaama koshshize baz.
25 Yinno taanii geeshi erane; taanii, yin ammanora diccode fanan
ufayttode fana yinttara faxa yessada.

1:14 Hawa. 28:30

26 Yinnii gisho, taanii yinttago maaqqii ye7ize wode ta baggara Kiristtoos
Yesuusalla yeze ceeqintta yinttis ganggoda.
27 Ubbappa aatsii, yin Kiristtoosa Wonggeles beezize de7o yezote. Ta
yinttana bi7in woy be7anxin yin fettii qofara miinggi eqqii, melluntsi
Wonggelera ammanode fana fettii wozinara maaqqii fettilla butunttizanno
ta si7oda.
28 Yin morkkuntsis zhashtippete. Un yinttara eqinttizanna yinna unttis
dhabe malla maaqqii, yinttis Xoozappa maaqqide atotits malla.
29 Kiristtoosas oochchize imotitsi yinttis ingginttidanna, yin eza amman-
ode fana xalaalas baayzin yin E gisho madha ekkode fana.
30 Yinnii gisho, hyatte yin taara waaye gishinttizuntsana maaqqida; yinna
waayita hyannippa tiino tana yellin bi7idannon hyatten tana yellittera
yezanno yin si7ite yene.

2

Turii ashkketitsi

1 Kiristtoosara yin yeze yestta yinttana miintsane; mahi E siiqitan yint-
tana mintsitsane. Geeshi Ayyaanara yinttis fettetitsi yene; yin melluntsis
dalgganen yiqsinttane.
2 Yikke, yin fettii qofara, fettii siiqora, fettii wozinaran fettii ayyaanara
maaqqii tana folo ufayssote.
3 Yinttana kadhera woy ceeqinttize fatstsoosse amora fettii bazin oochip-
pete. Yezin yin fetay fetayppa dammane yaga7i qoppikaayzara yinttana
kawushshote.
4 Yin fetay fetaya, melluntsana maaddize baz koyote fattin yinttana
maaddize baz xalaala koyppete.
5 Kiristtoos Yesuusa yeze qoftta yin gidda yessades beezane.
6 Ees ubba wode Xoozze hyano yene.
Yinno maaqqikon, eza Xoozara fetto mahize hyano,
wolqqara ekkodes koyikaaya.
7 Yezin, E faas yeze bonchchito ubba ashshii,
aro maaqqida; asi fana yelinttida;
asi maaqqii qonccida.
8 E fana kawushshida;
hyayqqoos yellodes,
melle atto yezin masqalalla afa
hyayqodes kiitinttida.
9 Yinnii gisho, Xoozii eza gaama dhoqi dhoqi yiizida;
mahi suntsi ubbappa aadhize damma suntsi inggida.
10 Yinnii gisho salon sa7a,
sa7appa oomora yeze ubbanna,
Yesuusa suntsiti bonchchos bunqinttoda.
11 Asi ubba fa il7antsite,
Yesuus Kiristtoosa Laatstsii ga7i,
Xoozze Aday bonchchos markkidhoda.

Hyanna alamttis foo7o maaqqe

12 Ta ishuntso, taanii yinttara yeze wode ubba yin kiitinttide fana, hyatte
ta yin kaleppa hyaakkikon, tiinonnippa aatsii, kiitinttodes beezane. Xoozis
zhashimoran goqeran yin atotitsito beezize oocha oochchote.

2:11 Isa. 45:23

13 E koyze qoftto oochchode fanan koyode fana yin gidda oochchize
Xoozii.
14 Akko oochan oochitera zuuzinggikaayzara woy lallikaayzara
oochchote.
15 Wobbon nagaranchcho asunts gidda bore baytsi, geeshshuntsanan
boriso baayze Xoozze na7a maaqqote. Yin un gidda salo xoolintto fana
foo7itera,
16 de7o benttize qaala ashshikaayzara mintsii aykkii; yinnii fana ta
wotsitan ta oochita hyarii attoosse gisho Kiristtoosa ye7ize wode taas ceeqo
maaqqada.
17 Yezin yin ammantten oochite zharsho gujjii ta shemppita lanttizakon*
tana ufayssane. Yinttin taara ufayttoda.
18 Yinnii fana yinttin ufaytti tanan ufayssodes beezane.

Ximotiyoosan Ephphaafiroditusa

19 Taanii yin yestti baz si7i ta ufayttode fana Ximotiyoosa yinttago ellisii
dakkode fana Laatstsi Yesuusa tana maaddodanno ammaninttane.
20 Yin yesttis wozinappa qoppize E gaarize asi melle oonin baaya.
21 Melluntsi fana maaddize baz koyanep attin Yesuus Kiristtoosa koyze
baz oochchoos.
22 E taara fettilla maaqqii na7a fa adays oochchizanni fana Wonggele
oocha oochchidayin ammaninttide asi maaqqizanno yin erane.
23 Yinnii gisho, ta baz wayadyezako bi7i ellisii eza yinttago dakkoda ga7i
qoppane.
24 Taanii, ta ommite ukke wode yinttago hyanggodanno Laatstsalla
ammaninttane.
25 Yin gaaran, taanii, ta isha Ephafiroditusa, taara wolla ta bagga maaqqii
oochchidaya, olinttidayan, tana maaddodes yinttis kiitinttidya, yinttago
kiittodes qoppida.
26 E yinttana ubba be7ades gaama amudhdhane. Mahi E hyargginttidanno yin si7ide gisho fa wozintte gaama un77inttane.
27 E turo hyargginttii hyayqos yii7i attida. Yezin Xoozii eza maarida. E
xalaalas baayzin azzano azzanolla afa gujunttaame fana, taasin yiqsinttida.
28 Yikke, yin eza mahi bi7i ufayttode fana taasin ta wozintte michito
toyissade fana ta eza ellisii yinttago dakkodes amudhdhane.
29 Laatstsa ammanze gisho ufayssara mokkote. Mahi E fana yeze as ubba
bonchchote.
30 Yin ta kale maaqqii oochchodes dandda7oosse maade maaddii Kiristtoosa oocha gisho fa shemppitis yiqsinttanxi hyayqos yii7i attida.

3

Turii xillotitsi

1 Yikke, ta ishuntso, yin Laatstse baz maaqqide gisho ufayttote. Taanii
tiino xaafidanni fana mahi xaafodanna tana waaytsoos, yezin yinttana
balintteppa naagodes dandda7ane.
2 Iita baz oochchize kanuntsappan, mahi garrazinttodes beezane gaaze
iita asuntsappa naaginttote.

2:16 Mahe 32:5 * **2:17** *Ta suutsita ushi zharsho fana:* Fettii fettii wode zharsho bessa zharshinttize hyaaris zharsholla afa hyaatsi woy woyne ushi gussane.

3 Nuunii Xoozze Geeshi ayyaanara goynize gishon nu yestte Kiristtoos Yesuusara ceeqinttize gisho turii garrazintte garrazinttiduntsana. Nuunii asatitsalla afa oochinttize bazalla ceeqinttoos.

4 Ta benttize asatitsalla ceeqinttodes beeziko ta gaama bazara ceeqinttodes dandda7ane. Akko asin fa benttize asatitsalla ceeqinttize baz faas yene ga7i qoppiko, taanii eepa gaama aadhii ceeqinttize bazi yene.

5 Taanii yelinttide osfun qammara garazinttida. Taanii yelinttera Isra7eele; Biniyame kochchi; taanii worqqintte baayze Ayhude asi. Ayhude higge naagera maaqqiko taanii Farisaawe.

6 Ayhude ammano qinaatera maaqqiko ta woosa keetstsa ammanzuntsana bay7ane. Fettii asi higge naagii xillizebaz maaqqiko, taalla bore benttikaaya.

7 Yezin zaga tana maaddane ga7i qoppidebaz ubba, Kiristtoosa gisho ga7i maaddoose baz mahi faydida.

8 Yinno xalaala baayzin taanii ta Laatstse Kiristtoos Yesuusa erizanna mellebaz ubbappa gaama aadhize gisho yinna ubbanno tirfe baayze fana faydida. Taanii E gisho ubbanne qohinttida. Kiristtoosa denggodes ubba baz alla olinttide buure fana faydida. Taanii Yesuusara fetto maaqqida.

9 Yinno yiizanna higgella maaqqide ta omma xillotitsi ashshii ammanolla maaqqide Xoozze xillotitsi Kiristtoosa ammanii denggodesin eera wolla maaqqades.

10 Taanii Kiristtoosan E denddo wolqqito erodes koyane. Taanii E waayito eera gishinttodes E hyayqite E denddito amudhdhane.

11 Yinnii gaar, hyayqoppa denddii medhina de7o yessades ufayttane.

Qoppide besito yellodes woxxote

12 Taanii hyatte qoppide besito yellida woy ta gidda bala baaya ga7oos. Yezin Kiristtoos Yesuusa tana aykkide gisho taanii ta tiino yeze woyto aykkodes woxxanen butunttane.

13 Ta ishuntso, taanii yinno denggida ga7i qoppoos, yezin taanii fettii baz oochchoda. Taappa suubara yezanno botii tiino yezanno aykkodes sheelinqqane.

14 Yinnii gisho, taanii qoppide besito yellodes woxxane. Xoozze Kiristtoos Yesuusa baggara salo yeze medhina de7oos xeegide woyto ekkodes ellisane.

15 Yikke, nuunii Ayyaanara miinggide ubbuntsi hyanno qoppodes beezane. Yinttappa bagguntsis dummudhize qofa yeziko, yinnon Xoozii yinttis qonccissada.

16 Maaqqikon, Xoozii nuus qonccizide turite, tiino hyammada.

17 Ta ishuntso, tana aazote; yinnii fanan, nuna aazii kaallize melle asuntsana qoppii bo7ote.

18 Taanii yinno yinttis tiino gaama tohe ohida, yezin hyatten mahi afutstsara ohine. Fa yestte Kiristtoosa masqalas fana morkke mahide gaama asuntsi yene.

19 Un folita dhabe; un sazita unttis laatstsi. Yeellidhodes beezize baza un ceeqinttane; mahi hyanna sa7itibaz xalaala qoppane.

20 Nu gadita salo. Saloppa yi7i nuna ashshodes yeze Laatstsi Yesuus Kiristtoosa naagane.

3:6 Hawa. 23:6; 26:5; Rome 11:1 **3:7** Hawa. 8:3; 22:4; 26:9-11 **3:18** 1 Qoro. 4:16; 11:1

21 Kiristtoosa ubbabazito fa adetitsi wolqqappa oomora mahodes
dandda7ize fa wolqqara nu labbitsi asatitsito laammii fa bonchcho asatit-
sito aazode fana yiissada.

4

Wurssutsi zore

1 Ta ishuntso, ta kadhizuntso, ta amudhizuntso, tana ufayssizuntson, tana
ceeqizuntso yikke Laatstsara miinggi eqqote.
2 Ewoodin Sinxiikan, yin lam77untsi, fettii qofara Laatstsara yessade fana
ta yinttana zorane.
3 Taara oochchize ammantsizayo, neenii hyantsi maachuntsana maad-
dode fana ta nena woossane. Hyantsi maachuntsi taara, Qeleminxoosaran
un suntsita Xoozze de7o maxaafite xaafinttide melluntsara wolla Wonggele
ubba bessa yeltsodes labbida.
4 Laatstsara yezanne ubba wode ufayttote. Taanii yinno gujjii ohine;
ufayttote.
5 Asi ubba yin lo77otitsito ero; Laatstsii ukkera yo7oda.
6 Xooz yin woossize wode ubba bazara eza galatitera, yinttana beezize
baz ubba woossotep attin akko bazisin yirggippete.
7 As eratitsi ubbappa aadhize Xoozze sarotitsi, yin wozintton yin qoftto
Laatstsi Yesuus Kiristtoosas maaqqidanne naagoda.
8 Wurssutsite, ta ishuntso, yin wozintte lo77o bazin galatize bazi qoppote.
Turo maaqqide baz ubba, bonchcho baz ubba, qohe maaqqoosse baz ubba,
geeshi baz ubba, siiqobaz ubba ufayssize baz ubba qoppote.
9 Yin taappa tamaaridanno, ekkidanno, si7idannon bi7idannon ubba
oochchote. Sarotitsi inggize Xoozze yinttara wolla maaqqada.

Phawuloosa ingginttide imottis galatida

10 Gaama wodeppa suuba, yin ta baz mahi qofa aykkide gisho taanii
Laatstse gidda gaama ufayttane. Yinno gaazanna, taas qoppodes yinttis
wottanxide gishop attin taas qoftto ashshikaaya.
11 Taanii yinno tana madhide gisho ga7oos; taas yezanna maaqqada
gaazanno tamaarida.
12 Taanii madhidhii yeze yessin erane; mahi duridhii yeze yessin erane.
Aban maaqqin mahi akko woden taanii mishshin naye, facen kumen
ubbanne taas yezanna maaqqada gaazanno tamaarida.
13 Wolqqa inggize Kiristtoosara ubba baz oochchodes dandda7ane.
14 Maaqqikon, yin ta madhite maaddidanne lo77o oochchida.
15 Filphisiyusa asuntsi, Wonggele tiino ohodes taanii Maqedooniyappa
kezize wode inggize bazan ekkize baza yin woosa keetsitifa melle woosa
keetstsi tana maaddikaayzanno yin erane.
16 Teselonqe yeze woden tana koshshizebaza mahi mahi maaddida.
17 Taanii, yinttappa imo ekkodes koyi baayzin imoppa ye7ize anjjo yin
ekkode fana.
18 Taas koshshizannon koshshizannippa aatsii yin taas dakkide imoto
Ephafiraditusappa ekkida; yinnan yin imota Xoozii ekkize sawo tonkku
gaaze, E kadhize, E ufayttize zharsho fana.
19 Ta Xoozze fa duretitsitippa, bonchcho Kiristtoos Yesuusa baggara
yinttis koshshize baz ubba inggoda.

4:16 2 Qoro. 11:9 **4:17** Hawa. 17:1 **4:19** Keze 29:18

20 Nu Aday Xoozzes medhinappa medhina yellodes bonchcho maaqqe.
Amin77e.

Wurssutsi saritse

21 Kiristtoos Yesuusa baggara Xoozze baz maaqqide ubbuntsana saro
ga7ote. Taara yeze ishuntsi yinttana saro gaane.
22 Xoozis maaqqide asuntsi ubba, ubbappa aatsii kaat Qeesare keetstsa
yezuntsi yinttana saro gaane.
23 Laatstse Yesuus Kiristtoosa aadho keehatitsita yinttara maaqqe.

Phawuloosa Qolaasiyasa Asuntsis

Xaafide Kiita

Gele

Phawuloosa Qolaasiyasa asuntsis xaafide kiita xaafinttidanna, Eerats Isiya, Efesooneppa awa kessi zalara yeze Qolaasiyasa katama yeze woosa keetsitis. Yinna woosa keetsito esside Phawuloosa maaqqanxikon, Roome sa7a Isiya waanna katama maaqqide Efesooneppa Wonggele oochchizuntsana kiittize eza maaqqide gisho Qolaasiyasasin adetimo ees yene. Qolaasiyasa woosa keetsite, «Xooz erodesin kumutsi atotitsi denggodes asi ubba ayyaana wolqqasin adetitsi wolqquntsi goynodes koshshane» yagaaze worddo asttamaaruntsi yezanno Phawuloosa si7ida. Yentsi asttamaaruntsi tamaarssize melle baz, mahi, «Asi ubba garrazintte fana yeze wogitis aqodesin katstsa woga ubba naagodes koshshane» gaane.

Phawuloosa hyanna kiitto xaafidanna, turii ammano timirtte tamaarssi, un worddo timirttito lalodes. E mahide mahitippa waannize, «Yesuus Kiristtoosa kumutsi atotitsi inggane; melle haymaanotuntsin oochchuntsi eeppa hyaakitsane» yagaazanno. Xoozii Kiristtoosa baggara alamito medhdhida. Mahi E baggara mahi faago ko7oda. Hyanna alamttis atotitsi ufayssi yeze Kiristtoosa ammanera. Yinnii gisho, Phawuloosa hyanna damma timirttito ammanze as de7ite wayzi oochalla feeshades beezzako ohine. Hyanna kiittan Efesoone asuntsis xaafide kiitta, fa aykkide qofiten kiitte wol aazane. Hyanna lam77i maxaafuntsi gidda yeze dummatitsita, Efesoone gidda Kiristtoosa woosa keetsitis omma, Qolaasiyasa gidda Kiristtoosa medhetitsis omma.

Hyanna kiitto Phawuloosappa ekkii Qolaasiyasa yeltsodes hyanggide Tikiqoosara wolla yeze Anasmoosa maaqqizanno beezanna maaddize baz. Akkosi gayko, Phawuloosa Anasmoosa ga7inttize fa oochanchchizebaz Filmmoonas melle kiita xaafida.

Aafe Qofuntsi

Gele qofa *1:1-8*
Kiristtoosa hyanon oocha *1:9—2:19*
Kiristtoosa gidda yeze kille de7o *2:20—4:6*
Wurssutsi sarotitsen xaatsi qofa *4:7-18*

1 Xoozze qofa Kiristtoosa Yesuusa hawaare maaqqide Phawuloosan nu ishe Ximotiyoosa,

2 Qolaasiyasa katama yeze Kiristtoosa gidda ammaninttide asuntsis xaafide kiita.

Xoozze nu Adeppa aadho keehatitsin sarotitsi yinttis maaqqe.

Galatan woosan

3 Nuunii yinttis woossize wode Xoozze nu Laatstsa, Yesuus Kiristtoosa Adaya ubba wode galatane.

4 Nu Kiristtoos Yesuusa gidda yeze yin ammantton Xoozze asuntsis ubba yeze yin siiqito si7ida.

5 Yinno yin oochchidanna yin ufayssita salo yinttis naaginttide gisho. Yin turii kiita maaqqide Wonggele tiino ammanide wode yinna ufayssito si7ida.

6 Yin Wonggele si7ide wode Xoozze aadho keehatitsi turito shaakkii eride
wodeppa aykkii yin gidda hyanidanni fana sa7a ubba diccitteran aafitiran
yene.
7 Yin yinno nuura wolla Kiristtoosas oochchize ammaninttiden, kadhint-
tide Ephafirappa tamaarida.
8 E yinnilla afa gujjii Geeshi Ayyaana yinttis inggide siiqobaz nuus ohida.
9 Yinnii gisho, nu yin baz si7ide wodeppa aykkii, Xoozii fa qoftto yinttana
beessade fanan, Geeshi Ayyaana inggize eratitsin cinccatitsi ubba yinttana
kuntsode gaar ubba wode yinttis Xooz woossane.
10 Yinnii fana, Laatstsii koyizanni gaara yin yessade gaar, ubba wode
eza ufayssode gaar, lo77o oocha ubba yin aafe aafode fanan Xoozza aadhii
erittera diccode gaar Xooz woossane.
11 Xoozze bonchcho wolqqa yin ubba baza genccode fanan dandda7ode
fana fa mintsitimo inggi yinttana ufaysso.
12 Mahi Xoozze asuntsi foo7o ka7itumo laattode gaar yinttana mahide
Adaya galatote.
13 E nuna dhuma wolqqappa ashshii fa kadhize na7ay ka7itumogo ki7ida.
14 E baggara wozintti E suutsite nagara maarotitsi denggida.

Kiristtoosa dammatitsi

15 Kiristtoosa benttoosse Xoozis turii aazize. E medhinttide baz ubbappa
tiinon anggisi.
16 Ubba bazi E baggara medhinttida. Benttizebazin benttoosse baz,
wolqqamuntsin laatstsuntsi, ahizuntsin adetits wolqqa aduntsi, salon sa7a
yeze ubbanna eesin E baggara medhinttida.
17 Kiristoosa ubbabazappa tiino yene. Ubba bazi E baggara fa bessite
aykkinttii eqqida.
18 E fa galla maaqqide woosa keetsitis omma. E ubbappa kattara
maaqqades hyayqoppa denddora tiinon anggis.
19 Xoozze kumutsi wolqqita na7ay gidda yessade fana Xoozze Aday
koyda.
20 Mahi masqalalla afa lalide fa na7ay suutsite sarotitsi medhdhii salon
sa7a yeze ubba E baggara faara giigizida.
21 Hyannippa tiino yin qofa iitatitsita yinttana Xoozappa shagii eera
morkke mahida; yin oochitan iita.
22 Yezin hyatte Kiristtoosa ashora hyayqqide hyayqiti baggara Xoozii
yinttana faara giigizida, geeshshuntsana, bore baayzuntsanan xilluntsana
mahida.
23 Yin, yin ammantte en7anxi miinggi yessades beezane. Yin Wonggele
qaala si7ide wode ekkide ufayssito mintsii aykkote. Ye Wonggelize yin
si7idayan sa7a ubba sabbakinttidaya. Ta, Phawuloosan hyay Wonggelizes
oochanchcho maaqqida.

Phawuloosa hawaaretitsi oocha

24 Ta yin gisho hyatte ekkize waayite ufayttane. Kiristtoosa faas galla
maaqqide woosa keetsitis ekkide waayite attidanno taanii ta ashite folane.
25 Xoozze qaala yinttis faaddii ohode gaar taas inginttide adetits wolqqite
woosa keetstsis oochanchcho maaqqida.
26 Hyay qaalize zaga aadhide wode yeletunts ubbappa aachintti yezida.
Yezin hyatte Xoozii hyanna saza qoftto ammanze ubbuntsis qonccizida.

1:7 Qola. 4:12; Filmo. 23 **1:14** Efe. 1:7 **1:18** Efe. 1:22-23 **1:20** Efe. 2:16

27 Xoozii Ayhude maaqqoosse asunts gidda hyanna saza qoftto bonchcho
duretitsita akko fana damma yezako qonccissades. Ezin bonchcho ufayssi
maaqqide yin gidda yeze Kiristtoosa.
28 Yinnii gisho, fettii fettii asi Kiristtoosa gidda kumutsi asi mahi shi-
ishodes cinccatitsi ubba as tamaarsseran zorera Kiristtoosa un sabbakane.
29 Xoozii fa damma wolqqite ta gidda oochchize gisho hyanno yellodes E
wolqqite waayittera labbane.

2

1 Ta yinttisin Loodoqiya katama yeze asuntsis, yinnii gaar tana aafera
bi7ikaayze asunts ubbuntsis akko gaar olinttizako yin erode fana koyane.
2 Ta olinttize mikinaatan un fa wozintte miinggi, siiqora acinttii, folo
maaqqide kumutsi qofa duretitsi denggi Xoozze saza qofito Kiristtoosa
erode fana.
3 E gidda aachide eeran cinccatitsi ubba yene.
4 Ta yinno ooden yinttana cimo qaalara balitsaame gaar koyi gaane.
5 Ta yinttappa hyaakkii yezikon ayyaanara yinttara yene. Yin yessi
wogiton Kiristtoosa yin miinggi ammanidanno bi7i ufayttane.

Kiristtoosara yeze kumutsi de7o

6 Yin Laatstse Kiristtoos Yesuusa ekkidanni fana eera yezote.
7 E gidda xapho dakkote; E gidda keexinttote. Yin tamaaridannifana
ammanora minggote; Xoozis kumii lanttize galata inggote.
8 Kiristtoosappa maaqqikaayzin as wogaran hyanna alame cer wogara
eqqii timirtteran asappa yi7ide eratitsara ooden yinttana cimmii balitsii
ekkaame fana naaginttote.
9 Xoozze Xoozzetitsita Kiristtoosa gallite kumutsi qonccii yene.
10 Yinttin adetitsi wolqqa ubbas omma maaqqide Kiristtoosa gidda
kumida.
11 Yin Kiristtoosa ammanii garrazinttida. Yinnan as kushe
maaqqikaayzin yinttana iita nagara hyanotitsappa kayze Kiristtoosara
oochinttide garrazintte.
12 Yin xammaqinttide wode Kiristtoosara mooginttii, Kiristtoosa
hyayqoppa dentside Xoozze wolqqa ammanii, Kiristtoosara denddida.
13 Yin, yin nagara gishon yin nagara asatitsita garrazinttikaayze gisho
hyayqqida yeshsha, Xoozii yin nagartto atto gayda. Kiristtoosara yinttis
de7o inggida.
14 E nuna mootii nuura olinttize higgito hyaasii, nuulla afa xaafinttide
galito fer7i masqalalla afa suxxii ogeppa hyaasida.
15 Kiristtoosa wolqqiton adetitsito masqalalla gamii, un ola massarito
billizii, yezide asi fana oochchii unttana qonccizi beezida.
16 Yinnii gisho, muuze bazara woy uzhize bazara, ba7ale wode woy
agina xeerize qamma bonchchora sambbata bonchchora ooden yinttalla
afa firddippe.
17 Hyantses tiinoppa yo7odes yeze bazis dasho, yezin turize Kiristtoosa.
18 Wozinappa baayzin ashkketitsaran kiitanchcho goynora cer ceeqint-
tera ooden yinttana firddippe. Yinnii fana asi fa bi7ide qonccitsite
nashinttitera fa asho qofara hyarii uturtane.

2:12 Rome 6:4 **2:13** Efe. 2:1-5 **2:14** Efe. 2:15 **2:16** Rome 14:1-6

19 Yentsi gaarize asis omma maaqqide Kiristtoosara yellintte baaya. E
ubba galtton galla xaphoran wol yeltsi muuzii dichchane. Xoozii yinnii
gaarize ogera galla ubbas dichi inggane.

Kille de7o

20 Yin Kiristtoosara hyayqqii hyanna alamito ahize ayyaana wolqqappa
wallo kezida. Yeezin, akkos shaakkinttikaayze asi fana maaqqii hyanna
wogitis aqete?

21 Hyanna wogita, «Aykkippe; laa7ippe; bochchippe» ga7inttizuntsana.

22 Hyanna ubba as wogan timirtte maaqqide gisho oochalla afa
feezhideppa suuba dhaboda.

23 Hyantsi kiituntsi fa qofappa denddide goynon gaama aada, asatitsi
waytsizanni gisho cincca yeze baz aazane, yezin nu iita amotitsitilla afa
wolqqa unttis baaya.

3

1 Yikke, yin Kiristtoosara hyayqoppa denddidanni fana, Xoozappa mizaqi
zalara bettide Kiristtoosa yeze besite, salo yeze baz koyote.

2 Salo yezuntsalla afa yin qoftto gaddote fattin sa7a yezebazalla afa
gaddippete.

3 Yin hyayqora shaakkinttide fana hyanna alame nagara oochappa
shaakkinttida. Yin de7ita Kiristtoosar wolla Xoozze gidda aachinttida.

4 Yinttis de7o maaqqide Kiristtoosa qonccize wode ye wode yinttin eera
bonchchor qonccoda.

5 Yinnii gisho, yin gidda yeze alame amotitsito wodhote. Yentsesin olale,
tunatitsi, olalodes amudhdhe, eeqa goyno fana maaqqide qiiridhdhe.

6 Hyantses baggara Xoozze baadditsi kiitinttoose asalla afa ye7oda.

7 Yinttin zaga yinna iita ogite hyanttitera hyantsesana oochchitera
yeshsha.

8 Hyatte yin hyantsesana baadditsi, ixa, kachchi, zigirssi, borsize ohe
yinttappa hyaasote.

9 Gal7a amotitsito I oochitira yinttappa gaaride gisho fete fetes worddid-
hdhippete.

10 Xoozze medho aazize, eratitsara laaminttide kille hyanotitsi ma77ote.

11 Hyanna kille medhetitsite, Girike asi woy Ayhude asi, garrazinttide
woy garrazinttikaayze, Barbaare asi* woy Iskute asi† aro woy bonchcho
asi baaya. Kiristtoosa ubba; E ubbanne yene.

12 Yinnii gisho, Xoozara doorinttide asi fana geeshshuntsanan kadhint-
tiduntsana maaqqii, maarotitsi, keehatitsi, ashkketitsin dandda7a ma77ote.

13 Fetay feta dandda7ote. Ooden lagge eza qohide yeziko ees atto ga7o.
Laatstsii yinttis atto ga7idanni gaara yinttin wolis atto ga7ote.

14 Yinna ubbannilla afa ubbanno fettilla shiishii accize siiqo ma77ote.

15 Xoozii yinttana fettii asi mahi xeegidanna, sarotitsis maaqqide gisho
Kiristtoosa sarotitsita yin wozintto aho; galatizuntsanan maaqqote.

16 Kiristtoosa qaala yin wozintte kumii yezo. Cinccatitsi ubba fete fetaya
tamaarssoten zorote. Mazmurera, nashshera ayyaana yetstsara Xoozza
wozinappa galatittera yexxote.

2:19 Efe. 4:16 **3:1** Maz. 110:1 **3:9** Efe. 4:22 **3:10** Medho 1:26; Efe. 4:24 * **3:11** ***Barbaare asi:*** Gaazanna tamaarikaayza woy eroossa woy yelinttideppa si7i ga7i yeze asi ga7e. † **3:11** Iskute asi Gaazanna wozina mintsi asi woy wozina iita asi ga7e **3:12** Efe. 4:2 **3:13** Efe. 4:32 **3:16** Efe. 5:19-20

17 Xoozze Aday Yesuusa baggara galatittera yin ohinttizebaz woy oochchizebaz ubba Laatstse Yesuusa suntsite oochchote.

Ammanze as yessi woga

18 Machchuntso, ammanze asis beezize baz maaqqide gisho yin azin-untsis aqote.

19 Azinuntso, yin machchuntsana kadhote; unttis iitippete.

20 Na7untso, yinttana yeliduntsis ubba baza kiitinttote; yinna Laatstsii ufayssize baz.

21 Aduntso, yin na7untsi ufayssi gachchaame gaar unttana zhilizippete.

22 Aruntso, sa7a yinttis Laatstsii maaqqiduntsis ubba baza kiitinttote. Laatstsi bonchchitera luule wozinappa kiitinttii unttana ufayssote fattin asi bo7o ga7i oochchippete.

23 Yin oochchize oochito ubba asis maaqqikaayzin Laatstsis oochchize fana wozinappa oochchote.

24 Laatstsappa laata woyto yin ekkodanno erote; yin Laatstse Kiristtoosas oochchane.

25 Xoozii as sino bi7i firddoosse gisho ooden iita oocha oochchiko fa iita oochiti gisho kushe mahe ekkoda.

4

1 Laatstsuntso, yinttisin mahi salo Laatstsii yezanno erii, yin aruntsis xillotitsara feta feteppa shaakkikaayzara koshshize baz oochchote.

2 Xoozza barkki galatittera gachchikaayzara woossote.

3 Xoozii fa qaalttis furtsito bugode fanan taanii yinnii mikniyaater achcha yeze Kiristtoosa saza qoftto awaajjode fana nuusin woossote.

4 Mahi taanin beezzanni fana qaala qonccizi ohode fana taas Xooz woossote.

5 Wottize wode ubba maaddinttii ammanoosse as kale cinccatitsara yezote.

6 Yin as ubbas koshshize mahe ingge erode fana yin ohita ubba wode aadho keehatitsara kumidan sooger mal7iza maaqqades beezane.

Wurssutsi saritse

7 Nu siiqo ishe Tikiqoosa, taara wolla Laatstse oochite aro maaqqide, ammantsize oochanchcho, ta yestti baz yinttis ohoda.

8 Taanii eza yinttago kiittidanna, nu wayzi yezako yinttis ohi yinttana mintsitsode fana.

9 Anasmoosa, ammantsize siiqo ishe, yin bagga, eera yinttago hyanggane. Un hyanne hyanizebaz ubba yinttis ohoda.

10 Taara acintteze Arisxirokoosan Barnnabaasa ishe na7ay Marqqoosa, yinttana saro gaane. Ta yinttis zaga ohidanni fana Marqqoosa yinttago hyanggiko eza mokkote.

11 Iyasu gaaze Iyosxoosa yinttana saro saro gaane. Xoozze ka7itumo gisho taara oochchize asunts giddappa Ayhude maaqqiduntsi; tana gaama mintsitsida.

3:18 Efe. 5:22; 1 Phex. 3:1 **3:19** Efe. 5:25; 1 Phex. 3:7 **3:20** Efe. 6:1 **3:21** Efe. 6:4 **3:22** Efe. 6:5-8 **3:25** Efe. 6:5-8 **4:1** Efe. 6:9 **4:5** Efe. 5:16 **4:7** Hawa. 20:4; 2 Ximo. 4:12 **4:8** Efe. 6:21-22 **4:9** Filmo. 10-12 **4:10** Hawa. 19:29; 27:2; Filmo. 24; Hawa. 12:12, 25; 13:13; 15:37-39

12 Yin baggize, Kiristtoos Yesuusa arize, Ephafira yinttana saro saro gaane. E yin Xoozze tiino miinggi eqqode fanan Xoozze qofa erii folode fana ubba wode Xoozii yin gisho woossane.
13 E yin gishon Loodoqiyan Hirapoolise katama yeze asunts gisho gaama labbidanno ta markkidhdhane.
14 Nu siiqo ishe akimize Luqasan Deemaasa, yinttana saro saro gaane.
15 Loodoqiya yeze nu ishuntsis, Nimfaasan I keetsite shiiqize asuntsis nu sarotitsito ohote.
16 Hyay dabddaabbiza yin nabbabidannippa suuba, Loodoqiya woosa keetstsa nabbabizote. Yinttin Loodoqiya woosa keetsita yinttis dakkize dabddaabbito nabbabote.
17 Mahi Arkkiphaasa, «Laatstsii nees inggide oochito folodanno botippe» ga7i qofizote.
18 Taanii, Phawuloosa, hyanna sarotitsito ta kushitira xaafida. Ta achito qoppote.
Xoozze aadho keehatitsita yinttara maaqqe.

4:12 Qola. 1:7; Filmo. 23 **4:14** 2 Ximo. 4:10-11; Filmo. 24 **4:17** Filmo. 2

Phawuloosa Teselonqe Asuntsis
Xaafide Tiino Kiita
Gele

Teselonqe, Roome gade yeze Maqedooniya awurajjas waanna katama. Phawuloosa Filphisiyusa dakkii hyanggideppa suuba Teselonqe woosa keetstsi essida. Maaqqoyezin, Ayhuduntsi ammantto ekkodes giiginttii bettide Ayhude maaqqoosse asuntsi, Phawuloosa tamaarssize, kiristtinna ammano timirttite ekkanxxide gisho Ayhudunts qanaatii, Phawuloosa timirttito ixxii phalqqida. Yinnii gisho, Phawuloosa gam77ikaayzin Teselonqe ashshii, Beeriya qitida (1:9-10). Suubappa E Teselonqe yellide wode eza maaddize Ximotiyoosa Teselonqe woosa keetstsa hyanidanno ees geeshi ohida.

Phawuloosa tiino kiitto Teselonqe asuntsis xaafide, ammanze asuntsana zorodesin mintsitsodes. E un ammanttisin un siiqitisi lo77o markkatitsito si7ide wode Xoozza galatane. Tiino E un gidda yeze wode akko fana yessi yezezako unttana tiirizane. Yinnippa Kiristtoosa lam7intsa ye7itibaz oocinttide oochitis mahe inggida. Yinna oochitippa fetta, «Kiristtoosa lam7intsa ye7itippa tiino hyayqqide ammanze asuntsi Kiristtoosa ye7ita inggize medhina de7o ekkodes dandda7ine? Kiristtoosa lam7intsa yo7ode ayde?» ga7inttizannifana. Phawuloosa yinna wottide wodito maadinttii, «Kiristtoosa lam7intsa ye7e ufayssar naagiter E yo7ode yellodes woppu ga7i yin oochito oochchote» yaga7i zorane.

Aafe Qofuntsi

Gele qofa *1:1*
Phawuloosa ufayssiton galata *1:2—3:13*
Ammanze asuntsana de7ogo kaalitse *4:1-12*
Kiristtoosa lam7intsa ye7e baz *4:13—5:11*
Wurssutsi zore *5:12-22*
Xaatsi qofa *5:23-28*

1 Phawuloosa Sillaasen Ximotiyoosa Teselonqe woosa keetstsa yeze asuntsis, Xoozze Adesin Laatstse Yesuus Kiristtoosas maaqqide asuntsis xaafide kiita.

Aadho keehatitsin saro yinttis maaqqe.

Teselonqe asunts yessin ammanon

2 Nuunii Xooz woossize wode ubba yinttana qoppittera yin gisho ubba wode Xoozza galatane.

3 Xoozze nu Aday tiino ammanora yin oochchide oocha, siiqora yin labbide labbitsito Yesuus Kiristtoosara yeze ufayssito ekkodes yin miinggi eqqide eqito ubba wode qoppane.

4 Nu ishuntso, Xoozii yinttana kadhizannon fa baz mahi yinttana dooridanno erane.

5 Akkos gayko, nuunii Wonggele doonara xalaala baayzin wolqqara, Geeshi Ayyaanaran Wonggele mintsii ammanora yinttis ki7ida. Nuunii yinttara gam77ide wode ubba yin gisho wayzi yezezako yin erane.

6 Yin gaama madha ekkikon Geeshi Ayyaana inggize ufayssara kiitto ekkida; nunan nu Laatstsa aazizuntsana maaqqida.

1:1 Hawa. 17:1

7 Yinnii gisho, Maqedooniyan Akkaya awurajja yeze ammanze ubbuntsis
aazize maaqqida.
8 Laatstse qaala yinttappa kezii, Maqedooniyan Akkaya xalaalas baayzin
Xoozii yin ammanzanna ubba bessa sinttida. Yikke, nu gawude baz akkon
baaya.
9 Nuunii yinttago hyanggide wode yin nuna mokkide mokkite yin, yin
eeqito ashshii turon de7o Xoozza maaddodes yin maaqqidanno un fa
ommite ohine.
10 Mahi Xoozze Na7aya, Yesuusa, Xoozii hyayqoppa dentsidanno, ti-
inoppa yo7odes yeze Xoozze hyanqoppa nuna ashshodaya, salloppa
yo7odaya yin naagizanno markkidhane.

2

Phawuloosa Teselonqe oochchide oocha

1 Ta ishuntso, nuunii yinttago hyanggidanna hyarii baayzanno yin, yin
ommite erane.
2 Yezin nuunii yinttago Teselonqe yo7odeppa tiino Filphisiyusa katama
waayinttezannon cazhinttidanno yin erane. Gaama nuna ixxize yezikon
yinttis E Wonggele ohode fana Xoozii nuus mintsitimo inggida.
3 Nuunii yinttana zoride balitsera woy cimora woy genera baaya.
4 Yezin Xoozii nuna beezuntsana ga7i faydide gisho Wonggele ohode fana
nuus hyadara inggide gisho ohine. Nu yinno oochchize nu wozintto be7ize
Xoozza ufayssodes fattin as ufayssodes baaya.
5 Nu miishe zhimbbarii worddo yinttana sabbitera yinttago
yi7ikaayzanno loytsii erane; Xoozii nuus markka.
6 Nuunii yinttappa maaqqin woy melle as oodefan bonchcho koykaaya.
7 Nuunii Kiristtoosa hawaare maaqqidanni fana nuus koshshize baz
inggote ga7i ekkodes dandda7ane, yezin intta fa na7untsana dichchizanni
fana yin gidda ashkke maaqqida.
8 Nu yinttana kadhide gisho Xoozze Wonggele yinttis shaakke xalaala
baayzin nu shemppito yinttis inggodes giigida. Yin nuus gaama al77o.
9 Nu ishuntso, nu oochiton nu labbitsito erane. Yinttis Xoozze Wonggele
ohitera, yinttana waaytsaame fana qamman awara oochchida.
10 Nu yessita yin ammanzunts kalen Xoozze tiino geeshi, xillon borint-
toosuntsana maaqqizannis yinttin Xoozin markka.
11 Nuunii yinttis ommite ommite yeliduntsi fa na7untsis oochchizanni
fana oochchodanno erane.
12 Nu yinttana zorida, mintsitsida. Mahi fa ka7itumtton fa bonchchito
gishinttodes yinttana xeegide Xoozza ufayssize de7o yin yessade fana
yinttis mintsi ohida.
13 Yinttisin nuunii Xoozze qaala ohide wode as qaala fana baayzin Xoozze
qaala fana si7i ekkide gisho nuunii ubba wode Xoozza galatane. E turii
Xoozze qaala; Xoozze qaala ammanze yin gidda oochchane.
14 Ta ishuntso, yin Yihuda sa7a yeze woosa keetsiten yeyga Kiristtoosa
Yesuusa kaallize asunts fana hyanida. Un Ayhuduntsi waayitsizannifana
yinttanan yin sa7a yeze asuntsi waytsida.
15 Yentsi Ayhuduntsi Laatstse Yesuusan nabuntsana wodhida; mahi nuna
bay7ida. Un Xoozza ufayssosuntsanan as ubba ixxizuntsana.

1:7 Hawa. 17:5-9 **2:3** Hawa. 16:19-24; 17:1-9 **2:15** Hawa. 17:5

16 Un melle atto yezin, Ayhude maaqqoosse asuntsin attode fana nuunii
unttis qaala ohizanno kayane. Yinnii gaar yiizii un nagartti xuu7ita
kumode yellodes ubba wode nagara oochchane. Wurssutsite, Xoozze
kachchi unttalla afa wodhdhane.

Phawuloosa Teselonqe asuntsana mahi be7ades amudhdhida

17 Yezin nu ishuntso, nuunii nu ayyaanara baayzin ashora yinttappa
shaakkintti eeratsi wode gam77idanne yinttana gaama amudhdhii be7ades
koyda.
18 Nu maaqqii yinttago hyanggodes koyda. Taanii ta ommite yinttago
hyanggodes koyda, yezin xalahe nuna kayda.
19 Yikke, nu Laatstse Yesuus Kiristtoosa ye7ize wode nu ufayssita woy nu
ceeqinttize nu woytuntsi oode? Yinttana baane?
20 Turo yin nuus bonchchon nuus ufayssi.

3

1 Yinnii gisho, nu yinttana be7anxidaane nuus genccodes
dandda7inttaanxin, Ateena katama nu xalaala attodes qofa accida.
2 Yinttana zorode fana ammanora yinttana mintsitsode fana nuura
wolla Xoozis oochchizan Kiristtoosa Wonggele ohize nu ishay Ximotiyoosa
yinttago dakkida.
3 Yinnan yinttana yellide waayte yinttappa ooden suub maaqqippe.
Yinna waayta nuus Xoozze qofa maaqqidanno yin, yin ommite erane.
4 Nu yinttara yeze wode waaye nuna yellodanno yinttis tiinidhii ohida.
Yin erzanni fana hyanida.
5 Yinnii gisho, taas genccodes dandda7inttaanxin, «Oode erize Xalahe
unttana fattanii nu labbitsito cer ashshikaayzara attaama» ga7i yin am-
manttibaz erodes Ximotiyoosa yinttago kiittida.
6 Hyatte Ximotiyoosa yin kaleppa yi7i, yin ammanttibaz yin siiqitibaz
lo77o wore ohida. Mahi yin ubba wode nuus lo77o qoppizannon nuunii
yinttana be7ades amudhizanno yin nuna be7ades amudhizanno E nuus
ohida.
7 Ta ishuntso, nuna yellize waayten madhite maaqqikon yin ammanttii
gisho minggida.
8 Yin Laatstsara miinggi yeziko nuusin de7o.
9 Yikke, nuunii yin baggara denggide ufayssitis Xoozza wayzi galatode?
10 Nuunii yinttana be7adesin yin ammantte faccidebaz kuntsodes qam-
man awara nu kumutsi wozintte Xooz woossane.
11 Xoozze nu aday fa ommite nu Laatstse Yesuus nu yinttago hyanggode
ogito giigizo.
12 Nu yinttana gaama kadhizanni fana Laatstsii yinttana fetaya fetaya
siiqize siiqite as ubba siiqo yinttis gaantsi gujjo.
13 Nu Laatstse Yesuus Kiristtoosa fa geeshuntsara yi7ize wode Xoozze, nu
aday tiino yin wozintta geeshin bore baayza mahi E yinttana mintsitso.

4

Xoozza ufayssize yessii

1 Wurssutsite, ta ishuntso, Xoozza ufayssodes yin wayzi yessades beez-
izako nuuppa tamaarida. Yinno yin tiinoppa yezide yessi, yezin hyatte

2:16 Hawa. 9:23, 29; 13:45, 50; 14:2, 5, 19; 17:5, 13; 18:12 **3:2** Hawa. 17:15 **3:7** Hawa. 18:5

yin tiinositippa aatsii oochchode fana Laatstse Yesuusa tiino yinttana woossanen zorane.
2 Nu Laatstse Yesuusa suntsite akko kiita inggezako erane.
3 Xoozii, yin geeshi maaqqade fanan olale hyanttaame fana koyane.
4 Yin fetay fetay, yin machchuntsara geeshshatitsaran bonchchora yessades beezane.
5 Xoozza eroossen ammanoose asi fana olale hyanttera amora eexinttippete.
6 Nu zaga yinttis ohidanni fana mintsii zoridannifana Laatstsii yinnii fana oochchiza ubba firddize gisho oonin hyantsesara fa ammanze ishaya qohodesin cimmodes beezoos.
7 Xoozii nuunii geeshshatitsara yessade fana fattin tunii yessade fana xeegikaaya.
8 Yinnii gisho, hyanna timirttiti qoftto ixxize ooden yinttis Geeshi Ayyaana inggide Xoozza qofa ixxane fattin as baaya.
9 Yin fetay fetay wayzi siiqodyezako Xoozii yinttana tamaarsside gisho hyatte siiqobaz nu yinttis xaafodes beezoos.
10 Mahi Maqedooniya yeze ammanzuntsana ubba turo yin kadhane. Yezin nu ishuntso, hyatten yin unttana aatsii kadhode fana yinttana woossane.
11 Nuunii tiino yinttis ohidanni fana woppu gayde yessi yezote. Yin, beezize oocha oochchii yinttis yessades koshshize baz denggote.
12 Yinnii fana hyaniko, ammanoose asunts kale yin bonchchinttoda; mahi yinttana koshshize bazis oodesin aaddashaama.

Laatstse ye7e baz

13 Nu ishuntso, ammanii hyayqqide asuntsi hyanodebaz yin erode fana koyane. Yin un gisho ufayssi baayze asi fana azzanifete.
14 Nuunii, Yesuusa hyayqqidannon mahi hyayqoppa denddidanno ammanane. Yinnii gaar, Xoozii Yesuusa ammanii hyayqqiduntsana eera wolla ko7odanno ammanane.
15 Laatstsii nuus ohidanni fana Laatstsii ye7ize qamma eera yellinttodes nuunii faxa yezuntsi, hyayqqiduntsappa tiinoos.
16 Laatstsii damma kiita ootsara, kiitanchchuntsi hyalaqa ootsara, Xoozze moyze oollera, saloppa wodhdhoda. Kiristtoosa ammanii hyayqqiduntsi tiinii hyayqoppa denddoda.
17 Yinnippa suuba, ye wode nuunii faxa yezuntsi, Laatstsara dhonnella yellinttodes unttara wolla salo ekinttoda. Yinnippa suuba, nuunii Laatstsara wolla medhinas yessada.
18 Yinnii gisho, hyanna qaaltte fetay fetaya mintsitsote.

5

Laatstse ye7ito giigii naagote

1 Ta ishuntso, hyanna hyanode woden agina yinttis xaafodes koshshoos.
2 Laatstse qammita kayzo qamma ye7izanni fana yo7odanno yin loytsii erane.
3 Asuntsi, «Sa7a saro, akkon hyanoos» yagaazin, maacho yelo dha7e aykkizanni fana dhabe un qoppikaayzin unttalla afa yo7oda. Un akko ogeran kessii ekkaama.

4:16 1 Qoro. 15:51-52 **5:3** Maato. 24:43; Luqa. 12:39; 2 Phex. 3:10

4 Yezin nu ishuntso, yinna qammita yinttis kayzo ye7izanni fana yo7odes
yin dhuma baaya.
5 Yin ubba foo7o asin awara yeze asi; nuunii qamma asi woy dhuma asi
baaya.
6 Yinnii gisho, nuunii mellunts genttizanni fana genttodes beezoos;
nuunii barkkodesin giigii yessades beezane.
7 Genttizuntsi qamma genttane; matsinttizuntsi qamma matsinttane.
8 Yezin nuunii awara asi maaqqide gisho giigii yessades beezane. Am-
manon siiqo xurure fana ma77i, atotits ufayssi omma gaddize ola meqo
barneexa gaddii yessades beezane.
9 Xoozii nuna nu Laatstse Yesuus Kiristtoosa baggara kumutsi atotitsi
ekkode fana doorida fattin kachchis doorikaaya.
10 Nuunii faxa yeziko woy hyayqqiko, Kiristtoosa ye7ize wode eera wolla
yessade fana Kiristtoosa nu gisho hyayqqida.
11 Yinnii gisho, yin tiino oochchizanni fana, fetay fetayra zorinttoten
mintsitsote.

Wurssutsi zoren saritse

12 Nu ishuntso, yin gidda oochchii labbizuntsana, Laatstse suntsite
yinttana kaalitsode fanan zorode fana dooriduntsana bonchchode fana
yinttana woossane.
13 Un oochchize oochiti gisho unttana gaama bonchchoten siiqote. Fetay
fetera sarora yezote.
14 Nu ishuntso, nuunii yinttana zorane. Boozuntsana kaccote; zhash-
tizuntsana mintsitsote; labbiduntsana maaddote; as ubba dandda7ote.
15 Ooden iita gisho iita mahaame fana naaginttote. Yin wolisin as ubbas
lo77o baz oochchodes minggote.
16 Ubba wode ufayttote.
17 Ubba wode Xooz woossote.
18 Ubba baza galatote. Kiristtoos Yesuusa baggara Xoozii yinttappa
koyzanna yinno.
19 Geeshi Ayyaana tama dhabsippete.
20 Tinbbite qaala leqqippete.
21 Ubba baz fattanote; lo77o baz ekkote.
22 Iita baz ubbappa hyaakkote.
23 Saro inggize Xoozze fa ommite yinttana geesho. Nu Laatstse Yesuus
Kiristtoosa yo7ode qammas, Xoozii yin ayyaana, yin shemppiton yin
kumutsi galtto bore baytsi naago.
24 Yinttana xeegize ammaninttidaya maaqqide gisho yinno E foloda.
25 Nu ishuntso, nuus Xooz woossote.
26 Ammanze asuntsana ubba geeshi yeerinttera saritsote.
27 Yin hyanna kiitto ammanze as ubbuntsis nabbabode fana Laatstse
suntsite yinttana woossane.
28 Nu Laatstse Yesuus Kiristtoosa aadho keehatitsi yinttara maaqqe.
Amin77e.

5:9 Isa. 59:17; Efe. 6:13-17

Phawuloosa Teselonqe Asuntsis

Xaafide Lam7intsa Kiita

Gele

Kiristtoosa lam7intsa ye7itilla afa denddide oochchii lalle medhdhitera hyanggide gisho Teselonqe woosa keetstsa madha gaanggi gaanggitera hyanggida. Phawuloosa Teselonqe asuntsis xaafide lam7intsa kiita, «Laatstsis ye7e qammita ukkida» yagaaze ammano timirttella afa mintsii ohida. Phawuloosa ohiter, Kiristtoosa yo7odeppa tiinii, «Gene atstsa» ga7inttize Kiristtoosa ixxiza kaalitser hyanna alamttilla afa iitatitsin genetitsi gaanggitera hyanggoda yaga7i un ammantto luulizane.

Hawaarize, madhan waaye gaanggikon un fa ammantte minggode fana ize eera fettilla yezuntsi oochchizanni fana, un fa yestis koshshize baz denggodes miinggi oochchode fana mahi lo77o oocha oochchodes suub ga7aame fana unttana mintsii zorane.

Aafe Qofuntsi

Gele qofa *1:1-2*
Galatan woosa *1:3-12*
Kiristtoosa lam7intsa ye7iti bazis ingginttide timirtte *2:1-17*
Ammano yessi wogalla afa ingginttide zore *3:1-15*
Xaatsi qofan saritse *3:16-18*

1 Phawuloosa, Sillaasen Ximotiyoosa Teselonqe woosa keetstsa yeze,
Xoozze Aday bazin Laatstse Yesuus Kiristtoosa baz maaqqide asuntsis
xaafide kiita.
2 Xoozze nu Adayppan Laatstse Yesuus Kiristtoosappa aadho keehatitsin
sarotitsi yinttis maaqqe.

Kiristtoosa ye7ize wode hyanode firdda

3 Nu ishuntso, yin ammanora yin fetay fetayan melluntsana siiqize siiqita
gaama diccize gisho nuunii yinnis Xoozza ubba wode galatodes beezane.
4 Yinttana yellide bay7iten madha ubbanne gencceran ammanora mi-
inggi eqqide gisho nuunii nu ommite Xoozze woosa keetstsa yin baz
markkidhitera yinttalla ceeqinttane.
5 Yin E gisho ga7i madha ekkize Xoozze ka7itumos beezizuntsana
maaqqii faydinttode fana Xoozze xillo firddas hyanna malla.
6 Xoozii turii firdda firddoda. Xoozii yinttana waaysizuntsalla afa waaye
ko7oda.
7 Laatstse Yesuusa fa wolqqaama kiitanchchuntsara, saloppa ye7ize wode
waayinttize yinttanan nuna shemppizoda.
8 Mahi Xoozii fana erosuntsanan nu Laatstse Yesuus Kiristtoosa Wongge-
les kiitinttoosuntsana tama loxera firddoda.
9 Un Laatstse tiinoppan E bonchcho wolqqappa shaakkintti medhina
dhabe firdinttoda.
10 Yinna qammite, yin nu markkatitsito ekkii ammanizunts E bonchch-
inttodesin sabinttodes ye7ize wode nu yinttis ohide kiitto yin ammanide
gisho yin eza bonchchizunts giddan sabbizunts gidda yessada.
11 Nuunii yinttis ubba wode Xooz woossizanna yinnis. Nu Xoozze
yinttana xeegide de7oos beezizuntsana maaqqii faydinttode fana nuunii

1:2 Hawa. 17:1 **1:10** Isa. 2:10

woossane. Yin lo77o baz oochchodes amudhdhize amiton yin ammano oochito E fa wolqqara folo.
12 Yinne nu Xoozan nu Laatstse Yesuus Kiristtoosa aadho keehatitsite,
Laatstse Yesuusa suntsito yin bonchchoda; yinttanan E bonchchoda.

2

Gene atstsa

1 Nu ishuntso, nu Laatstse Yesuus Kiristtoosa lam7intsa ye7itibaz nu eera
yellinttode bazisin shiiqode bazis nu yinttana woossane.
2 Tinbbitera woy melle asappa si7ide qaalara woy nuuppa ekkide kiita
fana mahi, «Laatstsii maaqqii yi7ida» ga7i yin wozintta yirggippen so7ippe.
3 Yinttana ooden akko ogeran balitsife. Tiinii balitsize qonccikaayzin
gene atstse ezin dhabe na7ay yi7ikaayzin, Laatstse lam7intsa ye7e qamma
yelloos.
4 Asi goynize bazin xooz mahizebaz ubba ixxii fana dhoqi yiissada. Melle
atto yezin, Xoozze keetstsa gelii bettii, «Taanii Xoozii» yagawuda.
5 Taanii yinttara yezitera yinttis ohidanno qoppoos yessane?
6 Ye gene atstse E fa qamma yo7oda fattin hyatte ye7aame fana akko eza
teqqizako yin erane.
7 Asuntsis qonccikaayze genetits saza qofa hyatten oochchane, yezin
hyatte eza teqqize yene. Eza teqqize ogeppa hyal7ide wode E qonccoda.
8 Yinnippa suuba, gene atstse qonccoda, yezin Laatstse Yesuusa fa
doonttippa kezize kasora fa bonchcho ye7ite eza wodhoda.
9 Gene atstse Xalahe wolqqara yi7i worddo kille bazin gaama qofize malla
bazi oochchoda.
10 Yinnii fanan, dhabes yeze asuntsana dumma dumma cimmize iita
oochara balitstsoda. Un dhabidanna ashshize turiza kadhii ekkanxide
gishos.
11 Yinnii gisho, un worddo maaqqize baz ammanode fana Xoozii
wolqqaama balitse unttalla dakkoda.
12 Yinnan, turo ammanoose asuntsi, nagara oocha ufayttizuntsi ubba
firddinttode fana.

Atotitsis doorinttide asuntsana

13 Laatstsa kadhize nu ishuntso, nuunii Xoozza yin gisho ubba wode
galatodes beezane. Yin attode fana Xoozii Geeshi Ayyaana wolqqara
yinttana geeshidannen yinttin turo ammanidanne E yinttana anggis fana
doorida.
14 Xoozii, nu yinttis ohize Wonggele baggara yinttana xeegide, yin nu
Laatstse Yesuus Kiristtoosara wolla bonchchito shaakkinttode fana.
15 Yikke, nu ishuntso, miinggi eqqote. Nuunii yinttana nu doonara
maaqqin woy dabddaabbera maaqqin tamaarsside timirttito aykkote.
16-17 Nu Laatstse Yesuus Kiristtoosan nuna kadhide fa aadho keehatitsite
medhina mintsitsera lo77o ufayssi inggide Xoozze nu aday nu wozintto
mintsitso; lo77o oocharan qaalara ubba mintsitso.

3

Nuus woossote

2:2 Isa. 2:10 **2:5** Dane. 11:36; Hiz. 28:2 **2:9** Isa. 11:4 **2:10** Maato. 24:24

1 Wurssutsite nu ishuntso, Laatstse qaala yin gidda ellisii dalggode fanan
bonchchinttode fana nuus woossote.
2 Yinnii fanan, qaala si7ide ubba ammanoose gisho Xoozii genuntsappan
iita asuntsappa nuna ashshode fana nuus woossote.
3 Yezin Laatstsii ammaninttidaya; E yinttana mintsitsodan Xalaheppa
naagoda.
4 Nuunii yinttana kiittizanno hyatten tiinoppan yin oochchode fana
Laatstsalla nuunii ammaninttane.
5 Laatstsii yin wozintto Xoozze siiqogon Kiristtoosa dandda7ago kaalitso.

Oocha billikaayzara yezote

6 Nu ishuntso, yin nuuppa ekkide kiitto kaalloosuntsappan oocha ashshii
azal7a ammanze asuntsappa yin shaakkinttode fana Laatstse Yesuus Kirist-
toosa tiino yinttana kiittane.
7 Nu fana hyanii yessades beezizanno yin, yin ommite erane. Nuunii
yinttara yeze wode oocha ashshikaaya.
8 Nuunii oodeppan katstsa hyarii mu7ikaaya. Nuus dandda7inttide fana
qamman awara oochchii labbii yezida fattin oodesin toofo maaqqikaaya.
9 Nuunii yinno oochchidanna, yinttis aazize maaqqades fattin yinttappa
maade oocodes nuus adetits wolqqa dhabin baaya.
10 Nu yinttara yeze woden, «Oochchodes koyoose asi ooden mu7ippe»
yaga7i kiittida.
11 Nuunii yinno gayde, yin gidda fettii fettii azal7untsi yezanno si7ide
gishos. Yentsi asuntsi geltsoose baza gelii melluntsana oocha billizane
fattin akkon oochchoos.
12 Nuunii yentses fana asuntsi woga yessi yessade fanan koshshize baz
oochchii denggode fana Laatstse Yesuus Kiristtoosa tiino unttana kiittanen
zorane.
13 Yezin nu ishuntso, lo77o oocha oochchodes azal7ippete.
14 Hyatte nuunii hyay xaafinttide dabddaabbizes kiitinttoosse asi ooden
yeziko ye atstsa erote. E yeellidhade fana eeppa shaakkinttote.
15 Yezin eza ishe fana seerote fattin morkke fana bi7ippete.

Wurssutsi saritse

16 Saro inggize Laatstse, fa ommite yinttis ubba woden ubba baggara saro
inggo. Laatstse yin ubbuntsara maaqqe.
17 Taanii Phawuloosa, hyay saritsiza ta kushera xaafida. Ta kiita
ubbannis mallita hyanno; ta xaafizannan yinnii fana.
18 Nu Laatstse Yesuus Kiristtoosa aadho keehatitsi yin ubbuntsara
maaqqe.

Phawuloosa Ximotiyoosas
Xaafide Tiino Kiita
Gele

Ximotiyoosa ga7inttize, ammanze na7ay, eerats Isiya yelinttida (Ha. O. 16:1-3). E intta Ayhude; E aday mahi Girike asi. E Phawuloosara wolla oochchizayan Wonggele oocha Phawuloosa kale maaddize asi. Phawuloosa Ximotiyoosas xaafide tiino kiita hyaydzdzii aafe qofuntsana mintsii bi7ida.

Ubbappa tiino kiita, woosa keetstsa denddide worddo timirttebaz mintsii ohine. Hyanna zaqqo timirttita Ayhude timirtteppa baggito, mahi Ayhude maaqqoosse asunts timirtteppa baggito aykkida. Yezin, «Hyanna bent-tize alamtta nagarara iitide gisho asi atotitsi denggodes dumma dumma maaqqide saza qofa erodes, fettii fettii katstsa ma7aanxi ashshodesin machcho ekkanxi woy azinii gelikaayzara ashshodes koshshane» yagaaze qofa baasa mahi denddida.

Lam7intsa qoftta, woosa keetstsi ahize bazin goyno wogabaz tamaarssize timirttito, yinnii fana woosa keetstsa kaalitsizuntsana unttana maad-dizuntsi akko gaar woga yessi yessades beezizako ohine.

Wurssutsite, Ximotiyoosa Yesuus Kiristtoosas oochchize lo77o asi wayzi maaqqodes beezizako, mahi dumma dumma ammanze asuntsi kale ees yeze adetitsita akko yezako, Phawuloosa eza zoride zortto denggane.

Aafe Qofuntsi

Gele qofa *1:1-2*
Xoozze keetstsi ahize asuntsis ingginttide ahe woga *1:3—3:16*
Ximotiyoosas ingginttide timirtte *4:1—6:21*

1 Nuna ashshize Xoozze nu ufaytti naagize Kiristtoosa Yesuus kiita,
Yesuus Kiristtoosa hawaare maaqqide, Phawuloosappa,
2 ammanora taas turii na7a maaqqide Ximotiyoosas.
Xoozzeppa nu adayppan, nu Laatstse Yesuus Kiristtoosappa aadho kee-
hatitsi, maarotitsin sarotitsi nees maaqqe.

Worddo timirtteppa naagintte

3 Taanii Maqedooniya hyanggitera nena hyadaridanni fana, fettii fettii
asuntsi worddo timirtte tamaarssizanno kayodes ne Efesoone gam7ode
gaar koyda.
4 Un maade baayze tosse ohen fa kochchi fayde ashshode fana oho. Yinnii
fana yeze baz lalle medhdhane fattin ammanora oochchinttize Xoozze
oocha maaddoos.
5 Hyay kiittizes aafe qoftta geeshi wozinappan, lo77o qofappa turii
ammanoppa benttize siiqo.
6 Fettii fettii asuntsi hyanno ashshii, fatstsoosse lallego maaqqida.
7 Un Xoozze higge asttamaare maaqqodes koyane. Yezin un akko ohizako
woy turtta akko yezakon eroos.
8 Asi beezize fana higgite maadinttiko higge lo77o maaqqizanno erane.
9 Fettii bazi qoppodes beezanna higge lo77o asuntsis medhinttikaaya.
Yezin higge, higge mentsizuntsana, Xoozza goynoosuntsis, shemppo
wodhizuntsana, nagaranchchuntsana, geeshshatitsi baayzuntsana, tu-
nuntsana, melle atto yezin fa intto woy adaya wodhizuntsana,

1:2 Hawa. 16:1

10 olale hyanttizuntsana, dhiiratsi dhiiratsara olale hyanttizuntsana, asi
bayzizuntsana, worddo ohizuntsana, worddora caqqizuntsana, woy turii
timirttera yellinttoosse akko oochan oochchizuntsis.
11 Turii timirtte benttize bonchchon anjjinttide Xoozza taanii awaajjode
gaar taas hyadara inggide Wonggele gidda yene.

Xoozze maarotitsis Phawuloosa galatide galata

12 Taanii oochchize oochite taas wolqqa inggide nu Laatstse Kiristtoosa
Yesuusa galatane. Tana fa oochitis shuumii yinna oochchitis beezane ga7i
faydide gisho eza galatane.
13 Taanii hyannippa tiino eza cazhiza, eza kaallizuntsana bay7izayan
waayitsiza maaqqikon taanii yinno erikaayzaran ammanikaayzara
oochchide gisho Xoozii tana maarida.
14 Nu Laatstse fa aadho keehatitsito taalla afa gussii, yinna aadho
keehatitsito ammanoran siiqo Kiristtoosa Yesuusa baggara taas inggida.
15 «Kiristtoosa Yesuusa nagaranchuntsana ashshodes hyanna alamite
yi7ida» gaaze qaaltta ammaninttane asi ubba ekkodes beezane. Ubbappa
aadhide nagaranchchize tana.
16 Yezin medhina de7o ekkodes eza ammanze asuntsis taanii aazize
maaqqade gaar Yesuus Kiristtoosa gaama dandda7ida. Taas ubbappa
aadhide nagaranchchizes Xoozii fa maarotitsito gaantsida.
17 Aafer benttoosses, fettii Xoozzes, hyayqqooses, medhina kaatizes,
medhinappa medhina yellodes galatan bonchchon maaqqe. Amin77e.
18 Ximotiyoosa, ta na7ayo, zaga nebaz nabuntsi ohide qaalttilla afa eqqide
hyanna kiita hyadartto nees inggane. Ne yinna qaaltto kaalliko lo77o ola
olinttoda.
19 Ammanon lo77o qofa nees yezo. Fettuntsi fettuntsi fa wozintto dhabsi
markkabe izhize baytsi dhabizanni fana ammanoppa dhabida.
20 Yinno hyanidunts gidda Hemeneyoosan Iskkinddire yene. Un tamaarii
Xoozza cazhizanno ashshode fana taanii Xalahes unttana aatsii inggida.

2

Woosan goyno baz

1 Ubbappa tiinii, Xooz goynora bonchcho kumide de7or woossodes,
melles woossodesin galatodes beezanno taanii nena qofizane.
2 Nu turii ayyaana de7o geeshshatitsara Xoozza goynittera sarotitsara
woppu ga7i yessade gaar kaatuntsisin shuumunts ubbuntsis woossote.
3 Yinnii gaar woossize nuna ashshize Xoozze tiino lo77on ufayssize baz.
4 Xoozii asi ubba attode fanan turtto erode fanan koyane.
5 Fettii Xoozii yene. Xoozappan asappa gidda maaqqii cimidhdhize fete
yene; ezin asi maaqqide Kiristtoos Yesuusa.
6 Ezii asi ubba wozodes fana aatsii inggida. Xoozii fa wodite asuntsana
ubba wozodes koyzanno beezize markkatitsita hyanno.
7 Xoozii tana Wonggeles asttamaaren hawaare mahi dooridanna yin-
nis. Taanii turo ohine; worddidhdhoos; ammanon turii qaala Ayhude
maaqqoosse asuntsana tamaarssode fana Xoozii tana shuumida.
8 Yinnii gisho, ubba bessa yeze dhiiratsuntsii, fana Xoozis dummuzii,
kachchin lallen ashshii, fa kushito ude dentsii Xoozza woossode gaar
koyane.

1:14 Hawa. 8:3; 9:4-5 **2:8** 2 Ximo. 1:11

9 Yinnii fanan maachuntsi fana ahizanno qonccize, bonchchoran wogara
yeze afula ma77ades beezane. Un woga baayze omma datstsin, worqqara
woy inqora, woy al77o afulara melluntsappa fana dummuzippe.
10 Yezin Xoozis goynane gaaze maachuntsi faas beezizanni fana lo77o baz
oochcho.
11 Maacha kiitinttera si77i ga7i tamaaro.
12 Taanii maacha tamaarssode fana woy dhiiratsalla adidhdhode fana
baayzin si77i ga7i yessade fana koyane.
13 Addaama tiino medhinttida; suubappa Hewaana medhinttida.
14 Mahi cimintti Xoozze higge mentside maachito fattin Addaama baaya.
15 Yezin maacha ammanora, siiqoran geeshshatitsara fana naagii yeziko*
na7a yelera attoda.

3

Woosa keetsi cimuntsana

1 Oonin, «Woosa keetstsi kaallitsize asi maaqqades koyiko lo77o baz
amudhdhane» gaaze ohita turo.
2 Woosa keetstsi kaallitsize asi borinttoosaya, fettii machcha xalaala
yezaya, wogara yezaya, fana naagizaya, beezanni fana oochchizaya, zaqqo
mokkizaya, tamaarssodes dandda7izaya,
3 Matsinttoosaya, kacinttosaya, lalloosaya, bira yiqsinttosaya,
4 E na7unts ees kiitinttizuntsanan bonchchizuntsana, fa keetsito ahodes
dandda7izaya maaqqades beezane.
5 Fettii asi fa keetsito ahodes dandda7anxiko, Xoozze woosa keetsito
wayzi ahodes dandda7e?
6 Uturara kumii, Xalahe Xoozze firddara gol7ide fana gol7aame fana,
ammanor miinggikaayze asi maaqqodes beezoos.
7 Boreran Xalahe xike gelaame gaar ye atstse ammanoosse as kale lo77o
markkatitsi yessades beezane.

Woosa keetstsa diyaqonatuntsana

8 Yinnii fana mahi woosa keetstsi daaqonatuntsi bonchchinttiduntsana,
lam77i doona ohinttoosuntsana, gaama matstsize ushi uzhoosuntsana, bira
yiqsinttoosuntsana,
9 ammano saza qofa geeshi wozinara naagizuntsana maaqqades
beezane.
10 Un tiino fattaninttodes beezane; unttalla afa bore baayza maaqqiko,
woosa keetstsa daaqone maaqqii oochcho.
11 Yinnii fanan, un maachuntsi bonchchinttiduntsana, zigiroosuntsana,
wogara yezuntsana, ubba baza ammninttiduntsana maaqqades beezane.
12 Woosa keetstsa daaqonatuntsi fettii machcha xalaala yezuntsana
maaqqo. Fa na7untsanan fa keetsito loytsii ahizuntsana maaqqades
beezane.
13 Woosa keetstsa daaqone maaqqii, lo77o oocha oochchizuntsi, unttis
damma bonchchon Kiristtoosa Yesuusa gidda yeze ammano baz ohodes
mintsitimo denggoda.

Damma saza qofa

2:10 1 Phex. 3:3 **2:14** Medho 2:7, 21-22 * **2:15** ***Fana naagii yeziko:*** Woy E yelide na7untsi ammano, siiqon geeshshatitsara fana naagii yeziko. **2:15** Medho 3:1-6 **3:3** Tito 1:6-9

14 Taanii hyanna kiitto nees xaafittera, ellisii neego hyanggoda ga7i ufays
gaddane.
15 Yezin taanii hyanggaanxi gam7iko, Xoozze keetstsa asuntsi wayzi
yessades beezizako erode fana hyanno nees xaafida. De7o Xoozze keetsita
turetitsis tuusin baasan.
16 Nu ammanttis saza qoftta so7e baytsi damma.
Kiristtoosa ashor qonccida;
E turetitsito Geeshi Ayyaana markkidhida.
Kiitanchchuntsis benttida;
E ka7itumtta worzha ubbas sabbakinttida.
Alame yeze asunts ammanida;
bonchchor salo ekinttida.

4

Worddo asttamaaruntsana

1 Wurssutsi wode balitsize ayyaanan tuna ayyaana timirttito kaallii, fettii
fettii asuntsi ammano kaddodanno Geeshi Ayyaana qonccizi ohida.
2 Yinnii fana timirtte un wozuntta doccin, asuntsana balitsize worddo
asttamaaruntsappa ye7ine.
3 Yentsi fana yeze asuntsi ekken gelen kayane; mahi fettii fettii katstsa
ma7aame fana ga7i kayane. Yezin ammanzuntsin turo erizuntsi Xoozza
galatii woossii ma7ade fana Xoozii katstsa medhdhida.
4 Xoozze medhdhide ubba bazi lo77o. Xoozi galati ekkiko alla wodhdhize
akkon baaya.
5 Ubba bazi Xoozze qaalaran woosara geeshi maaqqane.

Kiristtoosas ammninttide aro maaqqe

6 Yinnii gisho, ne hyanna timirttito ammanzuntsana tamaarssiko, Kirist-
toosa Yesuusa lo77o aro maaqqada. Ne kaallize lo77o timirttite qaala
tamaariko diccoda.
7 Yezin maaden turii baayze oheppan cima maachunts tosseppa hyaako.
Xoozza aazodes nena dusizo.
8 Asi fa galtto mintsodes oochchize oocha eeratsi wode maaddane. Yezin
Xooz aaze dusizanna hyatten medhina de7o inggize ufayssi yeze gisho ubba
bazis maaddane.
9 Hyay qaalize asi ubba ekkodes beezize turii qaala.
10 Nuunii as ubba, ubbappa aatstsii ammanzuntsana ashshize de7o
Xoozza ufayssara naagize gisho, yinnis nuunii oochara labbanen butunt-
tane.
11 Hyanna kiitito tamaarsso.
12 Ne yidhdho maaqqide gisho nena oonin borippe. Yezin ammanzuntsis
neenii ohera, oochara, siiqora, ammanoran geeshshatitsaran aazize
maaqqo.
13 Taanii yo7ode wontsis asuntsis Geeshi maxaafito nabbabera, sabbak-
eran tamaarssera minggo.
14 Tinbbite nees ohinttin, cimuntsi fa kushito neella afa gaddide wode ne
ekkide, ne gidda yeze Geeshi Ayyaana imotitsi borippe.
15 Ne dichita asunts ubbas qonccode fana yinno mintsii qoppo; hyanno
ubba wode oochcho.
16 Ne ommitisin ne timirttis naagintto. Ne yinno ubba wode oochchiko
nenan nena si7izuntsana ashshoda.

5

Donzide maachchuntsi baz

1 Cima ne aday fana bonchchop attin kaccippe. Yidhdhuntsana ne ishe
fana mahi bo7o.
2 Maachi Cimuntsana ne inttii fana, wuduruntsana ne mishunts fana, folo
geeshshatitsara aykko.
3 Azinii hyayqqide turii budanuntsana maaddii bonchcho.
4 Yezin budanttis na7untsi woy na7unts na7a yeziko, yentsi na7unts turii
ayyaana yessi yezanno beesade fana yeliduntsanan, fa aftoon mayzayan
maaddii kushe mahe tamaaro. Yinna Xooz ufayssize baz.
5 Fa faas yeze turii budantta Xoozzeppa maade denggodes ufayssara
naagane. Awaran qamma Xoozii fana maaddode fana woosara minggane.
6 Yezin hyanna alamite lo77o yessi xalaala koyze budantta faxa yezara
hyayqqidanno.
7 Oonin unttana boraame fana hyanna timirttito unttis inggo.
8 Yezin fa iginuntsis, ubbappa aatstsii fa kara asuntsis qoppoosse oonin
fa ammantto kaddidaya; ammanoosse asappan aadhii iita.
9 Bere izipuntam kumikaayze budanttis suntsito mazggabe xaafippe.
Mahi yinnilla afa iza fa azinzes ammaninttidanno maaqqodes beezane.
10 Na7untsana dichchera, zaqqo mokkera, geeshshuntsis tohe meeccera,
madhidhide as maaddera, lo77o oocha ubbas fana aatsii inggidannon lo77o
oochara erinttidanno maaqqades beezane.
11 Yezin na7atits maaqqide azinii baayzuntsi suntsito mazggabe xaafippe.
Unttana azini gele gelo gaaze asho amo aykkize wode Kiristtoosa ashshoda.
12 Un tiino gelide qaaltto mentside gisho firddinttoda.
13 Yinnilla afa un oocha dhabin keetstsappa keetstsi wutoda. Wute
xalaala baayzin zigirssin fana geltsoosse baza gelii beezoosse baz ohint-
tane.
14 Yinnii gisho, nu morkkuntsi nuulla afa ohinttize iita baz denggaame
fana na7atits maaqqide azinii baayzuntsi azinii gelii, na7a yelii, fa keetsito
ahode fana zorane.
15 Hyannippa zaga eertsi azinii baayzuntsi Xalahe kaallodes suub
maaqqida.
16 Fettii ammanze maachita kara asunts gidda azinii baayzanna yeziko
iza unttana maaddodes beezane. Yinnii gaar oochchiko, woosa keet-
sis toofo foollane. Ye wode woosa keetsita maade beezize turii azinii
baayzuntsana maaddodes dandda7ine.
17 Woosa keetstsi loytsii yenggize cimuntsi, ubbappa aatsii, qaala sabbak-
era tamaarssera labbizuntsi dakko bonchcho ekkodes beezane.
18 Geeshi maxaafe, «Qoyda baha yedhdhize boora doona accife» Yinnii
fana, «Oochchize fa damooze ekkodes beezane»yagayda.
19 Lam77i woy hyaydzdzii markka baayzin, woosa keetstsi cima mootize-
baz si7ippe.
20 Melluntsi zhashtode fana nagara oochchize oonan as ubba tiino seero.
21 Neenii as sino bi7ikaayzara, fetaya fetayppa dummuzikaayzara
hyanna kiitto naagode fana Xoozze, Laatstse Yesuusa Kiristtoosan doorint-
tide kiitanchchuntsi tiino ta nena zorane.
22 Oodellan afa ne kushito gaddii shuumodes ellisippe. Mellunts nagara
gelippe; nena geeshshatitsara naago.

5:18 Mahe 25:4; Maato. 10:10; Luqa. 10:7 **5:20** Mahe 17:6; 19:15

23 Neenii ubba wode hyargginttize gishon ne saza hyarggiti gisho hyaatsi xalaala uzhippe; eeratsi woyne uzho.
24 Fettii fettii asuntsi nagartta qoncce; bagguntsi nagartta unttana firddodes unttappa tiinii erinttane, yezin melluntsi nagartta suubappa gam7i qonccane.
25 Yinnii gaar, lo77o oochan qoncce; qonccanxi ixxikon genggodes dandda7oos.

6

Aruntsis ingginttide zore

1 Xoozze suntsitan nu timirttita cazhinttaame fana arotitsa yezuntsi fana ahize laatstsuntsana bonchcho.
2 Ammanze laatstsuntsi yeze aruntsii, un laatstsuntsi unttis ishe maaqqize gisho unttana borippe. Un oochite maadinttize laatstsuntsi, ammanzuntsanan kadhinttiduntsana maaqqide gisho un tiinositippa aatsii oochchodes beezane.
Neenii hyanno tamaarssodesin un oochchode gaar zorodes beezane.

Worddo timirtten turii durtumo

3 Oonin dumma timirtte tamaarssiko, nu Laatstse Yesuus Kiristtoosa turii qaalaran nu ammano timirttera giigoos.
4 Ye atstse uturara urqqinttane fattin akkon eroos. Unttis fettii qofalla afa lallodesin kacinttodes iita amotitsi yene. Yinnan qinaate, kachchi, cashshi, iita so7e,
5 yentses giigoose lalle kaalitsane. Mahi unttis iita wozina yene; turin dhabida; un Xooz ammanzanna duretitsis oge ga7i qoppane.
6 Yezin taas yezanna maaqqada gaaze asis Xooz goynizanna damma tirfe.
7 Nuunii hyanna alamite akkon ki7ikaaya; mahi iippa akkon ekkii qitoos.
8 Nuus katstsan ma7o yeziko yinna maaqqada.
9 Yezin durtumo koyzuntsi faatana giddan xiken gelane. Mahi unttana sulle dafizen dhabsize eeyatitsan qohize amotitsa gol7ane.
10 Miishe siiqo iitatitsi ubbas xapho. Fetay fetaya miishe amudhdhitera ammanoppa balinttii gaama azzanon madha gidda fana olida.

Ximotiyoosas ingginttide zoren kiita

11 Yezin naate, Xoozze atstsayo, yinnippa hyaako. Xillotitsi, Xooz aaze, ammano, siiqo, dandda7an dalggatitsi kaallo.
12 Ammano ola loytsii olintto. Gaama asunts tiino nees markkidhide ne ammanttibaz, Xoozze nena yinnis xeegide medhina de7o aykko.
13 Ubba bazis de7o inggize Xoozze tiinon, Phenxe Philaaxoosa tiino lo77o markka markkidhide Kiristtoosa Yesuusa tiino ta nena kiittane.
14 Nu Laatstse Yesuus Kiristtoosa qonccode wontsis hyanno kiitto balinttikaayzara bore baayzin naago.
15 Fa xalaala ubba ahize bonchcho Xoozze, kaatuntsi Kaatay, laatstsuntsi Laatstse, fa qoppide qammite Yesuus Kiristtoosa mahi kiittoda.
16 Fete E xalaala hyayqoosi. Ooden shiiqodes dandda7oosse foo7o yene. Ooden eza bi7ikaaya; mahi bo7odesin dandda7oos. Bonchchon medhina wolqqa ees maaqqe. Amin77e.
17 Hyanna alame duruntsi cer dhabize qolora uturaame, ceeqqaamen ufayssi gaddaame fana oho. Nuus koshshize baz gaantsi inggize nuna anjjize, dure Xoozze gidda ammaninttode fana unttana kiitto.

6:14 Waha. 18:37

18 Nuunii lo77o oocha oochchode fana lo77o oochara duridhdhode fana,
dalggan melluntsis gishizuntsana maaqqade fana kiitto.
19 Yinna unttis tiinos mintsii baasa maaqqade gisho ye wode un turii de7o
akko aazizako eroda.
20 Ximotiyoosa, neenii fettii fettii asuntsi, «Eratitsi» baayze booza lallep-
pan maaddoose oheppa hyaako; nees ingginttide hyadarto naago.
21 Fete fete nuus eratitsi yene yaga7itera ammano ashshida.
Xoozze aadho keehatitsi yin ubbuntsara maaqqe.

Phawuloosa Ximotiyoosas
Xaafide Lam7intsa Kiita
Gele

Phawuloosa Ximotiyoosas xaafide lam7intsa kiita, Phawuloosara wolla oochchizayan Phawuloosa kale maaddize na7atits Ximotiyoosa zoride zortto aykkida. Yinna zorttis aafe qoftta, «Dandda7ara minggodes beezane» gaazanno. Ximotiyoosa zoritera mintsitse qaala ekkide, Yesuus Kiristtoosa baz turtto markkidhade fana Wonggele qaalan gal77a Caaqo timirttito mintsii aykkode fanan madhan ixxen gaanggikon tamaarssitteran Wonggele sabbakera minggode fana.

Ximotiyoosa cer boozatits lalleppa hyaakkode fana dumma mintsii zore ees ingginttida. Yinnii fana ohize asuntsana dhabssane fattin akkon maaddoos.

Yinna ubbanne Ximotiyoosa qoppodes beezize, Phawuloosa hyantton E yestto yinnan, E ammantto, E genccito, E siiqito, E dandda7iton eza yellide madhito aazize mahi kaallodanno. Phawuloosa yinna kiitto xaafidanna, E fa wotsito hyaasii hyayqos giiginttide wodite.

Aafe Qofuntsi

Gele qofa *1:1-2*
Ximotiyoosas ingginttide zore *1:3—2:13*
Wurssutsi wodebaz *2:14—4:5*
Phawuloosa hyanii yeze yessi *4:6-18*
Xaatsi qofa *4:19-22*

1 Xoozze qofa, Yesuus Kiristtoosara yeze ufays inggide baggara Yesuusa
Kiristtoosa hawaare maaqqide Phawuloosappa kiitinttide,
2 ta kadhize na7ay Ximotiyoosas.
Xoozze Adayppan nu Laatstsii Kiristtoosa Yesuusappa aadho keehatitsi,
maarotitsin sarotitsi nees maaqqe.

Ximotiyoosas ingginttide zore

3 Taanii, ta woosite qamman awara nena qoppane. Taanii woossize
wode ta adunts Xoozan taanii lo77o wozinara maaddize Xoozza ne gisho
galatane.
4 Taanii ne afutsito qoppane; nena bi7i ufayttodes gaama amudhdhida.
5 Mahi nees yeze turii ammano erane. Yinnii fana ammantta zaga ne
afttii Loydiran ne intti Ewuniqera yeze ammantti fana.
6 Yinnii gisho, taanii ta kushito neella afa gaddide wode Xoozii nees
inggide imo neenii mahi eetsode woy dentsitsode fana qofizane.
7 Akkos gayko, Xoozii nuus wolqqa, siiqon nu ommito ahize ayyaana
inggane fattin zhashtize ayyaana inggikaaya.
8 Yikke, nu Laatstses markkidhades yeellidhippe; mahi E gisho acinttide
ta giddan zhashtippe. Yezin Xoozii nees inggize wolqqite Wonggele gisho
taara madha ekko.
9 Xoozze fa qoftton fa aadho keehatitsara nuna ashshii, fa geeshi worzha
mahodes nuna doorida fattin nuunii oochchide oocha gisho baaya. Yinna
aadho keehatitsita Kiristtoosa Yesuusa baggara alame medhinttodannippa
tiino nuus ingginttida.

1:2 Hawa. 16:1 **1:6** Hawa. 16:1

10 Hyatte hyay aadho keehatitsize nuna ashshize Kiristtoosa Yesuusa
ye7ite qonccida. E hyayqo wolqqa dhabsi, Wonggele baggara dhaboose
de7o nuus qonccizida.
11 Taanii Wonggele sabbakize, hawaaren asttamaare maaqqode gaar
Xoozii tana doorida.
12 Taanii yinnii gisho hyanna madhito ekkane; yezin ta ammanze oona
yezako erize gisho yeellidhoos. Taas ingginttide hyadarto yinna Kiristtoosa
ye7e qamma yellodes E naagodes dandda7izanno erane.
13 Taanii nena tamaarsside turii qaala aazize mahi aykkii Kiristtoosa
Yesuusa baggara yeze ammantten siiqite yezo.
14 Nu gidda yeze Geeshi ayyaana wolqqara nees ingginttide lo77o
hyadarto naago.
15 Isiya awurajja yeze ubbuntsi taappa hyaakkidanno erane; un gidda
Figeluusan Hermmogeneesa yene.
16 Anesfoora tana gaama wode mintsitside gisho Laatstsii E kara asuntsis
yiqsintto. Ta acinttinin E yeellidhikaaya.
17 Yinnilla afa E Roome katama yi7ide gaar tana mintsii koyi denggida.
18 Wurssutsi qammite Laatstsii yiqsinttode fana taanii Laatstsa woos-
sane. Efesoone katama E tana akko gaar maaddezako ne loytsii erane.

2

Ammaninttide Kiristtoosa wottaaddare maaqqe

1 Yikke, ta na7ayo, Kiristtoosa Yesuusa gidda yeze aadho keehatitsite
minggo.
2 Gaama markkunts tiino taanii nena tamaarsside timirttito, melluntsana
tamaarssodes dandda7ize ammaninttide asuntsis hyadara inggo.
3 Yesuus Kiristtoosa lo77o wottaddare maaqqii taara madha ekko.
4 Ola wottaddare fa hyalaqiza ufayssodes giiginttane fattin melle oochalla
fana feeshoos.
5 Yinnii gaara, galgaade woxxize oonin beezize ogera woxxanxiko woyto
ekkoos.
6 Wootara labbize gade aday fa labbidanni aaftippa mu7ize tiino as
maaqqades beezane.
7 Laatstsii nees ubba baza akaake inggize gisho ta nees ohizanno ne
wozintte naago.
8 Taanii markkidhize Wonggele fana hyayqoppa denddide, Dawute
kochchi maaqqide Yesuus Kiristtoosa qoppo.
9 Taanii Wonggele ohize gisho iita baz oochchide asi fana, acinttii madha
ekkida. Yezin Xoozze qaala acinttoos.
10 Yinnii gisho, Xoozze dooride asuntsi Kiristtoos Yesuusa gidda yeze
atotits baggara medhina bonchcho ekkode fana un gisho ubba baza
minggane.
11 Hyannifana yagaaze turii qaala yene;
«Nu eera hyayqqiko,
eera wolla yessada.
12 Nu gencciko,
eera wolla ka7itoda.
Nu eza kaddiko,
E nuna kaddoda.
13 Nu ammaninttanxikon,

1:12 1 Ximo. 2:7 **2:13** Maato. 10:33; Luqa. 12:9

E ammaninttidaya maaqqii yessada.
Akkos gayko, E fana
kaddodes dandda7oos» yagayda.

Mintsi oochanchcho

14 Neenii unttana hyanno tiirizo; un qaala gisho lallaame fana, Xoozze
tiino unttana zoro. Yinna si7izuntsana dhabssane fattin akkon maaddoos.
15 Neenii turii qaala luulera tamaarssizan yeellizoose oochanchcho
maaqqii, Xoozze tiinii ufayssize asi fana, nenatitsito ees shiishodes minggo.
16 Yezin hyanna alamttis giigize maaddoose oheppa hyaakko. Yinnii fana
ohize asi Xoozappa hyaakitsane.
17 Yinnii fana timirtte galla mu7i hyaasize faxoosse citto hyargge fana.
Yinnii fana ohe ohinttizunts gidda fa Hemeneyoosan Filixoosa yene.
18 Hyantsi asuntsi turii oge ashshii, «Hyayqqide asuntsi hyayqoppa zaga
denddida» yaga7i eeratsi asunts ammantto dhabsida.
19 Maaqqo yezin, Xoozii mintsii baasa yiixxii mahitame yeze en7inttodes
dandda7oos. Izillan afa, «Laatstsii fa asuntsana erane. Laatstse suntsito
xeegize oonin iita oochappa hyaakko» yagaaze qaala xaafinttida.
20 Fettii damma keetstsa worqqappa woy birappa oochinttide mi-
ishe xalaala baayzin minxappa woy looqappa oochinttide miishe yene.
Yentsesappa bagguntsi bonchchos, mahi bagguntsi borinttide oochas
feezhane.
21 Yinnii gisho, oonin iita ubba ashshii fana geeshiko, bonchcho oochas
maaqqize miishe maaqqada. Un de7ite geeshin Laatstsa ufayssize oocha
ubba oochchodes dandda7izuntsana maaqqada.
22 Na7itumo iita amoppa hyaakko. Geeshi wozinara Laatstsa xeegize
asuntsara wolla, xillotitsi, ammano, siiqon sarotitsi kaallo.
23 Yezin kachchi medhdhiza erii boozatitsin maade baayze lalleppa
hyaakko.
24 Laatstse oochanchcho asi ubbas keeha, lo77o tamaarssizan
dandda7anchcho maaqqades beezane fattin kacinttodes beezoos.
25 E faara eqinttizuntsana keehatitsara seeriza maaqqades beezane. Un
fa nagarttippa maaqqii turo erode fana Xoozii oochchodyezako oode erize.
26 Un fa wozinago maaqqii fa qofa oochchode fana unttana aykkide
Xalahe xikeppa kessii ekkoda.

3

Wode wurssutsi qammas malla

1 Wurssutsi qamma un7itsize wode yo7odanno ero.
2 Asuntsi fana kadhizuntsana, miishe siiqizuntsana, ceeqinttizuntsana,
uturizuntsana, cazhizuntsana, fana yeliduntsis kiitinttoosuntsana, gala-
toosuntsana, geeshshatitsi baayzuntsana,
3 siiqo baayzuntsana, maarotits oochchosuntsana, zigirzuntsana, fana
ahoosuntsana, yiqsinttimo baayzuntsana, lo77o kadhoosuntsana,
4 Morkkes aatsii inggizuntsana, qofa baayzuntsana, uturara ku-
miduntsana, Xoozappa aatsii asho ufayssodes kadhizuntsana maaqqada.
5 Un ammanze as aazane fattin Xoozze wolqqa kaddida; ne yentsi fana
yeze asuntsappa hyaakko.
6 Unttappa fete fete as keetstsa gelii nagarara aykkinttiduntsana dumma
dumma amora aykinttide ammano laafa maachuntsana aykkane.

2:20 Faydo 16:5

7 Yentsi maachuntsi ubba wode tamaarane, yezin turo erodes
dandda7oos.
8 Yaanesan Yambbareesa Musera eqinttidanni fana hyantsi asunts
wozina oochchosuntsanan ammanora gol7ide asuntsana maaqqide gisho
turira eqinttane.
9 Yezin Yaanesan Yambbareesa eeyatitsita qonccidanni gaar un eeyatit-
sita as ubba tiino qonccode gisho unttis hyanoos.

Wurssutsi zore

10 Yezin ne ta timirttito, ta yestto, ta qoftto, ta ammantto, ta dandda7ito,
ta siiqito, ta genccito,
11 ta bay7intto ta waayito erane. Anxookiya, Iqooniyone, Lisxira katama
tana yellide bazin ta dandda7ide waayito erane; Laatstsii tana yinna
ubbanippa ashshida.
12 Kiristtoos Yesuusa gidda Xoozza ufayssize yessi yessades koyze ub-
buntsi bay7inttoda.
13 Iita asuntsin balitsizuntsi faasi balinttitera melluntsana balitsitera
tiinostippa iitii iitii hyanggoda.
14 Yezin ne tamaaridannen ne ammanide turtte eqqo. Ne oodeppa
tamaarezako erane.
15 Neenii ne na7atitsappa dantsii Kiristtoos Yesuusa ammanii atotitsi
benttize cinccatitsi inggodes dandda7ize Geeshi maxaafe erida.
16 Geeshi maxaafe ubba Xoozze Ayyaana kaalitsin xaafinttide qaala. Ye
maxaafize turo tamaarssodes, baliduntsana seerodes, luulisadesin xillotitsi
yessi koshshize zore inggodes maaddane.
17 Xoozze asi folon lo77o oocha ubbas giigidaya maaqqade fana maad-
dane.

4

1 Taanii nena Xoozze tiinon, kaati maaqqii ahodes qonccize wode fax-
untsanan hyayqqiduntsana firddodes yeze Kiristtoos Yesuusa tiino zorane.
2 Qaala oho; wode giigin giiganxin mintsii oho. Gaama dandda7aran
tamaarssera asuntsana zoro, seerittera mintsitso.
3 Asuntsi turii timirtte si7anxode wode yo7oda. Un fa amotitsi kaallii,
faas si7odes ufayssize baz ohize asttamaaruntsana shiishane.
4 Un turibaz ohize timirtte ashshii, turo maaqqoosse tosse si7odes fa
hyayto mahane.
5 Yezin neenii ubba bazara nena aho. Madha dandda7o. Wonggele
markkatitsi oochito oochcho. Nees ingginttide Xoozze oochito ubba folo.
6 Taanii zharsho fana zharshinttode wode yellida; hyanna alamito ashshii
qitize wode ukkida.
7 Taanii lo77o ola olinttida; wotsito hyaasida; ammano naagida.
8 Tiinoppa xillotits worqqa zawude* tana naagane. Yinno xillo firdda
firddize Laatstse yinno lam7intsa ye7e qammite taas inggoda. Yinno ta
xalaalas baayzin E qonccitsito ammudhize ubbuntsis inggoda.

Phawuloosa fa omma kiita

9 Ellisii yi7i tana bo7o.

3:9 Keze 7:11 **3:12** Hawa. 13:14-52; 14:1-20 * **4:8** *Xillotitsi worqqa zawude:* Xillotitsi de7o gisho ta ekkode worqqa zawude. Xillotitsito taas worqqa zawude mahi inggane ga7e.

10 Deemaasa hyanna alamite yeze baz kadhii, tana ashshii, Teselonqe
katama qitida. Qerqisa Galaatiya sa7a, mahi Tito Dilmmaxe sa7a qitida.
11 Luqasa xalaala taara yene. Marqqoosa Xoozze oocha tana maaddodes
dandda7ize gisho neera ekkii yo7o.
12 Taanii Tikiqoosa Efesoone katama da.
13 Neenii yi7iter, Xiro7aada katama Karppoosa kale ashshii yi7ide ta
kootizan maxaafito taas ekkii yo7o. Ubbappa aatsii qolera xaafinttide
maxaafito ekkikaayzara yi7ippe.
14 Meqo qoxxize Iskkinddire tana gaama qohida; Laatstsii E oochiti fana
ees mahoda.
15 E nu timirttito gaama ixxize gisho eeppa nena naago.
16 Tiino ta mootinttize wode ubbanna ashshii qitida fattin oonin tana
maaddikaaya. Xoozii yinna balito unttis faydippe.
17 Yezin taanii mulo kiita Ayhude maaqqoosse asunts ubbuntsis markkid-
hin, un si7ode fana Laatstsii ta kale eqqii taas wolqqa inggida. Mahi
gaammo fana doona shaqinggide hyayqoppa tana ashshida.
18 Laatstsii tana iita ubbappa ashshii fa salo ka7itumo sarora yeltsoda.
Ees medhinappa medhina yellodes bonchcho maaqqe. Amin77e.

Wurssutsi saritse

19 Phirisqilas, Aqiilasin Anesfoora kara asuntsis ta sarotitsito oho.
20 Erasxoosa Qoronttoosa katama attida. Xirofimoosa hyargginttide gisho
Miliixe katama ashshida.
21 Barggo gelodeppa tiinii ellisii yo7o.
Ewubulusa, Phudeesa, Linuusa, Qilaadeyan melle ammanze asunts
ubbuntsi nena saro saro gaane.
22 Laatstse Yesuus Kiristtoosa neera maaqqe.
Xoozze maarotitsita yin ubbuntsara maaqqe.

4:11 Qola. 4:14; Filmo. 24; 2 Qoro. 8:23; Gala. 2:3; Tito 1:4 **4:12** Qola. 4:14; Filmo. 24; Hawa. 12:12, 25; 13:13; 15:37-39; Qola. 4:10 **4:13** Hawa. 20:4; Efe. 6:21-22; Qola. 4:7-8 **4:15** 1 Ximo. 1:20; Maz. 62:12; Rome 2:6 **4:20** Hawa. 18:2; 2 Ximo. 1:16-17 **4:21** Hawa. 19:22; Rome 16:23; Hawa. 20:4; 21:29

Phawuloosa Titos
Xaafide Kiita
Gele

Tito Ayhude maaqqoosse asi, yezin suubappa ammanii, Phawuloosa Wonggele kiita oocha oochchize wode kale eza maaddide asi. Ye wode Tito, woosa keetstsa be7adesin naagodes Qarxeese sa7a attida. Hyay kiitize hyaydzdzii aafe qofa aykkida.

1. Woosa keetstsi ahize asuntsi, iita yessi yeze Qarxeese asunts kale akko fana lo77o yessi yessades beezizako Tito qofizane.

2. Woosa keetstsa gidda yeze dumma dumma taginttide, yinnan, cima asuntsana, yidhdho dhiiratsuntsana aruntsana wayzi tamaarssodes beezizako Tito zorane.

3. Ammanze asuntsi ammano yestti baz, yinnan, sarotitsin siiqora yessadebaz, woosa keetstsappa kachchin, lallen shaakkintte hyaasode fana Titoos zore inggane.

Aafe Qofuntsi

Gele qofa *1:1-4*
Woosa keetstsi kaaltsize asuntsana *1:5-16*
Woosa keetstsa dumma dumma taginttiduntsi gisho oocha *2:1-15*
Zoren naagize *3:1-11*
Xaatsi qofa *3:12-15*

1 Yesuus Kiristtoosa hawaaren Xoozze aro, Phawuloosa, xaafide kiita. Xoozii dooride asuntsi ammano dichchode gaaran turii ayyaana de7o wayzi yessade yezako turii erago unttana kaalitsodes ta kiitinttida.
2 Yinna ammanttan eratitsita medhina de7o ufayssalla afa katida. Yinno gaama wodeppa tiino worddo ohoose Xoozze nuus inggoda ga7i qaala gelida.
3 Nuna ashshize Xoozze fa wodite hyanno kiitto ohode fana taas hyadara inggi fa qaaltto qonccizida.
4 Nu kotstse ammano ta turii na7a maaqqide Tito,
Xoozii Adaypa nuna ashshize Yesuus Kiristtoosappa aadho keehatitsi, maarotitsin sarotitsi nees maaqqe.

Tito Qarxeese oochchide oocha

5 Taanii nena Qarxeese ashshii yi7idanna, ne attidebaz giigisade fanan taanii kiittidanni fana katama ubbanne woosa keetstsa cimuntsana doorode fana.
6 Woosa keetsi cima borinttoosa, fettii machi azini, woga balera woy kiitinttanxera asi boroosse ammanze na7untsi yeze asi maaqqades beezane.
7 Woosa keetstsi cima Xoozze oocha hyadara ekkide gisho borinttoosa, uturtoosa, ellisi zhilidhoosa, matsinttoosa, ohe medhdhosa, beezoosse bazis dafinttoosa maaqqodes beezane.
8 Yezin zaqqo mokkiza, lo77o baz ubba kadhiza, qofara yezaya, xillo, geeshin fana ahizaya maaqqades beezane.
9 Melluntsana turii timirttera mintsitsodesin yinna timirttito ixxizuntsana mahodes fa tamaaride ammantsize qaaltte miinggi eqqodes beezane.

1:4 2 Qoro. 8:23; Gala. 2:3; 2 Ximo. 4:10 **1:7** 1 Ximo. 3:2-7

10 Kiitinttoosuntsi, fatstsoosse ohe ohinttizuntsi, cimmizuntsi aatsii garrazintte woga naagize gaama asunts yene.
11 Un beezoosse ogera miishe denggodes koyi, tamaarssodes beezoosse baz tamaarssitera kara asuntsana ubba iissize gisho un timirttito teqqodes beezane.
12 Un nabuntsappa fetay, «Qarxeese asunts ubba wode worddo ohinttane; iita xootsuntsana, azal7a zhimbbara»* yagayda.
13 Hyanna markkatitsita turii markkatitsi. Yinnii gisho, unttis turii ammano yessade fana unttana seero.
14 Turo ixxize asunts timirttiton Ayhudunts fatstsoosse tosse si7aame fana unttana seero.
15 Geeshshuntsis ubbanna geeshi, yezin tununtsisin ammanoosuntsis un qofttan wozintta tunide gisho unttis akkon geeshi maaqqoos.
16 Un nu Xooz erane ga7ine, yezin fa oochite eza kaddane. Un ixinttiduntsana, kiitinttoosuntsanan lo77o oocha ubbas maaqqoosuntsana.

2

1 Yezin neenii luule timirtte tamaarssodes beezane.
2 Cima dhiiratsuntsii fana ahizuntsana, woppu gayduntsana, bonchchinttiduntsana, ammanora, siiqoran dandda7ara, mintsii maaqqade fana zoro.
3 Yinnii gaaran, cima maachuntsi fa yestte geeshuntsana, zuuzinggoosuntsana, ushshi amotitsi baayzuntsana lo77o baz tamaarssizuntsana maaqqade fana tamaarsso.
4 Un yinnii fana hyaniko na7atits maachuntsi fa azinuntsanan fa na7untsana siiqode fana tamaarssodes beezane.
5 Xoozze qaala boruntaame gaar fana ahizuntsana, geeshshuntsana, fa kara oochchizuntsana, kara fa azinuntsis kiitinttizuntsana maaqqade fana na7atits maachuntsana tamaarsso zoro.
6 Yinnii gaar, yidhdho dhiiratsuntsii fa ommito ahode fana zoro.
7 Neenii ne ommite lo77o oocha ubbanne unttis aazize maaqqo. Neenii ne timirttite turon ammaninttidaya maaqqo.
8 Nu morkkuntsi nuna zigirodes mikinaate maaqqize baz unttis dhabin un yeellidhode fana ne borunttoose lo77o ohe ohintto.
9 Aruntsii ubba baza fa laatstsuntsis kiitinttode fana, unttana ufayssode fanan unttara lallaame fana zoro.
10 Un fa laatstsuntsappa miishe kaystippe. Yinnan, nuna ashshize Xoozze timirtte, ubba ogera kadhinttidaya maaqqade fana fa oochchize oochite ammninttiduntsana maaqqizanno beezode fana unttana zoro.
11 Asi ubba ashshize Xoozze aadho keehatitsi qonccida.
12 Ye aadho keehatitsize, nu nagartton hyanna alame amuto ashshii, hyanna wodite nu ommito naagii, turii ayyaana yessaran xillotitsara yessade fana nuna tamaarssane.
13 Yinnii fana nuunii anjjinttide ufays maaqqide damma Xoozzan nuna ashshize Yesuus Kiristtoosa bonchcho qonccitsito naagane.
14 Iita oocha ubbappa nuna wozodesin lo77o baz oochchodes ammudhize fa geeshi asi kessodes nu gisho fana aatsii inggida.
15 Neenii hyanno tamaarsso; kumutsi adetitsi wolqqara zoro, seero; ooden nena leqqippe.

* **1:12** Yinno yaga7i ohide nabize Ephimenddesa ga7inttane. **2:15** Maz. 130:8; Keze 19:5; Mahe 4:20; 7:6; 14:2; 1 Phex. 2:9

3

Ammanze as oocha

1 Asuntsi worzha ahizuntsis, adetits wolqqa yezuntsis aadatitsara kiitinttode fana, lo77o oocha ubba oochchodes giiginttiduntsana maaqqade fana qoppizo.
2 Mahin un oodellan iita ohintaame fana, saro asi maaqqade fana, dalggan as ubbas aada maaqqade fana zoro.
3 Nu zaga eeyuntsana, kiitinttoosuntsana, balinttizuntsana, dumma dumma asho ufayssisin amos aro fana maaqqiduntsana. Nu iitatitsaran qinaatera kumiduntsana; nuunii asi ixxizuntsana, asin nuna ixxizuntsana.
4 Yezin ashshize Xoozze keehatitsin siiqo qonccide wode
5 nu oochchide xillo oocha gisho baayzin fa maarotitsiti gisho nuna ashshida. Nuna E ashshidanna, lam7intsa yelintte meeccintteran Geeshi Ayyaana baggara inggide kille de7or.
6 Ye Ayyaanza, Xoozii nuna ashshize Yesuus Kiristtoosa baggara nuulla afa gaantsi gussida.
7 Fa aadho keehatitsiti baggara nuna xillizii medhina de7o laata ufayssi aykkode fana yinno oochchida.
8 Hyay qaalize ammninttide qaala. Xoozza ammanzuntsi lo77o oocha oochchodes giigiduntsana maaqqade fana ne hyanna qaaltto mintsii ohode fana ta koyane. Hyantses as ubbas lo77on maaddize baz.
9 Yezin eeyatitsi lalleppan, kochchi faydeppa, kachchafan higge mikinaatera denddize lalleppa naagintto. Yinna maaden tirfe baayze baz.
10 Shaakkintte medhdhize atstsa tiino zoro; lam7intsa kacco yinnippa suuba eeppa hyaakko.
11 Yinnii gaarize asi wobbon nagaranchcho; E faalla afa firddizanno ero.

Wurssutsi zore

12 Taanii sila yeyga aatstsodes qoppide gisho Arxemaasa woy Tikiqoosa neego kiittize wode ne taago Niqophiliyoona katama yo7odes elliso.
13 Higge eranchcha Zeenasan Aphiloosa oge hyanggize wode unttis koshshize baz faccaame fana unttana maaddo.
14 Nu asuntsin fatstsoosse asi maaqqii attaame fana faas koshshize baz denggode fana lo77o oocha oochchodes miinggi tamaaro.
15 Taara yeze ubbuntsi nena saro gaane; ammanora nuna siiqize asuntsana saro ga7o.
Xoozze aadho keehatitsita yin ubbuntsara maaqqe. Amin77e.

3:13 Hawa. 20:4; Efe. 6:21-22; Qola. 4:7-8; 2 Ximo. 4:12 **3:14** Hawa. 18:24; 1 Qoro. 16:12

Phawuloosa Filmmoonas
Xaafide Kiita
Gele

Filmmoona erinttide ammanze asi. E Qolaasiyasa woosa keetstsa asi maaqqikaayzara attoos. Filmmoonas Anasmoosa gaaze aro yene. Ye arize fa laatstseppa bettii qitide wode achi keetstsa yeze Phawuloosara yellinttida. Anasmoosa Yesuusa ammanode gaar oochchide Phawuloosa. Phawuloosa Filmmoonas xaafide kiitiza, Filmmoona suub maaqqii eego hyanggize fa arizera giigode fana qoppizane. Gujjii hyatte Anasmoosa ammanze as maaqqide gisho yikkeppa suuba ammanze ishe fana eza mokkii ekkode gaar fattin aro fana eza faydaame fana ees ohida.

Aafe Qofuntsi

Saritse *1-3*
Galatan woosa *4-7*
Phawuloosa Anasmoosa gisho Filmmoona woossida *8-21*
Xaatsi qofa *22-25*

1 Taanii Phawuloosa, Yesuus Kiristtoosa gisho achcha yezayin nu ishe Ximotiyoosa, nuura oochchize nuunii kadhize Filmmoonas,
2 yinnii fana ne kara shiiqize ammanzuntsis, nu mishta Afibiyasasin nuura wolla yeze wottaddare Arkkiphaasas xaafide kiita.
3 Xoozze nu Adeppan nu Laatstse Yesuus Kiristtoosappa aadho kee-hatitsin sarotitsi yinttis maaqqe.

Filmmoona siiqon ammanon

4-5 Neenii geeshshuntsana kadhizannon Laatstse Yesuusa ammanzanno taanii si7ide gisho Xoozza woossittera nena qoppize wode ubba ta Xooz galatane.
6 Neenii ne ammantto melluntsis shaakkizanna nuus Kiristtoos Yesuusa baggara ye7ize lo77o baz ubba erode fana taanii Xooz woossane.
7 Ammanzunts wozintta ne oochite shemppide gisho ta ishayo, taanii ne siiqite gaama ufayssin mintsitimo denggida.

Phawuloosa Anasmoosas woosside woosa

8 Yinnii gisho, neenii oochchodes beezzebaz oochchode fana nena kiit-todes Kiristtoosa baggara taas mintsii qofa yene.
9 Taanii, cimize Phawuloosa, Kiristtoos Yesuusas hyatten achi keetstsa yezay, siiqora nena woossane.
10 Taanii achi keetstsa yezitera Kiristtoosara taas na7a maaqqide Anas-moosa gisho nena woossane.
11 E zaga nena maaddoos, yezin hyatte nenan tanan turippa maaddode asi.
12-13 Taanii wozinappa kadhize Anasmoosa neego dakkida. Taanii Wonggele gisho acinttii yezin, ne gisho mahi tana maaddode fana ta kale eza ashshodes koyda.
14 Yezin ne qofa gaar oochchodes koydap attin neera zorinttikaayzara wolqqara akkon oochchodes koyoos.

1:2 Qola. 4:17 **1:10** Qola. 4:9

15 Anasmoosa eerats wode neeppa shaakkinttide, oode erode maaqqii
ubba wode neera yezikaayzara attaama.
16 Yikke, hyannippa suuba Anasmoosa aro baayzin aroppa E gaama
aadhane. E taas akko gaar siiqo ishe! Mahi E nees asho baggaran Laatstse
baggara aadhide ishe.
17 Yikke, neenii tana nees lagge gaazebaz maaqqiko tana mokkizannifana
eza mokko.
18 E nena qohide baz woy ees gale yeziko taappa ekko.
19 Yinna acito ta ciggada ga7i taanii, Phawuloosa, ta kushite xaafane.
Neenii taas ne shemppito galidhii bettidaya taanii nena tiirissades
koshshoos.
20 Ta ishayo, Laatstse baggara neeppa maade denggodes koyda. Kirist-
toosa baggara tana mintsitso.
21 Taanii gaydannifa gaama ne oochchodanno erii mahi ne taas kiitintto-
danno ammanii hyanno xaafane.
22 Xoozii yin woosito si7i tana yinttago suub mahoda ga7i qoppize gisho
taas aqize keetsi giigizo.

Wurssutsi saritse

23 Kiristtoos Yesuusa gisho taara achcha yeze Ephafira nena saro saro
gaane.
24 Mahi taara wolla oochchize Marqqoosa, Arsxirokoosa, Deemasan
Luqasa nena saro saro gaane.
25 Laatstse Yesuus Kiristtoosa aadho keehatitsita yinttara maaqqe.

1:23 Qola. 1:7; 4:12 **1:24** Hawa. 12:12, 25; 13:13; 15:37-39; 19:29; 27:2; Qola. 4:10, 14; 2 Ximo. 4:10-11

Ibraawe Asuntsis
Xaafinttide Kiita
Gele

Hyay kiitize xaafinttidanna, damma madha yellin, fa ammantto ashshodes ukkide ammanze asuntsis. Hyay maxaafize xaafize, Yesuus Kiristtoosa wurssutsin turii Xoozze qonccitsi maaqqidanno Ibraawe asuntsis beezane. Yinna ammanze asuntsi fa ammantte minggode fana unttana mintsitsane. E yinne hyaydzdzii aafe qofa waanna mahi beezane.

1. Yesuusa fa ekkide madhite Ades turo kiitinttide medhina Xoozze Na7a. E Xoozze Na7a maaqqide gisho Gal77a Caaqo wode yeze nabuntsappa, kiitanchchuntsappan Museppa kattara.
2. Yesuusa Gal77a Caaqo kahinuntsappa gaama aadhize medhina kahine maaqqidanno Xoozii fa ommite markkidhida.
3. Yesuusa baggara ammanze asi nagarappa, zhashimoppan hyayqoppa attane. Yesuusa kahinunts hyalaqa maaqqidanni gaar, zaga Ibraawunts ammano wogaran hyaars zharshora dasho fana benttize atotitsito hyatte turo mahida.

Xaafize Isra7eele asuntsis taarikera gaama erinttide asunts ammano malla mahi ekkii (Zofa 11) hyay maxaafiza nabbabize asuntsana fa ammantte minggode fana qofizane. Yinnii fana, zofane 12 nabbabizuntsi fa aafto Yesuusalla afa gaddii, fa ammantte minggode fanan akko madhan waayen yellikon, un genccode gaar zorane. Wurssutsite zoren tiirize qaalara fa kiitto kusttane.

Aafe Qofuntsi

Gele qofa: Xoozii Kiristtoosara qonccidanno *1:1-3*
Kiristtoosa kiitanchchuntsappa kattara *1:4—2:18*
Kiristtoosa Museppan Iyyaasuppa kattara *3:1—4:13*
Kiristtoosa kahinetitsita kattara *4:14—7:28*
Kiristtoosa caaqita kattara *8:1—9:22*
Kiristtoosa zharshita kattara *9:23—10:39*
Ammanora yeze *11:1—12:29*
Xoozza ufaysse *13:1-19*
Anjjon xaatsi qofa *13:20-25*

Na7ay kiitanchchuntsappa kattara

1 Zaga Xoozii, nu aduntsis nabunts baggara dumma dumma ogera gaama wode ohida.
2 Yezin hyanna wurssutsi wodite ubbanno eza laatizide mahi alamito E baggara medhdhide fa Na7ay baggara nuus ohida.
3 Na7ay Xoozze bonchcho foo7izen kumutsi Xoozze Xoozzetitsito ekkii, fa wolqqa qaalara hyanna alamito katii aykkida. Asuntsana un nagarappa geeshidannippa suuba Ubbappa kattara Xoozze mizaqi zalara salo bettida.
4 Ees ingginttide suntsita kiitanchchuntsi suntsappa kattara maaqqidanni fana E unttappa kattara.
5 Yikke, Xoozii kiitanchchuntsappa oodego,
«Neenii ta Na7a;
ta hyayno nees ade maaqqida» gaydo?
Woy mahi oodego,
«Taanii ees ade maaqqada;

ezin taas na7a maaqqada» gaydo?
6 Mahi Xoozii fa anggis Na7aya hyanna alamite kiittitera,
«Xoozze kiitanchchuntsi ubba ees goyno»
yagayda.
7 Xoozii kiitanchchuntsi baz ohitera,
«Xoozii fa Kiitanchchuntsana ayyaana,
fa aruntsana tama loxe mahine»
yagayda.
8 Yezin fa Na7ay baz ohitera,
«Xoozzayo, ne ka7itumtta medhinas yene.
Ne ka7itumtto ne xillotitsara aho.
9 Neenii xillotitsi kadhida; iita ixxida.
Xoozii, ne Laatstse, nena ne lagguntsappa aatsii doorida,
ufays zayte* nena tizhida»
yagayda.
10 Xoozii mahi,
«Laatstsayo, tiino neenii sa7a medhdhida;
saluntsi ne kushe oocha.
11 Yentses ubba dhaboda;
yezin ne yessada.
Un ubba afula fana hyal7oda.
12 Ne magaraja fana xaaxoda;
mahi un afula fana cinggoda.
Yezin neenii ubba wode nena;
ne beritan hyal7oos»
yagayda.
13 Yezin Xoozii kiitanchchuntsappa oodego,
«Taanii ne morkkuntsana ne tohita
yedhdhize bessi mahode wontsis,
hyanne taappa mizaqi zalara betto» gaydo?
14 Kiitanchchuntsi ubba atotitsi denggodes yeze asuntsana maaddodes Xoozii kiittide ayyaanuntsana baane?

2

Damma anjjo

1 Yinnii gisho, nuunii si7ide turippa melle bessa ekinttaame gaar yinna si7idanno mintsii naagodes beezane.
2 Yikke, kiitanchchuntsi baggara ohinttide qaaltta turo maaqqiko, eza qohen kiitinttanxi ixxe firdda ki7izebaz maaqqiko,
3 yeezin, nuunii hyannii gaar damma atotitsi koyoos gayko, wayzi attode? Tiino Laatstsii fa ommite yinna atotitsito ohida; mahi eeppa si7iduntsi nuus geeshi markkidhida.
4 Mahi Xoozii mallaran, kille bazara, dumma dumma kille baz fa qoftti gaar inggide Geeshi Ayyaana imotitsara markkatitsito mintsida.

Yesuusa asi maaqqida

5 Xoozii hyanna nuunii ohize tiinoppa ye7ode alamito, kiitanchchuntsis ahizikaaya.

1:5 Maz. 2:7; 2 Sam. 7:14; 1 Zeena 17:13 **1:6** Mahe 32:43 **1:7** Maz. 104:4 **1:8** Maz. 45:6-7

* **1:9** ***Ufays zayte:*** E ka7itize wode asuntsi ufayssara loytsi eza ka7itisizanno beezane. **1:10** Maz. 102:25-27 **1:13** Maz. 110:1

6 Geeshi Maxaafite fettii bessa hyannigaara yagayda:
«Neenii asis qoppodes asi akko?
Woy neenii eza naagodes as na7ay akko?
7 Ne E kiitanchchuntsappa xiqina eeratsida;
E ommite bonchchon nashsho barneexa gaddida.
8 Mahi ubbabazito E tohitippa oomora gaddida»
yagayda. Xoozii ubbabazito ees ahize wode ees aqikaayze bazi akkon baaya. Yezin hyatte ubba bazi ees aqodera nuunii hyaga bi7ikaaya.
9 Yezin nuunii kiitanchchuntsappa xiqina eeride Yesuusa be7ine. Xoozze aadho keehatitsiti baggara Yesuusa as ubbas hyayqqida. E waaye hyayqo hyayqqide gisho bonchchon nashsho barneexa E ommite gaddida.
10 Ubba bazi eesin E baggara medhinttide Xoozii, gaama na7untsana faara bonchchisades un atotitsitis omma, Yesuusa waayto folo mahodes ees beezane.
11 Yesuusan yentsi E geeshide asuntsi ubba fettii ade na7untsana. Yesuusa unttana, «Ta ishuntsana» ga7i xeegodes yeellidhoosanna yinnisi.
12 Yesuusa,
«Taanii ne suntsito ta ishuntsis awaajjoda;
worzha shiiqite nena galatoda»
yagayda.
13 Mahi E, «Taanii ta ammantto eella afa gaddoda» Mahin, «Xoozii taas inggide na7untsara ta hyanne yene» yagaane.
14 Na7untsi ashon suutsi yezuntsana maaqqide gisho Yesuusan un fana asi maaqqida. E yinno oochchidanna, hyayqolla afa wolqqa yeze Xalahiza fa hyayqite dhabsodes.
15 Mahi fa yeze berite ubba hyayqo zhashmora aridhdhii yezuntsana arotitsappa kessodes.
16 Turo Yesuusa yi7idanna Abrahama kochchi maaddodes fattin kiitanchchuntsana maaddodes baaya.
17 As nagara atto ga7inttode fana Xoozze tiino maarize ammaninttide kahinunts hyalaqa maaqqida. Yinnii gisho, E ubbabazite fa ishuntsana aazodes beezane.
18 E fa ommite fatanara waayinttide gisho fattaninttizuntsana maaddodes dandda7ane.

3

Yesuusa Museppa kattara

1 Yinnii gisho, Xoozii xeegide geeshi ishuntso, nu ammanora Laatstso ga7i xeegize hawaaren kahinunts hyalaqa Yesuusa bo7ote.
2 Muse Xoozze Keetstsa ubba ammaninttidanni fana Yesuusan fana dooride Xoozzes ammaninttidaya.
3 Keetstsi keexizay keetsitifa aadhii bonchchinttizanni fana Yesuusa Museppa aadhize bonchcho ekkodes beezane.
4 Feta feta keetsiza keexide asi yene, yezin ubbanno giigizide Xoozii.
5 Muse Xoozze Keetstsa ubbanne ammaninttide aro maaqqii, Xoozii tiinoppa gawudebazis markka maaqqida.
6 Yezin Kiristtoosa Xoozze Keetsite na7a fana ammaninttidaya. Nuunii ekkoda ga7i naagize ufaysito mintsii naagiko Xoozze keetstsi maaqqane.

Xoozze asis yeze shemppo

2:6 Maz. 8:4-6 **2:12** Maz. 22:22 **2:13** Isa. 8:17-18 **2:16** Isa. 41:8-9

7 Yinnii gisho, Geeshi Ayyaana gaazanni fana,
«Hyayno yin Xoozii gaazanno si7ize wode
8 akko baayze sa7a fattanize qamma,
yin aduntsi gene hyanttidanni fana,
yin wozintto mintsippete.
9 Yin aduntsi tana fattanida;
oyttam bere ta oochito bi7ida.
10 Yinnii gisho, ta yentsi yeletuntsana kacci,
‹Un ubba wode fa wozintte balane;
ta ogito erikaaya› yagayda.
11 Yinnii gisho, taanii zhilora caaqqii,
‹Ta shemppo besito mulon geloos› yagayda»
yagaane.
12 Ta ishuntso, yinttappa ooden, de7o Xoozzeppa yinttana shaakkize iitan ammanoose wozina yezaame gaar naaginttote.
13 Yinttappa ooden nagara balitsin, fa wozintto mintsaame gaar «Hyayno» ga7intti xeeginttodera qammite qammite fete fetera zorinttote.
14 Nu tiino ammantto nuunii wurssutsi yellodes mintsii naagiko, Kirist-toosara wolla shaakkinttizuntsana.
15 Geeshi Maxaafite,
«Hyayno Xoozii gaazanno yin si7ize wode
ye wode un cubbora hyanidanni fana,
yin wozintto mintsippete»
yagayda.
16 Xoozii gaazebaz si7i cubbudhiduntsi oode? Muse Gibxxeppa kaalitsi kesside ubbuntsana.
17 Xoozii oyttam bere oona kaccido? Nagara oochchiduntsanan un ahita akko baayze sa7a wodhdhii attide asuntsana baane?
18 Mahi Xoozii, «Ta shemppo besito geloos» yaga7i caaqqidanna, ees kiitinttanxide asuntsana baane?
19 Yikke, un yinna shemppo besito gelanxidanna ammanikaayze gisho maaqqidanno nu be7ine.

4

1 Yikke, Xoozii nuna fa shemppo besito geltsoda gayde qaaltta hyaga tiino yeze gisho yinttappa ooden yinna shemppo besito gelanxi attaame fana naaginttoda.
2 Unttis misiraachcho qaala sabbakinttidannifana, nuusin sabbakinttida. Yezin un si7ide qaaltto ammanii ekkikaayze gisho unttana maaddikaaya.
3 Maaqqikon, alame medhinttidannippa aykkii Xoozze oochita folinttida maaqqikon, Xoozii,
«Taanii ta zhilora caaqqi,
ta shemppo besito mulon geloos»
gaydannigaara, nuunii ammaniduntsi E shemppo besito geloda.
4 Laappuntso qammabaz fettii besite, «Xoozii laappuntso qammite fa oocha ubbannippa shemppida» yagayda.
5 Mahin yinna besite, «Un ta shemppo besite mulon geloos» yagayda.
6 Tiino misiraachcho qaala si7i kiitinttanxi shemppo besito gelikaaya. Yeykon, hyatte yinna shemppo besito gelode fettii fettii asuntsi yene.

3:11 Maz. 95:7-11 **3:15** Maz. 95:7-8 **3:16** Faydo 14:1-35 **4:3** Maz. 95:11 **4:4** Medho 2:2 **4:5** Maz. 95:11

7 Yinnii gisho, Xoozii, «Hyayno» ga7i xeegittera fettii qamma nuus qaxaro
inggi ersida. Gaama wodeppa suuba Xoozii Dawute baggara,
«Xoozii gaazebaz hyayno yin si7ize wode
yin wozintto mintsippete»
yaga7i ohida.
8 Iyyaasu unttis shemppo inggidebaz maaqqizeko, Xoozii melle qammabaz
suubappa ohoos yeshsha.
9 Yikke, Xooz asis Sambbata shemppo hyaga naaginttii yene.
10 Xoozze shemppo besito gelize ooden, Xoozii fa oochchitippa shemppi-
dannifana ezin fa oochchitippa shemppoda.
11 Yinnii gisho, ooden yentsi asunts kiitinttanxi ixxidanno kaallii, gol7aame
fana Xoozze shemppo besito gelodes minggoda.
12 Xoozze qaala de7on oochchizaya. Lam77i zalara leefinttide
mashshappa aadhii oco. E shemppo, ayyaana, shazhan kolizen yellodes
gelii caddane. Mahi as wozintte yeze aachinttide qofan amuto shaakkii
firddane.
13 Xoozze tiino aachinttide akko medhetitsin baaya. E aafti tiino ubba
bazi qonccen kallo yene. Nuunii mahe inggodes beeze E tiino.

Damma kahinunts hyalaqa Yesuusa

14 Yikke, salo kezide damma kahinunts hyalaqize, Xoozze na7ay Yesuusa,
nuus yeze gisho nu ammantto mintsii naagoda.
15 Nu kahinunts hyalaqize nu labbize wode nuus yiqsinttodes
dandda7izaya. E nagara oochchikaaya, yezin nu fana ubba baza
fattaninttida.
16 Yikke, maarotitsi ekkodesin maade koshshize wode aadho keehatitsi
denggodes aadho keehatitsita yeze bessa Xoozze ka7itumo araatago
zhashimo baytsi shiiqoda.

5

1 Fettii fettii kahinunts hyalaqa asunts giddappa doorintti, Xoozara
yeltsize baza as gisho imon nagara zharsho zharshodes shuumunttane.
2 E fa ommite labbitsi maaqqide gisho eroosuntsisin balinttiduntsis
yiqsinttodes dandda7ane.
3 E fa nagara gishon as ubba nagara gisho zharsho zharshodes beezanna
yinnisi.
4 Ooden hyanna bonchchito faas ekkodes dandda7oos, yezin Aarona
kahinunts hyalaqa maaqqades xeeginttidanni fana Xoozara xeeginttodes
beezane.
5 Yinnii fana, Kiristtoosa kahinunts hyalaqa maaqqize bonchchito faas
ekkikaaya. Yezin Xoozii eza,
«Neenii ta Na7a.
Hyayno ta nees Ade maaqqida»
yagayda.
6 Mahi melle bessa,
«Malkkexaadiqe kahine shuuma maaqqidanni gaara,
neenii medhinas kahine maaqqada»
yagayda.

4:7 Maz. 95:7-8 **4:8** Mahe 31:7; Iya. 22:4 **4:10** Medho 2:2 **5:3** Leewe 9:7 **5:4** Keze 28:1
5:5 Maz. 2:7 **5:6** Maz. 110:4

7 Yesuusa asi maaqqii hyanna alamite yeze wode fana hyayqoppa
ashshodes dandda7ize Xoozza gaama yeeforan afutstsara woossida. E,
Xooz bonchchii kiitinttide gisho Xoozii E woosito si7ida.
8 Yesuusa Xoozze Na7a maaqqikon ekkide madhite kiitintte tamaarida.
9 Yinnen, Yesuusa fa oochito folidannippa suuba faas kiitinttize ubba
medhina atotitsi demmade fana oge maaqqida.
10 Yinnan Xoozii Malkkexaadiqe shuuma fana kahinunts hyalaqa mahi
eza shuumida.

Ammanora labbaame fana ingginttide naagize

11 Hyanna nu ohitilla afa gujjii ohodebaz gaama bazi yene, yezin yin
qoftta eeratsi maaqqide gisho yinttis ohi geltsodes waayitsane.
12 Yin hyannii wode asttamaare maaqqades beezane, yezin Xoozze qaala
tiino timirtte yinttana mahi tamaarssize melle asi koshshane. Yin mintsii
katstsa maades dandda7oose gisho maatsi koshshane.
13 Maatsi shichinttize ooden zhooga na7a maaqqide gisho lo77on iita
shaakkii eroos.
14 Yezin mintsii katstsa koshshize lo77on iita shaakkize era yeze wozi-
naama asis.

6

1 Yikke, Kiristtoosa baz tamaarssize tiino timirttito ashshii Kiristtoosa
gidda wozinaamunts timirttego yedhdhote. Hyayqo kaalitsize oochappa
maaqqize bazin Xooz ammanebaz tiino timirttego suuba maaqqoos.
2 Yinnii fana, xinqqate baz,* kushe gaddebaz, hyayqoppa denddo bazin
medhina firddabaz mahi tamaaroos.
3 Xoozii gayko nu yinno oochchoda.
4 Fettii tohe foo7o foo7iduntsana, salo imo ekkiduntsana, Geeshi
Ayyaanappa gishinttiduntsana,
5 lo77o Xoozze qaalan tiinoppa ye7ode alamtti wolqqa bi7iduntsana,
6 suubappa kaddiduntsana nagarappa lam7intsa mahodes
dandda7inttoos. Akkos gayko, un fa dhabes Xoozze Na7a mahi suxxize
gaar masqalalla afa eza suxxanen as tiino kawushshane.
7 Ubba wode Eella afa bukkize ira uzhii, wootize atstsa maaddize katstsa
inggize sa7ita Xoozara anjjinttidanno.
8 Yezin anggatsin kinchchikelo dolize sa7ita akko bazin maaddoos; iis
baadditsi ukkida; wurssutsite michinttoda.
9 Nu siiqo ishuntso, nuunii hyannii gaar ohize baz maaqqikon, yinttana
atotitsago kaalitsize lo77o baz yinttis yezanno erane.
10 Xoozii luule firddizaya. Xoozii, yin oochchide oochchiton zaga
maaqqin hyatte ammanzuntsana maaddii, ees yeze siiqito beezidanno
botoos.
11 Yin ubba ufayssara naagizanno denggode wontsis hyanna mintsi-
tumtto folo yellodes beezode gaar nu amudhdhane.
12 Yin ammanoran dandda7ara naagize ufayssito laattize asi maaqqade
gaar fattin azal7a maaqqade gaar koyoos.

Xoozii inggide ufaysita so7izoos

5:7 Maato. 26:36-46; Mar. 14:32-42; Luqa. 22:39-46 **5:12** 1 Qoro. 3:2 * **6:2** ***Xinqqate baz:*** Hyanna besite xinqqate baz ga7inttidanna dumma dumma geeshe wogabaz ohodes. **6:8** Medho 3:17-18

13 Xoozii Abrahamas inggoda ga7i caaqqide wode faappa aadhize melle damma baayze gisho fa ommite caaqqida.
14 Eego, «Taanii nena anjjoda; ne zartto gantsoda» yagayda.
15 Abrahama dandda7ara naagii Xoozii inggoda gayde ufaysito ekkida.
16 Asi caaqqitera faappa dammize asara caaqqane; yinna caaqita ga7inttidebaz mintsii, lalle ubba hyaasane.
17 Yinnii gisho, Xoozii fa laaminttoose qofa ufays qaala laattizuntsis qonccissades koyde gisho caaqora mintsida.
18 Xoozii worddidhdhoos. E ufays qaalttan caaqita, lam77untsin laaminttoos. Hyanna lam77i bazite nu tiino yeze ufayssito aykkodes dandda7ode fana kate denggodes eego aachinttide nuunii, damma mintsitimo denggoda.
19 Hyanna ufayssita nu shemppitis, markkabe en7inttaame fana mintsii aykkize meqo fana. Yinna ufaysita magaraajjafa suuba zalara yeze geeshi bessa gelida.
20 Yesuusa Malkkexaadiqe shuumatitsiti fana medhinas kahinunts hyalaqa maaqqii, nu gisho nuuppa tiinii yinna bessito gelida.

7

Kahinze Malkkexaadiqe

1 Malkkexaadiqe, Saaleme Kaati, Ubbappa kattara Xoozze kahine. Ye Malkkexaadiqe Abrahama kaatuntsana olii gamii maaqqadera eera yellintti eza anjjida.
2 Abrahama fa di7idebaz ubbappa ees asraata kessii inggida. Malkkexaadiqe suntsita tiino «Xillotits kaati», lam7intsa, «Saaleme kaati» bilitsita, «Sarotits kaati» ga7e.
3 Malkkexaadiqes indda woy ade woy kochchi faydo baaya. E yeletitsitis denddo woy E yesttis folo baaya, yezin Xoozze Na7a aazize maaqqii medhinas kahine maaqqane.
4 Malkkexaadiqe akko gaar damma yezako bo7ote. Nu adunts mayze, Abrahama, fa di7idebazappa ees asraata inggida.
5 Kahine maaqqide Leewe kochchi Isra7eele asappa, yentsesin Abrahama kochchi maaqqide fa ishuntsappa asraata ekkode gaar higgita kiittane.
6 Malkkexaadiqe Leewe kochchi maaqqanxikon Abrahameppa asraata ekkida; ufays qaala yeze Abrahama anjjida.
7 Geezay anggiseppa anjjinttizanna lallizoos.
8 Fettii baggara, asraata ekkizuntsi hyayqize asuntsana, yezin melle baggara asraata ekkizuntsi de7o yene yaga7i ohinttida.
9 Yikke, asraata ekkize Leewe, Abrahama baggara asraata inggida gawudes dandda7inttane.
10 Akkos gayko, Malkkexaadiqe Abrahamera yelinttize wode Leewe yelinttikaayzebaz maaqqikon, fa mayze Abrahama bunqite yene.
11 Isra7eele asuntsis higge Leewe kahinetitsi baggara ingginttida. Hyanna Leewe kahinetitsita folo maaqqide baz yezako Aaronanni fana maaqqikaayzin, Malkkexaadiqe fana melle kahine shuumodes akkos koshshido?
12 Yikke, kahinuntsi laaminttize wode higgitan mahi laaminttodes beezane.

6:14 Medho 22:16-17 **6:19** Leewe 16:2 **6:20** Maz. 110:4 **7:1** Medho 14:17-20 **7:5** Faydo 18:21

13 Hyay nu E baz ohize atstse melle kochchi; E kochchitippa ooden
zharsho bessa kahinetitsa oochchikaaya.
14 Nu Laatstse Yihuda kochchappa yi7idanna erinttizanno. Maaqqo
yezin, Muse kahinuntsibaz ohitera Yihuda kochchi baz akkon ohikaaya.
15 Malkkexaadiqe fana melle kahinunts yi7idebaz maaqqizako hyanna
nu ohizanna aadhii qonccoda.
16 E kahine maaqqidanna dhaboose de7o wolqqite fattin E mayze
higgiten wogite baaya.
17 Geeshi Maxaafize,
«Malkkexaadiqe kahinetitsi fana,
neenii medhinas kahinunts»
yaga7i markkidhane.
18 Tiino higgita labbide bazin maaddoose baz maaqqide gisho shaarinttida.
19 Muse higge akkoran folo oochchodes dandda7ikaaya. Yezin nuunii E
baggara Xoozago shiiqize ubbappa aadhize ufays qaala nuus ingginttida.
20 Kiristtoosa kahine maaqqize wode Xoozii caaqqida, yezin melluntsi
kahinunts maaqqize wode yinnii fana caaqo baaya.
21 Yezin Yesuusa caaqora kahine maaqqida. Xoozi ga7i caaqqida;
«Laatstsii caaqqida; E fa qoftto laammoos;
‹Neenii medhina kahine› »
yagayda.
22 Hyanna caaqitii baggara Yesuusa nuus ubbappa aadhize qaala caaqitis
waase maaqqida.
23 Kahinetitsi medhinas oochaame fana hyayqo unttana kayde gisho tiino
kahinuntsi faydita gaama.
24 Yezin Yesuusa medhinas yeze gisho E kahinetitsito melle laattoos.
25 Yinnii gisho, E ubba wode un gisho woossodes medhina yeze gisho
Xoozago E baggara ye7izuntsana folo ashshodes dandda7ane.
26 Yikke, nuus koshshize baz inggize, geeshi, boren tuna baayzuntsi,
nagaranchchuntsappa shaakkinttidayin saloppa aadhii dhoqqa yeze kahi-
nunts hyalaqa nuus koshshane.
27 E hyankko kahinunts hyalaquntsi gaar tiino fa nagartti gisho kaallii as
nagartti gisho qammite qammite zharsho zharshodes koshshoos. E fana
zharshide wode lam7intsoosse ogera fettii tohe fana zharshida.
28 Muse higgita labbitsi asi kahinunts hyalaqa mahi shuumane. Yezin
higgefa suuba yi7ide caaqo qaaltta medhina folo maaqqide Xoozze Na7aya
shuumida.

8

Yesuusa nu kahinunts hyalaqa

1 Nuunii ohize damma bazita hyanno. Salo Ubbappa kattara Xoozze
araatappa mizaqi zalar bettide hyay fana yeze kahinunts hyalaqa nuus
yene.
2 E asara maaqqikaayzin Laatstsara eqqide turii dunkkaantte Xoozze
Keetstsa oochchane.
3 Kahinunts hyalaqa ubbanna imon zharsho zharshodes shuumunttane.
Yinnii gisho mahi, ye kahinze zharshodes fettibazi yessades koshshane.
4 Higge kiittizannifana zharshize kahinuntsi yeze gisho Kiristtoosa sa7a
yeze baz maaqqizako kahine maaqqoos.

7:17 Maz. 110:4 **7:21** Maz. 110:4 **7:27** Leewe 9:7 **8:1** Maz. 110:1

5 Un kahinetitsa oochchize dunkkaantta salo yezes aazizen dasho. Muse
dunkkaane essize wode Xoozii eego, «Taanii nena derella afa beezide aazize
kaallii oochcho» yagayda.
6 Yezin Yesuusa igintsize gidda maaqqide caaqo, tiino caaqoppa aad-
hizannifana E ekkide oochita unttisitippa aadhane. Yinna eqqidanna
aadhize caaqo qaalara.
7 Tiino caaqite bala baayze baz maaqqizako lam7intsa caaqo koshshoos.
8 Yezin Laatstsii unttana borii, hyannigaara yagayda:
«Taanii Isra7eele asuntsaran Yihuda asuntsara
kille caaqo caaqqize wode ye7oda.
9 Yinna caaqita ta un aduntsana Gibxxe sa7appa kushito aykkii,
gochchi kesside wode unttara caaqqide caaqitii gaar baaya.
Un ta caaqite ammaninttikaayze gisho
taanii unttana olii ashshida yagayda Laatstsii.
10 Yezin yikkeppa suuba Isra7eele asuntsara
ta caaqqode caaqita hyanno yagayda Laatstsii.
Taanii ta higgito un guugite gaddoda;
un wozintte xaafoda.
Taanii un Xoozii maaqqada;
unttin ta asi maaqqada.
11 Unttappa ooden fa dootsiza woy fa isha,
‹Laatstsi ero› yaga7i tamaarssoos.
Un eeratsappa damma yellodes
ubbuntsi tana eroda.
12 Taanii un qohidanno atto gawuda;
un nagartto mahi qoppoos» yagayda.
13 Xoozii hyay caaqiza «Kille» ga7i xeegittera tiinosaya gal7izida. Yikke,
gal7izen cinggide dhabize wode yellida.

9

Salo goynon sa7a goyno

1 Tiino caaqitis Xooz goynize wogan sa7a Xoozze Keetstsi yene.
2 Dunkkaane eqqida. Ize xomppe gaddize bessi, xarphezan Laatstse tiino
gaddize boora yene; yinna besita Geeshi Bessi ga7inttane.
3 Lam7intsa magaraajjafa suuba zalara yeze besita Ubbappa Geeshi Bessi
ga7inttane.
4 I gidda ixaane cugize worqqa saaxinen worqqara goozinttide caaqo
Taabote yene. Ye caaqo Taabotize gidda manna yeze worqqa xaaro, aacide
Aarona gufen Muse higge xaafinttide lam77i lochche shuchchuntsi yene.
5 Ye Taabotizeppa katta zalara maarotits goozitsi fa qefite aachize
bonchcho kiruubele yene. Yezin hyatte hyanna ubbanno qonccizi ohodes
dandda7oos.
6 Hyanna ubbanna hyannigaara giigidannippa suuba, kahinuntsi ubba
wode fa oochito oochchodes dunkkaanttis tiino kifilite gelane.
7 Yezin kahinunts hyalaqa xalaala dunkkaanttis lam7intsa kifilite
bereppa fettii tohe gelane. E yeyga gelittera fa nagartti gishon asuntsi
erikaayzara oochchide nagartti gisho suutsi zharsho ekkikaayzara geloos.

8:5 Faydo 18:21 **8:8** Er. 31:31-34 **9:2** Keze 26:1-30; 25:31-40 **9:3** Keze 26:31-33 **9:4** Keze 30:1-6; 25:10-16; 16:33; Faydo 17:8-10; Keze 25:16; Mahe 10:3-5 **9:5** Keze 25:18-22 **9:6** Faydo 18:2-6 **9:7** Leewe 16:2-34

8 Tiino dunkkaane eqqii yezin, Ubbappa Geeshi Bessi kanggize ogita
hyaga bugunttikaayzanno Geeshi Ayyaana yinne beezane.
9 Yinna hyanna woditis aazize; Xoozzes ingginttize imottan zharshita
goynize atstse wozintto geeshodes dandda7oosanno hyanna beezane.
10 Yentses muntta baz, ushshibaz dumma dumma meechchi wogito
ohizuntsana. Un kille woga ye7ode wontsis oochinttize bale woga.
11 Yezin Kiristtoosa hyatte nu denggide lo77o bazis kahinunts hyalaqa
maaqqii yi7ida. E gelide dunkkaantta damman folo. Yinna dunkkaantta as
kushera oochinttikaaya mahi hyanna alamitibaz baaya.
12 Kiristtoosa Ubbappa Geeshi Bessi gelize wode deeshi suutsin duro
suutsi ekkii gelikaaya. Yezin medhina atotitsi inggodes fa suutsito ekkii
lam7intsoose ogera fettii tohe gelida.
13 Deeshi suutsin kormma suutsi, michinttide okka budo, tunide
asuntsalla afa wuxurkkin unttana geeshizebaz maaqqiko,
14 medhina Geeshi Ayyaana baggara bore baayzin zharsho oochchii,
Xoozis fana inggide Kiristtoosa suutsita, de7o Xooz goynode fana hyayqo
kaalitsize oochappa nu wozintto wayzi aatsii geeshosa?
15 Yinnii gisho, xeeginttiduntsi Xoozii inggide medhina laata ekkode
gaar Kiristtoosa kille caaqos gidda maaqqii igintsizaya maaqqida. Yinna
hyanidanna asuntsi tiino caaqoppa oomora yeze wode oochchide na-
garappa unttana ashshodes E hyayqqida.
16 Yikke, keeke yeziko, ye keekide atstse hyayqita erinttodes koshshane.
17 Keekide atstse hyayqqiko E keekita minggane. Keekide atstse
hyayqqanxi attiko E keekita oochchoos.
18 Melle atto yezin, tiino caaqitan suutsi baayzin miinggikaaya.
19 Muse higge kiita ubba asis ohidannippa suuba duro suutsin deeshi
suutsi hyaatsara worqqii, zoqo duro isintsen hisophe tashe ekkii, maxaafize
galliton asunts gallito wuxurkkane.
20 Muse asuntsago, «Yin naagode gaar Xoozii kiittide suuts caaqita
hyanno» yagayda.
21 Yinnii gaara, dunkkaanize galliton oochchize miishe ubbanni gallito
suutsi wuxurkkane.
22 Turon higgita gaazanni fana eeratsibaz fattin ubba bazi suutsara
geezhane. Suutsi lanttikaayzin maarotitsi baaya.

Yesuusa folo zharshintte

23 Salo bazis aazize maaqqiduntsi ubba hyaars zharshora geeshshades
koshshane. Yezin salo bazita fa ommite yinnippa aadhize zharshora
geeshshades koshshane.
24 Kiristtoosa turii Xoozze Keetstsis aazize maaqqide, as kushera oochint-
tide Ubbappa Geeshi Bessa gelikaaya. Yezin E hyatte nu gisho Xoozze tiino
benttodes salo gelida.
25 Kahinunts hyalaqize berite berite fa suutsi maaqqikaayzanno ekkii,
Ubbappa Geeshi Bessa gelane. Yezin Kiristtoosa gaama tohe fana
zharshodes salo gelikaaya.
26 Yinnii gaara hyanide baz maaqqizako, Kiristtoosa alame medhinttidan-
nippa aykkii gaama tohe waayinttodes koshshane yeshsha. Yezin hyatte
wode wurssutsite nagara hyaasodes fana zharshi lam7intsoosse ogera fettii
tohe benttida.
27 Asi ubba fettii tohe hyayqqodes yinnippa suuba firddinttodes beezane.

9:13 Leewe 16:15-16; Faydo 19:9, 17-19 **9:19** Keze 24:6-8 **9:21** Leewe 8:15 **9:22** Leewe 17:11

28 Yinnii fana, Kiristtoosa gaama asunts nagara hyaasodes fettii tohe
zharshinttida. Yezin E nagara tookkodes maaqqikaayzin fana naag-
izuntsana ashshodes lam7intsa benttoda.

10

1 Muse higge yo7odes yeze lo77o bazis dasho fattin fa ommite waanna
baaya. Yinnii gisho, berite berite face baayzin zharshinttize zharshita
goynodes shiiqize asuntsana folo mahodes dandda7oos.
2 Higge unttana folo mahodes dandda7idebaz maaqqizako un zharsho
zharshizanno ashshoda yeshsha. Mahi goynodes shiiqize asuntsi fa
nagarttippa geeshshada; un wozinttan unttana bala ga7i mootoos.
3 Yezin yinna zharshuntsi berite berite nagara qofizane.
4 Akkos gayko kormma suutsin deeshi suutsi nagara dhabisodes
dandda7oos.
5 Yinnii gisho, Kiristtoosa hyanna alamite yi7ide wode hyannigaara
yagayda:
«Neenii zharshon imo koykaaya;
yezin taas asho giigizida.
6 Neenii eexize zharshon
nagara zharshite ufayttikaaya.
7 Ye wode ‹Ta gisho maxaafite xaafinttidannigaara,
Laatstso, taanii ne qoftto oochchodes yi7ida› gayda» yagaane.
8 Zharshita zharshinttode gaar higge kiittizebaz maaqqizako, Kiristtoosa
tiino, «Neenii zharshon imo, eexize zharshon nagara zharsho koykaaya;
unttara ufayttikaaya» yagayda.
9 Kaallin E, «Laatstso, hyaychche taanii ne qoftto oochchodes yi7ida»
yagayda. Yinnii gisho, Kiristtoosa lam7intsa essodes tiinosaya shaarida.
10 Yesuus Kiristtoosa Xoozze qofa oochchii, lam7intsoose ogera fettii tohe
fa ashito zharshide gisho nuunii geezhida.
11 Kahinunts ubba, nagara hyaasodes dandda7oos yinna zharshito qam-
mite qammite zharshitera eqqii fa oochito oochchane.
12 Yezin Kiristtoosa ubba wodes maaqqize fettii nagara zharsho zharshi,
Xoozappa mizaqi zalara bettida.
13 Ye wodeppa aykkii E morkkuntsi E tohita yedhdhize bessi mahode
wontsis naagane.
14 E lam7intsoose ogera fettii tohe fana zharshide zharshite
geeshshuntsana medhinas folo oochchida.
15 Mahi Geeshi Ayyaana nuus hyanno markkidhane. Tiino hyannigaara
yagayda:
16 «Yinna qammitippa suuba,
taanii unttara caaqqize caaqita hyanno:
Laatstsii ta higgito un wozintte gaddoda;
un guugite xaafoda»
yagayda.
17 Kaallii,
«Taanii un nagartton
un iita oochito mahi qoppoos»
yagayda.

9:28 Isa. 53:12 **10:5** Maz. 40:6-8 **10:11** Keze 29:38 **10:12** Maz. 110:1 **10:16** Er. 31:33
10:17 Er. 31:34

18 Yikke, nagara atto ga7inttidannippa suuba nagaras zharshinttize zharsho koshshoos.

Ane Xoozago shiiqoda

19 Yikke, ta ishuntso, nuunii Yesuusa suutsiti baggara Ubbappa Geeshi Bessi gelodes nuus ammantsize yene.

20 Nu gelodanna Kiristtoosa fa magaraajjito, yinnan fa ashtii baggara nuus bugide killen de7o maaqqide oge.

21 Nuus Xoozze Keetstsa kattara shuumunttide damma kahinunts hyalaqa yene.

22 Yinnii gisho Nuunii iita qofappa geeshshades nu wozintto wuxurkkintti, nu gallito xillo hyaatsara meeccii, luule wozinaran folo ammanora Xoozago shiiqoda.

23 Nuus ufays qaala inggide Xoozze ammaninttidaya maaqqide gisho nu markkidhize ufaysito mizaqi workkita gaykaayzara mintsii aykkoda.

24 Fetay feta siiqosin lo77o oochas wayzi dentsitsod yezako ane qoppoda.

25 Fete fete limdde mahi shiiqizanno ashshidanni fana nuunii wolla shiiqizanno ashshoos. Yezin Laatstse qammita ukkidanno yin be7ize gisho yinno zagannippa aatsii oochchote.

26 Nuunii turii eratitsi ekkidannippa suuba eriite nagara oochchoos, yikkeppa nu nagara gisho zharshinttode zharsho baaya.

27 Yezin yikke attidanna zhashize firddan Xoozze morkkuntsana michchodes giigide damma tama.

28 Muse higgito kiitinttanxide ooden lam77i woy hyaydzdzii asi eella afa markkidhiko yiqsimo baytsi hyayqqane.

29 Yeezin, Xoozze Na7aya toochiday, fana geeshide Xoozze caaqo suutsito tunizide, mahi aadho keehatitsi Ayyaana cazhiday, akko gaar iita firdda ekkodes beezizako ane qoppote.

30 Yikke, «Kushe mahe ta baz, ta kushe mahoda» gaydanno nu erane. Mahin, «Laatstsii fa asuntsana firddoda» yagayda.

31 De7o Xoozze kushite gol7e gaama zhashane.

32 Yinttis Xoozze foo7o foo7idannippa suuba yin gaama waayera, damma olara genccide zaga wodito qoppote.

33 Fettii fettii tohe yin as tiino cazhinttida; bay7inttida; fettii fettii tohe yinnii fana waaye yellide asuntsara wolla waayinttida.

34 Achcha yeze asuntsisin yiqsinttida. Yinttis lo77on dhaboose qolo salo yezanno yin eride gisho yin qoltta bonqinttize wode ufayssara dandda7ida.

35 Yinnii gisho, damma anjjo yeze yin ammaninttidaya olippete.

36 Xoozze qofa folii, E yinttis inggoda gayde ufayssito ekkode wontsis genccodes koshshane.

37 Yikke, Geeshi Maxaafite,

«E, ye7oda gayday eeratsi wodeppa suuba ye7oda; gam7oos.

38 Yezin xillize, ammanora yessada;

ooden suub maaqqiko tana ufayssoos»

yagayda.

39 Nuunii ammanii attize asunts bagga fattin suuba maaqqii dhabize asunts bagga baaya.

10:22 Leewe 8:30; Hiz. 36:25 **10:27** Isa. 26:11 **10:28** Mahe 17:6; 19:15 **10:30** Mahe 32:35, 36 **10:37** Ibr. 2:3-4

11

Ammano

1 Ammano gaazanna, denggoda ga7i ufayssara ammaninttii naagize bazin nu bi7ikaayze baz bi7ide fana mahi ekkizebaz.

2 Zaga aduntsi ammanora Xoozappa markkatitsi ekkida.

3 Alame Xoozze qaalara medhinttidanno nu ammanora erane. Mahi benttize baz benttoosse bazappa medhinttida.

4 Aabeela Qaa7elaseppa aadhize zharsho Xoozis zharshidanna ammanora. Xoozii Aabeela imot ufaytti ekkide wode E xillo maaqqidanno markkidhida. Aabeela melle atto yezin, hyayqqin E ammantta hyayno yellodes ohinttane.

5 Heenoka hyayqqikaayzara salo ekinttidanna ammanora. Xoozii eza ekkide gisho ooden eza be7ades dandda7ikaaya. Heenoka salo ekinttodannippa tiino E Xoozze ufaysside asi maaqqizanna ohinttida.

6 Ammano baayzin ooden Xooz ufayssodes dandda7oos. Xoozago ye7ize ooden Xoozii yezannon fana koyezuntsis anjjo inggizanno ammanodes koshshane.

7 Nohe hyaga benttoosse bazis Xoozii ees ohide wode Xoozis zhashtii, fanan fa kara asuntsana ashshodes ammanora markkabe keexxida. Yeyzi fa ammanttira alamito firddi, ammanora benttize xillotitsi Xoozappa ekkida.

8 Abrahama laata mahi ekkode sa7a qitode gaar Xoozii eza xeegide wode melle atto yezin, E aba qitizako eranxikon kiitinttidanna ammanora.

9 Abrahama Xoozii ees inggoda gayde sa7ite bete asi fana yezidanna ammanora. Xoozii ye inggoda gaydanno eera wolla laattodes yeze Yisaaqaran Yayqoobara dumma dumma dunkkaane gidda yezida.

10 E, Xoozii qoppii keexxide xaala baasa yeze katama naagane.

11 Saara fa ommite cinggidanno maaqqikon ufayssi inggide Xoozze ammaninttidaya maaqqidanno eride gisho wodaxodes wolqqa dengidanna ammanora.

12 Yinnii gisho, hyayqqide asi aazize fettii dhiiratseppa salo xoolintto gaaran abba gaxa yeze faydo baayze shafe fana kochchi yelinttida.

13 Yentsi asuntsi ubba faas ga7inttide ufays qaala ekkikaayzara ammanora hyayqqida. Yezin hyaakora yinno bi7i, denggide fana mahi, ufayssara ekkida. Mahi un sa7alla zaqqon bete asi maaqqizanno erida.

14 Yinnii fana gaaze asuntsi fa sa7ito naagizanno qoncce beezane.

15 Un ashshii kezide sa7ito suuba qoppidebaz maaqqizako suuba maaqqades dandda7ane.

16 Yezin hyatte aadhize salo gade amudhdhane. Yinnii gisho, Xoozii unttis katama giigizide gisho «Un Xooz» ga7intti xeeginttodes yeellidhoos.

17 Abrahama fattaninttide wode Yisaaqa zharshidanna ammanora. Yinna ufays qaaltto ekkide Abrahama fa fettii na7a zharshodes giigida.

18 Xoozii Abrahamago, «Ne zartta Yisaaqa baggara xeeginttoda» yaga7i ohida.

19 Xoozii hyayqoppa dentsodes dandda7izanno Abrahama ammanide gisho Yisaaqa hyayqoppa faxii denddide fana mahi ekkida.

11:3 Medho 1:1; Maz. 33:6, 9; Waha. 1:3 **11:4** Medho 4:3-10 **11:5** Medho 5:21-24 **11:7** Medho 6:13-22 **11:8** Medho 12:1-5 **11:9** Medho 35:27 **11:11** Medho 18:11-14; 21:2 **11:12** Medho 15:5; 22:17; 32:12 **11:13** Medho 23:4; 1 Zeena 29:15; Maz. 39:12 **11:17** Medho 22:1-14 **11:18** Medho 21:12

20 Yisaaqa wodeppa hyanodebaz erii Yayqooban Eesawo anjjidanna ammanora.
21 Yayqooba hyayqqodes yiiter, feta feta Yoosefa na7untsana anjjidannan guufella katii goynidanna ammanora.
22 Yoosefa hyayqqodes ukkide wode Isra7eele asuntsi Gibxxeppa kezodanno ohidanna fa meqatsito yiissadebaz unttana kiittidanna ammanora.
23 Muse yelinttidannippa suuba E inttan E aday bishshita lo77o na7a maaqqidanno bi7i hyaydzdzii agina aachchidanna ammanora; un kaat awaajjes zhashtikaaya.
24 Muse diccidannippa suuba Gibxxe kaat urtti na7a ga7inttodanno ixxidanna ammanora.
25 Muse nagarara eerats wodes ufayttodannippa, Xoozze asara madha ekkodanno doorida.
26 E tiinoppa denggode anjjito phircci yiizii bi7ide gisho Gibxxe qoloppa aatsii Kiristtoosa gisho borinttodanno gaama aadhize duretitsi maaqqidanno erida.
27 Muse Kaat kachchi zhashtikaayzara, Gibxxeppa kezidanna ammanora. Benttoosse Xoozza bi7ide asfana yii7i fa qoftte genccida.
28 Hyayqo ki7ize kiitanchchuntsi Isra7eele asunts angis na7untsana wodhaame gaar Muse Faasikan suutsi wuxurike woga oochchidanna ammanora.
29 Isra7eele asuntsi mela sa7ara yedhdhize fana yedhdhii, Zoqo Abba fiinggidanna ammanora. Yezin Gibxxe asuntsi gelodes fattanii be7adera haatsita unttana qoodhdhida.
30 Isra7eele asuntsi Iyaarkko katama shuchchi gase laappun wode wutii, gol7izidanna ammanora.
31 Olalera erinttidanna Re7aaba gade geedizuntsana mokkide gisho kiitinttoose asuntsara hyayqqanxi attidanna ammanora.
32 Yikke, melle ta akko ga7o? Gediyoona baz, Baaraqebaz, Samsoonabaz, Yofttaahebaz, Dawutebaz, Saamu7eela baz, mahi nabuntsbaz ohodes taas wode maaqqoos.
33 Un ammanora ka7itumtto gamida; xillotitsara ahida; Xoozii inggoda gayde ufayssito ekkida; gaammuntsi doona gorddida;
34 tama wolqqa wodhida; morkkunts mashshappa attida; fa labbisite minggida; olara wolqqaama maaqqida; allaga tooranchuntsana bay7ida.
35 Maachuntsi un iginuntsi hyayqqiduntsi hyayqoppa faxin ekkida.
Mahi melluntsi aadhize hyayqoppa denddo ekkodes koyi dumma dumma waaye ekkida; achchappa bilinttodanno ixxida.
36 Melluntsi asara borinttii allanggara garafinttida; melluntsi santsalaatara acinttii achi keetstsa olinttida.
37 Un shuchchara dhoginttida; magaazera lam77i kezii phalqqinttida; fattaninttida; mashshara hyayqqida; unttis ubba bazi dhabin madhidhida. Duro mo7on deeshi mo7o ma77i hyanttida.
38 Unttis hyanna alamtta giiganxi ixxin akko baayze sa7an, derella afa, wom7on olla giddan wutida.

11:20 Medho 27:27-29, 39-40 **11:21** Medho 47:3; 48:1-20 **11:22** Medho 50:24-25; Keze 13:19 **11:23** Keze 1:22; 2:2 **11:24** Keze 2:10-12 **11:28** Keze 12:21-30 **11:29** Keze 14:21-31 **11:30** Iya. 6:12-21 **11:31** Iya. 2:1-21; 6:22-25 **11:32** Danu. 6:11—8:32; 4:6—5:31; 13:2-16; 11:1-12; 1 Sam. 16:1; 1 Kat. 2:11 **11:33** Dane. 6:1-27 **11:34** Dane. 3:1-30 **11:35** 1 Kat. 17:17-24; 2 Kat. 4:25-37 **11:36** 1 Kat. 22:26-27; 2 Zeena 18:25-26; Er. 20:2; 37:15; 38:6 **11:37** 2 Zeena 24:21

39 Xoozii un ammanttibaz markkidhikon, yinna ubba ga7inttide ufays
qaaltto ekkikaaya.
40 Xoozii nuus lo77o baz qoppida; yinnii gisho un nu baytsi folo
maaqqoos.

12

Xoozii nuus ade

1 Yikke, dhonne fana nu kantto wutii gaanggi hyannii fana markkuntsi
nu kale yeze gisho nuna dhubbize ubbannon aykkinttii yeze nagara hyaasii,
nu tiino yeze galgaade wotsito gencci woxxoda.
2 Nu ammanttis oge bugidayan nuna folo yeltsize Yesuusalla afa nu
aafito gaddoda. Yesuusa tiinoppa yeze ufayssiti gisho masqalalla waaye
dandda7i, yeella hyayqo leqqii, Xoozappa mizaqi zalara bettida.
3 Yikke, yin doccii ufayssi gachchaame fana nagaranchchunts ixa
dandda7ide Yesuusa qoppote.
4 Nagarara yeze bute hyaga suuts lalode wontsis eqinttikaaya.
5 Xoozii fa qaaltte, fa na7unts fana yinttana zoridanno botida.
«Ta na7ayo, Xoozze seere leqqippe;
E nena seerize wode ufayssi gachchippe.
6 Laatstsii fa kadhize atstsa seerane;
mahi fa na7a fana ekkiza ubba garaafane»
yagayda.
7 Xoozii yinttana fa na7unts fana seerize wode genccote; Aday seeroosse
na7ay oode?
8 Xoozii fa na7untsana ubba seerane; yin seerinttanxiko turii E na7a
baayzin balako na7a.
9 Mahi nuna yelide nu aduntsi nuna seerane; nuunin unttana bonchchane.
Yeezin, nuunii de7o yessades nu ayyaana Ades wayzi aadhii aqoso?
10 Yikke, nu aduntsi faas lo77o yessade fana eerats wodes nuna seerida.
Yezin Xoozii nu maades, nu E geeshshatitsito gishinttode fana seerane.
11 Nu seerinttize wode zhilizane fattin ufayssoos. Yezin suubappa seeretsito
lammadinttide asis seeritsita, saro kumide xillotitsi aafe aafizane.

Zoren naagizen

12 Yikke, yin arggacide kushiton yin labbide bunqqito mintsote.
13 Wobbide faxode gaar fattin aadhii meqqaame gaar yin tohitis luule oge
giigizote.
14 Asi ubbara saro yessadesin geeshshatitsara yessades minggote;
geeshshatitsi baayzin ooden Laatstsii be7ades dandda7oos.
15 Yinttappa oodesin Xoozze aadho keehatitsita faccaame fana, mahi
camo aafe aafize xapho dolii gaama asi tunizen dhabsize budutsi fana
maaqqaame gaar naaginttote.
16 Yin gidda olalize asi woy fettii tohe muuze katstsas fa anggistimo leqqii
bayzide Eesawo fana asi yezaame gaar naaginttote.
17 Suubappa Eesawo yinna anjjito ekkodes koyze wode kaydanno erane.
E yinna anjjito afutstsara miinggi koykon, denggodes dandda7ikaaya; E
nagarappa maaqqades ixa denggikaaya.

12:5 Iyo. 5:17; Aazi. 3:11-12 **12:12** Isa. 35:3 **12:13** Aazi. 4:26 **12:15** Mahe 29:18 **12:16** Medho 25:29-34 **12:17** Medho 27:30-40

18 Yin kushite bochinttize Siina derego, eexize tamago, dhumago,
qayqayogon, gotego,
19 moyze oolle woy qaala sinttize bessago yi7ikaaya. Yinna qaaltto si7ide
asuntsi melle guja qaala si7aame fana woossida.
20 Akkos gayko, «Melle atto yezin, xootsii ye deriza bochchiko, shuchchara
dhoginttii hyayqo» yaga7i kiita un tookkodes dandda7ikaaya.
21 Yinna hyanize bazita gaama dagantsize baz maaqqide gisho Muse,
«Taanii zhashimora goqida» yagayda.
22 Yezin yin Xiyoone Derizego, de7o Xoozii yeze Yerusalaame katama,
fettilla shiiqii ufayttize gaama mukul kiitanchchuntsago salo yi7ida.
23 Un suntsita salo xaafinttide woosa keetstsis anggis na7untsago, as ubba
firddize Xoozago, folo maaqqide xillo asunts ayyaanago yi7ida.
24 Kille caaqitis gidda maaqqii igintsize Yesuusago, Aabeela suutsappa
aadhizebaz ohize wuxurkkinttide suutsago yi7ida.
25 Yinttis ohize atstse qaaltto si7oos ga7aame gaar naaginttote. Zaguntsi
sa7appa ohide kiitto si7anxi ixxii attikaayzebaz maaqqiko yeezin, saloppa
ohize qaaltto nuunii koyoos gayko wayzi attode?
26 Ye wode E qaaltta sa7a en7izida. Yezin hyatte taanii, «Sa7a xalaala
maaqqikaayzin fettii tohe mahi salo en7isada» yagayda.
27 «Fettii tohe mahi» gaaze qaaltta en7inttoosebaz miinggi yessade gaar
en7inttize medhinttide bazita dhabodanno beezane.
28 Nuunii en7odes dandda7oosse ka7itumo ekkize gisho Xoozza galatane;
Xoozza ufayssize ogera bonchchoran zhashimoran eza goynoda.
29 Yikke, nu Xoozze turippa michchize tama.

13

Wurssutsi zore

1 Ammanze asi fana fetay fetera folo siiqinttote.
2 Zaqqo mokkizanno botifete. Fettii fettii asuntsi yinnii gaara oochitera
erikaayzara kiitanchchuntsana mokkida.
3 Achcha yezuntsana yinttin unttara wolla achcha yezefana mahi unttana
qoppote. Madha ekkize asuntsara wolla yinttin madha ekkizefana mahi
unttana qoppote.
4 Machcho ekken gelen as ubba kale bonchchinttidebaz maaqqe. Mahi
Xoozii olale hyanttizuntsanan laammizuntsana firddodes yeze gisho az-
inzen machchita fetay fetes ammaninttodes beezane.
5 Bira siiqoppa yinttana naagote; yinttis yezanna maaqqada. Xoozii,
«Taanii nena muloran oloosi woy ashshoosi» yagayda.
6 Yinnii gisho, nuunii ammaninttii,
«Laatstsii tana maaddizaya;
zhashtoos; asi tana akko yissade?»
gawuda.
7 Xoozze qaala tiino yinttis ohide yinttana kaalitsizuntsana qoppote. Un
wayzi yezezako un yestto bi7i un ammantto kaallote.
8 Yesuus Kiristtoosa omatsen hyaynon medhinas laaminttoos.

12:18 Keze 19:16-22; 20:18-21; Mahe 4:11-12; 5:22-27 **12:20** Keze 19:12-13 **12:21** Mahe 9:19 **12:24** Medho 4:10 **12:25** Keze 20:22 **12:26** Hag. 2:6 **12:29** Mahe 4:24 **13:2** Medho 18:1-8; 19:1-3 **13:5** Mahe 31:6, 8; Iya. 1:5 **13:6** Maz. 118:6

9 Dumma dumma kille timirttera melle bessa qitii dhabippete; qitippete. Nu wozuntta Xoozze aadho keehatitsite minggodes beezane fattin mu7in maaddoose katstsaran woga folera maaqqippe.
10 Nuus zharsho bessi yene. Yezin dunkkaane gidda oochchize kahinuntsi yinna zharsho katsitifa ma7ades unttis adetits wolqqa baaya.
11 Kahinunts hyalaqize nagara zharshos hyaars suutsi ekkii zharshodes Ubbappa Geeshi Bessa gelane. Yezin ye hyaarsize ashito gaseppa bale michchane.
12 Yinnii fana, Yesuusa asuntsana nagarappa fa suutsite geeshshodes katama furtsafa balera waayinttida.
13 Yikke, nuunii E bortto tookkii gaseppa bale eego yedhdhote.
14 Yikke, nuus hyanne medhinas yeze katama baaya, yezin nuunii ye7ode katamito naagane.
15 Yikke, Yesuusa baggara ubba wode E suntsitis markkidhize doona galata zharsho Xoozis inggoda.
16 Lo77o baz oochchen yinttis yeze bazappa melle asis ingge botifete. Yikke, yinnii fana yeze zharsho Xooz ufayssane.
17 Yinttana kaalitsizuntsis kiitinttote; un gaazebaz oochchote. Un fa oochchize bazitis Xoozze tiino oocinttodes yeze gisho yinttana yenggane. Yin unttis kiitinttiko, fa oochito ufaytti oochchoda; yinna hyananxiko, un azzanora oochchoda; yinna yinttana akko bazin maaddoos.
18 Nuus Xooz woossote. Nu wozintta geeshi; nu ubba wode lo77o baz oochchodes koyane.
19 Taanii yinttago ellisii ye7ode fana yin taas mintsii Xooz woossode fana ta yinttana hyadara gaane.

Wurssutsi woosa

20 Sarotits Xoozze, duro yenggize nu Laatstse Yesuusa, fa medhina caaqo suutsite hyayqoppa dentsiday,
21 E qoftto oochchode fana lo77o baz ubbanne E yinttana danccizo. Eza ufayssize baz Yesuus Kiristtoosa baggara nu gidda Xoozii oochcho. Yesuus Kiristtoosa baggara Xoozis medhinappa medhina yellodes bonchcho maaqqe. Amin77e.
22 Ta ishuntso, ta hyay xaafide kiitiza yinttis hyaatara xaafide gisho yin ta zortto azal7ikaayzara ekkode fana ta yinttana woossane.
23 Nu ishe, Ximotiyoosa achchappa bilinttidanno erote. E ellisii taago yi7iko ta eera yinttana hyanggi be7ada.
24 Yinttana kaalitsizuntsanan ammanzuntsana ubba saro ga7ote. Xaaleppa yi7ide ammanze asuntsi yinttana saro yagaane.
25 Xoozze aadho keehatitsita yin ubbuntsara maaqqe. Amin77e.

13:11 Leewe 16:27

Yayqooba Xaafide Kiita

Gele

Yayqooba kiita, ammanze asuntsi fa yeze yestte kaallodes beezize qofito aykkida. Hyanna kiita xaafinttidanna, sa7a ubbanne lalinttide taphpho lam77i Ayhude zaruntsis. Hyay maxaafize xaafize, cinccatitsi nu oochalla feeshize oge, ammanze asi mokkize bazin lo77o woga oge beezize ohito misile gaar qonccizane.

Yayqooba kiita, dahatitsbaz, duretitsbaz, fatanabaz, lo77o wogabaz, qanaatizebaz, ammanobaz, lo77o oochabaz, il7ants hyaarizebaz, cinccitumobaz, fete fetera kacinttizebaz, uturabaz, ashkketitsibaz, melle asalla afa firddizebaz, ceeqinttize baz, dandda7abaz, woosa bazin ammanze asi oochchodes koshshizebaz ubba bilii xaafida.

Yayqooba kiita, ammano yessi ammano oochalla feeshize hyanotitsi qonccizi beezane.

Aafe Qofuntsi

Saritse *1:1*
Ammanon cinccatitsi *1:2-8*
Dahitumon durtumon *1:9-11*
Faatana *1:12-18*
Xoozze qaala sissin oochalla feeshe *1:19-27*
Asi asappa dummuze koshshosanno *2:1-13*
Ammanon oocha *2:14-26*
Il7antsi naagebaz *3:1-18*
Ammanze asin hyanna alamito *4:1—5:6*
Dumma dumma zore *5:7-20*

1 Xoozzen Laatstse Yesuus Kiristtoosa aro, Yayqooba, sa7a ubba lalinttide taphpho lam77i kochchuntsis kiittide kiita.

Saro yinttis maaqqe.

Ammanon cinccatitsin

2 Ta ishuntso, yinttana dumma dumma faatana yellize wode yin lo77o baz denggide fana kumutsi ufayssara ekkote.

3 Yin ammantto fattanizanna dandda7a yinttis inggizanno erane.

4 Yin wurssutsi yellodes dandda7iko akko facce baayzin folon kumutsi maaqqade fana oochchiza maaqqe.

5 Yinttappa oodesin cinccatitsi dhabiko Xooz woosso. Ees ingginttoda. Xoozii ooden borikaayzara ubbuntsis keehatitsara inggize Xoozii.

6 Yezin E woossize wode so7ikaayzara ammanora Xooz woosso. So7ize ooden baqo urqqin en7ize abba gaar.

7-8 Lam77i qofa yezen fa ogite eqqoosse ooden Laatstsappa akkon denggoda ga7i qoppipe.

Daha asin dure asi

9 Ammanze dahuntsi, Xoozii unttana dhoqi oochchize wode ufaytto.

10 Mahi ammanze duruntsi Xoozii unttana ziqqii oochchize wode ufaytto. Dure asuntsi fudhe fana dhaboda.

1:1 Maato. 13:55; Mar. 6:3; Hawa. 15:13; Gala. 1:19 **1:10** Isa. 40:6-7

11 Awa fa mishara kezane maato melizane, fudhitan gufane; E
lo77otitsitan dhabane. Yinnii fana, dure asuntsi fa oochite cer lalitera
dhaboda.

As yellize faatana

12 Madha gamii aadhidannip suuba, Xoozii fana siiqizuntsis inggoda
ga7i qaala gelide de7o worqqa zawude ekkode gisho madhite genccize asi
anjjinttidaya.
13 Ooden fattaninttize wode «Tana Xoozii fattanane» gayppe. Xoozii iitara
fattaninttoos; mahi E ooden fattanoos.
14 Yezin fettii fettii asi fa iita amora gochinttize woden ciminttize wode
fattaninttane.
15 Yinnippa suuba, amotitsi wodaxii nagara yelane; mahi nagara diccii
hyayqo yelane.
16 Ta siiqo ishuntso, ciminttippete.
17 Lo77o imon kumutsi anjjo ubba saloppan salo foo7ito medhdhide
Xoozze adeppa ye7ine. Xoozii dasho fana ubba wode laaminttoos.
18 Nuunii, E medhdhide bazis anggis maaqqade fana nuna turii qaalara
qoppii yelida.

Sissin oochan

19 Ta siiqo ishuntso, hyanno qoppote. Asi ubba si7odes elliso, yezin
ohodesin hyanqodes ellisippe.
20 As hyanqo Xoozze koyze xillotitsi ko7oos.
21 Yinnii gisho, tuna oochan iita baz ubba hyaasii, Xoozii yin wozintte
tukkide yin shemppito ashshodes dandda7ize qaala aadatitsara ekkote.
22 Yezin Xoozze qaala oochalla feeshotep attin yin ommite balinttitera
si7izuntsana xalaala maaqqippete.
23 Qaala si7i oochchoose asi, E fa sintto masttootera be7ize atstse fana.
24 E fa sintto bi7i qitane, yezin E akko aazizako ellisii botane.
25 Yezin ooden nagara arotitsappa kessize folo higge qoppii bi7i, miinggi
eqqize, si7idanno botikaayzara oochalla feeshize atstsay, fa oocha ubbanne
anjjinttoda.
26 Fa il7antsito naagikaayzara goynane gaaze atstsay fana cimmane; E
goynita hyarii.
27 Xoozze Aday tiino bore baayze geeshi goyno hyanno: inddan aden
baayze na7untsanan azinii baayzutsana un madhite maadden alame
tunappa fana naage.

2

Asi shaakkippe

1 Ta ishuntso, yin nu bonchcho Laatstse Yesuus Kiristtoosa ammanzebaz
maaqqiko, as sino bi7i as bonchchippete.
2 Aazizes, worqqa migiddo aatsii, lo77o ma7o ma77ide dure asi yin
shiiqite yi7ida. Mahi curqqa ma7o ma77ide daha asin yi7ida.
3 Lo77o ma7o ma77ide atstsa yin aatsii bonchchii, «Ne hyanne lo77ize
oydalla betto» ga7i, mahi daha atstsa, «Ne yeyga eqqo woy hyanne ta tohiti
kale sa7ite betto» gaane.
4 Yeezin, yin, yin gidda shaako medhdhizuntsana iita qofara yeze
daynnuntsi fana baane?

5 Ta siiqo ishuntso, si7ote. Ammanora dure maaqqade fanan fana
siiqizuntsis inggoda gayde salo ka7itumo laattode gaar hyanna sa7ite yeze
dahuntsana Xoozii doorikaane?
6 Yezin yin dahuntsana toochane. Yinttana un7itsizuntsin firdda keetstsa
gochchizuntsi duruntsana baane? Yinttana daynna tiino gochchizuntsi
unttana baane?
7 Yin xeeginttize yinna lo77o suntsito cazhizuntsi unttana baane?

8 Yezin Geeshi Maxaafite, «As ubba nena ne kadhizanni gaara kadho»
ga7intti xaafinttide Xoozze ka7itumo higgito yin foliko lo77o oochchane.
9 Yezin yin as sino bi7i bonchchiko, nagara oochchane; mahi higgen
yinttana higge mentside asi fana firddoda.
10 Ooden Xoozze higge ubbappa feta mentsii, attidanno ubba naagiko
ubbanno mentside fana faydinttane.
11 «Laammippe» gayde Laatstse, mahi «Wodhippe» gayda. Yezin ne
laammanxi ashshii wodhide baz maaqqiko, higge mentsida.
12 Arotitsappa kessize higge tiino firdda ekkodes yeze asi fana ohinttoten
oochchote.
13 As maaroosa oonan Xoozii maarikaayzara firddoda. Yezin maarotitsi
firdda gamane.

Ammanon oocha

14 Ta ishuntso, yinttappa fettii asi taas ammano yene ga7i, fa ammantto
oochara beezanxiko eza akko maaddode? E ammantta eza ashshodes
dandda7ane?
15 Aazizes fettii ishay woy fettii mishita kallidhikon unttis mu7izebaz
dhabiko,
16 yinttappa fettii asi unttago, «Saro qitote! Yinttana tama kaazhote!
Mizhote!» ga7i, koshshize baz unttis ingganxiko unttana akko maadde?
17 Yinnii gisho, oocha baayze ammano fa ommite hyayqqidaya.

18 Yezin fettii asi, «Nees ammano yene; mahi taas oocha yene. Neenii ne
ammantto ne oochitippa shagii tana beezo; taanin ta ammantto ta oochite
nena beessada» gawuda.
19 Neenii, fettii Xoozii yezanno ammanane; yinna lo77o. Tuna ayyaa-
nuntsin ammanane; zhashimora goqane.
20 Naate boozayo! Ammano oochappa shaakkintti maaddoosanno erodes
koyane?
21 Nu aday Abrahama, fa na7a Yisaaqa zharsho bessalla gaddide wode fa
oochitira xillikaane?
22 E ammanttan E oochita wolla timinttidanno bo7osa? E ammantta E
oochite folinttida.
23 Geeshi Maxaafta, «Abrahama Xooz ammanida. Xoozii yinno ees
xillotitsi mahi faydida» gaydanna folinttida. Mahi E Xoozze igina ga7intti
xeeginttida.
24 Asi ammano xalaalara maaqqikaayzin oochara xillizanno be7ine.

25 Yinnii fana, olale hyanttize Ra7aaba Isra7eeleppa kiitinttiduntsana
mokkii melle ogera unttana moyzide wode fa oochite xillikaane?

26 Shemppo shaakkinttide asho hyayqo maaqqizannifana, oocha
shaakkinttide ammanon hyayqo.

2:8 Leewe 19:18 **2:11** Keze 20:13-14; Mahe 5:17-18 **2:21** Medho 22:1-14 **2:23** Medho 15:6; 2 Zeena 20:7; Isa. 41:8 **2:25** Iya. 2:1-21

3

Il7ants naage

1 Ta ishuntso, yinttappa gaamuntsi asttamaare maaqqippe. Nu, asttamaaruntsi melluntsappa aadhize firdda ekkodanno yin erane.
2 Nu ubbanna gaama bazara balinttane. Fa ohite balinttoosse ooden fanatitsito naagodes dandda7ize folo asi.
3 Faara nuus kiitinttode fana lugaame barssii nu koyze bessa ubba kanttane.
4 Markkabe akko fana damma maaqqii damma baqora urqqinttikon, eza izhize atstse fa koyze zala mahi eerats izhize bazara izhii qitane.
5 Yinnii fana il7antsii galla giddappa eerats maaqqikon gaama damma baza ceeqinttane.
Eerats tama damma gurdde michchane.
6 Il7antsii tama fana. Il7antsii nu ashitii gidda iitara kumide alame; galla ubba tunizane. Gaannameppa kezize tama gaar nu de7o yestto ubba michchane. Fa ommitisin gaanname michinttoda.
7 Xootsin landdan, sazar gochunttizuntsin abba yeze medhinttide baz ubba asi ahane; unttin aqane.
8 Yezin ooden il7antsi hyaarodes dandda7ikaaya. Il7antsii wodhize marze kumide aqoosse iita medho.
9 Nu il7antsite, nu, Laatstsin ade maaqqide nu Xoozza galatane. Mahi eera Xooz aazii medhinttide asi baaddane.
10 Fettii doonappa galatan baadditsin kezane. Ta ishuntso, yinnii gaara yi7ades beezoos.
11 Hyaatsi aafe fettii doochappa mal77ize hyaatstsin canggize hyaatstsi goggodes dandda7ane?
12 Ta ishuntso, belese minxa shamahe aafodes dandda7ane? Woy woyne minxa belese minxa aafe aafodes dandda7ane? Camo hyaatsi aafeppa mal77o hyaatsi kessades dandda7oos.

Salo cinccatitsin sa7a cinccatitsin

13 Yin gidda cinccan akaakize oode? Fa lo77o yestto, ashkketitsaran cinccatitsaran yezii beezo.
14 Yezin yin wozintte camo qanaaten fana kadhizebaz yeziko yinna cinccatitsite ceeqinttippete; turilla afa worddidhdhippete.
15 Yinnii gaarize cinccatitsi saloppa yi7idebaz maaqqikaayzin yinna asappa, alameppa, xalaheppa.
16 Qanaaten fana kadhizebaz yeze bessa kachchin iita oocha ubba yene.
17 Yezin saloppa ye7ize cinccatitsi ubbappa tiino geeshi. Mahi sarotitsi, lo77otitsi, kiitintte, as maare, lo77o aafe kumidaya, asi shagoosan cubbotitsi baayzaya.
18 Sarotitsi kadhizuntsi sarotitsi budi xillotitsi aafe maxane.

4

Hyanna alamito kadhippete

1 Olan kachchi yin gidda abappa ye7e? Un ye7izanna yin ashto hyaarodes olinttize yin asho amoppa baane?
2 Yin amudhdhane, yezin denggoos; yinnii gisho, as wodhane. Mintstsii koyane, yezin denggodes dandda7oos; yinnii gisho, kacinttanen olinttane. Yin Xooz woossoose gisho koyze baz denggoos.

3:10 Medho 1:26

3 Yin woossane, yezin denggoos. Yin asho amuto folodes wobbo oge
woossize gisho denggoos.
4 Yin, ammaninttoosuntso! Hyanna alamito kadhize Xoozara morkke
maaqqizanno erosa? Hyanna alamttira igintsodes koyze ooden Xoozara
morkke.
5 Geeshi Maxaafite, «Xoozii nu gidda yessade fana gaddide Ayyaanize, nu
ees buzo maaqqade fana damma amudhdhane» gaydanna cer gaydebaz
aazane?
6 Yezin Geeshi Maxaafite, «Xoozii uturtizuntsana ixxane, yezin fana
toochizuntsis aadho keehatitsi inggane» yagaaze gisho Xoozii aadho kee-
hatitsi gaantsi inggane.
7 Yinnii gisho, Xoozis aqote; Xalahera ixinttote; E yinttappa hyaakkoda.
8 Xoozago shiiqote; E yinttago shiiqoda. Yin, nagaranchchuntso, yin
kushito meecote; lam77i qofa yezuntso, yin wozintto geeshote.
9 Azzanote, yeekkoten afuxxote. Yin miichita yeefora, yin ufayssita
azzanora laamintto.
10 Laatstse tiino yinttanatitsito ziqii yiizote; E yinttana dhoqi dhoqi
yiissada.

Firddippete

11 Ta ishuntso, fetay fetaya cazhippen zigirippete. Fa isha zigirizay eella
afa firddize higge zigiranen higgella afa firddane. Ne higgella afa firddiko
higgella afa firddizaya maaqqanep attin higge folizaya maaqqoos.
12 Higge inggizen firddize Xoozza xalaala. Ashshodesin dhabsodes
dandda7ize eza. Yeezin, asalla afa firddizay ne oode?

Ceeqinttippete

13 Yin, «Nu hyayno woy wontta seko katama woy hyankko katama qitoda;
ize fettii bere gam7oda; zal77i tirfisada» yaga7izuntso, si7ote.
14 Wontta akko hyanod yezako yin eroos. Yin de7ita wayadyezako erize
oode? Yin eerats wode benttii dhabize qayqayo fana.
15 Yinno ashshii, «Laatstsi gayko nuunii yessada; hyanno woy yinno
oochchoda» gawudes beezane.
16 Yezin yin hyatte uturanen ceeqinttane. Yinnii gaarize ceeqo ubba iita.
17 Yinnii gisho, lo77o baz oochchodes eriite oochchoose atstses yinna
nagara.

5

Duruntsis ingginttide zore

1 Yin, duruntso, yinttalla afa iita madha ye7ize gisho uukoten yeekkoten.
2 Yin qoltta buuqqida; yin afulttan bilara mu7inttida.
3 Yin worqqitan yin birtta birida. Yinna biridanna yinttalla afa markka
maaqqada. E yin ashtto tama gaar michchoda. Yin hyanna hyal7ide
qammite yinttis qolo shiishida.
4 Yin gadite oochchii feezhide asunts kira birtto ciggikaaya. Yinna
yinttalla afa ukkane. Yentsi katstsa maxize asunts wuysita wolqqara yeze
Laatstse hyayte sinttida.
5 Hyanna sa7ite yin saza xalaalas qoppii, giigin yezida. Shufos giiginttide
hyarsifana yinttana dhiikkida.

4:6 Aazi. 3:34 **4:13** Aazi. 27:1 **5:2** Maato. 6:19 **5:4** Mahe 24:14-15

6 Yinttara eqinttodes dandda7oose xillo asalla afa firddane; ezan wodhida.

Genccen woosan

7 Ta ishuntso, Laatstsi yo7ode wontsis genccote. Sa7a oochchize torchche iran seete ira yo7ode wontsis gencci al77o katstsa naagii wayzi yeltsi ekkizako qoppote.

8 Ye sa7a oochchizay fana yinttin genccote. Laatstse ye7ita ukkide gisho ufayssara naagote.

9 Ta ishuntso, Xoozii yinttalla afa firddaame gaar fetay fetella afa zuuzinggippete. Firddizay furtsa eqqida.

10 Ta ishuntso, Laatstse suntsite ohide nabuntsi madha dandda7ara ekkii aazize maaqqiduntsana bo7ote.

11 Dandda7ara genccidUntsana nuunii anjjinttiduntsana gaane. Iyyooba wayzi genccezako yin si7ida. Laatstsi wurssutsite eza wayzi maaddezako bi7ida. E maarotitsin yiqsimo kumide Laatstsi maaqqide gisho yinno oochchida.

12 Yezin ubbappa tiino, ta ishuntso, saloran maaqqin woy sa7aran maaqqin woy melle akko bazaran caaqqippete. Xoozze firdda yin gelaame fana yin ohita yee maaqqiko, «Yee» ga7ote; ade maaqqiko, «Ade» ga7ote.

13 Yin gidda madha ekkize ooden yeziko Xooz woosso. Ufayttize ooden yeziko galatara yexxo.

14 Yinttappa hyargginttize ooden yeziko woosa keetstsi cimuntsana xeego. Un Laatstse suntsite zayte tizhii ees Xooz woosso.

15 Ammanora woosside woosita hyargginttiza fatstsoda. Laatstsi eza, hyarggitippa dentsoda; E nagara oochchidebaz maaqqikon Laatstsi eza maaroda.

16 Yinnii gisho, yin faxode gaar yin nagartto fetay fetes faaxoten fete fetes woossote. Xillo as woosita damman wolqqaama oocha oochchane.

17 Eeliyaasa nu fana asi. Ira sa7alla bukkaame gaar mintsii Xooz woossin hyaydzdzii beren izipun agina sa7alla ira bukkikaaya.

18 Mahi E Xooz woossin saloppa ira bukkida; sa7itan katstsa inggida.

19 Ta ishuntso, yinttappa ooden turii ogeppa balinttiko, melle asi eza turigo mahiko,

20 nagaranchchiza E iita ogitippa mahize ooden, E shemppito hyayqoppa ashshizayan E gaama nagarttis maarotitsi inggizanno ero.

5:11 Iyo. 1:21-22; 2:10; Maz. 103:8 **5:12** Maato. 5:34-37 **5:14** Maato. 5:34-37 **5:17** 1 Kat. 17:1; 18:1 **5:18** 1 Kat. 18:42-45 **5:20** Aazi. 10:12; 1 Phex. 4:8

Phexiroosa Xaafide
Tiino Kiita
Gele

Hawaare Phexiroosa xaafide tiino kiita xaafinttide, «Doorinttide Xoozze asuntsana» ga7intti xeeginttiduntsisin Eerats Isiya gidda wookka zalara lalinttide ammanze asuntsis. Hyay kiitizes aafe qoftta, ammano mikinaatera madhan waaye yellide asuntsana mintsitsodes. Hyay maxaafize xaafize, E hyayqito, E denddito, E lam7intsa ye7ito ohize Yesuus Kiristtoosa Wonggele qaala unttana qofizane. Yesuus Kiristtoosa de7o aazize mahi bi7i, madhito dandda7ara faaddode fana unttana qofizane. Yinnira yeltsi, madha un ammanttii geeshshatitsito fattanizannon, «Yesuus Kirsttoosa qonccize qamma» beezize anjjo un ekkodes yezanno qofizane.

Xaafize, un madha dandda7ode fana mintsitsizannilla afa Kiristtoosa kaallize asuntsi yezanni fana yessade fana qofizane.

Aafe Qofuntsi

Saritse *1:1-2*
Xoozii nuus inggide atotitsi *1:3-12*
Geeshshatitsi yessi *1:13—2:10*
Madha wode ammanze asuntsi hyanodes beezize baz *2:11—4:19*
Cimuntsisin na7atuntsis ingginttide zore *5:1-11*
Xaatsi qofa *5:12-14*

1 Taanii, Yesuus Kiristtoosa hawaare Phexiroosa; Phanxoose, Galaatiya, Qaphadooqiya, Isiyan Bitiiniya gade lalinttii bete yeze Xoozii dooride, asuntsis hyay dabddaabbiza xaafida.

2 Xoozii ade tiinii qoppide baggara doorinttiduntsis Yesuus Kiristtoosas kiitinttodesin E suutsite wuxurkkinttiduntsana Geeshi Ayyaanara geezhiduntsis, aadho keehatitsin sarotitsi maaqqe.

De7o ufayssi

3 Yesuus Kiristtoosa hyayqoppa dentside baggara fa damma maarotitsi kille yelinttera dhaboose ufayssi inggide nu Laatstse Yesuus Kiristtoosa Aday, Xoozze galatintto.

4 Mahi Xoozii yinttis dhaboose, iitoosen buuqoosse anjjo salo giigizida.

5 Yinna anjjita wode wurssutsite qonccodes yeze atotitsitis Xoozze wolqqara ammanora yinttis naaginttii yene.

6 Hyatte eerats wode yin dumma dumma faatana un7inttikon yinne ufayttote.

7 Yinna faatantta yinttana yellidanna, tama olin dhabize worqqappa yin ammantta aadhon turo maaqqizanno beessades. Yinna faatanttide ammantte Yesuus Kiristtoosa lam7intsa qonccize wode galata, bonchchon nashsho yin ekkoda.

8 Yin Yesuusa bi7ikaaya, yezin eza kadhane. Yin hyatte eza bi7ikaayze baz maaqqikon, eza ammanane. Mahi ohera qonccissades dandda7inttoose ufayssaran bonchchora kumida.

9 Yin ammanora naagize yin shemppiti atotitsi denggoda.

10 Xoozappa maaqqide aadho keehatitsi baggara yinttis maaqqide hyanna atotitsitibaz nabuntsi erodes gaama qurichera mintsii koyda.

11 Un gidda yeze Kiristtoosa Ayyaana E waayiti bazin yinnippa suuba
yo7ode bonchchitibaz tiinii markkidhitera, ayde woy wayzi hyanode
yezako qoppii qurichida.
12 Nabuntsi ohide tinbbita fa ommas baayzin yinttis maaqqidanno Xoozii
yinttis qonccizida. Hyatte asuntsi yinttis ohide Wonggele saloppa kiitinttide
Geeshi Ayyaana wolqqara yinttis ohida. Kiitanchchuntsin yinno be7ades
amudhdhida.

Geeshshatitsara yeze

13 Yinnii gisho, oochas yinttana giigizote; yinttana ahote. Yesuus
Kiristtoosa mahi qonccize wode yin ekkode damma atotits aadho keehatitsi
anjjo ufayssara kafote.
14 Xoozze na7unts fana ees kiitinttote; yin tiino erikaayzara oochchide
iita amo kaallippete.
15 Yezin yinttana xeegide Xoozze geeshi maaqqidanni fana yinttin yin
yestte ubba geeshi maaqqote.
16 Geeshi Maxaafite, «Taanii geeshi maaqqide gisho yinttin geeshi
maaqqote» ga7intti xaafinttida.
17 Asis sino bi7ikaayzara E oochiti fana firddize Xoozza, «Nu adayo» ga7i
xeegizebaz maaqqiko, hyanne sa7a zaqqotitsi yestte zhashimora yezote.
18 Yin, yin aduntsappa laattide fatstsoosse yessappa wozinttide, dhabize
birara woy worqqara baayzanno erane.
19 Yezin yin wozinttidanna bore woy sankke baayze geeshi duro suutsi
fana al77o maaqqide Kiristtoosa suutsite.
20 Xoozii alame medhinttodannippa tiino Kiristtoosa doorida, yezin yinna
wurssutsi wodite Kiristtoosa yin gisho qonccida.
21 Yin ammanttan yin ufayssita Xoozara maaqqade fana eza hyayqoppa
dentsii, bonchchide Kiristtoosa baggara Xoozze gidda ammanane.
22 Yin turis kiitinttitera cubbo baayze ishitumo kadhe yin shemppite
mintsii fetay fetaya wozinappa wol kadhote.
23 Yin lam7intsa yelinttidanna dhabize kochchappa baayzin medhina
yeze Xoozze qaala dhaboose kochchappa yelinttida.
24 Xoozze qaala,

«Asi ubba maata fana;
E bonchchita ubba fudhe fana.
Maata melane, fudhitan gufane.
25 Yezin Laatstse qaala medhina yene»

yagayda. Yinttis ohinttide Wonggele qaaltta hyanno.

2

De7o shuchchin geeshi worzha

1 Yikke, iitatitsi ubba, cimo ubba, cubbotitsi qinaaten zigirssi ubba
yinttappa hyaasote.
2-3 Laatstsii dalgga maaqqidanno yin erzanni fana hyatte yelinttide
zhooga na7unts fana yin atotitsite E gidda diccitera hyanggodes Xoozze
geeshi qaala maatsito ubba wode amudhdhote.
4 Asara borinttii Xoozara doorinttide bonchcho maaqqide de7o shuchchi,
Laatstse Yesuusago shiiqote.

1:17 Leewe 11:44-45; 19:2 **1:25** Isa. 40:6-8 **2:4** Maz. 34:8

5 Yin Ayyaana keetsi keexinttize de7o shuchchuntsana. Yin Yesuus
Kiristtoosa baggara Xoozii ufayssize ayyaana zharsho zharshize geeshi
kahinuntsana.
6 Geeshi Maxaafite,
«Hyaychche, taanii Xiyoone katama,
doorinttide, bonchcho mayzene shuchchi gaddida;
eza ammanze molon yeellidhoos»
yagayda.
7 Hyay shuchchize yinttis ammanzuntsis bonchcho, yezin ammanoosuntsis,
«Keexizuntsi borii ashshide shuchchize
ubbappa aadhize mayzenes omma shuchchi maaqqida.»
8 Mahin, Geeshi Maxaafite,
«Hyay shuchchize as dhubbize shuchchin
asi gol7ize lalla»
yagayda. Un yinnis ga7inttide gisho Xoozze qaalas kiitinttanxi dhubunt-
tane.
9 Yezin Xoozii dhumappa gaama qofize fa foo7ogo yinttana xeegide, yin
E lo77otitsito melluntsis ohodes doorinttide kochchi, kaat kahinen, geeshi
worzhan Xoozis dumma worzha.
10 Yin zaga Xoozze worzha baaya, yezin hyatte yin E worzha. Yin zaga
maarotitsi denggikaaya, yezin hyatte maarotitsi denggida.

Xoozze aro fana yeze

11 Ta ishuntso, yin hyanne sa7ite zaqqon bete maaqqidanni fana yin
ayyaana de7ito olize asho amoppa hyaakkode fana taanii yinttana woos-
sane.
12 Ammanoose asuntsi yinttana iita oochchize asi fana zigirze wode
Xoozii nuna be7ades ye7ize qamma, un yin lo77o oochito bi7i Xooz galatode
fana yinttis lo77o yessi yezo.
13 Laatstse gisho ga7i ahize asuntsis aqote; ubbappa kattara maaqqide
gisho kaatisin aqote.
14 Un iita oochchizuntsana seerodesin lo77o oochchizuntsana
nashshodes kaatizeppa kiitinttide gisho worzhito ahizuntsis aqote.
15 Yin lo77o oochchitera eroosse booza asuntsi ohito si7i yiizize Xoozze
qofa.
16 Xoozze aro fana maaqqii wallotitsa yezotep attin yin wallotitsita iita
oochas aachiche mahippete.
17 Asi ubba bonchchote; ammanze asuntsana kadhote; Xoozis zhashtote;
kaat bonchchote.

Kiristtoosa waaye aazize

18 Aruntso, lo77o laatsunsisin dalgga laatstsuntsis xalaala baayzin
iituntsisin bonchchora aqote.
19 Asi Xooz gisho ga7i gener madha ekkii dandda7iko Xoozii eza anjjoda.
20 Yezin yin nagara oochchin yinttana seerize wode yin dandda7iko
yinttis akko galata yeze? Yezin lo77o baz oochchii madha dandda7iko
Xoozii yinttana yinnis anjjoda.
21 Xoozii yinttana xeegide yinnii gishos; Kiristtoosa yinttis waayinttida;
yin eza kaallode fana, yinttis aazize maaqqida.
22 E nagara oochchikaaya; E doontte cimo benttikaaya.

2:7 Isa. 28:16 **2:8** Maz. 118:22 **2:9** Isa. 8:14-15 **2:10** Hose. 2:23

23 Un eza cazhader mahi cazhikaaya. Yezin madha ekkitera xillo firddize
Xoozzes firdda ashshida fattin manddikaaya.
24 Nuunii nagaras hyayqqii xillotitsis yessade fana Kiristtoosa fa ashite nu
nagartto masqalalla afa tookkida; yin eza garafin hyarggide besitira faxida.
25 Zaga yin oge bali dhabide duro fana, yezin hyatte yin shemppo
yenggizegon naagizego maaqqida.

3

Azinin machchii baz

1-2 Yinnii fana, machchuntso, yin azinuntsappa Xoozze qaalas kiitint-
toosuntsi yeziko zhashimora yeze yin geeshi yestto bi7i Xoozze qaala baytsi
fa machchunts yestte ammanode fana unttis lo77ote.
3 Yin, yin omma dadderan worqqa aatsera woy lo77o afula ma7era
maaqqippe.
4 Yezin yin wozintte yeze lo77otitsita Xoozze tiino yinttis gaama al77o
maaqqide dhaboose, dalggan woppu gayde ayyaana maaqqe.
5 Xoozii inggoda gaydanno ammanide geeshi maachuntsi zaga wode fa
azinuntsis kiitintti, fana yinnii gaar gaama bonchchizida.
6 Yinnii gaaran Saara Abrahamago, «Laatstso» ga7i xeegii, ees kiitinttida;
yinttin akkon zhashtikaayzara lo77o baz oochchiko I na7untsana.
7 Yinttin azinuntso, yin machchuntsi yinttappa wolqqa baayze medho
maaqqidanno erii, unttana bonchchote; yin woositis dhube maaqqaame
fana Xoozii inggide de7o un yinttara wolla laattize gisho unttana bonch-
chote.

Lo77o oochchii madha ekke

8 Wurssutsite, ubbuntsi fettii qofara yezote. Wol kadhote, ishe fana wol
kadhote; mahi fetay fetays dalggan aada maaqqote.
9 Iita gisho iita woy cashshi gisho cazhi mahippete; yinno ashshii, Xoozii
yinttis anjjo inggodes yinttana xeegide gisho anjjote.
10 Akkos gayko, Geeshi maxaafite,

«De7o kadhizen lo77o qamma be7ades koyze oona yezikon fa il7antsite iita
bazi ohizanno ashsho,
doonttan gene ohaame fana teqqo.
11 Iita baz oochchizanno ashshii lo77o baz oochcho;
sarotits koyon kaallo.
12 Laatstse aafe xilluntsana be7ine;
mahi E ubba wode un woosito hyayzane.
Yezin Laatstsii iita baz oochchizuntsana fa kachchi sintto beezane»
yagayda.
13 Yin lo77o baz oochchodes amudhdhiko yinttana kayode oode?
14 Melle atto yezin, xillotits gisho yin madhidhiko anjjinttiduntsana. Asis
zhashtippeten yirggippete.
15 Kiristtoosa yin wozintte bonchchote; yin de7ite Laatstsii mahote.
Xoozii yinttis inggide ufayssito oocize oodesin mahe inggodes ubba wode
giigii yezote, yezin yinnan aadatitsaran zhashimora maaqqe.

2:23 Isa. 53:9 **2:24** Isa. 53:7 **2:25** Isa. 53:5 **3:3** Efe. 5:22; Qola. 3:18 **3:4** 1 Ximo. 2:9
3:7 Efe. 5:25; Qola. 3:19; Medho 18:12 **3:11** Maz. 34:12-16 **3:15** Maato. 5:10; Isa. 8:12-13

16 Mahi Kiristtoosa gidda yeze lo77o yestto cazhize asunts iita baz oochchide fana, yinttana zigirzanne un yeellidhade fana lo77o wozina yesse.
17 Xoozze qofa maaqqiko iita baz oochchii madha ekkizannippa lo77o baz oochchii madha ekkizanna lo77o.
18 Kiristtoosa nuna Xoozago shiishodes faas xillo maaqqii yezitera, nagaranchchunts gisho fettii tohe nagara ubbas hyayqqida; E ashora hyayqqida, yezin Geeshi Ayyaanara de7o maaqqida.
19 Mahi ye ayyaanzera E hyanggi achi keetstsa yeze shemppuntsis qaala ohida.
20 Nohe markkabe keexxize wode yentsi shemppuntsi Xoozis kiitinttanxida, yezin Xoozii unttana dandda7ida. Osfun asi xalaala markkabe gelii, dhabsse hyaatsitippa attida.
21 Ye dhabsse hyaatsize hyatte yinttana ashshize xinqqate aazize maaqqida. Yinna xinqqata galla dhoha meecce baayzin lo77o qofa Xoozappa ekkodes ufayssi gelize oge maaqqii, Kiristtoosa dendditi baggara yinttana ashshane.
22 E salo uddii Xoozze mizaqite bettin, kiitanchchuntsin, wolqqa aduntsi ees aqida.

4

Laatstsis yeze

1 Yinnii gisho, Kiristtoosa fa ashite nuus madha ekkide gisho yinttin yinna qoftte miinggi giiginttote. Kiristtoosa gisho ga7i fa ashite madha ekkize atstse nagara oochchoos ga7i gachchii ashshida.
2 Yikkeppa attide wodite Xoozze qofa oochchodes koyo fattin iita asho amo folodes baaya.
3 Tiino yin ammanoose asuntsi yezanni fana yezida. Yin iita amora, qayxera, matstsera, tunatitsi dentsitsize yetstsara, borssize eeqa goynera zaga yezide yestta maaqqada.
4 Ammanoose asuntsara yin geeshshatitsi baayze oocha oochchoose gisho gaama qoppii yinttana cazhane.
5 Yezin un faxuntsallan hyayqqide asuntsalla afa firddodes yeze Xoozzes mahe inggoda.
6 Hyayqqide asuntsis Wonggele sabbakinttide hyannii gishos. Un asi fana fa ashite firddinttoda mahi fana ayyaanara Xoozze fana de7o yessada.
7 Yikke, ubba bazis wurssutsita ukkida. Yinnii gisho, miinggi woossodes dandda7inttode fana woppu gayde wozina yesse; wogara yezote.
8 Siiqo gaama nagara geentsize gisho ubbappa aatsii fetay fetaya wozinappa siiqinttote.
9 Zuuzinggikaayzara fetay fetaya zaqqotitsara mokkote.
10 Yin Xoozappa dumma dumma aadho keehatitsi imo ekkidanni fana yin fetay fetaya yinna imoto beezzanni fana aykkii fetay fetaya maaddo.
11 Yesuus Kiristtoosa baggara ubba baza Xoozii galatinttode fana oonin ohize Xoozappa qaala ekkidanni fana oho. Mahi ooden maaddize Xoozii ees inggide wolqqiti fana maaddo. Bonchchon wolqqan medhinappa medhina yellodes ees maaqqe. Amin77e.

Ammano baggara yellize madha

4:9 Aazi. 10:12

12 Ta bagguntso, yinttana tama fana fattanze madha giddara aadhize
wode kille baz hyanide fana aatsii qoppipete.
13 Yezin E bonchchita mahi qonccize wode yin ufayssita damma
maaqqade fana Kiristtoosa madhito yin ekkizanne ufayttote.
14 Kiristtoosa suntsiti gisho asi yinttana cazhize wode Xoozze bonchcho
Ayyaana yinttalla afa shemppize gisho yin anjjinttiduntsana.
15 Yinttappa oonin madha ekkize shemppo wodhize fana woy kaystide
fana woy iita oochchide fana woy beezoosse baza gelize asi fana yii7i
madha ekkippe.
16 Maaqqo yezin, kiristtaane maaqqii madhidhiko Kiristtoosa suntsiti
gisho Xoozza galato fattin yeellidhippe.
17 Firdda Xoozze asalla denddize wode yellida. Yikke, yinna firddita tiinii
nuulla afa denddize baz maaqqiko, Xoozze Wonggeles kiitinttoose asunts
wurssutsita akko maaqqade?
18 Xillo un77intti attizebaz maaqqiko, genuntsin nagaranchchuntsi
yeezin wayade?
19 Yinnii gisho, Xoozze qofa fana madha ekkizuntsi fa shemppo hyadarito
fana medhdhide, ammantsize Xoozzes inggi lo77o baz oochcho.

5

Cimuntsisin na7atitsuntsis ingginttide zore

1 Yikke, woosa keetstsa cimuntsara cima maaqqide, Kiristtoosa madhito
markkidhize qonccodes yeze bonchcho shaakkinttodes yeze taanii, yin
gidda yeze cimuntsana zorane.
2 Yinttis adetitsara ingginttide Xoozze wudito yenggote. Xoozii koyzanni
fana kadhera fattin un7itsera yenggippete. Mahi miishe koyi baayzin
kadhii maaddoda ga7i lo77o qofara yenggote.
3 Yin adetitsappa oomora yeze wuduntsis aazize maaqqote fattin laatstsii
maaqqippete.
4 Yenggizunts aday qonccize wode dhaboose bonchcho worqqa zawude
yin ekkoda.
5 Yinnii fanan, na7atitsuntso, cimuntsis aqote. Yin fetay fetays
aada maaqqote. Geeshi Maxaafite, «Xoozii uturtizuntsana ixxane, yezin
aaduntsis aadho keehatitsi inggane» yagayda.
6 Xoozii fa wode yinttana bonchchode fana damma Xoozze kushefa
oomora yinttana ziqqii yiizote.
7 E yinttis qoppize gisho yinttana yirggizebaz ubba Eella afa olote.
8 Yin morkkize Xalahe, qoodhdhizebaz koyi, gaammo fana dhazitera yin
kalera wutize gisho yinttana naagoten barkkote.
9 Alame yeze yin ishuntsi yinnii gaar madha ekkizanno erii, ammanora
miinggi, Xalahe ixxote.
10 Fa medhina bonchchos Kiristtoosa Yesuusa baggara yinttana xeegide
aadho keehatitsi ubba Xoozze, Eerats wodes yin madha ekkideppa suuba,
E fa ommite yinttana ashshoda, katissada, mintsii essoda, xaalissada.
11 Medhinappa medhina yellodes Xoozii ka7ito. Amin77e.

Wurssutsi saritse

4:19 Aazi. 11:31 **5:3** Waha. 21:15-17 **5:6** Maato. 23:12; Luqa. 14:11; 18:14 **5:7** Maato. 23:12; Luqa. 14:11; 18:14

12 Ammaninttide ishe ga7i ta ekkize Sillaase baggara hyay kiitiza yinttis
hyaatara xaafida. Ta yinno yinttis xaafidanna, yinttana zorodesin Xoozze
aadho keehatitsita turo maaqqizanno markkidhades. Yinna aadho kee-
hatitsite miinggi eqqote.
13 Yinttara wolla doorinttide Baabiloone* yeze woosa keetstsa asuntsin
ta na7ay Marqqoosa yinttana, «Saro saro» yagaane.
14 Siiqo yeerintte yeerinttitera, fetay fetaya saritsote.
Kiristtoosa gidda yeze yin ubbuntsis saro maaqqe. Amin77e.

* **5:13** ***Baabiloone:*** Hyanna besite Baabiloone ga7inttide Roome katama maaqqikaayzara attoos.

Phexiroosa Xaafide
Lam7intsa Kiita
Gele

Hawaare Phexiroosa xaafide lam7intsa kiita xaafinttide, dumma dumma bessa yeze zaga ammanze asuntsis. Hyay kiitize aafe qoftta, worddo asttamaarunts iita oochiton un timirttiti baggara medhinttide yeellize oochito ixxode fana. Yinna medhinttide madhito kayodes oge maaqqode, Yesuusa fa aafte bi7ide asuntsin E tamaarssize wode fa hyayte si7ide asuntsi tamaarsside timirttiti baggara Xoozze bazin Laatstse Yesuus Kiristtooabaz ammanitsize era ekkode fana. Xaafize mintsii ohide, «Kiristtoosa lam7intsa yo7oda» yagaaze worddo timirttebaz. Yinna qoftto mintsii ohitera, «Kiristtoosa maaqqii yi7ikaayzara gam77idanna, asuntsi ubba fa nagarappa maaqqode fana fattin ooden dhabode fana koyoose gishos» yagayda.

Aafe Qofuntsi

Saritse *1:1-2*
Ammanze asunts xeegintte *1:3-21*
Worddo asttamaaruntsana *2:1-22*
Kiristtoosa lam7intsa ye7e *3:1-18*

1 Yesuus Kiristtoosa hawaaren E aro, taanii, Simoon Phexiroosa, nu
Xoozzen nuna ashshize Yesuus Kiristtoosa xillotitsiti baggara nu gaar al77o
ammano ekkiduntsis hyay kiitiza xaafida.
2 Xoozzan nu Laatstsa Yesuusa erera aadho keehatitsin saro yinttis kumo.

Xoozze xeegen dooren

3 Fa bonchchiten lo77otitsite nuunii shaakkinttode fana xeegide eza
eridanne xoozzetits wolqqa nuunii Xoozza aazii yessades koshshize baz
ubba nuus inggida.
4 Yin iita amo baggara medhinttize hyanna alamite yeze dhabsseppa
kessii ekkode fanan Xoozze xoozzetitsito shaakkinttode fana, hyanna
imotitsiti baggara gaama al77on damma ufayssi nuus inggida.
5 Yinnii gisho, miinggi, yin ammanttilla afa lo77otitsi, lo77otitsalla afa
eratitsi,
6 eratitsalla afa fana naage, fana naagella afa gencce, genccella afa
Xoozza ufayssi yessi yeze,
7 Xoozza ufayssi yessalla afa ishitimo kadhe, ishitimo kadhella afa as
ubba siiqe gujjote.
8 Hyantses yinttis gaanggi yeziko, Laatstsi Yesuus Kiristtoosa erera
maaddize asin aafera yeze asi maaqqoda.
9 Yezin hyantses baayze oonin ukke yeze baz xalaala be7ize qooqe. E fa
tiino nagarttippa geezhidanno botida.
10 Yinnii gisho, ta ishuntso, yin xeegintton yin doorintto mintsodes
kasennippa aatsii minggote. Yin hyantsesana oochchizebaz maaqqiko,
dhubunttaama.
11 Yinne nu Laatstsan nuna ashshide Yesuus Kiristtoosa medhina
ka7itumo gelize kumutsi wolqqa yinttis ingginttoda.
12 Yinnii gisho, yin hyantsesana erize bazin yinna aykkide turite mi-
inggi yeze baz maaqqiko, taanii hyantsesana ubba wode yinttana qofize
ashshoos.

13 Taanii shemppora yeze wode ubba yinttana qofizanna koshshize baz
ga7i qoppane.
14 Nu Laatstse Yesuus Kiristtoosa taas qonccizidanni fana taanii hyanna
hyayqqize galtto gaarii olii qitodanno erane.
15 Taanii yinttappa shaakkinttikon yin hyantsesana ubba wode qoppode
fana taas dandda7inttize baz ubba oochchoda.
16 Nuunii Laatstse Kiristtoosa wolqqan E ye7ito yinttis ohize, E damma
bonchchito nu aafte bi7ida fattin medhdhii kesside tosse baaya.
17 Damma wolqqaama bonchchoppa, «Tana ufayssize, ta kadhize na7ay
hyaya» gaaze qaala ootsi yi7ide wode Xoozze adeppa bonchchon galata
ekkida.
18 Nuunii geeshi derella afa eera yeze wode yinna qaala ootsi saloppa
ye7izin si7ida.
19 Nuus hyannippa aadhize ammaninttide tinbbite qaala yene. Sa7a
wonttode wontsisin goolixe yin wozintte dolode wontsis, dhuma bessa yeze
foo7oos asi naaginttize fana, yin hyanna qaaltto naagiko lo77o oochchane.
20 Ubbappa tiino hyanno erote. Geeshi Maxaafite xaafinttide tinbbite
qaala ooden fa koyde fana billodes dandda7oos.
21 Tinbbite ubba, Xoozze kiittide asuntsi Geeshi Ayyaana kaalitsin, ohida
fattin as qofara ohikaaya.

2

Worddo asttamaaruntsana

1 Yezin worddo nabuntsi zaga wode asunts gidda yezanni fana hyatten
worddo asttamaaruntsi yin gidda denddoda. Un fana wozide, Laatstsa
kaddii, dhabsize worddo timirtte ko7oda. Yinne un faalla afa ellisii dhabe
ke7ine.
2 Gaama asuntsana yeellize un iita oge kaalloda; un baggara turii oge
cazhinttoda.
3 Worddo asttamaaruntsi miishe zhimbbartti fa faas medhdhii kesside
taariiker yinttana bonqoda. Zagappa dentsii unttis firdda giigii bettida;
unttana dhabe naagii bettida.
4 Nagara oochchide kiitanchchuntsis Xoozii yiqsinttanxi, firdda qamma
yellodes gaanname dhuma doochcha unttana olida.
5 Yinnii fanan, Xoozii xillotitsbaz ohize Nohen melle laappun asuntsana
ashshii, Xoozza goynoosse asuntsi yeze zaga alamito yiqsinttanxi dhabe
hyaatsar dhabsi maarikaaya.
6 Nagara oochchizuntsis aazize maaqqade fana Soodoman Gamoora
katamtto budo mahi eetsii dhabsida.
7 Higges kiitinttoosse olale hyanttize asunts gidda waayintti yezide xillo
Looxe Xoozii ashshida.
8 Ye xillo atstse un gidda yezitera, un oochchize iita oochito ubba wode
bi7ide woden si7ide wode E lo77o wozintta un7inttane.
9 Yinno maaqqiko, Laatstsii, fana goynize asuntsana fatanappa wayzi
ashshod yezako, mahi nagaranchchuntsana firdda qamma yellodes wayzi
seerittera naagisadyezako erane.
10 Ubbappa aatstsii tuna amora asho qofa kaallizuntsanan Xoozze adetits
wolqqa borizuntsana, firdda qamma yellodes Laatstsii naagizida.

1:18 Maato. 17:1-5; Mar. 9:2-7; Luqa. 9:28-35 **2:6** Medho 6:1—7:24 **2:7** Medho 19:24 **2:8** Medho 19:1-16

Yentsi asuntsis wozina mintsin uturtizuntsana maaqqide gisho salo medhetuntsana cazhittera zhashtoos.
11 Yezin kiitanchchuntsi worddo asttamaaruntsappa wolqqaran xaalatitsara gaama aadhane yezin Laatstse tiino adetits wolqqa yeze salo medhetuntsana cazhoos.
12 Yezin yentsi asuntsi fa eroosse baza gelii cazhane. Un aykkinttodesin hyayqqodes giiginttide, wozina baayze xoots fana hyanane; unttin xoots fana cer dhaboda.
13 Un nagara oochchide gisho fa oochito ekkoda. Awarara matsintti yexxitera doollizanno ufays baz ga7i qoppane. Un borinttii tuna maaqqii yinttara yezitera yinttara shaakkinttize siiqo mokkitera ufayttane.
14 Olale hyantta kumiden nagara ashshoosse aafe yene; mahi nagara oochchizanno ashshoos. Ammanora minggikaayze asuntsana cimmane. Unttis ubba wode amudhdhize wozina yene; un baaddinttiduntsana.
15 Un luule oge ashshii, gene miishe yiqsinttii balide, Bi7oora na7a Balaama oge kaallida.
16 E fa nagartti gisho seerinttida; ohodes dandda7oosse hyartta asi fana ohi nabize eeyatitsito teqqida.
17 Yentsi asuntsi melide hyaatsi aafe fanan zhuubba tookkii kanggize dhonne fana; unttana naagize linxi yiide dhuma.
18 Un cer utura qaala ohinttitera iita baz oochchii yeze asunts giddappa kezii hyaga miinggikaayze asuntsana olale hyanttaran asho amoran cimmii balitsane.
19 Un faasi dhabe arotitsa yezitera melluntsago, «Yin arotitstsappa kessada» yagaane. Akkos gayko, asi fa gaminttide baz ubbas aro.
20 Un ashshize nu Laatstse Yesuus Kiristtoosa erii hyanna alame tunatitsitippa kessii ekkideppa suuba, mahi qaxintti gaminttiko tiino yeze yesttippa suubanna unttis wozzi iita maaqqada.
21 Un xillotitsi oge erii maaqqii ashshizannippa tiino geeshi kiitto erikaayzako unttis lo77o yeshsha.
22 «Kana fa cooshago suub maaqqane» mahi, «Meeccinttide gudayille suub maaqqii looqa gidda gol7inttane» gaaze aazize turo maaqqizanna unttalla afa folinttida.

3

Laatstsii yo7oda

1 Ta siiquntso, hyay ta yinttis xaafide dabddaabbize lam7intsa. Taanii hyantsi lam77i dabddaabbuntsana yinttis xaafide, yin luule qofa qoppode fana yinttana dentsitsodes.
2 Mahi geeshi nabuntsi zaga ohide qaalaran nuna ashshize Laatstse, hawaaruntsi baggara kiitinttide kiitto yin oochchode fana koyane.
3 Ubbappa tiinidhii, wode wurssutsite fa amito kaallizuntsin borizuntsi borittera yo7odanno erote.
4 Un, «Laatstsi Yesuusa yo7oda gaydanna aba yene? Nu aduntsi hyayqqida, yezin ubba bazi sa7a medhinttideppa dentsii yezanni fana yene» yagaane.
5 Gaama wodeppa tiino salo Xoozze qaaltte medhinttidanno; mahi sa7a hyaatsappa medhinttidannon hyaatsi gidda medhinttidanno erittera kaddane.
6 Yinna wodite yeze sa7ita hyaatsara qoodhintti dhabida.

2:16 Faydo 22:4-35 **3:4** Yihu. 18 **3:6** Medho 1:6-9

7 Yezin hyatte yeze salttan sa7itan, Xoozzes goynoosuntsi firddinttize
qamman dhabode qamma yellodes yinna qaaltte tamas naaginttii yene.
8 Yezin ta siiquntso, Laatstse kale fettii qamma mukul bere fana
maaqqizanno mukul bere fettii qamma fana maaqqizanno hyanno fettii
baz botippete.
9 Fete fete gam7ida ga7i qoppizannii fana, Laatstsii fa ufays qaaltti
gisho gam7oos. Yezin ooden dhabaame fana koyi ubbuntsi fa nagarttippa
maaqqade fana yin gisho ga7i dandda7ane.
10 Yezin Laatstse qamtta kayzo fana yo7oda. Yinna qamtte salo damma
guumera dhaboda; salo medhetuntsi tamara eexinttoda; sa7an izilla afa
yeze ubbanna dhaboda.
11 Yikke, ubba bazi yinnii gaar yii7i dhabizebaz maaqqiko yin waako
yeze asi maaqqades beeze? Yin geeshin Xoozii ufayssize yessii yessades
beezane.
12 Yin tiinora ye7ize Xoozze qamtto naagittera yinttis dandda7inttize baz
ubba oochchii yinna qamtto ellisizote. Yinna qamtte salon ize yeze bazi
tamara eexinttoda; damma tama michara til77oda.
13 Yezin nuunii xillotitsi yeze kille salon kille sa7a Xoozze ufays qaaltti
gaar naagoda.
14 Yinnii gisho, ta siiquntso, nu yinna qamtto naagize gisho yeellan bore
baayzuntsana maaqqii, Laatstsara sarora yessades minggote.
15 Yin attode fana koyi Laatstsii dandda7ezanno botippete. Mahi nu
siiqo ishay, Phawuloosa, Xoozii ees inggide cinccatitsara yinnii fana yinttis
xaafida.
16 E fa kiitite ubba yentsi bazito xaafida. E dabddaabbiti gidda qop-
podes waaytsize qofa yene. Tamaarikaayzen miinggikaayze asuntsi melle
Xoozze qaaltto wobbizanni fana hyanna kiitton faas dhabodes machchi
wobbizane.
17 Yinnii gisho, ta siiquntso, yin yinno erize gisho genuntsi balara cimint-
tii, dhabaame fanan miinggi yeze baasttippa gol7aame fana naaginttote.
18 Yezin nuna ashshize nu Laatstse, Yesuus Kiristtoosa aadho keehatit-
saran eratitsaran diccote. Ees hyatten medhinan bonchcho maaqqe.
Amin77e.

3:7 Medho 7:11 **3:9** Maz. 90:4 **3:11** Maato. 24:43; Luqa. 12:39; 1 Tese. 5:2; Qon. 16:15 **3:14** Isa. 65:17; 66:22; Qon. 21:1

Wahannisa Xaafide
Tiino Kiita
Gele

Hawaare Wahannisa xaafide tiino kiita, lam77i aafe qofa aykkane. Yinnan nabbabizuntsi Xoozaran E na7ay Yesuus Kiristtoosara fettetitsa yessade fana mintsitsodesin yinna fettetitsito dhabsize worddo timirtteppa hyaakkode fana unttana qofissades. Ye wode denddide worddo timirtte, «Xoozii benttoosse ayyaanara alame medhdhida. Hyanna benttize alamiton nu galtto Xoozii medhdhikaayze gisho iita. Mahi hyanna benttize alamitan nu gallita nu ayyaaniza qohodesin tunissades dandda7oos» yaga7i tamaarssane. Yinno gaazanna, tiino, Yesuusa asi maaqqii yi7ikaaya. Lam7intsa, fettii asi fa ayyaana tunizikaayzara fa ashora nagara oochchodes dandda7ane yaga7e.

Yinnii gisho, Wahannisa fa kiitte, Yesuusa as maaqqii yi7idanno kaddize oonin Xoozze na7a maaqqoos (4:2-3). Mahi Xoozappa yelinttide oonin ubba wode nagarara yezoos (3:6) yaga7i xaafida.

Ye worddo asttamaaruntsi, «Atotitsi gaazanna, hyanna alame yessis un7intteppa kezii wallo maaqqii yeze» yagaane. Yinnilla afa gujjii, «Iitan lo77o shaakkii ayfo maaqqin, mahi melle asi siiqo maaqqin atotitsara akkon yellinttizebaz baaya» yagaane.

Xaafize yinna timirttito ixxii, «Yesuus Kiristtoosa folo asi. Yesuusa ammanzuntsin Xoozza siiqizuntsi ubba fa gidda fetay fetayra siiqinttodes beezane» yaga7i ohida.

Aafe Qofuntsi

Gele qofa *1:1-4*
Foo7on dhuman *1:5—2:29*
Xoozze na7untsanan Xalahe na7untsana *3:1-24*
Turon worddo *4:1-6*
Siiqo oocha *4:7-21*
Gamize ammano *5:1-21*

De7o inggize qaala

1 Nu tiinoppa dentsii yeze, nu hyayttira si7ida, aaftte bi7ida, nu kushite
bochchida anjjo qaalabaz yinttis xaafane.
2 Yinna de7o inggize qonccin, nuunii eza bi7i, E baz markkidhane. Aday
kale yeze nuus qonccin, medhina de7obaz yinttis awajjane.
3 Nuura yinttis fettetitsi yessade fana nu bi7idannon si7idanno yinttis
ohine. Nuus fettetitsi yezanni fana Adayran E Na7a Yesuus Kiristtoosara
fettetitsi yene.
4 Nu ufaysita mulo maaqqade fana yinno yinttis xaafoda.

Xoozii foo7o

5 Nuunii eeppa si7ide, yinttis ohize kiitta hyanno: «Xoozii foo7o; E gidda
dhuma baaya» gaazanno.
6 Nu eera fettetitsa yene yaga7itera dhuma yeziko, nu ohiten nu oochite
warddidhdhane turetitsi baaya.
7 Yezin foo7o E maaqqidanni fana, nuunin foo7o yeziko, nuus wol gidda
fettetitsi yene. E na7ay, Yesuus suutsita nagara ubbappa nuna geeshane.

1:2 Waha. 1:1 **1:3** Waha. 1:14

8 Nuunii, nuura nagara baaya gayko nu nuna cimmane; nuura turetitsi baaya.
9 Yezin Xoozis nu nagartto buuxiko, E nu nagartto atto gawudesin nu bala oocha ubbannippa nuna geeshodes, ammaninttidayan xillon.
10 Nuunii nagara oochchikaaya gayko Xoozza worddo mahine; E qaalttan nu gidda baaya.

2

Kiristtoosa nuus xabaaqe

1 Ta na7untso, nagara yin oochchaame fana taanii hyanno yinttis xaafane. Yezin oonin nagara oochchiko Ade kale nuus xabaaqe Xillo Yesuus Kiristtoosa yene.
2 Nu nagartta Kiristtoosa baggara atto ga7inttida. E nu nagartti xalaalas baayzin as ubba nagaras.
3 Nuunii Xoozze kiita foliko, so7e baytsi, turo nu eza erane.
4 Oonin, «Ta eza erane» ga7ittera, E kiitto folaanxiko ye atstse worddo; turetitsi E gidda baaya.
5 Yezin E qaalttis oonin kiitinttizebaz maaqqiko ye atstse Xoozze siiqita E gidda folo maaqqane. Nuunii Xoozara yezannis yinna fa ommite turii markka.
6 Taanii, «Xoozar yene» yagaaze oonin Kiristtoosa yezidanni fana yessades beezane.

Kille kiita

7 Ta siiqo ishuntso, taanii yinttis tiinoppa yeze gal77a kiita xaafane fattin kille kiita xaafoos. Yinnan yin si7ide gal77a kiita.
8 Maaqqikon, Kiristtoosa giddan yin giddan turo maaqqii yeze, kille kiita xaafane. Dhuma aadhin, hyatte turii foo7o foo7ane.
9 «Foo7o yene» ga7itera fa ishaya ixxize oonin, hyatten dhuma yene.
10 Fa ishaya kadhize ooden foo7o yene. Ye atstsa melle eza dhubbize baz baaya.
11 Yezin fa ishaya ixxize ooden dhuma yene; dhuma hyanttane. Dhuma E aafto goozide gisho aba hyanggizakon eroos.
12 Ta na7untso, Kiristtoosa suntsiti baggara yin nagartta maarotitsi denggide gisho taanii yinttis xaafane.
13 Aduntso, tiinoppa yeze, eza yin eride gisho yinttis xaafane. Na7atitsuntso, Xalahe yin gamide gisho yinttis xaafane.
14 Na7untso, Xoozza yin eride gisho yinttis xaafane. Aduntso, tiinoppa yeze eza yin eride gisho yinttis xaafane. Na7atitsuntso, yin gooba maaqqide gisho Xoozze qaala yinttara yeze gishon Xalahe yin gamide gisho yinttis xaafane.
15 Alame woy alame yeze baz kadhippete. Alame kadhize oonin Xoozze adaya kadhoos.
16 Alame yeze ubbanna, asho amotitsi, aafe bi7i amudhdhize bazin miishera ceeqintte alame bazi fattin Xoozappa baaya.
17 Alamen alame as amo ubba aadhoda, yezin Xoozze qofa oochchize ooden medhina yessada.

Kiristtoosa ixxizuntsappa naagintte

2:8 Waha. 13:34

18 Ta na7untso, wode wurssutsita ukkida. Kiristtoosa ixxize tiinoppa
yo7odanno yin si7idanni fana melle atto yezin, hyatten E morkkuntsi
gaamuntsi denddida. Yinnii gisho, wode wurssutsita ukkidanno nuunii
yinne erane.
19 Yentsi morkkuntsi nu bagga maaqqoosse gisho nu giddappa kezida.
Un nu bagga yezako nu gidda yessada, yezin unttappa oonin nu bagga
maaqqoosanna erinttode fana nu giddappa kezida.
20 Yezin Kiristtoosa yinttalla afa Geeshi Ayyaana gussida; mahi yin
ubbuntsi turtto erane.
21 Turtto yin erize gishon turii gidda akkon worddo baayzanno yin erize
gisho taanii yinttis xaafane fattin turtto yin eroosse gisho baaya.
22 Yesuusa, Xoozii tizhidaya baaya ga7i kaddize asuntsappa melle worddo
ohize oode? Ezii Kiristtoosa ixxiza. E na7aya kaddiko Adayan kaddane.
23 Na7aya kaddize oodesin Aday baaya; mahi Na7ays markkidhize
oodesin Aday yene.
24 Yinnii gisho, tiino yin si7ize qaaltto yin wozintte mintsii naagote. Tiino
si7idanno yin naagiko yinttis Na7ayran Adayran fettetitsi yessada.
25 Yinnan Kiristtoosa inggide medhina de7o.
26 Yinttana balisize asunts gisho taanii hyanno yinttis xaafida.
27 Yezin Kiristtoosappa ekkide Ayyaana yin gidda yeze gisho melle
asttamaare koshshoos, E ubba bazi tamaarssoda, tamaarssizannan turo
fattin worddo baaya. Yinnii gisho Geeshi Ayyaana yinttara yeze gisho
oonin yinttana tamaarsse beezoos. Yezin E ayyaana tizhe ubba baz
yinttana tamaarssizanni fana turo fattin worddo baaya. Yinnii gisho Geeshi
Ayyaana yinttana tamaarssidanni fana Kiristtoosa gidda yezote.
28 Yikke, ta na7untso, E qonccize wode nuunii zhashimo baytsi E ye7ize
qamma E tiino nu yeellara aachinttaame fana eer yezote.
29 Kiristtoosa xillo maaqqizanno yin eriko xillo oochchize ubba Xoozze
na7a maaqqizanno erote.

3

Xoozze na7untsana

1 Nu Xoozze na7untsana ga7intti xeeginttode fana Xoozii nuna akko fana
kadhizako bo7ote. Nu turo Xoozze na7untsana. Hyanna alamita Xoozza
eroosse gisho nunan eroos.
2 Ta siiquntso, hyatte nu Xoozze na7a; nu wayadyezako hyaga erint-
tikaaya. Yezin Kiristtoosa qonccize wode nu E fana hyanodanno erane. E
turita yezanno nuunii be7ada.
3 Kiristtoosa be7ada ga7i ufayssar naagize oonin, Kiristtoosa geeshi
maaqqizannifana fa ommito geeshane.
4 Nagara higge lale maaqqize gisho nagara oochchize ubba Xoozze higgito
lalane.
5 Kiristtoosa as nagara dhabsodes qonccidanno yin erane; ezara nagara
baaya.
6 Kiristtoosa yeze oonin nagarara yezoos. Mahi nagarara yeze oonin eza
bi7ikaaya woy erikaaya.
7 Ta na7untso, yinttana oonin balitsippe. Kiristtoosa xillo maaqqidanni
fana xillo oochchize oonin xillo.

3:2 Waha. 1:12 **3:6** Waha. 1:29

8 Xalahe tiinoppa nagara oochchize gisho nagara ubba wode oochchize oonin Xalahe igina. Yinnii gisho, Xoozze Na7ay Xalahe oocha dhabsodes qonccida.
9 Xoozze na7untsana maaqqide oonin Xoozze Ayyaana ezar yeze gisho E ubba wode nagarara yezoos. Xoozii Ees Ade maaqqide gisho nagarara yezoos.
10 Xoozze na7untsin Xalahe na7unts dummatetsita hyanne erinttane; xillo oochchoose asi woy fa ishaya kadhoosse asi Xoozze na7a maaqqoos.

Fetay fetaya kadhote

11 Tiinoppa yin si7ide kiita, «Fete fetaya kadhodes beezane» gaaze kiita.
12 Nuunii Qaa7ela fana maaqqodes beezoos. Qaa7ela Xalahe igina maaqqii fa ishaya wodhida. E fa ishaya akkos wodhido? E oochita iita maaqqide gishon E ishay oochita lo77o maaqqide gisho wodhida.
13 Ta ishuntso, hyanna alame asuntsi yinttana ixxiko gaama qoppipete.
14 Nuunii nu ishuntsana siiqize gisho hyayqoppa de7o fiinggidanno erane. Fa ishaya kadhoosse oonin hyayqo dasho gidda yezane.
15 Fa ishaya ixxize oonin shemppo wodhizaya. Mahi shemppo wodhize oodesin medhina de7o baayzanno yin erane.
16 Kiristtoosa fa shemppito nu gisho aatstsii inggidanne siiqo akko yezako nu erida. Nuunin nu ishuntsi gisho nu shemppito aatstsii inggodes beezane.
17 Yezin hyanna alamite qolo yeze oonin madhidhiza bi7itera, ees yiqsinttanxiko fa wozintte Xoozze siiqo yene gawudes wayzi dandda7ode?
18 Ta na7untso, nu oocharan turetitsara nu siiqito qonccissades beezane fattin hyarii ohe xalaalara woy doona xalaalara siiqinttodes beezoos.

Xoozalla yeze ammanintte

19 Nuunii fete fetaya siiqiko, yinne nuunii turii bagga maaqqizanno erane; yinnis Xoozze tiino yeellidhoos.
20 Nu wozintta nuulla afa firddiza maaqqiko, Xoozze nu wozinttippa damma maaqqizanno erane; E ubba baz erane.
21 Ta siiquntso, nu wozintta nuulla afa firddiza maaqqiko nuunii Xoozze tiino zhashitoos.
22 Nuunii E kiitto naagize gishon eza ufayssize baz oochchize gisho woossize baz ubba eeppa ekkane.
23 Kiristtoosa nuna kiittidanni fana Xoozze na7a Yesuus Kiristtoosa ammanode gaaran fete fetaya siiqode fana Xoozii nuna kiittida.
24 Xoozze kiita naagize oonin Xoozara yene; Xoozin eera yene. Xoozii nuus inggide Geeshi Ayyaana baggara E nuura yezanno erane.

4

Ayyaana shaakkii erote

1 Ta siiquntso, ayyaana ubba ammanippete, yezin un Xoozappa yezako qurichchi bo7ote. Akkos gayko, gaama worddo nabuntsi alamella dend-dida.
2 Yesuus Kiristtoosa asi maaqqii yi7idanno ammanze asi ubba Xoozze Ayyaana; Xoozze Ayyaana maaqqizanno yin yinne eroda.
3 Kiristtoosa asi maaqqii yi7idanno ammanoosse as gidda Xoozze Ayyaana baaya. Yeynnii Kiristtoosa ixxize ayyaana. Yin ye ayyaanze ye7odanno tiino si7ida; E melle atto yezin hyatten alame yene.

3:12 Waha. 13:34 **3:13** Medho 4:8 **3:15** Waha. 5:24 **3:24** Waha. 13:34; 15:12, 17

4 Ta na7untso, yin Xoozis. Yin gidda yeze Geeshi Ayyaana alame yeze
ayyaanappa damma wolqqaama maaqqide gisho worddo nabuntsana yin
gamida.
5 Un hyanna alamiti asi maaqqide gisho hyanna alamitibaz ohine;
hyanna alamiti asi un ohito si7ine.
6 Nuunii Xoozappa; Xoozza erize oonin nuna si7ine. Xoozza eroosse
oonin nuna si7oos. Nuunii turii ayyaanan worddo ayyaana yinne
shaakkane.

Xoozii siiqo

7 Ta siiquntso, siiqo Xoozappa yi7ize gisho ane fetay fetayra siiqinttote.
Siiqize oonin Xoozze na7a; E Xoozza erane.
8 Xoozii siiqo maaqqize gisho siiqoosse oonin Xoozza eroos.
9 Nuunii Kiristtoosa baggara de7o denggode fana Xoozii fa fettii Na7aya
hyanna alamite kiittida. Xoozii nuna fa siiqito yinne beezida.
10 Turii siiqo gaazanna yikke: nuunii Xoozza siiqide gisho baayzin Xoozii
nuna siiqide gishon nu nagartti gisho zharshintti nuna maarodes fa Na7aya
kiittide gisho.
11 Ta siiquntso, Xoozii nuna hyannii gaar siiqiko, nuunin fete fetaya
siiqodes beezane.
12 Xoozza bi7ide oonin baaya. Nu fete fetaya siiqiko Xoozii nuura yene;
E siiqitan nuulla folo maaqqane.
13 Xoozii fa Geeshi Ayyaana nuus inggide gisho nuunii Xoozara yezannon
ezin nuura yezanno erane.
14 Aday fa Na7aya, hyanna alamito ashshode fana kiittidanno nuunii bi7i
markkidhane.
15 Yesuusa Xoozze Na7a maaqqizanno ammanii markkidhize ooderan
Xoozii yene; ezin Xoozara yene.
16 Xoozii nuna siiqizanno nuunii eranen ammanane.
Xoozii siiqo. Siiqo yeze oonin Xoozara yene; Xoozin eera yene.
17 Nu yestta hyanna alamite Kiristtoosa yezidanni fana maaqqize gisho
firdda qamma zhashtikaayzara E tiino shiiqodes E siiqita nu gidda folo
maaqqane.
18 Siiqo gidda zhashimo baaya, turii siiqo zhashimo kessii olane.
Zhashimo seeritsara wolla hyanggize gisho zhashtize atstse siiqita folo
maaqqoos.
19 Xoozii tiino nuna siiqide gisho nuunin siiqane.
20 Oonin, «Xoozza siiqane» ga7itira fa ishaya ixxiko, E worddo. Akkos
gayko, be7ize fa ishaya siiqoosse oonin bi7ikaayze Xoozza siiqodes wayzi
dandda7e?
21 Kiristtoosa nuus inggide kiitta hyanno; «Xoozza siiqize oonin fa ishaya
siiqodes beezane» gaazanno.

5

Alame ammanora game

1 Yesuusa, E Kiristtoosa ga7i, ammanze oonin Xoozze na7a. Adaya siiqize
oonin E Na7ayan siiqane.
2 Nuunii Xoozza siiqize gishon E kiitto naagize gisho Xoozze na7untsana
siiqizanno yinne erane.
3 Nuunii Xoozza siiqiko, E kiitto naagene. E kiitta deexizebaz baaya.

4:13 Waha. 1:18

4 Akkos gayko, Xoozze na7a maaqqide oonin hyanna alamito gamodes
dandda7ane. Nuunii hyanna alamito gamodanna ammanora.
5 Alame gamodes dandda7ize oode? Yesuusa Xoozze na7a maaqqidanno
ammanze asi xalaala gamoda.

Kiristtoosas ingginttide markkatitsi

6 Yesuus Kiristtoosa xinqqate beezize hyaatsaran hyayqo beezize su-
utsara yi7ida. E, hyaatsaran suutsara yi7ida fattin hyaatsi xalaalara
yi7ikaaya. Geeshi Ayyaana turo maaqqide gisho yinna turo maaqqizanno
markkidhane.
7 Hyaydzdzii markkuntsi yene.
8 Yentses, Geeshi Ayyaana, hyaatsin suutsi. Hyantsi hyaydzdzuntsi
markkatitsita fetto.
9 Nu asi markkidhizanno ekkane. Yezin Xoozze markkatitsita asannippa
gaama aadhane. Xoozii fa Na7ays markkidhidanna hyanno.
10 Xoozze na7aya ammanze atstse wozintte hyanna markkatitsita yene.
Xoozza ammanoosse oonin Xoozze fa Na7ays markkidhide markkatitsito
ammanikaayze gisho Xoozza worddo mahine.
11 Yikke, markkatitsita hyanno; Xoozii nuus medhina de7o inggida; yinna
de7itan E Na7ayra yene.
12 Xoozze Na7ay yeze oodesin de7o yene. Xoozze Na7ay baayze oodesin
de7o baaya.

Medhina de7o

13 Xoozze Na7a ammanze yinttis medhina de7o yezanno yin erode fana
hyanno yinttis xaafida.
14 Xoozze qofa gaar akko bazin eza woossiko, E si7izanno nuunii erize
gisho eza ammaninttane.
15 Nuunii woossidebaz ubba E si7izanno eriko, nuunii woossize baz ubba
E inggodanno erane.
16 Oonin fa ishaya hyayqo beezoosse nagara oochchizin bi7iko, Xooz
ees woossodes beezane. Hyayqo beezoosse nagara oochchiduntsis Xoozii
de7o inggane. Hyayqo beezize nagara yene. Taanii yinttana yinnis Xooz
woossote ga7oos.
17 Iita oocha ubba nagara, yezin hyayqo beezoosse nagara yene.
18 Xoozze Na7ay unttana naagize gisho Xoozze na7utsana maaqqide
oonin nagara oochchosanno nuunii erane. Xalahe unttana qohodes
dandda7oos.
19 Nuunii Xoozis maaqqidanno hyanna kumutsi alamita Xalahes
aqizanno erane.
20 Nuunii turii Xoozza erode fana Xoozze Na7ay yi7idannon nuus qoppize
wozina inggidanno erane. Nuunii E na7a, Yesuus Kiristtoosa baggara turii
Xoozara yene. Nuunii turii Xoozaran na7ay Yesuus Kiristtoosara fettetitsi
yene.
21 Ta na7untso, eequntsappa hyaakkote.

5:4 Waha. 14:15 **5:12** Waha. 3:36

Wahannisa Xaafide
Lam7intsa Kiita
Gele

Wahannisa xaafide lam7intsa kiita, Yesuusa hawaare maaqqide cimize, Wahannisa xaafida. Xaafinttidannan doorinttide inttisin I na7untsis. Oode eride, yinnan fettii woosa keetsisin ize goynize asuntsis maaqqaanxi attoos. Hyay hyaata kiitize xaafinttide, un fetay fetayra siiqinttode fana qofissadesin worddo asttamaaruntsappan un timirtteppa naaginttode fana qofissades.

Aafe Qofuntsi

Saritse *1-3*
Siiqo ubbappa damma *4-6*
Worddo timirtteppa naagintte *7-11*
Xaatsi qofa *12-13*

1 Ta cimize doorunttide kara intisin I na7untsis kiitinttide kiita. Ta xalaala baayzin turtto erize ubbuntsi kadhane.
2 Ye turize nuura yeze gishon medhina nuura yessade gisho taanii yinttana turo kadhane.
3 Xoozze nu Aday E na7ay Yesuus Kiristtoosa aadho keehatitsita, maarotitsitan sarotitsitan turiran siiqoran wolla nuura maaqqe.

Turon siiqon

4 Aday nuna kiittidanni fana, ne na7untsappa bagguntsi, turis kiitinttizanno bi7i taanii gaama ufayttida.
5 Kara intte, hyatten nuunii ubba fete fetaya siiqode gaar taanii nena woossane. Ye kiitize tiinoppa nuura yeze kiita fattin taanii nees kille kiita xaafoos.
6 Turii siiqo nu Xoozze kiita naagii yessadanno. Mahi tiinoppa yin si7idanni fana E kiitta, yin ubbuntsi «siiqora yezote» gaazanno.
7 Yesuus Kiristtoosa asi maaqqii yi7idanno ammanoosse, gaama balitsize asuntsi, alamite denddida. Yinnii gaarize asi oonin balitsizan Kiristtoosa ixxizan.
8 Yin oochchide kumutsi waagito ekkodes minggote. Yin oochchidanna dhabaame fana naaginttote.
9 Kiristtoosa timirttite miinggi yezoossesin E timirttitippa hyaakkii yeze atstses Xoozii baaya. Kiristtoosa timirttite yeze atstses Adayin Na7ayin yene.
10 Oonin yinttago yi7itera hyanna timirttito ekkikaayzar yi7iko, yin kara geltsippete; saron gayppete.
11 Eza saro gaaze oonin E iita oochite eera shaakkinttane.

Wurssutsi saritse

12 Taanii yinttis xaafodes koyde gaama baz yene, yezin worqqateran qalamera xaafodes koyoos. Nu ufayssita folinttode fana yinttara sino yellintti ohinttodes yinttago hyammada ga7i qoppane.
13 Xoozii dooride ne mishti na7untsi nena saro gaane.

1:6 Waha. 13:34; 15:12, 17

Wahannisa Xaafide
Hyaydzdzintsa Kiita
Gele

Wahannisa xaafide hyaydzdzintsa kiita, Yesuusa hawaare maaqqide cimize, Wahannisa xaafida. E xaafidannan Gaayoosa ga7inttize fettii woosa keetstsi yenggizes. Xaafize fettii baggara Gaayoosa melle ammanzuntsana maaddide gisho eza galatane; mahi melle baggara Diyotirafiisa ga7inttize woosa keetstsis ade maaqqides koyze gene atstseppa naaginttode fana qofizane.

Aafe Qofuntsi

Gele qofa *1-4*
Gaayoosa galatinttida *5-8*
Diyotirafiisa borinttida *9-10*
Dimexiroosa galatinttida *11-12*
Xaatsi qofa *13-15*

1 Taanii woosa keetsi cimize, turo kadhize Gaayoosas kiittide kiita.
2 Ta siiqizayo, ne yessita ubba giigode fana, qone yessade fanan ayyaana shemppo ne denggode fana woossane.
3 Fettii fettii ammanze asuntsi yi7i, ubba wode ne turis ammaninttii yezannon ne turibaz markkidhide wode taanii gaama ufayttida.
4 Ta na7untsi turetitsara yezanno si7izannippa aadhize, tana ufayssize bazi baaya.

Gaayoosa galatinttida

5 Ta siiqizayo, un nees zaqqo maaqqikon, ne ammanize asuntsis ammanintte oocha oochchane.
6 Un ne siiqitibaz woosa keetstsa markkidhane. Hyatten un hyanggize ogite Xoozii kadhizanni fana oochchii unttana maaddiko lo77o oochchane.
7 Un Kiristtoosas oochchodes kezitera, ammanoose asuntsappa akkon ekkikaaya.
8 Nuunii turii oocha unttara wolla oochchodes hyantsi fana yeze asuntsana maaddodes beezane.

Diyotirefiisan Dimexiroosa

9 Taanii woosa keetsitis kiita xaafida, yezin woosa keetsis cima maaqqodes koyze Diyotirafiisa nu gaazanno ekkoos.
10 Yinnii gisho, taanii ize hyanggize wode E nuulla afa ohide iita ohiton E oochchide oochito ubba ohoda. E yinno eerida ga7i, nu ishuntsi ye7ize wode mokkoos. Melle atto yezin, unttana mokkodes koyzuntsana kayi woosa keetstsappa kessane.
11 Ta siiqizayo, lo77o baz aazop attin iita baz aazippe. Lo77o baz oochchize oonin Xoozze asi, yezin iita baz oochchize oonin Xoozza bi7ikaaya.
12 Dimexiroosa lo77o asi maaqqidanno asi ubba markkidhane. Turita fa ommite E baz markkidhane; nuunin E baz markkidhane; nu markkatitsitan turo maaqqizanno yin erane.

1:2 Hawa. 19:29; Rome 16:23; 1 Qoro. 1:14

Wurssutsi saritse

13 Taanii nees xaafodes koyde gaama baz yene, yezin qalamer warqqatella xaafodes koyoos.

14 Yezin taanii ukkera neera yellinttodes koyane; ye wode neera ohinttoda.

15 Saro nees maaqqe.

Ne lagguntsi nena saro gaane. Nu lagguntsana ubba un suntsito suntsito xeegii tana «Saro gayda» ga7o.

Yihuda Xaafide Kiita

Gele

Yihuda kiita xaafinttide, ammananxi yezitera ammanze asi aazii worddo timirtte dalggize asuntsappa ammanze asuntsi naaginttode gaar qofissades. Hyay hyaata kiitize fa gidda aykkide qoftta lam7intsa Phexiroosa kiita aazane. Xaafize, «Ammanze asuntsis fettii tohen wurssutsi yellodes ingginttide ammanos olinttote» yaga7i nabbabizuntsana mintsii qofizane.

Aafe Qofuntsi

Saritse *1-2*
Worddo asttamaarunts timirttiton un gol7ito *3-16*
Ammano naagode fana ingginttide zore *17-23*
Galata woosa *24-25*

1 Taanii Yihuda, Yesuus Kiristtoosa arize, Yayqooba ishay;
Xoozii xeegiduntsis, Xoozze Aday kadhizuntsin Yesuus Kiristtoosas naaginttiduntsis hyay kiitiza xaafida.
2 Maarotitsi, sarotitsin siiqon yinttis gaanggo.

Worddo asttamaaruntsana

3 Ta siiqo ishuntso, nuunii wolla shaakkinttize atotitsiti baz yinttis xaafodes taanii gaama amudhdhida. Yezin ammanze asuntsis fettii tohen lam7intsaames ingginttide ammano gisho olinttode gaar yinttana zoritera xaafodanna taas koshshize baz maaqqida.
4 Gaama wodeppa tiino un firddita xaafintti bettide, fettii fettii asuntsi oonin erikaayzin aachintti yin gidda gelida. Un Xoozza eroosuntsana, un nu Xoozzes aadho keehatitsito tuna oocha hyanttodes maaddinttize oge mahi ekkane. Fa xalaala kaati maaqqide, nu Laatstse Yesuus Kiristtoosa kaddane.
5 Yezin yin hyanno ubba erizebaz maaqqikon, Laatstsi Isra7eele asuntsi Gibxxe sa7appa wayzi kessezako, mahi suubappa ammanoosuntsana dhabsidanno ta yinttana qofissades koyane.
6 Fa yeze bestto ashshii, faas ingginttide adetits wolqqito naagikaayze kiitanchchuntsana, damma firdda qamma yellodes Xoozii unttana dhumappa oomora medhina santsalaatara accii gaddida.
7 Yinnii gaar, Soodoman Gamoora asuntsi un kale yeze katama asuntsara olale hyanttida; un medho woga baayze olale oochchida. Un medhina tamar firddinttoduntsis aazize maaqqida.
8 Yinnii fanan, yentsi asuntsi abukkora fa galtto tunizane; adetits wolqqara yezuntsana borane; salo bonchcho yezuntsanan cazhane.
9 Yezin kiitanchchuntsi hyalaqa Mika7eele Muse ahas Xalahera lallide wode «Laatstsii nena seero» yagayda fattin eella afa cashshi qaala ohi mootodes koykaaya.
10 Yezin hyantsi asuntsi faas eroosse baz ubba cazhane; mahi un wozina baayze hyaars fana medho qofara erizebazi yezikon, iza unttana dhabsoda.
11 Unttana bade! Un Qaa7ela oge hyanggida. Miishe koyi Balaama balidanne gol7ida. Qore ixxidanni fana unttin Xoozalla denddii dhabida.

1:2 Maato. 13:55; Mar. 6:3 **1:6** Keze 12:51; Faydo 14:29-30 **1:8** Medho 19:1-24 **1:10** Dane. 10:13, 21; 12:1; Qon. 12:7; Mahe 34:6; Zakka. 3:2

12 Hyantsi asuntsi, siiqo zhagana bessa yinttara bettize wode yeella
baayze borinttiduntsana. Un fana xalaala yenggizuntsana. Un zhuubba
kanggize ira baayze dhonne fana. Mahi aafe wode aafe baayze, xaphora
shodinttide, lam77i tohe melide minxa fana.
13 Un mintsi abba zuluntte gaar fa yeella oochchar dubbizuntsana. Un
medhina linxi yiide dhuma naagize waayinttize xoolinttuntsana.
14 Addaamappa dentsii, laappuntso yeletitsi maaqqide Heenokan,
hyantsi asuntsbaz tinbbite ohittera, «Yikke, Laatstsii, fa gaama mukul
geeshshuntsara ye7oda.
15 Asuntsana ubba firddoda; genuntsana ubba un oochchide iita oochiti
ubba gishon genetitsara un Xoozzella afa ohinttide iita ohiti ubba gisho
firddoda» gayda.
16 Yentsi asuntsi ubba wode zuuzinggizuntsanan ohe koyzuntsana. Mahi
fa iita amotitsito kaallane; fana ceeqqanen fana maaddize baz denggodes
melluntsana nashshane.

Wurssutsi zore

17 Yezin ta ishuntso, nu laatstse Yesuus Kiristtoosa hawaaruntsi zaga
yinttis ohide qaaltto qoppote.
18 Un, «Wurssutsi wodite, Xoozze qofa ashshii fa iita amotitsi kaallii Xooz
toochizuntsi ye7oda» gayda.
19 Yentsi asuntsi as gidda shaako medhdhizuntsana, fa asho amotitsis
aqizuntsana Geeshi Ayyaana baayzuntsana.
20 Yezin ta ishuntso, geeshi maaqqide yin ammantte yinttana Ayyaanar
dichchodes minggote; mahi Geeshi Ayyaana wolqqa woossote.
21 Yinttana medhina de7o yeltsize nu Laatstse Yesuus Kiristtoosa
maarotitsi naagitera yinttana Xoozze siiqite naagote.
22 So7ize asuntsis yiqsinttote.
23 Fettii fettii asuntsana tamappa kessii ekkote. Melluntsis nagarara
tunide un galtto bochchide afultto ixxittera zhashimora maarote.

Galatan woosan

24 Yin gol7aame fana naagodesin bore baayzuntsana mahi damma
ufayssara kumide tiino shiishodes dandda7ize,
25 nuna ashshize fettii Xoozze, nu Laatstse Yesuus Kiristtoosa baggara
bonchchon, dammatetsi, wolqqan adetits wolqqa, zagappa aykkii, hyatten,
medhina ees maaqqe. Amin77e.

1:12 Medho 4:3-8; Faydo 22:1-35; 16:1-35 **1:15** Medho 5:18, 21-24 **1:19** 2 Phex. 3:3

Wahannisa Qonccitsi

Gele

Wahannisa qonccitsi xaafinttidanna, ammanze asuntsi Yesuus Kiristtoosa faas Laatstsii mahi, ammanide gisho unttana baytsin waaye yellide wode. Xaafize loytsi bi7ide aafe qoftta, ammanze asis ufayssita kumutsi maaqqade gaar unttana mintsitsi, unttana yellide baytsin madha gidda fa ammantte miinggi eqqode gaar dentsitsodes.

Maxaafite aadhize kifiltta gaaman kaallii kaallii qonccide qonccitsito aykkane. Yinna qonccitsita ye wode yeze asuntsis gelane, yezin melluntsis saza qofa maaqqii gam7ida. Un ohinttidannan misile aazize ohera. Hyay maxaafize gidda yeze faydita, makkize miishuntsin xootsuntsi deruntsin ayyaana medhetits aazize. Mazmure azmaachche mahi mahi zammarinttizanni fana, hyay maxaafize gidda yeze aafe qoftta dumma dumma qonccits baggara dumma dumma ogera mahi mahi shiiqida. Hyay maxaafize bilitsitis dumma dumma qofa yezikon, aafe qoftta qoncce. Yinnan, «Xoozii Laatstse Kiristtoosa baggara lam7intsoose ogera fa morkkuntsana, Xalahera gujjii, fettii tohe wurssutsi yellodes gamoda. Yinna gamtippa suuba, ees ammaninttii yezide fa bagguntsana kille salon kille sa7a anjjo laatisada» gaazanno.

Aafe Qofuntsi

Gele qofa *1:1-8*
Laappun woosa keetsuntsis gidda1:9-20
Laappun woosa keetsuntsis xaafinttide kiita *2:1—3:22*
Araatiza, xaaxinttide maxaafizan Duriza *4:1—5:14*
Laappun mahitamito *6:1—8:1*
Laappun moyze *8:2—11:19*
Dawan lam77i xootsuntsana *12:1—13:18*
Dumma dumma qonccuntsana *14:1—15:8*
Laappun Xoozze hyanqo xuu7untsana *16:1-21*
Baabiloone gol7e, xootsizan, worddo nabizan Dabuloosa gamintte17:1—20:10
Wurssutsi firdda *20:11-15*
Kille salo, kille sa7an kille Yerusalaame *21:1—22:5*
Xaatsi qofa *22:6-21*

1 Ellera yi7ades yeze baz fa aruntsana beessade fana Xoozii Yesuus Kiristtoosas inggide qonccitsita hyanno. Yesuusa fa Kiitanchcho kiittii, fa arize Wahannisas qonccitsito beezida.

2 Wahannisa Xoozze qaalan, Yesuus Kiristtoosa markkatitsi bi7idannon oochchidanno ubba markkidhida.

3 Hyanna ubba yi7ades wode ukkide gisho hyanna tinbbite qaaltto nabbabize ooden anjjinttidaya; mahi hyanna qaaltto si7izuntsin xaafinttide qaaltto naagize ubbuntsi anjjinttiduntsana.

Laappun Isiya woosa keetsunsis kiitinttide saritse

4-5 Hyay dabddaabbiza, Wahannisappa, Isiya sa7a yeze laappun woosa keetsunsis xaafinttida. Zagan, hyatten yeze, tiinosin yo7odes yeze Xoozappa, mahi E araatize tiintte yeze laappun ayyaanutsappa, yinnii fana, hyayqoppa denddora tiino maaqqideppa, sa7a kaatuntsana ahize

ammantsize markka maaqqide Yesuus Kiristtoosappa, aadho keehatitsin sarotitsi yinttis maaqqe.

Yesuusa nuna siiqane, mahi fa suutsitira nagara arotitsappa nuna wallo kessida.

6 Nuunii Xoozze E Adays oochchode gaar nuna ka7itumtte kahinuntsana mahida. Ees medhinappa medhina yellodes bonchchon wolqqan maaqqe. Amin77e.

7 Yikke, Yesuusa dhonnera yo7oda. Asi ubbuntsi melle atto yezin, eza caddide asunts ubba eza bo7oda. Sa7a yeze asi ubba E gisho yeekkoda. Yinna turo hyanoda! Amin77e.

8 Zagan, hyatten yezay, tiinosin ye7ode Laatstse, Ubbappa Damma Xoozii, «Alfan Oomega tana»* yagaane Laatstsii Xoozze.

Laatstse qonccits

9 Taanii, Wahannisa, yin ishay, yinttara wolla Yesuusara madha, E ka7itumtton E dandda7ito bi7ida. Taanii Xoozze qaala gishon Yesuusa baz markkidhide gisho Faximo gaaze hyaatsara teqinttide sa7a yene.

10 Laatstse qamma ta Geeshi Ayyaanara maaqqii yene; taappa suubara moyze oolle fana damma ootsi si7ida.

11 Ye ootsize tana, «Ne be7ezanno maxaafite xaafii, Isiya yeze laappun woosa keetsunsis, Efesoone, Semirneese, Pherggamoone, Tiyatiroone, Sarddeese, Filaadelfiyan Loodoqiya dakko» yagayda.

12 Taanii taas ohize ootsito be7ades suub maaqqii xomppe gaddize laappun worqqa xomppe gaddize besito bi7ida.

13 Yentsi xomppe gaddize bessuntsi gidda as na7a aazizaya bi7ida. E phargo afula fa tohito yeltsi ma77ida, worqqa dancora fa dadabito accida.

14 E ommitan E omma isintsita bootsi duro isintse fana woy shachchi fana bootsi; E aafuntsii tama loxe aazane.

15 E tohita tama teellii zoqqide naase meqo aazane; E ootsita damma soso hyaatsi ootse fana.

16 E fa mizaqi kushtira laappun xoolintto aykkida. E doonttippa lam77i zallara leefinttide mashsha kezane. E sintta awara foo7ize awa aafe aazane.

17 Ta eza bi7ize wode hyayqqide asi fana yii7i E tohiti kale gol7ida. E fa mizaqi kushito taalla afa gaddii, «Zhashtippe; Tiinizen folize tana.

18 Taanii de7o yene; taanii hyayqqida, yezin hyaychche medhii medhinas de7o yene. Hyayqon Si7oole qulfe ta kushite yene.

19 Yikke, hyatte hyanidannon tiinoppa yi7adebaz ne bi7idanno xaafo.

20 Neenii ta mizaqi kushite bi7ide laappun xoolinttuntsanan laappun worqqa xomppe gaddize besitii bilitsitan hyanno: Laappun xoolinttuntsi laappun woosa keetsuntsi kiitanchchuntsana; laappun worqqa xomppe bessuntsi laappun woosa keetsuntsana.»

2

Efesoone woosa keetsitis kiitinttide kiita

1 «Efesoone woosa keetstsa kiitanchchos hyannii gaar ga7i xaafo.

1:4-5 Isa. 55:4; Maz. 89:27; Keze 3:14; Qon. 4:5 **1:6** Keze 19:6; Qon. 5:10 **1:7** Dane. 7:13; Maato. 24:30; Mar. 13:26; Luqa. 21:27; 1 Tese. 4:17; Zakka. 12:10; Waha. 19:34 * **1:8** ***Alfan Oomega:*** Girike doonara Alfan Oomegan tiinon wurssutsi fidaaluntsana; bilitsitan tiinon wurssutsi ga7e. **1:8** Qon. 22:13; Keze 3:14 **1:13** Dane. 7:13; Dane. 10:5 **1:14** Dane. 7:9 **1:14** Dane. 10:6 **1:15** Hiz. 1:24; 43:2 **1:17** Isa. 44:6; 48:12; Qon. 2:8; 22:13

Fa mizaqi kushite laappun xoolintto aykkidayin laappun worqqa xomppe gaddize besi giddara hyanttizay hyannigaara yagaane:

2 Taanii ne oochito, ne labbitsiton ne genccito erane. Neenii iita asuntsbaz genccodes dandda7ikaayzanno erane. Mahi hawaare maaqqikaayzara fana, hawaare gaazuntsana qurichi erii un worddanchcho maaqqin denggidanno ta erane.

3 Neenii genccida; ta suntsiti gisho madha dandda7ida; gaminttikaaya.

4 Maaqqikon, hyatte ta nena borizebaz yene; yinnan neenii tiino siiqito ashshida.

5 Yikke, ne akko gaar dhoqqa bessappa gol7ezako qoppo! Ne nagarttippa maaqqo; neenii tiino oochchize oochito oochcho. Neenii ne nagarttippa maaqqanxiko, ta neego yo7oda, ne xomppe gaddize besito iza besitippa ekkoda.

6 Hyatte ta nena nashshize fettii bazi yene; ta ixxize Niqoolawuntsi oochito neenin ixxida.

7 Geeshi Ayyaana woosa keetsunsis gaazebaz si7odes hyaye yeze ooden si7o. Gamii denddide ooden Xoozze gannate yeze de7o minxa aafeppa ma7ade fana adetits wolqqa inggoda.

Semirneese woosa keetsitis kiitinttide kiita

8 «Samirneesa woosa keetstsa kiitanchchos hyannigaar ga7i xaafo.

Tiinon wurssutsize, hyayqqiden hyayqoppa denddiday hyannigaara yagaane:

9 Taanii ne waayton ne dahatitsiton erane; maaqqikon ne dure. Ayhude baayzara fana Ayhude gaazuntsi cazhize cashito ta erane, yezin un Xalahe maabara yene.

10 Neenii ekkodes yeze madhito zhashtippe. Xalahe yinttappa fetaya fetaya fattanodes achi keetstsa oloda; taphphi qamma yellodes yin madhidhoda. Hyayqqode wontsis ammaninttidaya maaqqo; ta nees de7o barneexa inggoda.

11 Geeshi Ayyaana woosa keetsuntsis gaazebaz si7odes hyaye yeze ooden si7o. Gamide ooden lam7intsa hyayqo qohinttoos.

Pherggamoone woosa keetsitis kiitinttide kiita

12 «Pherggamoone woosa keetstsa kiitanchchos hyannigaar ga7i xaafo.

Lam77i zalara leefinttide mashsha yezay hyannigaara yagaane:

13 Taanii ne yeze besito erane; ne Xalahe araata yeze bessa yene; ta suntsito mintsii naagida. Melle atto yezin, Xalahe yeze yin katamite hyayqqide taas ammaninttide markka, Antiphaasa, yeze woden ammano kaddikaaya.

14 Maaqqikon, ta nena borize eeratsi bazi yene. Yinnan Isra7eele asuntsi eeqas zharshinttide katstsa mu7i tunode fanan gome woy7e nagara oochchode fana Baalaqa mana zoride Balaama timirttito ekkide fettii fettii asuntsi neera yene.

15 Yinnii fana, Niqoolawuntsi timirttito tamaarize asuntsi neera yene.

16 Yinnii gisho, neenii ne nagarttippa maaqqo. Yinna hyananxiko, ta neego ellera yi7i yentsi asuntsana ta doonttippa kezze mashshara caddoda.

2:7 Medho 2:9; Qon. 22:2; Hiz. 28:13; 31:8 **2:8** Isa. 44:6; 48:12; Qon. 1:17; 22:13 **2:11** Qon. 20:14; 21:8 **2:14** Faydo 22:5

17 Geeshi Ayyaana woosa keetsuntsis gaazebaz si7odes hyaye yeze
ooden si7o. Gamide oodesin aachichcha yeze mannappa* inggoda.
Mahi ekkize atstsap attin melle asi eroosse kille suntsi xaafinttide bootsi
shuchchi ta ees inggoda.

Tiyaxiroone woosa keetsitis kiitinttide kiita

18 «Tiyatiroone woosa keetstsa kiitanchchos hyannigaar ga7i xaafo.
Tama loxe aazize aafe yezay, mahi tamara teellide naase meqo aazize
tohe yezay, Xoozze na7ay, hyannigaar gaane:
19 Taanii ne oochito, ne siiqito, ne ammantto, ne oochiton ne genccito
erane. Ne tiino oochchizannippa hyatte aatsii oochchizanno erane.
20 Maaqqikon, ta nena borize fettibazi yene; fana nabe gaaze maa-
chito, Elzaabelo, si7i ga7i bi7i akkon gaykaaya. Yinna maachita eeqas
zharshinttide katstsa mu7i amudhdhode fana tunode fanan olalode fana
oochchii ta aruntsana balitstsida.
21 Iza fa nagarttippa maaqqade gaar ta iis wode inggida, yezin iza
maaqqades koyikaaya.
22 Un I bala ogitippa maaqqanxiko, ta izo iita hyarggella oloda; iira olale
hyanttizuntsin iita waaye waayinttoda.
23 Ta I na7untsana wodhoda; mahi woosa keetstsa ubba ta asi qofan
as wozina eriza maaqqidanno eroda. Ta fetes fetes yin oochitigaara
oochitigaara inggoda.
24 Yezin Tiyatiroone yeze melluntsana, yinna iita timirttito
ekkikaayzuntsana, «Xalahe damma gaatsi qofa» ga7inttize hyanna
timirttito tamaarikaayze yinttana melle deexo toofo toossoos.
25 Maaqqoyezin, ta ye7ode wontsis yinttis yeze baz mintsii naagote.
26 Gamidesin wurssutsi yellodes taas kiitinttide oodesin ka7itumtto
ahode gaar adetits wolqqa inggoda.
27 «E unttana meqo gufera ahoda;
sa7appa medhdhize hyayqize miishe fana tinchchoda.»
Yinna adetits wolqqita taanii ta adeppa ekkide wolqqiti fana.
28 Mahi ta ees goolixe xoolintto inggoda.
29 Geeshi Ayyaana woosa keetsuntsis gaazebaz si7ize hyaye yeze ooden
si7o.

3

Sarddeese woosa keetsitis kiitinttide kiita

1 «Sarddeese woosa keetstsa kiitanchchos hyannigaara yaga7i xaafo.
Laappun Xoozze ayyaanuntsanan laappun xoolinttuntsanan aykkiday
hyannigaara yagaane: Ta ne oochito erane; suntsis faxa; yezin ne
hyayqqida.
2 Barkko! Eerats attidebazin hyayqqodes ukkidebaz miintso. Ne
oochita Xoozze tiino folo maaqqikaayzanno denggida.
3 Yikke, ne ekkide baziton si7idebaziton qoppii; naago; ne nagarttippa
maaqqo. Ne barkkaanxiko ta kayzo gaar yo7oda; ta ayde ye7odyezako ne
eroos.

---

* **2:17** ***Manna:*** Isra7eele asuntsi akko baayze sa7a yedhdhize wode saloppa Xoozii unttis inggide dumma katstsa woy kiitanchcho katstsa. **2:17** Keze 16:14 **2:20** 1 Kat. 16:31; 2 Kat. 9:22 **2:23** Maz. 7:9; Er. 17:10; Maz. 62:12 **2:26** Maz. 2:8-9 **3:3** Maato. 24:43

4 Yezin fa ma7ito qitizikaayze eerats asuntsi Sarddeese gidda yene. Untis koshshize baz maaqqide gisho bootsi ma7o ma77i taara yedhdhada.
5 Gamide ooden unttinnigaara bootsi ma7o ma77oda. Ta E suntsito de7o maxaafeppa uccoos. Taanii ta Aday tiinon E kiitanchchuntsi tiinon ta E baz markkidhada.
6 Geeshi Ayyaana woosa keetsuntsis gaazebaz si7ize hyaye yeze ooden si7o.

Filaadelfiya woosa keetsitis kiitinttide kiita

7 «Filaadelfiya woosa keetstsa kiitanchchos hyannigaara ga7i xaafo.
Geeshin turo maaqqiday, Dawute qulfe fa kushite aykkiday, hyannigaara gaane: E gorddin ooden bugodes dandda7oos; mahi E bugin ooden gorddodes dandda7oos.
8 «Ta ne oochito erida; yikke ta ne tiino ooden gorddodes dandda7oosse bugunttide furtsi gaddida. Ne wolqqita eeratsi maaqqikon, ta qaaltto naagida; tana kaddikaaya.
9 Ayhude maaqqikaayzara fana Ayhude gaaze wordduntsanan Xalahe bagguntsana neego ko7oda ne tiino gulbbatisada. Mahi ta nena kadhizanno un erode fana yiissada.
10 Neenii, ‹Dandda7a asi maaqqo› ga7i ta kiittide kiitto naagide gisho kumutsi alamito fattanodes ye7ize madha woditippa taanii nena naagoda.
11 Ta ellisii yo7oda; ooden ne worqqa zawudito ekkaame gaar nees yezanno mintsii aykko.
12 Gamidaya ta Xoozze Keetsite tuusi mahoda; E ize medhinas yessada. Taanii ta Xoozze suntsiton ta Xoozze katamttii suntsito eella afa xaafoda; izan ta Xoozze kaleppa wodhdhize kille Yerusalaame. Mahi ta ta kille suntsiton eella afa xaafoda.
13 Geeshi Ayyaana woosa keetsis gaazebaz si7ize hyaye yeze ooden si7o».

Loodoqiya woosa keetsitis kiitinttide kiita

14 «Loodoqiya woosa keetstsa kiitanchchos hyannigaara ga7i xaafo.
‹Amin77e› maaqqide ammaninttide turo markka maaqqiday, Xoozii medhetitsi ubbas bentte maaqqiday hyannigaara gaane:
15 Taanii ne oochito ubba erane; neenii toya woy misha baaya; neenii lam77untsappa feta maaqqizako lo77o!
16 Neenii toya woy misha maaqqikaayzin bol77a maaqqide gisho ta nena ta doonttippa cuttodes yi7ine.
17 Yikke, neenii, ‹Taanii dure, qolora yene, taas akkon faccikaaya› gaane. Yezin neenii waayinttane, daha, qooqen kallidhide asi maaqqizanno nena eroos.
18 Yinnii gisho, ne duridhodes tamara geezhide worqqa, nena yeellize kallito aachchodes bootsi ma7on loytsii be7ades maaddize aafe gaalla taappa wonggi tishshade fana nena zorane.
19 Ta kadhizuntsana seeranen firccaane; yikke minggo; ne nagarttippa maaqqo.
20 Yikke, ta bale eqqii nena xeegoda. Ooden ta xeegizanno si7i, furtsito bugiko, eego geloda; eera wolla kawo mo7oda; ezin taara wolla mo7oda.
21 Ta gamii denddii ta Adera E araatalla bettidannifana gamide taara ta araatalla bettode gaar adetits wolqqa inggoda.

3:5 Keze 32:32 **3:7** Isa. 22:22; Iyo. 12:14 **3:9** Isa. 49:23; 60:14; Isa. 43:4 **3:12** Qon. 21:2; Isa. 62:2; 65:15 **3:14** Aazi. 8:22 **3:19** Aazi. 3:12; Ibr. 12:6

22 Geeshi Ayyaana woosa keetsuntsis gaazebaz si7ize hyaye yeze ooden
si7o» gayda.

4

Salo yeze goyno

1 Yinnippa suuba, taanii salo be7ize wode bugunttide furtsi bi7ida. Mahi
ta tiino si7ide moyze oolle gaarze ootsi taago, «Hyankka kezo; hyannippa
suuba, yi7ades yeze baz ta nena beessada» gayda.
2 Ye wode ta Ayyaana qofara yene. Yikke, salo araata bi7ida; araatizella
afa fete bettidaya bi7ida.
3 Ye bettiday bishshita iyaspheden sarddiyoone gaaze al77o shuchchi
fana. E araatize kantto wutii al77o shuchchi aazize zuulla yene.
4 Ye araatize kantto wutii lam7itam oyddii araatuntsi yene; unttalla afa
bootsi ma7o ma77i, ommite worqqa zawude gaddide lam7itam oyddii
cimuntsi bettida.
5 Araatizeppa dada, zelintsin dhoge kezane. Araatize tiintte laappun
foo7ize xomppuntsi yene; un laappun Xoozze ayyaanutsana.
6 Araatize tiino birille aazize foo7ize burccuqo aazze abba yene.
Tiinoran suubara aafe kumide oyddii xoots medhetuntsi araatize kantte
yene.
7 Tiino xootsize bishshita gaammo aazane; lam7antsize bora aazane;
hyaydzantsize as sino aazize sino yene; mahi oydantsize firize ankko
aazane.
8 Oyddii xootsuntsi ubbuntsis izipun qefe yene; un galtta ubban qefitis
kattaran ommita ubba aafera kumida.Un qamman awaran ashshikaayzara,
«Geeshshayo, geeshshayo, geeshshayo,
Laatstsayo, Ubbappa Wolqqaama Xoozayo,
zagan, hyatten yezayo, tiinos yo7odayo»
yagaane.
9 Ye xootsuntsi araatizella bettidaysin medhina yezes nashsho, bonchchon
galata inggide wode
10 lam7itam oyddii cimuntsi araatizella bettidays medhina yezays tiintte
zuggii goynida; fa worqqa zawuduntsana tiintte gaddii,
11 «Nu Laatstsayo, nu Xoozayo,
neenii bonchcho, nashshon wolqqa ekkodes beezane.
Ne ubba medhdhida;
ubba bazi ne qoftti gaar hyanida, medhinttida»
yagayda.

5

Durizan xaaxinttide maxaafiza

1 Yinnippa suuba, araatizella afa bettiday mizaqi kushera gancceran
kattara xaafinttide laappun mahitamera gordduntide xaaxinttide maxaafe
bi7ida.
2 Fettii mintsi kiitanchchize fa qaaltto dhoqi yiizii, «Mahitamiza billodesin
maxaafiza bugodes dandda7ize oode?» yaga7i awaajjodera bi7ida.

4:2 Hiz. 1:26-28; 10:1 **4:5** Keze 19:16; Qon. 1:4; Qon. 8:5; 11:19; 16:18; Hiz. 1:13; Zakka. 4:2
4:6 Hiz. 1:22 **4:6** Hiz. 1:5-10; 10:14 **4:8** Hiz. 1:18; 10:12; Isa. 6:2 **5:1** Hiz. 2:9

3 Yezin salo maaqqin sa7a woy sa7appa oomora maaqqin ye xaaxinttide
maxaafiza billodesin ganccito be7ades dandda7ize ooden benttikaaya.
4 Xaatsi maxaafiza billodesin E ganccito be7ades beezize asi benttikaayze
gisho ta gaama yeekkida.
5 Yeezin, cimuntsappa fetay taago, «Yeekkippe! Yikke, Yihuda bagga
maaqqide gaammo, Dawute kochchi, laappun mahitamtto billodesin max-
aafiza bugodes dandda7ane» gayda.
6 Yinnippa suuba, shukinttide Durizay araatizella, oyddii shemppora
yeze medhetuntsisin cimuntsis gidda, eqqidaya bi7ida. Ees laappun
gumurin laappun aafuntsii yene. Yentses alame ubba kiitinttide Xoozze
laappun ayyaanutsana.
7 Ye Durizay hyanggi, araatizella afa bettiday mizaqi kusheppa xaaxint-
tide maxaafiza ekkida.
8 E ye xaaxinttide maxaafiza ekkide wode oyddii shemppora yeze
medhetuntsisin lam7itam oyddii cimuntsi Durize tiino gol7ida. Un fete
fete diitsin geeshshuntsi woosa maaqqide ixaane kumide worqqa shaate
aykkida.
9 Un,
«Xaaxinttide maxaafiza ekkodes,
mahitamiza billodes nees beezane.
Akkos gayko, neenii shukinttida;
kochchi ubbappa, dumma dumma doonappa,
kochchuntsappa ka7itumo ubbappa
ne suutsite Xoozis wozida.
10 Un nu Xoozze Ades oochchode fana
unttana kahinunts ka7itumo mahida.
Unttin sa7a ubba ka7itoda»
yaga7i kille mazmure yexxida.
11 Ta bi7ide wode mukul tohe mukulin taphpho mukul tohe taphpho
mukul maaqqade kiitanchchuntsi ootsi si7ida. Unttin araatizes, oyddii
shemppora yeze medhetuntsin, cimuntsi kantto wutida.
12 Yentsi kiitanchchuntsi dhoqi gayde qaalara,
«Shukinttide Durizay wolqqa, durtumo,
cinccatitsin mintsitimo,
bonchcho, saban galata ekkodes beezane»
gayda.
13 Yinnippa suuba, sa7an, salo, sa7appa oomora abba gidda yeze med-
hetitsi ubba,
«Araatizella afa bettidaysin Durizes,
galata, bonchcho, saban wolqqa
medhii medhinas maaqqe»
ga7i yexxodera si7ida.
14 Oyddii shemppora yeze medhetuntsi, «Amin77e» yagayda; mahi
cimuntsi sinora zuugii goynida.

6

Mahitamuntsi buguntto

5:5 Medho 49:9; Isa. 11:1 **5:6** Isa. 53:7; Zakka. 4:10 **5:8** Maz. 141:2 **5:9** Maz. 33:3; 98:1; Isa. 42:10 **5:10** Keze 19:6; Qon. 1:6 **5:11** Dane. 7:10

1 Durize laappun mahitamuntsappa feta bugodera bi7ida. Mahi oyddii
shemppora yeze medhetuntsappa fete, dada dhoge fana ootsara, «Yo7o!»
yagaazin si7ida.
2 Yikke bootsi fara bi7ida. Ye faraza toggide dongge aykkida; Ees worqqa
zawude ingginttida. Ezin gamii denddidaya maaqqii gamodes kezida.
3 Mahi durize lam7intsa mahitamiza bugide wode lam7intsa shemppora
yeze medhetitsize, «Yo7o!» gaazin si7ida.
4 Mahi melle suuts zoqo fara kezida. Ye faraza toggides sa7appa saro
dhabssode gaaran asuntsi wol hyaasode gaar wolqqan damma mashsha
ingginttida.
5 Durize hyaydzdzintsa mahitamiza bugide wode hyaydzdzintsa shemp-
pora yeze medhetitsize, «Yo7o!» gaazin si7ida. Yikke kartsi fara bi7ida; ezin
fa kushite mizaane aykkida.
6 Oyddii shemppora yeze medhetunts giddappa, «Fettii wode oochas
damooze, bagga kilo zarga; mahi fettii wode oochas damooze, fettii kilon
bagge bangga maaqqe. Yezin zayten woyne qohippe» gaazin si7ida.
7 Durize oydintsa mahitamiza bugide wode oydintsa shemppora yeze
medhetitsize, «Yo7o!» gaazin si7ida.
8 Hyaychche bootsi fara bi7ida. Ye faraza toggide suntsita hyayqo; E
suubite Si7oole kaallane. Unttis sa7a oyddii kusheppa fettii kushe olara,
nayera, bay7eran xootsara wodhissade fanan adetits wolqqa ingginttida.
9 Durize ichchintsa mahitamiza bugide wode un Xoozze qaala ohide
gishon fa markkatitsite ammaninttide gisho shukinttide asunts shemppito
zharsho bestippa oomora bi7ida.
10 Un fa qaaltto dhoqi yiizii, «Ubbanno ahize Laatstsayo, geeshshayo,
turizayo, sa7a yeze asalla afa ne firddoossanna nu suutsiti gisho kushe
mahosanna ayde yellodesi?» gayda.
11 Un fetes fetes bootsi pharggo ma7o ingginttida. Unttin fana yii7i
hyayqqodes beezize un lagguntsi faydita kumode wontsis eerats wode
shemppode fana unttis ohida.
12 Durize izippuntsa mahitamiza bugide wode ta bi7ida; damma sa7a
en7e hyanida. Awa aafe karttii azzano ma7o aazida. Aginan zoqqii suutsi
aazida.
13 Mintsi baqo baqqii belese minxa qami7e aafto gufizanni fana salo
xoolinttuntsi sa7a gufida.
14 Salo xaaxinttide maxaafe fana xaaxintti hyal7ida; deren hyaatsara
teqinttide sa7ita fa bestippa dhabida.
15 Gade kaatuntsi, worzha ahizuntsi, ola kaalitsizuntsi, duruntsi,
wolqqaamuntsi, aruntsin, laatstsuntsi wom7on derella afa yeze lalla
wom7on aachinttida.
16 Unttin deregon lallago, «Nuulla afa wodhdhote; nuna geentsote; araa-
tizella bettiday aafitippan Durize hyanqitippa nuna aachchote.
17 Yikke, damma hyanqo qamma yellida; oonii dandda7i eqqode?»
yagayda.

7

144, 000 Asuntsalla mahitame gaddinttida

6:2 Zakka. 1:7 **6:4** Zakka. 1:7 **6:5** Zakka. 6:2 **6:8** Hiz. 14:21 **6:12** Qon. 11:13; 16:18; Isa. 13:10; Er. 2:10 **6:13** Isa. 34:4 **6:14** Qon. 16:20 **6:15** Isa. 2:19 **6:16** Hose. 10:8; Luqa. 23:30 **6:17** Er. 2:11; Mil. 3:2

1 Yinnippa suuba, oyddii kiitanchchuntsi oyddii sa7a gaxa eqqiduntsana
bi7ida. Yentsi kiitanchchuntsi sa7alla woy abballa woy minxalla afa akkon
baqo oyddii sa7a gaxappa baqqaame gaar teqqida.
2 Mahi de7o Xoozze mahitame aykkide melle kiitanchcho awa kessi
zalappa kezzaya bi7ida. Ye kiitanchchize fa qaaltto dhoqi yiizii, sa7an abba
qohodes wolqqa ingginttide oyddii kiitanchchuntsana,
3 xeegii, «Nuunii Xoozze arunts sinolla mahitame gaddode wontsis sa7a
woy abba woy minxa qohippete» gayda.
4 Taanii Xoozze mahitame sinolla gaddiduntsi faydito si7ida. Isra7eele
kochchi ubbap xeeti oyttam oyddii mukul asuntsis sintte mahitame gad-
dida.
5 Yihuda kochchappa taphpho lam77i mukul,
Roobela kochchappa taphpho lam77i mukul,
Gaade kochchappa taphpho lam77i mukul,
6 Aseere kochchappa taphpho lam77i mukul,
Niftaaleme kochchappa taphpho lam77i mukul,
Minaase kochchappa taphpho lam77i mukul,
7 Simoona kochchappa taphpho lam77i mukul;
Leewe kochchappa taphpho lam77i mukul,
Yisaakore kochchappa taphpho lam77i mukul,
8 Zaabiloone kochchappa taphpho lam77i mukul,
Yoosefa kochchappa taphpho lam77i mukul,
Biniyame kochchappa taphpho lam77i mukul,
asunts sintte mahitame gaddida.

Bootsi ma7o ma77ide gaama asuntsana

9 Yinnippa suuba, kochchi ubbappa, ka7itumo ubbappa, worizha ub-
bappan dumma dumma doonappa faydo baayze gaama asuntsana bi7ida.
Yentsi asuntsi bootsi pharggo ma7o ma77i, qiile hyaye fa kushite aykkii,
araatize tiinon Durize tiino eqqida.
10 Un fa qaaltto dhoqi yiizii, «Atotitsi araatizella bettide nu Xoozzeppan
Durizeppa ye7ine» gayda.
11 Kiitanchchuntsi ubba, araatizen, cimuntsin oyddii medhetuntsi kantto
wutii eqqida. Un araatize tiino zuggii Xooz goynida.
12 «Amin77e!
Anjjo, bonchcho, cinccatitsi, galata, saba
wolqqan, mintsitimo medhii medhinas
nu Xoozzes maaqqe.
Amin77e!»
gayda.
13 Cimuntsappa fetay taago, «Hyanna bootsi ma7ito ma77ide asuntsi un
oode yessa? Un abappa yi7ido?» ga7i oocida.
14 Taanii mahi, «Laatstso, ne erane» gayda.
Ezin taago, «Hyantses gaama waaye waayi aadhiduntsana. Un fa ma7ito
Durize suutsite meeccii bootsida.
15 Yinnii gisho,
«Un Xoozze araatize tiintte
qamman awara E keetsite oochchane.
Mahi araatizella bettide unttis dunkkaane maaqqada.
16 Yikkeppa suuba, un naydhdhaama, baridhdhaama.

7:1 Er. 49:36; Dane. 7:2; Zakka. 6:5 **7:3** Hiz. 9:4 **7:14** Dane. 12:1; Maato. 24:21; Mar. 13:19

Awa woy micha unttana denggaama.
17 Araatizella bettide Durize unttis wude adaya maaqqada.
De7o hyaatsi aafego unttana kaalitsoda.
Xoozii un aafitippa afutsito ubba uccoda»
gayda.

8

Laappuntso mahitamize bugunttida

1 Durize laappuntso mahitame bugide wode bagga saate maaqqade fana salo si77i gayda.
2 Yinnippa suuba, taanii laappun moyze ingginttide laappun kiitanchchuntsana Xoozze tiino eqqizuntsana bi7ida.
3 Ixaane cugize worqqa shaate aykkide melle kiitanchcho yi7i, zharsho bessiti kale eqqida. È araatize tiino yeze worqqa zharsho besttilla geeshshuntsi ubba woosara gujjii zharshode fana ees gaama ixaane ingginttida.
4 Ixaanize cugita geeshshunts woosara wolla Kiitanchcho kusheppa ude Xoozago kezida.
5 Yinnippa suuba, kiitanchchize ixaane cugize shaatiza ekkii, ize zharsho bestippa qaaqa tama kumutsi sa7a sulle olida. Yeyi maaqqin, dada dhogen, zelintsin sa7a en7e hyanida.

Laappun moyzuntsana

6 Yinnippa suuba, laappun kiitanchchuntsi fa moyzito oollodes giiginttida.
7 Tiino kiitanchchize fa moyza oollize wode shachcharan suutsara worqqinttide tama saloppa bukkida. Sa7a hyaydzappa fettii kushe eexinttida; minxa hyaydzappa fettii kushe eexinttida; zhil7o maata ubba eexinttida.
8 Lam7intsa kiitanchchize fa moyza oollide wode damma dere aazize bazi tama eexitera abba olinttida. Yeyin, abba hyaydzappa fettii kushe suutsi maaqqida.
9 Abba gidda shemppora yeze medhetitsi hyaydzappa fettii kushe hyayqqida; markkabuntsi hyaydzappa fettii kushe dhabida.
10 Hyayzintsa kiitanchchize fa moyza oollide wode xomppe fana eexize damma xoolinttize borkka hyaydzappa fettii kushellan hyaatsi aafella afa saloppa wodhdhida.
11 Ye xoolinttize suntsita Camo ga7inttane. Hyaatsi hyaydzappa fettii kushsha canggizida; hyaatsita canggide gisho gaama asuntsi yinna hyaatsito uzhii hyayqqida.
12 Oydintsa kiitanchcho fa moyza oollida. Awappa, aginappan xoolunttuntsappa hyaydzappa fettii kushe guuddinttida; un foo7iti hyaydzappa fettii kushe dhumida. Awara hyaydzappa fettii kushen, qamma hyaydzappa fettii kushe dhumida.
13 Fettii ankko salo dhoqi ga7i, aalodera bi7ida. Ye ankkize fa qaaltto dhoqi yiizii, «Attide hyaydzdzii kiitanchchuntsi fa moyzito oollodes yeze gisho sa7a yeze asuntsana Bade! Bade! Bade!» gaazin si7ida.

7:16 Isa. 49:10 **7:17** Maz. 23:1; Hiz. 34:23; Maz. 23:2; Isa. 49:10; Isa. 25:8 **8:5** Leewe 16:12; Hiz. 10:2; Keze 19:16; Qon. 11:19; 16:18 **8:7** Keze 9:23-25; Hiz. 38:22 **8:10** Isa. 14:12 **8:11** Er. 9:15 **8:12** Isa. 13:10; Hiz. 32:7; Iyu. 2:10

9

1 Yinnippa suuba, ichchintsa kiitanchchize fa moyziza oollin saloppa
sulle sa7a wodhdhide xoolintto bi7ida. Ees damma doochii bugize qulfe
ingginttida.
2 Xoolinttize damma doochito bugide wode dalgga cooceppa kezize cuga
fana cugize yinna doochitippa kezida. Yinna doochitippa kezide cugitippa
awan salon dhumida.
3 Yinna cugitippa booluntsi sa7a kezida. Sa7a yeze masmasuntsis yeze
wolqqa fana wolqqa booluntsis ingginttida.
4 Xoozze mahitame sintte baayze asunts xalaalap attin sa7a yeze wolqqa
woy minxa woy akko zhil7o baz maaqqin qohaame gaar booluntsis
ohinttida.
5 Booluntsi asmana ichchin agina yellodes faxa un7itsode fana wolqqa
ingginttidap attin as wodhode fana baaya. Masmaso asi dha7in
hyaazhizanni gaar boole dha7in hyaazhane.
6 Yinna qammite asi hyayqo koyoda, yezin denggoos. Un hyayqqodes
amudhdhoda, yezin hyayqo unttap hyaakkoda.
7 Booluntsi olas giigii bettide faruntsana aazane. Un ommita worqqa
zawude aazane; un sinttan as sino aazane.
8 Un omma isintsitan maachi omma isintse fana pharggo. Un achchitan
gaammo achchi aazane.
9 Unttis dadabitilla afa gaddize meqo xurure yene; un qefiti ootsita
olinttodes gallabize faran fara gaare ootsi aazane.
10 Unttis masmaso unkko fana yeze unkkon dha7i hyaazhize yiishshii
yene. Yinna unkkite ichchin agina asmana qohode fana adetits wolqqa
ingginttida.
11 Unttana ahize kaati yene; ye kaatize damma doochiti kiitanchcho. E
suntsita Ibraysxe doonara Abddoona; mahi Girike doonara Apholiyoona
ga7inttane. E suntsiti bilitsitan «Dhabsiza» ga7inttane.
12 Tiino badize aadhida; yikke, melle lam77i baduntsi hyaga ye7oda.
13 Izippuntso kiitanchchize fa moyza oollida. Xoozze tiino eqqide,
worqqa zharsho besite yeze oyddii gumuruntsappa fettii ootsii si7ida.
14 Ye ootsize moyze aykkide izippuntso kiitanchchizego, «Efiraxiise gaaze
damma borkka acinttide oyddii kiitanchchuntsana billote» yagayda.
15 Sa7alla yeze asappa hyaydzdzii kushito wodhode gaar yinna saatis,
yinna qammitis, yinna aginttis yinna beritis giigii bettide oyddii ki-
itanchchuntsi bilinttida.
16 Ola fara toggide olanchchunts faydita lam77i xeeti miloone
maaqqizanno si7ida.
17 Mahi ta qonccitsite faruntsanan yentsi faruntsana toggide asuntsana
bi7ida. Yentsi asunts dadabite gaddize meqo xurure tama bonqo fana
zoqo, yaakintte fana, kaarts salo fanan diinne fana cililo. Faruntsis ommita
gaammos tiino zaltto aazane; un doonttippa tama, cugan diinne kezida.
18 Farunts doonttippa kezize tama, cugan diinne yinna hyaydzdzii
hyanqite sa7a yeze asappa hyaydzappa fettii kushita hyayqqida.
19 Yentsi faruntsis wolqqita un doonttii giddan unkkite yene. Un unkkitan
shooshi omma fana yene; un iira asi qohane.
20 Hyanna hyanqitippa attiduntsi fa kushe oochchitippa ashshii
maaqqikaaya. Un tuna ayyaanara worqqappa, birappa, naase meqoppan

---

9:2 Medho 19:28 **9:3** Keze 10:12 **9:4** Hiz. 9:4 **9:6** Iyo. 3:21; Er. 8:3 **9:7** Iyu. 2:4 **9:8** Iyu. 1:6 **9:9** Iyu. 2:5 **9:13** Keze 30:1

shuchchappan minxappa oochinttide eeqas goynane.Be7ades, si7ades, yedhdhades dandda7oosse eequntsis goynizanno ashshikaaya.
21 As wodhizanno, bitizanno, olalizanno kaystizanno ashshii maarotitsi oocikaaya.

10

Kiitanchchizan eeratsi maxaafiza

1 Yinnippa suuba, ta melle mintsi kiitanchcho saloppa sa7a wodhdhodera bi7ida. E dhonne ma77ida; E ommitilla afa zuulla yene. E sintta awa fana; E tohita tama tuus fana.
2 Ye kiitanchchize bugutsi yeze fettii eerats xaaxinttide maxaafe fa kushite aykkii, fa mizaqi tohiza abballa afa, fa workkita tohiza sa7alla afa essida.
3 Dhazize gaammo fana fa qaaltto dhoqi yiizii uukkida. E wuyside wode laappun daduntsi fa dhogito sissida.
4 Laappun daduntsi fa dhogito sisside wode ta xaafodes giiginttida. Yezin saloppa, «Laappun daduntsi ohidanno mahitamera gorddop attin xaafippe» yagaaze ootsi si7ida.
5 Yinnippa suuba, abballa afan sa7alla afa eqqide, ta bi7ide kiitanchchize, fa mizaqi kushito salo ude miccida.
6 E salon I gidda yeze baz ubba, sa7an I gidda yeze baz ubba, abban I gidda yeze baz ubba medhdhide, medhina yeze Xoozze suntsite caaqqii, «Yikkeppa suuba, Xoozii gam7aama.
7 Yezin laappuntso kiitanchchize fa moyza oollide wode Xoozii fa aro maaqqide nabunts baggara qonccizide gaatsi qofita folinttoda» gayda.
8 Yinnippa suuba, abballa afan sa7alla afa eqqii, «E kushite bugunttii yeze xaaxinttide maxaafiza Kiitanchchize kushtippa ekko» yaga7i lam7intsa saloppa taas ohodera si7ida.
9 Taanii ye kiitanchchizego hyanggi, eerats xaaxinttide maxaafiza inggo ga7i oocida. E taago, «Ekkii mo7o; iza ne sazite canggoda, yezin ne doontte shida fana mal7oda» gayda.
10 Taanii Kiitanchchize kusheppa ye eerats xaaxinttide maxaafiza ekkii mu7ida; ta doontte shida fana mal77ida, yezin ta sazite canggida.
11 Yinnippa suuba, taago, «Neenii kochchi ubbas, worzha ubbas, dumma dumma doonara ohinttizuntsisin kaatuntsis tinbbite mahi ohodes beezane» yagayda.

11

Lam77i markkuntsana

1 Gufe aazize hyadha taas inggida, «Hyanggi Xoozze Keetsiton zharsho besito hyadhdho; ize goynize asuntsanan faydo.
2 Yezin Xoozze Keetstsa bale bucita Ayhude maaqqoosse asuntsis ingginttide gisho mixxippe ashshii aadho. Unttin oyttam lam77i agina geeshi katama ahoda.
3 Taanii lam77i markkuntsi azzano ma7o ma77i 1, 260 qamma tinbbite ohode fana wolqqa inggoda».
4 Yentses alame Laatstse tiino eqqize lam77i shamahe minxan lam77i xomppe gaddize kocuntsana.

9:20 Maz. 115:4 **10:5** Keze 20:11; Mahe 32:40; Dane. 12:7; Amo. 3:7 **11:1** Hiz. 40:3; Zakka. 2:1 **11:2** Luqa. 21:24 **11:4** Zakka. 4:3

5 Ooden unttana qohodes koyko un doonttippa tama kessada, un
morkkuntsana mo7oda. Ooden qohodes koyko yinnii fana hyayqo
hyayqqoda.
6 Un tinbbite ohize yinna qammite ira bukkaame fana salo gorddodes
unttis adetits wolqqa yene. Unttis hyaatsi suutsi laammodesin, mahi un
koyde wode ubba fa koyde hyanqora sa7ito dhabssodes unttis adetits
wolqqa yene.
7 Un fa markkatitsito hyaasidannippa suuba, doochappa kezze xootsize
unttara olintti, caddoda, gamoda, wodhoda.
8 Un Laatstse masqalalla afa suxinttide damma katama ogitilla afa un
ahita olinttoda. Yinna katamita aazizera Soodome woy Gibxxe ga7intti
xeeginttane.
9 Mahi bagga ubbappa, kochchi ubbappa, dumma dumma doonappan
worzha ubbappa yi7ide asuntsi un ahito hyaydzdzii qamman bagga yel-
lodes be7ada. Un ahita mooginttaame fana asuntsi kayoda.
10 Hyantsi lam77i nabuntsi sa7a yeze asuntsana un7itside gisho asuntsi
un hyayqite ufayttoda. Fa ufaysitis ba7aale oochchoda fete fetes imon
inggoda.
11 Hyaydzdzii qamma baggeppa suuba, de7o ayyaana Xoozze kaleppa yi7i
un gidda gelin, un denddii eqqida. Unttana bi7ide ubba damma zhashimo
zhashtida.
12 Yinnippa suuba, yentsi lam77i nabuntsi, «Ude kezote» gaaze qaala
saloppa si7ida. Un morkkuntsi unttana beezin, dhonne gidda gelii ude salo
kezida.
13 Yinna saatte sa7a damma en7e en7in, katamappa taphphi kushe
maaqqade dhabida. Mahi sa7a en7ite laappun mukul asi hyayqqida. Attide
asuntsi gaama goqii zhashtii; salo Xoozis bonchcho inggidda.
14 Lam7intsa badize aadhida, yezin hyaychche hyaydzintsa badize ellisii
yo7oda.

Laappuntso moyze

15 Laappuntsa kiitanchchize fa moyza oollida. Saloppa, «Sa7a ka7itumo
nu Laatstsesin Kiristtoosas maaqqida; E medhinappa medhina yellodes
ka7itoda» gaaze damma girsuntsi sinttida.
16 Xoozze tiino, fa araatuntsalla bettide lam7itam oyddii cimuntsi zuggii,
Xoozzes,
17 «Yezen yezide,
Laatstso, Ubbappa damma Xoozzayo,
neenii damma wolqqa aykkida.
Neenii ka7itide gisho
nuunii nena galatane.
18 Ayhude maaqqoosse asuntsi hyanqinttida, yezin ne hyanqitan yi7ida.
Hyayqqiduntsalla ne firddize wode yi7ida.
Neenii nees oochchizuntsis, nabuntsis
geeshshuntsisin ne suntsitis zhashtizuntsis,
eeratsuntsisin dammuntsis, un oochiti gaar inggize wode yellida.
Alame dhabsizuntsana dhabsize wode yi7ida»
yagayda.

11:6 1 Kat. 17:1; Keze 7:17 **11:7** Dane. 7:7; Qon. 13:5 **11:8** Isa. 1:9 **11:11** Hiz. 37:10
11:12 2 Kat. 2:11 **11:13** Qon. 6:12; 16:18 **11:15** Keze 15:18; Dane. 2:44; 7:14 **11:17** Keze
3:14 **11:18** Maz. 2:5; 110:5; 115:13

19 Salo yeze Xoozze Keetsita bugunttida; I gidda Xoozze caaqo taabote
benttida. Mahi zeelintsi zeelinggida, dhoge dhogida; dada dhuqqida; sa7a
en7ida; shachchi bukkida.

12

Maachiton dawiza

1 Yinnippa suuba, salo damma malla benttida. Awa ma77ide, aginalla
eqqide, taphpho lam77i xoolintto worqqa zawude fa ommite gaddide, fettii
maachita yene.
2 Yinna maachita wodatsi yezin, izo yelo dha7e aykkin un7intti uukkida.
3 Mahi melle malla salo benttida. Laappun omman taphphi gumuri
yeze damma zoqo dawa benttida. E fa ommuntsalla afa laappun worqqa
zawuduntsana gaddida.
4 Ye dawize fa unkkite xooluntto hyaydzappa fettii kushito saloppa
gochchi sa7a olida. Ye dawize na7ay yelintti wodhdhide fana qoodhdhodes
koyi, yelodes dha7inttize maachiti tiintte eqqida.
5 Yinna maachita ka7itumo ubba meqo gufera ahodes yeze dhiiratsi na7a
yelida. Na7ay Xoozagon E araatizego salo ekinttida.
6 Maachita 1260 qamma yellodes izo naagode fana Xoozii iis giigizii
gaddide bessa akko baayze sa7a aachinttida.
7 Salo ola medhinttida. Mika7eele fa kiitanchchuntsara wolla dawara
olinttida; dawize fa kiitanchchuntsara maaqqii mahi olinttida.
8 Yezin dawize gaminttin salo unttis yeze bessi dhabida.
9 Damma dawize, zaga shooshe, sa7a wodhdhida. Ezin Dabuloosa woy
Xalahe ga7inttize alame balitsizaya. E fa kiitanchchuntsara wolla sulle
alame olinttida.
10 Yinnippa suuba, salo hyannigaara yagaaze qaala si7ida.
«Hyatte atotitsi, wolqqan ka7itumo, nu Xoozzes;
adetits wolqqa Kiristtoosas maaqqida.
Yikke, qamman awara Xoozze tiintte,
nu ishuntsana mootizay saloppa sulle olinttida.
11 Un durize suutsiten fa markkatitsi qaaltte,
eza olii gamida.
Un fa shemppitis yiqsinttikaayzara
fana hyayqos aatsii inggida.
12 Yinnii gisho, salon E gidda yezuntso ufayttote.
Yezin sa7an abba bade!
Yikke, Dabuloosa faas eerats wode attidanno eride gisho
damma hyanqora yinttago wodhdhida»
yagayda.
13 Mahi dawize fana sa7a olidanno bi7ide wode dhiiratsi na7a yelide
maachito bay7ida.
14 Maachito shooshe qohaame gaar hyaydzdzii beren bagga mu7iteran
uzhitera iza naaginttize bessi akko baayze ganasa firii qitode gaar lam77i
damma ankko qefe iis ingginttida.
15 Yeyzi, maachito hyaro goggii shokkii ekkode fana dawize borkka
hyaatsi fana fa doonappa maachiti suubara coozhida.

11:19 Qon. 8:5; 16:18; 21 **12:3** Dane. 7:7 **12:4** Dane. 8:10 **12:5** Isa. 66:7; Maz. 2:9 **12:7** Dane. 10:13 **12:9** Medho 3:1; Luqa. 10:18 **12:10** Iyo. 1:9 **12:14** Dane. 7:25; 12:7

16 Yezin sa7ita maachito maaddida; sa7ita fa doontto bugii dawize
doonappa kezide hyaatsito qoodhdhida.
17 Ye dawize maachitilla afa gaama shenidhii, I zaruntsana, Xoozze kiita
naagizuntsanan Yesuusa qonccizide turetitsitis ammanittiduntsana olodes
hyanggi,
18 dawize abba gaxa yeze shaftte eqqida.*

13

Lam77i xootsuntsana

1 Yinnippa suuba, fettii xootsize abbap kessadera bi7ida. Ees taphphi
gumurin laappun omma yene. Yentsi taphphi gumuruntsalla afa taphphi
zawuduntsi yene. Yentsi ommuntsalla afa cashshi suntsi yene.
2 Ta bi7ide xootsize worba aazane; E tohitan babbantsi tohe aazane;
E doonttan gaammo doona aazane. Dawize fa wolqqito, fa araatizan fa
adetitsito ye xootsizes inggida.
3 Ye xootsize ommitippa fete hyayqos yeltsize hyarggize bessi yezanno
bi7ida, yezin yinna hyarggize bessita faxida. Alame ubba gaama qoppii ye
xootsiza kaallida.
4 Dawize fa adetitsito xootsizes inggide gisho asi ubba dawizes goynida.
Mahi asuntsi, «Xootsiza aazize oode? Ezara olinttodes dandda7ize oode?»
yaga7i xootsizes goynida.
5 Ye xootsizes uturtode gaaran cashshade gaar doona ingginttida; oyttam
lam77i agina ahode gaar wolqqa ees ingginttida.
6 Ye xootsize Xoozza, E suntsito, E yeze bestton salo yezuntsana cashshi
aykkida.
7 Ye xootsize geeshshuntsana olii, gamode gaar wolqqa ees ingginttida.
Kochchi ubba, worzha ubba, dumma dumma doona ohize ubban worzha
ubballa afa adetitsi ees ingginttida.
8 Alame medhinttidannippa aykkii, shukinttide Durize de7o maxaafite un
suntsita xaafinttikaayze hyanna sa7ite yeze asi ubba ye xootsizes goynoda.
9 Si7ize hyaye yeze asi si7o.
10 Ooden di7inttodes yeze di7inttoda. Mashshara hyayqqodes yeze
mashshara hyayqqoda. Geeshshuntsi dandda7itan ammanora erinttode
yinne.
11 Mahin, melle xootsi sa7appa kessadera bi7ida. Ees duro gumuri aazize
lam77i gumuri yene; E ohitan dawize fana.
12 E tiino xootsize adetitsi wolqqara oochchane. Een hyayqos yeltsize
hyarggize bessappa faxide tiino xootsizes; sa7a yeze ubba goyinode gaar
yiizane.
13 Ye lam7intsa xootsize melle atto yezin, tama saloppa as ubba tiino
ketstsode wontsis damma kille baz oochchida.
14 Tiino xootsize tiintte oochchode fana, ees ingginttide kille baz sa7a
yeze asi ubba balitstsida. Mashshara hyarggizide bessi faxide xootsize
bonchchos misile giigissade fana unttana kiittida.
15 Lam7intsa xootsize tiino xootsize misilizes shemppo inggi ohinttode
fanan ees goynoosuntsi hyayqqode fana oochchize adetitsi ingginttida.

---

* **12:18** Grike maxaafite E eqqida; melluntsi maxaafite ta eqqida gaane. **13:1** Dane. 7:3; Qon. 17:3 **13:2** Dane. 7:4 **13:5** Dane. 7:8, 25; 11:36 **13:7** Dane. 7:21 **13:8** Maz. 69:28 **13:10** Er. 15:2; 43:11

16 Ye lam7intsa xootsize damman eeratsi, dahan dure, laatstsin aro fa
mizaqi kushite woy fa sintte malla gaddode fana yiizida.
17 Ye xootsize suntsita woy E suntsiti fayditi malla baayze asi ooden
bayzodesin wonggodes dandda7oos.
18 Cinccatitsi koshshize hyanne. Qofa yeze ooden ye xootsize fayditi
bilitsito ero; yinna faydita izipun xeeti izippuntam izippun.

14

Durizan 144, 000 asuntsana

1 Durize Xiyoone Derizella afa eqqezin bi7ida. Eera E suntsitan E Aday
suntsita un sintte xaafinttide, 144, 000 asuntsi yene.
2 Saloppa damma hyaatsi guumen dada dhoge ootsi aazize ootsi si7ida.
Mahi ta si7ide yinna ootsitan diitsi diixxodera sinttize ootsi fana.
3 Attide144, 000 asuntsi araatize tiino, oyddii medhetuntsi tiinon cimuntsi
tiino eqqide unttappa melle ooden tamaarodes dandda7oose kille maz-
mure yexxida.
4 Yentses maachira fana tunizikaayzara naagide geeshshuntsana. Un
durize hyanggize bessa ubba kaallane. Un Xoozzesin Durizes anggis
maaqqii, shiiqodes sa7a as giddappa wozinttida.
5 Unttalla worddon bore baaya.

Hyaydzdzi kiitanchchuntsana

6 Yinnippa suuba, medhina Wonggele sa7alla afa yeze ka7itumo ubbas,
kochchi ubbas, dumma dumma doona ubbasin dumma dumma bagga
ubbas markkidhades salora firize melle kiitanchcho bi7ida.
7 Ye kiitanchchize fa qaaltto dhoqi yiizii, «Xoozii alame firddize saata
yellide gisho Xoozis zhashitote; eza bonchchote. Salo, sa7a, abban hyaatsi
aafe medhdhide Xoozza goynote» gayda.
8 Tiinoya kaallii melle lam7intsa kiitanchchize, «Worzha ubba tunara
matstsize woyne ushshide, damma Baabiloone gol7ida! gol7ida!» yaga7i
uukkida.
9 Hyaydzdzintsa kiitanchchize unttana kaallii, fa qaaltto dhoqi yiizii,
«Xootsizan E misiltto goynize mahi E mallito fa sintte woy fa kushite gaddide
ooden yeziko,
10 E hyanqo xuu7a kumide Xoozze hyanqo woyne ushshada. Un geeshi
kiitanchchuntsi tiinon Durize tiino eexize diinne tama waayinttoda.
11 Un waayinttize tamiti cugita medhii medhinas cugitera yessada.
Xootsizan E misiltto goynizen mahi ye xootsize suntsiti malla yeze ooden
qamman awara shemppo baytsi ka7inttoda» yagayda.
12 Xoozze kiita naagizuntsin Yesuusa ammanii genccizunts geeshshuntsi
dandda7ita yinne.
13 Yinnippa suuba, «Yikkeppa Laatstsara hyayqqizuntsi anjjint-
tiduntsana» yagaaze qaala saloppa si7ida; hyanno xaafo.
Ayyaana, «Yee turo, un oochita unttana kaallide gisho un fa waaytippa
shemppoda» yagaane.

Katstsa shiishize wode

14:1 Hiz. 9:4; Qon. 7:3 **14:5** Sofo. 3:13 **14:8** Isa. 21:9; Er. 51:8; Qon. 18:2 **14:10** Isa. 51:17; Medho 19:24; Hiz. 38:22 **14:11** Isa. 34:10

14 Yinnippa suuba, bootsi dhonnella afa bettide As Na7a aazizaya bi7ida.
E fa ommite worqqa zawude gaddida; mahi fa kushite oco baaca aykkida.
15 Melle kiitanchcho Xoozze keetstsappa kezii, dhonnella afa bettezego
fa qaaltto dhoqi yiizii, «Baha shiishize wode yellide gisho ne baaca ekkii
bahito man7o; gadite yeze bahita boottida» gayda.
16 Dhonnella afa bettide fa baaca gade dakkii, gade yeze bahito man7ida.
17 Mahin salo yeze Xoozze keetstsappa melle kiitanchcho kezida; eesin
oco baaca yene.
18 Tamalla afa adetits wolqqa yeze melle kiitanchcho zharsho bessappa
kezida. E fa qaaltto dhoqi yiizii oco baaca aykkide kiitanchchizego, «Woyne
aafita diilide gisho ne oco baaciza ekkii, gade yeze woynttippa zhanggito
gachcho» yagayda.
19 Ye kiitanchchize fa baaciza ekkii, gade yeze woynttippa gachchii,
Xoozze damma hyanqo cicize besite olida.
20 Yinna woyne aafe cicize besita katamappa gaxa yedhinttida. Suutsi
woyne cicize bessappa kezii hyaydzdzii xeeti kilo mitire fana hyaakkii, fara
bixaale yellode fana eellii dhoqi gayda.

15

Wurssutsi hyanqo

1 Taanii salo melle damman gaama qofize malla bi7ida. Xoozze
wurssutsi hyanqo qonccize laappun boshuntsana aykkide laappun ki-
itanchchuntsana bi7ida.
2 Mahi tamara worqqinttide burccuqo abba aaziza bi7ida. Yinna abba
gaxite xootsin, E misiltton E suntsiti faydito gammiduntsana bi7ida. Xoozii
unttis inggide bagana aykkii eqqida.
3 Un Xoozze arize Muse mazmuren Durize mazmure hyannii gaar yag7i
yexxida.
«Laatstso, Ubbappa Damma Xoozayo,
ne oochita damman gaama qofize baz.
Worzha ubba kaatayo,
ne ogita xillon turo.
4 Geeshi ne xalaala maaqqide gisho
Laatstso, nees zhashitoosen
ne suntsito bonchchoosse oode?
Ne xillo oochita qonccide gisho
ka7itumo ubba ne tiino yi7i goynoda»
yaga7i yexxane.
5 Yinnippa suuba, salo bugunttin Xoozze Keetstsa, Markkatitsi
Dunkkaane bi7ida.
6 Laappun boshuntsana aykkide laappun kiitanchchuntsi Xoozze keetst-
sappa kezida. Un geeshin focize liino ma7o ma77ida; fa dadabite worqqa
saqqe danccida.
7 Oyddii medhetuntsappa fetay, medhinas yeze Xoozze hyanqo kumide
laappun worqqa xuu7uto laappun kiitanchchuntsis inggida.
8 Xoozze bonchchoppan E wolqqitippa denddidanne Xoozze Keetsita
cugara kumida. Laappun kiitanchchuntsi aykkide laappun bochuntsi
folinttode wontsis Xoozze Keetstsa ooden gelodes dandda7ikaaya.

14:14 Dane. 7:13-14 **14:15** Iyu. 3:13 **14:20** Isa. 63:3; Kayo Er. 1:15; Qon. 19:15 **15:3** Keze 15:1 **15:4** Er. 10:7; Maz. 86:9 **15:5** Keze 38:21 **15:8** Keze 40:34; 1 Kat. 8:10

16

Xoozze hyanqo kumide xuu7a

1 Yinnippa suuba, Xoozze keetstsappa laappun kiitanchchuntsago,
«Hyanggi Xoozze hyanqo laappun xuu7untsappa sa7a gussote» yaga7i,
ohize dhoqi gayde qaala si7ida.
2 Tiino kiitanchchize hyanggi, fa xuu7ite yezanno sa7a lalin, xootsize
malla yezuntsalla afan E misiltto goyniduntsalla afa iita hyaazhi hyarggize
bessi kezida.
3 Lam7intsa kiitanchchize fa xuu7ite yezanno abba lalin, abbize
hyayqqide as suutsi lanttide baz aazida. Mahi abba yeze medhetitsi ubba
hyayqqida.
4 Hyaydzdzintsa kiitanchchize fa xuu7ite yezanno borkkan hyaatsi
aafella lalin, hyaatsita suutsi maaqqida.
5 Yinnippa suuba, hyaatsitilla afa adetitsi yeze kiitanchcho hyannii gaar
yagaazin si7ida.
«Hyatten zagan yeze geeshizayo,
hyannii gaar ne firddide gisho ne xillo.
6 Un geeshuntsi suutsin nabunts suutsi lalide gisho
un suutsi ushshade gaar yiida.
Un beezize firdda ekkida»
yagayda.
7 Zharsho bessappa,
«Yee, ubba ahize Laatstsi Xoozayo,
ne firddita turon xillo»
yagaaze qaala si7ida.
8 Oydintsa kiitanchchize fa xuu7ite yezanno awalla lalin, awa fa michara
asuntsana micisade fana awas wolqqa ingginttida.
9 Asuntsi damma teellar michinttida, yinna bochuntsalla afa adetitsi yeze Xoozze suntsito baaddida; fa nagarttippa maarinttii Xoozza
bonchchikaaya.
10 Ichchintsa kiitanchchize fa xuu7ite yezanno xootsize araatizella afa
lalin, ye xootsize ka7itumtta dhumida. Asuntsi un7ide gisho fa il7antsito
dha7ane.
11 Mahi asuntsana un7ide gishon hyarggize bessiti gisho salo Xoozza
cazhida; fa oochchide nagarttippa maaqqikaaya.
12 Izippuntso kiitanchchize fa xuu7ite yezanno damma Efiraxiise borkka
lalin, awa kessi zalappa ye7ode kaatuntsis ogita giigode gaar hyaatsita
melida.
13 Yinnippa suuba, onaqqe aazize hyaydzdzii tuna ayyaanuntsi dawize
doonappa, xootsize doonappan worddo nabize doonappa kezzin bi7ida.
14 Yentsesin malla oochchize tuna ayyaanuntsana. Yentsesi hyaydzdzii
tuna ayyaanuntsi Ubbappa Wolqqaama Xoozze qammite hyanodes yeze
olas shiishodes alame ubba kaatuntsago kezoda.
15 «Yikke, ta kayzo gaar yo7oda! Kallidhaame fanan borsunttaame fana
barkki, fa ma7ito naagize atstse anjjinttidaya!» yagayda.
16 Yentsi tuna ayyaanuntsi kaatuntsana Ibraysxe doonara Armmagedoone gaaze bessa shiishida.

16:2 Keze 9:10 **16:4** Keze 7:17 **16:5** Keze 3:14 **16:10** Keze 10:21 **16:12** Isa. 11:15 **16:15** Maato. 24:43 **16:16** 2 Kat. 23:29; Zakka. 12:11

17 Laappuntso kiitanchchize fa xuu7ite yezanno carkkolla afa lalin,
Xoozze Keetstsa yeze araatizeppa, «Folinttida» yagaaze damma qaala kezida.
18 Yinnippa zeelintsi zeelinggida; dada dhogida, sa7a en7ida. Asi sa7alla
medhinttideppa hyanno yellodes yinnii fana en7e en7ikaaya. Ubbappa
aadhida.
19 Damma katamita hyaydzdzii kezii shaakkinttida; Sa7a yeze katamita
ubba dhabida. Xoozii damma katamito Baabiloone qoppii, fa iita hyanqo
woyne ushi kumide xuu7iza ushshade gaar inggida.
20 Hyaatsar teqinttide sa7ita dhabida; deruntsin benttikaaya.
21 Asalla afa ichchintam kilo giiraame fana damma shachchi saloppa
bukkida. Hyanqita gaama iita maaqqide gisho asuntsi yinna shachchi
hyanqiti gisho Xoozza cazhida.

17

Damma olalize maachito

1 Laappun xuu7ito aykkide laappun kiitanchchuntsappa fetay taago yi7i,
«Yo7o; gaama hyaatsalla afa bettide damma olalitilla yo7odes yeze firdda
ta nena beessada.
2 Alame kaatuntsi iira olalida; alame yeze asuntsi I olale woyniza uzhii
matsinttida» yagayda.
3 Ye kiitanchchize tana Geeshi Ayyaanara akko baayze sa7a kanggida.
Yeyga fettii maachita cashshi suntsi kumide, laappun omman taphphi
gumuri yeze zoqo xootsi toggidanno bi7ida.
4 Yinna maachita bonchcho ma7on zoqo ma7o ma77ida; iza worqqara,
bonchcho shuchcharan inqo gaaze al77o shuchchara shuurinttida. Iza fa
kushite borssizebazin olale tunara kumide worqqa xuu7a aykkida.
5 I sintte aachinttide suntsi, «Damma Baabiloone, olalesin sa7a yeze tuna
baz ubbas inddo» yagaaze xuufe xaafintti yene.
6 Mahi yinna maachita geeshshuntsi suutsin Yesuusas markkidhitera
hyayqqiduntsi suutsito uzhii matsinttidanno ta bi7i gaama qoppida.
7 Kiitanchchize taago, «Neenii akkos gaama qoppe? Taanii nees maachiti
gaatsi qofan iza tookkide laappun omman taphphi gumuri yeze xootsizes
gaatsi qofa ohoda.
8 Neenii bi7ide xootsize tiino yene, hyatte baaya. Ye xootsize damma
olappa kezii dhabodes qitoda. Sa7a medhinttidannippa aykkii, de7o
maxaafite un suntsita xaafinttikaayze sa7a yeze asuntsi xootsiza bi7i
gaama qoppida. Yikke, E tiino yene; hyatte baaya, yezin tiinos yo7oda.
9 «Cinccatitsin qofa koshshize hyanne. Laappun ommuntsi maachita
bettide laappun deruntsana; yentses mahi laappun kaatuntsana.
10 Unttappa ichchin kaatuntsi gol7ida. Fetay hyayno yellodes ahane;
hyankay hyaga yi7ikaaya. E yi7i eerats wode gami7odes beezane.
11 Tiino yezide xootsize, hyatte baayzay, E fa ommite osfuntso xootsi. E
laappun xootsuntsappa fetaya; E dhabodes qitane.
12 «Neenii bi7ide taphphi gumuruntsi ahe aykkikaayze taphphi
kaatuntsana. Yezin un xootsizera wolla fettii saate ka7iti ahodes unttis
adetitsi wolqqa inginttoda.

16:18 Qon. 8:5; 11:13 **16:19** Isa. 51:17 **16:20** Qon. 6:14 **16:21** Keze 9:23 **17:1** Er. 51:13
17:2 Isa. 23:17; Er. 51:7 **17:3** Qon. 13:1 **17:4** Er. 51:7 **17:8** Dane. 7:7; Qon. 11:7; Maz. 69:28
17:12 Dane. 7:24

13 Un ubbuntsis fettii qofa yene; un fa wolqqiton fa adetits wolqqito
xootsizes inggoda.
14 Un Durizera olinttoda, yezin durize laatstsuntsi Laatstsaya kaatuntsi
Kaataya maaqqide gisho E xeegidunts, dooriduntsin ammaninttiduntsii
yentsi kaatuntsana eera gamoda» yagayda.
15 Kiitanchchize mahi taago, «Olalita bettide ye neenii bi7ide hyaatsita
worzhuntsi, asuntsi, kochchin dumma dumma doonara ohizuntsana.
16 Mahi ne bi7ide taphphi gumuruntsin xootsize olale maachito ixxoda.
Un iis yeze ubbabazito ekkoda. Mahi izo hyarii ashshoda I ashito mo7oda;
yinnippa izo tama michchoda.
17 Yikke, Xoozze qaalita folinttode wontsis un qoftta fetto maaqqade fana
ka7itumo adetits wolqqito xootsizes inggode fana Xoozii qoppidanno un
oochchode fana un wozintte Xoozii amotetsi gaddida.
18 Ye ne bi7ide maachita sa7a kaatuntsalla ka7itize damma katamito»
yagayda.

18

Baabiloone gol7ito

1 Yinnippa suuba, damma wolqqa yeze melle kiitanchcho saloppa wod-
hdhodera ta bi7ida. E bonchchitippa denddii sa7a foo7ida.
2 Dhoqqa ootsara,
«Damma Baabiloone gol7ida! Gol7ida!
Tuna ayyaanuntsi aqize bessi maaqqida.
Iita ayyaanuntsis keetstsi maaqqida;
tunan ixinttide landduntsis shemppize bessi maaqqida.
3 Worzha ubba iza fa olale hyanqo woyne ushshida.
Sa7a kaatuntsi iira olalida.
Iis wottidannippa denddii
sa7a yeze zal7izuntsi duridhdhida»
yagayda.
4 Yinnippa suuba, ta saloppa hyannii gaar yagaaze melle qaala si7ida.
«I nagartto iira koxxaame fanan,
iza ekkodes yeze hyanqito yin ekkaame fana,
ta worzhuntso I kaleppa kezote.
5 Yikke, I nagartta salo yellodes doorinttida.
Xoozii I qohito qoppida.
6 Iza inggidanni fana lam77i kushe iis inggote.
Iza oochchide oochitis lam77i kushe iis mahote.
Iza giigizide ushshitilla afa yin lam77i kushe matstsize ushi I xuu7ite
worqqote.
7 Iza bonchchinttidanni fanan iis giigidanni fana,
izo waytsoten azzantsote.
Iza fa wozintte,
‹Taanii kaat maaqqii bettoda; taanii azinii baayze maacho maaqqoos;
taanii azzanon mahi azzanoos› gayda.
8 Yinnii gisho, hyanqo,
hyargge, azzanon naye izo fettii qamma aykkoda.
Mahi iza tamar mu7inttoda;
akkos gayko, Iilla afa firddize Laatstsi Xoozze mintsi»

18:2 Isa. 21:9; Er. 51:8; Qon. 14:8; Isa. 13:21; Er. 50:39 **18:3** Isa. 23:17; Er. 51:7 **18:4** Isa. 23:17; Er. 51:7 **18:5** Medho 18:20 **18:6** Maz. 137:8; Er. 50:29

gayda.

9 «Iira olale hyanttiduntsin iis wottide yestte yezide, alame kaatuntsi
yinna katamita mu7inttin kezize cugito bi7ide wode wuysi yeekkoda.
10 Un yinna katamiti waayito bi7i zhashtide gisho hyaakkii eqqii,
« ‹Hyanna damma katamite! Wolqqara yezanne!
Baabiloone, nena bade! Bade!
Nena fettii saate gidda firdda yellida› gawuda.
11 «Un markkabite yeze caantto yikkeppa gode wonggize asi baayze gisho
sa7a yeze zal7izuntsi yinna katamitis yeekkoda azzanoda;
12 Un worqqa, bira, bonchcho shuchchi, inqo gaaze al77o shuchchi,
bonchcho ma7o, liino ma7o, haare ma7o, zoqo ma7o, dumma dumma sawo
minxa, danggars achchi, al77on bonchcho minxa, naase, meqqon, ibine
beredeppa medhinttide miishe ubba,
13 qerefa, qimaame, sawize minxa, karbbe, ixaane, woyne, zayte, liiqo
dhiilla, zarga, hyaari, duro, fara, fara gaare, aron melle asuntsin yene.
14 «Zal7izuntsi, ‹Neenii amudhdhide lo77o baz ubba neeppa aadhida. Ne
yessitan ne falimo miishita ubba neeppa hyaakkida. Asuntsi yikkeppa
mahi yinno denggaama› yagayda.
15 Yinno zal7i duridhdhide ubba yeekkiteran azzanitera,
16 « ‹Liino ma7o, lee7o ma7on zoqo ma7o ma77i,
worqqara, bonchcho shuchchin
inqo gaaze al7o shuchchara
bonchchinttidanna aadhii lo77ida,
yinna damma katamito bade! Bade!
17 Hyannii fana damma duretetsi!›
«Fettii saate dhabida yaga7i hyanqito zhashtidannippa denddii hyaako
eqqida.
«Markkabiza izhize ubba, markkabzera qitize ubba, markkabizella afa
oochchize ubba Abballa zal7ize ubba hyaakkii eqqida.
18 Yinna katamita eexin kezize cugito bi7ide wode ‹Hyanna damma
katamito aazize melle katama yene yessane?› yaga7i uukkida.
19 Un fa ommite bul7a gussii, yeekkiteran kaayidhitera,
« ‹Abballa markkabe yeze ubba,
fa duretitsitippa denddii dure mahide,
damma katamite bade! bade!
Fettii saate dhabida yaga7i› uukkida.
20 Saltte,
Geeshshuntso, hawaaruntso, nabuntso,
Xoozii yin gisho iilla afa firddide gisho ufayttote» yagayda.
21 Fettii mintsi kiitanchcho woxa aazize damma shuchchi dentsii abba
dhogii, «Damma katamite Baabiloone hyannigaara urqqintti gol7oda;
yikkeppa suuba mulon benttoos.
22 Bagana guuddizuntsin mazmure yexxizunts, suulunqen moyze ool-
lizunts, yikkeppa suuba ne gidda mulon sinttoos. Akko bazin kushe yiillar
oochchize asin ne gidda benttoos. Woxa ootsi yikkeppa suuba ne gidda
mulon sinttoos.

18:8 Isa. 47:7-9 **18:9** Hiz. 26:16-17 **18:11** Hiz. 27:31 **18:12** Hiz. 27:12-13, 22 **18:15** Hiz. 27:31 **18:17** Isa. 23:14; Hiz. 27:26 **18:18** Hiz. 27:32 **18:20** Hiz. 27:30; Mahe 32:43; Er. 51:48 **18:21** Er. 51:63 **18:22** Isa. 24:8; Hiz. 26:13 **18:22** Er. 7:34; 25:10

23 Xomppe foo7o mahi ne gidda foo7oos. Machcho ekkizen azinii gelize
ufayssi qaala yikkeppa suuba ne gidda mulon sinttoos. Zal7izuntsi sa7a
erinttide gisho ne bititira ka7itumo mulo balitstsida» gayda.
24 Nabunts suutsi, geeshshuntsi suutsitan sa7alla afa hyayqqide asunts
ubbunts suutsita I gidda benttida.

19

1 Yinnippa suuba, salo gaama asunts,
«Xoozze galatintto!
Atotitsi, bonchchon wolqqa nu Xoozzes maaqqe.
2 E firddita turon xillo.
Sa7a tunizide damma olalito Xoozii firddide gishon
fa arunts suutsito iippa mahida»
gaazin si7ida.
3 Mahin fa qaaltto dhoqi yiizii,
«Xoozza galata yello.
Cugitan medhippa medhina yellodes cugoda»
yagayda.
4 Lam7itam oyddii cimuntsin oyddii medhetuntsi araatizella bettide
Xoozzes bunqitii,
«Amin77e! Xoozza galata yello»
yaga7i goynida.
5 Yinnippa suuba ootsara,
«Aruntso,
Eza zhashtizuntso eeratsuntso dammuntso,
nu Xoozza galatote»
yagaaze qaala zufanzeppa kezida.
6 Gaama asunts ootsi fana, damma goggize borkka hyaatsi guume fana,
dada fana dhogize ootsara,
«Xoozza galata yello;
ubba ahize nu Laatstse, ka7itida.
7 Nu ufayttoda, galatoda eza bonchchoda.
Akkos gayko Durize sarge yellide gishon eza gelizanna giigide gisho.
8 Gelodes giigidanna focizan geeshi maaqqide
liino ma7o ma77ode fana iis ingginttida»
gawudera ta si7ida. (Liino ma7o geeshuntsi xillo oocha aazize.)
9 Yinnippa suuba, kiitanchchize taago, «Durize sargito xeeginttiduntsi an-
jjinttiduntsana» ga7i xaafo. Mahin, «Hyanna Xoozze turii qaala» yagayda.
10 Ye wode ta ees goynodes E tohitilla afa gol7ida. Yezin E, «Yinno
oochaame fana naagintto! Taanii Yesuusa baz markkidhize ne fanan
ne ishuntsi fana aro. Ne Xoozzes goyno» yagayda. Yikke, Yesuusa
markkatitsita nabetitsi ayyaana.

Bootsi faara toggidaya

11 Salo bugunttin bi7ida, hyaychche bootsi fariza toggiday Ammaninttidayan Turii asi ga7inttane. E xillotitsara firddanen olinttane.
12 E aafita tama loxe fana; E ommite gaama worqqa zawude yene. Eeppa attin melle ooden eroosse xaafinttide suntsi yene.

18:24 Er. 51:49 **19:2** Mahe 32:43; 2 Kat. 9:7 **19:3** Isa. 34:10 **19:5** Maz. 115:13 **19:6** Hiz. 1:24; Maz. 93:1; 97:1; 99:1 **19:9** Maato. 22:2 **19:11** Hiz. 1:1 **19:12** Dane. 10:6

13 E suutsar wuxurkkinttide ma7o ma77ida; E suntsitan Xoozze Qaala
ga7inttida.
14 Focizan geeshi maaqqide liino ma7o ma77ide salo olanchuntsi bootsi
faruntsana toggii E suubito kaallane.
15 Worzhito gachchize mashsha E doonttippa kezane. E meqo gufera
asuntsana ahane. Ezin Ubbappa Damma Xoozze hyanqo woyne ushito
gum7ize bessito E yedhdhoda.
16 E ma7itillan E magatsitilla afa, «Kaatuntsi Kaati Laatstsuntsi Laatstsi»
yagaaze suntsi xaafinttida.
17 Yinnippa suuba, fettii kiitanchchize awalla afa eqqidaya bi7ida. Ezin
salora firize landda ubbuntsis fa qaaltto dhoqi yiizii, «Hyayga yo7ote!
Xoozze diggisa ma7ades fettii bessa shiiqote.
18 Yi7i kaatuntsi asho, shalaqunts asho, wottaddarunts asho, farunts
asho, faruntsana toggizunts asho, as ubba asho, arunts asho, laatstsuntsi
asho, dammuntsin eeratsuntsi asho mo7ote» gayda.
19 Fariza toggidayran olinttizuntsara olinttodes sa7a kaatuntsin unttis
olinttize olanchuntsi fettii bessa shiiqezin bi7ida.
20 Yezin xootsizen E suntsite kille baz oochchide xootsize malla ekkiden
E misilito goyniduntsana balitside worddo nabize eera wolla aykinttida.
Lam77untsin diinne eexize tama abba faxa olinttida.
21 Attiduntsi fara toggiday doonappa kezize mashshara hyayqqida. Land-
duntsi ubba un ashito mu7i mizhida.

20

Mukul bere

1 Wurssutsi baayze olla qulfen damma santsalaata fa kushite aykkide
fettii kiitanchchize saloppa wodhdhodera bi7ida.
2 E dawiza aykkii mukul beres accida. Ye dawizen zaga shoosha,
Dabuloosa woy Xalahe.
3 Kiitanchchize wurssutsi baayze olla eza olii, mukul bere hyal7ode
wontsis worzha mahi balitsaame fana gorddii attamida. Yinnippa suuba,
dawize eerats wodes bilinttodes beezane.
4 Yinnippa suuba, araatuntsana bi7ida. Unttalla afa bettiduntsis ade-
tits wolqqa ingginttida. Yesuusa markkatitsisin Xoozze qaala gisho fa
ommito gachchinttide asunts shemppo, xootsizes woy xootsize misilito
goynikaayzuntsanan malla fa sintte woy fa kushite aykkikaayzuntsana
bi7ida. Unttin eera hyayqoppa denddii Kiristtoosara wolla mukul bere
ka7itida.
5 Yinna tiino denddo; attide hyayqqiduntsi mukul bere hyal7ode wontsis
hyayqoppa denddikaaya.
6 Tiino denddes ixa yezuntsi anjjinttiduntsanan geeshshuntsana. Unttalla
afa lam7intsa hyayqo adetits wolqqa baaya. Un Xoozzesin Kiristtoosas
kahinunts maaqqada; eera wolla mukul bere ka7itoda.

Xalahe gamintte

7 Mukul bere hyal7idannippa suuba Xalahe achchappa bilinttoda.
8 Oyddii sa7a zala yellodes yeze worzha, unttin, Googen Maagoge
ga7inttizuntsana balitsii olas shiishodes kessada. Un faydita abba gaxa yeze
shafe fana.

19:15 Maz. 2:9; Isa. 63:3; Iyu. 3:13; Qon. 14:20 **19:17** Hiz. 39:17-20 **19:20** Qon. 13:1-18
20:2 Medho 3:1 **20:4** Dane. 7:9 **20:8** Hiz. 38:2

9 Un sa7a ubba kezii, geeshshunts gutan Xoozii kadhide katamito wutii aykkida. Yezin tama saloppa wodhdhii unttana mu7ida.
10 Unttana balitside Xalahize, xootsizen worddo nabize olinttide taman eexize diinne abba olinttida. Un qamman awara medhinas faxa ka7inttoda.

Wurssutsi firdda

11 Yinnippa suuba, damma bootsi araatizella afa bettidaya bi7ida. Sa7an salon E tiinoppa aachinttida; mahi benttikaaya.
12 Hyayqqiduntsi, dammuntsin eeratsuntsi araatize tiino eqqezin bi7ida; maxaafen bugunttida; mahi melle maxaafen bugunttida ezin de7o maxaafe, hyayqqiduntsi maxaafite xaafintti yezanni fana fa oochchitigaara firdda ekkida.
13 Abba fa gidda yeze hyayqqiduntsana inggida; hyayqon Si7oole fa gidda yeze hyayqqiduntsana inggidda. Fete fete fa oochchitigaara firdda ekkida.
14 Hyayqon Si7oole tama abba olinttida. Yinnan tama abbita lam7intsa hyayqo.
15 De7o maxaafite E suntsita xaafinttikaayze ooden tama abba olinttida.

21

Kille salon kille sa7a

1 Taanii kille salon kille sa7a bi7ida. Tiino salon tiino sa7a aadhida; abban yikkeppa gode yezoos.
2 Geeshi katamttan, kille Yerusalaame, azinii gelodes fana loytsii giigii yeze maachi fana saloppa Xoozze kaleppa wodhdhizin bi7ida.
3 Araatizeppa hyannigaara yaga7i, ohize damma qaala si7ida; «Xoozze Keetsita asunts gidda yene; unttara wolla aqoda, unttin E worzha maaqqada; Xoozii fa ommite unttara yessada; E unttis Xooz maaqqada.
4 Xoozii un aaftippa afutsito ubba uccoda. Yikkeppa hyayqo woy azzano woy wuyse woy waaye yezoos. Tiino wogita ubba aadhida» gayda.
5 Araatizella bettide, «Taanii ubbanno kille mahoda» yagayda. Mahi taago, «Taanii ohidanna ammantsizanon turo maaqqide gisho xaafo» yagayda.
6 Mahi taago, «Folinttida! Taanii Alfan Oomega; Tiinon wurssutsi.Baridhdhide oodesin de7o hyaatsi aafeppa ta hyarii ushshoda.
7 Gamide ooden yinno ubba laattoda; taanii ees Xooz maaqqada; ezin taas na7a maaqqada.
8 Yezin zhashtizuntsin, ammanoosuntsi, tununtsi, shemppo wodhizuntsi, olalizuntsi, amudhizuntsii, bitizuntsii, eeqa goynizuntsin worddidhdhizuntsi ubbunts ixita diinne eexize tama abba maaqqada. Yinna lam7intsa hyayqo» yagayda.

Kille Yerusalaame

9 Laappun wurssutsi hyanqo kumide laappun xuu7uto aykkide laappun kiitanchchuntsappa fetay taago yi7i, «Yo7o, gelodes giigide Durize machchito beessada» yagayda.
10 Kiitanchchize tana damma dhoqqa dere omma Ayyaanara kessii, geeshi katama, Yerusalaame, salo Xoozze kaleppa wodhdhodera beezida.
11 Yinna katamita Xoozze bonchchora foo7ane. Foo7itan iyasphphiide gaaze al77o shuchche fanan; kille geeshi birille fana.

20:11 Dane. 7:9-10 **21:1** Isa. 65:17; 66:22; 2 Phex. 3:13 **21:2** Isa. 52:1; Qon. 3:12; Isa. 61:10 **21:3** Hiz. 37:27; Leewe 26:11 **21:4** Isa. 25:8; Isa. 35:10; 65:19 **21:6** Isa. 55:1 **21:7** 2 Sam. 7:14; Maz. 89:26 **21:10** Hiz. 40:1

12 Damman dhoqqa gase yene. Yinna gasitis taphpho lam77i furtsi yene. Yinna furtsito naagize taphpho lam77i kiitanchchuntsi yene. Furtsuntsalla afa taphpho lam77i Isra7eele zarunts suntsita xaafintti yene.
13 Awa kessi zalara hyaydzdzii furtstsuntsi, wookka zalara hyaydzdzii furtstsuntsi, yeekka zalar hyaydzdzii furtstsuntsin awa gelo zalara hyaydzdzii furtstsuntsi yene.
14 Katama gasitis taphpho lam77i baasa yene. Unttalla afa taphpho lam77i Durize hawaaruntsi suntsita xaafintti yene.
15 Taas ohizes kiitanchchizes, katamtton, I furtsiton I gasito hyadhdhize worqqa gufe yene.
16 Katamttis oyddii zalara yene; pharggotitsitan I dalggatitsiti fana. Katamito fa gufizera hyadhdhin, lam77i mukul oyddii xeet kilo mitire maaqqida; pharggotitsita, dalggatitsitan dhoqqatitsita wolkke.
17 Gasito hyadhdhin, as kushera fettii xeeti oyttam oyddii hyadha maaqqida yinnan kiitanchcho hyadhas ekkizanno.
18 Gasita iyasphphiide gaaze shuchchara gasinttida. Katamita burccuqo fana geeshi worqqara oochinttida.
19 Katamttii gasita baasaran bonchcho shuchchara ubba lo77ida. Tiino baasize iyasphphiide, lam7intsize sanppeere, hyaydzantsize kelqqedoone, oydantsize meregid,
20 ichchintsize sarddonkise, izippuntsize sarddiyoone, laappuntsize kiristiloobe, osppuntsize birille, uddufuntsize wurawure, taphphintsize kirisphiraasise, taphpho fettintsize yaakintte, taphpho lam7antsize ametesxinoose.
21 Taphpho lam77i furtsuntsis taphpho lam77i inqo yene. Furtsuntsi fete fete inqora oochinttida. Katamiti furtsita burccuqo fana foo7ize geeshi worqqappa oochinttida.
22 Ubba ahize Laatstsi Xoozze Durize Xoozze keetstsi, yinne Xoozze keetstsi bi7ikaaya.
23 Xoozze bonchchita yinna katamttis foo7ize gishon Durize iis xomppe maaqqide gisho katamitis awa woy agina foo7o koshshoos.
24 Derita yinna katamiti foo7ite hyanttoda; sa7a kaatuntsin fa bonchchito hyankka iigo ko7oda.
25 Qamma yeyga baayze gisho katamiti furtstsuntsi ubba wode bugutsi maaqqada; gorddinttoos.
26 Ka7itumo saban bonchcho iigo ko7oda.
27 Durizes maaqqide de7o maxaafite suntsita xaafinttiduntsana xalaala fattin tuna baz woy yeellize baz oochchize woy worddo ooden yinna katamite mulo geloos.

22

1 Yinnippa suuba, kiitanchchize tana Xoozzeppan Durize araatizeppa kezize burccuqqo fana foo7ize de7o hyaatsi borkka beezida.
2 Ye borkkize katama ogitis giddara goggane; borkkitis seekkan hyankka zala agina agina aafii bere taphpho lam77i tohe aafe inggize de7o minxa yene.* Ye minxize hyayita hyarggeppa fatstsane.

21:12 Hiz. 48:30-35 **21:15** Hiz. 40:3 **21:21** Isa. 54:11-12 **21:23** Isa. 60:19 **21:24** Isa. 60:3 **21:25** Isa. 60:11 **21:27** Isa. 52:1; Hiz. 44:9 **22:1** Hiz. 47:1; Zakka. 14:8 * **22:2** Grike maxaafe minxize borkkasin oges gidda yene. **22:2** Medho 2:9

3 Yikkeppa gode aatse yezoos. Xoozzen Durize araatize ize maaqqada.
Aruntsii Xoozzes goynoda.
4 Ezan be7ada; E suntsita un sintte maaqqada.
5 Yikkeppa qamma baaya; Laatstse Xoozze unttis xomppe maaqqide
gisho unttis xomppe woy awa foo7o koshshoos. Un medhii medhinas
ka7itoda.

Yesuusa ye7e

6 Kiitanchchize taago, «Hyanna ta ohize qaaltta ammaninttidannon turon.
Laatstse Xoozze Geeshi Ayyaana fa nabuntsis inggide, ellera hyanodebaz fa
aruntsana beessades fa Kiitanchcho kiittida» gayda.
7 Yesuusa, «Yikke ta ellisii yo7oda; hyanna maxaafite yeze tinbbite qaaltto
naagize ooden anjjinttidaya» yagayda.
8 Taanii, Wahannisa, yinno si7ida; bi7ida. Taanii yinno si7ide woden
bi7ide wode tana beezide Kiitanchchizes goynodes E tohitilla afa gol7ida.
9 Yezin ezin taago, «Yinno yiizippe! Taanii ne fana, nabunts fanan ne
ishunts fana hyanna maxaafite yeze qaala naagize asuntsara wolla aro;
Xoozzes goyno» yagayda.
10 Kiitanchchize taago, «Wode ukkida hyanna maxaafite xaafinttide
tinbbite qaaltto mahitamera gorddippe.
11 Yikkeppa iita oochchize gujjii iita oochcho; tunize gujjii tuno. Xillizen
gujjii xillo; geezhizay gujjii geezho» yagayda.
12 «Yikke, taanii ellera yo7oda. Fetes fetes E oochchiti gaar immades
waaga taara yene.
13 Alfan Oomegan; Tiinizen Wurssutsizen Dentsizen Folizen; Tana.
14 «De7o minxago yellodes adetits wolqqa yessade fanan, furtsara
katamito gelodes fa ma7ito meeccizuntsi anjjinttiduntsana.
15 Yezin kanuntsi, bitizuntsii, olale oochchizuntsi, shemppo wodhizuntsi,
eeqa goynizuntsi, wordduntsin oochchizuntsi ubba bale yene.
16 «Taanii, Yesuusa, hyanna markkatitsito yinttis, woosa keetsuntsis ohode
fana ta Kiitanchchiza kiittida. Taanii Dawute xaphon kochchi. Taanii
foo7ize wontta goolixe» yagayda.
17 Geeshi Ayyaanan gelodes giigide maachita, «Yo7o» ga7o. Si7ize
«Hyankka yo7o» Baridhdhide hyankka yo7o; koyze ooden de7o hyaatsi
hyarii ekko.
18 Hyanna maxaafite xaafinttide tinbbite qaaltto si7ize oodesin ta
markkidhada. Ooden hyanna qaalttilla afa fettibaz gujjiko, Xoozii hyanna
maxaafite xaafinttide hyanqito eella afa gujjoda.
19 Ooden hyanna tinbbite maxaafite xaafinttide qaalappa fettibaz fac-
ciziko, Xoozii hyanna maxaafite xaafinttide de7o minxa aafitippan geeshi
katamttippa E ixito faccisada.
20 Hyanna ubba markkidhize, «Turo, taanii ellera yo7oda» yagaane.
Amin77e; Laatstsi Yesuusa, yo7o.
21 Laatstse Yesuus Kiristtoosa aadho keehatitsita yin ubbuntsara maaqqe.
Amin77e.

22:3 Zakka. 14:10 **22:5** Isa. 60:19; Dane. 7:18 **22:11** Dane. 12:10 **22:12** Isa. 40:10; 62:11; Maz. 28:4; Er. 17:10 **22:13** Qon. 1:8, 17; 2:8; Isa. 44:6; 48:12 **22:14** Medho 2:9; 3:22 **22:16** Isa. 11:1 **22:17** Isa. 55:1 **22:18** Mahe 4:2; 12:32